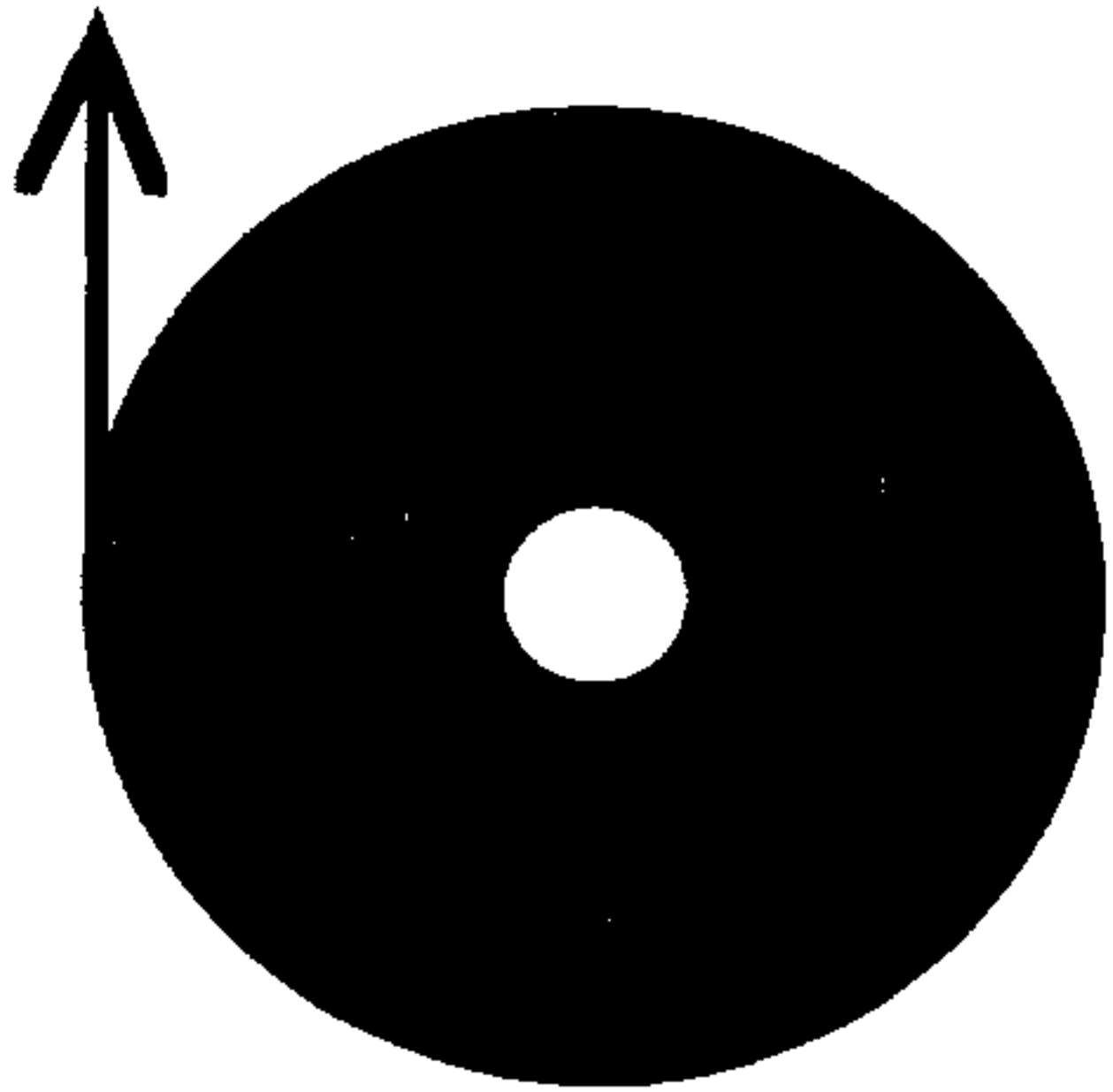

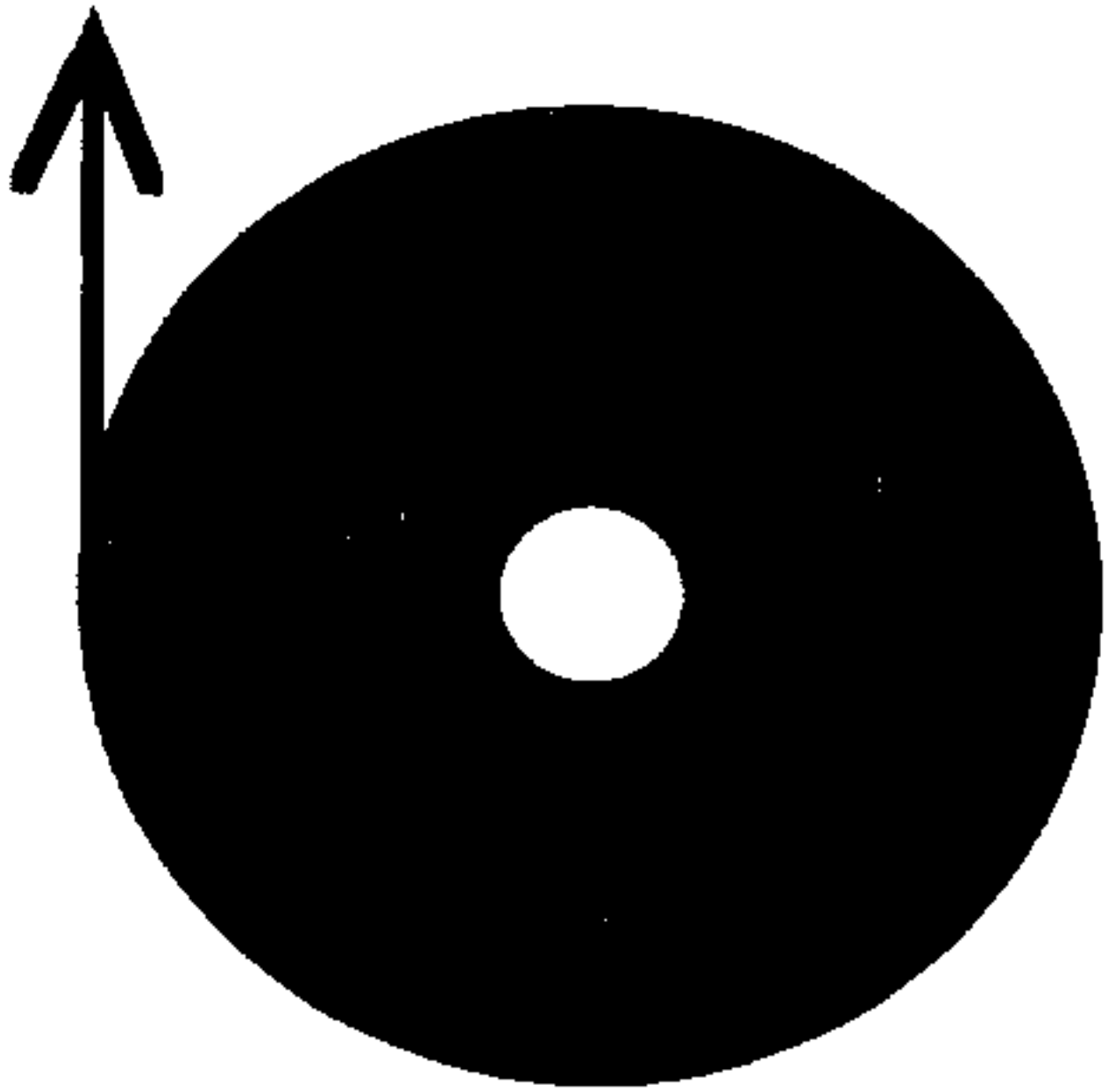

RI

Na

Telephone: +47

LØGTINGS TIDINDI

1933

Løgtingstíðindi.

Tann vanliga tingsetan 1933.

TÓRSHAVN
AS. »FÆRØ AMTSTIDENDE«s BOGTRYKKERI
1934.

INNIHALD:

bls.

Løgtingslimirnir o. a 1
Fastar nevndir 2
Aðrar nevndir 2

I. Løgtingslógin o. m.

1. Broytan av løgtingslógini 5
Løn tingmanna 5
2. Skipan tingsins 5

II. Skúlamál.

3. Skipan læraraskúlans 7
4. Studentaskúli 8
5. Eftirløn til læraraeinkju 9
6. Studningur til eftirlønargrunn lærara 10
7. Skúlabygningur í Hvalvík 10
8. Skúlastova í Funningsbotni 12
9. Umbyggjan av Strandarskúla og nýggj lærarahús á Strondum 12
10. Amtsbókasavnið 14
11. Studning til Amtsbókasavnið 16

III. Kirkjumál.

12. Vágs kirkja 16
13. Kirkja í Árnafirði 19
14. — - Miðvági 21
— - Hovi 21
— - Hvannasundi 21
— á Skála 21
15. Klakksvíkar kirkja 22
16. Eiðis kirkja 24
17. Uppskot til avgerðar um Hvalbiar kirkju 24
18. Kapel í nýggja kirkjugarðinum í Havn 25
19. Kirkjugarður í Kvívík 26
20. — - Dali 27
21. — - Miðvági 28
22. — - Froðbiar sókn 29
23. — - Gotu 31
24. — - Havn 32
25. — - Haldórsvík 33
26. — - Klakksvik 34
27. Tilbygging til kirkjugarðin á Strondum 35
28. Prestafluttningur 36
29. Kirkju- og skúlasýn 38

IV. Telefonmál.

30. Telefonsakir 40
31. Telefonsambandið á Vágoy 48
32. Tráðleys telefon í Koltri 50

bls.
33. Telefonsamband við Nesvík 51
34. Telefonstød á Stykkinum 52
35. Árlig frítíð og hæðkan av dagpeningi til Louis Zachariasen 53

V. Sjúkrahús, læknar o. a.

36. Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri 54
37. Driftin av teim føroyska sjúkrahúsinum 55
38. Lækni í Fuglafirði 57
39. Studningur til felagið „Reyða kross" 57
40. Massør fyri sjúkrakassarnar 58
41. Handkeypsútsøla av medikamentum í Húsavík 60
42. Handkeypsútsøla av medikamentum í Funningi 61
43. Flutningsgjald til embætislæknar 61
44. Útreiðslur til kommunulæknar 62
45. Broytingar í tannlæknalógini 63
46. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum 65
47. Reglugerð fyri farsóttarhúsið 73
48. Apotekaravesinið í Føroyum 76
49. Studningur til sjúkrahúsini 76
50. Ellisheim í Havn 77
51. Studningur til heilsuframa 78

VI. Fiskivinna, grind o. t.

52. Broytan av sjóvinnulógini 78
53. Fiskametaraskipanin 79
54. Stórhvalagjald frá „Det færøske Hvalfangerselskab" 80
55. Guanofabrikkir 81
56. Arbeiðistíðin á fiskiskipum 81
57. Útfluttningur av sild 82
58. Nýtsla av Ísvirkinum á Tvøroyri 82
59. Fiskivinnubankin 84
60. Kostarhald í fiskiskipum 85
61. Lánið frá jarðahvalsgrunninum til s/f „Føroyar" 86
62. Friðan av vágrunninum fyri línufiskari 87
63. Føroyskt skipa- og bátabyggjarí 88
64. Fiskamarknaðirnir 89
65. Studning til fiskavirkan og fiskasølu 90
66. Hjálp til gamlar fiskimenn 91
67. Innsiglingarljós í Føroyingahavnini í Grønlandi 92
68. Goymsluhús í Føroyingahavnini í Grønlandi 93
69. Centralisering av føroyskum fiskaútfluttningi 94
70. Broytan av fiskarílógini (trawl) 95
71. Útfluttning av lomvia og lunda 96
72. Grønlandsmálið 97
73. Endurnýggjan av lóg um fiskivinnu undir Grønlandi 97
74. Ransóknarferð til Eysturgrønland 98
75. Sildavrakarir 99
76. Broytingar í konkurslógini 100
77. Býti av vørum við útlandið 102
78. Hvalaveiða við 4 bátum 102
79. Endurgjald fyri grindaskaða (á Sandi) 103
80. — — — (norður í Sundum) 104
81. Søla av grind frá drápinum í Streymnesi 105
82. Eftirgevan av grindapeningi 106

bls.
83. Søla av partahvali 106
84. Broytan av grindareglimentinum 107
85. Leynar sum hvalvág 109
Fuglafjørð sum hvalvág 109
86. Viðurlag fyri grindasølu 112

VII. Landbúnaðurin o. t.

87. Landbúnaðarlógirnar 113
Prestajørðin 113
Vetrafriðing 113
Lundafriðing 113
Vatnalóg fyri Føroyar 113
Tarvalóg 113
Eplakontroll 113
Seyðabrúksráðgevari 113
Studningur til setepladyrkan 113
Innflutningur av djórum 113
Rossalóg 113
Broytan av jagtlógini 113
Bót fyri ein hest 113
88. Jørð til uppdyrkan 114
89. Landbúnaðarskúli 117
Amtslæknagarðurin í Kollafirði 117
90. Útskiftingarlógin 118
91. Studning til uppdyrkan o. t. 121
92. — - seyðahús 121
— - granskan av kálktroti í Føroyum 121
— - setepladyrkan 121
93. — - stjórnarstarv „Føroya búnaðarfelag"s 122
— - búnaðarblað 122
94. — - roynd við træplantning 123
95. Frágreiðing frá djóralæknanum o. m. 124
96. Djóravernd 125
97. Løn landbúnaðarráðgevarins 127
98. Matrikulskattur 128

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

99. Frásøgn sýslana um vegir, brúgvar og lendingar 129
100. Endurnýggjan av studna til vegir 132
Brúgv um „Heljareyga" í Vestmanna 132
101. Amtskommunalir vegir 133
102. Statsstudningur til amtskommunalar vegir 136
103. Vegir við ríkisstudningi 138
104. Vegurin framman fyri Rasmus Effersøes minnisvarða 138
105. Studningur til brýr og lendingar 139
106. Lendingin í Mikladali 152
107. Lendingin í Lervík 153
108. Lendingin í Eiðsvík, Fugloy 153
109. Brúgv yvir Sundsánna 154

IX. Havnir o. a.

110. Viðlíkahald af havnum 154
Viðlíkahald av Skopun havn 154

hls.
111. Havnir við ríkisstuðningi 157
Havn í Haldórsvík 157
112. Miðvág havn 161
113. Broytan av havnareglugerð fyri Vestmanna 163
114. Reglugerð fyri Sørvág havn 164
115. Reglugerð fyri Kvívíkar havn 165
116. Broytan av vørutakstir fyri Kvívíkar havn 166
117. Eftirstøðir til Vág havn 167
118. Ábyrgdin fyri havnalánum 168
119. Samtykt til leign viðvíkjandi Vág havn 170

X. Ymisk lógmál.

120. Lóg um „Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke" .. 172
121. Reglur viðvíkjandi ølsalgi 178
Bann móti at selja tubbak til børn 178
Sølan av denatureraðum spritti 178
Alkohollæra 178
122. Tollógin 179
123. Broytingar í skattalógini 183
124. Skattalógin 189
125. Rættargongdslógin 194
126. Lóg um „offentlig Forsorg" 200
Lóg um „Folkeforsikring" 200
Broytan av sjúkrakassalógini 200
Lóg um „Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde" 200
127. Lóg um „Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring" 201
128. Ellisrentulógin 204
129. Lóg um „Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme, Fiskere, Haandværkere, Handlende og Lønarbejdere 206
130. Lønrindan 207
131. Automobillógin 210
132. Lóg um statistik 212
133. Kolportageloyvi 216
134. Lóg um fólkaregistar 217
135. Lóg um luftsiglan 218
136. Sáttmál millum Danmark-Ongland um prógv fyri handilsagentar ... 218
137. Broytingar í handilslógini 220
138. Lóg um tilsýn við dampkettlum á landjørðini 222

XI. 139. „Smiril" 223

XII. Kommunalmál.

140. Roknskapur kommunana 226
141. Skuld kommunirnar 226
142. Skuld kommunana til kreditforeiningina 227
143. Skuld Klakksvíkar sókn til „Kreditforeningen af Kommuner i Danmark" 228
144. Samtykt og garanti fyri lán til Klaksvíkar kommunu 229
145. Skuld til sjúkrakassan í Funningi 231
146. Skuld til „Dronning Alexandrines Hospital" 232
147. Skuld til Ríkishospitalið 233
148. Samtykt til lán til Nes sóknar kommunu 235
149. „ „ „ „ Sunnbiar sókn 236
150. „ „ „ „ Fuglafjørð sókn 237
151. „ „ „ „ Vestmanna sókn 238

bls.
152. Samtykt til lán til Sandavág sókn 239
153. „ „ kassakredit til Famien sókn 239
154. Vág kommuna studning til motor 240
155. Studning til Kunoyar sókn 241
156. Ellisrentukassakredittur 243
157. Keyp av byggigrund av „Stelusmørk" í Miðvági 243
158. Keyp av Skipanesi 245
159. Samtykt til „ny Strømtarif for Vaag kommunale Elektricitetsværk" . 247
160. Kommunalt valstað í Kunoy 249
161. „ „ í Nes sókn 250
162. Økjan av sóknarstýrisliminum í Hovi 252
163. Skattaálíknan eftir ogn og førimuni 253
164. Skattaavdráttur fyri børn 254
165. Heilsusamtykt fyri Gøtu 256
166. Skattasamtykt fyri Sørvág sókn 258

XIII. Ymist.

167. Studning til keyp av barnabløðum 258
168. „ „ svimjingarhyl í Miðvági 259
„ „ — í Kunoy 259
169. „ „ „Varðan" 260
„ „ barnaheimið í Vestmanna 260
„ „ Føroya forngripafelag 260
170. „ „ afturreisan av fuglaskipanini í Føroyum 261
171. „ „ Føroya ferðamannafelag 263
172. „ „ Chr. Matras 264
173. „ „ studerandi 265
174. „ „ Ídrátt 265
175. „ „ Havnar handverksmeistarafelag 266
176. „ „ virkan av oljuklæðum 266
177. „ „ Føroya fólkaháskúla 267
178. „ „ felagið „Grímur Kamban" 268
179. „ „ læraranámskeið 269
180. „ „ A/S. Føroya grótvirki 270
181. „ „ „Glamlýsið" 271
182. „ „ Peter Poulsen 272
183. „ „ „Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer" . 272
184. „ „ Harald Hansen 273
185. „ „ „Collegium Academicum Faroense" 273
186. Frágreiðing frá løgtingssøgunevndini 274
Studning til løgtingssøguna 274
187. Føroyskt flag 275
Føroysk frímerkir 275
188. Uppskot til avgerðar 276
189. Frágreiðing frá vinunevndini 277
190. Elektrificeran av Føroyum 277
191. Føroyskt lottarí 278
192. Oljugoymslur í Føroyum 279
193. Sýslumanusembætið í Vágum 280
194. Viðmæli til djóralæknan Carl J. Cech 281
195. Uppskot til avgerðar um revisión í Føroya vanlukkutrygging 282
196. Hini av amtmanninum greiddu mál 283
197. Decisión av rokuskapum 283

XIV.

198. Val av álitismonnum og nevndum 284

bls.

XV. Fíggjarlig viðurskitti.

199. Almennu peningaviðurskifti Føroya (Finansplanurin) 290
200. Amtsgrunnurin 296
201. Amtsfátækrakassin 297
202. Rokuskapur fyri vøruforsýningina 298
203. Býti av bilskatti 299
204. Samtykt til lán til Føroya amtskommunu 301

XVI. Mál, goymd til næsta ár (ikki viðgjørd í 1933).

205. Studning til „Føroya vrakarafelag" 301
„ „ svanahald 301
„ „ útgevan av gomlum skjølum 301
„ „ vevskeið 301
Broytan av heilagdagslógini 301
Studning til galvaniseringsstøðu 301
„ „ bókbindarakeru 301
Loyvi til innflytan av íslendskum rossum 301
Studning til heimavirki 302
Eftirløn við telefonverkið 302
Lán til djóralæknabát 302
Samtykt til lán 302
Klaga yvir sóknarlim í Hvalbia kommunu 302
Vetrating 302

Tølini í ( ) ávísa nummari, viðkomandi mál hevur í løgtingslistanum.

ÁR 1933, leygardagin, Ólavsøkudag, 29. juli, kl. 1 s. p., varð Føroya Løgting sett. Tingmenn komu saman í tinghúsinum. Formaðurin, ið valdur varð í tingsetuni 1932, Johan Poulsen, gekk til formansessin og tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett.

Tingmenn vóru teir sonn sum í 1932:

O. F. Joensen, Klakksvík, sb.
S. P. Zachariasen, Klakksvík, sj.
Andr. Samuelsen, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strondum, sb.
Andr. Andreasen, Eldi, sb.
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
M. Samuelsen, Haldórsvík, sb.
Hans Iversen, Kvívík, sb.
Jóannes Patursson, Kirkjubø, sj.
Nyholm Debess, Tórshavn, sj.
Johan Danielsen, Tórshavn, sb.
Johs. O. Joensen, Tórshavn, sb.
M. S. Viðstein, Tórshavn, jvnr. (eykamaður).
Niclas Niclasen, Sørvági, sj.
Joen H. M. Joensen, Sørvági, sb.
Gunnar Winther, Sand, sj.
Sigurd Poulsen, Skopun, sj.
Kr. Djurhuus, Tvøroyri, sb.
Niels Nolsøe, Vági, sb.
Edw. Mitens, Tórshavn, sj.
P. M. Dam, Tvøroyri, jvnr.

Til formann varð valdur Johan Poulsen og til næstformann Edw. Mitens. Til tingskrivarir Gunnar Winther og Johs. O. Joensen.

Fastar nevndir.

Kirkjunevndin: Nolsøe, Johan Poulsen, O. F. Joensen, Kallsoy og Sigurd Poulsen.

Kommunala nevnd: M. Samuelsen, Djurhuus og Zachariasen.

Figgjarnevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Nolsøe, Danielsen, Paturssen, Niclasen og Winther.

Ymsamálanevndin: O. F. Joensen, Iversen og Mitens.

Amtmannsmálanevndin: Johs. O. Joensen, Andreasen og Debess.

Aðrar nevndir.

Fiskivinnunevndin: A. Samuelsen, Djurhuus, J. H. Joensen, Kallsoy og Niclasen.

Bróstsjúkrahúsnevndin: Danielsen, J. O. Joensen, M. Samuelsen, Debess og S. Poulsen.

Telefonnevndin: Johan Poulsen, Danielsen, O. F. Joensen, Winther og Niclasen.

Búnaðarnevndin: A. Samuelsen, Djurhuus, M. Samuelsen, Iversen, Paturssen, Niclasen og Winther.

Rettargongdsnevndin: A. Samuelsen, Djurhuus, Danielsen, Mitens og Niclasen.

Kenslumálanevndin: A. Samuelsen, Johan Poulsen, J. O. Joensen, Kallsoy og Zachariasen.

Havna- og veguevndin: Djurhuus, O. F. Joensen, M. Samuelsen, Mitens og Winther.

Rúsdrekkanevndin: A. Samuelsen, Djurhuus, J. O. Joensen, Kallsoy og Debess.

Smiðilsnevndin: Djurhuus, O. F. Joensen, Iversen, Mitens og Niclasen.

Nevnd viðvíkjandi Føroysk frímerkir: A. Samuelsen, Johan Poulsen, Andreassen, Paturssson og Kallsoy.

Nevnd viðvíkjandi sýslumannsembætið í Vágum: J. H. Joensen, A. Samuelsen, Djurhuus, Niclasen og Zachariasen.

Nevnd viðvíkjandi Fiskamarknaðirnir: A. Samuelsen, Danielsen, Djurhuns, Mitens og Sigurd Poulsen.

Nevnd viðvíkjandi lønrindan: O. F. Joensen, Nolsøe, Viðstein, Zachariasen og Dam.

Nevnd viðvíkjandi Folkeforsikring m. fl.: Djurhuus, O. F. Joensen, J. O. Joensen, Mitens og Kallsoy.

Nevnd viðvíkjandi almenna peningaeiðarskifti Føroya: A. Samuelsen, Danielsen, Djurhuns, O. F. Joensen, Paturssson, Mitens og Debess.

I. Løgtingslógin o. m.

1. Broytan av løgtingslógini. Løn tingmanna. (1 og 2).[1]

Tann 8. august vóru málini beind í *nerni riðrikjandi Føroysk frímerkir*. Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat í seinri er viðgjort hesum málum viðvíkjandi.

Máliui eru soleiðis goymd til næsta ár.

2. Skipan tingsins. (127).[2]

Frá *millumtinganevndini* var komin soljóðandi frágreiðing:

Ár 1933, 23. juni helt millumtinganevndin viðvíkjandi: Skipan tingsins fund. Á fundi vóru Johan Poulsen, Edw. Mitens, Nyholm Debess og Johs. Joensen.

Uppskotið frá løgtingsmanni Edw. Mitens er, at tingið veltir 5000 kr. at byggja aftrat tinghúsinum, at tingið setur ein sekreter og roknskaparhaldara, og at 5000 kr. árliga verða lagdar í byggigrunn fyri nýtt løgtingshús.

Nevndin heldur, at tað er neyðugt at fáa teknin og kostnaðarætlan til nýtt tinghús, áðrenn tingmenn skulla taka støðu til spurningin, um tað er beint at byggja aftrat tinghúsinum, ella um nýtt tinghús verður at byggja

[1] Sbr. Løgtingstiðindi 1932. bls. 5.
[2] - -- -- - 6.

skjótast tilber. Nevndin hevur ikki heimild til at fáa tilvegar tilíkar tekningar og heldur tí, at málið aftur má fram á ting, áðrenn meiri kann gerast við tað.

Nyholm Dehess heldur fram, at nýtt tinghús eigur at vera á Tinganesi.

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 18. august framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Det staaende Udvalg angaaende Skipan løgtingsins har afgivet Beretning. Den ene behandler Spørgsmaalet om Opførelse af en Tilbygning til Lagtingshuset og Sagen om Opførelsen af et nyt Tinghus. Endvidere behandles Spørgsmaalet om Ansættelse af en Sekretær og Regnskabsfører.

Udvalget mener, at disse Sager bør udsættes til næste Aar, allerede paa Grund af de vanskelige økonomiske Forhold.

Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29. august kom soljóðandi **broytingaruppskot** frá Mitens til viðgerðar:

1) Vinnunevndin (landsnevndin) stillar fyri skrivstovu tingsins.
2) Frá 1. januar 1934 fær nevndin í hendu øll kommunal mál, harundir eftirlit við kommununum.
3) Frá 1. januar verður settur á skrivstovuna ein skrivari við løn 100 kr. um mánaðin og ein kontórgenta.
4) Skrivstovan yvirtekur frá 1. januar 1934 rokuskaparhaldið fyri økonomisk fond, fátækragrunnin, kirkjugrunnin, bróstsjúkrahúsið, Smiril og eftirlønagrunn lærara móti at fáa frá hesum grunnum ta rokuskaparløn ið er lagd til teir.
5) Aðrar útreiðslur rindast úr amtsgrunninum.

Broytingaruppskotið fall, bert 5 atkv. fyri, eingin ímóti. Uppskot nevndarinnar fall eisini, bert 10 atkv. fyri, eingin ímóti.

II. Skúlamál.

3. Skipan læraraskúlans. (3).[1]

Kensluméluverdin, ið fekk málið til viðgerðar framlegði tann 4. oktbr. soljóðandi **Betænkning:**

Sagen angaaende en Omordning af Færøernes Seminarium var til Behandling i sidste Aars ordinære Lagtingssamling, hvor der bl. a. vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til sammen med Skoledirektionen nærmere at overveje Spørgsmaalet. Det paagældende Udvalg har imidlertid ikke afholdt noget Møde, da man paa et forholdsvis tidligt Tidspunkt var vidende om, at Undervisningsministeriet i indeværende Lagtingssamling vilde forelægge Tinget et Lovforslag, tagende Sigte paa en Ændring af de omtalte Forhold.

Dette er sket med foreliggende „Forslag til Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsskole."

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, har gennemgaaet Lovforslaget og kan med Undtagelse af undertegnede A. Samuelsen, der nærer Betænkelighed ved den 4-aarige Uddannelsestid for Lærere, som Helhed tiltræde den i Forslaget indeholdte Ordning; dog er der forskellige Punkter, som det vil være nødvendigt at have fuld Klarhed over, inden Tinget kan tage endelig Stilling til Forslaget.

Idet man gaar ud fra den Betragtning, at foreliggende Lovforslag er et Forhandlingsgrundlag, hvis enkelte Bestemmelser — navnlig saadanne, der ikke er af principiel Natur — Ministeriet vil være villigt til at forhandle om, har man tilladt sig at opsætte efterfølgende Punkter 2 og 3. Som nogle af de Forhold, Udvalget kan tænke sig, Lagtinget nødvendigvis maa have Klarhed over, førend videre foretages, skal man nævne:

1) Den omtrentlige Størrelse af Lagtingets Andel i de Udgifter, Gennemførelsen af foreliggende Lovforslag vil medføre.
2) Om Lagtingets Andel i Byggesum, Vedligehold af Bygninger og Driftsomkostninger m. m. ikke kan være en anden end den i Lovforslaget fastsatte, f. Eks. saaledes at der i Stedet for $^1/_3$ kommer til at staa $^1/_4$.
3) Om der er Mulighed for en delvis Gennemførelse af Planen, saaledes f. Eks. at Kostskoleafdelingen udelades foreløbig.
4) Bestemmelsen i Lovforslagets § 17, Stk. 1 om Seminariets Øvelseshold forudsætter formentlig en Forhandling med Thorshavn Byraad, eventuelt Skolekommission, og en Udtalelse fra disse Institutioner er saaledes formentlig nødvendig, før videre foretages.

I Henhold til det under Pkt. 4 anførte har Udvalget under 4. September d. A. tilsendt Thorshavn Byraad et Eksemplar af det omhandlede

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 8.

Lovudkast samt udbedt sig dets Erklæring om samme, navnlig med Henblik paa Bestemmelsen i § 17, Stk. 1 vedrørende Seminariets Øvelsesskole, men har endnu ikke modtaget noget Svar.

For at komme til Klarhed over foranstaaende og om det skønnes nødvendigt eventuelle andre i Forslaget indeholdte Bestemmelser, skal man i Lighed med i Fjor tillade sig at fremsætte Forslag om at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer til sammen med Skoledirektionen at forhandle med Undervisningsministeriet, eventuelt Thorshavn Byraad. Paagældende Udvalg vil saa til næste ordinære Lagtingssamling have at fremkomme med en Redegørelse for sit Arbejde, saaledes at Sagen saavidt muligt kan komme til endelig Behandling i Lagtingssamlingen 1934.

Forslag.

Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 5 Medlemmer til sammen med Skoledirektionen nærmere at overveje foreliggende „Forslag til Lov om Færøernes Statsseminarium og Statsskole", herunder ogsaa at skaffe Klarhed over de i Betænkningen anførte Forhold.

Tann 6. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

4. Studentaskúli. (4).[1]

Kenslumálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 4. oktbr. soljóðandi **Betænkning:**

Sagen vedrørende Studenterskolen var til Behandling i sidste Aars ordinære Lagtingssamling, hvor det vedtoges at udsætte den til i Aar.

Der er siden i Fjor ikke fremkommet noget nyt i Sagen, og da Tinget for Tiden hverken raader over eller er i Stand til at fremskaffe de til Gennemførelsen af nærværende Sag nødvendige Pengemidler, er det allerede af den Grund nødvendigt paany at udsætte Sagen.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 6. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

[1]) Shr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 10.

5. Eftirløn til læraraeinkju. (81).

Málið varð beint í *kirkjunevndina*, sum tann 10. august framlegðl soljóðandi **Betænkning:**

Anna Jacobsen, Enke efter pensioneret Lærer Jacob Jacobsen, Thorshavn, der afgik ved Døden den 2. December 1932, andrager i Skrivelse af 6. Februar d. A. om Tingets Medvirkning til, at der maa blive ydet hende Pension eller en passende Understøttelse.

Sagen er bilagt med:

1) Daabsattest,
2) Vielsesattest,
3) Fortegnelse over Andragerindens Formue og aarlige Indtægt.

Ifølge det sidstnævnte Bilag bestaar hendes Formue af:

a.	1 Vaanhusbygning, 11×13 Alen, assureret for	8000 Kr.
b.	1 Sparekassebog	9113 —
c.	Kontant	100 —
	Ialt. ..	17213 Kr.

Den aarlige Indtægt er:

Rente 4% af Kr. 9113,00 — ca. 364 Kr.

Undervisningsministeriet har under 28. Februar d. A. i Henhold til Skoledirektionens Indstilling af 16. i s. M. bifaldet, at der under Forudsætning af Lagtingets Godkendelse fra 1. Januar 1933 at regne tillægges Andragerinden en aarlig Understøttelse paa 500 Kr., hvortil kommer Tillæg efter sædvanlige Regler. Den 8. Marts d. A. er Sagen tilsendt Lagtinget af Færø Amts Skoledirektion, som anbefaler, at der tillægges Enken efter afdøde pens. Lærer Jacob Jacobsen af Thorshavn førnævnte Understøttelse.

Undertegnede Udvalg skal, idet man henviser til det i Betænkningen anførte, anbefale, at der ydes Andragerinden den sædvanlige Understøttelse paa 500 Kr. aarlig.

Forslag.

Tinget vedtager, at Anna Jacobsen, Enke efter pensionerer Lærer Jacob Jacobsen af Thorshavn af Folkeskolelærernes Pensionsfond faar en aarlig Understøttelse paa 500 Kr. regnet fra 1. Januar 1933.

Tann 14. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. - 0.

6. Studningur til eftirlønargrunn lærara. (260).[1]

Viðgjørnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 7. oktbr. soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

For Finansaaret 1933—34 bliver det Tilskud paa 2.000 Kr., som skal ydes Pensionsfonden for de færøske Almueskolelærere og Lærerinder at udrede af Økonomisk Fond.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

7. Skúlabygningur í Hvalvík. (163).

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 25. august soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Kvalvig Sognes Kommune andrager i Skrivelse af 6. Marts d. A. om, at der maa blive ydet Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning i Bygden Kvalvig. Andragendet er tilligemed Planer og Beskrivelse under 3. ds. af Færø Amts Skoledirektion tilsendt Lagtinget. Sagen er den 8. ds. tilstillet Kirkeudvalget til Betænkning.

I Andragendet anføres, at den gamle Skolebygning foruden at være for lille og utidsvarende ogsaa kræver en omfattende og kostbar Reparation i den nærmeste Fremtid. Desuden har den en uheldig Beliggenhed, navnlig for Børnene fra Strømnæs, der som bekendt søger Skolen i Kvalvig, især nu efter Fuldførelsen af den ny Kørevej mellem de to Bygder, hvorved Vejlængden til Skolen forøges ganske betydeligt for Strømnæsbørnene. Den ny Skolebygning tænkes anlagt mere centralt, formentlig omtrent midt imellem de to Bygder. Der er kun en Lærer ved Skolen, som for Tiden søges af 39 Børn. Udvalget kan tiltræde foreliggende Planer over den omhandlede Skolebygning. Der er kun eet Klasseværelse, beregnet til 36 Børn, men da det samlede Børnetal kun er 39, sandsynligvis fordelt paa mindst to Klasser, vil

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 7.

Klasseværelset formentlig være stort nok for en længere Aarrække. Lærerboligen er efter vore Forhold stor og rummelig; desuden udviser Planen to Tilbygninger, den ene indeholder et rummeligt Sløjdlokale, og et mindre Rum til Viktualier; den anden indeholder Brændselsrum til Skolen, Brændselsrum til Læreren, Vadskerum, to W. C., henholdsvis for Drenge og Piger, og 1 Pissoir. Alle Bygninger er opført af Beton og anslaas i medfølgende Beskrivelse til at koste 22.000 Kr.

Da der imidlertid mangler en Erklæring fra Amtslægen, som skal have Lejlighed til at udtale sig om de hygiejniske Forhold i Tilfælde som foreliggende, og da Udvalget har erfaret, at denne for Tiden er paa Rejse nede i Kongeriget og ikke kan ventes tilbage hertil før om ca. 1 Maaneds Tid, skal man foreslaa, at det overdrages Skoledirektionen at fremskaffe en saadan, ligesom denne bemyndiges til, ifald der efter at Sagen er afsluttet i Tinget, skulde fremkomme Krav om eventuelle Ændringer i foreliggende Planer, at forhandle med Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune herom.

Udvalget skal, idet man henviser til det i Betænkningen anførte, udtale, at den nuværende Skolebygning maa betegnes som daarlig og uhensigtsmæssig, hvorfor man paa det bedste kan anbefale nærværende Andragende til Bevillingsmyndighedernes Velvilje.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Undervisningsministeriet med Andragende om sammes Medvirkning til, at der af Statskassen ydes Kvalvig Sogns Kommune sædvanligt Tilskud til Opførelse af en ny Skolebygning (Skolelokale og Lærerbolig) i Kvalvig.

2) Lagtinget overdrager til Færø Amts Skoledirektion at fremskaffe Amtslægens Erklæring i Sagen samt bemyndiger samme til, ifald der af interesserede Myndigheder skulde kræves eventuelle Ændringer i foreliggende Planer, at forhandle med Kvalvig Sogns Kommune herom.

Tann 28. august var málið til 2 viðgerð. Við 3. viðgerð tann 31. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. - 0.

8. Skúlastova í Funningsbotni. (181).

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 2. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Andefjord Sogns Kommune af 28. August d. A., hvori dette anmoder om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive ydet nævnte Kommune et Tilskud til Opførelse af en ny Skolestue i Fundingsbotn. Man har hidtil maattet hjælpe sig med lejet Lokale, men da et saadant passende til nævnte Brug ikke kan skaffes mere, vil det være nødvendigt at bygge en ny Skolestue. Det oplyses, at Antallet af skolepligtige Børn er 7.

Udvalget ansér det for paakrævet, at der bygges en ny Skolestue i Fundingsbotn, men da der ikke foreligger Tegning og Overslag til en saadan Bygning, og da der endvidere mangler Oplysning om Beliggenheden af denne, mener Udvalget, at Sagen ikke kan fremmes i Aar, men skal foreslaa den udsat til næste Aar, og at der til denne Tid fremskaffes Tegning og Overslag.

Udvalget skal derfor foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Forstanderskabet for Andefjord Sogns Kommune anmodes om eventuelt efter Forhandling med Skoledirektionen til næste ordinære Lagtingssamling at fremskaffe Tegning og Overslag til en ny Skolestue i Fundingsbotn.

Tann 5. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

9. Umbyggjan av Strandaskúla og nýggj læraralúís á Strondum (241).

Kirkjunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 6. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune har gennem Færø Amts Skoledirektion tilstillet Lagtinget et Andragende, hvori Forstanderskabet ansøger om Tingets Medvirkning til, at der af Statskassen maa blive ydet Tilskud til

1) Ombygning af Strænder Skole,

2) Opførelse af en ny Lærerbolig paa Strænder.

Tegninger samt foreløbige Beskrivelser vedrørende de under Punkt 1) og 2) nævnte Arbejder foreligger.

Af den til det under 1) nævnte Arbejde henhørende Tegning fremgaar, at den nuværende Skolestue mod Syd tænkes bibeholdt uændret, medens Lærerboligen indrettes til en ny Skolestue og et Opholdsrum, foran hvilket der opføres en mindre Forstue eller Vindfang. Det nuværende Grønsværstag, der er gammelt og medtaget, erstattes af et nyt af galvaniseret Bølgeblik.

De samlede Udgifter hertil anslaas til 3200 Kr.

Lærerboligen tænkes opført paa Betonfundamenter og -kældervægge af Tømmer udvendig beklædt med galvaniseret Bølgeblik. Opvarmning sker ved et Centralvarmekomfur, og der installeres Bad og W. C. Iøvrigt afviger den, hvad Indretning angaar, ikke væsentlig fra de paa Bygderne i de senere Aar opførte Lærerboliger.

Den er anslaaet at koste 10.000 Kr.

Der er for Tiden ca. 90 skolepligtige Børn i Strænder, og Undervisningen besørges af 2 Lærere, hvoraf den ene er henvist til at undervise i et lejet Lokale, der er ganske uegnet til dette Brug, dels ved sin ringe Størrelse, dels ved de der herskende daarlige Lysforhold. Det er ogsaa upraktisk i Skoler som Strænders, hvor der er gennemført Fagfordeling, at Klasseværelserne ikke findes under samme Tag.

I daarligt Vejr om Vinteren vil en hyppig Skiften af Klasserne mellem Lærerne være til stor Gene, navnlig naturligvis, hvis Afstanden mellem Undervisningslokalerne er stor.

Det er under Hensyn hertil, at Forstanderskabet for Sjov Sogns Kommune har ønsket at virke hen til en Forbedring af Boligforholdene paa Strænder, og som den økonomisk lettest gennemførlige, samtidig med at være bygningsmæssig forsvarlig, har man bestemt sig for før anførte Løsning af Spørgsmaalet.

Andragendet er anbefalet af Sognepræsten som Formand i Skolekommissionen.

Undertegnede Udvalg kan ogsaa paa det varmeste anbefale foreliggende Andragende. Strænder er som bekendt en af vore større Bygder med et stærkt voksende Børnetal; de nuværende Bogligforhold med delvis lejede Undervisningslokaler er i ingen Grad tilfredsstillende, og det er i høj Grad ønskeligt af Hensyn til Undervisningen, om Lærere og Børn kunde komme til at arbejde under andre og bedre Forhold.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Undervisningsministeriet med Andragende om sammes Medvirkning til, at der af Statskassen ydes Sjov Sogns Kommune passende Tilskud til Opførelse af en ny Lærerbolig paa Strænder samt til Ombygning af Skolen sammesteds.

Tann 8. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 16. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. - 0.

10. Amtsbókasavnið. (66).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 1. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Færø Amt har under 24. April d. A. meddelt Tinget, at der paa Finansloven for Finansaaret 1933/34 er bevilget som Tilskud til en Arkivafdeling ved Færø Amts Bibliotek ..... 1850 Kr.
samt Overordentligt ..... 500 —

ialt... 2350 Kr.

Ministeriet har herefter blfaldet, at der i Overensstemmelse med de med Lagtinget førte Forhandlinger oprettes et Arkiv paa Færøerne, saaledes at dette indgaar som en særlig Afdeling af Færø Amts Bibliotek.

Omkostningerne ved denne Arkivafdeling vil efter det foreliggende *Overslag* stille sig saaledes:

Aarlige Udgifter:

Arkivarens Løn	3000	Kr.
Andre Udgifter	540	—
	3540	Kr.
Heraf betaler Staten	1850	—
Lagtingets Andel	1690	Kr.
Udgifter en Gang for alle	105	—
Kørsel til Arkivet af Arkivalier fra Embedskontoret i Thorshavn ..... ca.	120	—
	1915	Kr.

Dette Beløb vil være at udbetale af Økonomisk Fond.

I Skrivelse af 7. Marts d. A. meddeler Amtet, at Undervisningsministeriet har udbetalt et Beløb af 500 Kr. direkte til Arkivar Degn af den Bevilling paa 1000 Kr., som Undervisningsministeriet i Skrivelse af 18. Marts 1932 stillede til Raadighed for Finansaaret 1932—33. Desværre har Undervisningsministeriet undladt at meddele Lagtinget, at Samme har disponeret over 500 Kr. af denne Bevilling ved Udbetaling direkte til Hr. Degn. Følgen heraf er, at Lagtinget i Fjor har regnet med en Bevilling fra Staten paa

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1932, bls. 16.

1000 Kr., medens der kun blev tilovers 500 Kr til Lagtinget. Det er en Selvfølge, at Arkivar Degn ikke skal tilbagebetale Lagtinget de af ham efter Ministeriets Anvisning hævede 500 Kr. Resultatet heraf man jo blive, at Amtsrepartitionsfonden kun faar refunderet 500 Kr. af den til Arkivar Degn af nævnte Fond udbetalte Løn paa 1000 Kr. for Maanederne Juli, August, September og Oktober 1932.

I et hertil indsendt Andragende, bilagt med Anbefaling fra Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek, andrager Biblioteksassistent Johs. Samuelsen, Thorshavn om Forhøjelse af sin Løn. Denne er for Tiden 1200 Kr. aarlig, men ønskes forhøjet til 1800 Kr. Udvalget foreslaar, at Lønnen forhøjes til 1500 Kr., og at der ydes paagældende et midlertidigt Løntillæg paa 300 Kr. Samtidig forhøjes Tilskudet til Amtsbiblioteket med 600 Kr. — Udvalget formener, at Forholdene let kan medføre, at Amtskommunens Udgifter maa nedsættes, og at de amtskommunale Lønninger ogsaa nedsættes. Denne Mulighed maa man holde sig for Øje.

Forslag.

1) Det foreliggende Overslag over Udgifterne for Arkivafdelingen af 4. Januar 1933 godkendes, jfr. Lagtingets Beslutning af 1932, Punkt 5.

2) Det vedtages, at Biblioteksassistentens Løn forhøjes med 300 Kr. og at der desuden tilstaas ham et midlertidigt Løntillæg af 300 Kr. alt fra 1. Januar 1934 at regne. Samtidig forhøjes Tilskudet til Færø Amts Bibliotek med 600 Kr. aarlig fra 1. Januar 1934, der udredes af Økonomisk Fond.

3) Et Beløb af 500 Kr., som er udbetalt at Færø Amts Repartitionsfond til Arkivar Degns Løn, udover det af Staten bevilgede Tilskud for Finansaaret 1932—33, 500 Kr., føres til endelig Udgift for Amtsrepartitionsfonden.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 16. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

11. Studning til Amtsbókasavnið (255).[1]

Viðgjørðarnevndin framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Til Færø Amts Bibliotek bevilges af Økonomisk Fond et Beløb af 500 Kr. som ekstraordinært Tilskud til Amtsbiblioteket's Arkivafdeling til Anskaffelse af de nødvendige Reoler til Arkivet.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

III. Kirkjumál.

12. Vágs kirkja. (5)[2]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 23. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

I forrige Aars Lagtingssamling vedtog Tinget at modtage et fra forskellige Haandværkere i Vaag fremkommet Tilbud om Udførelse af visse Arbejder ved Vaag nye Kirke for 18.000 Kr. Arbejdets Omfang m. m. fremgaar af Bilag 23.

Menighedsraadet for Vaag Sogn bemyndiges til under Forbehold af Kirkeinspektionens Godkendelse at afslutte Kontrakt med Haandværkere i Vaag om Udførelse af de paagældende Arbejder, ligesom man betingede sig, at der maatte vedlægges Kontrakten en nøjagtig Beskrivelse af de omhandlede Arbejder samt Detail- og Arbejdstegninger i fornødent Omfang. Det af Tinget

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 18.
[2] — — — 28.

vedtagne Forslag, der var ret udførligt, indeholdt bl. a. ogsaa Regler vedrørende Udbetaling m. m. (jfr. Lagthingstidende for 1932, Side 33 og 34).

Efter at Sagen var færdigbehandlet i Tinget, blev det overdraget Menighedsraadet for Vaag Sogn ved sin Arkitekt Hr. S. J. Hofgaard at fremskaffe en udførlig Beskrivelse af og Arbejdstegninger til de paagældende Arbejder samt Udkast til Kontrakt med Haandværkerne. Ved Skrivelse af 25. Januar d. A. tilsender Menighedsraadet Kirkeinspektionen førnævnte Udkast til Kontrakt og Betingelser; i samme Skrivelse udtales, at Entreprenørerne ikke mener at kunne gaa med til Kontraktforslagets §§ 6 og 7, i hvilke Reglerne for Udbetaling af Entreprenørsummen indeholdes, og fremsætter disse (Haandværkerne) derfor Forslag til en ny Formulering af ommeldte §§. Hovedpunktet i Entreprenørernes Forslag til en ændret Formulering var Bestemmelsen om, at Bygherren, Vaag Sogns Menighedsraad, skulde forpligte sig til som Forskud at udbetale *Entreprenørernes Regning* for Indkøb af samtlige til Arbejdernes Fuldførelse nødvendige Materialier. Desuden mente Entreprenørerne ikke at kunne gaa med til Afd. B, Nr. 1 i Forslaget til Betingelser, ifølge hvilket det gamle Tag skulde nedtages og opstables for senere at bortsælges til Fordel for Kirken. Haandværkerne henviser til, at det gamle Tag efter de Betingelser, i Henhold til hvilke de indgav deres Tilbud, skulde tilfalde Nedtageren; de ønsker derfor ogsaa denne Bestemmelse ændret i Henhold hertil. Menighedsraadet udtaler, at det for sit Vedkommende kan gaa med til de af Entreprenørerne foreslaaede Ændringer (jfr. Bilag 43). Paa Kirkeinspektionsmøde den 9. Februar d. A. vedtog denne at bede Ingeniør Fischer-Simonsen gennemgaa de foreslaaede Betingelser og paatage sig Hvervet som Kirkeinspektionens Tilsynsførende. Punkt B 1 i Forslag til Betingelser om Tagets Nedrivning frafaldt man, saaledes at Entreprenørerne faar Ret til uden Vederlag at at beholde de nu paalagte Tagplader mod at bortfjerne alle gamle Tagplader eller Dele af saadanne fra Byggepladsen. Ligeledes vedtog man i Henhold til Lagtingsvedtagelsen, at alle Udbetalinger forud maa være godkendt af Kirkeinspektionens Tilsynsførende, ligesom Forskud kan ydes til Køb af Materialier, forsaavidt Anskaffelse paa det paagældende Tidspunkt af den Tilsynsførende anses for rimelig, dog ikke udover vedkommende *Leverandørs Fakturapriser med Tillæg af Leveringsomkostninger* (Bilag 46).

Ved Skrivelse af 14. Februar d. A. tilsender Ingeniør Fischer-Simonsen i Henhold til Anmodning af Kirkeinspektionen denne to af ham udarbejdede Udkast til Kontrakt med tilhørende „Betingelser" og „Almindelige Betingelser." Saavel Kontrakt som „Betingelser" var udarbejdet paa Grundlag af de blandt Sagens Akter værende „Forslag til Kontrakt og Betingelser", der tidligere var udarbejdet af Vaag Sogns Menighedsraad og Entreprenørerne i Forening (jfr. Bilag 48). I Kirkeinspektionens Skrivelse af 14. Februar d. A. til Menighedsraadet for Vaag Sogn udtales, at denne vil kunne godkende, at Kontrakt oprettes i Overensstemmelse med det af Ingeniør Fischer-Simonsen udarbejdede Udkast til samme.

Som det fremgaar heraf, indgik Kirkeinspektionen paa, 1) at det gamle Tag tilfalder Entreprenørerne, 2) at Udbetalingsreglerne bliver gunstigere for Entreprenørerne end de af Lagtinget fastsatte; dog maatte man stadig fastholde, at Forskud ikke kan ydes udover vedkommende *Leverandørs Fakturapris med Tillæg af Leveringsomkostninger*, da Haandværkernes Forslag om Forskud til Dækning af *Entreprenørernes Regninger* var i Strid med Lagtingets Vedtagelse. I Skrivelse af 13. Marts d. A. til Vaag Sogns Menighedsraad nægter imidlertid Entreprenørerne at underskrive det tilsendte Kontraktudkast, idet de udtaler, at de ikke ser sig i Stand til at overtage de paatænkte Arbejder vedrørende Vaag nye Kirke paa andre Betingelser end dem, der indeholdes i Udkastet af 25. Januar 1933, udarbejdet af Menighedsraad og

Entreprenører i Forening. Foranlediget herved udbeder Kirkeinspektionen i Skrivelse af 24. Marts d. A. til Menighedsraadet sig Oplysning om, hvilke enkelte Punkter i Kontrakten Haandværkerne er utilfredse med, og af hvilke Grunde de ikke vil indgaa paa disse. Som Svar paa denne Forespørgsel modtog Kirkeinspektionen en fornyet Erklæring fra Haandværkerne om, at de stadig fastholdt deres Standpunkt fra før (jfr. Bilag 52). Endnu engang forsøgte Kirkeinspektionen gennem sin Tilsynsførende, Ingeniør Fischer- Simonsen, ved en mundtlig Forhandling paa Stedet med Haandværkerne og Menighedsraadet i Vaag at komme til Forstaaelse, men da ogsaa dette var resultatløst, besluttede man i Henhold til de af Ingeniør Fischer-Simonsen udarbejdede Betingelser at udbyde de paagældende Arbejder paany i offentlig Licitation, saaledes at der *forlanges to Tilbud*, nemlig

I. Omfattende samtlige Material- og Arbejdsydelser vedrørende Pudse- og Betonarbejder, Fremstilling af nyt Tag, Indsætning af Ruder og Opsætning af Tagnedløb og Døre m. m.
II. Omfattende samtlige Material- og Arbejdsydelser vedrørende alle i Betingelserne omtalte Arbejder.

Kirkeinspektionen har i Skrivelse af 17. Juli d. A. til Menighedsraadet for Vaag Sogn udtalt, at, da Haandværkerne ikke som nævnt i Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1932 har opnaaet Kirkeinspektionens Godkendelse af den foreliggende Kontrakt om Arbejdets Udførelse, maa Lagtingets Tilsagn overfor Haandværkerne betragtes som bortfaldet, hvilket Raadet bedes tilkendegive disse.

Ved Licitationsfristens Udløb den 15. August var der indkommet Tilbud fra to forskellige bydende, nemlig fra *Gunnar Christiansen, Klaksvig*, paa henholdsvis

Kr. 24.500,00 for de under I omhandlede Arbejder og
- 89.500,00 - - — II — —

og fra *Vilhelm Tórsheim, Thorshavn* paa henholdsvis

Kr. 14.940,00 for de under I omhandlede Arbejder og
- 23.447,00 - - — II — —

Kirkeinspektionen har under 17. August d. A. tilsendt Lagtinget Sagen, idet den udtaler som sin Formening, at den ikke er bemyndiget til at træffe Afgørelse i denne paa det nu foreliggende Grundlag, men at Afgørelsen maa træffes af Lagtinget.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Betænkning, er af den Anskuelse, at der, ifald noget af de foreliggende Tilbud skal antages, kun kan blive Tale om de af Vilhelm Tórsheim fremsatte, da Gunnar Christiansens Tilbud maa antages at ligge alt for højt.

Udvalget har gennemgaaet de af Ingeniør Fischer-Simonsen udarbejdede Licitations- Betingelser, ligesom dette ved sin Formand i Forbindelse med Kirkeinspektionens Tilsynsførende har ført Forhandlinger med Vilhelm Tórsheim om de omhandlede Arbejder, og det er som Resultat af disse Forhandlinger, at de i Kontraktudkastets § 3 indførte Ændringer og Tilføjelser er fremkommet. Udvalget maa antage, at de foreliggende Udkast til Kontrakt og Licitations-Betingelser er saa omfattende og betryggende for Lagtinget som muligt i Tilfælde som foreliggende. Da Udvalget stadig maa være af den Formening, at Udførelsen af de i Licitations-Betingelserne indeholdte

Arbejder (Tag- og Pudsearbejder m. m.) vil være ganske nødvendig til Bevarelse af det allerede udførte, kan man efter Omstændighederne tilraade Tinget at antage det af Vilhelm Tórsheim indgivne Tilbud paa Kr. 23.447,00, især da man — efter hvad der er passeret i Sagen ikke tør regne med, at der ved en eventuel fornyet Licitation vil fremkomme nye, endsige lavere Tilbud. Man vil ligeledes foreslaa, at Kirkeinspektionen bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at godkende foreliggende Kontraktudkast, efter at det er underskrevet af Vilhelm Tórsheim og Vaag Sogns Menighedsraad som henholdsvis Entreprenør og Bygherre. Udvalget finder det ligeledes hensigtsmæssigt, at Menighedsraadet som Bygherre under Udøvelsen af det daglige Tilsyn bliver assisteret af en dertil kyndig Person.

Forslag.

1) Tinget bemyndiger Færø Amts Kirkeinspektion til paa Lagtingets Vegne at godkende foreliggende Udkast til Kontrakt, efter at dette er underskrevet af Vilhelm Tórsheim og Vaag Sogns Menighedsraad henholdsvis som Entreprenør og Bygherre.

2) Til at bistaa Vaag Sogns Menighedsraad med det daglige Tilsyn under Arbejdernes Udførelse bemyndiger Tinget dette til at antage en dertil kvalificeret Person, hvis Honorar fastsættes af Kirkeinspektionen efter Forslag af Menighedsraadet.

3) Kirkeinspektionen bemyndiges til at antage fornøden sagkyndig Bistand.

4) Redegørelse fra Kirkeinspektionen vil være at forelægge Lagtinget i Samlingen 1934.

Tann 26. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14. atkv. — 0.

---

13. Kirkja í Árnafirði. (6).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. septbr. soljóðandi **Nevndarálit:**

Málið um nýggja kirkju í Arnafirði var í fjør til viðgerðar á tingi, ið samtykti soljóðandi uppskot:

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 41.

1) Málið um bygging av nýggjari kirkju í Árnafirði verður niðurlagt til næsta ár.

2) Kirkjustýrið verður biðið um at samráðast við umsøkjarnar (meinigheitsráðið)
1) um at fáa fram tekning og kostnaðarætlan til eina nýggja kirkju í Árnafirði, og
2) um møguligt fáa bindandi lyfti um, hvat íbúgvarnir sjálvir vilja lata í arbeiði og peningi.

Síðan í fjør er skaffað til vegis tekning við kostnaðarætlan frá byggimeistara Tórgarð, Havn.

Kirkjan, ið skal stoypast upp av beton og klæðast innan við timbur, kemur at hava rúm til 100 føst situpláss umfram lofts- og kórpláss.

Hon er mett at kosta ca. 12.000 kr., táið arbeiði við at savna tilfar saman og grava fyri grundini o. t. ikki verður roknað við. Frá íbúgvarnum í Árnafirði er komin tilsøgn um at veita 1410 timar í frívilligum arbeiði og 80 kr. í peningi.

Nevndin, ið hevur málið til viðgerðar, dámar tekningina frá hr. Tórgarð væl, tó heldur hon, at kirkjan kann gerast eln góðan mun minni uttan harfyri at verða ov lítil. Árnafjørður er lítil bygd, hevur bert ca. 90 íbúgvarar, og viðurskiftini har norður eru so vorðin, at ætlast kann, at bygdin verður við at vera lítit.

Nevndin heldur tí vera óneyðugt at byggja kirkjuna so stóra; eftir hennara ætlan vildi hon havt eina hóskandi støðd, um tekningin varð minkað við tvelmum stólasetrum á longd. Harvið kann ætlast, at hon vil verða o. u. 2000 kr. bíligari, altso kosta 10.000 kr. í staðin fyri 12.000 kr.

Nevndin kundi longu í ár havt hug at veitt Arnfirðingum studning til hetta verk, men av tí, at so nógvur peningur er gingin til onnur neyðturvulig mál, er tað tí í ár heilt ógjørligt at veita studning til kirkju í Árnafirði. Nevndin vónar tó, at tað ikki skulu ganga nógv ár, áðrenn tingið kann veita studning til hetta mál. Nevndin vónar, at Árnfirðingar, um til ber, longu í vetur vilja fara undir ávegisarbeiðið viðvíkjandi kirkjuni, t. d. grava út fyri grundini og savnað tilfar saman, tá ið teir fáa tilsøgn um studning, so skjótt tingið hevur ráð til tess.

Tjpskot.

1) Tingið kann ikki í ár veita studning til bygging av nýggjari kirkju í Árnafirði, men lovar at hava málið í huga og veita studning so skjótt sum ráð eru til tess.

2) Málið verður goymt til næsta ár.

3) Niclas Justinusen í Árnafirði fær eitt ointak av álitinum.

Tann 3. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15. atkv. — 0.

14. Kirkja í Miðvági. (60).[1] Kirkja í Hovi. (61).[2] Kirkja í Hvannasundi. (64). Kirkja á Skála. (180).[3]

Kirkjunevndin, ið hevði hesi mál til viðgerðar, framlegði tann 29. september soljóðandi **Nevndarálit:**

Øll hesi omanfyri standandi mál hava verið til viðgerðar á tingi fyrr uttan umsóknin frá Hvannasundi, sum er innkomin í ár. Um øll hesi mál er at siga, at tingið fegin vildi komið umsøkjarnum á teimum ymisku plássum til hjálpar, um tað hevði verið møguligt, men av tí, at allar inntøkurnar hjá kirkjugrunninum til komandi Ólavsøku eru nýttar til ymisk kirkjulig neyðsynjarmál, sum ávíst skal verða í tí fylgjandi, er tað tíanverri heilt ógjørligt í ár at veita peningaligan studning til hesi mál.

Kirkjugrunnurin átti í Færø Amts Sparekasse 8. í h. m.	ca. 37.000,00 kr.
Tollinntøkurnar í inniverandi Ólavsøkuárið kunnu ætlast at verða	ca. 20.000,00 —
Tilsaman	ca. 57.000,00 kr.

Tingið hevur játtað studning til:

1)	Hvalbiar kirkju, órindað	9.000,00 kr.	
2)	Skúoyar — —	7.000,00 —	
3)	Umvølingararbeiði við Eiðis kirkju ca.	5.000,00 —	
4)	— - Klakksvíkar kirkju	4.000,00 —	
5)	Vágs kirkja ca.	24.000,00 —	
6)	Til kirkjugarðar	6.000,00 —	
7)	Evt. til avloysing av prestaskyts	3.000,00 —	
			ca. 58.000,00 kr.

Sum tað sæst, hevur tingið játtað so nógvau pening til ymisk kirkjulig mál, at kirkjugrunnurin neyvan kann væntast at verða førur at rinda henda pening, um hanu allur skal útbetalast innan Ólavsøku næsta ár. Yvirhøvur kann tað sigast, at tað yvaleyst vil verða neyðugt í framtíðini eins og í teimum seinast farnu árinum, at kirkjufólkið sjálvt gevur munagóðan studning bæði við frívilligum arbeiði og í peningi, um tingið, soleiðis sum tað kundi verið sinnað til, skal verða fært fyri at styðja allar hesar neyðturvuligu umsóknir.

Sum statt er veit nevndin einki annað enn at ráða umsøkjarnum til

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 36.
[2]) — — — - 86.
[3]) — — 1930 - 53.

sjálvir sum best at arbeiða ávegis við málinum, inntil tingið verður ført fyri at koma teimum til hjálpar við studningi.

Uppskot.

Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjarnum: J. M. Samuelsen, Miðvági, J. Leivsgarð, Hovi, Niels J. Joensen, Hvannasundi og D. P. Jacobsen, Skála.

Tann 3. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. 0.

---

15. Klakksvíkar kirkja. (62).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. september soljóðandi **Betænkning:**

Til Reparation af Taget paa Klaksvig Kirke bevilgede Tinget i sidste Aars Samling 800 Kr. af Kirkefonden.

I Skrivelse af 6. Juni d. A. andrager Menighedsraadet for Klaksvig Menighedsraadskreds Tinget om, at der maa blive opført en Tilbygning til Klaksvig Kirke, dels som en nødvendig Udvidelse af denne, men mest som en aldeles nødvendig Styrkelse af Kirkebygningen i det hele taget. I samme Skrivelse udtales, at det vilde være i høj Grad uhensigtsmæssigt at anvende de af Lagtinget i Fjor bevilgede 800 Kr. til Reparation af det nuværende Skifertag, da Forudsætningen for, at Stenene kan komme til at ligge fast, er en saa solid Afstivning af selve Kirkebygningen, at den nuværende voldsomme Bevægelse af Kirken, der i Stormvejr kan give et Udslag paa ca. 25 cm. til Siden, kan undgaas (jfr. Lagtingstidende for 1932, Side 40). Det anføres desuden, at det absolut ikke er uden Risiko at opholde sig i Kirken under en pludselig indtrædende stærk Storm, ligesom man paapeger, at Kirken for ca. 50 Aar siden, da Bygningen var forholdsvis ny, to Gange er gledet paa Fundamentet paa Grund af Kastevinde. Menighedsraadet er under sine Overvejelser af nærværende Sag kommet til det Resultat, at det mest effektive og for Formaalet i sin Helhed heldigste vil være at opføre en Tilbygning paa Kirkens Nordside. Menighedsraadet har derfor henvendt sig til Hr. Arkitekt Tórgarð, som, efter ved Selvsyn paa Stedet at have undersøgt Kirkens Tilstand, ganske tiltræder dettes Syn paa Sagen, og i Henhold hertil har

[1] Sbr. Lógtingstíðindi 1932, bls. 40.

Arkitekten udarbejdet den Sagen vedlagte Tegning. Hr. Tórgarð udtaler i en Sagen vedlagt til Menighedsraadet stilet Skrivelse, at den omhandlede Tilbygning paa Kirkens Nordside ikke vil blive dyrere end en hvilken som helst anden lige saa effektiv Afstivning; den vil ikke virke skæmmende for Kirkebygningen, og den vil desuden betyde en formentlig paakrævet Udvidelse af Kirken paa ca. 50 Siddepladser.

I førnævnte Andragende af 6. Juni d. A. oplyser Menighedsraadet, at man til Fordel for Kirken er begyndt paa Forarbejdet til en Bazar, som tænkes afholdt i Klaksvig nu til Efteraaret, og forventes en saadan at ville indbringe mindst 2000 Kr.

Udover hvad der allerede foran er oplyst, fremgaar det desuden af et Tinget tilsendt i indeværende Sommer afholdt Provstesyn af Klaksvig Kirke, at dens Tilstand er en saadan, at det vil være aldeles paakrævet, at Tinget allerede i indeværende Samling tager endelig Stilling til Spørgsmaalet, ja, at det endog kan være Tvivl underkastet, hvorvidt det i det hele taget vil være økonomisk forsvarligt at ofre store Beløb paa Reparationer af en Bygning, der er saa medtaget, som Klaksvig Kirke formodes at være.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandlig, har derfor, navnlig under Hensyn til det i Provstesynet anførte, ogsaa maattet regne med Muligheden af, at der eventuelt kunde blive Tale om Opførelse af en ny Kirke. For at kunne naa til en klar Bedømmelse af hele Forholdet og for at kunne tage Stilling til de to foreliggende mulige Løsninger af Spørgsmaalet: Reparation af og Tilbygning til den gamle Kirke eller Opførelse af en ny, har Udvalget anset det for nødvendigt at anmode tvende dertil kompetente Personer at foretage en omhyggelig og udtømmende Undersøgelse af Kirken og paa Grundlag af denne fremkomne med deres Udtalelse om, hvilken Fremgangsmaade de mente at kunne anbefale. Udvalget fik Tømrermestrene Zacharias Jacobsen og Johannes Stephanson af Thorshavn til at paatage sig dette Hverv, og som Resultat af deres Undersøgelser foreligger den i Sagen beroende Synsforretning af 19. ds., hvortil henvises. Ifølge sidstnævnte Synsforretning vil samtlige de for Tiden værende Mangler kunne udbedres for ca. 1760 Kr., heri beregnet nyt Tag over hele Kirken af galvaniseret Bølgeblik Nr. 24.

Klaksvig Kirke, der er bygget i 1866, er efter Synsmændenes Udsagn opført af udmærket Træmateriale; naar den efterhaanden er blevet delvis medtaget, saa skyldes det mangelfuldt Vedligehold, navnlig med Hensyn til Taget. Jacobsen og Stephanson anbefaler, at Kirken bliver repareret og faar den af Bygmester Tórgarð foreslaaede Tilbygning. En Udbedring af samtlige de i Synsforretningen af 19. ds. omhandlede Mangler plus den af Hr. Tórgarð foreslaaede Tilbygning vil ifølge foreliggende Kalkulationer kunne udføres for ca. 6110 Kr. Regner man med, at den paatænkte Bazar vil give et Overskud paa ca. 2500 Kr., vil samtlige de paagældende Arbejder saaledes kunne udføres, naar der fra Tingets Side ydes et Tilskud paa ca. 3600 Kr.

Udvalget kan i Henhold til det anførte tilraade, at der — under Forbehold af, at Overskudet af den paatænkte Kirkebazar i Klaksvig anvendes saaledes som i Andragendet udtalt til Betaling af de heromhandlede Arbejder — fra Tingets Side ydes Restbeløbet.

Forslag.

1) Kirkeinspektionen bemyndiges til at lade de i Synsforretning af 19. ds. af d'Hrr. Zacharias Jacobsen og Johannes Stephanson omhandlede Reparationer samt den af Bygmester Tórgarð foreslaaede Tilbygning ved Klaksvig Kirke udføre.

2) Under Forbehold af, at det ved den paatænkte Kirkebazar i Klaksvig indvundne Overskud anvendes til Dækning af de under Punkt 1) omhandlede Arbejder, bevilges det til Fuldførelse af de paagældende Arbejder nødvendige Restbeløb af Kirkefonden.

3) Tinget forudsætter, at Kirkefondens Tilskud kan holdes indenfor et Beløb af 4000 Kr.

Málið var til 2. viðgerð tann 3. oktober. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

16. Eiðis kirkja. (63).[1]

Við 1. viðgerð av málinum tann 8. august varð tað beint í *kirkjunevndina*.

Tað framgongur ikki av gerðabókini hvat í seinni er viðgjørt hesum málið viðvíkjandi.

---

17. Uppskot til avgerðar um Hvalbia kirkju. (176).[2]

Kirkjunevndin framlegði tann 5. august soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

1) Taarnet paa Kvalbø ny Kirke opføres af Beton i Stedet for som paatænkt af Tømmer.

---

[1]) Sbr. Løgtingstíðindi 1982, bls. 37.
[2]) — — 1981, - 26.

$^2/_3$ af de til Taarnets Opførelse medgaaende Udgifter afholdes af Kirkefonden, dog højst 1000 Kr.

2) Tinget godkender, at der som Tagbeklædning af Kvalbø ny Kirke anvendes Jernplader af svær Kaliber i Stedet for, som Tegning og Overslag udviser, Skifer.

3) Tinget sanktionerer, at Pkt. I i Udvalgsbetænkning i Sag Nr. 26b/1931 ændres derhen, at sidste Halvdel af Bevillingen — 8000 Kroner kommer til Udbetaling efterhaanden til Dækning af Udgifter til Indkøb af Materialer og Lønning af de med Opførelsen af Kirken beskæftigede Haandværkere.

4) Kirkeinspektionen bemyndiges til at gennemføre denne Beslutning, saaledes som Inspektionen skønner nødvendigt og forsvarligt.

Sama dag var málið til viðgerðar. Við síðstu viðgerð tann 8. august varð uppskotið samtykt við 14 atkv. — 0.

---

18. Kapel í nýggja kirkjugarðinum í Havn. (119).

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 10. august soljóðandi **Betænkning:**

Thorshavns Byraad andrager i Skrivelse af 14. Juli d. A. Lagtinget om et Tilskud paa 6000 Kr. til Opførelse af et Kapel paa den ny Kirkegaard, som angives at ligge ca. 2 km uden for Byen. Tegning, der er vedlagt Sagen, og Overslag over det paatænkte Kapel, som menes at skulle rumme omkring 120 Mennesker og kunne opføres for ca. 12000 Kr., er udarbejdet af Arkitekt Tórgarð, Thorshavn. Da Tinget yder Tilskud til Kirker i færøske Bygder, udtaler Andragendet sin Forventning om, at samme ogsaa vil yde sit Bidrag til Støtte af det i Andragendet omhandlede Formaal. Undertegnede Udvalg, der har faaet nærværende Sag til Betænkning, kan tiltræde de i Andragendet anførte Grunde for Nødvendigheden af at opføre et Kapel i Thorshavn, ligesom den Tanke maa siges at være nærliggende, at Tinget i Lighed med, hvad der er Tilfældet med Hensyn til Kirkerne, ogsaa yder Tilskud til Opførelse af Kapeller. Nærværende Andragende er vistnok det første i sin Slags, der har foreligget for Tinget, idet der Udvalget bekendt ikke findes noget Kapel paa Færøerne. Dermed være ikke sagt, at der ikke skulde være Brug for saadanne ogsaa udenfor Thorshavn, tværtimod, det vilde i mange Tilfælde være baade betimeligt og ønskeligt, om der ogsaa fandtes saadanne paa Bygderne, f. Eks. under Epidemier, i Tilfælde hvor en talrig Familie lever under trange Boligforhold etc. etc. Det er imidlertid naturligt og forstaaeligt,

at Tanken søges først gennemført her i Thorshavns Kommune, hvis økonomiske Ydeevne jo er ganske betydelig i Forhold til de fleste af vore Landkommuner. Trangen er den samme som her i Thorshavn, men de vanskelige økonomiske Forhold de fleste Landkommuner har at kæmpe med, umuliggør i hvert Fald for Tiden Optagelse og Løsning af lignende ny Opgaver, som foreliggende.

Bestemmelserne vedrørende Anvendelse af Kirkefondens Midler indeholdes i § 11 i Lov (Nr. 109) om Kirkernes Styrelse. I nævnte § nævnes bl. a., at der af Kirkefonden kan ydes Tilskud til Kirkernes Vedligehold og til Opførelse af nye Kirker, til Anlæg og Vedligeholdelse af Kirkegaarde m. m., medens Tilskud til Opførelse af Kapel næppe forudsættes i Loven, i hvert Fald savnes Ordet Kapel saavel i nævnte § som i Loven i sin Helhed.

Udvalget vilde finde det ønskeligt, om Tinget kunde støtte foreliggende og eventuelle fremtidige Andragender af samme Slags; man maa derfor meget beklage, at man ikke mener at kunne tilraade Tinget at imødekomme nærværende Andragende allerede af den Grund, at Kirkefonden vanskeligt kan magte de Opgaver, den allerede har i det Omfang, man kunde ønske. At paabyrde Kirkefonden paa nuværende Tidspunkt med nye Opgaver kan derfor ikke tilraades. Man skal derfor under Henvisning til det i Betænkningen anførte fremsætte nedenstaaende

Forslag.

Tinget ser sig ikke i Stand til at imødekomme Andragendet fra Thorshavns Byraad om Tilskud til Opførelse af et Kapel paa den nye Kirkegaard.

Tann 14. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

---

19. Kirkjugarður í Kvívík. (7).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 10. august soljóðandi álit:

Málið um nýggjan kirkjugarð í Kvívík hevur verið til viðgerðar á tingi í 1981 og 1982. Í 1981 varð málið goymt vegna tess, at tað var ólitið fyrirelka; í fjør sendi sóknarstýrið brev, hvarí tað bað um, at málið verður goymt til annað ár. Av tí at málið í ár liggur fyri, eins og í fjør, og sóknar-

[1] Sbr. Løgtingstíðindi 1982, bls. 42.

stýrið ikki hevur latið hoyrt frá sær, má nevndin vera av tí áskoðan, at stýrið ikki ætlar at fara undir bygging av nyggjum kirkjugarði fyri fyrst.

Uppskot.

Málið um bygging av nýum kirkjugarði í Kvívik verður goymt fyri fyrst.

Tann 14. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. 0.

---

20. Kirkjugarður í Dali. (8).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 19. august soljóðandi **Nevndarálit:**

Málið um nýggjan kirkjugarð í Dali var til viðgerðar á tingi í fjør, men var útsett vegna tað, at málið var ólítið fyrireikað. Er tað tí komið fyri aftur í ár, og kann tað nú ætlast at vera í sovorðnum skili, at tingið kann koma til endiliga avgerð.

Síðan í fjør er innkomið:

1) Ummæli frá amtslæknanum.
2) Kostnaðarætlan av Jens M. Poulsen úr Skopun.

Amtslæknin sigur frá, at hann 7. í h. m. var suður í Dali og hugdi at plássinum, sum ætlanin er at byggja tann nýggja kirkjugarðin á. Stykkið liggur eystantil í bygdini út mót sjónum, hallið er javnt móti útsynningi; plássið, ið kallast „Við Ottagil", er turt og hevur yvaleyst áskot og er soleiðis væl hóskað til grefstrapláss.

Eftir kostnaðarætlanini er kirkjugarðurin mettur at kosta ca. 1680 kr. falt.

Hann skal hava eina stødd av 30×30 m, og garðurin verða 1,60 m høgur og 0,20 m tjúkkur.

Nevndin má eins og í fjør ásanna, at Dalbingar sita sera illa fyri, og at tað vildi verið ein góð hjálp hjá teimum, um grefstur var í bygdini, og skal tí mæla til, at tingið gevur vanligan studna.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 42.

Uppskot.

1) Tá tann nýggi kirkjugarðurin í Dali er liðugur, sýnaður og góðkendur, veitur tingið Húsavíkar kommunu úr kirkjugrunninum $^{3}/_{5}$ av tilfari og formannsløn.
2) Ansað má vera eftir, at í minsta lagi 8 manns arbeiða hvønn dag, formaðurin tekur løn.
3) Eitt eintak av álitinum verður sent Húsavíkar kommunu.

Tann 23. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

21. Kirkjugarður í Miðvági. (9).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 10. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Nærværende Sag var til Behandling i Lagtinget i Fjor, men grundet paa, at det Areal, som Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune havde udset til Anlæg af en ny Kirkegaard, paa daværende Tidspunkt ikke var synet og godkendt af Amts- eller Distrikslægen, fremsatte Udvalget under Forudsætning af, at det paatænkte Areal blev godkendt, da man skønnede at Sagen hastede, følgende Forslag, hvis første Punkt var saalydende:

„Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune anmodes om, efter at Arbejdet med Opførelse af den ny Kirkegaard er afsluttet, til Tinget at indsende Regnskab over de med Udførelsen forbundne Udgifter, hvorefter der af Kirkefonden vil være at yde nævnte Kommune $^{3}/_{5}$ af de til Materialier og Formandsløn medgaaede Udgifter."

I Amtslægens Erklæring, dateret 22. Januar d. A., udtaler denne, at han i Forbindelse med Provsten den 18. i s. M. har været i Midvaag for at se paa Areal til en ny Kirkegaard. Om det Areal, Forstanderskabet havde bestemt sig for, udtaler Amtslægen, at „det kan meget vel omdannes til Kirkegaard, men det vil være forbundet med en Del Omkostninger at aflede Vandet, da der løber en Elv gennem Stykket, og Transport af en Del Fyld ogsaa bliver nødvendigt." Derimod fik han et andet Stykke udpeget, kaldet „vlð Gil", der ligger udenfor den opdyrkede Indmark. Nævnte Areal er frit beliggende, stenfrit og tørt. Muldlaget er rigeligt, og Stykket vil sikkert uden større Omkostninger kunne omdannes til Begravelsesplads.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 43.

Provsten og Amtslægen var, trods det, at Stykket laa noget langt borte fra Bygden, enige i at det var det bedst egnede af de dem forevist Arealer.

I Skrivelse af 13. Februar d. A. til Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune tiltræder Kirkeinspektionen Amtslægens Erklæring.

Saaledes foranlediget har Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune under 9. Juli d. A. fornyet dettes Andragende om Tilskud fra Tinget fra i Fjor. Da Udvalget maa antage, at Sagen vanskelig taaler yderligere Udsættelse, og at det vil være nødvendigt at paabegynde Arbejdet paa Opførelse af den ny Kirkegaard, saasnart Fiskerne er kommet hjem fra Fiskeri, skal man, idet man henviser til det i Betænkningen anførte, foreslaa:

1) Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune anmodes om, efter at Arbejdet med Opførelse af den ny Kirkegaard „við Gil" er afsluttet, godkendt og synet, til Tinget at indsende Regnskab over de med Udførelsen forbundne Udgifter, hvorefter der af Kirkefonden vil være at yde nævnte Kommune $^{3}/_{5}$ af de til Materialier og Formandsløn medgaaede Udgifter.

2) Forstanderskabet bør paase, at der ydes mindst 8 Mands Pligtarbejde for hver Dag, Formanden arbejder.

3) Der tilstilles Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune et Eksemplar af Betænkningen.

Tann 14. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

22. Kirkjugarður í Froðbiar sókn. (10).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 17. august soljóðandi álit:

Sóknarstýrið fyri Froðbiar kommunu hevði umsókn inni á tingi í fjør um studna til nýggjan kirkjugarð, ið ætlaðnin var at byggja undir Akurgerði uttan fyri Sevmýru á Tvøroyri. (Sí tingtíðindi fyri 1932, síðu 44 og 45). Men av tí málið var ov lítið fyrireikað, var tað útsett. Sóknarstýrið hevur tí aftur í ár endurnýggja umsóknina frá í fjør, og er málið nú so væl fyrireikað, at tingið kann taka avgjørda staðu til tess. Við umsóknini fylgir:

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 44.

1) Ummæli frá fylkislæknanum,
2) Kostnaðarætlan,
3) Kort yvir botnviðurskiftini.

Nevndin kann ásanna — soleiðis sum fram er hildið í umsóknini — at kirkjugarðsviðurskiftini í Froðbiar kommunu eru ógvuliga vánalig; tveir eru kirkjugarðarnir, annar er í Froðbæ, hann er at kalla fullur; hin, ið liggur í Ørðavíkslíðini, er eisini brátt útgrivin. Tann síðsti liggur harumframt sera óhøgliga fyri hjá fólki á Tvøroyri og Froðbæ, menn tann stórsti vansin elist ivaleyst av tí, at jarðaferðin alsumoftast noyðist at fara fram til báts yvir fjørðin; at tað oftum er ógjørligt um veturin í harðveðri, sigur seg sjálvt, tí, sum menn vilja vita, er sera harðført rundan um Trongisvágsfjørðin. Tað er tí væl skililigt, at sóknarstýrið vil byggja tann nýggja kirkjugarðin meiri høgligan fyri bygdirnar Trongisvág og Froðbæ.

Kostnaðarætlan er í 2 deildum.

Fyrra deildin sýnir, hvat kirkjugarðurin kann ætlast at kosta, táið uttara síða av sjálvum garðinum verður lagað av gróti sum krossmúrur og innara síða er av beton.....ialt kr. 7.950,00. Tann seinra deildin sýnir, hvat kostnaðurin verður, um „garðurin" verður gjørdur av einum stoyptum grundmúri, ca. 25 cm høgur uppum svørin; restin skal vera av jarntráð, girdur um jarnpelar, ið eru stoyptir fastir í grundmúrin. Kostnaðurin vil eftir hesum uppskotinum verða.....kr. 4.955,00. Nevndin má mæla frá, at kirkjugarðurin verður gjørdur eftir tí seinra uppskotinum, tá ein tilíkur „garður" ikki kann væntast at halda í longdini, heldur ikki kann nevndin mæla tinginum til at geva studning til ein tilíkan kirkjugarð. Haraftarímóti skal nevndin mæla til, at kirkjugarðurin verður gjørdur eftir tí fyrra uppskotinum í kostnaðarætlan, tó halda vit vera óneyðugt at stoypa innaru síðu upp av beton. Ein væl lagaður grótgarður, cementaður á vanligan hátt, er eins sterkur og gevur líka góða lívd sum ein betongarður, harumframt er hann vakrari. Nevndin kann, samstundis sum vist verður á tað, sum fram er fórt í álitinum, mæla til, at tingið gevur vanligan studning.

Uppskot.

1) Sum studning til tann nýggja klrkjugarðin á Tvøroyri, um hann verður gjørdur av lagaðum gróti og cementaður á vanligan hátt, veitir tingið, tá garðurin er liðugur, sýnaður og góðkendur, Froðbiar kommunu úr kirkjugrunniuum $^{2}/_{3}$ av útreiðslunum til formannsløn, cement, spreingievni, slid av borum og tílíkt.

2) Ansað verður eftir, at í minsta lagi 8 manns arbeiða fyri hvønn dag, formaðurin tekur løn.

3. Eitt eintak av álitinum verður sent Froðbiar kommunu.

Tann 23. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

23. Kirkjugarður í Gøtu. (65).

Kirkjunevndin, ið fokk málið til viðgerðar, framlegði tann 11. august soljóðandi álit:

Sóknarstýrið fyri Gøtu Kommunu hevur sent umsókn inn á ting, dagsett 15. juni í ár, um studning til byggjan av nýggjum kirkjugarði í Gøtu. Í umsóknini verður hildið fram, at hin gamli kirkjugarðurin er so útgriviu, at har neyvan fast grøv meira. Vegna tær ringu tíðir hevur kommunustýrið drálað sum longst við at fara undir arbeiðið við tí nýggja garðinum, men nú eru viðurskiftini vorðin soleiðis, at nú má byggjast. Ummæli frá fylkis- og amtslækna viðvíkjandi plássinum, har tann nýggi kirkjugarðurin ætlast at liggja, fylgir við umsóknini, og eru teir á einum máli um, at plássi er væl hóskandi: tað er bæði djúpt og turt. Ætlanin er, at kirkjugarðurin skal verða 2000 m² (40×50). Av eini málinum viðlagdari kostnaðarætlan sæst, at kirkjugarðurin er mettur at kosta 12.200 Kr., táið hann er liðugur. Garðurin — 180 l. m. — er ætlaður at verða gjørdur av lagaðum grótti uttan og beton innan og er við portrum mettur at kosta 40 kr. hvønn l. m., ialt 7200 kr. Til tað, ið fram er fært í umsóknini, skal nevndin loyva sær at siga: Fyri ikki so nógvum árum síðan vóru kirkjugarðarnir altið bygdir av lagaðum grótti; í teimum seinni árinum eru teir í vissum støðum, — har ið grótviðurskiftini hava verið vánalig — eisini gjørdir av steinstoypu. Nevndin má halda fram sum sína hugsan, at har sum høvi er til tess, eigur at verða bygt við grótti, táið lagaður garður bæði er vakrari og meiri hóskandi til tílíkt brúk enn steinstoypa. At brúka báðar byggiháttir, soleiðis sum ætlanin er í Gøtu, heldur nevndin vera óneyðugt. Ein væl lagaður grótgarður, cementaður á vanligan hátt, er bæði sterkur og gevur góða lívd eins og steinstoypugarðurin. Av tí, tað yvaleyst er neyðugt sum skjótast at fara undir arbeiðið uppá nýggjan kirkjugarð í Gøtu, skal nevndin mæla tinginum til at veita vanligan styrk til hettar arbeiðið.

Uppskot.

1) Tá tann nýggi kirkjugarðurin í Gøtu er gjørdur liðugur og er sýnaður, veitur tingið, um garðurin verður lagaður av grótti og cementaður á vanligan hátt, Gøtu sóknar kommunu $^{3}/_{5}$ av útreiðslunum til cement, formannsløn, spreinglevul, slid av grótborum og tílíkt.

2) Ansað má verða eftir, at í minsta lagi 8 manns arbeiða fyri hvønn dag, formaðurin tekur løn.

3) Gøtu sóknar kommuna fær eitt eintak av áltinum.

Tann 23. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

24. Kirkjugarður í Havn. (195).

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 24. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Thorshavns Byraad andrager i Skrivelse af 11. August d. A. Lagtinget om Tilskud til Opførelse af den ny Kirkegaard ved Landevejen til Veibestad. Det oplyses i Andragendet, at Anlægget af Kirkegaarden hidtil har kostet ca. 18.800 Kr. (Køb af Arealerne, Anlæg af Adgangsvej samt Kirkegaardsmur). Til Planlægning og Planering skønnes at medgaa ud over de allerede afholdte Udgifter ca. 10.000 Kr. Man har som Følge heraf og paa Grund af de for Haanden værende vanskelige økonomiske Forhold bestemt sig for foreløbig kun at planere ca. $^1/_4$ af det samlede Areal. Man har tænkt sig at gaa i Gang med det sidstnævnte Arbejde med det nye Aar, ifald de nødvendige Midler kan bringes til Vejs, da det er meget paakrævet, eftersom den gamle Kirkegaard saa at sige er fuldt besat.

Andragendet er bilagt med:

1) Erklæring fra Amtslægen,
2) Opgørelse over Materialier og Formandsløn til Opførelse af Kirkegaardsmuren.

Ifølge Amtslægens Erklæring er Terrænet jævnt skraanende imod Syd; der er rigeligt Jord- og Gruslag, og Stedet vil være velegnet til Begravelsesplads, naar de nødvendige Drænings- og Planeringsarbejder er blevet udført. I den foreliggende Opgørelse udtales, at de samlede Udgifter til selve Kirkegaardsmuren udgør.... Kr. 9.600,00. Udgifterne til Materialier til Kirkegaardsmuren fordeler sig saaledes:

1.	Cement	2.190,00	Kr.
2.	Sand	1.040,00	—
3.	Sten og Skærver	1.800,00	—
4.	Jernindlæg	400,00	—
5.	Formandsløn	800,00	—
		Ialt 6.230,00	Kr.

Udvalget skal, idet man henviser til det i Betænkningen anførte, anbefale, at Tinget yder Thorshavns Kommune sædvanligt Tilskud eller $^3/_5$ af 6.230,00 Kr. (af Materialier og Formandsløn til Kirkegaardsmuren) Kr. 3.738,00.

Forslag.

1) Naar den ny Kirkegaardsmur er synet og godkendt, udbetales der af Færø Amts Kirkefond Thorshavns Kommune $^3/_5$ af de medgaaede Materialier og Formandsløn eller 3.738,00 Kr.
2) Der tilstilles Thorshavns Byraad et Exemplar af Betænkningen.

Tann 28. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 31. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

25. Kirkjugarður í Haldórsvík. (173).[1]

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 10. august soljóðandi álit:

Í 1929 samtykti tingið úr kirkjugrunninum at veita Haldórsvíkar sókn til byggjan av nýum kirkjugarði norður í Vík $^{3}/_{5}$ av útreiðslunum til cement og formannsløn. Sí tingtíðindi fyri 1929, síðu 61 og 62. Í brævi av 4. í h. m. sigur sóknarstýrið frá, at sjálvur garðurin, ið er av steinstoypu, er gjørdur, at 2 partar av grefstraplássinum, ca. 312 m², er sýnað og vígt. Hettar arbeiðið hevur verið so torført, at tað hevur kravt 30 arbeiðstímar av hvørjum pliktskyldugum manni í sóknini um árið í trí ár (1930, 31 og 32). Tann $^{1}/_{2}$, ið er eftir, skal verða gjørdur liðugur so við og við. Við tí, ið eftir er, vil ikki verða gingið so harðliga fram sum higartil, so at tað ikki skal verða neyðugt at áleggja hvørjum arbeiðspligtugum manni 30 tímar um árið. Møguligar útreiðslur til tann partin, ið eftir er, verða goldnar av kommunini. Av tí, tann gamli kirkjugarðurin var heilt útgrivin, gjørdist neyðugt at víga og taka í brúk tann partin av tí nýggja kirkjugarðinum, ið var liðugur, áðrenn alt arbeiðið var frá hondini. Í áðurnevnda brævi frá sóknarstýrinum fyri Víkar kommunu verður prógva at fram er gingið við arbeiðinum, soleiðis sum av tinginum ásett. Av uppgerilsi yvir kostnaðin til tilfar og formannsløn, ið er viðlagt málið, sæst, at kostnaðurin tilsamans er kr. 899,48. (Sbr. roknskapirni fyri Víkar kommunu fyri 1930, 31 og 32). Hettar skuldi eftir tingsins samtykt í 1929 verið tann peninganógd, teir skuldi havt $^{3}/_{5}$ av.

Nevndin skal tí mæla tinginum at samtykkja hettar

Uppskot.

Úr kirkjugrunninum verður veitt Haldórsvíkar kommunu $^{3}/_{5}$ av útreiðslunum til tilfar og formannsløn til tann nýggja kirkjugarðin í Vík ella 539 kr. 69 øyr.

Tann 14. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. - 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1929, bls. 61.

26. Kirkjugarður í Klakksvík. (238).

Kirkjunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 9. september soljóðandi **Nevndarálit:**

Undirritaða nevnd hevur fingið til viðgerðar umsókn, dagsett 17. august í ár, frá sóknarstýrinum fyri Klakksvíkar sóknar kommunu um studning til nýggjan kirkjugarð í Klakksvík. Men av tí, at málið er so lítið fyrireikað, at tað t. d. er nevndini ókunnugt, um kommunan hevur vissað sær pláss til tann nýggja grefsturin, kann tingið einki gera við hetta mál í ár.

Tað vil verða neyðugt, áðrenn tingið kann takað avgjørda støðu til tess, at skaffa til vegis:

1) Ummæli frá fylkislæknanum um plássið.
2) Kostnaðarætlan yvir ein garð lagaðan av gróti og cementaðan á vanligan hátt.

Tað kann ætlast, at studningurin frá tinginum — um grótviðurskiftini eru tolliga lagalig — verður betingaður av, at garðurin verður grótgarður og ikki av steinstoypu.

So statt skal nevndin mæla til, at málið um nýggjan kirkjugarð í Klakksvík verður goymt til næsta ár, og at sóknarstýrið til næstu tingsetu skaffar til vegis tolr í álitinum ávístu upplýsingar.

Uppskot.

1) Málið um nýggjan kirkjugarð í Klakksvík verður goymt til næsta ár.

2) Sóknarstýrið fyri Klakksvíkar kommunu verður biðið um til næstu tingsetu at skaffa til vegis upplýsingar um

a) Pláss og stødd á kirkjugarðinum,
b) Ummæli frá fylkislæknanum,
c) Kostnaðarætlan.

3) Eitt eintak av álitinum verður sent umsøkjararnum.

Tann 12. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

27. Tilbygging til kirkjugarðin á Strondum. (234).

Kirkjunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 2. septbr. soljóðandi álit:

Sóknarstýrið fyri Sjóar sóknar kommunu søkir í brævi, dagsett 28. august í ár Løgtingið um studning til víðkan av kirkjugarðinum á Strondum.

Við umsóknini fylgir:

1) Umnæli frá amtslæknanum.
2) Kostnaðarætlan av Vensel Jacobsen á Glyvrum.

Amtslæknin sigur frá, at ætlanin er at vaksa kirkjugarðin norður- og vestureftir; plássið, ið skal leygjast afturat, er eftir hansara frásøgn væl hóskandi til tílíkt brúk.

Eftir tí hjáløgdu kostnaðarætlan er arbeið og tilfar mett at kosta ca. 1700 kr., táið keypið av jarðastykkinum ikki verður uppí roknað. Vanligur studningur skuldi eftir tí fyriliggjandi kostnaðarætlan verðið ca. 454 kr. Tað er nevndini kunnugt, at tað tørvar harðliga til, at farið verður sum skjótast undir hettar arbeiðið, og skal hon so statt mæla tinginum til at veita vanligan studning.

Uppskot.

1) Tá arbeiðið við víðkan av kirkjugarðinum á Strondum er liðugt, sýnað og góðkent veitir tingið úr kirkjugrunninum Sjóar sóknar kommunu $^{3}/_{5}$ av útreiðslunum til tilfar og formannsløn.

2) Um grótviðnrskiltini eru vánalig, skal tað verða loyviligt at gera garðin heilt ella deilvís av steinstuypu.

3) Ansað verður eftir, at í minsta lagi 8 mauns arbeiða fyri hvønn dag, formaðurin tekur løn.

4) Sóknarstýrið fær eitt eintak av álitinum.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 16. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. - 0.

28. Prestaflutningur. (92).[1]

Viðgjarnerudin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 20. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Sagen om Afløsning af Præsteskydsen har gentagne Gange været til Behandling i Lagtinget, og den behandledes paany i den ordinære Samling i 1932. Det vedtoges at indsende Sagen til Kirkeministeriet med Forespørgsel om, hvorvidt Ministeriet maatte være villigt til at tilvejebringe en Del af den Sum, som bliver nødvendigt til Afløsning af Præsteskydsen.

I Skrivelse af 21. Juni d. A. fremsender Færø Amt paany Sagen til Lagtinget bilagt bl. a. med en Erklæring til Kirkeministeriet fra Stiftsøvrigheden for Københavns Stift, hvori anbefales, at en Tredjedel af Udgifterne til Befordringsgodtgørelse til Præsterne afholdes af Fællesfonden, medens den øvrige Del afholdes af Amtsrepartitionsfonden. Stiftsøvrigheden henstiller derhos, at Godtgørelsens Størrelse fastsættes af Kirkeministeriet efter indhentet Erklæring fra Provsten og Præsterne. —

Kirkeministeriet udtaler i Skrivelse af 10. Juni d. A. til Færø Amt, at samme kan tiltræde, at Sagen ordnes som foreslaaet af Stiftsøvrigheden.

Udvalget er enigt i, at Præsteskydsen bør afløses snarest, idet den Tilstand, som nu bestaar, formentlig ikke længere kan fortsættes. Et Flertal indenfor Udvalget er enigt om at afløse Præsteskydsen ved et bestemt Beløb, der fastsættes af Lagtinget, medens Fordelingen mellem de forskellige Præstegield foretages af Kirkeministeriet efter forud indhentet Erklæring fra Præsterne og Provsten paa Færøerne. —

Udvalget er enigt med Færø Amt og Stiftsøvrigheden om, at Rejser, der foranlediges ved, at kirkelige Handlinger ønskes udført paa Dage, hvor der ellers ikke skal være Gudstjeneste, maa betales af den eller dem, der ønsker Præstens Nærværelse.

Om Befordringsgodtgørelsens Størrelse har der indenfor det Flertal, der iøvrigt er enigt om Afløsningen, ikke været fuld Enighed. Danielsen, Joensen, Nolsøe, og A. Samuelsen mener, at Beløbets Størrelse passende kan fastsættes til 4 5 0 0 Kr., medens Winther mener, at det bør fastsættes til 3 6 0 0 Kr. aarlig. Fællesfonden skulde heraf udrede $^1/_3$ aarlig eller enten 1500 Kr. eller 1200 Kr., medens der fra færøsk Side skal fremskaffes de resterende $^2/_3$ eller enten 3000 Kr., saafremt Flertallets Forslag vedtages, og 2400 Kr., hvis Mindretallets Forslag vedtages.

Stiftsøvrigheden, med Tilslutning fra Kirkeministeriet, gaar ud fra, at den Færøerne tilkommende Andel af Udgiften skal afholdes af Færø Amts Repartitionsfond. Udvalget mener imidlertid ikke, at denne Udgift bør paalægges Amtsrepartitionsfonden og dermed ogsaa udenfor Folkekirken staaende Personer, der gennem Kommunerne betaler Bidrag til Amtsrepartitionsfonden ifølge den Paaligning, Lagtinget aarlig foretager. Udvalget foreslaar derimod, at Beløbet afholdes af Færøernes Kirkefond; forsaavidt Ministeriet maatte finde, at Lagtinget efter den gældende Lov ikke har Hjemmel til at overføre denne Udgift paa Fonden, foreslaas nedenfor den fornødne Tilføjelse til Loven.

Udvalget foreslaar nedenfor, at den nugældende Skydslov sættes ud af Kraft fra det Tidspunkt, da den tilsigtede Nyordning træder i Kraft.

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 46.

I Betragtning af, at man her er inde paa et Omraade, hvor man ikke har den fornødne Erfaring til Fastsættelse af det Beløb, som kan erstatte den Friskyds, som der er Tale om at afløse, foreslaar Udvalget, at Beløbets Størrelse reguleres hvert 5te Aar.

N. Nielsen og J. Paturssøn, der underskriver men Forbehold, vil motivere deres Stilling i Salen.

Forslag.

I a. (Fra Flertallet Danielsen, J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Den ved Lov Nr. 96 af 17de Marts 1922 de færøske Præster tillagte fri Befordring paa Embedsrejser (Præsteskyds) ophæves fra 1. April 1934 at regne. Fra samme Tidspunkt tillægges der Præsteembederne (Sognepræster og Kapellaner) en Befordringsgodtgørelse, hvis Størrelse fastsættes af Lagtinget for et Femaar ad Gangen. Denne Befordringsgodtgørelse udredes med en Trediedel af „Præsteembedernes Fællesfond" (jfr. Tilsagn fra Kirkeministeriet af 10. Juni 1933, cfr. ogsaa Skrivelse fra Stiftsøvrigheden for Københavns Stift af 1. Juni 1933) og $^{2}/_{3}$ af „Færøernes Kirkefond". Kirkeministeriet fordeler Befordringsgodtgørelsen mellem Præsterne og Kapellanerne efter forud indhentet Erklæring fra Præsterne og Provsten paa Færøerne.

I b. For Femaaret fra 1. April 1934 til 1. April 1939 fastsættes Befordringsgodtgørelsen til 4500 Kr. aarlig.

Af et Mindretal (Gunnar Winther):

I b. For Femaaret fra 1. April 1934 til 1. April 1939 fastsættes Befordringsgodtgørelsen til 3600 Kr. aarlig.

II. Fra et Flertal (Danielsen, Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen og Gunnar Winther):

I Lov for Færøerne om Kirkernes Styrelse af 29. Marts 1924 foretages følgende Tilføjelse til § 11 2: „Endvidere kan der af Kirkefondens Midler udredes Tilskud til Præsternes Befordringsgodtgørelse."

III. Lagtinget indstiller, at den i Lov om Ændring af Skydsvæsenet af 17. Marts 1922 omhandlede Præsteskyds ophæves fra det Tidspunkt, den under I omnævnte Ordning træder i Kraft. —

Tann 23. september var málið til 2. viðgerð.

Tann 27. september var málið til 3. viðgerð, sum varð framhildin tann 2. oktober.

Formaðurin framlegði soljóðandi Ændringsforslag frá nevndini:

Som Punkt I c sættes:

Hver enkelt Præst eller Kapellan vil efter hvert Aars Slutning til Færø Amt have at indsende en specificeret Redegørelse om Anvendelsen af Befordringsgodtgørelsen.

Uppskot nevndarinnar meirihlutans pkt. 1 a. varð samtykt við 16 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans pkt. I b. var sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Winther, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Djurhuus, Mitens, Debess, Kallsoy. *Burtur:* Dam, Patursson, Viðstein,

og varð uppskotið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot minnilutans pkt. I b. var sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Nolsøe, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Mitens, Debess, Kallsoy, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Niclasen, Danielsen, O. F. Joensen, A. Samuelsen, Andreasen, Iversen. *Burtur:* Dam, Patursson, Viðstein,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 12 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá nevndini pkt. I c. varð samtykt við 15 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar pkt. II og III vóru samtykt við 15 atkv. — 0.

---

29. Kirkju- og skúlasýn. (247).[1]

Kirkjunevndin, ið hevði málið til viðgerðar, frandegði tann 15. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Undertegnede Udvalg har faaet til Betænkning

a) Udskrift af Protokol over Kirkesyn paa Færøerne for 1933 i Henhold til § 10 i Lov for Færøerne om Kirkernes Styrelse m. v. af 29. Marts 1924.
b) Udskrift af Protokol over Skolesyn paa Færøerne ogsaa afholdte i indeværende Aar og samtidig med Kirkesynene.

Det bemærkes, at foreliggende Syn omfatter samtlige Kirker og Skoler paa Østerø og Norderøerne med Undtagelse af Kirken paa Kirke i Fuglø,

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 27.

der som bekendt først er færdigbygget og afleveret i indeværende Sommer.

Af foreliggende Syn over Kirkerne fremgaar, at disses Tilstand som Helhed er tilfredsstillende, og i Forhold til Skolerne kan den betegnes som god, fraregnet Klaksvig Kirke, hvis Forfatning er af en saadan Beskaffenhed, at Provsten i en Følgeskrivelse af 7. ds. har ment det nødvendigt at henlede Tingets Opmærksomhed særlig herpaa. Da Klaksvig Kirkes Forhold er til Behandling i Indeværende Samling som særlig Sag, skal man afholde sig fra at komme nærmere ind paa dette Spørgsmaal, ligesom eventuelle Forslag angaaende Udbedring af de paagældende Mangler denne Kirke vedrørende vil blive fremsat under førnævnte Sag. De i Kirkesynet paapegede Mangler er for største Delen kun saadanne, som kan komme ind under Betegnelsen: almindeligt Vedligehold. Dog skal man tillade sig at paapege nedennævnte Kirker som dem, hvis Udbedring formentlig ikke taaler yderligere Udsættelse, nemlig:

1) Nordskaalo Kirke,
2) Glibre — (jfr. Synets Pkt. 2),
3) Svinø — (- — - 3),
4) Hattervig — (- — - 1),
5) Viderø (- - 1).

Udvalget skal efter i Korthed at have paapeget ovennævnte Forhold foreslaa, at det overdrages til Kirkeinspektionen at foranledige, at de i Kirkesynet omhandlede Mangler bliver afhjulpne.

Skolernes Tilstand maa derimod som alt bemærket i Forhold til Kirkerne betegnes som mindre tilfredsstillende. Det, der i stort Omfang er karakteristisk for Skolebygningerne, det være sig de ældre saavel som de nyere, er M a n g e l paa Vedligehold. Provsten henleder Tingets Opmærksomhed særlig paa Skolerne á Eiði, í Funningi, í Leirvík, í Rituvík, á Glyvrum, í Sólmundarfirði, í Lamba og í Svínoy.

Udvalget skal, idet man henviser til vedlagte Skolesyn, afholde sig fra at komme ind paa Enkeltheder, da man gaar ud fra, at Amtet gennem Forhandling med de paagældende Kommuner vil sørge for, at de paapegede Mangler bliver afhjulpne. Der er dog i Synet fremdraget Forhold, navnlig vedrørende Skolerne á Glyvrum og í Solmundarfirði, som Udvalget ikke mener at kunne forbigaa i Tavshed. Det maa saaledes betegnes som ganske utilbørligt og uanstændigt, at Skolens Loft (á Glyvrum) benyttes som Affaldsplads; det maa ligeledes betegnes som i høj Grad uhygiejnisk og i Strid med god Orden og estetisk Saus, at Skolestuens Vægge — som í Solmundarfirði og á Glyvrum — benyttes som Vægtavle til Regning, eventuelt Gennemgang af Diktat o. s. v. — Disse Forhold maa Udvalget paatale. Skulde den Omstændighed, at Væggene benyttes som Skoletavle i de paagældende Skoler, skyldes, at der ikke findes en saadan, eller at de, der findes, er utilstrækkelige, maa der omgaaende sørges for, at saadanne skaffes til Veje i tilstrækkeligt Omfang. Synets Ordlyd paa dette Punkt for Glyvra Skoles Vedkommende er følgende: „.....øska má ikki verða borin upp á loft; loftið má verða sópað; bróstini í skúlastovuni mega ikki verða útsmurd í kriti, við tað at børnini nýta tey at rokna á."

Udvalget skal efter kortelig at have paapeget ovennævnte Forhold tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget henstiller til Kirkeinspektionen at efterse, at de i Kirkesynet for 1933 paapegede Mangler snarest muligt bliver afhjulpne.

2) Lagtinget henstiller til Amtet om at foranledige, at de i Skolesynet for 1933 forefundne Mangler snarest bliver afhjulpne.

Tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

IV. Telefonmál.

30. Telefonsakir. (250).[1]

Frá *millumtinganefndini* var komin soljóðandi **Betænkning:**

Blandt de Sager, det i Samlingen 1932 nedsatte Telefonudvalg havde til Behandling, var ogsaa Spørgsmaalet om en almindelig Nedsættelse af Telefontaksterne, ligesom Udvalget ogsaa arbejdede med Tanken om at faa hidbragt en Ordning, hvorefter Thorshavn Kommune i Lighed med alle andre Kommuner paa Færøerne kommer til at betale en forholdsmæssig Andel af Stationens Drift her. Men da Ordningen af disse Forhold krævede en grundig Overvejelse, overlod man til det mellem Tingsamlingerne staaende Telefonudvalg nærmere at klarlægge, eventuelt at fremkomme med de nødvendige Forslag herom. Med Henblik paa Ordningen af disse Spørgsmaal vedtog Tinget følgende

Forslag.

1) .....

2) Det overdrages det mellem Samlingerne staaende Telefonudvalg at undersøge Muligheden og Betimeligheden af en almindelig Takstnedsættelse og eventuelt til næste ordinære Lagtingssamling at fremsætte Forslag herom.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 50 og 57.

3) Det overdrages det staaende Telefonudvalg at overveje Muligheden af en Ordning, hvorefter Thorshavn Kommune i Lighed med alle andre Kommuner betaler en forholdsvis Andel af Stationens Drift og eventuelt til næste ordinære Lagtingssamling at fremsætte Forslag i saa Henseende.

Udvalget har i Henhold til foranstaaende Vedtagelse søgt at fremskaffe de nødvendige Oplysninger for en klar Bedømmelse af de under Pkt. 2 og 3 nævnte Forhold. Af en Sagen vedlagt Fortegnelse over afgaaede Samtaler i 1932 fremgaar, at en Nedsættelse paa 5 Øre af Samtaletaksterne paa 30 og 40 Øre vil give et Indtægtstab paa 5837,10 Kr. og en Nedsættelse af de øvrige Takster (50, 60 og 70 Øre) med 10 Øre vil nedsætte Indtægten med 6201,80 Kr., altsaa et samlet Indtægtstab paa 12.038,90 Kr.

En Reduktion paa 5 Øre af samtlige Takster vil give Telefonvæsenet en Mindreindtægt paa 9095,65 Kr. med den i 1932 værende Trafik som Grundlag for Beregningen. Regnskabet for Færø Amts Telefonvæsen for 1932 udviser en samlet Indtægt af 173.015,58 Kr., heri ikke medregnet Kassebeholdning og andet Tilgodehavende ved Regnskabsaarets Begyndelse paa ca. 75.848,00 Kr. De samlede Udgifter i samme Regnskabsaar udgør ca. 184.816,00 Kr. Nettooverskudet af Driften for 1932 bliver saaledes ca. 38.199,00 Kr.

Udvalget maa derfor være af den Formening, at Driften meget vel kan bære en almindelig Takstnedsættelse paa henholdsvis 5 og 10 Øre til et samlet Beløb paa ca. 12.000 Kr. som foran vist, da den opsparede Reservefond (ca. 60.000 Kr.) maa antages at være stor nok til at imødegaa alle Eventualiteter med Hensyn til Udgifter, som kan tænkes paaførte Telefonvæsenet udenfor de egentlige Driftsudgifter (Kabler o. l.) Hertil kommer, at en saadan almindelig Takstnedsættelse meget vel kan tænkes at medføre et større Brug af Telefonlinjerne, saaledes at den virkelige Nedgang i Indtægterne kan blive væsentlig mindre end den kalkulerede. Abonnementsafgiften derimod vil man foreslaa skal blive som hidtil. Til Belysning af, hvilke direkte Udgifter, Landkommunerne har til Stationernes Drift, vedlægges en Oversigt, fremskaffet ved Lagtingsrevisor; heraf ses, at Landkommunerne for Regnskabsaarene 1929 og 1930 har haft en samlet Udgift paa henholdsvis 17.583,22 Kr. og 18.038,03 Kr.

Den Omstændighed, at Thorshavn Kommune ene af samtlige Kommuner paa Færøerne har haft et Privilegium paa nævnte Omraade, har unægtelig bevirket, at dette Forhold stadig har været Genstand for tilbagevendende Kritik af Landkommunernes Repræsentanter i Lagtinget, saa meget mere som Thorshavn Kommune utvivlsomt er den bedst situerede af samtlige Kommuner paa Færøerne. Men Forholdet er ikke let at ændre nu, efter at det er praktiseret i ca. 30 Aar. Til Klarlæggelse af dette Forhold har Udvalget gennem Driftsbestyrer Jacobsen fremskaffet en Kalkulation over, hvorledes Forholdet vilde stille sig, ifald de Indtægter, som nu tilflyder Telefonvæsenet, skulde tilgaa Telefonstationen, hvis Thorshavn Kommune ikke var priviligeret og selv skulde holde Stationen.

Ifølge foreliggende Kalkulation, som er foretaget paa Grundlag af Regnskabet for 1932, vilde de samlede Ydelser, som Telefonvæsenet skulde afgive til Stationen i Thorshavn, blive ca. 9127,59 Kr., medens Kommunernes Udgifter for det samme Tidsrum vilde blive ca. 9130,00 Kr. Af paagældende Kalkulation fremgaar, at de Stationen tilkommende Indtægter paa det nærmeste vilde være lig Udgifterne. Herefter skulde der saaledes ikke være noget økonomisk Grundlag for en Ændring af de bestaaende Forhold. Skulde man imidlertid arbejde for en eventuel Adskillelse, maatte det saa være af principielle Grunde, fordi man ønskede hidført en Ordning, der er e n s for samtlige Kommuner. Udvalget kan ikke undlade at bemærke, at man maa tage Forbehold overfor nogle af de i Kalkulationen anførte Tal, navnlig overfor den for Sammenstillinger anførte Godtgørelse 2800,00 Kr.; 1 000 Kr. vilde

formentlig være mere passende, ligesom 8000,00 Kr. til Lønninger formentlig maa være for lavt sat.

Udvalget er tilbøjeligt til at antage, at den nuværende Ordning nærmest maa være i Thorshavn Kommunes Favør med et Par Tusinde Kroner aarlig, hvorfor man ganske skal henstille til det under Samlingen værende Telefonudvalg, om der skulde være tilstrækkelig Anledning til at optage Forhandling med Thorshavn Byraad om et eventuelt Tilskud til Telefonvæsenet af en lignende Størrelse.

Fylgiskjal:

Úrskrivur úr fundarbók og dagbók telefonmillumtinganevndarinnar.

Ár 1932, mánadagin 31. oktbr. sp. kl. 5[30] helt telefonnevndin fund í tinghúsinum. Allir limir vóru á fundi.

Til avgerðar var:

1) Val av formanni.

Johan Poulsen, kennari á Strondum, varð kosin til formann.

2) Nevndin granskaði tær saklr, hon hevur fingið upp í hendir at fyrireika ímillum tingseturnar, navnliga tingmál nr. 52g: Telefonfelagstakstir í Klakksvík. Viðtikið varð at útseta spurningin til ein seinari fund.

Fundur lokin.

Joh. M. Fr. Poulsen. *G. Winther.* *M. Samuelsen.*

Ár 1933, hósdagin 26. januar kl. 5 seinrapartin helt telefonnevndin fund í tinghúsinum. Allir limir vóru møttir. Amtsverkfræðingurin var eisini á fundi.

Til umrøðu var:

1) Umsókn frá Klakksvíkar kommunustýrið um

a) at telefonverkið byggir støðu har norðuri og kommunan fyribils betalir húsaleigu til verkið, ella

b) at telefonverkið lænir kommununi pening at byggja fyri.

Nevndin samdist um at biðja amtsverksfrøðingin sum skjótast at framskaffa tekning og yvirslag til ein hóskandi stationsbygning. Málið vil so seinri koma til umrøðu hjá nevndini, sum tá vil taka endiliga avgerð.

2) Uppskot pkt. 2 í tingmáli nr. 52/1932, hvareftir tað verður givið millumtinganevndini upp í hendi at undirsøkja møguligleikan fyri at læðka telefontakstirnar. Nevndin samdist um at biðja verkstjóran skaffa til vegis eina berokning yvir, hvat ein læðkan av samtalutakstunum uppá 10 øyr pr. samtalu vil minka um ársinntøkurnar hjá telefonverkinum.

3) Uppskot pkt. 3 í áðurnevnda tingmáli, hvareftir millumtinganevndin verður biðin um at seta fram uppskot til eina broytan í skipan telefonstøðanna í Havn, soleiðis at Havnar kommuna eins og allar aðrar kommunir í Føroyum rinda ein forholdsvísan part av tí, tað kostar at halda telefonverkið har. Nevndin samdist um at taka hendan spurning upp til gjøllari umhugsan í einum seinni møti, sum varð ásett til í morgin seinrapartin kl. 4 her í tinghúsinum.

Bókin lisin. — Fundur lokin.

Joh. M. Fr. Poulsen. *M. Samuelsen.* *G. Winther.* *H. O. Jacobsen.*

Fríggjadagin 27. januar kl. 4 sp. var aftur fundur í tinghúsinum. Amtsverksfrøðingurin var eisini til steðar.

Til umrøðu var:

1) Uppskot til broytan av skipanini á telefonstøðuni í Havn. Amtsverksfrøðingurin hevði bráfengis sett upp eitt yvirlit yvir, hvat ávirkan ein læðkan av telefonsamtalutakstinum vildi hava á inntøkunum; við 10 oyru pr. samtalu vildi tað fyri 1931 verða ca. 20.000 kr., við at niðurseta 30 og 40-oyra takstirnar við 5 oyru og allar hinar við 10 oyru vil tað verða ca. 15.000 kr. Amtsverksfrøðingurin varð biðin um fyri árið 1932 sum grundarlag at útarbeiða eitt greinligt yvirlit um, hvat økonomiska ávirkan ein tílík broytan vildi hava sum heild, og eisini fyri tey einstøku plássini. Nevndin meinti allareiða nú at kunna takað endiliga støðu til spurningin um læðkan av abonnementsprísinum. Tað var eingin hugur til hjá nevndini at røra við hesar takstir. Tað varð givið Winther upp í hendi at kannað eftir, hvat kommuniruar uttanfyri Havnini hava av útreiðslum til at halda telefonstøðir. Annars varð samtykt at goyma málið til ein seinni fund.

2) Amtsverksfrøðingurin varð biðin um at framskaffa teknin og yvirslag í líkheit við tí fyriliggjandi ridsi av eini nýggjari telefonstøð í Klakksvík.

3) Bræv frá Morten Luid, Trongisvág, dagsett $^{18}/_{1}$ h. á., hvar hann sigur, at um ein telefonpeli settur við hansara havagarð ikki verður beindur av vegnum innan 3 vikur, vil hann sjálvur gera tað; hann vil „kappa" hann vekk. Samtykt varð at svara harra Luid, at nevndin meinti ikki at kunna broyta løgtingssamtyktina frá síðsta ár, líkasum nevndin vil gera harra Luid kunnugan við, at hann ikki hevur loyvi til sjálvur at gera nakað við áðurnevnda telefonpel uttan at koma í konflikt við telefonlógina av 30. mai 1927, sbr. § 10, 2. stk. Harafturímóti kann hann, um tað ynskist, fáa eitt av rættinum útnevnt sjón til at avgerða mállið um pelin kann standa ella verða burturkoyrdur.

Bókin lisin. — Fundur lokin.

Joh. M. Fr. Poulsen. *M. Samuelsen.* *G. Winther.* *H. O. Jacobsen.*

Ár 1933, miðvikudagin 12. apríl f. p. kl. 11 helt telefonnevndin fund í tinghúsinum. Allir limir vóru møttir. Telefonstjórin Jacobsen var eisini til stoðar.

Til umrøðu var:

1) Læðkan av telefonsamtalutakstinum.

Telefonstjórin framlegði eitt yvirlit yvir, hvat ávirkan ein læðkan av takstinum: 5 øyr fyri 30 og 40-øyra takstinum og 10 øyru fyri allar hinar vildi hava á driftsroknskapið. Berokningin var tikin við 1932 sum grundarlag og beleyp seg til ca. kr. 12.000. Ein læðkan av 5 øyru pr. samtalu beleyp seg til ca. 9000,00 kr. Amtsverksfrøðingurin varð blðin um at framseta sína áskoðan, um hann helt, at driftin toldið eina tilíka minkan av inntøkunum.

2) Viðvíkjandi málinum um eina broytan av skipanini á telefoncentralini í Havn framlegði roknskapargranskari Winther eitt yvirlit yvir, hvat útreiðslur bygdakommununirnar høvdu havt til telefonstøðurnar; í 1929 og 1930 hevði tað verði henholdsvís ca. 17688 kr. og 18088 kr. Annars helt nevndin, at tað varð neyðugt, áðrenn málið varð lagt fram fyri tingið, at hava samráð við Havnar býráð.

3) Bræv frá brøðrunum Poulsen, hvar teir heita á millumtinganevndina um at fáa svar uppá skrivilsi av $^{1}/_{9}$—32 til l ø g t i n g s i n s telefonnevnd. Samtykt varð at svara, at tingið hevði givið telefonstjóranum upp í hendir at avgerða málið sum best. Telefonstjórin segði, at málið var avgjørt. Millumtinganevndin heldur so statt ikki meira verða at gerða við hetta mál.

4) Telefonstjórin boðaði frá, at hann ætlaði sær ein ferðatúr til Danmørk, evt. útlandið. Túrurin ætlaðist at konna at vara ca. 2 mánaðir. Nevndin tók málið til eftirrættnlug.

5) Klaga frá Naina Scharla yvir telefonvesini.

Nevndin varð samsint um eftir tí fyriliggjandi at eftirgeva frk. Scharla abonnementsavgift fyri tíðina frá $^{1}/_{10}$—31 til $^{31}/_{3}$—32. Harafturímóti er hon skyldug at betala gjald fyri 1 telegram kr. 1,85.

6) Skrivilsir frá Morten Luid, Trongisvág, av $^{13}/_{3}$ og $^{27}/_{3}$ h. á. Nevndin varð samsint um, at hon ikki kundi gera nakað við málið, soleiðis sum tað var háttað. Tingið hevur tikið avgerð um peningaútreiðslu hesum málið viðvíkjandi og stendur hendan samtykt sjálvsagt framvegis við magt og kann peningurin altíð fáast. Annars heldur nevndin, at sakin er eitt privat mál partarnar millum og kann evt. avgerðast við rættin.

Bókin lisin. — Fundur lokin.

Joh. M. Fr. Poulsen. *M. Samuelsen.* *G. Winther.* *H. O. Jacobsen.*

Ár 1933, hin 28. juli kl. $4^{1}/_{2}$ s. p. helt nevndin fund á telefonstøðuni í Havn. Allir limir vóru møttir. Telefonstjórin Jacobsen var eisini á fundi.

Til umrøðu var:

1) Umsókn frá Føroya ferðamannafelag um at velta felaginum frí telefon á felagsins ferðamannastovu.

Viðtikið var at geva ferðamannafelaginum fría telefon inntil 1. oktober í ár.

2) Umsókn frá Andrea Løwe, Skopun, um eftirgeving av hennara skuld til telefonvesinið.

Viðtikið varð at eftirgeva 200 kr.

Bókin lisin. — Fundur lokin.

Joh. M. Fr. Poulsen. *M. Samuelsen.* m. Forbehold. *G. Winther.* *H. O. Jacobsen.*

Telefonnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 23. september soljóðandi **Betænkning:**

a. Beretning fra det mellem Lagtingssamlingerne staaende Udvalg.

Undertegnede Udvalg har faaet til Betænkning Beretning fra det mellem forrige og indeværende Lagtingssamling staaende Telefonudvalg; denne er gennemgaaet af Udvalget, og har dette intet fundet at bemærke. Da der ikke fra nogen Side er fremsat Indvendinger overfor det af Udvalget udførte Arbejde, skal man tillade sig at foreslaa, at dette bliver godkendt af Tinget, ligesom man vil foreslaa, at der som sædvanlig nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at fungere mellem indeværende og næste Aars Lagtingssamling.

Forslag.

1) Tinget godkender de af det staaende Telefonudvalg mellem Lagtingssamlingerne 1932 og 1933 trufne Beslutninger.

2) Der nedsættes et særligt Driftsudvalg paa 3 Medlemmer til sammen med Driftsbestyrer Jacobsen at fungere mellem indeværende og næste Aars ordinære Lagtingssamling og til at tage Beslutning i alle Spørgsmaal Telefonvæsenet vedrørende.

b. En almindelig Nedsættelse af Telefontaksterne.

Blandt de Sager, det mellem Samlingerne 1932 og 1933 staaende Telefonudvalg havde til Betænkning, var Spørgsmaalet om en almindelig Nedsættelse af Telefontaksterne.

Af en Sagen vedlagt af ovennævnte Udvalg særlig afgiven Betænkning fremgaar, at en Nedsættelse paa 5 Øre af Samtaletaksterne paa 30 og 40 Øre vil bevirke en Nedgang i Indtægterne paa Kr. 5887,10, og en Nedsættelse af de øvrige Takster (50, 60 og 70) med 10 Øre vil nedsætte Indtægten med Kr. 6201,80; da nærværende Beregning er baseret paa den i 1932 værende Trafik, vilde en saadan Nedsættelse for nævnte Aar altsaa betyde et samlet Indtægtstab paa Kr. 12,038,90.

Undertegnede Udvalg mener ikke paa nuværende Tidspunkt at kunne fremsætte Forslag, der vil medføre en saa betydelig Nedgang i Telefonvæsenets Indtægter, som ovenfor paavist, da det kun forudses, at der eventuelt netop i den nærmeste Fremtid vil blive paaført Telefonvæsenet store Udgifter til Anskaffelse af nye Kabler, til Anlæg af ny Landlinjer, Vedligehold af gamle o. s. v. o. s. v.

I 1932 optog „Smiril" hos Telefonvæsenet et Laan paa 25,000 Kr., som der formentlig er ringe Udsigt til at faa tilbagebetalt i de nærmest kommende Aar; ud over nævnte Laan er der desuden i indeværende Samling fremsat Forslag om, at Telefonvæsenet skal dække „Smiril"s Underskud fra forrige Aar med 10,000 Kr.

Udvalget mener saaledes i Henhold til det anførte ikke at kunne fremsætte Forslag om Nedsættelse af Telefontaksterne.

c. Thorshavn Kommunes Forhold til Telefonstationen i Thorshavn.

I sidste Aars Lagtingssamling vedtoges bl. a. saalydende Forslag: „Det overdrages det staaende Telefonudvalg at overvejo Muligheden af en Ordning, hvorefter Thorshavn Kommune i Lighed med alle andre Kommuner betaler en forholdsvis Andel af Stationens Drift og eventuelt til næste ordinære Lagtingssamling at fremsætte Forslag i saa Henseende." — Til Belysning af Forholdet har Udvalget fremskaffet en Del Materiale, som findes vedlagt Sagen. Heraf ses, at Landkommunernes samlede Udgift til Telefonvæsenet i Aarene 1929 og 1930 har været henholdsvis ca. 17,583 Kr. og ca. 18,038 Kr.

Da Tiden nu er saa vidt fremskreden, og Spørgsmaalet nødvendigvis maa forelægges Thorshavn Byraad, inden videre foretages, og en Behandling af dette i Byraadet ordinært først kan finde Sted i Slutningen af indeværende Maaned, vil det være nødvendigt at overdrage de videre Forhandlinger af Spørgsmaalet til det mellem Samtingerne staaende Telefonudvalg.

Forslag.

Videre fornøden Forhandling med Thorshavn Byraad om Kommunens Forhold til Telefonstationen i Thorshavn overdrages til det staaende Telefonudvalg, hvorefter Spørgsmaalet paany forelægges Tinget til næste ordinære Lagtingssamling.

d. Installering af Alarmtelefon- eller -klokke hos Brandmandskabet i Thorshavn.

Thorshavn Byraad har i Skrivelse til Lagtinget af 8. f. M. anmodet om Forhandling med dettes Telefonudvalg angaaende Oprettelse af et Telefonbrandalarmsystem her i Byen. Det anføres i omtalte Skrivelse, at Byraadet i de sidste Aar har ført Forhandlinger med den danske Tarifforening vedrørende Nedsættelse af Brandassurancepræmierne i Thorshavn paa ca. 30 %.

Man er nu naaet saa vidt, at man har faaet Løfte om denne Nedsættelse, naar visse Anskaffelser samt Ændringer vedrørende Byens Brandvæsen har fundet Sted, bl. a. Installering af Alarmklokke eller -telefon hos Brandmandskabet, saaledes at dette kunde alarmeres fra Telefonstationen. Ifølge en af Amtsingeniør Jacobsen foretagen Beregning vil Installation af Alarmklokke eller -telefon hos Brandmandskabet kunne udføres for en aarlig Afgift paa ca. 200 Kr.

Forslag.

Tinget vedtager, at der hos Brandvæsenets Mandskab i Thorshavn installeres Alarmklokke eller -telefon i det Omfang, vedlagte af Amtsingeniøren foretagne Beregning udviser, mod, at Thorshavn Kommune til Telefonvæsenet betaler en aarlig Afgift paa 200 Kr.

e. Nedsættelse af Telefonabonnement.

Trøejer Jens Pauli Bærentsen af Trangisvaag ansøger i Skrivelse af 3. Maj d. A. om at faa indlagt Telefon i sit Beboelseshus i Trangisvaag for et aarligt Abonnement af 60 Kr. Hans Beboelseshus er beliggende i Trangisvaagdalen lige overfor Plantagen. Til Støtte for Andragendet anføres, at det til Tider kan have stor Betydning for Vejfarende til Kvalbø eller for Folk, der eftersøger Vejfarende, der menes at være i Fare, at der findes en Telefon paa et saadant Sted. Det sker ikke saa sjælden, at f. Eks. Vejfarende til Kvalbø maa eftersøges.

Andrageren, der foruden sit Trøbrug ogsaa driver Høneri, vil heller ikke lægge Skjul paa, at det ogsaa vil være af stor praktisk Betydning for ham at faa Telefon, da han derved vil komme i Forbindelse med sine Kunder paa Tveraa og saaledes faa bedre Betingelser til at afsætte sine Produkter: Mælk og Æg.

Driftsbestyrer Jacobsen, der har haft Sagen til Erklæring, udtaler, at Afstanden fra Andragerens Beboelseshus til Stationen formentlig kan anslaas til ca. 3000 m, næppe mindre. Herefter skulde Abonnementet blive 60 plus 80 Kr. = 140 Kr. om Aaret, idet Afstandstaksten er 4 Kr. pr. 100 m uden for de første 1000 m. Driftsbestyreren fraraader at imødekomme Andragendet, saalænge man har Afstandstakst, da man derved skaber et Præcedens, saaledes at alle andre Abonnenter, der betaler Afstandstakst, saa med en vis Ret kan komme bagefter og forlange at faa deres Takster nedsatte.

Udvalget kan tiltræde de af Driftsbestyrer Jacobsen anførte Grunde og kan ikke anbefale, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

1) Tinget mener ikke for Tiden at kunne imødekomme foreliggende Andragende.

2) Der tilsendes Andrageren et Eksemplar af Betænkningen.

Tann 26. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29.

september varð uppskot nevndarinnar nr. 250a samtykt við 17 atkv. — 0, 250c samtykt við 12 atkv. — 0, 250d samtykt við 14 atkv. — 0 og 250e samtykt við 13 atkv. — 0.

---

31. Telefonsambandið á Vágoy. (93).

Telefonnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegðl tann 9. september soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Bø Sogns Kommune besværer sig i Skrivelse af 28. April d. A. over, hvor vanskeligt det er for Smaabygderne Bø og Gaasedal at faa Forbindelse, navnlig naturligvis naar denne gælder Pladser udenfor Vaagøen, hvorfor dette andrager om, at disse Bygder eventuelt i Forbindelse med Slettenæs faar Særtimer i Lighed med de større Bygder paa Vaagøen.

Ingeniør Jacobsen oplyser i en Sagen vedlagt Erklæring, at man for at lette Telefonforbindelsen har tildelt de forskellige Bygder Særtimer, der er fordelt paa følgende Maade:

Samtaletid med Sørvaag Kl. 9—10, Kl. 1—2, Kl. 5—6.
— - Midvaag Kl. 10—11, Kl. 2—3, Kl. 6—7.
— - Sandevaag Kl. 11—12, Kl. 3—4, Kl. 7—8.

Til Sørvaag regnes Bygderne Slettenæs, Bø og Gaasedal; disse Bygder er der tildelt samme Samtaletid som Sørvaag, og Forholdet er saaledes dette, at de sammen med sidstnævnte Bygd udgør en Gruppe med Fællestimer. Timerne Kl. 12—1 og Kl. 4—5 er fælles for samtlige Bygder. Der er imidlertid Duplexforbindelse mellem Sørvaag og Vestmanhavn, hvorved der er 2 Linjer til Sørvaag, og Gruppen Sørvaag—Bø—Gaasedal—Slettenæs skulde saaledes ikke være forfordelt ved denne Ordning i Forhold til de andre Bygder paa Vaagøen.

Der er dog det at bemærke, at Duplexlinjen svækker den gennemgaaende Ringning paa Stationerne en Del, hvorved der foraarsages nogen Forsinkelse af Trafikken. Amtsingeniøren mener dog ikke, at Bø, Gaasedal og Slettenæs skulde være daarligere stillede end de andre Stationer, hvis Stationen i Sørvaag fordeler de rekvirerede Samtaler rigtigt.

Forstanderskabet for Bø Sogns Kommune andrager om, at Fællestimerne fra Kl. 12—1 og Kl. 4—5 eventuelt tillægges Smaabygderne.

Undertegnede Udvalg skal i Henhold til det foran anførte udtale:

Man er indforstaaet med, at det sandsynligvis i en nærmere Fremtid vil være nødvendigt at foretage noget effektivt til Forbedring af Telefonfor-

bindelsen med Vaagøen, og man har med Henblik herpaa gennem Amtsingeniøren fremskaffet en Kalkulation over, hvad Etablering af en ny Linje over Kvivig kan formodes at ville koste.

Ifølge nævnte Kalkulation fordeles Udgifterne til en saadan saaledes:

1700 m Søkabel á 4 Kr.	6800 Kr.
9 km Landlinje á 700 Kr.	6300 —
3 km Dobbeltledninger á 200 Kr.	600 —
Ialt	13700 Kr.

Det bemærkes dog, at de i ovenstaaende Beregning anvender Priser paa Søkabel er fra 1927, da de af Telefonvæsenet sidst bestilte Søkabler stammer fra nævnte Aar. Udvalget er imidlertid af forskellige Grunde — bl. a. økonomiske — sindet til at se Tiden an. Landlinjen Sørvaag har — bortset fra, at dens Beliggenhed er saa uheldig som overhovedet mulig, idet den er anlagt paa det for Vejr og Vind mest uheldige Strøg paa Øen — i de senere Aar været i en daarlig Forfatning, navnlig sidste Vinter var det slemt med Beskadigelser og Forstyrrelser af forskellig Slags. I indeværende Sommer er denne imidlertid underkastet en ret gennemgribende og kostbar Reparation, bl. a. med Udskiftning af en hel Del raadne Pæle, saa der skulde være Grund til at antage, at Forholdene er forbedret en hel Del siden April d. A., fra hvilket Tidspunkt foreliggende Ansøgning skriver sig.

Udvalget vil derfor foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aars Lagtingssamling for saa paa Grundlag af de i den mellemliggende Tid indvundne Erfaringer atter at optage Sagen til fornyet Overvejelse.

Forslag.

Sagen vedrørende Telefonforbindelsen med Vaagøen udsættes til næste Aar.

Tann 12. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

32. Tráðloys telefon í Koltri. (94).

Telefonnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 9. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Hestø og Kolter Sognes Kommune andrager i Skrivelse af 29. Maj d. A. Tinget om, at der maa blive etableret traadløs Telefon med Kolter. Det udtales i Andragendet, at Kommunen er villig til foruden et Tilskud paa 50 Kr. at stille Lokaler og Betjening til fri Disposition for Telefonvæsenet.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling skal udtale:

Spørgsmaalet om telefonisk Forbindelse med Kolter har flere Gange været til Behandling paa Tinge. Man har i sin Tid gjort Forsøg med Luftspænd fra Hestø til Kolter, men det viste sig, at det ikke kunde holde. Nu andrager Forstanderskabet om traadløs Forbindelse. Amtsingeniøren, som har haft Sagen til Erklæring, udtaler, at der eventuelt kunde blive Tale om Forsøg med en Telefonsender af samme Størrelse som den paa Nolsø, da en saadan haves til Raadighed. Telefonvæsenet er ogsaa i Besiddelse af en Modtager til Opstilling paa Kolter; men sige noget om, hvorvidt denne lille Sender vil kunne vedligeholde Forbindelsen, kan han ikke.

Det maa formentlig ogsaa anses for ret tvivlsomt, da *Afstanden Thorshavn—Kolter* er ca. 12 km., hvilket er det dobbelte af Afstanden Thorshavn—Nolsø; det vil desuden formentlig ogsaa være forholdsvis vanskeligere at gaa igennem paa sidstnævnte Strækning, der ikke frembyder en jævn Flade som Strækningen Nolsø-Thorshavn.

Ingeniøren mener, at et saadant Forsøg kan gøres for 500 Kr. Den aarlige Drift anslaas til ca. 150 Kr.

I Forbindelse med Spørgsmaalet om traadløs Forbindelse med Kolter har Amtsingeniøren paa Foranledning af Lagtingsmand Winther undersøgt, hvad en lignende Forbindelse kan anslaas til at koste for Store Dimons Vedkommende. Et Anlæg paa Store Dimon af Skúvoy-Anlægets Størrelse vil koste ca. 12.000 Kr.; men et Anlæg af denne Størrelse vil være negnet for denne Forbindelse, og han mener derfor ikke at kunne tilraade en traadløs Telefonforbindelse Thorshavn—Store Dimon.

Udvalget mener ikke for Tiden at kunne tilraade, at der etableres traadløs Telefonforbindelse hverken med Kolter eller med Store Dimon, da Telefonvæsenets Økonomi vanskeligt kan taale en saadan Belastning. Man skal saaledes anføre:

1) at Sandøkabelet, der er ca. 8 Aar gammelt, netop i disse Dage er blevet afbrudt, og man staar sandsynligvis overfor Anskaffelse af et nyt Kabel, der kan anslaas til at koste ca. 50.000 Kr.
2) Gennemføres Forslaget om en almindelig Nedsættelse af Telefontakserne, vil det medføre en Nedgang i Telefonvæsenets Indtægter paa ca. 12.000 Kr.
3) Til Forbedring af Telefonforbindelsen med Vaagøen, eventuelt til Nedlægning af nyt Kabel Sunnaragjógv-Fútaklett og Anlæg af en ny Lundlinje, vil der sandsynligvis i en nærmere Fremtid medgaa betydelige Beløb.
4) Det af Telefonvæsenet i 1932 ydede Laan til „Smiril" kan formentlig neppe forventes tilbagebetalt hverken i indeværende Aar eller i de nærmest paafølgende.

Udvalget kan derfor i Henhold til det anførte ikke tilraade, at man forsøgsvis etablerer traadløs Telefonforbindelse med Kolter.

Forslag.

1) Tinget ser sig ikke i Stand til for Tiden at etablere traadløs Telefonforbindelse med Kolter,

2) Et Eksemplar af Betænkningen tilstilles Forstanderskabet for Hestø—Kolter Sognes Kommune.

Tann 12. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september framsetti Patursson o. fl. soljóðandi **Broytingaruppskot:**

Ístaðin fyri uppskot 1 verður sett:

1. Tingið samtykkir at gjørd verður royndi, — sum tó ikki má kosta telefongrunninum meir enn 500 krónur, — við tráðleysari telefon í Koltri.
2. Um royndin eydnast fer umsitingin at verða skipað sum telefonnevndin ásetur.

Broytingaruppskotið frá Patursson o. fl. fall, hert 8 atkv. - 0.

Uppskot nevndarinnar var samtykt við 11 atkv. 0.

---

33. Telefonsamband við Nesvík. (95)[1]

Telefonnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 9. september soljóðandi **Betænkning:**

Fisker Hans Jacob Andreasen af Nesvík ansøger atter i Aar Tinget om, at Bygden Nesvík maa blive Abonnent fra Langesand.

Udvalget skal, idet man henviser til det i Udvalgsbetænkning i denne Sag fra i Fjor anførte (jfr. Lagtingstidende 1932, Side 58), udtale følgende:

Endnu er der kun 2 Beboelseshuse i Nesvík. Postforbindelsen er efter Omstændighederne god, og Afstanden til de nærmeste Bygder, navnlig Nordskaale, er ubetydelig. En Linje som den omhandlede vil under alle Omstændigheder give Underskud; hertil kommer, at Telefonvæsenets disponible

[1]) Sbr. Løgtingstiðindi 1932, bls. 58.

Midler, efter hvad der foreligger, i indevarende og sandsynligvis ogsaa i de nærmest efterfølgende Aar vil være baandlagt til forskellige andre vigtigere Formaal.

Udvalget kan derfor under Hensyn til det saaledes anførte ikke tilraade, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Tinget mener ikke for Tiden at kunne imødekomme Andragendet.

Tann 12. september varð málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar fall burtur, bert 9 atkv. — 0.

---

34. Telefonstoð á Stykkinum. (171).

Telefonnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 9. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 1. August d. A. om, at der maa blive oprettet Telefonstation „á Stykkinum". Det oplyses i Andragendet, at Bygden siden 1930 har været Abonnent fra Kvivig, og at den herfor erlagte Afgift har været afholdt af Kommunen. Ejeren af det Hus á Stykkinum, hvori Telefonen er installeret, har imidlertid opsagt Telefonen til 1. Oktober d. A., da han ikke fortsat ønsker at give denne Husly uden Vederlag. Det anføres, at nævnte Hus foruden at tjene som Station for selve Bygden ogsaa i nok saa stort Omfang bliver søgt af forbirejsende. Forstanderskabet ser ogsaa helst, at der oprettes en Station, da Abonnementet grundet paa den forholdsvis store Afstand er temmelig højt.

Undertegnede Udvalg kan anbefale, at Andragendet imødekommes, da dette formentlig kan ske uden Udgift for Telefonvæsenet, ifald Telefonen á Stykkinum bliver i det samme Hus, hvor den hidtil har været. Under alle Omstændigheder maa de Udgifter, her kan blive Tale om, være ganske minimale, da Linjen jo er færdigbygget, og der højst kan blive Tale om Flytning af „Stationen."

Forslag.

1) Tinget vedtager, at der fra 1. Oktober d. A. oprettes Telefon-

station á Stykkinum paa Betingelse af, at Kvivig Sogns Kommune stiller nødvendigt Lokale med Lys og Varme samt Betjening til Raadighed.

2) Der tilstilles Andragerne et Eksemplar af Betænkningen.

Tann 12. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

35. Árlig frítíð og hæðkan av dagpeningi til Louis Zachariasen. (106).

Telefonnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 9. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Ingeniør Louis Zachariasen andrager i Skrivelse af 30. Juni d. A. Tinget om, at han i Lighed med alle andre fast ansatte Funktionærer ved Telefonvæsenet i Thorshavn maa faa en fast aarlig Ferie; ligeledes andrager han om, at hans Rejsedlæter, der er 3 Kr. pr. Dag, maa blive forhøjet til 8 Kr. pr. Dag. Den nuværende Rejsegodtgørelse er efter hans Mening saa ringe, at den knap nok kan dække Kost og Logi. Zachariasen oplyser, at 8 Kr. pr. Dag er en Smule mindre end, hvad der ydes Ingeniørassistenter andre Steder, f. Eks. ved V. B. V. — Amtsingeniøren, der har haft Sagen til Erklæring, oplyser, at de ved Telefonvæsenet i Thorshavn ansatte Personer har 14 Dages Sommerferie. For Zachariasen er der ikke fastsat nogen Ferie, men han har kunnet faa Ferie, naar han har anmodet derom. Amtsingeniøren tilraader, at der ogsaa for Zachariasens Vedkommende fastsættes en aarlig Ferie. Vedrørende Zachariasens Rejsedlæter udtaler Amtsingeniøren, at der ved dennes Ansættelse ikke er omtalt saadanne, men at Telefonudvalget en Gang har vedtaget, at han skulde have 3 Kr. pr. Dag. Rejsedlæterne for de andre ved Telefonvæsenet i Thorshavn fast ansatte mandlige Funktionærer er følgende: Andreas Niclasen 4 Kr., Brødrene Poulsen 3 Kr. og Amtsingeniøren 10 Kr. pr. Dag. Amtsingeniøren mener, at Zachariasens Dagpenge er alt for lavt sat, og at de i hvert Fald langt fra kan slaa til, naar han skal rejse med Ruteskibene. Han mener derfor, at Ingeniør Zachariasens Dagpenge bør sættes op til en passende Størrelse.

Undertegnede Udvalg finder det naturligt, at Ingeniør Zachariasen for Fremtiden ogsaa faar Varigheden af sin Sommerferie nærmere bestemt i Lighed med de øvrige mandlige Funktionærer ved Telefonvæsenet, bosatte i Thorshavn; det er efter Udvalgets Mening ogsaa naturligt, at hans Ferie bliver af samme Varighed som de andre Funktionærers, nemlig 14 Dage, og man skal nedenfor tillade sig at fremsætte Forslag herom. Man er ligeledes sindet til at anbefale, at hans Rejsedlæter fra 1. Januar 1934 forhøjes fra 3 til 5 Kr. pr. Dag; heri er ikke medregnet Befordringsgodtgørelse, der som hidtil vil være at godtgøre efter derom indgivet specificeret Regning.

Forslag.

1) Fra 1. Januar 1934 tilstaas der Ingeniør Louis Zachariasen, Thorshavn, en aarlig Ferie paa 14 Dage.

2) Fra 1. Januar 1934 forhøjes de Ingeniør Zachariasen tilkommende Dagpenge for Tjenesterejser fra 3 til 5 Kr. pr. Dag, medens Udgifter til Befordring som hidtil godtgøres efter Regning.

Tann 12. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september var uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

V. Sjúkrahús, læknar o. a.

---

36. Nýtt sjúkrahús á Tvøroyri. (11).[1]

Fíggjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 8. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Denne Sag maa udsættes ogsaa i Aar bl. a. under Hensyn til, at Lagtinget ikke i Aar kan tilsige Bevilling til Opførelse af et nyt Sygehus under Hensyn til de vanskelige økonomiske Forhold.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 5. oktbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 67.

37. Driftin av teim føroysku sjúkrahúsinum. (12).[1]

Brøstsjúkrahúsnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 4. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I Skrivelse til Lagtinget af 27. Juli f. A. udtalte Amtslægen, at Administrationen af de færøske Sygehuse forvoldte en Del Vanskeligheder, idet Kostudgifterne ligger betydeligt højere end paa tilsvarende Anstalter i Danmark, og efter Amtslægens Mening vilde man kunne nedbringe disse Udgifter betydeligt ved Ansættelse af en Økonomiinspektør for samtlige færøske Sygehuse, og Amtslægen henstillede til Lagtinget at optage til Overvejelse Spørgsmaalet om Sygehusenes fremtidige Drift. Sagen blev derefter i Fjor behandlet i Lagtinget, jfr. Lagtingssag Nr. 137/1932, og der blev vedtaget følgende Forslag:

1) Amtslægen anmodes om inden næste ordinære Lagtingssamling at indhente Udtalelser fra Bestyrelsen for Dronning Alexandrines Hospital, Sanatoriet samt Sygehusene i Tveraa og Klaksvig Sagen vedrørende og tilstille Tinget Sagen med de Ytringer, Amtslægen maatte skønne at være nødvendige.
2) Amtslægen anmodes iøvrigt om at fremskaffe til Brug for Tinget alle de Oplysninger, der er af Betydning for denne Sag; ligeledes de Regler, der gælder for saadanne fælles Indkøb, Drift m. m. i den øvrige Del af Riget, eventuelt en Udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, i Fald det skønnes nødvendigt.
3) Sagens videre Behandling udsættes til den ordinære Tingsamling 1933.

Amtslægen har i den Anledning indhentet Udtalelser fra Bestyrelserne for de forskellige Sygehuse, hvilke Udtalelser vedlægges.

Af Bestyrelsen for:

a) Klaksvig Sygehus udtales, at det man anses for principielt rigtigt, om alle Sygehusene og Sanatoriet kunde drives under fælles handelskyndig Ledelse, men man mener ikke at kunne tage Stilling til Spørgsmaalet, før nærmere Oplysninger foreligger;

b) Tveraa Sygehus udtaler, at Sagen ønskes nærmere oplyst, før endelig Stilling kan tages. Iøvrigt kan Sygehuset ikke nu siges at være synderlig interesseret i Ansættelsen af en Inspektør; saafremt det nye og større Sygehus bliver bygget, vil Sagen stille sig noget anderledes;

c) Dronning Alexandrines Hospital udtaler, at Inspektionen forrige Aar, da Hospitalets Bogholder blev afskediget, overfor Sanatorieudvalget rejste Spørgsmaalet om Ansættelse af en fælles Inspektør og Regnskabsfører for Hospitalet og Sanatoriet, men Sanatorieudvalget mente ikke da at

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 71.

kunne gaa med til en saadan Ordning, og Spørgsmaalet har ingen Interesse for Tiden, da der fra Inspektionens Side er truffet andre Dispositioner;

d) *Lagtingets Sundhedsudvalg* udtaler, at der er etableret Samarbejde mellem Hospitalet og Sanatoriet, saaledes at Licitationerne over Kolonialvarer m. v. og Brændsel udbydes af begge Institutioner i Fællesskab, og endvidere har Hospitalets Vaskeri overtaget Vasken af Sanatoriets Vasketøj. Yderligere Samarbejde end forannævnte mener Udvalget ikke, at der for Tiden kan etableres.

Herefter mener Udvalget, at Spørgsmaalet om Ansættelse af en fælles Økonomiinspektør for de færøske Sygehuse bør udsættes foreløbig. Imidlertid har Lagtinget under Forslag 2) i Fjor anmodet Amtslægen om at fremskaffe alle de Oplysninger, der er af Betydning for denne Sag; ligeledes de Regler, der gælder for saadanne fælles Indkøb, Drift m. m. i den øvrige Del af Riget. Udvalget mener, at saadanne Oplysninger er af stor Interesse, naar endelig Stilling skal tages til den af Amtslægen rejste Sag og henstiller, at disse Oplysninger fremskaffes.

Forslag.

1) Amtslægen anmodes om inden næste ordinære Lagtingssamling at fremskaffe til Brug for Tinget alle de Oplysninger, der er af Betydning for denne Sag; det bedes navnlig søgt oplyst i hvilket Omfang Ordningen med Hensyn til fælles Økonomiinspektør, fælles Indkøb, fælles Drift m. m. er gennemført for Sygehuse i den øvrige Del af Riget, og hvilke økonomiske Fordele en saadan fælles Drift eventuelt har medført.
2) Sagens videre Behandling udsættes til den ordinære Tingsamling 1934.

Tann 6. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

38. Læknir í Fuglafirði. (13).[1]

Málið varð beint í *figgjarnevndina*, sum tann 3. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Med samme Motivering som i Fjor, manglende Tilslutning fra Fuglefjords Nabosogne, bedes Sagen udsat til næste Aar. Lervig Sogn har sluttet sig til Ønsket om en Læge i Fuglefjord. Andefjord har tidligere sluttet sig til Ønsket herom, men vedkommende Sogns Udtalelser er flere Aar gammelt.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 5. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

39. Studningur til felagið »Royða kross.« (14).[2]

Málið varð beint í *figgjarnevndina*, sum tann 11. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Sagen om Tilskud til Foreningen „Røde Kors" er udsat fra i Fjor. Der er i Aar desuden indkommet et nyt Andragende fra Foreningens Styrelse, hvori oplyses, at Foreningen fra 1ste Maj d. A. har ansat en Sygeplejerske (sjúkrasystur), som siden sin Ansættelse har været i fuld Virksomhed. —

Regnskab for Foreningen vedlægges. Af dette fremgaar, at der i Aaret 1932 er betalt et Kontingent paa 168 Kr., og at Røde Kors-Dagen har givet en Indtægt paa 1886 Kr. 87 Øre. — Status viser, at der i Sparekassen indestaar 1733 Kr. 33 Øre.

Foreningen har i sit i Fjor indgivne Andragende regnet med en Udgift paa 2200 Kr.

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 73.
[2]) - — — - 88.

Udvalget er enigt om at stille Forslag om et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 500 Kr.

Forslag.

Der bevilges Røde Kors Færø-Afdeling et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 500 Kr.

Tann 13. september varð málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 20. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

40. Massør fyri sjúkrakassarnar. (15).[1]

Málið varð beint í *ymsumálanevndina*, sum tann 2. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til Tinget er indkommet Andragende, dateret 5. September f. A., fra Vilhelm Andreasen, Thorshavn om Tilladelse til at praktisere som Massør indenfor de færøske Sygekasser.

Ansøgeren anfører, at han har skrevet til de færøske Sygekasser om at blive ansat som Massør, men faaet Afslag, da han ikke er autoriseret. Endvidere har han ansøgt hos Statens Sygekassedirektorat om at blive autoriseret, men ligeledes faaet Afslag med den Motivering, at der ikke findes Kursus for mandlige Massører. Han vedlægger Kopi af Erklæring fra Skodsborg Badesanatorium i Danmark, hvori anføres, at han har deltaget i Skodsborg Badesanatoriums Sygeplejekursus i teoretisk og praktisk Undervisning i Hydroterapi, Anatomi, Massage, almindelig Sygepleje, Fysik og Bandage i Tiden fra 1. Marts 1920 til 1. Juni 1922. Endvidere foreligger Attest fra Kommunelæge K. Pedersen, Thorshavn af 12. August 1933, hvori meddeles, at Ansøgeren har behandlet flere Patienter med Massage og Sygegymnastik.

Udvalget har forespurgt Amtslæge Zachariasen om, hvilke Kvalifikationer, der fordres for at kunne autoriseres, og Amtslægen har oplyst, at Ansøgeren sikkert kan udføre Gerningen som Massør, men at der ifølge de almindelige gældende Bestemmelser kræves 3 Aars Uddannelse, medens Andrageren kun har 2 Aars Uddannelse. Endvidere oplyser Amtslægen, at Autorisation som Massør meddeles af Dansk Lægeforening, der har Afdeling paa Færøerne (Færøernes Lægeforening), og som Følge af manglede Ud-

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932. bls. 84.

dannelse har Lægeforeningen ikke ment at kunne meddele den ønskede Autorisation.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen og Hans Iversen) maa beklage ikke at kunne anbefale den ansøgte Tilladelse, omend der efter det oplyste ikke ses at være noget til Hinder for Andragerens praktiske Arbejde.

Mindretallet (Edw. Mitens) skal anføre, at efter de foreliggende Oplysninger maa Andrageren anses for at have tilstrækkelig Erfaring og Dygtighed til at udføre almindeligt Arbejde, som henhører under Massører. Der findes paa Færøerne kun een Massøse, og denne er fast ansat ved Dronning Alexandrines Hospital og kan ikke overkomme alt forefaldende Arbejde, ligesom hun til Tider er bortrejst og vel ogsaa paa anden Maade kan være forhindret paa Grund af Sygdom eller lignende. Det maa derfor anses for nødvendigt, at der foruden hende findes en Massør, og Mindretallet skal derfor anbefale, at Andrageren autoriseres, eller at der indføres Bestemmelser i Lovgivningen, hvorefter der kan meddeles Dispensation. Mindretallet anbefaler, at der derefter meddeles Andrageren saadan Dispensation. Det afgørende er, at Sygekasserne anerkender Andrageren, og at de syge kan faa Massagebehandling af ham, saaledes at Sygekassen betaler. Det forekommer urimeligt og ubilligt, at Patienter nødvendigvis skal henvises til Massøsen, og til Tider, naar denne er optaget, ikke kan faa den nødvendige Sygebehandling og derfor enten selv maa betale, hvad de ofte ikke har Raad til, eller ogsaa for Sygekassens Regning skal sendes til København, hvilket forekommer altfor dyrt og langvarigt.

Forslag.

I. Fra Flertallet (O. F. Joensen og Hans Iversen):

Tinget ser sig ikke i Stand til at give Vilhelm Andreasen, Thorshavn, Tilladelse til at praktisere som Massør indenfor de færøske Sygekasser.

II. Fra Mindretallet (Edw. Mitens):

Justitsministeriet anmodes om at foranledige, at der meddeles Andrageren Autorisation som Massør, og at der skaffes nødvendig Lovhjemmel herfor.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot minnilutans samtykt við 12 atkv. — 0.
Uppskot meirilutans var soleiðis burturfallið.

41. Handkeypsútsola av medikamentum í Húsavík. (16).[1]

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 7. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Oprettelse af et Haandkøbsudsalg af Medikamenter i Husevig.

Sagen er bilagt en Anbefaling fra Amtslægen og Forstanderskabet for Husevig Sogn. Desuden har Apotheker Djurhuus tiltraadt, at et Udsalg som ansøgt oprettes.

Det fremgaar af Forstanderskabets Anbefaling, at Anthonius Sørensen af Husevig skal forestaa Udsalget.

Udvalget mener, at der ikke kan være nogen Betænkeligheder ved at oprette et saadant Udsalg i Husevig, idet Bygden er noget afsides beliggende og kan under ugunstige Vejforhold være afskaaret fra Forbindelse med Bygden Sand, hvor Kommunelægen er bosat.

Udvalget skal herefter fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget anbefaler, at der oprettes et Haandkøbsudsalg for Medikamenter i Bygden Husevig.

Tann 22. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14. atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 84.

42. Handkeypsútsøla av medikamentum í Funningi. (78).

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 7. august framlagði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Købmand Osvald Jacobsen af Funding om Oprettelse af et Haandkøbsudsalg i Bygden Funding for Medikamentur.

Sagen er anbefalet af Amtslægen og Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune. Desuden har Apotheker Djurhuus erklæret ikke at have noget at indvende imod Oprettelsen af et saadant Udsalg.

Da Bygden Funding er ret afsides beliggende, og der er ret langt til nærmeste Læge, nærer Udvalget ingen Betænkeligheder ved at foreslaa Tinget at anbefale Oprettelse af et Udsalg som anført.

Man skal herefter fremsætte følgende

Forslag.

Lagtinget kan anbefale, at der oprettes et Udsalg for Medikamenter i Bygden Funding.

Tann 22. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

43. Fluttningsgjald til embætislæknar. (75).[1]

Fíggjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 13. septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Færø Amt har forelagt Lagtinget en Skrivelse fra Kredslægen i Vestmanhavn til Justitsministeriet, hvori Kredslægen andrager om, at der

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 74.

refunderes ham Udgifterne ved Embedsrejser til Trods for, at de er noget større end hjemlet ved Justitsministeriets Bekendtgørelse angaaende Befordringsgodtgørelse for de færøske Embedslæger af 29. September 1932. — Der foreligger 3 Regninger for Befordring af Kredslægen i Vestmanhavn, som Amtet har vægret sig ved at anvise.

Udvalget, som har faaet denne Sag til Behandling, skal minde om, at den Betaling, som efter nysnævnte Bekendtgørelse af 29. September 1932 fastsættes for Lægernes Embedsrejser, er foreslaaet i Overensstemmelse med Amtslægens Forslag, der netop motiveredes med, at Taksten maatte sættes saa højt (25 Øre pr. km), at Automobilbefordring kunde benyttes (Lagtingstidende for 1932, Side 75).

Udvalget skønner herefter ikke, at der for Tiden bør foretages Ændringer i den gældende Bestemmelse, saa meget mindre som Lagtinget næste Aar ordinært skal fremsætte Forslag til Takster for Embedslægernes Befordringsgodtgørelse for et Tidsrum fra 1. April 1935.

Forslag.

Embedslægernes Befordringsgodtgørelse vil være at beregne efter Bekendtgørelsen af 29. September 1932, og Lagtinget finder ikke Anledning til f. T. at foreslaa denne Betaling forhøjet. —

Tann 15. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv. — 0.

---

44. Útreiðslur til kommunulæknar. (125).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 11. september framlegði nevndin soljóðandi **Betenkning:**

Porkere m. fl. Sogne, der er interesseret i de paa Færøerne ansatte Kommunelæger, andrager om, at Lagtinget overtager hele Udgiften ved Løning af Kommunelægerne, saaledes at alle Færinger kommer til at betale disse Udgifter, som nu betales af de enkelte interesserede Sogne, medens de Pladser paa Færøerne, som benytter Kredslægerne, er fritagne for at betale disses Løn.

Uden at komme nærmere ind paa Sagen skal Udvalget oplyse, at Amtskommunen betaler en Del af Kommunelægernes Løn, og denne Udgift bæres saaledes af alle Færinger, baade af dem, som er saa uheldig stillede, at de ønsker Ansættelse af Kommunelæger i deres Distrikt, men endnu ikke har opnaaet dette Gode, som af dem, der har bekvem Advang til Kreds-

lægerne. Den ansøgte Ordning vil imidlertid ikke kunne gennemføres med Amtskommunens nuværende Indtægter, og en betydelig Forøgelse af Amtsrepartitionsfondsskatten vil for nærværende Tid ikke kunne finde Sted.

De Sogne, der har Kommunelæger, er i sin Tid gaaet ind paa at yde Tilskud til Løn, saafremt saadanne Læger kunde blive ansatte med Støtte ogsaa fra Stat og Kommune.

Forslag.

1) Der svares Andragerne: Lagtinget kan ikke — i hvert Fald ikke for Tiden — medvirke til en Ordning, hvorefter de Udgifter, der nu ydes af de interesserede Sogne til Kommunelægerne paa Færøerne, overføres paa Amtsrepartitionsfonden.

2) Afskrift af Udvalgsbetænkningen vedlægges.

Tann 15. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

45. Broytingar í tannlæknalógini. (131).[1]

Ymsanálnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 2. septbr. framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Udvalget har faaet til Behandling Andragende fra Tandtekniker A. Brend om, at Tandlægeloven af 25. Februar 1916 sættes i Kraft paa Færøerne, eller at Udvalget vil indstille til Ministeriet, at der kan gives Dispensation fra Sygekasselovens Bestemmelser, saaledes at han kan trække Tænder ud paa Sygekassemedlemmer for Sygekassernes Regning.

Andragendet har været forelagt Amtslægen, som i Skrivelse af 23. Juli d. A. anbefaler, at Tandlægeloven sættes i Kraft paa Færøerne, og at de to Tandteknikere, som i mange Aar har praktiseret som Tandlæger her paa Øerne, maa blive autoriserede, muligvis med en vis Begrænsning.

Sagen er bilagt en Skrivelse af 18. Januar d. A. fra Justitsministeriet angaaende Andragende fra A. Brend om Tilladelse til at praktisere som Dentist paa Færøerne, hvilket Andragendet Ministeriet ikke har haft Hjemmel til at imødekomme.

Tinget behandlede i Fjor efter Anmodning fra Amtslægen Spørgsmaalet om Betimeligheden af Tandlægelovens Ikrafttræden paa Færøerne.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1982, bls. 70.

Det dengang nedsatte Udvalg havde delt sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet var imod at sætte Loven i Kraft paa Færøerne, medens Mindretallet ønskede den gennemført her. Flertallets Forslag vedtoges.

Udvalget har atter i Aar delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen og Edw. Mitens) mener ikke — da Sagen atter foreligger i Aar med Amtslægens stærke Anbefaling, ligesom der forrige Aar forelaa Anbefaling fra Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne — at kunne gaa imod Sagkundskaben og Sygekasseorganisationen, og man skal derfor stille Forslag om, at Tandlægeloven sættes i Kraft paa Færøerne med de nedenfor anførte Ændringer.

Mindretallet (Hans Iversen) skal uden nærmere Motivering henholde sig til det i Sagen tidligere fremkomne, jfr. Lagtingstidende 1932, pag. 76—77.

Forslag.

I. Fra Flertallet (O. F. Joensen og Edw. Mitens):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

a) Til § 1 føjes: Justitsministeriet kan meddele Personer, der ved Lovens Ikrafttræden driver Tandlægevirksomhed paa Færøerne uden at opfylde de foranævnte Betingelser, Dispensation til at fortsætte saadan Virksomhed.

b) Til § 6 føjes: Efter Forhandling med Lagtinget kan Justitsministeriet fastsætte Maksimumstakster for Tandlægevirksomhed.

II. Fra Mindretallet (Hans Iversen):

Tinget mener ikke, at Tandlægeloven for Tiden bør sættes i Kraft paa Færøerne.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð.
§ 1. Broyttingaruppskotið fall, bert 6 atkv. — 0.
§§ 1—5 óbroyttar vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.
§ 6. Broytingaruppskotið fall, bert 6 atkv. — 0
§§ 6—11 óbroyttar vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Frá Edw. Mitens og O. F. Joensen var framlagt soljóðandi Ændringsforslag af 8. september:

Underskrevne Medlemmer af Udvalget tillader os at fremsætte til 3. Behandling følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov Nr. 40 af 25. Februar 1916 om Udøvelse af Tandlægevirksomhed sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

a) Til § 1 føjes: Justitsministeriet kann meddele Personer, der ved Lovens Ikrafttræden driver Tandlægevirksomhed paa Færøerne uden at opfylde de forannævnte Betingelser, Dispensation til at fortsætte saadan Virksomhed.

b) Til § 6 føjes: Efter Forhandling med Lagtinget kan Justitsministeriet fastsætte Maksimumstakster for Tandlægevirksomhed.

Tann 16. september var málið til 3. viðgerð.
Broytingaruppskot til § 1 fall burt, bert 7 atkv. — 0
§ 1 varð sett undir atkvøðisgreiðslu, 0 fyri, 0 ímóti.

Uppskot II (Hans Iversen) fall burt, bert 8 atkv. — 0.

Málið í sínu heild datt soleiðis burtur.

---

46. Bróstsjúkrahúsið í Hoydølum. (142).[1]

Bróstsjúkrahúsnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 26. august framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Den 2. August blev der i Lagtinget valgt Medlemmer af Sanatorieudvalget. Dette Udvalg har faaet overleveret Forhandlingsprotokollen med tilhørende Bilag fra det mellem Tingsamlingerne nedsatte Sanatorieudvalg. Endvidere har Udvalget modtaget „Aarsberetning for Færø Amts Tuberkulosesygehus" for Aaret 1932 ved Overlæge E. Lynge, hvilken Beretning samtidig indeholder en regnskabsmæssig Oversigt ved Bogholder Jacob Olsen.

Det reviderede Regnskab er fremlagt, og Forslag til Godkendelse af dette samt af de af det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg trufne Afgørelser vil blive fremsat. Regnskabet for 1932 udviser et Overskud paa 1202 Kr. 62 Øre, medens forrige Aar udviste et Underskud paa 4446 Kr. 62 Øre. Imidlertid betales Overlægens og Reservelægens Løn (5000 Kr. og 1000 Kr., ialt 6000 Kr. aarlig) af Amtsrepartitionsfonden, og Pensionerne til Frk. Flagstad og Frk. Berg betales af Økonomisk Fond. Endvidere er der i Løbet af Aaret 1932 af Amtsrepartitionsfonden betalt forskellige Reparationsarbejder ved Sanatoriets Liggehaller og Udhuse med ialt 2927 Kr. 55 Øre. Sanatoriets Drift har saaledes i Virkeligheden givet et Underskud paa ca. 6700 Kr., naar Overlægens og Reservelægens Løn medregnes. Udvalget maa

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1929, bls. 61.

mene, at det er en uheldig Fremgangsmaade, at Udgifter vedrørende Sanatoriets Drift betales af forskellige Kasser, idet Sanatoriets Regnskab derved kommer til at udvise et mindre rigtigt Billede af Sanatoriets Drift. Samtlige Udgifter vedrørende Sanatoriets Drift bør afholdes af Sanatoriet, og skulde Sanatoriets Konto i Banken herved blive overtrukken, maa det til enhver Tid siddende Sanatorieudvalg være bemyndiget til at lade Amtsrepartitionsfonden overføre et passende å konto Beløb til Sanatoriets Konto, idet eventuelt Underskud alligevel maa betales af Amtsrepartitionsfonden. Nu kan det anføres, at Sanatoriets Overlæge samtidig er Tuberkuloselæge for Færøerne, og at Overlægens Løn derfor ikke fuldt ud bør betales af Sanatoriet. Imidlertid falder Overlægens Arbejde i overvejende Grad paa selve Sanatoriet, saaledes at Udvalget vil anse en Fordeling af Overlægens Løn paa 5000 Kr. aarlig, hvorefter Sanatoriet betaler 3500 Kr. og Amtsrepartitionsfonden 1500 Kr., for passende, og Udvalget fremsætter Forslag i saa Henseende. At Sanatoriet fuldtud betaler Reservelægens Løn, er ganske naturligt; ogsaa herom fremsættes Forslag. Saalænge Sanatoriets Pensionsfond ikke er i Stand til at betale de Pensioner, som skal udredes til Sanatoriets forhenværende Funktionærer, vil det nok være naturligt at lade disse Pensioner blive betalt gennem Økonomisk Fond.

Af Regnskabet fremgaar, at Udgifterne til Forplejning stiller sig saaledes:

	1931:	1932:
pr. Patientdag	216,07 Øre	170,84 Øre
- Kostdag	168,00 —	129,88 —;

denne Nedgang skyldes dels Prisfald, dels at Patientantallet er stoget fra Slutningen af Juli Maaned 1932, og dels at Økonomaen, som i 1931 var nyantagen, har indvundet mere Erfaring og Øvelse i at gennemføre Forplejningen paa billig, men dog forsvarlig Maade. Der er ikke overfor Udvalget fremkommet noget om, at der har været Anledning til Misfornøjelse med Forplejningen.

Fra Færøernes Amtslægekreds foreligger en Skrivelse af 26. Juli d. A., hvori rejses Spørgsmaalet om en eventuel fælles Drift af Sanatoriet og Dronning Alexandrines Hospital. Sanatorieudvalget har med Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital truffet Aftale om, at Sanatoriets Vasketøj fra den 1. Februar d. A. vaskes paa Hospitalets Vaskeri mod en Betaling af 200 Kr. pr. Maaned inkl. Transport (og Emballage) fra og til Sanatoriet; inden Udgangen af November Maaned d. A. skal der træffes Bestemmelse om, hvorvidt Hospitalet skal fortsætte med Vaskeriet for Sanatoriet. Endvidere er Licitationerne over alle Kolonialvarer m. v. fra den 1. April d. A. og over Brændsel fra den 1. Juli d. A. udbudt af Hospitalet og Sanatoriet i Fællesskab. Udvalget mener ikke, at der kan etableres et yderligere Samarbejde med Hospitalet end det, der allerede nu er etableret, og Udvalget har i Skrivelse af 11. ds. svaret Amtslægekredsen i Overensstemmelse hermed. Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital har i Slutningen af Oktober Maaned 1932 rejst Spørgsmaalet om Oprettelsen af en Stilling som fælles Inspektør, som samtidig skulde være Kasserer og Regnskabsfører, for Hospitalet og Sanatoriet, men i Møde af 2. November 1932 var Udvalget enigt om paa duværende Tidspunkt ikke at kunne gaa med til en saadan Ændring, og undertegnede Udvalg er ogsaa nu af samme Anskuelse.

Det mellem Tingsamlingerne nedsatte Udvalg har vedtaget følgende:

$^{31}/_{10}$. 1932 at brandforsikre Sanatoriets Bygninger (de ældre Bygninger i Henhold til Vurdering af November 1930) saaledes:

ældre Bygning	141.000 Kr.
ny —do—	48.000 —
Liggehaller	10.100 —
Udhuse.....	9.900 —
Inventar i ældre Bygninger	39.000 —
—do— i ny —do—	12.000 —
ialt:	250.000 Kr.;

21/10. 1932 underskrevet Lejekontrakt vedrørende Overlægeboligen (jfr. Lagtingssag No. 16/1932 — Eykatingsetan);

— — at søge approberet Takster for Røntgenfotografering;

— — at lade de i Lagtingssag No. 53/1932 bevilgede Reparationsarbejder vedrørende Liggehaller og Udhuse udføre;

— — at lade lægge Linoleum paa Gulvene i 2 Kælderværelser (Pigeværelser) i den nye Bygning;

16/11. 1932 at anmode Amtmanden om af Amtsrepartitionsfonden at foranledige betalt Renter og Afdrag for det i Sparekassen til Overlægeboligen optagne Laan for Tiden indtil 11/12. 1932 med ialt 4093 Kr. 75 Øre;

29/12. 1932 at overlade Vasken af Sanatoriets Vasketøj (inkl. Kørsel fra og til Sanatoriet samt Emballage) til Hospitalets Vaskeri fra den 1. Februar 1933 mod en Betaling af 200 Kr. pr. Maaned;

20/1. 1933 at anmode Amtmanden om at foranledige Sanatoriets Driftsunderskud for Aaret 1931=4446 Kr. overført fra Amtsrepartitionsfonden til Sanatoriets Konto;

— — at anmode Amtmanden om til „Føroya felag móti tuberklasjúku" at betale Halvdelen (=2748 Kr. 60 Øre) af det af denne Forening udlagte Beløb for Monteringen af den nye Sanatoriebygning og for Restbeløbet =2748 Kr. 60 Øre udstede en Obligation til nævnte Forening (jfr. Lagtingssag Nr. 53/1932);

14/3. 1933 at lade opsætte Hegn (amerikansk Hegntraad) omkring Overlægeboligen og den ældre Sanatoriebygning samt at lade anbringe de nødvendige Laager; Omkostningerne herved anslaaes til ca. 600 Kr.;

— — at Sanatoriets Sygeplejersker i Lighed med Hospitalets skal have hver én Maaneds Ferie, forudsat at Ferieafløsningen kan gennemføres for 80 Kr. pr. Maaned;

31/3. 1933 at anskaffe en brugt Omformer til Pris 580 Kr. og en Mellemtransformator til Pris 154 Kr. + Fragt til Røntgenapparatet og at lade Sanatoriet betale disse Beløb;

2/6. 1933 at festligholde Sanatoriets 25 Aars Jubilæumsdag den 12. Juni d. A. med Ekstraforplejning (Festmiddag) og Biografture for Patienterne og med en mindre Fest samme Aften med Kaffe m. v. paa Sanatoriet, hvortil indbydes forskellige, som har Berøring med Sanatoriet. Udvalget mente ikke at kunne afholde nogen større Fest denne Dag, men at lade Lagtinget ved dettes Sammentræden træffe Bestemmelse om, hvorvidt der af Lagtinget skal afholdes nogen større Fest i Anledning af Sanatoriets 25 Aars Jubilæum;

27/7. 1933 at overlade til Overlægen at sørge for Monteringen af de af Staten sidst anerkendte 5 Senge paa bedste og billigste Maade;

— — at antage Sygeplejerske Frk. C. Johannesen, der har været antagen paa Prøve fra den 1. Juli 1932, som fast Sygeplejerske ved Sanatoriet fra den 1. Juli 1933.

Fra Oversygeplejerske Frk. Thorkildshøj foreligger et Andragende om Lønforhøjelse, saaledes at hendes Løn bliver den samme som hendes Kollegers ved Dronning Alexandrines Hospital. Oversygeplejerskens Løn er nu 1500 Kr. aarlig + Sygeplejetøj + Pensionsret. Paa Hospitalet er Sygeplejerskernes Løn: 1800 Kr. aarlig uden Sygeplejetøj og uden Pensionsret. Den i Fjor stedfundne Udvidelse af Sanatoriet har medført, at Oversygeplejerskens Arbejde og Ansvar er vokset meget; den nuværende Oversygeplejerske er meget dygtig, saa Udvalget vil mene, at hendes Løn ikke bør være lavere end Hospitalets Sygeplejerskers, og Oversygeplejerskens Løn foreslaas derfor fra den 1. Oktober d. A. forhøjet til 1800 Kr. aarlig — Sygeplejetøj + Pensionsret. Udvalget maa udtrykkelig fremhæve, at dette, at den nuværende Oversygeplejerskes Løn foreslaas forhøjet, ikke binder Lagtinget til at yde eventuelle fremtidige Oversygeplejersker samme Løn eller til at yde Sanatoriets andre Sygeplejersker højere Løn end den, de nu faar.

I Skrivelse af 22. December 1932 har Justitsministeriet meddelt, at der søges bevilget et Tilskud til Opførelsen og Monteringen af den nye Sanatoriebygning paa 31.462 Kr. (=Halvdelen af samtlige Udgifter ved denne Bygnings Opførelse og Montering med 10 Sengepladser). Yderligere meddeles, at Statsanerkendelsen vil blive søgt udvidet til at gælde ialt 49 Senge. Denne Bevilling og Statsanerkendelse er ydet, og der er al Grund til at være Bevillingsmyndighederne taknemmelige for den Velvilje, som er udvist i denne for Færøerne saa vigtige Sag i Løbet af de 25 Aar, der er gaaet siden Sanatoriets Oprettelse. Det er en Glæde at kunne konstatere, at Sanatoriet nu kan siges at staa godt rustet i Kampen mod den her paa Øerne desværre saa udbredte Tuberkulose.

Sanatoriets ret store Driftsunderskud i de foregaaende Aar har bevirket, at kun de absolut paakrævede Reparations- og Vedligeholdelsesarbejder ved Sanatoriebygningerne er udført, og det vil derfor i Løbet af de nærmeste Aar være nødvendigt at ofre ret betydelige Beløb paa saadanne Arbejder.

Udvalget kan anføre, at følgende Arbejder vil vise sig nødvendige at lade udføre:

ved den ældre Sanatoriebygning:

i Aar:

Østligste (fastbyggede) Liggehal er delvis raadden og maa repareres:

at lægge Linoleum paa Gulvene i de 5 Sygestuer i Stuetagen; disse Gulve er langtfra gode, og det samme er Tilfældet med Gulvene i de 5 Sygestuer paa 1. Sal, som derfor nedenfor foreslaas belagt med Linoleum næste Aar;

at forny Dørene i Spisestuen ud til Altanen og at forny Yderdørene ved Altanen paa 1. Sal;

at lade Gulvene i Vaskekælderen og Rullestuen reparere, jfr. Lagtingets Vedtagelse herom i Fjor;

at lade Gulvet i Kulkælderen reparere;

at lade Kaminen, der er revnet i sin fulde Længde paa 2 Sider, reparere;

næste Aar:

at lade hele Bygningen male ndvendig 2 Gange;

at lade Tagrenderne fornye;

at lægge Linoleum paa Gulvene i 5 Sygestuer paa 1. Sal;

ved den nye Sanatoriebygning:

i Aar:

at lade Taget omkring Skorstenen reparere;

næste Aar:

at lade Bygningen male i Gang udvendig.

Den ældre Sanatoriebygning er nu over 25 Aar gammel, saa det Tidspunkt, hvor Næveren og Græstørvstaget maa fornyes, næppe ligger langt borte. Endvidere trænger Bygningen snart til at blive malet indvendig. Endeligt er det ubeldigt, at Væggene i denne Bygnings Badeværelser, W. C. m. v., er Trævægge med Revner og Pløjningsfurer, saaledes at en effektiv Rengøring er meget besværlig for ikke at sige umulig, hvorfor det sikkert allerede i Aar eller senest næste Aar vil vise sig nødvendigt at lade disse Vægge beklæde med passende Materiale og derefter male. Alle forannævnte Arbejder er Reparationsarbejder, som hører ind under Sanatoriets Drift, og derfor skal betales af Sanatoriet. Udvalget har, da nævnte Arbejder vil være ret kostbare, skitseret, hvilke Arbejder bør udføres i Løbet af indeværende og næste Aar, hvorefter der i næste Tingsamling kan træffes Afgørelse om, hvilke Arbejder derefter yderligere skal udføres; herved falder Vedligeholdelses- og Reparationsomkostningerne ikke paa et enkelt Aar, men fordeles over flere Aar. Det kan anføres, at Sanatoriets Hegn bestaar af amerikansk Hegntraad paa Pæle, som efterhaanden forfalder og kræver Fornyelse. Udvalget vil mene, at der som yderste Hegn omkring hele Sanatoriets Areal bør støbes en Mur i Løbet af en Aarrække, men for indeværende Aar fremsættes intet Forslag i saa Henseende, da der er saa mange andre mere vigtige Arbejder, som først maa udføres.

Sanatoriet har til Lysbehandling kun en Kvartslampe, og Lysbehandlingen foregaar i et Rum, som maa siges at være alt for lille. Det vil med Sanatoriets nuværende Belægning til Lysbehandlingen være nødvendigt yderligere at anskaffe en Kulbuelyslampe, og de af Frk. Berg og Frk. Flagstad tidligere benyttede 2 Værelser, som nu staar tomme, bør indrettes til Lysbehandling; dette kan ske med Omkostninger, som vistnok kommer til at ligge indenfor et Beløb af ca. 1400 Kr.

Sanatoriet har hidtil haft et Landbrug med 3 Køer, som i de sidste 2 Aar har givet ca. 1100 l. Mælk pr. Ko, eller ialt 3300 l. Mælk aarlig. Landbruget beslaglægger i ret høj Grad Maskinpasserens Arbejdskraft. Den stedfundne Udvidelse af Sanatoriet har ogsaa givet Maskinpasseren mere at bestille; Vejene ved Sanatoriet er i daarlig Stand og trænger til Reparation. Endvidere er der Arbejder, saasom mindre Reparationer og Maling af Liggehaller og Udhuse, Reparation af Hegn og almindeligt Portørarbejde, som bør udføres af Maskinpasseren, hvis Arbejdskraft herved vil være tilstrækkelig optaget; at antage Ekstramandskab til disse Arbejder vil vistnok være ret kostbart. Udvalget — med Undtagelse af Debess — mener derfor, at Sanatoriets Kohold bør afskaffes, og at Græsningsarealet bør udlejes. Ved at Maskinpasseren delvis overtager Arbejdet med den daglige Madbæring til den nye Sanatorieafdeling og Rensningen af Hønsehuset, vil Køkkenet, der ogsaa fritages for Arbejdet med Malkning af Køerne, kunne afse den Pige, som det hidtil har delt med den nye Afdeling; herved vil det undgaas at antage yderligere en Pige, hvilket ellers vilde være absolut paakrævet grundet paa det nu saa store Patienttal. — For Indeværende Aar har Forsøgsstationen i Højvig tilbudt at slaa og høste Græsset mod en Betaling af 1 Kr. 25 Øre pr. indhøstet Byrde Hø å 50—60 kg. pr. Byrde; dette Tilbud mener Udvalget (undtagen Debess) at være antageligt. Udvalget eller det mellem Ting-

samlingerne siddende Udvalg foreslaas bemyndiget til at udleje Arealet for dette eller de kommende Aar paa bedst mulige Vilkaar. — Maskinpasserens Arbejde kommer herved til at blive omlagt i en ret betydelig Grad, saa det vil være nødvendigt at udfærdige et nyt Reglement (Instruks) for ham, et saadant foreslaas nærværende eller det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg bemyndiget til at udfærdige.

Sanatoriets Bygninger repræsenterer nu store Værdier, saa Udvalget anser det for at være af Betydning, at de til Sanatoriet overladte, af Thorshavns Kommune i sin Tid fra Fæsterne i Højvig lejede Arealer, erhverves som Ejendom til Amtskommunen. Udvalget vil foreslaa, at Amtmanden paa Amtskommunens Vegne foretager de nødvendige Skridt til Erhvervelsen af Arealet, saa Spørgsmaalet om Køb af Arealet — eventuelt af Hensyn til Formaalet Overdragelse uden Vederlag — kan foreligge til næste Tingsamling.

Forslag.

I. Det reviderede Regnskab for Aaret 1932 godkendes; der vil fremtidig være at føre en nøjagtig Inventarieliste, specificeret for hvert Værelse og hver Liggehal, over Sanatoriets større Inventar (Borde, Stole, Senge, Maskiner, Tæpper, Liggeposer, Madrasser m. v.) samt en Fortegnelse over den normale Beholdning af Køkkentøj, Service, Sengetøj og Dækketøj. — Overskudet 1202 Kr. 62 Øre anvendes til Dækning af Udgifterne ved Montering af de sidst statsanerkendte 5 Sengepladser i den nye Bygning (anslaaet at koste ca. 2500 Kr., hvoraf Statskassen betaler Halvdelen).

II. De af det mellem Tingsamlingerne siddende Sanatorieudvalg trufne Afgørelser godkendes.

III. Overlægens Løn 5000 Kr. aarlig udbetales af Sanatoriets Driftskonto med 3500 Kr. og af Amtsrepartitionsfonden med 1500 Kr. Reservelægens Løn 1000 Kr. aarlig betales af Sanatoriets Driftskonto. Denne Ordning gennemføres fra den 1. Januar d. A. at regne, og Sanatoriet refunderer Amtsrepartitionsfonden den Del af disse Beløb, som allerede er udbetalt for indeværende Aar.

IV. Den nuværende Oversygeplejerskes Løn forhøjes fra den 1. Oktober d. A. til 1800 Kr. aarlig (+ Sygeplejetøj og Pensionsret).

V. Amtmanden anmodes om paa Amtskommunens Vegne at foretage det nødvendige til Anskaffelse (Køb eller Erhvervelse uden Vederlag) af de Arealer, som Thorshavns Kommune i sin Tid har lejet fra Fæsterne i Højvig og overladt til Brug for Sanatoriet, saaledes at Sagen kan forelægges næste Tingsamling til Afgørelse.

VI. Der foretages følgende Reparations- og Vedligeholdelsesarbejder:

a. indeværende Aar:		Omkostninger:
den østligste (fastbyggede) Liggehal repareres,..	ca.	1195 Kr.,
og i den ældre Sanatoriebygning lægges Linoleum paa Gulvene i 5 Sygestuer i Stuetagen	-	1065 —,
fornyes Dørene i Spisestuen ud til Altanen	-	75 —,
fornyes Dørene ud til Altanen paa 1. Sal	-	75 —,
repareres Gulvene i Vaskekælderen, Rullestuen og Kulkælderen	-	815 —,
Overføres	=	3225 Kr.

Overført	=	3225 Kr.
repareres Kaminen	-	40 —,
anskaffes en Kulbuelyslampe og indrettes Værelser til Lysbehandling	-	1400 —,
andre Reparationer i Badeværelset, W. C. m. v.	-	600 —,
samt i den ny Sanatoriebygning repareres Taget omkring Skorstenen	-	75 —,
for indeværende Aar	=	5340 Kr.

b. næste Aar:

den ældre Sanatoriebygning:		Omkostninger:
males udvendig 2 Gange	ca.	1000 Kr.
Tagrenderne fornyes	-	440
lægges Linoleum paa Gulvene i 5 Sygestuer paa 1. Sal	-	1065 -
andre Reparationer i Badeværelse, W. C. m. v.	-	600 -
den nye Sanatoriebygning:		
males udvendig 1 Gang	-	300 —
ialt for næste Aar	=	3405 Kr.

Disse Udgifter afholdes af Sanatoriet. Skulde Sanatoriets Bankkonto blive overtrukken, skal det til enhver Tid siddende Sanatorieudvalg fremtidig være bemyndiget til at lade overføre et passende Beløb fra Amtsrepartitionsfonden til Sanatoriets Konto.

VII. Sanatoriets Kohold afskaffes, og Græsningsarealet udlejes. Udvalget eller det mellem Tingsamlingerne siddende Udvalg bemyndiges til at foretage det fornødne i saa Henseende og til at udfærdige et nyt Reglement (Instruks) for Maskinpasseren.

VIII. Renter og Afdrag for det til Overlægeboligen i Sparekassen optagne Laan betales af Amtsrepartitionsfonden pr. $^{11}/_{6}$. 1933 med 1812 Kr. 50 Øre, pr. $^{11}/_{12}$. 1933 med 1781 Kr. 25 Øre og pr. $^{11}/_{6}$. 1934 med 1750 Kr., eventuelt med paaløbne Renter.

IX. Renter og Afdrag af det i „Føroya felag móti tuberklasjúku" til Montering af den nye Sanatoriebygning optagne Laan, 2748 Kr. 60 Øre, betales af Amtsrepartitionsfonden pr. $^{11}/_{12}$. 1933: Renter for Tiden fra $^{1}/_{7}$. 1932 til $^{31}/_{12}$. 1933 =164 Kr. 92 Øre og Afdrag =549 Kr. 72 Øre, ialt 714 Kr. 64 Øre (Laanet forrentes med 4% p. A. og afbetales i Løbet af 5 Aar pr. hver 11. December Termin, første Gang i 11. December Termin 1933).

X. Budget for 1934:

Indtægt.

1. Betaling for Patienter	17520	Kr.
2. Statstilskud	52560	—
3. Have og Anlæg	50	—
4. Hønserlet	2000	—
5. Underskud, der betales af Amtsrepartitionsfonden	3630	—
	= 75760	Kr.

Udgift.

1. Lønninger:

Overlægen	3500 Kr.	
Reservelægen	1000 —	
1 Oversygeplejerske	1800 —	
2 Sygeplejerskер	2400 —	
1 Økonoma	1500 —	
1 Fyrpasser	2400 —	
1 Bogholder	1200 —	
1 Revisor	60 —	
Pigelønning og Ekstramedhjælp	3600	
		17460 Kr.
2. Forplejningen		30000 —
3. Vask og Rengøring		3000 —
4. Brændsel og Belysning		10000 —
5. Medicin		3500 —
6. Vedligehold m. v. ved Bygninger		5000 —
7. Maskiner		300 —
8. Inventar		1500 —
9. Brandforsikring og Ulykkesforsikring		1200 —
10. Fragt, Losning og Kørsel		700 —
11. Kontorhold		1300 —
12. Renter		600 —
13. Forskellige Udgifter		1200 —
		= 75760 Kr.

Naar Regnskabet for 1933 er revideret, vil det eventuelle Underskud, som ikke maatte være anvist i Forvejen á Konto (jfr. Forslag VI.), være at dække af Amtsrepartitionsfonden.

XI. Der vælges et Udvalg paa 3 Medlemmer til mellem Tingsamlingerne at varetage Sanatoriets Bestyrelse og til Olaj 1934 at fremkomme med en Beretning om Sanatoriets Drift mellem Tingsamlingerne.

Tann 28. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 31. august varð uppskot nevndarinnar samtykt soleiðis: Pkt. I, VII og IX: 14 atkv. — 0; pkt. II og X: 12 atkv. — 0; pkt. III, IV, V, VI a og VI b: 13 atkv. — 0; pkt. VIII og XI: 15 atkv. — 0.

47. Reglugerð fyri farsóttarhúsið. (146).[1]

Viðgjørnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 11. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Med Paategning af 29. Juli d. A. har Lagtinget modtaget Amtets Skrivelse af 5. Januar 1933, F. A. J. 1932 Nr. 1211, angaaende:

1) Udkast til Reglement for Driften af Karantæne- og Epidemihuset ved Dronning Alexandrines Hospital, hvilket Udkast Amtet er anmodet om at foranledige fremsendt til Justitsministeriets Godkendelse, jfr. dettes Skrivelse af 28. Juni 1930, Brev Nr. 645 Journal XVIII-648;
2) nævnte Bygnings Færdiggørelse og Forsyning med Inventar (Montering).

Udvalget har i den Anledning forhandlet med Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital, og der er opnaaet Enighed om at foreslaa indstillet til Justitsministeriets Godkendelse det under nærværende Betænkninges Forslag I. anførte „Udkast til Reglement for Driften af Karantæne- og Epidemisygehuset ved Dronning Alexandrines Hospital". Det fremgaar heraf, at Hospitalet overtager Driften og sædvanligt Vedligehold af Bygningen og Vedligehold og Fornyelse af Monteringen fuldt ud paa visse efternævnte Betingelser.

Karantæne- og Epidemisygehuset er opført i Henhold til Lagtingets Vedtagelse af 1930 og med Tilskud:

fra Staten	4.000	Kr.
- Thorshavn Kommune	2.000	-
- Amtskommunen	10.000	-
eller ialt for —	16.000	Kr.

Landsnevndin, som af Lagtinget var bemyndiget til at føre Tilsyn med Bygningens Opførelse, har i Skrivelse til Færø Amt af 20. Maj 1932 indberettet, at Bygningen var godkendt og overtagen.

Hospitalets Inspektion har senere gentagne Gange kraftigt fremhævet, at Bygningen ikke var færdig udført, og at en Forudsætning for Hospitalets Overtagelse af Driften ved det nye Karantæne- og Epidemisygehus maatte være, at denne Bygning overleveredes i fuld færdig Stand og forsynet med det nødvendige Inventar. De i sin Tid før Bygningens Paabegyndelse udarbejdede Planer har været forelagt de forskellige Myndigheder og Hospitalets Inspektion, og der ses ikke overfor Lagtinget fra nogen Side at have været fremført noget om, at der fra Lagtinget vilde blive krævet mere end Bevillingen til selve Bygningen, saaledes som denne var planlagt opført. Lagtinget kan derfor nu hævde i 1930 at have været meget mangelfuldt underrettet af de sagkyndige. I 1930 blev der fra Krigsministeriet til Karantænebrug end-

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 66

videre anskaffet 30 komplet udstyrede Senge, men disse Senge med Udstyr betegnes nu af Hospitalets Inspektion som meget uhensigtsmæssige, for ikke at sige ubrugelige. Bygningen kan ikke vedblivende henstaa uden at være fuldt færdig og monteret, og efter alt at dømme vil dette ikke kunne blive gennemført, uden at Lagtinget vedtager at yde Støtte hertil.

Det er for Udvalget oplyst, at før Karantæne- og Epidemisygehuset kan betragtes som færdig udført, maa følgende Arbejder udføres:

Indhegning, Anbringelse af Nedløb og Afløb fra Taget, Tjæring af Taget, Anbringelse af Linoleum paa samtlige Gulve og paa Køkkenbordet, Anbringelse af 2 Stk. Kakkelovne i de to store Endeværelser (hvor de nu anbragte Kakkelovne ikke yder tilstrækkelig Varme), 1 Komfur, Linotol i Badeværelset, Ringeapparater inde og ude, dobbelte Vinduer, en Glasdør (malet), Stikkontakter, Vandhane i Skyllerummet, 2 Maatter og Knager; disse Arbejder er anslaaet til at koste godt 8.000 Kr.

Monteringen af Bygningen er anslaaet at koste godt 7.200 Kr.

Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital er gaaet ind paa:

1) Oprettelsen af det under nærværende Betænknings Forslag I. anførte Reglement for Driften af Karantæne- og Epidemisygehuset;
2) at sætte Bygningen i fuld færdig Stand ved at lade besørge de foran beskrevne Arbejder: Indhegning, Anbringelse af Linoleum paa samtlige Gulve m. v.;
3) at montere Bygningen komplet og fuldt ud at overtage fremtidigt Vedligehold og Fornyelse af Monteringen;
4) at overtage alle almindelige Vedligeholdelsesarbejder (herunder sørge for en tilstrækkelig hyppig Opvarmning) ved Bygningen og Hegnene, medens Hovedreparationer eller eventuelle Forandringer ved Bygningen betales af Amtskommunen, dog at Lagtingets Samtykke forud indhentes for ethvert Arbejde, som Amtskommunen skal betale for;

mod at der af Amtskommunen ydes et Tilskud paa ialt 5.400 Kr. til Bygningens Færdiggørelse og Montering, saaledes at dette Tilskud erlægges med 3.000 Kr. i Aaret 1933 og med 2.400 Kr. i Aaret 1934.

Udvalget skal herefter fremsætte følgende:

Forslag.

I. Lagtinget indstiller gennem Færø Amt til Justitsministeriets Godkendelse følgende Udkast til:

»Reglement

for

Driften af Karantæne- og Epidemisygehuset ved Dronning Alexandrines Hospital.

Sygehuset tilhører Færøernes Amtskommune, der bærer Udgifterne ved Hovedreparationer, medens Udgifterne ved sædvanligt Vedligehold af Bygningen med Hegn samt Vedligehold og Fornyelse af Monteringen bæres af Dronning Alexandrines Hospital.

Det administreres af Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital i Overensstemmelse med det for Hospitalet udfærdigede Reglement med de fornødne Lempelser, saaledes at Hospitalet afholder Udgifterne ved den daglige Drift og oppebærer den Betaling, der erlægges af Patienter for Kur og Pleje.

Inspektionen kan ikke foretage Forandringer ved Bygningen, eller iværksætte Hovedreparationer, der medfører Udgift for Amtsrepartitionsfonden, uden Lagtingets Samtykke.

Paa Sygehuset optages Patienter, der føres i Land fra Skibe, hvis Sundhedsforhold giver Anledning til Frygt for Smittes Indbringelse eller som er underkastet Karantæneafspærring i Henhold til Lov af 8. Januar 1872, samt, naar Sygehuset ikke er i Brug hertil, Patienter, der lider af smitsomme Sygdomme med Undtagelse af Tuberkulose og venériske Sygdomme.

Naar Sygehusets Lokaler ikke er i Brug til det anførte Formaal, skal Inspektionen kunne disponere over dem ogsaa paa anden Maade, men skal da straks sørge for deres Ryddeliggørelse, naar det bliver nødvendigt.

Lægetilsynet udføres af Amtslægen for Karantænevæsenets Vedkommende ellers af Overlægen ved Hospitalet.

Takstorne for Kur og Pleje er, saafremt Indlæggelsen sker i Henhold til Lov af 17. Marts 1922 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme, de i denne Lovs § 34 fastsatte og ellers Hospitalets sædvanlige Takster."

II. Af Amtsrepartitionsfonden udbetales et Beløb af ialt 5.400 Kr. til Dronning Alexandrines Hospital paa Betingelse af, at dette:

1) sørger for at sætte Karantæne- og Epidemisygehuset i fuld færdig Stand som foran i nærværende Betænkning beskrevet og
2) sørger for Bygningens komplette Montering.

Beløbet anvises af Amtmanden efter Anmodning fra Vinnunevndin og udbetales i Løbet af Aaret 1933 med 3.000 Kr., naar det dokumenteres, at de under 1) omhandlede Arbejder er udført, og i Løbet af Aaret 1934 med 2.400 Kr., naar det dokumenteres, at Bygningen er fuldt monteret.

III. Et Eksemplar af nærværende Betænkning med Forslag tilstilles Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital.

Tann 18. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

48. Apotokaravesinið í Føroyum. (242).[1]

Við 1. viðgerð tann 9. september varð málið beint í *ymsamála-nevndina.*

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat í seinri er viðgjørt hesum málið viðvíkjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

49. Studningur til sjúkrahúsini. (262).[2]

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 7. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Til de færøske Sygehuse er der i de senere Aar ydet Tilskud fra saavel Statskassen som Lagtinget, oprindelig 25.000 Kr. fra hver eller 50.000 Kr. aarlig. For Finansaarene 1932/33 og 1933/34 har Statskassens Tilskud været 22.500 Kr. aarlig, medens Lagtingets Tilskud uforandret har været 25.000 Kr. aarlig.

Disse Tilskud har vist sig nødvendige, saafremt Hospitalernes Takster skal ligge indenfor Rimelighedens Grænser. Lagtinget maa derfor udtale Haabet om, at Statskassen stadig vil støtte denne for Øerne saa betydningsfulde Sag, og at der fra Statskassen for Finansaaret 1934/35 ydes et Tilskud, som ikke er mindre end de foregaaende Aar.

Et Mindretal (Niclasen, Paturssøn og Winther) skal udtale, at da Sagen om Tilskud til Sygehusene staar i Forbindelse med den af Ministeriet foreslaaede Finansplan, og Overvejelserne denne vedrørende endnu ikke er tilendebragte, maa det anses nødvendigt, at der ogsaa for kommende Finansaar af Statskassen ydes det af Udvalget foreslaaede Beløb.

Forslag.

Under Forudsætning af, at Statskassen yder et Tilskud paa mindst

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1930, bls. 164.
[2]) - — 1932, - 70.

22.500 Kr., foreslaas Statskassens og Lagtingets Tilskud til Sygehusene paa Færøerne, tilsammen 47.500 Kr. aarlig, fordelt for Finansaaret 1934/35 saaledes:

Dronning Alexandrines Hospital	31.500 Kr.
Sygehuset i Klaksvig	10.000 —
Sygehuset i Tveraa	6.000 —

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

50. Ellisheim í Havn. (120).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 6. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Thorshavn Byraad har ved Skrivelse af 14. Juli d. A. meddelt Tinget, at Kommunen i en nær Fremtid agter at lade opføre et Alderdomshjem, sandsynligvis saaledes, at dette vil være færdig til at tage i Brug i Begyndelsen af Foraaret 1934. —

Ifølge § 13 i Lov for Færøerne af 31. Marts 1933 om Aldersrente bemyndiges Lagtinget til at approbere Takster, der lægges til Grund ved Beregning af Refusion for Ophold paa Alderdomshjem saavel fra Statskassen som fra vedkommende Forsørgelseskommune.

Byraadet foreslaar, at Taksten pr. Kostdag pr. Alumne fastsættes til 2 Kr. 50 Øre under Hensyn til, at saavel Brændsel som Belysning og Forpleining i Pris ligger over, hvad der betales i Byer i det øvrige Kongerige, hvor dette Beløb for de fleste Kommuners Vedkommende ligger omkring 2 Kr. 50 Øre og derover pr. Dag.

Udvalget ønsker at anbefale Sagen og kan tiltræde den af Byraadet foreslaaede Takst af 2 Kr. 50 Øre pr. Dag pr. Rentenyder.

Da Sagen er den første i sin Art paa Færøerne, ønsker man gerne at indhente Erfaringer om, hvorledes en saadan Institution virker økonomisk set, og man skal derfor foreslaa, at Taksterne sættes for et Tidsrum af 5 Aar.

Forslag.

Lagtinget meddeler Approbation paa, for et Tidsrum af 5 Aar at regne fra den Dag, Alderdomshjemmet i Thorshavn tages i Brug, at Taksterne pr. Kostdag pr. Aldersrentenyder fastsættes til 2 Kr. 50 Øre.

Tann 8. septbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

51. Studningur til heilsuframa. (188).

Tann 12. august varð málið beint í *tiggjarnevndina.*

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat í seinri er viðgjørt hesum málið viðvikjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

VI. Fiskivinna, grind o. t.

52. Broytan av sjóvinnulógini. (17).[1]

Mállð, ið var til 1. viðgerð tann 1 august, varð beint í *fiskivinnunevndina,* sum tann 4. september hevði lagt málið fyri Reiðaríforeiningina, Føroya skipara- og navigatørfelag og Føroya fiskimannafelag til ummæli.

Ársakað av, at Føroya fiskimannafelag ikki kundi taka nakra avgjørda støðu til málið, fyrr enn tað hevði verið lagt fyri aðalfund felagsins tann 10. oktober, hevði nevndin ikki framsett nakað uppskot.

Málið varð soleiðis goymt til næsta ár.

[1] Sbr. Løgtingstíðindi 1932, bls. 88.

53. Fiskametaraskipanin. (18).[1]

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 6. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Paa Anledning af Andragende fra Fiskeexportører i Klaksvík og Fuglafirði vedtog Lagtinget i 1930 en Indstilling til Ministeriet om Ansættelse af en Overvrager i Klaksvík (se Lagtingstidende 1930, S. 69). Ministeriet imødekom ikke Andragendet, men fremsendte i 1931 et Udkast til ny Lov om Vragning af Fisk, hvorefter der kun skulde være een Overvrager og desuden ansættes 5 Vragerkontrollører med et aarligt Vederlag paa 2400 Kr. Merudgiften ved denne Ordning skulde dækkes ved en Afgift af 5 Øre pr. Balle Klipfisk og 2 Øre pr. 100 kg Saltfisk, som exporteres. Lagtinget udtalte, at Princippet i Udkastet maatte anses at gaa i den rigtige Retning, men mente, at man foreløbig kunde nøjes med at ansætte en Fiskekontrollør i Klaksvík og fremhævede, at Fiskepriserne havde været saa lave, at det vilde føles som en Byrde at belaste Erhvervet med en Udgift paa 11.000 Kr., og saavel Rederier som Fiskere er interesserede i, at Udgifterne er saa lave som muligt. Man indstillede derfor, at Udgifterne til Kontrolløren i Klaksvík udrededes af Staten, ligesom de almindelige Udgifter til Vragervæsenet, og udtalte, at et Honorar paa 1500 Kr. maatte anses for tilstrækkeligt.

Trods Lagtingets Indstilling fremsatte Ministeriet for Rigsdagen det ovennævnte Lovforslag om Bestemmelserne om den omtalte Afgift. Dog kunde Ministeriet under særlige Omstændigheder nedsætte, eventuelt frafalde Afgiften.

I 1932 henvendte Færøernes Rederiforening sig til Lagtinget med Andragende om at faa den omnældte Bestemmelse ændret saaledes, at Exportafgiften helt bortfalder. Der var ikke Enighed i det nedsatte Udvalg, og Sagen blev udsat til i Aar, idet man henviser til Sagens Behandling ifjor (se Lagtingstidende 1932, S. 90). Lagtinget indstillede dog til Ministeriet for Handel og Industri at gennemføre en Ordning, hvorefter Afgiften ikke opkrævedes i Tiden indtil 1. Oktober 1933; det er Udvalget bekendt, at Afgiften først er opkrævet fra 1. Oktober 1932 og kun med det halve af det i Loven fastsatte Beløb.

Udvalget har haft Forhandlinger med Repræsentanter for Rederiforeningen, og den Tanke har været stærkt fremme at foreslaa, at der oprettes et særligt Fond, der skulde kunne yde støtte til Fiskeriet, navnlig Klipfiskeexporten, og bekoste Udsendelser af Prøver til nye Markeder, Propaganda og Udsendelse af Mænd til de klipfiskekøbende Lande for at undersøge Markedsforhold o. s. v. Man har tænkt sig, at der til denne Fond skulde ydes et særligt Tilskud fra Lagtinget, og at den i Loven omhandlede Afgift paa Udførsel af Fisk skulde indgaa i Fonden, mod at Fonden betalte Statskassen Merudgiften ved Nyordningen med Vragerkontrollørerne 11.000 Kr. aarlig. Man har ikke kunnet tilendebringe Overvejelserne i Aar, men vil foreslaa, at der foretages den Ændring i Loven, at Ministeriet skal være bemyndiget til efter Vedtagelse fra Lagtinget at bestemme, at Afgiften paa Klipfisk eventuelt skal kunne forhøjes eller nedsættes og indgaa i den omtalte Fond, mod at Fonden betaler de omskrevne 11.000 Kr.

Da Eksporten af Klipfisk vistnok er vokset til over 300.000 Baller

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 90.

vil en Afgift paa $2^1/_2$ Øre pr. Balle tilligemed Afgiften af Saltfisk dække det meste af Statens Udgifter ved Nyordningen, og man skal derfor indstille, at Afgiften indtil 1. Oktober 1934 opkræves med det samme Beløb som for Tiden.

Forslag.

1) § 6 i Lov om Vragning af Fisk paa Færøerne af 23. Marts 1932 affattes saaledes:

I de i § 1, 1. Stk. omhandlede Tilfælde vil der af Rekvirenten være at erlægge en Afgift af 5 Øre pr. Balle (50 kg) Klipfisk og 2 Øre pr. 100 kg Saltfisk til Dækning af Statskassens Merudgifter ved Nyordningen. Ministeren for Handel og Industri bemyndiges til efter Lagtingets Vedtagelse at forhøje eller nedsætte Afgiften og fastsætte, at denne skal indgaa i en under Lagtinget sorterende Fiskerifond, der har til Formaal at støtte Fiskeriet paa Færøerne, mod at der af Afgiften forlods udredes til Statskassen 11.000 Kr., og Resten tilfalder Fonden. Indtil den omtalte Fond maatte oprettes, kan Ministeren for Handel og Industri under særlige Omstændigheder midlertidigt nedsætte, eventuelt frafalde Afgiften og fastsætte de nærmere Forskrifter om Afgiftens Betaling.

2) Tinget indstiller, at Afgiften indtil 1. Okt. 1934 kun opkræves med det halve af det fastsatte.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

---

54. Stórhvalagjald frá »Det færøske Hvalfangerselskab«. (19).[1]

Við 1. viðgerð av málinum tann 1. august varð upplýst, at peningurin var goldin.

Málið fall soleiðis burtur.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 118.

55. Guanofabrikkir. (69).

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 7. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende om Støtte til Etablering af Guanofabrikker m. m. Udvalget har henvendt sig til Firmaet Balslev & Goos, som man vidste havde Kendskab til lignende Sager, og begærede Oplysninger fra Firmaet. Dette har i Brev af 26. Septbr. d. A. givet forskellige Oplysninger, men stiller flere i Udsigt. Sagen maa derfor, da Lagtinget skal slutte en af de nærmeste Dage, udsættes til næste Aar. Da Balslev & Goos antagelig om nogle Dage vil give yderligere Oplysninger, foreslaas Sagen overgivet Vinnunevndin, til hvilken Nevnd Oplysningerne ogsaa vil være at afgive.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.
2) Sagen overgives Vinnunevndin.

Tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

56. Arbeiðistíðin á fiskaskipum. (70).

Málið, ið var til 1. viðgerð tann 1. august, varð beint í *fiskiriunnunevndina.*

Nevdin hevði biði Føroya fiskimannafelag um at leggja málið fyri teim ymisku fiskimannafeløginum. Ársakað av, at einki svar var komið frá Føroya fiskimannafelag, hevði nevndin ikki framsett nakað uppskot í málinum, og varð tað soleiðis goymt til næsta ár.

57. Útfluttningur av sild. (72).

Tann 5. august varð málið beint í *fiskirinnanverðinu*.

Tað frangongur ikki av gerðabókini, hvat í seinni er viðgjort hesum málið viðvikjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

58. Nýtsla av Ísvirkinum á Tvøroyri. (73).

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 7. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Fastsættelse af Sikkerhedsstillelse for Opfyldelse af en mellem Trangisvaag Havn og Købmand Herluf B. Thomsen oprettet Kontrakt om Bortforpagtning af det Havnevæsenet tilhørende „Ísvirki."

Det fremgaar af Sagen, at der mellem Finansministeriet paa Stats-Laanefondens Vegne og Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune paa Tveraa Havns Vegne er oprettet en Overenskomst, hvorefter Finansministeriet for en Købesum af 50.000 Kr. har overdraget Tveraa Havn det tidligere Andelsselskabet „Ísvirki" tilhørende Fryse- og Køleanlæg i Tveraa, som Stats-Laanefonden overtog ved Tvangsauktion den 16. Juli 1932.

Ifølge en mellem Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune samt det af Forstanderskabet nedsatte Havneudvalg paa den ene Side og Købmand Herluf B. Thomsen af Tveraa paa den anden Side oprettet Kontrakt er det ovennævnte Fryse- og Køleanlæg bortforpagtet til Købmand Thomsen for et Tidsrum af 20 Aar fra 1. Januar 1933 at regne.

Saavel 1) Købekontrakten mellem Finansministeriet og Forstanderskabet som 2) Lejekontrakten mellem Forstanderskabet og Købmand Herluf B. Thomsen har været forelagt Amtmanden til Godkendelse paa Lagtingets Vegne og har Amtmanden ved Skrivelse af 23. December 1932 i Medfør af § 27 i Landkommunalloven af 28. Februar 1872 godkendt disse Kontrakter paa Lagtingets Vegne, dog forsaavidt Forpagtningskontrakten angaar med Forbehold af, at Forpagteren for Opfyldelse af sine Forpligtelser stiller en efter Lagtingets Skøn passende Sikkerhed.

Ifølge Punkt 2 i Købekontrakten vil Købesummen med Undtagelse af 10.000 Kr., der er betalt kontant, være at forrente og afdrage i Løbet af 20 Aar med lige store halvaarige Ydelser beregnet til 1.527 Kr. 10 Øre halvaarlig.

I Lejekontraktens Punkt 2 er det bestemt, at Lejeren forlods af Driften skal betale Renter og Afdrag.

Sagen er bilagt en Skrivelse af 17. Juni 1933 fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune, hvori Forstanderskabet meddeler, at dette har accepteret et af Lejeren fremsat Forslag, hvorefter Lejeren inden 1. Oktober 1933 indsætter paa en separat Bankkonto et Beløb, der svarer til en Terminsydelse — ca. 1528 Kr. —, der skal henstaa som Sikkerhed, indtil det Fond, som Havnens Andel af et eventuelt Overskud skal hensættes paa, maatte være naaet op til et tilsvarende Beløb, hvorefter det som Sikkerhed stillede Beløb frigives Lejeren.

Det fremgaar af Forstanderskabets Skrivelse, at Terminsydelsen pr. Juni Termin d. A. er stillet til Disposition af Lejeren.

Udvalget, der har forhandlet med Lagtingsrevisor om Sagen, mener at kunne tilraade Tinget at acceptere det af Forstanderskabet fremsatte Forslag med Hensyn til Sikkerhedsstillelse og skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Som Sikkerhed for Opfyldelsen af den mellem Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune og Købmand Herluf Thomsen, Tveraa, oprettede Lejekontrakt, vil der af Lejeren være at indsætte paa en separat Bankkonto et Beløb paa 1528 Kr., der først maa frigives Lejeren, naar der af Fryse- og Køleanlægets Drift er opsparet et tilsvarende Beløb som Havnevæsenets Andel af et eventuelt Overskud.
2. Der meddeles Forstanderskabet en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 22. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

59. Fiskivinnubankin. (77).[1]

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlagði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

I Lagtingets ordinære Samling 1932 blev det vedtaget — se Lagtingstidende 1932, Side 85 — at indstille til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, at der for Færøernes Vedkommende oprettes et særligt Organ eller en særlig Filial af den i Lov Nr. 78 af 23. Marts 1932 omhandlede Fiskeribank, og at dette Organ ledes af en særlig Bestyrelse paa 3 Medlemmer, valgt af Kreditinstituttet efter Indstilling af Lagtinget, Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag, saaledes at disse Foreninger hver indstiller 2 Personer, medens Lagtinget indstiller et Medlem og en Suppleant.

Ved Skrivelse af 6. Januar 1933 meddeler Søfartsministeriet, at dette ikke kan tiltræde Lagtingets Indstilling af 8. Oktober 1932 om, at der for Færøernes Vedkommende oprettes et særligt Organ eller en særlig Filial af Fiskeribanken. Derimod vil Ministeriet intet have at erindre imod, at der af Lagtinget bliver nedsat et raadgivende Udvalg med Hensyn til Laaneandragender, saaledes at Laaneandragenderne bliver indsendt til Fiskeribanken igennem dette Udvalg, ledsaget af Udvalgets Erklæring.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, ser i Ministeriets Forslag om Nedsættelse af et særligt Udvalg, der skal fremsende Laaneansøgningerne med Erklæring, et Ønske fra Regeringen om, at Lagtinget skal have en vis Indflydelse paa Sagerne; da man imidlertid skønner, at en saadan Ordnig ikke vil være tilstrækkelig for at sikre den bedst mulige Løsning af Spørgsmaalet, skal man foreslaa Lagtinget at fastholde det i sidste Lagtingssamling indtagne Standpunkt, der efter Udvalgets Formening tager Sigte paa den heldigste Løsning af Spørgsmaalet.

Forslag.

Idet Lagtinget henviser til sin Betænkning af 8. Oktober 1932, skal man endnu engang indstille til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, at der for Færøernes Vedkommende oprettes et særligt Organ eller en særlig Filial af den i Lov Nr. 78 af 23. Marts 1932 omhandlede Fiskeribank, og at dette Organ organiseres overensstemmende med det i ovennævnte Betænkning anførte, se Lagtingstidende 1932, Side 85.

Tann 2. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. -- 0.

[1] Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 85.

60. Kostarhald í fiskiskipum. (79).[1]

Fiskivinnunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. september soljóðandi **Betænkning:**

Formanden for Føroya fiskimannafelag har ved Skrivelse af 16. Juli 1933 ansøgt om, at Lagtinget foranlediger Ændringer i de gældende Bestemmelser med Hensyn til Besætningens Kost ombord i de færøske Fiskerskibe og foreslaar følgende ugentlige Rationer pr. Mand:

Saltkød 2 kg eller Skærpekød 1 kg,
Margarine 1 kg,
Fedt 1 kg og
Sukker 1½ kg.

I Lagtingssamlingen 1930 var en lignende Sag til Behandling — se Lagtingstidende 1930 — Side 70. —

Lagtinget mente imidlertid ikke at kunne tage Stilling til Sagen, forinden der forelaa Udtalelse om, at de respektive Fiskeriorganisationer havde erklæret sig i Sagen og havde forhandlet sammen.

Da der endnu ikke foreligger noget oplyst om, hvorvidt der er ført saadanne Forhandlinger mellem Organisationerne, skal Udvalget foreslaa, at det henstilles til Organisationerne at optage Spørgsmaalet til Forhandling, og til næste Lagtingssamling tilstille Lagtinget Udtalelser om Sagen.

Forslag.

1) Der meddeles Færøernes Rederiforening, Føroya fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag Afskrift af nærværende Betænkning med Anmodning om til næste Lagtingssamling at tilstille Lagtinget Erklæring og Oplysning om eventuelle Forhandlinger mellem Organisationerne indbyrdes.

2) Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 2. oktbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1930, bls. 70.

61. Lánið frá jarðahvalsgrunninum til s/f. Føroyar. (87).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 3. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Lagtinget vedtog ifjor at anmode Amtet om at foranledige, at Dampskibet „Havhestur", saafremt det sælges, udgaar af det for Laan fra Fonden til Jordehvalens Afløsning stillede Pant, mod at Fonden foruden 2. Prioritets Panteret i S/S „Tjaldur" ogsaa faar 2. Prioritets Panteret i det Dampskib, som paatænkes købt i Stedet for „Havhestur."

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har imidlertid udtalt Betænkeligheder ved overfor Justitsministeriet at anbefale at godkende Vedtagelsen, hvorefter Fondens Midler udlaanes til Formaal, der er Afløsningen uvedkommende, og Ministeriet anser det for paakrævet, at der i Reglementet bliver foreskrevet bestemte Regler om Anbringelse af Fondens Midler, samt at der eventuelt udfærdiges Regler med Hensyn til Jordehvalsrettighedernes Afløsning. Spørgsmaalet er forelagt Lagtinget til Overvejelse. Udvalget skal udtale:

S/S „Havhestur" er endnu ikke solgt; men Skipafelagið Føroyar overvejer stadig at sælge Skibet og indkøbe et mere hensigtsmæssigt Dampskib til Ruten, og fra Tingets Side mener man, at der ikke kan være noget til Hinder for den paatænkte Ordning, hvorefter Jordehvalsfonden i Stedet for 1. Prioritet i „Havhestur" og 2. Prioritet i „Tjaldur" skulde nøjes med den nævnte 2. Prioritet i S/S „Tjaldur" og 2. Prioritet i det eventuelt nye Dampskib, idet 1. Prioriteten i S/S „Tjaldur" nu er betydeligt nedbragt, saaledes at Fonden skulde være sikret allerede ved Sikkerheden i S/S „Tjaldur", og man foreslaar derfor, at Sagen ordnes saaledes, at Amtsfonden overtager det paagældende Laan og udlaaner Beløbet til Skipafelagið Føroyar, saaledes at Amtsfonden altsaa indestaar for Beløbet overfor Jordehvalsfonden.

Med Hensyn til Regler for Anbringelse af Fondens Midler og Jordehvalsfondens Afløsning har Udvalget ikke kunnet tilendebringe sine Overvejelser, men foreslaar at henvise Spørgsmaalet til Vinnunevndin, saaledes at denne kan udarbejde Reglerne til næste ordinære Lagtingssamling.

Forslag.

1. Saafremt S/S „Havhestur" sælges, overtager Amtsrepartitionsfonden Jordehvalsfondens Resttilgodehavende hos Skipafelagið Føroyar som et Laan fra nævnte Fond, og det paagældende Beløb udlaanes derefter fra Amtsfonden til nævnte Dampskibsselskab, og Amtmanden bemyndiges til at foretage det nødvendige og paa Tingets Vegne underskrive de nødvendige Dokumenter.
2. Det overdrages til Vinnunevndin at fremsætte for næste ordinære Lagtingssamling Forslag til Regler for Anbringelsen af Jordehvalsfondens

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 242.

Midler og Forslag til Regler med Hensyn til Jordebvalsretlighedernes Afløsning.

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

62. Friðan av várgrunninum fyri línufiskarí. (96).

Fiskirinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Fra en hel Del Fiskere paa Vaagø er der til Lagtinget indkommet Ansøgning om at være dem behjælpelig med paa en eller anden Maade at „halda línufiskiskap burtur úr várgrunninum í Vághavinum."

I Ansøgningen anføres der forskellige Forhold til Støtte for Ansøgningen.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, er enigt i at udtale, at det for Lagtinget vil være meget vanskeligt at kunne foreslaa noget, der kan gennemføres som Forbud inod at drive Langlinefiskeri paa „Vaagøhavet", da det mesto af det paagældende Farvand ligger udenfor Territorialgrænsen, altsaa paa internationalt Omraade.

For at Sagen imidlertid ikke straks skal afvises som uigennemførlig skal man foreslaa, at Vinnunevndin bliver anmodet om at undersøge, om der kan være nogen Mulighed for en fornuftig Løsning af det rejste Spørgsmaal.

Forslag.

1) Vinnunevndin anmodes om at undersøge, om der kan være nogen Mulighed for at faa en for Parterne acceptabel Ordning paa Forholdet og eventuelt fremkomme med Forslag til næste Lagtingssamling.

2) Iøvrigt udsættes Sagen til næste Aar.

Tann 2. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14. atkv. — 0.

---

63. Føroyskt skipa- og báta-byggjarí. (112).

Fiskinevnindin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 3. oktbr. soljóðandi **Betænkning:**

Føroya arbeiðarafelag har ved Skrivelse af 28. Juli 1933 anmodet Lagtinget om at udvirke

1) at Færinger selv kan blive i Stand til at bygge de Skibe, som kræves til Fiskeribrug,

2) at Færinger kan faa Arbejde ved Nybygninger og Reparationer af færøske Skibe,

og paapeger a) det urigtige i, at de Beløb, som bliver ydet som Statslaan til færøske Skibe, bliver benyttet uden for Færøerne.

b) Nødvendigheden af, at Lagtinget ved Forhandlinger med Regeringen fik udvirket, at Færinger kunde faa Statslaan til at bygge Skibsværfter („Sleipustøðir") for.

I Anledning af det i Ansøgningen anførte skal Udvalget bemærke, at der f. T. findes 6 Beddinger eller Skibsværfter her paa Øerne, nemlig i Klaksvig, Skaale, Vestmanhavn, Tveraa og Vaag.

Udvalget har tilskrevet disse Skibsværfter med Forespørgsel om, hvorvidt Værfterne maatte se sig i Stand til at bygge Fartøjer af den Type som sædvanlig bruges her paa Øerne, naar Begæring derom maatte fremkomme fra betalingsdygtige Personer eller Selskaber.

Der foreligger Svar fra Skibsværfterne i Klaksvig, Skaale og Vaag, hvori disse meddeler, at de vil kunne paatage sig Arbejdet ved saadanne Nybygninger.

Det er Udvalget bekendt, at de ovennævnte Skibsværfter næsten udelukkende beskæftiger færøske Haandværkere.

Da man herefter maa gaa ud fra, at de paagældende Skibsværfter vil være i Stand til at bygge de Skibe der kræves til Fiskeribrug og Værfterne næsten udelukkende benytter færøsk Arbejdskraft, skønner Udvalget, at det f. T. er unødvendigt at foretage videre i Sagen fra Lagtingets Side.

Forslag.

Der meddeles Føroya arbeiðarafelag Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 5. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv — 0.

64. Fiskamarknaðirnir. (129).

Nevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 6. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Der foreligger en Henvendelse til Lagtinget fra et Møde, hvor Medlemmer af Rederiforeningen og Føroya fiskaútfluttningsfelag var til Stede, om Tilskud til at kunne holde en Repræsentant i Middelhavslandene for at arbejde for en bedre Pris for Fiskeproduktionen. Exportørerne mente, at en Del af disse Udgifter skulde bæres af Exporten ved at paaligne et Bidrag pr. Balle Fisk, saaledes at der paa denne Maade kunde opkræves ca. 10.000 Kr. til ovennævnte Formaal, og fra Lagtingets Side ansøger man om en aarlig Bevilling paa 20.000 Kr. Det indkomne Beløb skulde anvendes dels til Udsendelse af den ovennævnte Repræsentant, dels til Afsendelse af større Prøver og lignende.

Lagtinget kan ikke i indeværende Aar vedtage noget om en aarlig Bevilling under Hensyn til de økonomiske Forhold. Man har haft en Samtale med Repræsentanter for de paagældende Foreninger og har paa Basis heraf stillet Forslag ogsaa sigtende til de heromhandlede Forhold i Lagtingssag Nr. 18/1933: Fiskametaraskipanin angaaende Afgiften paa exporteret Fisk og Muligheden for Oprettelsen af en Fiskerifond. Man henviser hertil.

Forslag:

Afskrift af Udvalgsbetænkningen i nærværende Sag og i Lagtingssag Nr. 18/1933 (Fiskametaraskipanin) tilsendes Rederiforeningen.

Tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

65. Studning til fiskavirkan og fiskasølu. (130).

Fiskirinnunnerudin fekk málið til viðgerðar. Tann 3. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Fra Føroya Fiskimannafelag er der tilsendt Lagtinget Ansøgning om, at der af Tingets Midler maa blive ydet Andragerne som Tilskud eller Laan et Beløb paa 100.000 Kr. til Iværksættelse af Fisketilvirkning og Fiskehandel.

Til Begrundelse for Ansøgningen anføres der:

1) At Fiskerne ved direkte Salg til Markederne i Udlandet vil kunne opnaa større Pris og derved større Fortjeneste end hidtil.

2) At det ved Tilskud kan gøres muligt for Fiskerne at tilvirke hele den dem tilfaldende Del af Fangsten, som de har Fradelingsret til.

3) At Fiskimannafelagið, der selv ejer ca. 45.000 Kr., ikke selv er i Stand til at rejse en saa stor Kapital, som er nødvendig til Iværksættelse af den paatænkte Virksomhed.

Udvalget er ikke blindt for, at den foreliggende Sag, der tager Sigte paa, at gøre Erhvervsvilkaarene hos de færøske Fiskere saa gode som muligt, er af saa stor Betydning, at Lagtinget bør tage Spørgsmaalet op til grundig Overvejelse. Det maa dog straks siges, at Lagtinget, der ikke raader over andre Midler, end hvad der aarligt kommer ind gennem Skatter og Afgifter, for Tiden ikke raader over tilnærmelsesvis saa mange Penge, som der her er Tale om. Forholdet er i Øjeblikket faktisk saaledes, at Lagtinget paa Grund af svigtende Indtægter (ringe Skatteevne o. lign.) for Tiden ikke kan give Støtte til mange af de berettigede Krav, der indkommer til Tinget.

Det ligger imidlertid i Lagtingets Interesse, at der skabes de bedst mulige Levevilkaar for alle Samfundsklasser og naturligvis ogsaa Fiskerne, der har det største og vigtigste Erhverv.

Forinden Lagtinget imidlertid overhovedet kan tage Stilling til nærværende Sag maa der fra Andragernes Side skaffes fyldige Oplysninger om, hvorledes man har tænkt sig Sagen realiseret. Det maa derunder oplyses:

1) Hvad der menes med „fiskavirki",

2) Er det Tørrerier man har tænkt sig eller

3) Er det Fisketilvirkning i al Almindelighed.

4) Og hvorledes har „Føroya Fiskimannafelag" tænkt sig, at en saadan Fisketilvirkning for Fiskimannafelagið skal arrangeres,

5) Oplysninger om hvorledes man har tænkt sig Fiskehandelen i al Almindelighed sikret og

6) Hvorledes man har tænkt sig Laanet ordnet samt alt, hvad der ellers kan have Betydning for at Lagtinget kan danne sig et Skøn om Sagen.

Udvalget skal derfor foreslaa, at Sagen henvises til Vinnunevndin, der anmodes om at forhandle men „Føroya Fiskimannafelag" for at faa alle nødvendige Oplysninger fremskaffet.

Forslag:

1) Sagen henvises til Lagtingets Vinnunevnd, der anmodes om at faa Sagen nærmere oplyst, herunder særligt, hvorledes man har tænkt sig Fisketilvirkningen og Fiskehandelen organiseret.

2) Sagen vil være at forelægge Lagtinget i den ordinære Samling 1934.

Tann 5. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

66. Hjálp til gamlar fiskimenn. (136).[1]

Vinnumálanevndin hevði málið til viðgerðar. Tann 2. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 16. Juli d. A. fra Føroya fiskimannafelag ved R. Siirsjold angaaende et før til Tinget indsendt Andragende om Hjælp til gamle Fiskere.

Andragendet er paategnet Skrivelse fra Amtet af 28. Juli d. A., hvori oplyses, at Amtet samme Dag har tilstillet Udvalgets Medlemmer følgende Bilag:

1) Aldersrentelov for Færøerne af 31. Marts 1933,
2) Vejledning vedrørende denne Lov,
3) Lov af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg,
4) Lov af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring,
5) Genpart af Statistisk Departements Opgørelse af 1. September 1931,
6) Fortegnelse over Antallet af Fiskere udmønstrede i Aarene 1927—1931.

Sagen har været til Behandling i Lagtingssamlingen 1929, men blev udsat, hvorhos der blev vedtaget Forslag om at nedsætte en Kommission paa 9 Medlemmer til at undersøge beslægtede Spørgsmaal i andre Lande og indhente Udtalelser fra de Organisationer, der er knyttede til Fiskerierhvervet her.

Fra Kommissionen (Amtmanden) har Tinget i 1931 faaet tilsendt forskellige Oplysninger i Sagen (se Lagtingstidende 1931, Side 142, Bilag 5). Kommissionen har ikke stillet *Forslag* i Sagen.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1931, bls. 142.

Udvalget vilde ønske, at man kunde støtte vore Fiskere og andre, som paa Grund af Alder og Sygdom er ude af Stand til at forsørge sig og Familie. Imidlertid ser man sig ikke i Stand til med Tingets nuværende smaa Midler at stille Forslag i saa Henseende.

Udvalget kan saaledes kun henvise til den af 1. Juli d. A. gældende Aldersrentelov for Personer, som har opnaaet en Alder af 60 Aar.

Forslag.

Der tilstilles Ansøgeren en Afskrift af nærværende Udvalgsbetænkning.

Tann 4. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. 0.

---

67. Innsiglingarljós í Føroyingahavnini í Grønlandi. (140).

Fiskivinnunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 9. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Lagtinget takker Føroya skipara- og navigatørfelag for Opstillingen af Indsejlingslys i Færingehavnen, bestaaende af to Lanterner med tilhørende Master. Lagtinget vil søge Lanternerne passede og vedligeholdte paa bedste Maade.

Sama dag varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

68. Goymsluhús í Føroyingahavnini í Grønlandi. (141).

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Fra „Føroya skipara- og navigatørfelag" er der ved Skrivelse af 27. Juli 1933 tilstillet Lagtinget Ansøgning om at faa udvirket, at der til næste Aar i Færingehavnen bliver opført et Oplagshus med Kaj.

Det anføres i Ansøgningen, at det vil være af stor Betydning, særlig for de mindre Fiskerskibe, der anvendes til Fiskeri ved Grønland, at der kan være et Oplagshus, hvori der kan oplægges den Del af Fangsten, som skal hjemsendes med Fragtskibe.

Andragerne mener, at det vil være rentabelt at anlægge et saadant Anlæg i Færingehavnen.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, er indforstaaet med, at det, efterhaanden som flere og flere af de færøske Fiskerskibe søger til Grønlands Vestkyst for dér at drive Fiskeri, er nødvendigt, at der i Færingehavnen findes Oplagsrum, hvor de Fiskerskibe, der ikke selv kan hjembringe hele Fangsten, kan oplægge en Del af denne til videre Transport med Fragtskibe.

Da Ansøgningen imidlertid ikke er bilagt nogen Beregning over Omkostningerne ved det paatænkte Anlæg, er Udvalget ude af Stand til at danne sig et bestemt Skøn over, hvor stort Beløb, der kræves til Sagens Realisation.

Udvalget skønner, at Sagen er af stor Betydning, og at det kan være ønskeligt allerede til næste Aar at paabegynde Opførelse af Pakhus m. v. Man foreslaar derfor, at Lagtinget stiller et Beløb paa 5000 Kr. til Raadighed for Vinnunevndin, der formentlig ved Forhandling med de respektive Fiskeriorganisationer kan opnaa Støtte fra disse. Selv om der ikke det første Aar kan opføres Anlæg i saa stor Udstrækning som ønskeligt, vil der dog for et Beløb paa 5000 Kr., eventuelt tillige med Støtte fra Fiskeriorganisationerne, kunne gøres en god Begyndelse, som der eventuelt senere kan bygges videre paa.

Forslag.

1) Af Økonomisk Fond stilles der til Raadighed for Vinnunevndin et Beløb paa 5000 Kr. til det ansøgte Formaal.

2) Det overlades til Vinnunevndin at forhandle med Fiskeriorganisationerne om Tilskud fra disse samt Fastsættelse af nærmere Regler for Benyttelse af de omtalte Anlæg.

Tann 2. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

69. Centralisering av føroyskum fiskaútfluttningi. (157).

Málið var beint í *nevnd viðvíkjandi fiskamarknaðirnir*, sum tann 29. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Hr. Sekretær Jens Chr. Johannesen, København, har ved Lagtingssamlingens Begyndelse tilsendt Tinget et motiveret Forslag til „Centralisering af den færøske Fiskeeksport". Forslaget er bilagt med en Mængde værdifulde Oplysninger om de færøske Eksportvarers Stilling paa de forskellige Marketer, indsamlet gennem danske Gesandtskaber og Konsulater. Disse Oplysninger er af betydelig Værdi for alle i Handel med Fisk interesserede.

Ved Sagens første Behandling i Lagtinget fik Johannesens Forslag principiel Tilslutning fra alle Sider i Tinget. Sagen blev derefter af nærværende Udvalg forelagt Færøernes Rederiforening, Føroya Fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag til Erklæring. Paa et Møde med Rederiforeningens Repræsentanter udtalte disse ensstemmig, at man ikke for nærværende Tid kunde give Johannesens Forslag Tilslutning. Paa et Møde med Repræsentanter for Fiskimannafelag og Skipperforening sporedes der større Sympati for Tanken, men det udtaltes samtidig, at naar Eksportørerne, Rederier og Købmænd, ikke kunde give Tilslutning, var Ordningen uigennemførlig for Tiden. Udvalget er af den samme Anskuelse og tillader sig derfor at foreslaa, at man henviser Sagen til „Vinnunevndin" til nærmere Overvejelse, samtidig med at Vinnunevndin anmodes om overfor Johannesen at udtale Lagtingets Paaskønnelse af den Interesse, han har vist denne vigtige Sag og for det store og dygtige Arbejde, han har nedlagt i Sagen.

Forslag.

Sagen henvises til Vinnunevndin med Henvisning til det i Betænkningen udtalte.

Tann 2. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

70. Broytan av fiskarílógini (trawl). (161).[1]

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

I Lagtingssamlingen 1932 blev der behandlet et Andragende fra P/f. „Ísfelagið", Thorhavn, om at faa Lov Nr. 90 af 1. August 1925 om Fiskeri med Bundslæbevaad paa Færøerne ændret saaledes, at Fiskeri med Skovlvaad — Ottertrawl — maa blive tilladt paa Søterritoriet ved Færøerne.

Paa Grundlag af Erklæringer fra Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskimannafelag, der begge modsatte sig den ansøgte Ændring i Fiskeriloven, blev Ansøgningen ikke imødekommet.

Der foreligger nu to Ansøgninger af 31. Juli 1933 og 12. August s. A. fra henholdsvis Johannes Árting, Thorshavn, og Th. J. Thomsen, Nordregøte, paategnet Erklæringer fra henholdsvis Føroya skipara- og navigatørfelag og Færøernes Rederiforening, hvori disse Foreninger anbefaler, at det ansøgte imødekommes saaledes, at Fiskeriloven ændres som ovenfor anført.

Da der imidlertid ikke foreligger Erklæring fra Føroya Fiskimannafelag og en saadan Erklæring ikke kan ventes fremskaffet i indeværende Samling, skal Udvalget foreslaa, at Vinnunevndin anmodes om at indhente en saadan Erklæring og derefter til næste Lagtingssamling forelægge Lagtinget Sagen med Forslag.

Forslag.

1) Vinnunevndin anmodes om at indhente Erklæring fra Føroya Fiskimannafelag og derefter forelægge Lagtinget Sagen med Forslag til næste ordinære Lagtingssamling.

2) Der meddeles Andragerne Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 2. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

---

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 89.

71. Útfluttning av lomvia og lunda. (169).

Ymsamálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 18. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse af 3. August d. A. fra Købmand Otto Bech, Thorshavn, hvori meddeles, at Importen til Danmark fra Færøerne af Lomvier og Lunder nu er blevet standset — antagelig paa Grund af Jagtloven. Købmand Bech andrager derfor Tinget om, at dette vil søge udvirket, at der foretages en Ændring i eller Tilføjelse til nævnte Lov, saaledes at Importen til Danmark kan fortsættes. —

Andrageren anfører, at der af ham og andre i de senere Aar jævnlig er sendt Fugl til Danmark, uden at Eksportørerne har været bekendt med, at dette var i Strid med Loven. Forbudet er nu kommet meget ubeløjligt for, idet Ansøgeren ligger inde med ca. 7000 Stykker Fugle, som han ikke kan komme af med.

Udvalget skal udtale, at Tilladelse af Eksport af Fugl til Danmark, hvor der formentlig opnaas et fordelagtigt Marked for denne Vare, har sin store Betydning for Erhvervet: Fuglefangst paa Færøerne, særlig Fangsten af Lomvier og Lunder i Sommermaanederne.

Forbudet maa forudsættes at være foranlediget ved den danske Jagtlov, og denne kan Udvalget formentlig ikke anbefale at søge ændret, men Udvalget skal foreslaa, at Tinget ansøger om, at Regeringen giver Dispensation fra Loven, saaledes at Fugle, som ifølge den færøske Jagtlov ikke er fredet, kan indføres til og sælges i Danmark.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at al Fugl, som ifølge den færøske Jagtlov ikke er fredet, fra Færøerne kan indføres til og sælges i Danmark.

Tann 20. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

72. Grønlandsmálið. (178).

Tann 15. august var málið til 1. viðgerð, sum varð framhildin tann 17. august.

Málið varð tikið til kunngeringar. (Betænkning skjal nr. 6).

73. Endurnýggjan av lóg um fiskivinnu undir Grønlandi. (179).[1]

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 7. oktober framlegði nevndin **Betænkning** (sí skjal nr. 15).

Tann 9. oktober varð málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 92.

74. Rannsóknarferð til Eystur-grønland. (184).[1]

Fiskivinnunevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

I Lagtingssamlingen 1932 blev det vedtaget at bemyndige „Vinnunevndin" til at forhandle med „Færøernes Rederiforening" eventuelt ogsaa „Føroya Fiskimannafelag" og „Foroya skiparafelag" om Udsendelse af et godt bemandet sødygtigt Fiskerskib til at undersøge Mulighederne for Fiskeri i Østgrønland i Sæsonen 1933, samtidig som det vedtoges at garantere Underskudet af dette Fiskeriforsøg med indtil 10.000 Kr.

Sagen foreligger atter i Aar til Behandling i Lagtinget bl. a. bilagt Udskrift af Forhandlingsprotokol for Lagtingets „Vinnunevnd". Det fremgaar heraf, at der har været afholdt Møde med Repræsentanter for Fiskeriorganisationerne, uden at der opnaaedes Enighed om Udrustning af den omtaldte Expedition.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, er enigt om at udtale, at det kan være af Betydning for vort Fiskeri, om der ved Udsendelse af en Expedition til Østgrønland, eller Farvandet omkring Østkanten af Østgrønlandsisen, kunde findes nye Fiskefelter for de færøske Fiskerskibe.

Da en saadan Expedition, ifald den bedst muligt skal tjene det paatænkte Formaal, maa udrustes efter Forhandling med de respektive Fiskeriorganisationer, der nødvendigvis maa stille fornødent Materiel og Mandskab til Raadighed, samtidig som Lagtinget garanterer indtil et bestemt Beløb af eventuelt Underskud, og disse Forhandlinger ikke kan ske i indeværende Lagtingssamling, skal Udvalget foreslaa, at der i Lighed med sidste Aar overlades til Vinnunevndin at føre de fornødne Forhandlinger med Fiskeriorganisationerne om Udsendelse af en Expedition som omtalt, og at Lagtinget garanterer Underskudet af et saadant Fiskeriforsog med indtil 10.000 Kr.

Forslag.

1) Lagtinget bemyndiger „Vinnunevndin" til at forhandle med Fiskeriorganisationerne om Udsendelse af et godt udrustet vel bemandet Fiskerskib til at undersøge Mulighederne for Fiskeri i Østgrønland i Sæsonen 1934.

2) Lagtinget garanterer Underskudet af det under Punkt 1 nævnte Fiskeriforsøg med indtil 10.000 Kr.

Tann 2. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 97

75. Sildavrakarir. (210).

Fiskivinnunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. september soljóðandi **Betænkning:**

Til Lagtinget er indkommet Andragender fra forskellig her paa Øerne bosiddende Personer, der er interesserede i Fangst og Export af Sild, om at Lagtinget foranlediger Ansættelse af Sildevragere i Lighed med, hvad der er iværksat med Hensyn til Vragning af Saltfisk og Klipfisk.

Undertegnede Udvalg, som har haft Sagen til Behandling, er klar over, at der, ifald der skal kunne skabes en lønnende Export af færøsk Sild, maa skabes en Sikkerhed for, at den exporterede Sild er af en saadan Kvalitet, at den egner sig for det Marked, hvortil den er bestemt.

Efter hvad man har faaet oplyst, er der paa Island og i Norge fastsat Lovbestemmelser, hvorefter Sild, der er bestemt for Export, skal undergives et offentligt Kontrol af dertil ansatte Vragere.

Udvalget maa dog mene, at der, forinden videre foretages i Sagen, maa fremskaffes nærmere Oplysning om, hvorledes de islandske og norske Lovbestemmelser med Hensyn til Sildevragning er, ligesom Overvragerens Erklæring ogsaa maa indhentes over Forholdet. Man skal derfor foreslaa at anmode Vinnunevndin om at undersøge Sagen, og til næste Aar forelægge Lagtinget Sagen, eventuelt med Forslag.

Forslag.

Vinnunevndin anmodes om at undersøge Sagen, eventuelt skaffe Oplysninger fra Island og Norge og indhente Erklæring fra Overvrageren og tilbagesende Lagtinget Sagen næste Aar, eventuelt med Forslag.

Tann 2. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

76. Broytingar í konkurslógini. (249)[1]

Rætturgongdsnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 28. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Der foreligger Henvendelse til Lagtinget fra Færøernes Rederiforening og ogsaa fra anden Side om at tage Spørgsmaalet op, om der ikke bør udstedes en Lov for Sæsonen 1934, svarende til den nugældende Lov af 23. December 1932 om Pantsætning af forventet Fangst. Man har rejst Spørgsmaalet, hvorvidt Pantet ogsaa omfatter Fangsten for den Tid, denne henligger hos Købmanden til Tilvirkning til Klipfisk, ligesom man ønsker, at der ogsaa skal kunne gives Pant i den ombordværende Udrustning, og at Panteretten sikres yderligere, end Tilfældet nu er, ved at behandles efter Reglerne om Underpant i faste Ejendomme.

Nærværende Udvalg henviser til Lagtingsbetænkningen fra 1932 (se Lagtingstidende 1932, Side 87). Der er Tale om en midlertidig Ændring i de i Konkursloven indeholdte Regler om Pantsætning af Løsøre. Efter Konkurslovens Regler kan man ikke give Pant i forventet Fangst; men paa Grund af Kriseforholdene har man i 1932 og 1933 anset det nødvendigt at fravige disse Regler.

Paa Island har man lignende Love; men det er kun Banker, der kan faa det omhandlede Pant, og Lagtingets første Forslag gik ogsaa ud paa det samme; men ved Behandlingen i Rigsdagen blev Forslaget ændret saaledes, at der ogsaa kan gives private Forretningsdrivende Pant. Ligesom i Fjor maa man have Betænkeligheder ved at tilraade, at andre end Banker faar den ovenomhandlede Adgang, og overhovedet mener man, at det er et Spørgsmaal, om ikke Tidspunktet nu er inde for at opgive denne midlertidige Lovgivning; men da der foreligger en Henvendelse fra Rederiforeningen og fra anden Side, skal man dog tilraade endnu en Gang for 1 Aar at forlænge den omtalte Lovgivning.

Udvalget maa mene, at Pantet omfatter Fangsten, ogsaa medens denne er under Tilvirkning til Klipfisk, og med Hensyn til Udrustningen vil vedkommende Leverandør kunne tage Transport paa Assurancesummen for samme. Ifølge gældende Lov faar vedkommende Laangiver Underpant, og ifølge Konkursloven er Underpant vel ikke sikret ligesaa meget som Pant i fast Ejendom; men paa den anden Side gaar dette forud for de almindelige Kreditorer, og man mener derfor ikke, at der her, hvor der er Tale om en midlertidig Lov, er Grund til at foretage Ændringer i den omhandlede Retning.

I Danmark har man haft en Lov om Fortrinsret i Høsten paa Gæld, der stiftes til Anskaffelse af Saasæd, Frø og Kunstgødning. Ifølge denne Lov kan de skyldige Beløb inddrives ved Udpantning, og Sikkerhedsretten bortfalder af sig selv ved Sæsonens Udløb, og efter denne udsletter Dommeren selv de tinglyste Pantedokumenter uden Begæring, ligesom Tinglysning kun finde Sted uden Gebyr til Statskassen. Man foreslaar, at der i den færøske Lov indsættes lignende Regler.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 87.

Forslag
til
midlertidig Lov for Færøerne om Pantsætning af Fangst.

1) Enhver, der driver Fiskeri, skal kunne give Underpant i Fangsten i Aaret 1934 til Sikkerhed for Betaling af Gæld, der er stiftet til Udrustning og Drift af Fiskerfartøjer.
2) Det ifølge vedkommende Pantebrev skyldige Beløb, der kan inddrives ved Udpantning, forfalder til Betaling senest den 31. December 1934. Panteretten bortfalder, saafremt Begæring om Udpantning ikke er indgivet til Fogden inden 1. Februar 1935.
3) Varer, leverede paa de i denne Lov angivne Vilkaar til Udrustning, kan ikke for andre Tilgodehavender gøres til Genstand for Arrest, Udlæg eller anden Retsforfølgning.
4) Efter Udløbet af Februar Maaned 1935 udsletter Dommeren de tinglæste Pantebreve, uden at Fremsættelse af Begæring i saa Henseende er fornøden.
5) Tinglæsning saa vel som Aflæsning og Udslettelse, der sker i Medfør af denne Lov, kan finde Sted uden Gebyr til Statskassen.
6) Denne Lov træder i Kraft straks.

Tann 26. september varð málið til 2. viðgerð. §§ 1—6 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu. Við 3. viðgerð tann 29. september vóru §§ 1—6 samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Uppskot nevndarinnar var sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. Olans Joensen, Winther, Dam, Patursson, Sigurd Poulsen, Niclasen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Kallsoy, Johan Poulsen. *Burtur:* Zachariasen, Mitens, Debess,

og varð uppskotið soleiðis einmælt samtykt við 18 atkv. — 0.

77. Býti av vørum við útlandið. (214).

Nevnd viðvíkjandi fiskamarknaðirnir fekk málið til viðgerðar. Tann 6. oktober framlegði nevndin soljóðandi **nevndarálit:**

Reiðarafelagið hevur lagt henda spurning fram fyri tingið.

Nevndin heldir, at tað ikki er neyðugt hjá tinginum beint nú at seta positivt uppskot fram í málinum, men mælir til, at málið verður sent til vinnunevndina.

Uppskot.

1) Málið verður givið vinnunevndini upp í hendi til viðgerðar og til samráðan við ríkisstýrið.

2) Avskrift av álitinum verður sent reiðarafelaginum.

Tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0

78. Hvalaveiða við 4 bátum. (117).

Fiskicinnunevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 4. september soljóðandi **Betænkning:**

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har begæret Lagtingets Udtalelse om Andragende fra Købmand Gudmund Mortensen, Tveraa om Ret til at drive Hvalfangst her ved Færøerne med indtil 4 Skibe. —

Lagtinget har afgivet denne Sag til undertegnede Udvalgs Behandling.

Det fremgaar af Sagen, at Købmand Gudmund Mortensen har købt den A/S. Det færøske Hvalfangerselskab i Likvidation tilhørende Hvalstation i Lobra paa Suderø.

Det nævnte Hvalfangerselskab har haft Tilladelse til Hvalfangst med indtil 4 Baade.

Udvalget er enigt om at tilraade, at der gives Købmand Gudmund Mortensen, Tveraa Tilladelse til at drive Hvalfangst fra den nævnte Station med indtil 4 Baade.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Ministeriet for Søfart og Fiskeri, at der gives Købmand Gudmund Mortensen, Tveraa Tilladelse til indtil videre at drive Hvalfangst fra Stationen i Lobra med indtil 4 Baade.

Tann 6. september var málið til 2. viðgerð og tann 16. september til 3. viðgerð. Uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

---

79. Endurgjald fyri grindaskaða á Sandi. (88).

Málið varð beint í *fíggjarnevndina*, sum tann 19. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Odelsmand Joen Petersen, Sand er kommet til Skade ved Grindefangsten paa Sand 22. Oktbr. f. A. Skaden blev straks anmeldt for Sysselmanden og Tilskadekomne har været under Lægetilsyn i lang Tid. Han har været uarbejdsdygtig indtil 1ste Marts d. A. og delvis arbejdsdygtig i Tiden efter 1ste Marts til sidst i Maj. Den 31. Maj d. A. udtaler den behandlende Læge, at man sandsynligvis maa regne med „en ringe Invaliditet delvis ogsaa paa Grund af hans høje Alder." Tilskadekomne er 67 Aar gammel. Lagtinget har i Samlingen 1932 bestemt, at Dagpengene for Mandskade ved Grindefangst skal beregnes til 17 Kr. 50 Øre pr. Uge i Lighed med, hvad der gælder i Føroya vanlukkutrygging. Der bør formentlig udbetales Dagpenge for 13 Uger, idet den Erstatning, som yderligere vil være at betale, maa betales af Føroya vanlukkutrygging. Lægeregningen 77 Kr. foreslaas bevilget af Økonomisk Fond.

Forslag.

I Erstatning for Mandskade fra Grinden i Sand i Oktbr. 1932 bevilges der Odelsmand og Fisker Joen Petersen, Sand 304 Kr. 50 Øre af Færø Amts økonomiske Fond.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 31. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

80. Endurgjald fyri grindaskaða norður í sundum. (223.)[1]

Figgjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Bærent Jacobsen, Svinaacr, der kom til Skade ved Grindefangsten i Sundet i April 1932, andrager om Lagtingets Bistand til at faa Skadeserstatning fra Føroya vanlukkutrygging, hvori han var forsikret. Lagtinget har i Fjor bevilget Tilskadekomne den sædvanlige Erstatning, som ogsaa udbetales, før Ulykkesforsikringen blev indført her paa Øerne.

Udvalget staar i den Formening, at en Fisker, som er forsikret i Føroya vanlukkutrygging, ogsaa er forsikret mod den Skade, der paakommer ham ved Grindefangst, og stiller Forslag til en Udtalelse fra Lagtinget herom.

Forslag.

Lagtinget er af den Formening, at en Fisker, som i denne Egenskab er forsikret i Føroya vanlukkutrygging, ogsaa er forsikret mod den Skade, der hænder ham under Grindefangst.

Tann 4. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 122.

81. Søla av grind frá drápinum í Streymnesi. (89).

Málið varð beint í *figgjarnevndina*, sum tann 18. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Sysselmanden paa Østerø indberetter, at Knud Knudsen, Gjánoyri, forhen Saltangeraa, har købt 9 Hvaler paa Grindeauktion i Sundet mellem Strømø og Østerø den 19. April 1932, modtager Regning for det skyldige Beløb 73 Kr. 05 Øre uden at gøre Indsigelse og først efter at være rykket omkring Nytaar 1933 oplyser, at han ikke har modtaget al den købte Grind, idet Hvalerne var fjernede da han kom for at hente dem. Han har af de 9 Hvaler kun modtaget 2 Hvaler, der tilsammen repræsenterede 19 Skind, og disse har han betalt med 2 Kr. 85 Øre. Resten 70 Kr. 20 Øre nægter han at betale under Hensyn til, at de af ham købte Hvaler er bortsolgte ved den Auktion, som 20. April afholdtes over den ikke afhentede Grind. Sysselmanden oplyser, at bemeldte Knudsen ikke i sin Tid har anmeldt til Østerø Syssel, at han var forhindret i at afhente sin Grind.

Udvalget mener, at Knud Knudsen maa betale sin Auktionsregning til Rest 70 Kr. 20 Øre med Fradrag af det Beløb, som den af ham købte Grind indbragte ved Auktionen den 20. April, der betragtes som foregaaet for Knudsens Regning.

Forslag.

Sysselmanden paa Østerø vil have at afkræve Knud Knudsen, Gjánoyri, forhen Saltangeraa, 70 Kr. 20 Øre, som han skylder fra Grindeauktionen i Sundet 19. April 1932 dog med Fradrag af det Beløb, som den af ham ikke afhentede Grind har udbragt ved Auktionen sstds. 20. April 1932. Beløbet vil være at indbetale i Økonomisk Fond.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 30. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

82. Eftirgevan av grindapeningi. (90 og 167).

Málini vóru beind í *figgjarnevndina*, sum tann 18. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Fra Grindefangsten 9. August 1930 paa Sand udestaar 118 Kr. 48 Øre for Salg af den Fonden til Jordehvalens Afløsning tilkommende Andel af Grinden. Beløbet skyldes af en Person, boende udenfor Syslet, og det udgør Rest af en større Fordring. Den paagældende Restant har været Købmand, men maatte lade sin Forretning træde i Likvidation. Sysselmanden har gjort hvad gøres kunde for at redde Fordringen i sin Helhed.

Forslag.

De omhandlede 118 Kr. 48 Øre, tilhørende Fonden til Jordehvalens Afløsning og hidrørende fra Grinden paa Sand 9. August 1930 betragtes som uerholdelig og føres til Udgift for bemeldte Fond.

Tann 24. august vóru málini til 2. viðgerð, Við 3. viðgerð tann 29. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

83. Søla av partahvali. (91).[1]

Málið varð beint í *figgjarnevndina*, sum tann 17 august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til Udvalget er henvist en Sag angaaende Behandlingen af det Beløb, som indkom ved Salg af Partehvalen ved Grindefangsterne i Sundet (Strømnæs) 18. August 1930 og i Midvaag 1929.

Det oplyses i en Skrivelse fra Amtet af 20. Juni 1933, at Partehvalen fra den førstnævnte Grindefangst blev bortsolgt for 1325 Kr. 80 Øre, medens Partehvalen fra den omhandlede Vaagøgrind angaves at have udbragt

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 49.

1882 Kr. 41 Øre eller 1882 Kr. 25 Øre. Af Partehvalen fra Grinden i Sundet er allerede en Del udbetalt, Størstedelen af Restbeløbet indestaar paa Sparekassebog, medens der udestaar en Indtægtspost paa 175 Kr. 50 Øre hos vedkommende Auktionskøber. Beløbet fra Vaagøgrinden er ifølge en Skrivelse fra Politimesteren fuldt ud til Disposition nu. —

Udvalget finder det upraktisk at sende disse meget smaa Beløb til de forskellige Partehvalsejere, idet Omkostningerne og Ulejligheden ved Forsendelsen er saa uforholdsmæssig stor. Derimod mener man at burde tilraade, at det Beløb, som Partehvalen er bortsolgt for og som der ikke allerede er disponeret over, indbetales i Færø Amts økonomiske Fond som en Indtægt for denne, men at man samtidig gennem Aviserne henleder Publikums Opmærksomhed paa Foranstaltningen med Tilføjende, at Bygder eller Baadelav kan have deres Andel i Økonomisk Fond, hvis de maatte kræve det og vil have Ulejligheden ved at godtgøre deres Berettigelse.

Forslag.

1. Nettoprovenuet fra Auktion over Partehvalen fra Grindefangsten i Strømnæs 18. August 1930 og fra Grindefangsten i Midvaag 19. September 1929 indbetales i Økonomisk Fond som Indtægt for denne.
2. Denne Beslutning bringes til offentlig Kundskab i de thorshavnske Blade („Føroya Social-Demokrat", „Tingakrossur" og „Dimmalætting") med Tilføjende, at de Bygder eller Baadelav, der kræver deres Andel udbetalt, maa godtgøre deres Berettigelse overfor Amtet og efter Anvisning fra dette kan hæve Beløbet hos Økonomisk Fonds Kasserer, Frøken Helene Bærentsen, Thorshavn.

Tann 24. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 30. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

84. Broytan av grindareglimentinum. (174).

Ymsamálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 21. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 3. August d. A. fra Johan Evensen, Thorshavn om, at der maa foretages en Revision af Grindereglementet, saaledes at Vurderingen og derved ogsaa Skiftningen af Grind

kan foregaa langt hurtigere end hidtil. Endvidere foreslaas i Skrivelsen, at Sysselmanden foruden Vurderingsmændene skal udnævne flere Mænd til at aabne Hvalerne, saaledes som Reglementets § 16 fastsætter, og at disse Mænd lønnes paa samme Maade som Vurderingsmændene. Det anføres i Skrivelsen, at det i den senere Tid har vist sig meget vanskeligt at faa de ved Grindedrab udlagte Hvaler i nogenlunde fersk Tilstand.

Udvalgets Medlemmer, som ofte har deltaget i Grindefangst, har desværre ikke saa sjælden været ude for det Tilfælde, at Hvalerne ikke har været friske, naar Grindeskiftet har været tilendebragt, men dog kun, naar Fangsten indtræffer i de varme Sommerdage. Som bekendt indtræffer den Omstændighed ofte, at selve Grindedrabet foregaar meget langsomt; det kan saaledes ofte kun lykkes at dræbe nogle Hvaler straks, medens Resten — ofte flere Hundrede, ja, op til 1000 Stykker — maa stikkes ned og dræbes fra Baad. Den slags Grindedrab, som vore Forfædre ikke vilde vedkende sig, indtræffer desværre ofte nu. Grunden hertil er for mange Hvalvaages Vedkommende den, at medens der ingen Fortøjninger til Skibe, Motorbaade, Lossebaade og Landgangsbroer fandtes for ca. 30 Aar siden, er disse Vaage nu opfyldt heraf, hvilket er ganske naturligt, men som virker meget hindrende paa Grindedrabet, i hvert Fald saaledes, at Grinden ikke gør „Landgang". Saadanne Grindedrab kan ofte vare i Dagevis. Følgen heraf bliver, at de først dræbte Hvaler ikke er friske, naar Delingen er fuldført og Grindemændene har faaet Skiftesedlerne.

Alle, som har deltaget i eller overværet et færøsk Grindedrab, ved, at der ikke leges med Hvalerne. Her gaar Færingerne paa, og det gælder for hver Mand om at faa Hvalerne dræbt saa hurtigt som paa nogen Maade muligt — dræbt under en eller anden Form.

Sysselmanden som øverste Myndighed under og efter Drabet gør utvivlsomt, hvad han kan for at fremskynde Vurderingen. I Henhold til § 17 i Grindereglementet kan han antage 2 eller flere Mænd til at vurdere Grinden. Ofte er Skaden paa Fartøjer og andet Materiel under større Grindedrab meget stor, og det tager Tid at faa besigtiget og vurderet Skaden, som delvis danner Grundlaget for Delingen ved, at der skønsmæssigt forlods udlægges saa megen Hval, at deres Værdi i det nærmeste svarer til det Beløb, hvortil Skaden er ansat.

Det er let forstaaeligt, at Grindedelingen i store Distrikter paa 14—16000 Mennesker maa tage Tid, og dog kan selve Skiftet i de fleste Tilfælde udføres i Løbet af 3 til 5 Timer.

Der kunde være Grund til Ændring af Grindereglementet paa forskellige Omraader, men Udvalget mener ikke paa nuværende Tidspunkt at kunne forslaa nogen Forandring, men skal henstille til Sysselmændene, naar Omstændighederne taler derfor, at antage tilstrækkeligt Mandskab til Vurdering af Grinden i Henhold til Reglementets § 17 og til Besigtigelse af Skaden paa Baade og Redskaber under Grindefangsten, jfr. Reglementets § 19.

Forslag.

1) Tinget mener ikke at kunne foretage nogen Ændring i Grindereglementet.

2) Der sendes Andrageren og samtlige Sysselmænd et Eksemplar af nærværende Betænkning.

Tann 25. august var uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. Olaus Joensen, Winther, Paturssen, Sigurd Poulsen, Danielsen, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Andreasen, Mitens, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Dam. *Burtur:* Zachariasen, Niclasen, O. F. Joensen, Nolsøe, Viðstein, Djurhuus, Iversen, Debess, Kallsoy,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 11 atkv. — 0.

---

85. Leynar sum hvalvág. (199a). Fuglafjørður sum hvalvág. (199b).

Ymsamálanevndin, ið hevði hesi mál til viðgerðar, framlagði tann 4. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning** í mál nr. 199 a:

Til undertegnede Udvalg er henvist Andragende af 12. August d. A. fra G. Madsen, Kvivig om Autorisation af Lejnum som Hvalvaag.

Udvalget har delt sig i et Flertalt og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen og Edw. Mitens) skal udtale følgende:

De allerfleste Autorissationer af Hvalvaage paa Øerne er af ældgammel Dato. Utvivlsomt har vore gamle Forfædre haft indgaaende Kendskab til, til hvilke Pladser man bedst kunde drive Grind med Held, for at faa den dræbt. Grindefangst, som vistnok indtraf hyppigere i ældre Tider, har til alle Tider bidraget ganske betydeligt til Befolkniugens Underhold.

Vi kender fra de Gamle, som fortalte om Grindefangst, at Dræbningen som Regel foregik fra Land (Grinden gjorde Landgang), og ikke — som Tilfældet nu ofte er — fra Baad ved Nedstikning af Hvalerne.

Uden Tvivl har vore Forfædre faaet alle Grindepladser, som har egnet sig mere og mindre for Grindens Landgang, med i Autorisationen.

Der findes sikkert Pladser paa Øerne, som man under vanskelige Omstændigheder ved Grindens Drivning, naar Storm, ugunstige Strømforhold eller Natmørke indtræffer (hvilket uvægerlig vil føre til, at Grinden ikke kan faas til nærmeste Hvalvaag), vil forsøge at holde Grinden til. Under saadanne Forhold bør der til euhver Tid kunne handles efter Konduite og §§ 9 og 10 i Grindereglementet af 14. Juni 1909 giver ogsaa Grindeformænd og Findingsbaaden frie Hænder til at se bort fra Hvalvaagen, naar man udsætter sig for at tabe Grinden ved at forsøge at drive den til en Hvalvaag. Naar Grinden er kommet til Vaagen (Hvalvaagen), overtager Sysselmanden og Grindeformændene Bestemmelsen om det videre fornødne, jfr. § 11.

Hvalvaagerne Vestmanhavn og Midvaag, der er nærmeste Hvalvaage fra Lejnum, maa betragtes som gode Hvalvaage, særlig Midvaag. Lejnum er formentlig ikke noget heldigt Sted til Dræbning af Grind, da Stedet nærmest

er en Brændingsplads, men der skal være dræbt Grind der og sikkert vil Pladsen blive benyttet under Omstændigheder, hvor Rakstramændene udsætter sig for at tabe Grinden ved at prøve paa at tage nærmeste Hvalvaag.

Udvalgets Flertal mener, at Sagen bør forelægges til Erklæring for Sysselmændene og Grindeformændene i Grindedistriktet om Autorisation og skal foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Amtmanden anmodes om at indhente Erklæringerne.

Mindretallet (Hans Iversen) skal bemærke:

Nærværende Sag har gentagne Gange været forelagt Lagtinget, som imidlertid hidtil ikke har imødekommet de Ønsker, der fra enkelte Bygder i Vestmanhavn Grindedistrikt næres om en Ændring i Reglement for Grindefangst af 14. Juni 1909, hvorved Lejnum kan benyttes som Hvalvaag.

At Sagen nu paany er forelagt Lagtinget, fremkommer bl. a. af den Omstændighed, at der den 3. August opdagedes en Grindeflok ud for Lejnum. Det var Aften og modgaaende Strøm til Vestmanhavn, det var derfor at forudse, at Grinden umulig kunde drives derhen. Vejret var godt, og den eneste Mulighed for at faa den dræbt var at prøve Inde paa Lejnum. Dette skete imidlertid ikke, da Lejnum jo ikke er Hvalvaag. Saa forsøgtes til Vestmanhavn og det, som var at forudse, skete: Grinden var neppe kommet halvvejs før den undslap.

Dette er kun et af flere Tilfælde, hvor en Grindefangst efter al Sandsynlighed vilde være lykkedes, i Fald den blev drevet til Lejnum, men er tabt under Forsøg paa at faa den til Vestmanhavn.

Fra gammel Tid har der været bestemte Hvalvaage, hvortil Grind fortrinsvis skal drives. Den Ordning er god nok, men bør vel kunne ændres herhen, at andre Pladser under visse Omstændigheder ogsaa bør benyttes. Formaalet maa vel være, at man benytter der Plads, hvor Grindefangsten bedst kan lykkes, saaledes at der hengaar mindst mulig Spild af Tid til Drab og Skifte, hvorved man faar frisk og ubedærvet Kød, selv om Fangsten ikke foregaar paa en af de nu autoriserede Hvalvaage.

Hvis Lejnum kan benyttes som Hvalvaag, opnaas den Fordel, at Grindeflokke der Syd fra kommer ind i Farvandet mellem Strømø og Vaagø og som sædvanlig drives til Vestmanhavn, naar Forholdene vanskeliggør Drivning til dette Sted, vil kunne fanges ved Lejnum.

Andragendet om Lejnum som Hvalvaag maa ikke paa nogen Maade misforstaas, saaledes at Vestmanhavn overflødiggøres, tværtimod, den vil ifølge sin Beliggenhed og Naturfold altid være en Hvalvaag, hvortil Grindeflokke bør drives, men Tilladelsen om i visse Tilfælde at kunne benytte Lejnum vil kun virkningsfuldt supplere Vestmanhavn netop under Forhold som anført, utilstrækkelig Tid, Strøm m. m., ligesom s m a a Grindeflokke helst bør søges dræbt ved Lejnum, da det ikke betaler sig at benytte Grindegarnet for at aflive nogle faa Hvaler.

Uden at komme nærmere ind paa Forholdene ved Grindefangst ved Vestmanhavn, som er velkendte — ihukommende sidste Grindedrab med Dynamitsprængning og anden Mishandling af Hvalerne — skal kun henvises til, hvad en Mand som afdøde Sysselmand Effersøe i Lagtingssamlingen 1921 anfører bl. a.: „Fangstens Værdi f o r r i n g e s let meget væsentligt som Følge af den lange Tid, der hengaar fra en Del af Hvalerne er aflivede, indtil hele Fangsten er afsluttet." Disse Udtalelser kan i alt væsentlig tiltrædes af de Mænd, der søger Hvalvaagen Vestmanhavn. Der har undertiden ikke været den ønskelige Enighed tilstede mellem Findingsbaaden og senere ankomne Baade om, hvorhen Grinden bør drives. Denne Uoverensstemmelse

vil formentlig bortfalde, naar Lejnum lovmæssig under visse Omstændigheder kan benyttes som Hvalvaag.

Mindretallet foreslaar, at Tinget indstiller, at Lejnum benyttes som Hvalvaag.

Forslag.

Fra Flertallet (O. F. Joensen og Edw. Mitens):

1) Sagen udsættes til næste Aar.
2) Amtmanden anmodes om at indhente de foran omhandlede Erklæringer i Sagen.
3) Der tilstilles Ansøgeren Afskrift af Betænkningen.

Fra Mindretallet (Hans Iversen):

I § 10, 1. Stk. i Bekendtgørelse af 14. Juni 1909 om et af Justitsministeriet udfærdiget Reglement for Grindefangst paa Færøerne indsættes efter Ordet „Vestmanhavn": „og Lejnum."

og i mál nr. 199 b soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 18. August d. A. fra Sysselmand A. Samuelsen, Fuglefjord, om, at Fuglefjord maa blive opført i Grindereglementet som Hvalvaag.

I Skrivelsen anføres, at der af og til opdages Grindeflokke ude i Fuglefjord-Bugten, og at Grindefangst i Tilfælde af, at Fuglefjord var autoriseret Hvalvaag, med stor Lethed kunde finde Sted der. Den Omstændighed, at Fuglefjord ikke er autoriseret Hvalvaag og som Følge deraf ingen Grindeformænd har valgt, har medført, at enkelte Flokke, som i Nødstilfælde har været holdt til i Fuglefjord, er undslupne ved at der ikke i Tide har været iagttaget den tilbørlige Orden. Ved Autorisation vilde de for Hvalvaage gældende Regler ogsaa blive respekterede uden særlige Vanskeligheder, og saa vilde Resultatet blive heldigt.

Fuglefjord ligger mellem to første Klasses Hvalvaage, nemlig Klaksvig og Fundingsbotn. Man maa fremhæve, at vore Forfædre maa have ment at have haft gyldig Grund til ikke at antage Fuglefjord som Hvalvaag. Det skal indrømmes, at Fuglefjord-Bugten (Podlen) er en af de bedste Pladser paa Færøerne til at gemme Grindeflokke, naar Vejr, Strøm og Natmørke hindrer Grindens Drivning. Om man med Held kan faa Grind til at gøre Landgang i Fuglefjord, tør man ikke udtale sig om. Derimod kunde man tænke sig, at Grinden fra Baad kunde dræbes føres i Land (stinga grindina niður). Ifølge Grindereglementet har Findingsbaad saavel som Grindeformænd og Sysselmand Ret til at handle efter Konduite.

Udvalget skal tillade sig at foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, hvorhos Amtmanden anmodes om at indhente Udtalelser fra Sysselmanden og Grindeformændene i Grindedistriktet angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Fuglefjord bør optages i Grindereglementet som Hvalvaag.

Forslag:

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Amtmanden anmodes om at indhente Udtalelser i Sagen fra Sysselmanden og Grindeformændene i Grindedistriktet.

Tann 6. oktober vóru málini til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð uppskot minnilutans í nr. 199 a sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Dam, Sigurd Poulsen, Danielsen, Nolsøe, Viðsteln, Djurhuus, Iversen, Debess, Kallsoy. *Atkvøddi ikki:* Winther, Zachariasen, O. F. Joensen, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Andreasen, Mitens, Johan Poulsen. *Burtur:* Patursson, Niclasen,

og varð uppskotið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans í 199 a varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar í 199 b varð samtykt við 12 atkv. — 0.

---

86. Viðurlag fyri grindasølu. (201).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 8. september framlegði nevndin soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Sysselmanden paa Strømø har indsendt til Tinget Andragende om Forhøjelse af det Inkassationshonorar, som er tillagt Sysselmanden for Indkrævning af Betaling for bortsolgt Grind. Honoraret er f. T. 6%. Det er oplyst, at Honoraret ved private Auktioner beregnes med 10%. Udvalget finder, at det samme Honorar bør kunne beregnes ved Grindeauktioner.

Forslag.

Fra 1. Januar 1934 beregnes Inkassationshonoraret ved Grindeauktioner med 10%.

Tann 11. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

VII. Landbúnaðurin o. t.

87. Landbúnaðarlógirnar. 20.[1] Prestajørðin. 21.[1] Vetrafriðing. 22.[1] Lundafriðing. 24.[2] Vatnalóg fyri Føroyar. 25.[3] Tarvalóg. 26.[2] Eplakontroll. 27.[2] Seyðabrúksráðgevari. 29.[3] Studning til setepladyrkan. 30.[4] Innfluttningur av djórum. 31.[4] Rossalóg. 101. Broytan av jagtlógini. 152. Bót fyri ein hest. 198.

Bónaðarnevndin, ið hevði hesi mál til viðgerðar, framlegði tann 5. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Da en Del af de foreliggende Sager staar i Forbindelse med en anden Sag, der har været behandlet i nærværende Udvalg, nemlig Sagen om „Jørð til uppdyrkan", hvilken Sags videre Behandling er foreslaaet henvist til et staaende Udvalg paa 5 Medlemmer, der skal afgive Betænkning til næste Lagtingssamling, og Udvalgets Tid forøvrigt har været optaget af Behandlingen af andre Landbosager, skal man foreslaa, at de ovennævnte Sager udsættes til næste Aar.

Forslag:

Lagtingssagerne Nr. 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 101, 152 og 198/1933, Landbunaðarlógirnar m. fl., udsættes til næste Aar.

Tann 6. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 124.
[2]) „ — „ „ 125.
[3]) „ — „ „ 132.
[4]) „ — „ „ 141.

88. Jørð til uppdyrkan. (23).[1]

Málið varð beint í *búnaðarnevndina*, sum tann 5. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist til Behandling Betænkning afgivet af det af Landbrugsministeriet under 15. Juli 1930 nedsatte Udvalg angaaende en særlig Lovgivning sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne.

Paa Grund af Arbejdet ved Revision af Udskiftningsloven, hvilket Arbejde, der ogsaa var henvist til nærværende Udvalg, tog det meste af August Maaned, har det ikke været muligt for Udvalget at tilendebringe Behandlingen af det foreliggende Lovforslag i indeværende Lagtingssamling. Sagen har været behandlet i følgende Udvalgsmøder:

Den 30. og 31. August, den 1., 2., 4., 6., 8., 13., 15., 18., 20., 21., 22., 25. September og 4. Oktober, ialt 15 Møder.

Da Lovforslaget, der paa mange Omraader betyder en gennemgribende Ændring i de nu bestaaende Landboforhold, i passende ændret Form maa anses for at være af stor samfundsmæssig Betydning, mener Udvalget, at der bør nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer, til til næste Lagtingssamling at arbejde videre med Sagen.

Til Orientering for dem, der skal fortsætte Arbejdet med Lovforslaget, skal man i det efterfølgende fremsætte hvilket foreløbigt Resultat, Udvalget er naaet til:

ad Kapitel 1.

ad § 1.

Man anser det for heldigst, at Distrikterne indtil videre inddeles sysselvis, altsaa et for hvert Syssel.

ad § 2.

Der bør ved Valget af Landbrugsudvalgene tages Hensyn til, at det er landbrugskyndige Mænd, der bliver valgt.

Det skønnes unødvendigt at bestemme, at Forstanderskaber og Landboforeninger kan fremkomme med Forslag om Valg af Medlemmer til Landbrugsudvalgene, da det maa formenes, at Lagtingets Medlemmer sidder inde med fornødent Personkendskab.

Man maa anse det for uheldigt, at der hver 5 Aar skal foretages Valg af alle Udvalgsmedlemmerne; det skønnes heldigere, om der hvert 4 Aar udgaar et Medlem og samtidig Valg af nyt Medlem finder Sted, dog saaledes at Genvalg kan foretages. Det kan ved Lodtrækning afgøres i hvilken Rækkefølge Medlemmerne skal udgaa og Nyvalg finde Sted.

ad § 4.

Med Hensyn til Funktionstiden for Landbrugsraadets Medlemmer bør det samme være gældende som anført med Hensyn til Landbrugsudvalgets Medlemmer.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 124.

Landbrugsraadet bør vælges paa den Maade, at Landbrugsministeren vælger et Medlem og udpeger Raadets Formand, medens Lagtinget vælger de andre Medlemmer, der maa være landbrugskyndige og om muligt for den enes Vedkommende tillige bygningskyndig.

ad § 6.

Reglementet for Landbrugsudvalgene og Landbrugsraadet bør udfærdiges af Landbrugsministeren efter Lagtingets Indstilling.

I Tilfælde af Stemmelighed vil Sagen være at betragte som bortfalden.

ad § 7.

Dagpenge til saavel Landbrugsudvalgets som Landbrugsraadets Medlemmer bør betales af Jordfonden.

ad Kapitel II.

ad § 8.

At der oprettes en saadan Jordfond med den foreslaaede Kapital anser Udvalget for at være af stor Betydning og utvivlsomt nødvendigt for Fremme af Landbrugets videre Udvikling.

Indenfor Udvalget forudsætter man, at Staten vil yde de i Kommissionsforslaget forudsatte Ydelser fra Statskassen.

Kommissionen er nedsat af Landbrugsministeriet; Forslaget er afgivet til dette Ministerium, som har haft Sagen til Overvejelse det meste af et Aar og derefter uden Forbehold har fremsendt Forslaget til Behandling i Lagtinget.

De Beløb, der indgaar for Salg fra de til Statens Fæstegods paa Færøerne hørende Ejendomme bør administreres af Jordfonden og Beløbene henstaa paa særlig Konto for hvert Fæste, saaledes at de indestaaende Kapitaler kan udbetales Kongsfæsterne til Grundforbedringsarbejder paa Fæstet. Hvor det drejer sig om ubetydelige Beløb, kan der gøres Undtagelser herfra.

ad Kapitel III.

ad § 16.

Man kan tilraade, at Afgiften gøres bevægelig, naar det ikke medfører en uforholdsmæssig Forhøjelse af den nuværende Lejeafgift. Den foreslaaede Afgift er formentlig for høj. Enkelte Medlemmer af Udvalget vil mene, at der ikke foreligger nogen Berettigelse til en Forhøjelse af Fæsteafgiften for Kongsfæsterne. Forøvrigt er man indenfor Udvalget tilbøjelig til at sondre mellem de nu bestaaende Kongsfæster og dem, der maatte blive oprettet af Landbrugsraadet.

ad § 18.

Bestemmelsen om Fortrinsret til Fæste burde formentlig rettest formuleres som i §§ 19—22 i Landbokommissionsbetænkningen Side 199. Landbrugsraadets Afgørelse om en Persons Egnethed til at overtage et Fæste bør kunne indankes for Domstolene.

ad § 20.

Indenfor Udvalget er der Ønske fremme om en anden Formulering af Fæstebreve end den, der findes i Forslagets Side 46.

ad § 22.

Landbrugsudvalgene bør kun være bemyndigede til at give Indbe-

retning til Landbrugsraadet, der derefter i de Tilfælde, hvor det skønnes nødvendigt, giver fornødent Paalæg.

ad § 24.

Naar Landbrugsraadet skønner, at en Fæster bør fratages Fæsteretten træffes Afgørelse af Domstolene under en mod den paagældende ved Færøernes Ret anlagt Sag.

ad § 27.

Som ad § 22.

ad § 28.

Landvæsenskommissionens Afgørelse bør kunne appelleres til Overlandvæsenskommissionen.

ad § 30.

Som ad § 24.

ad Kapitel IV.

ad § 31.

Udvaldet finder det for uheldigt, at Kommunen overtager andre Arealer end saadanne, der skal anvendes til offentlige Anlæg og Byggegrunde.

ad § 36.

I Betragtning af, at der ikke her paa Øerne findes store samlede Ejendomme som i Norge, mener man ikke, at man uden videre for Færøernes Vedkommende kan indføre Bestemmelser svarende til Regterne i den norske Jordlov af 22. Juni 1928 §§ 15—18 om tvungen Afstaaelse af Jord.

Det vil saaledes efter Udvalgets Skøn være urigtigt at indføre Bestemmelse om for Exempel tvungen Afstaaelse af dyrket Jord til Overladelse til andre til Jordbrug.

Forslag.

1. Der nedsættes et Udvalg paa 5 Medlemmer til at arbejde videre med Sagen.
2. Sagen vil være at forelægge Lagtinget til næste ordinære Lagtingssamling.
3. Der meddeles Ministeriet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

89. Landbúnaðarskúli. (28).[1] Amtslæknagarðurin í Kollafirði. (86).

Búnaðarnevndin hevði hesi mál til viðgerðar. Tann 5. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Paa Grund af at saadanne Landbosager som Udskiftningsloven og Forslag til en særlig Lovgivning sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne har lagt Beslag paa Udvalgets Tid, har der ikke været Lejlighed til endelig Behandling af Landbrugsskolesagen og den til dels i Forbindelse hermed staaende Sag om Amtslægegaarden i Kollefjord.

Udvalget maa imidlertid anse det for nødvendigt snarest at komme til en endelig Løsning af Landbrugsskolespørgsmaalet, og skal derfor foreslaa, at der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer med det Formaal til næste Aars ordinære Lagting at fremsætte Forslag til endelig Ordning af Landbrugsskolespørgsmaalet.

Da det ikke kan anses for helt udelukket, at en Ordning af Landbrugsundervisningen til en vis Grad kan tænkes afhængig af, at der kan disponeres over Amtslægegaarden i Kollefjord, skal man foreslaa Lagtinget at indgaa til Justitsministeriet med Henstilling om at Bortforpagtningen af Gaarden stilles i Bero til Slutningen af næste ordinære Lagtingssamling eller, for saa vidt dette ikke kan lade sig gøre, da at der ikke fra Ministeriets Side disponeres over Gaarden paa en saadan Maade, at dette kommer paa tværs af det i den af det af Landbrugsministeriet under 15. Juli 1930 nedsatte Udvalg angaaende en særlig Lovgivning sigtende til fremme af Opdyrkningen paa Færøerne afgivne Betænkning, fremsatte Lovforslag, hvorefter de Tjenestemænd m. fl. som en Del af deres Løn tillagte Fæsteejendomme foreslaas overtaget af en særlig færøsk Jordfond.

Forslag.

1) Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til til næste Lagtingssamling at fremsætte Forslag til endelig Ordning af Landbrugsskoleundervisningen.

2) Justitsministeriet anmodes om, at stille Bortforpagtningen af Amtslægegaarden i Kollefjord i Bero indtil Slutningen af næste ordinære Lagtingssamling eller

3) for saa vidt det under Punkt 2 anførte ikke kan lade sig gøre, at der saa ikke disponeres over Gaarden paa en saadan Maade, at dette kan blive til Hinder for, at den paatænkte færøske Jordfond til sin Tid kan overtage Gaarden.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 129.

90 Útskiftingarlógin. (126).[1]

Búnaðarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 16. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning** (sí skjal nr. 9).

Skjøl, ávist í nevndarálitinum:

1) *Forslag* til Lov om Tillæg til og Ændringer i Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926.

§ 1.

Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926, jfr. Lov Nr. 76 af 23. Marts 1932 og Lov Nr. 108 af 31. Marts 1933, vedbliver med de i nærværende Lovs § 2 fastsatte Ændringer at gælde indtil den 1. April 1935. Spørgsmaalet om en yderligere Forlængelse af Loven skal forelægges Lagtinget senest i den ordentlige Samling 1934.

§ 2.

I Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926 foretages følgende Ændringer:

1) § 12 affattes saaledes:

Udskiftningskommissionen kan for den Tid, Forretningen varer, underkaste Lodsejerne de Indskrænkninger i Jordens Brug, som Hensynet til Udskiftningens hensigtsmæssige Fremme findes at paakræve (jfr. § 39). For de Tab, som nogen herved maatte lide, kan der af Udskiftningskommissionen tillægges ham Erstatning.

Udskiftningskommissionen kan fastsætte Frister, inden hvis Udløb Dokumenter vedrørende Deling af Ejendomme, som ønskes behandlede ved Udskiftningsplanens Udarbejdelse, maa være indleverede til Kommissionen.

2) § 54 affattes saaledes:

Under Sagens Behandling ved Overudskiftningskommissionen er Udskiftningsformanden pligtig at være til Stede og give alle fornødne Oplysninger; har han Forfald, beskikker Landbrugsministeren en anden Mand i hans Sted.

Men Hensyn til Varsel forholdes som for Udskiftning bestemt med den Ændring, at Varslet kan nedsættes til 1 Maaned. For Forretningens Udførelse gælder iøvrigt de samme Regler som ved Udskiftning, for saa vidt de er anvendelige. Dog kan Fristerne sættes nærmere Forretningens Slutning end i § 38 bestemt.

3) § 55 affattes saaledes:

Den ankende skal snarest efter, at han skriftlig er opfordret dertil af Dommeren, fremsætte sine Ankeposter. Overudskiftningskommissionen har foreløbig ikke at anstille Undersøgelse i videre Udstrækning end fornødent,

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 127.

for at faa det paaklagede oplyst og rettet. Findes det da, at den ankende ingen Grund har til Anke, stadfæstes Udskiftningen. Findes det derimod, at Forandring i nogen af de paaklagede Henseender bør gøres til den ankendes Fordel, kan de Lodsejere, som ved Forandringen vil lide Tab, kræve, at Undersøgelsen udstrækkes saa langt, som det er nødvendigt for at bringe paa det rene, om ikke Udskiftningen i nogen tilsvarende Henseende ogsaa bør forandres til deres Fordel, og Forholdet ordnes i saa Fald efter Overudskiftningskommissionens bedste Skøn uden Hensyn til, om den ankende derved i det hele bliver slettere stillet end ved Udskiftningen.'

4) § 60 affattes saaledes:

De Omkostninger, der ikke afholdes af Statskassen, udredes efter gamle Marketal udelukkende af den eller dem, som har forlangt Forretningen naar vedkommendes Forlangende findes aabenbart ubeføjet, naar der nægtes Forretningen Fremme paa Grund af en vedkommende tilregnelig Formfejl, eller naar Udskiftningsbegæringen frafaldes (§ 10, 2. Stk.). Det samme gælder ved Anke til Overudskiftningskommissionen de nævnte Omkostninger naar Udskiftningen ved Overudskiftningskommissionen ikke bliver væsentlig forandret, saasom ved Omgørelse af Delingsplanen eller ved et forholdsvis ikke ubetydeligt Tillæg til nogens Lod, eller naar Anke frafaldes.

Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 §§ 151, 324, 325, 326, 327 og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdets Natur følgende Lempelser.

5) § 69 affattes saaledes:

Naar nogen af de ved Udskiftning i Henhold til denne Lov fremkomne Matrikulsnumre senere ønskes udstykket, har Rekvirenten desangaaende at henvende sig til Amtmanden, jfr. Justitsministeriets Anordning af 15. Juli 1931 om Indførelse af Matrikul og Opretteise af Realregister for udskiftede Pladser paa Færøerne udenfor Thorshavn.

§ 3.

Til Afholdelse af de Udgifter, Loven af 20. April 1926 paalægger Statskassen, kan der udover, hvad der maatte blive til Rest af det i Lovens § 88 omhandlede Beløb af 150.000 Kr. og af de i § 2 i Lov Nr. 76 af 23. Marts 1932 og Lov Nr. 108 af 31. Marts 1933 om Tillæg til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926 omhandlede Beløb af henholdsvis 65.000 Kr. og 60.000 Kr., anvendes indtil 60.000 Kr.

2) *Afskrift* af nogle af Udskiftningsformændene, Landinspektørerne V. E. Pedersen og E. V. Gregersen i Foraaret 1932 til Landbrugsministeriet indsendte

Forslag

om Tilføjelser til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926.

Til § 13.

Efter 1. Stk. tilføjes:

„Udskiftningskommissionen kan med mindst to Dages Varsel ved

Opslag paa Bygdetavlen indvarsle til Skelpaavisning, og Ejerne er da pligtige til at møde personlig eller ved Stedfortræder og paavise Grænserne for deres Lodder."

Til § 46.

Som Stykke 3 tilføjes:

„I særlige Tilfælde kan Udskiftningskommissionen paabyde Flytning af Udhuse og lignende, saafremt den skønner, at dette vil være hensigtsmæssigt for Udskiftningens Skyld. I saadanne Tilfælde kan den Del af Flytningsomkostningerne, der ikke udredes af Statskassen, paalægges den eller de Ejere, der har særlig Fordel af Flytningen."

3) *Betænkning* fra det af Lagtinget nedsatte Udvalg angaaende Revision af Lov Nr. 125 af 20. April 1926 om Udskiftning. (Sí skjal nr. 7).

Tann 20. september var málið til 2. viðgerð.

§§ 1, 2, 3, og 4 vórðu hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

§ 5 varð samtykt við 15 atkv. — 0.

§ 6. Formuleringin er tann sama, uttan at M. Samuelsen setur fram uppskot um $^2/_3$ í staðin fyri $^1/_4$.

M. Samuelsens broytingaruppskot til nevndarinnar uppskot í § 6 fall, bert 3 atkv. — 0.

§ 6. varð samtykt við 14 atkv. — 0.

§ 7 „ — „ 17 „ — 0.

Í øllum teim fylgjandi §§, hvar „Landbrugsministeren" er settur í staðin fyri „Justitsministeren", verður hetta bildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 8, 23, 46, 50, 54, 55, 58, 91, 92, 93, 94, 95 og 97 vóru samtyktar við 14 atkv. — 0.

§§ 9, 10 og 11 eru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 12, 13, 18, 22, 29, 59, 60, 79, 81, 84, 86, 88, 89, 90 og 96 vóru samtyktar við 13 atkv. — 0.

§§ 14, 15, 16, 17, 19 og 20 eru hildnar samtyktar óbroyttar uttan atkvøðisgreiðslu.

§ 21 varð samtykt við 15 atkv. — 0.

§ 22 N. Niclasens broytingaruppskot til nevndarinnaruppskotið 22, tilføjet 1 Stk, fall, bert 3 atkv. — 0.

§§ 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 56, 57, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 83 og 85 vóru samtyktar óbroyttar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 68, 69 og 82 vóru samtyktar við 12 atkv. — 0.

§ 87 varð samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

Við 18 atkv. — 0 varð samtykt, at málið fór til 3. viðgerð.

Tann 27. september var málið til 3 viðgerð.

§§ 1, 2, 3 og 4 vóru samtyktar óbroyttar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 5—97 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Uppskot nevndarinnar varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall.

Ja atkvøddi: Johs. Olaus Joensen, Winther, Dam, Zacharlasen, Sigurd Poulsen, Danielsen, O. F. Joensen, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Kallsoy og Johan Poulsen.
Burtur: Paturson, Niclasen, Nolsøe og Debess,

og varð uppskotið soleiðis einmælt samtykt við 17 atkv. — 0.

91. Studning til uppdyrkan o. t. (138).

Figgjarnevndin yvirgav hetta mál til viðgerðar í *vinnunevndini*.

92. Studning til seyðahús. (80). Studning til granskan av kálktroti í Føroyum. (103). Studning til setepladyrkan. (104).

Figgjarnevndin framlegði 9. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Sagerne:

Studning til setepladyrkan, Studning til granskan av kálktroti, Studning til seyðahús, henvises til Vinnunevndin, der har en Bevilling til Støtte for Landbruget. —

Sama dag varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

93. Studning til stjórnarstarv »Føroya búnaðarfelags«. (102).[1] Studning til búnaðarblað. (100).[2]

Figgjarnevndin fekk málini til viðgerðar. Tann 18. august framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Angaaende førstnævnte Sag oplyser Andragendet, at Búnaðarfelagið i 1932 har haft en Kontingent-Indtægt paa 250 Kr. og en Udgift paa 601 Kr. 91 Øre. Foreningen er voksende og Arbejdet for Bestyrelsen ligesaa. Udvalget mener, at en Forening, der har saa mange Medlemmer, som Búnaðarfelagið, maa kunne faa en Kontingentindtægt, der er betydelig større end 250 Kr. Udvalget stiller nedenfor Forslag om en Bevilling paa 300 Kr.

Endvidere andrager Foreningen om, at den Støtte paa 250 Kr., som i 1931 er blevet bevilget til Udgivelse af Búnaðarblað maa kunne benyttes til Udgivelse af en Landbrugsaarbog. Der har ikke været tilstrækkelig Stemning for Udgivelse af et Búnaðarblað efter hvad der fremgaar af Andragendet. Udvalget anbefaler Genbevilling af 250 Kr. og foreslaar, at Beløbet skal kunne anvendes til Udgivelse af en Landbrugsaarbog. Iøvrigt mener Udvalget, at en Aarbog som den omhandlede maa have betydelig Interesse og som Følge deraf fremtidig maa kunne udgives uden offentlig Tilskud.

Forslag.

1) Til Stjórnarstovu Føroya Búnaðarfelags bevilges af Økonomisk Fond 300 Kr. for Olajaaret 33—34.

2) De til Udgivelse af et Búnaðarblað i 1931 bevilgede 250 Kr. genbevilges for et Aar og skal kunne benyttes som Støtte til Udgivelse af en Landbrugsaarbog.

Tann 24. august vóru málini til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 30. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 182.
[2]) „ — „ „ 140.

94. Studning til roynd við træplantning. (156).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegðl nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Færø Amt har ved Skrivelse af 1. August d. A. henledt Tingets Opmærksomhed paa, at Lagtingets 5-aarige Bevilling paa 1000 Kr. aarlig til Træplantning paa Færøerne udløb ved Udgangen af Aaret 1932, hvorfor Tinget anmodes om at tage Spørgsmaalet om Fornyelse af Bevillingen under Overvejelse.

Samtidig er Tinget opmærksom paa, at Statens Bevilling til Plantningsforsøgene paa Færøerne udløber med Finansaaret 1933—34, og det danske Hedeselskab har i Skrivelse til Lagtinget af 24. August d. A. henstillet, at Tinget foranlediger, at saavel Statens Bevilling søges for det næste Femaar med 5000 Kr. om Aaret, og at Lagtinget giver det sædvanlige Tilskud 1000 Kr. aarlig og Thorshavn Byraad 600 Kr. aarlig.

Udvalget skal henvise til Hedeselskabets ovennævnte Skrivelse. De Tilskud, der ønskes af Hedeselskabet, skal anvendes dels til Lønning af Plantør Debes, som tilser Plantningerne ved Thorshavn, Selletræ, Tveraa og Kunø, dels til Bevaring og Vedligeholdelse af disse Plantninger og til Fortsættelse af Forsøg med Tiltrækning af nye Træsorter i Planteskolen og Forsøg med Udplantning af nye Træsorter i Plantagerne.

Udvalget skønner, at man paa Færøerne vilde betragte det som et stærkt Tilbageskridt, hvis Bevillingerne inddrages og Plantningsforsøgene standsede eller reduceredes, og man stiller derfor følgende

Forslag.

1) Lagtinget andrager om, at der af Statskassen fortsat ydes et aarligt Tilskud paa 5000 Kr. til Plantningsforsøg paa Færøerne for et Femaar fra 1. April 1934 at regne.

2) Af Økonomisk Fond ydes der for et Femaar fra 1. Januar 1933 at regne et Tilskud paa 1000 Kr. aarlig til Plantningsforsøg paa Færøerne under Forudsætning af, at der fortsat fra Statens Side og Thorshavn Kommunes Side ogsaa ydes Tilskud.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17. atkv. — 0.

---

1) Sbr. Lögtingstíðindi 1928, bls. 107.

95. Frágreiðing frá djóralæknanum o. m. (122).

Fíggjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 7. september soljóðandi **Betænkning:**

Dyrlæge Bech har afgivet Beretning for sin Virksomhed 1. August 1932 til 31. Juli 1933. Denne Beretning vil være at tage til Efterretning.

Endvidere har Dyrlægen indsendt Andragende om Tilladelse til at anvende den Del af de 700 Kr. aarlig, som Lagtinget har bevilget til Nedsættelse af Udgiften ved Dyrlægens Rejser efter Rekvisition af Folk, der har syge Kreaturer, til en Undersøgelsesrejse, som han ønsker at udføre i den kommende Vinter. Undersøgelsesrejsen er foranlediget ved, at Andrageren er ifærd med at studere de forskellige blandt Faarebestanden paa Færøerne forekommende Sygdomme.

Udvalget kan tilraade, at det, som spares af Bevillingen (700 Kr.) i Aaret 1933, kan anvendes som af Dyrlægen ansøgt efter specificeret Regning, der anvises til Udbetaling af Færø Amt.

Yderligere ansøger bemeldte Dyrlæge om Støtte til Udgivelse af en Pjece, beregnet for de færøske Landmænd, om de her almindeligst forekommende Husdyrsygdomme.

Udvalget mener, at det vil være naturligt og rimeligt, at denne Pjece udgives med Tilskud af den Statskassebevilling, som „Føroya búnaðarfelag" administrerer til Bedste for Husdyrbestanden paa Færøerne.

Forslag.

1) Bevillingen paa 700 Kr. for 1933 til Nedsættelse af Udgifter ved Dyrlægens Rejser, naar han rekvireres af Ejere af syge Husdyr, skal i Aaret 1933 ogsaa kunne anvendes som Rejseomkostninger ved de Rejser, Dyrlægen foretager til Undersøgelse af de almindeligst blandt Faarebesætningen forekommende Sygdomme, saafremt det kan ske, uden at de Rejser, der rekvireres til syge Kreaturer, fordyres.

2) Sagen om Støtte til Udgivelse af en af Dyrlæge Bech udarbejdet Pjece om de paa Færøerne almindeligst forekommende Husdyrsygdomme oversendes til „Føroya búnaðarfelag" med Lagtingets Anbefaling om, at Udgivelsen støttes af den Statskassebevilling paa 20,000 Kr. aarlig, som „Búnaðarfelagið" har til Administration.

Tann 9. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

96. Djóravernd. (124).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 15. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til Tinget er indkommet Skrivelse af 10. Juli d. A. fra Forstanderskabet for Mygledal Sogns Kommune angaaende Dyreværn.

I Skrivelsen anføres Eksempel paa en færøsk Fjeldgang i Slagtetiden (Skur og klipping). Efter hvad Forstanderskabet formeuer, maa dette nærmest betragtes som en større Mishandling af Faarene under Fjeldgangen med paafølgende Dyrplageri ved Deling af disse mellem de respektive Jordejere og endelig videre Transport til udenbygds Ejere.

Forstanderskabet foreslaar, at der fastsættes følgende Regler:

1) Faarene maa ikke nedbindes, i hvert Fald kun, naar det er bøjst nødvendigt,
2) Deling af Faarene maa ske paa en mere enkelt Maade end Forholdet nu er,
3) Faarene maa ikke i levende Tilstand udføres fra Bygderne, herfra dog undtagen Avlsdyr (Brundseyður og sleppingarlomb),
4) Faarene maa klippes i Stedet for som nu, hvor Ulden nærmest rives af Skindet,
5) Der maa benyttes en hurtigere Slagtemetode.

Desværre indtræffer de Tilfælde, at Faarene under Fjeldgangen og den videre Transport maa lide en Del, og dette maa beklages, men under vanskelig Fjeldgang i bratte Lier og Skorer og nærmest utilgængelige Haugeparter har en færøsk Bonde eller Jordejer større Vanskeligheder ved at indfange Faarene, end de fleste kan forestille sig. Dette Arbejde kan kun udføres af den, som er opvokset under og trænet til denne Gerning. Færøsk Fjeldgang i bratte Haugeparter kræver sin Mand rask og modig, og det maa være indlysende for enhver, at man ikke altid under saa vanskelige Omstændigheder kan tage saa stort Hensyn til de indfangede Faar, som Fjeldmanden ellers vilde gøre. Med Hensyn til Faarenes Viderebesørgelse fra Ratten i Hus, deres Fordeling mellem Ejerne og videre Transport ud af Bygden maa man i vore Dage kunne regne med den mest humane Behandling, saaledes som Omstændighederne i hvert enkelt Tilfælde maatte foreligge.

Et andet Forhold ved vort Faarebrug er, at Faarene om Vinteren og Foraaret paa Grund af pludselig indtruffet Snestorm med haard Frost er afskaaret fra at faa tilstrækkelig Føde i lange Perioder. Men dette Forhold kan for mange Haugeparters Vedkommende neppe ændres. Mange udmærkede Dalstrøg med Græs til Faarenes Vinterføde er jo til Tider ganske ufremkommelige for Fjeldmanden, naar Sne og Frost indtræffer.

De i Forstanderskabets Skrivelse omhandlede Forhold er ikke nærmere bekendt for Udvalget, ligesom det heller ikke er Udvalget bekendt, at lignende Forhold har fundet Sted her paa Øerne. Man kan vanskelig tænke sig, at Mishandling under Fjeldgang, Hjembringelse og Deling af Faarene mellem de forskellige Ejere og Købere forekommer i Mygledal Sogns Kommune og omliggende Bygder eller andre Steder paa Færøerne.

Det er ofte sagt, at Færingerne ikke er følsomme nok overfor Dyr, det være sig under Grindedrab, Fjeldgang i bratte Lier og Skorer eller anden

Jagt. Dette passer sikkert ikke. Under Omstændigheder, hvor Færingerne har Adgang til nænsomt at omgaas, behandle og dræbe Dyr, ligger al Mishandling fjernt, sikkert ligg saa fjernt fra Færingerne som fra ethvert andet Kulturfolk.

God Behandling af Dyrere kan ikke sættes højt nok, og her som andre Steder ude i Verden maa Opgaven tages op, saaledes at den indgaar som et Led i Børnenes Skoleundervisning. Skolerne maa have det til Opgave at bibringe Børnene Forstaaelsen af, at Dyrene skal behandles godt — forsvarsløse som de er fra Skaberens Haand.

Lov for Færøerne af 17. Maj 1916 om Værn for Dyr indeholder bl. a. følgende Regler:

„§ 1. Den, som mishandler Dyr, eller ved Overantrengelser, Vanrøgt eller paa anden Maade behandler Dyr uforsvarligt, straffes med Bøde fra 20 til 4000 Kr. eller Fængsel.

§ 3. Politiet skal, naar det kommer til Kundskab om, at et tilskadekommet eller sygt Husdyr ikke kan helbredes, og at det vil medføre unødig Lidelse at lade det leve, hurtigst muligt foretage Undersøgelse, om fornødent ved en Dyrlæge, og kan derefter give Ejeren eller den, der har Raadighed over Dyret, skriftligt Paalæg om inden en vis kortere Frist at lade Dyret dræbe. Efterkommer den, hvem Politiet i Henhold til foranførte Bestemmelse har givet Paalæg, ikke dette, ifalder den paagældende Straf efter § 1.

§ 5. Angaaende Dyrs Transport, Slagtning eller deres Behandling i særlig Retning kan Justitsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget give Forskrifter, ligesom der i Politivedtægter kan optages Bestemmelse i saa Henseende. Overtrædelse af saadanne Forskrifter straffes som Overtrædelse af Politivedtægt, for saa vidt ikke højere Straf er forskyldt."

I Politivedtægt for Thorshavn af 19. November 1932 paabydes følgende:

„§ 33. Det er forbudt paa offentlig Gade, Vej eller Plads under Kørsel med, Transport eller Drift af Heste, Kreaturer eller andre Husdyr at benytte eller behandle disse paa en saadan Maade, at den er skikket til at vække offentlig Forargelse, enten ved at Dyrene kendelig overanstrænges, eller ved at der paa anden Maade tilføjes dem unødvendig Lidelse.

§ 34. Transport af Kalve, Faar og Lam maa ikke ske saaledes, at deres Ben er sammenbundne, medmindre dette er foretaget med bløde Strikker og underlagt Halm eller Klude, ligesom Sammenbindingen ej heller maa være saa fast, at deraf kan opstaa Ludsnæring, og Transporten maa kun foretages i Vogn, hvori der findes et blødt og rigeligt Underlag af Halm eller Hø, saaledes, at Hovedet aldrig hænger udenfor Vognen."

I Politivedtægt for Landkommunerne paa Færøerne af 3. Juli 1931 anføres lignende Bestemmelser, hvor hensynsløs Behandling af Dyr er forbudt.

Udvalget ser sig ikke i Stand til i Aar at fremkomme med Forslag til Regler som i Skrivelsen foreslaaet, men maa henvise til de Lovregler, der haves angaaende Værn for Dyr. Folk bør klage til Politiet, saasnart man bringer i Erfaring, at Dyr pines eller bliver mishandlede. — Man foreslaar, at Forstanderskabet faar en Afskrift af nærværende Betænkning.

Forslag.

Der tilstilles Forstanderskabet for Mygledal Sogns Kommune en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 18. september var uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

97. Løn landbúnaðarráðgevarins. (243).

Búnaðarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 8. september soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 18. August 1933 har Landbrugskonsulenten paa Færøerne ansøgt Landbrugsministeriet om en Huslejegodtgørelse af 1200 Kr. aarlig og et personligt Tillæg til hans Honorar paa 1000 Kr. aarlig.

Sagen er af Amtet forelagt Lagtinget til Erklæring.

I Ansøgningen anfører Landbrugskonsulenten, at han i sit Hus har indrettet to Værelser til Kontorer for sig og Assistenten, men at disse Rum ved det stadig voksende Arbejde er bleven altfor smaa, saaledes at det paa Grund af Pladsmangel, foraarsaget af de mange forskelligartede Sager, der skal have blivende Plads hos Landbrugskonsulenten, for Tiden er vanskeligt at holde den rette Orden.

Angaaende Ansøgningen om personligt Løntillæg anfører Landbrugskonsulenten, at han har været ansat i denne Stilling i over 16 Aar, og at al hans Arbejdstid er optaget af det Arbejde, Stillingen fører med sig.

Nogle af Udvalgets Medlemmer, der har haft Lejlighed til at besigtige Landbrugskonsulentens Kontorlokaler, kan bekræfte, at Kontorlokalerne trænger til en Udvidelse, og skal et Flertal af Udvalget: A. Samuelsen, M. Samuelsen, H. Iversen, K. Djurhuus og G. Winther anbefale Andragendet paa dette Punkt.

Det foreligger oplyst, at Landbrugskonsulenten for Tiden oppebærer et aarligt Honorar paa 5120 Kr.

Udvalgsmedlemmerne A. Samuelsen, M. Samuelsen, H. Iversen, K. Djurhuus og G. Winther kan ogsaa anbefale, at der tillægges Landbrugskonsulenten et personligt Honorartillæg paa 1000 Kr. aarligt.

Udvalgsmedlemmerne J. Patursson og N. Niclasen ønsker ikke at anbefale Ansøgningen.

Forslag.

Fra Udvalgsmedlemmerne: A. Samuelsen, M. Samuelsen, H. Iversen, K. Djurhuus og G. Winther:

Lagtinget anbefaler, at Landbrugsministeriet yder Landbrugskonsulenten paa Færøerne et Kontorholdsvederlag paa 1200 Kr. aarlig samt et personligt Tillæg til hans Honorar paa 1000 Kr. aarlig.

Tann 11. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

98. Matrikulskattur. (256).[1]

Figgjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði 8. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Den i Fjor udsatte Sag angaaende Ophævelse af Kongs- og Matrikulskatten paa det færøske Jordegods er henvist til Behandling i nærværende Udvalg. Udvalget har kun haft ringe Tid til denne Sags Overvejelse. Man har dog drøftet Spørgsmaalet og der er indenfor Udvalget en stærk Stemning for den Opfattelse af al foriods Skat paa Jordegodset, der jo ellers beskattes som anden Indtægt, ikke kan siges at være retfærdig navnlig ikke efter at en hel Del af det Jordegods der er matrikuleret under Kongsfæster eller sammen med Ejendomme som det nu ikke længere tilhører uden at Taksationsværdien er nedskrevet eller overført paa de nye Ejendomme. Jordegodset er herefter heller ikke noget paalideligt Skattegrundlag for kommunal Beskatning, hvorfor man mener, at denne Side af Sagen ogsaa bør overvejes.

Da Udvalget ikke ser sig i Stand til at behandle Sagen tilende, mener man, at den bør overvejes i Vinnunevndin til næste Aar, der mulig ogsaa kan foranledige forelagt Spørgsmaalet for Færø Amt og Politimesteren.

Forslag.

Dette Spørgsmaal henvises til Overvejelse i Vinnunevndin, der til næste Aar anmodes om at fremkomme med Forslag til Sagens fremtidige Ordning.

Tann 5. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1982, bls. 143.

VIII. Vegir, brýr og lendingar.

99. Frásøgn sýslana um vegir, brúgvar og lendingar. (147).[1]

Figgjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 4. september soljóðandi **Betænkning:**

I. Norderøernes Syssel.

Ifølge Sysselmandens Indberetning af 7. August d. A. er Veje, Broer og Landingssteder i samme Stand som i Fjor. Ifjor indberettede Sysselmanden, at han intet havde fundet at bemærke ved Veje, Broer og Landingssteder.

Udvalget stiller intet Forslag.

II. Østerø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at der intet er at bemærke ved Veje, Broer og Landingssteder. Angaaende Kørevejen Fuglefjord—Solmundefjord—Lamhauge bemærkes følgende:

Vejen er i god Stand. Den er bedre vedligeholdt end tidligere. Vejgrøfterne trænger til Opreusning hist og her. Nummerstenene maa ifølge Amtsingeniørens Indberetning sættes om. Rækværket omkring en Bro ovenfor Sydregøte Bygd er paakørt og løsnet. —

Forslag.

1) Kørevejen Fuglefjord—Solmundefjord bør repareres dels paa Næs Sogns Grund, dels paa Gøte Sogns Grund. Armen til Skibenæs bør ogsaa repareres. Grøfterne maa oprenses hist og her paa Vejstrækningen og Nummerstenene maa omsættes efter at deres Plads er ordentlig udmaalt.

2) Rækværket omkring en Bro ovenfor Sydregøte maa bringes i Orden.

3) Amtmanden anmodes om at give Forstanderskaberne Paalæg i Overensstemmelse med foranstaaende.

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 145.

III. Strømø Sysel.

Ifølge Sysselmandens Indberetning, der er dateret 4. Juli d. A., er samtlige Sysselets Veje, Broer og Landingssteder i forsvarlig Stand, dog betegnes Vejstrækningen fra Velbestad til Landingsstedet som ikke ufarlig i stærke Regnskyl, idet den maa være mere fast. Det første Sving paa denne Vejstrækning betegnes endda som „yderst farlig for større Biler." — Vejstrækningen Velbestad—Kirkebø betegnes som taalelig, dog tiltrænges Paafyldning og Udjævning. —

Amtsingeniørens Indberetning, der er dateret 18. Marts d. A., betegner Thorshavn—Velbestadvejen som værende i daarlig Forfatning ved Eftersyn 14. Marts. Men de af Amtsingeniøren paatalte Mangler forudsættes afhjulpne, da Sysselmandens senere Indberetning er beroligende paa de fleste Punkter. —

Forslag.

1) De af Sysselmanden paatalte Mangler ved Velbestadvejen og Vejen Velbestad—Kirkebø maa udbedres.

2) Amtmanden anmodes om at give Forstanderskaberne Paalæg i Overensstemmelse med foranstaaende.

IV. Vaagø Sysel.

Af Sysselmandens Indberetning fremgaar, at Vejstrækningen „Hálsi" til Sandevaag meget haardt trænger til Reparation. Hjulsporene er meget dybe, og i Regnskyl er Kørsel paa mange Steder umulig.

Vejstrækningen Sandevaag—Midvaag trænger paa sine Steder til Reparation. —

Vejstrækningen Midvaag—Sørvaag. Der er dybe Hjulspor paa store Strækninger af Vejen og Paafyldning med Skærv er stærkt paakrævet. Vejstrækningen fra „kvørnin" til Sundsgøtu trænger til Grusning. Samtlige Broer betegnes som forsvarlige, medens Rækværkerne trænger til at mønjes. Amtsingeniøren har i April Maaned synet Vejene og forefundet betydelige Mangler.

Forslag.

1) De af Sysselmanden paatalte Mangler maa afhjælpes.

2) Amtmanden anmodes om at give Forstanderskaberne Paalæg i Overensstemmelse med foranstaaende.

V. Sandø Sysel.

Ifølge Sysselmandens Indberetning er Broer og Landingssteder i god

Stand, naar undtages, at Rækværket paa Broen over Afløbet fra Sandsvatn trænger til Fornyelse.

Vejene er paa sine Steder stærkt slidte og trænger til Belægning. Sysselmanden tilføjer i sin Indberetning, at der allerede er foretaget og stadig foretages Istandsættelse af Vejene.

Amtsingeniørens Indberetning vedrørende Kørevejen fremstiller dennes Tilstand med mørkere Farver end Sysselmandens Indberetning, men dette skyldes efter Udvalgets Mening den Omstændighed, at sidstnævnte Indberetning er dateret 16. Marts, medens førstnævnte er dateret 13. Juli 1933 og 5. August s. A. Af Ingeniørens Indberetning fremgaar, at Vejgrøfterne trænger til Oprensning. Nummersten er ikke anskaffet i Skopen, Sand og Skaalevig Sogne, medens de er anskaffede, men ikke opsatte i Husevig Sogn.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge de interesserede Kommuner paa Sandø at holde Kørevejen Skopen—Husevig i forsvarlig Stand, herunder at lade oprense Grøfterne og anskaffe og opsætte Nummerstenene og til at forny Rækværket paa Broen over Afløbet fra Sandsvatn.

VI. Suðerø Syssel.

Sysselmanden indberetter, at Veje, Broer og Landingssteder er i tilfredsstillende Stand med Undtagelse af, at Opdyrkningsveje i Trangisvaag, hvortil Lagtinget har ydet Tilskud, paa sine Steder er gennemkørte og trænger til Reparationer. — Udsættelser vedrørende Kajanlæggene i Vaag og Trangisvaag behandles i Havneudvalget.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge Frodebø Sogns Kommune at foretage den fornødne Reparation af Opdyrkningsvejene i Frodebø Sogn.

VII. Forslag vedrørende alle Kørevejsanlæggene.

Amtmanden anmodes om at tilkendegive Forstanderskaberne i de Kommuner, hvor der er anlagt Køreveje, at Lagtinget forventer, at de i Sognet anlagte Køreveje til enhver Tid vedligeholdes forsvarlig efter gældende Regler, uden at det skal være nødvendigt fra Tingets Side at foranledige, at der gives Kommunerne Paalæg om at opfylde den Vedligeholdelsespligt, som Kommunerne frivillig har paataget sig.

Tann 6. september var málið til 2. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar pkt. I varð tikið til kunngerðar; pkt. II, III, IV og V varð samtykt við 16 atkv. — 0 og pkt. VI og VII varð samtykt við 15 atkv. — 0.

100. Endurnýggjan av studna til vegir. (54). Brúgv um Heljareyga í Vestmanna. (172.)

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 29. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Der foreligger Andragender fra Forstanderskaberne for:

Funding Sogns Kommune,
Kvivig — — ,
Frodebø — — ,
Vaag — — ,

samt fra Thorshavns Byraad om Fornyelse af følgende Bevillinger:

1. Funding: Tilskud bevilget 1930 $^{3}/_{8}$ = 525 Kr. for 250 m Vej i Funding;
2. — : Tilskud bevilget 1931 $^{3}/_{8}$ = 2.668 Kr. 08 Øre for 550 m Vej i Funding;
3. Kvivig: Tilskud bevilget 1931 $^{3}/_{8}$ = 1.462 Kr. 50 Øre for 500 m Vej fra „Breiðá" paa Vaalen til Næsset;
4. Frodebø: Tilskud bevilget 1931 $^{3}/_{8}$ = 1965 Kr. 75 Øre for 830 m Vej Tveraa—Seyðmýri;
5. Vaag: Tilskud bevilget 1931 $^{3}/_{8}$ = 900 Kr. for 300 m Vej i Vaag;
6. Thorshavn: Tilskud bevilget 1931 $^{3}/_{8}$ = 1500 Kr. for 600 m Vej i Thorshavn;
7. — : Tilskud beviliget 1931 $^{3}/_{8}$ = 182 Kr. 10 Øre for 100 m Vej i Thorshavn;
8. — : Tilskud bevilget af Landsnevndin 1931 $^{3}/_{8}$ = 1462 Kr. 50 Øre for 600 m Vej i Thorshavn;
9. — : Tilskud bevilget af Landsnevndin 1931 $^{3}/_{8}$ = 750 Kr. for 370 m Vej i Thorshavn.

Af disse Vejarbejder er 1. Funding anmeldt færdigt, og Amtsingeniøren er anmodet om at foranledige Syn foretaget; 2. Funding og 3. Kvivig er paabegyndt, medens de øvrige Arbejder ikke er paabegyndt. Fra Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune er i Aar indsendt Andragende om Tilskud til resterende 50 m Vej fra „Heljareyga" samt til en Bro; det oplyses samtidig, at den i 1931 givne Bevilling ellers ikke faar sin Betydning, da de nu omsøgte 50 m + 1 Bro er nødvendige for at opnaa Forbindelse med Vejen til Vestmanhavn. Udvalget vil mene, at den i 1931 givne Bevilling bør udvides med nu omsøgte: 1 Bro og 50 m Vej fra „Heljareyga", saafremt Byggesummen for disse ligger indenfor et rimeligt Beløb; men dette nødvendiggør en ny Vurdering af omhandlede Vejstrækning med Bro.

Det bemærkes, at samtlige andre af Lagtinget i 1930 og 1931 samt af Landsnevndin i 1931 bevilgede Vejanlæg er udført, og at Tilskud til disse er udbetalt.

Forslag:

1) Det af Lagtinget i 1930 bevilgede Tilskud paa 525 Kr. til Byg-

ning af 250 m Vej i Funding fornyes for 1 Aar til Olaj 1934.

2) De af Lagtinget i 1931 og af Landsnevndin 1931 bevilgede Tilskud til:

Funding	paa	2668	Kr.	08	Øre	til Bygning af	550	m	Vej,
Frodebø	„	1965	„	75	„	„ — „	830	„	„,
Vaag	„	900	„	00	„	„ — „	300	„	„,
Thorshavn	„	3894	„	60	„	„ — „	1670	„	„,

fornyes for 2 Aar til Olaj 1935.

3) Det af Lagtinget i 1931 til Kvivig bevilgede Tilskud paa 1462 Kr. 50 Øre til Bygning af 500 m Vej fra „Breiðá" paa Vaalen og ud til Næsset fornyes for 2 Aar til Olaj 1935 og udvides med: 1 Bro og 50 m Vej fra Broen over „Heljarvyga." Amtsingeniøren anmodes om at foranledige foretaget en ny Vurdering, og Vejudvalget (Vegnevndin) bemyndiges derefter til at foretage det videre fornødne.

4) Saafremt noget af de Vejanlæg, som er omhandlet under Forslag 2) og 3) ikke er færdig udført inden Olaj 1935, bortfalder det til et saadant Vejanlæg bevligede Tilskud helt, og en Fornyelse af Bevillingen vil være udelukket.

Tann 3. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

101. Amtskommunalir vegir. (55).[1]

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 29. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Udvalget, der i Aar i Lighed med de tidligere Aar har behandlet Sagen vedrørende de amtskommunale Veje, har samlet alle Andragenderne i Omslag (et for hver Bygd) og i Oversigter (en Bog for hvert Syssel); de enkelte Andragender omtales derfor ikke særskilt her. De hidtil ikke bevilgede Andragender findes optaget i nævnte Oversigter, og Udvalget vil mene, at det maa anses for unødvendigt at meddele de enkelte Kommuner, hvilke Andragender Lagtinget hidtil ikke har kunnet yde Tilskud til.

Med Hensyn til, hvad der skal bevilges som ekstraordinært Tilskud til Bygning af Veje for Olajaaret 1933/1934, skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 148.

Forslag.

I. Af Amtsrepartitionsfonden bevilger Lagtinget Tilskud $^3/_8$ af Omkostningerne ved Udførelsen af følgende Vejanlæg:

		Meter:	Samlet Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden:	
1)	til Vej i Sviuø	200	Kr.	511,50
2)	- - - Viderejde	300	—	549,00
3)	- - - Mule	100	—	253,87
4)	- - - Nordtofte—Norddeble	200	—	675,00
5)	- - - Klaksvig-Aaerne	300	—	1.012,50
6)	- - - Haraldsund	100	—	375,00
7)	- - - Trollenæs	100	—	262,50
8)	- - - Mygledal	100	—	231,00
9)	- - - Husum—Sydredal	200	—	577,50
10)	- - - Fundingsbotn	200	—	690,00
11)	- - - Andefjord	200	—	549,75
12)	- - - Hellerne	150	—	384,18
13)	- - - Lervig	200	—	568,50
14)	- - - Nordregøte	200	—	419,25
15)	- - - Gøtegjov	100	—	262,50
16)	- - - Sydregøte	200	—	590,62
17)	- - - Ridevig	200	—	618,75
18)	- - - Næs—Avevig	100	—	300,00
19)	- - - Næs—Saltangeraa	250	—	1.243,13
20)	- - - Saltangeraa-Lambarejde	150	—	516,37
21)	- - - Selletræ	100	—	412,50
22)	- - - Ejde	200	—	1.537,50
23)	- - - Haldersvig	200	—	723,00
24)	- - - Langesand	100	—	312,37
25)	- - - Strømnæs	200	—	525,00
26)	- - - Thorsvig	200	—	600,00
27)	- - - Koilefjord	200	—	575,25
28)	- - - Kalhak	100	—	337,50
29)	- - - Højvig—Hvidenæs	200	—	525,00
30)	-1 Bro - Velbestad	—	—	515,62
31)	- Vej - Vestmanhavn	120		450,00
32)	- - - Nolsø	200	—	460,50
33)	-1 Bro - Hestø	—	—	547,50
34)	- Vej - Slettenæs	200	—	450,00
35)	- - - Sandevaag	300	—	885,94
36)	- - - Midvaag	300	—	731,25
37)	- - - Sørvaag	200	—	450,00
38)	- - - Gaasedal	100	—	262,50
39)	- - - Skopen	200	—	525,00
40)	- - - Husevig	100	—	189,00
41)	- - - Skarvenæs	300	—	787,50
42)	- - - Sand (Bevilling 1932 — 600 m á Kr. 4,50 = 2700 Kr. med Tilskud $^3/_8$ = Kr. 1012,50; forandres til 400 m. á 8 Kr. = 3200 Kr. med Tilskud $^3/_8$ = 1200 Kr.)		—	187,50

		Meter:	Samlet Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden:	
43)	til Vej i Skuø	200	Kr.	675,00
44)	- - - Sandvig	270	—	806,25
45)	- 3 Broer i Trangisvaag	—	—	862,50
46)	- Vej i Ørdevig	200	—	450,00
47)	- - - Hove	300	—	937,12
	-1 Bro- —	—	—	150,00
48)	- Vej i Porkere	150	—	393,75
49)	- - - Øgrum—Lobra	200	—	600,00
50)	- - - Famien	100	—	300,00
	-1 Bro- —	—	—	450,00

II. Den i 1932 til Tjørnevig givne Bevilling paa 187 Kr. 50 Øre til Udbedring af en Gangsti fra Landingsstedet til „Rangagjógv" ønskes ikke benyttet, fordi Beboerne ønsker en Kørevej paa ca. 300 m, idet det anføres, at der Vest for „Rangagjógv" er Opdyrkningsjord; imidlertid vil en saadan Kørevej koste ca. 15 á 20 Kr. m, og en Bro over „Rangagjógv" vil blive 12 m lang og koste 4 á 5000 Kr., hvorfor Amtsingeniøren betegner Anlæg af en saadan Kørevej med Bro, der vil koste mindst 10.000 Kr., for uforsvarlig, da de dyrkbare Arealer kun er af ringe Omfang. Udvalget vil derfor foreslaa, at den i 1932 givne Bevilling paa 187 Kr. 50 Øre til en Gangsti, saafremt denne Bevilling ikke ønskes benyttet hertil, forandres til at gælde som en Bevilling til Fortsættelse af det tidligere bevilgede og udførte Vejanlæg fra Landingsstedet gennem Bygden til Indmarkens østlige Grænse.

III. Tilskudene udbetales til Kommunerne eller afskrives paa deres Mellemværende med Amtskommunen, dog først naar Arbejdet er udført, synet og godkendt. Bliver Vejene udført kortere end den i Bevillingen anførte Vejlængde, skal Tilskudet nedsættes i samme Forhold.

IV. Vejene maa anlægges efter de sædvanlige Betingelser, hvad angaar saavel Underbygning og Stensætning som Højde (undirbyggjan og steinseting sum hæðkan).

V. Tinget vælger et Tremandsudvalg (Vejudvalget — Vegnevndin) til at behandle Vejsagen indtil Olaj 1934.

VI. Vejudvalget (Vegnevndin) anmodes om at foranledige, at samtlige Andragender om Tilskud til Vejanlæg bliver udregnede og Vejene udstukket, og om til Olaj 1934 til Lagtinget at afgive Beretning om, hvilke Vejarbejder er udført, og hvilke Andragender foreligger.

VII. Som sidste Ekstrabevilling bevilger Tinget af Økonomisk Fond 150 Kr. til en Vej, som tidligere er anlagt i Velbestad.

Tann 3. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 7. oktober til 3. viðgerð.

Formaðurin framlegði soljóðandi broytingaruppskot frá Johan Poulsen o. fl.:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

21) Selletræ	200 Meter	825 Kr. 00 Ø.
35) Sandevaag	200 Meter	590 — 91 —

og soljóðandi broytingaruppskot frá Miteus:

„Vegnevnd verður broytt til vinnunevnd."

Broytingaruppskotið frá Mitens til pkt. V fall, bert 3 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Johan Poulsen o. fl. til pkt. 21 og 35 fall eisini, bert 9 atkv. — 0.

Uppskpt nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

---

102. Statsstudningur til amtskommunalar vegir. (265).[1]

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 7. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Budgetudvalget anser det for paatrængende nødvendigt, at der atter i Aar fremsættes Andragende overfor Regeringen om Statstilskud til amtskommunale Veje. Herom er hele Udvalget enigt. Derimod er man ikke enig om Fremgangsmaaden. Et Flertal mener, at Tinget bør forny Andragendet fra i Fjor (Lagtingstidende Side 151), medens et Mindretal med en særlig Motivering kun ønsker at indgive Andragende om Tilskud for det kommende Finansaar.

Flertallet (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) bemærker ølgende:

I forrige Aars ordinære Lagtingssamling ansøgte Tinget om fortsat Støtte til amtskommunale Veje, jfr. Lagtingstidende for 1932, S. 151.

Ministeriet har ifølge Skrivelse af 24. Maj 1933 udvirket for at bøde paa Beskæftigelsen i Vinterhalvaaret, at der for Finansaaret 1933 34 stilles et Tilskud paa 18.000 Kr. til Raadighed til Indmarksveje (amtskommunale Veje) paa Færøerne.

Lagtinget har i indeværende Samling bevilget dette Beløb til forskellige Vejanlæg sammen med et Beløb paa 29.000 Kr. fra Færø Amts Repartitionsfond paa Betingelse af, at de interesserede Kommuner selv betaler $^{3}/_{8}$ af Overslagssummen til Vejanlæggene. —

Der foreligger et meget stort Antal Andragender om Tilskud til Køreveje (Indmarksveje), som Lagtinget finder i høj Grad berettigede, men som ikke kan imødekommes paa Grund af den tilstedeværende Bevillings Utilstrækkelighed. Det kan med Sandhed siges, at der er udrettet meget for færøsk Vejbygning med de smaa Bevillinger fra Stat og Amtskommune paa henholdsvis 18.000 Kr. og 27.000 Kr. aarlig. Ved disse Bevillinger har man ogsaa afhjulpet en Del af den Arbejdsløshed, som hvert eneste Aar optræder i Vintermaanederne blandt vor Fiskerbefolkning. Bevillingerne har ganske vist

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 151.

været for ringe til at afbøde Arbejdsløshedens Følger i saa væsentlig Grad, som det kunde være sket, hvis Regeringen samtidig havde imødekommet Ønsket om Tilskud til Statsveje, eller havde ydet et større Bidrag til amtskommunale Veje mod et forholdsvis mindre Tilskud fra færøsk Side.

Flertallet maa derfor tilraade, at Lagtinget i Aar fornyer sit Andragende fra i Fjor om Tilskud til amtskommunale Veje (Indmarksveje) paa 18.000 Kr. aarlig for et Femaar paa sædvanlige Vilkaar.

Mindretallet (Niclasen, Patursson og Winther) skal udtale:

Ministeriet for offentlige Arbejder har i Skrivelse af 17. Marts d. A. meddelt, at man, forinden der var truffet Afgørelse med Hensyn til den Lagtinget forelagte Plan til en Ordning af Færøernes financielle Forhold i de kommende 10 Aar, ikke kunde tage Stilling til Spørgsmaalet om Fortsættelse af den løbende Bevilling paa 90.000 Kr. til amtskommunale Veje paa Færøerne.

I Skrivelse af 27. Maj s. A. opgiver Ministeriet paany at have overvejet Spørgsmaalet og har, i Betragtning bl. a., at ovennævnte Afgørelse ikke kan forventes truffet saa betids, at de nødvendige Pengemidler vil kunne være til Raadighed for Øerne allerede i indeværende Finansaar, stillet et nyt Tilskud paa 18.000 Kr. til Raadighed til Anlæg af Indmarksveje.

Da Forholdet vedvarende er dette, at der ikke er truffet Afgørelse vedrørende Finansplanen, vil Mindretallet indstille, at der ogsaa i det kommende Finansaar søges en Bevilling paa 18.000 Kr. til Anlæg af Indmarksveje (amtskommunale Veje).

Forslag.

Fra *Flertallet* (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der af Statskassen som Tilskud til amtskommunale Veje ydes 18.000 Kr. aarlig i 5 Aar imod, at et tre Gange saa stort Beløb aarlig udredes fra færøsk Side.

Fra *Mindretallet* (Niclasen, Patursson og Winther):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der for Finansaaret 1934—35 stilles et Beløb af 18.000 Kr. til Raadighed til Anlæg af Indmarksveje (amtskommunale Veje) paa Færøerne imod, at et tre Gange saa stort Beløb udredes fra færøsk Side.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 10. oktober til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert ó atkv. — 0.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 12 atkv. — 0.

103. Vegir við ríkisstudningi. (32)[1].

Havna- og vegnevndin hevði málið til viðgerðar. Tann 9. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Fra *Flertallet* (O. F. Joensen, Kr. Djurhuus og M. Samuelsen):

Færøernes Lagting anmoder Regeringen om i den nu paabegyndte Rigsdagssamling at foranledige, at der af Statskassen bevilges en passende Sum til Gennemførelse af de Andragender om Bygning af Køreveje paa Færøerne, som allerede er forelagt Regeringen.

Fra *Mindretallet* (Edw. Mitens og G. Winther):

Flertallets Forslag medtages i Forhandlingerne med Regeringen om Finansplanen.

Sama dag var málið til 2. viðgerð.
Tann 10. oktober var málið til 3. viðgerð.
Uppskot minnilutans fall, bert 8 atkv. — 0.
Uppskot meirilutans varð samtykt við 13 atkv. — 0.

104. Vegurin framman fyri Rasmus Effersøes minnisvarða. (158).

Tann 3. august varð framløgd soljóðandi umsókn til tingið frá Havnar býráð:

Thorshavn Byraad skal herved tillade sig at anmode det ærede Lagting om at det Hjørneareal af Matr. Nr. 421 foran Rasmus Effersøes Buste, der er udlagt til Vej, maa overgaa som offentligt Vejareal under Thorshavn Kommune og noteres som saadan i Matrikulen for Thorshavn By og Sogn.

Tann 9. august var framsett soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Andragendet bevilges som ansøgt uden andet Vederlag end de af Thorshavn Kommune allerede afholdte Planeringsudgifter."

Uppskotið varð samtykt við 15 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 152.

105. Studningur til brýr og lendingar. (137 o. fl).[1] (34, 35, 36, 37, 38, 39, 151, 164, 170, 189, 190 og 202).[1]

Málini vórðu beind í *fíggjarnevndina*, sum tann 3. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Vejsagen behandles i en særlig Betænkning. I det følgende behandles kun de Andragender, der foreligger om Tilskud til Broer og Landingssteder.

I. Broer.

1) Bro over Kirkeaaen i Midvaag (Nr. 189/1933).

Forstanderskabet andrager om Støtte til denne Bro. Ingeniør Jacobsen har undersøgt Stedet og beregnet Broen til at koste 1700 Kr. Den ansøgte Bro skal afløse en Træbro og en Betonbro, der er noget smal til Bilkørsel, men dog saa bred, at en Bil kan køre over den. Jens M. Poulsen, som har set paa Stedet, mener, at der kan spares en Del Penge ved at foretage en mindre Ændring ved Vejen og støbes nyt Betondæk over Hyssisá. Hvis dette sker, vil den ansøgte nye Bro være overflødig.

Omkostningerne ved Jens M. Poulsens Forslags Gennemførelse vil stille sig saaledes:

Cement	60 Kr.	
Jern	40 —	
Forme	50 —	
Rækværk	50 —	
		200 Kr.
Arbejdsløn		325 —
Formandsløn		75 —
Reparation af den gamle Bro		50 —
Erhvervelse af Areal		50 —
		700 Kr.

Udvalget foreslaar, at der bevilges 300 Kr. til Gennemførelse af omhandlede Arbejde.

Det er meddelt Udvalget, at Forstanderskabsformanden mener, at Sagen kan ordnes som ommeldt.

Forslag.

Der bevilges Midvaag Sogns Kommune til Ordning af Vej- og Bro-

---

[1]) Sbr. Lógtingstíðindi 1932, bls. 154.

forholdene ved Kirkeelven i Midvaag et Beløb paa 300 Kr. paa sædvanlige Vilkaar, herunder, at Kommunen holder Anlægget vedlige.

---

2) Bro over Fossáarósa i Vestmanhavn. (Nr: 34/1933).

Sagen er udsat fra i Fjor. Der foreligger nu Oplysning om, at den hernævnte Bro ikke kan undværes i det Vejanlæg, som nu gennemføres i Vestmanhavn. Broen er meget dyr. En 120 m Vej, der for en væsentlig Del bestaar af Sprængning og en Støttemur mod Vandet. Ingeniør Jacobsen mener, at Vejen og Broen maa udføres samtidig. Vejen og Broen koster ifølge Overslaget 9000 Kr., hvoraf Arbejdsløn 4600 Kr. Bevillingen maa under Hensyn til dens Størrelse fordeles paa 3 Aar.

Forslag.

Der bevilges Vestmanhavn Sogns Kommune til en Bro over Fossáarósa i Vestmanhavn og en Vejstrækning i Forbindelse med Broen $^{3}/_{5}$ af 4400 Kr. eller 2640 Kr. paa sædvanlige Vilkaar, herunder at Kommunen holder Anlægget vedlige. — Bevillingen udbetales saaledes: Naar Anlægget er halvfærdigt 900 Kr. Restbevillingen betales de to følgende Aar med Halvdelen hvert Aar.

---

3) Bro over Hamarsá i Kvalbø.

Forstanderskabet ansøger om Tilskud til Broen. Omkostningerne andrager 1000 Kr., hvoraf Materialier og Formandsløn 450 Kr.
Udvalget foreslaar at bevilge $^{3}/_{5}$ af dette Beløb.

Forslag.

Der bevilges Kvalbø Sogns Kommune til Opførelse af en Bro over Hamarsá i Kvalbø $^{3}/_{5}$ af Materialier og Formandsløn eller ialt 330 Kr. Kommunen maa forpligte sig til at vedligeholde Anlægget.

---

4) Udbedring af Stýggin undir Tjørnudal i Nordtofte. (55c/1933).

Beboerne af Nordtofte andrager om Tilskud til ovennævnte Anlæg. Forstanderskabet anbefaler Andragendet. Jens M. Poulsen anslaar Materialier og Formandsløn til 500 Kr. — Udvalget foreslaar ekstraordinært at

bevilge $^3/_5$ heraf paa sædvanlige Vilkaar, herunder, at Kommunen overtager Vedligeholdelsen.

Forslag.

Til Udbedring af Stýggin undir Tjørnudal i Nordtofte bevilges $^3/_5$ af 500 Kr. eller 300 Kr. paa sædvanlige Vilkaar.

II. Landingssteder.

5) Leudiugin við neyst í Hvalbø (170/1933).

Tinget bevilgede i 1931 et Tilskud paa 1050 Kr. til Landingsstedet „við neyst" i Kvalbø. Anlægget er betydelig udvidet, og Materialierne, som af Amtsingeniøren oprindelig beregnedes til 700 Kr., har alene kostet 1104 Kr. 63 Øre ifølge foreliggende Opgørelse. — Formandslønnen udgør ifølge Opgørelsen 690 Kr., ialt 1794 Kr. 63 Øre. — Kommunen har ifølge et foreliggende Andragende bevilget 350 Kr. til Anlægget, som er udført af Beboerne „við neyst." Tilskudet fra Lagtinget til Anlægget var allerede i 1931 betinget af, at Kommunen vil paatage sig at vedligeholde Anlægget. Attest herom ses endnu ikke at foreligge. — Der er anvendt 2788 Arbejdstimer paa Anlægget. Der foreligger heller ikke Attest fra Tingets Tillidsmand om, at Anlægget er fuldført. Derimod foreligger der Erklæring fra Forstanderskabet om, at der er udført et godt Arbejde paa Stedet.

Udvalget foreslaar, at der gives en Bevilling paa $^3/_4$ af Materialier og Formandsløn plus 100 Kr., ialt 1445 Kr. 50 Øre.

Forslag.

Tinget bevilger 1445 Kr. 50 Øre som Tilskud til Udbedring af Landingsstedet „við neyst" i Kvalbø. Beløbet kan udbetales af Økonomisk Fond, naar Arbejdet ved Syn er godkendt af Amtsingeniøren eller Jens Marius Poulsen og der foreligger Attest fra Forstanderskabet om, at Kommunen vil overtage Vedligeholdelse af Landingsstedet som offentligt.

---

6) Bro paa Solmundefjord (202/1933).

Jacob Henrik Isaksen, Solmundefjord andrager om Tilskud til en af ham anlagt Landingsbro, der ligger kort fra den af Købmand H. P. Weihe uden Lagtingstilskud anlagte Landingsbro. Andragendet er ikke ledsaget af Anbefaling fra Forstanderskabet, og der foreligger intet om, at Kommunen vil holde Anlægget vedlige.

Forslag.

Saaledes som denne Sag foreligger, kan Andragendet ikke bevilges.

---

7) Landingsbro ved Nordskaale (151/1933).

Lagtinget har i 1931 bevilget et Tilskud paa 1000 Kr. til en Landingsbro ved Nordskaale.

Der foreligger nu Andragende om Bevillingens Fornyelse for 2 Aar. Dette foreslaas bevilget.

Forslag.

Det til en Landingsbro i Nordskaale bevilgede Tilskud paa 1000 Kr. genbevilges for 2 Aar fra Olajdag 1933 at regne.

---

8) Landingsstedet „Úti í eyga" paa Ejde (164/1933).

Fra en Kreds af Borgere paa Ejde er der indkommet Andragende om Udbedring af Landingsstedet „Úti í eyga" paa Ejde. Landingsstedet er undersøgt af Jens M. Poulsen, der har udarbejdet Plan og Overslag. J. M. Poulsen udtaler, at det er paatrængende nødvendigt at foretage saa meget paa Ejde Landiugsplads, at der findes et Sted ved Stranden, hvor Motorbaade kan lægge til, og at det billigst kan gøres paa ommeldte Sted. Overslaget lyder paa 2400 Kr., deraf Materialier og Formandsløn 1700 Kr. Udvalget foreslaar at bevilge $^3/_4$ af dette Beløb paa sædvanlige Vilkaar.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet „Úti i eyga" paa Ejde efter Jens M. Poulsens Plan og Overslag bevilges af Økonomisk Fond $^3/_4$ af Materialier og Formandsløn eller ialt 1275 Kr. paa sædvanlige Vilkaar og derunder, at Kommunen paatager sig Anlæggets Vedligeholdelse.

---

9) Landingssted ved Store Dimon (137r/1933).

Jens M. Poulsen for Kongsbonden paa Store Dimon andrager om Tilskud til et Arbejde paa Øen, der muliggør Opførelsen af et Baadenøst paa det Sted, hvor Baadeoptrækket nu finder Sted. Jens M. Poulsens Skrivelse indeholder Plan for Arbejdet, der skønnes at medføre en Bekostning

paa ca. 500 Kr. Udvalget mener efter Omstændighederne at burde foreslaa det paatænkte Foretagende til Støtte.

Forslag.

Der bevilges Kongsbonde Johannesen, Dimon, for Udførelse af det af Jens M. Poulsen i Skrivelse af 28. August d. A. beskrevne Arbejde et Tilskud, svarende til $^3/_5$ af den omhandlede Overslagssum eller ialt 300 Kr. Beløbet udbetales, naar Arbejdet ved Syn er befundet fuldført.

---

10) Landingsbro ved Bø (1371/1933).

Forstanderskabet i Bø andrager om Tilskud til Landingsbro.

Der foreligger Plan og Overslag, udarbejdet af Jens M. Poulsen, hvorefter Omkostningerne andrager 3700 Kr. og Materialier og Formandsløn 2400 Kr.

Udvalget foreslaar at støtte Anlægget.

Forslag.

Der bevilges Forstanderskabet for Bø Sogns Kommune til Bygning af en Landingsbro efter Jens M. Poulsens Forslag $^3/_4$ af Materialier og Formandsløn eller 1800 Kr. Beløbet udbetales af Økonomisk Fond saaledes: Den første Halvdel, naar Arbejdet er fuldført, og den anden Halvdel inden Olajdag det følgende Aar. — Kommunen maa forpligte sig til Anlæggets Vedligeholdelse.

---

11) Landingssted i Skaalevig (137p/1933).

Andragende fra Forstanderskabet for Skaalevig Sogns Kommune om Støtte til Landingsstedets Udbedring. Plan og Overslag for Arbejdet er udarbejdet af Ingeniør Jacobsen. Summen er 1800 Kr., hvoraf Materialier og Formandsløn 1050 Kr. Udvalget foreslaar Bevilling paa sædvanlige Vilkaar.

Forslag.

Der bevilges Skaalevig Sogn til Udbedring af Landingsstedet efter Ingeniør Jacobsens Plan og Overslag $^3/_4$ af 1050 Kr. (Materialier og Formandsløn) eller 786 Kr. — Kommunen maa skriftlig paatage sig Vedligeholdelsen.

---

12) Andragende fra Tórur Axalson Dalsgaard, Skaalevig angaaende Landingsstedets Forbedring.

Forslag.

Andragendet tilstilles Forstanderskabet for Skaalevig Sogns Kommune til Erklæring.

---

13) Landingssted i Haraldsund (137a/1933).

Andragende fra vedkommende Forstanderskab om Fornyelse af den i 1928 givne Devilling til Anlæg af en Landingsbro i Haraldsund. Bevillingen er fornyet i 1931, men nu bortfaldet. Lagtingsmand O. F. Joensen oplyser, at der nu gøres forberedende Arbejder til Anlægget (Stensamling m. m.). Udvalget foreslaar, at det i sin Tid udførte Overslag omregnes, men at Bevillingen iøvrigt fornyes for 1 Aar.

Forslag.

Den i 1928 givne Bevilling til Opførelse af en Anlægsbro i Haraldsund fornyes til Olajdag 1934 paa sædvanlige Vilkaar, dog at Overslaget omregnes efter nugældende Priser og Bevillingen reguleres derefter. —

---

14) Landingssted i Hove (137g/1933).

Andragende fra Forstanderskabet om, at Lagtinget vil yde Tilskud til Landingsstedet, efter at Regeringen har afslaaet at yde Tilskud. Udvalget tilraader at undersøge Sagen ved Jens M. Poulsen.

Forslag.

Jens M. Poulsen undersøger, planlægger og beregner, hvad den af Forstanderskabet ansøgte Foranstaltning vil koste, hvorefter Tinget til næste Aar tager endelig Stilling til Sagen.

---

15) Landingsstedet i Porkere (38/1933).

Sagen blev behandlet i Fjor. Tinget har givet en Bevilling paa 3000 Kr. Anlægget er udført betydelig større end oprindelig planlagt, og det har

været særdeles bekostelgt. Der er saaledes til Cement anvendt 4200 Kr. og til Sand ca. 3600 Kr. Specifikation over Anlægsomkostningerne, der manglede i Fjor, foreligger nu.

I Overensstemmelse med, hvad Udvalget allerede i Fjor kunde tænke sig at foreslaa paa Grund af Anlæggets Betydning, foreslaas nu en Tillægsbevilling paa 1000 Kr., idet man dog mener at burde udtale, at Forstanderskabet i Tide burde have underrettet Lagtinget om, at den til Grund for Bevillingen liggende Plan med Overslag maatte fraviges og Anlægget i sin Helhed vilde blive langt kostbarere end beregnet.

Forslag.

Som Tilskud til Bestrideelse af Omkostningerne ved Udbedring af Landingsstedet i Porkere beslutter Tinget at yde Kommunen 1000 Kr. udover de allerede bevilgede 3000 Kr.

---

16) Landingsstedet „Gerðastøð" i Strøndum (137b/1933).

Fisker Chr. Johansen m. fl., Strænder har andraget om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet. J. M. Poulsen har planlagt Arbejdet og beregnet Omkostningerne til 1350 Kr., hvoraf Formandsløn og Materialier 550 Kr. Udvalget med Undtagelse af Niclasen foreslaar Støtte i sædvanligt Omfang og paa sædvanlige Vilkaar.

Forslag.

Af Udvalget undtagen Niclasen:

Til Udbedring af Landingsstedet i Gerðastøð paa Strænder i Overensstemmelse med J. M. Poulsens Plan og Overslag bevilges der $^{3}/_{4}$ af Formandsløn og Materialier eller 412 Kr. 50 Øre. Kommunen maa overtage Vedligeholdelsen.

---

17) Landingsstedet paa Kolter (137k/1933).

Beboerne af Kolter andrager om Tilskud til Forbedring af Landingsstedet. Forstanderskabet anbefaler Andragendet. Ingeniør Jacobsen har planlagt Anlægget og beregnet Omkostningerne til 2400 Kr., hvoraf almindelig Arbejdsløn 1470 Kr. $^{3}/_{4}$ af Formandsløn og Materialier udgør omkring 700 Kr., og Udvalget foreslaar at bevilge dette Beløb med Tillæg af 300 Kr. i Betragtning af Arbejdslønnens Størrelse og Befolkningens Faatallighed.

Forslag.

Til Udbedring af Landingsstedet paa Kolter efter Ingeniør Jacobsens Plan og Overslag bevilges i Betragtning af samtlige Omstændigheder et Beløb paa 1000 Kr. Kommunen maa overtage Landingsstedets Vedligeholdelse.

---

18) Rasmus Jacobsens Bro paa Glibre (137q/1933).

Denne Bro er anlagt. Lagtinget har i Samlingen 1930 bevilget 2000 Kr. til Anlægget paa sædvanlige Vilkaar, saaledes ogsaa navnlig, at Kommunen paatager sig Vedligeholdelsen. Rasmus Jacobsen er afgaaet ved Døden, og hans Sønner har fuldført Broanlægget. — Skifteretten i Rasmus Jacobsens Bo har udtalt, at samme intet har imod, at Tilskudet udbetales afdødes Sønner. Udvalget foreslaar, at dette sker, naar alle de for Anlægget foreskrevne Betingelser iøvrigt er opfyldte.

Forslag.

Der udbetales som Tilskud til Opførelsen af Rasmus Jacobsens Bro paa Glibre, naar alle foreskrevne Betingelser er opfyldte, den i 1930 givne Bevilling paa 2000 Kr. mod Kvittering af Rasmus Jacobsens Sønner.

---

19) Købmand Simonsens Bro i Saltangeraa (35/1933).

Da de af Lagtinget i 1932 ønskede Oplysninger ikke foreligger, foreslaas Sagen udsat indtil videre.

Forslag.

Sagen udsættes indtil videre.

---

20) Rasmus Rasmussens Landingssted, Strænder (137t/1933).

Lagtinget bevilgede i Samlingen 1931 et Beløb af 255 Kr. til Opførelse af en 3 m bred Betonbro med Ophalingssted. Jens M. Poulsen oplyser, at Omkostningerne ved Anlæggets Udførelse gør en Tillægsbevilling paa 50 Kr. naturlig.

Forslag.

Den Rasmus Rasmussen, Strænder, i 1931 givne Bevilling paa 255 Kr. forhøjes til 300 Kr.

21) Landingsplads i Bordøvig (36/1933).

Den fra i Fjor udsatte Sag om en Landingsplads i Bordøvig foreligger nu suppleret med et Overslag af Jens M. Poulsen, der lyder paa 5500 Kr. Arbejdslønnen beregnes til 1800 Kr. Materialier og Formandsløn bliver saaledes 3700 Kr. — Hvis Andragendet bevilgedes, vilde Tilskudet blive ca. 2800 Kr. I Betragtning af Bevillingens Størrelse foreslaas Sagen udsat til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar. Forstanderskabet i Klaksvig underrettes herom samtidig med, at der tilstilles samme en Afskrift af Overslaget.

---

22) Vej til Landingsstedet paa Svino (37/1933).

Denne Sag er udsat i Fjor, og man har anmodet Forstanderskabet om en Udtalelse i Sagen.

Denne Udtalelse foreligger ikke, og Sagen maa desaarsag udsættes til næste Aar. —

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

---

23) Sikring af Landingsstedet „Dungansvik", Selletræ (137a/1933).

Der foreligger Andragende fra Beboerne af Selletræ om en Udbedring af Langanestanganum ved Dungansvík. Sagen er undersøgt af Ingeniør Jacobsen, der foreslaar en Ordning og beregner Omkostningerne til 1600 Kr. Heraf udgør Materialier og Formandsløn 800 Kr. Forstanderskabet anbefaler Andragendet. Udvalget foreslaar et Tilskud paa $^{3}/_{5}$ af 800 Kr.

Forslag.

Der bevilges til Udbedring af „Langanæstange" ved Dungansvik paa Selletræ $^{3}/_{5}$ af Materialier og Formandsløn eller ialt 480 Kr. Bevillingen gives paa sædvanlige Vilkaar, bl. a. paa Betingelse af, at Kommunen paatager sig Vedligeholdelsen.

---

24) Havneanlæg i Sandevaag.

Der foreligger Andragende fra Forstanderskabet om Forbedring af Havneforholdene i Sandevaag. Jens M. Poulsen har af Udvalget været anmodet om at undersøge, navnlig om man ved en mindre bekostelig Foranstaltning, som Lagtinget og Kommunen kan overkomme, kan forbedre Forholdene væsentlig. Jens M. Poulsen mener ikke, at dette kan lade sig gøre, og desuaarsag maa Andragendet afslaas forsaavidt angaar Tilskud af de under Lagtinget sorterende Kasser.

Forslag.

Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke ser sig i Stand til at bevilge et tilstrækkelig stort Tilskud til Havneanlæg i Sandevaag af de under Lagtinget sorterende Kasser.

---

25) Havneanlæg i Vestmanhavn (137b/1933).

Der foreligger Andragende fra Forstanderskabet om eventuelt at fremme Havnesagen (Kajanlægget) i Vestmanhavn for Tilskud fra Lagtinget. —

Kajanlægget i Vestmanhavn er som bekendt med paa den Tiaarsplan, som i Øjeblikket foreligger i Lagtinget, og Tinget kan derfor ikke foretage noget i denne Sag, førend man har faaet Vished om Tiaarsplanens Skæbne. Det er Udvalgsmedlemmer bekendt, at denne Sag ogsaa behandles i Havneudvalget. Der stilles derfor her ikke Forslag i Sagen.

---

26) Landingsstedet i Strømnæs (39/1933).

I 1931 blev der bevilget Tilskud til en Landingsbro i Strømnæs. Der er nu Tale om at anlægge Broen ca. 125 m østligere end oprindelig paatænkt. Amtsingeniør Jacobsen mener, at dette meget vel kan lade sig gøre for samme Bekostning, men Adgangsvejen bliver 125 m længere, og dette vil fordyre Vejanlægget med 750 Kr.

Udvalget foreslaar, at det tillades, hvis Forstanderskabet ønsker det, at anlægge Broen ca. 125 m østligere. —

Forslag.

Hvis Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune ønsker at anlægge den i Sagen omhandlede Landingsbro ca. 125 m østligere end paatænkt i 1931 for samme Bekostning, har Lagtinget intet herimod at erindre. — Sagen iøvrigt udsættes til næste Aar.

---

27) Udbedring af et Landingssted „Norður í Sundi" i Kollefjord (137i/1933).

Jacob F. Thomsen og 2 andre Beboere af „Norður í Sundi" i Kollefjord andrager om Støtte til Forbedring af Landingsstedet sammesteds. Stedet ligger temmelig langt fra nærmeste Landingssted i Kollefjord.

Andragendet er bilagt med Anbefaling af Forstanderskabet, men ikke med Udtalelse om Vedligeholdelsen. Overslag og Plan for Arbejdet mangler.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Lagtingets Tillidsmand anmodes om ved Lejlighed at undersøge Stedet og udarbejde Plan og Overslag. Forstanderskabet maa udtale sig om, hvorvidt Kommunen vil vedligeholde Anlægget.

---

28) Udbedring af Poul Andreasens Landingssted, Ørebakke pr. Øre.

Fisker Poul Andreasen, Ørebakke, andrager om Tilskud til Udbedring af sit Landingssted. Sagen er ikke undersøgt af Tillidsmanden, og Forstanderskabet har ikke udtalt sig om, hvorvidt Kommunen vil overtage Vedligeholdelsen af det eventuelle Anlæg.

Forslag.

Sagen, der udsættes til næste Aar, maa undersøges af Tingets Tillidsmand, og Erklæring fra Forstanderskabet om, at Kommunen vil vedligeholde Anlægget, maa vedlægges Sagen til næste Aar.

---

29) Landingsstedet „á Kjalnestanga" i Kollefjord (137e/1933).

Forskellige Beboere af Kollefjord, som i 1931 har faaet bevilget Tilskud til Landindsstedet Kjalnæs, andrager nu om at faa Beløbet 900 Kr. genbevilget indtil Olajdag 1934. Arbejdet er paabegyndt.

Udvalget foreslaar, at Andragendet bevilges.

Forslag.

Den i 1931 givne Bevilling til Udbedring af Landingsstedet á Kjalnæstanga i Kollefjord skal staa ved Magt til Olajdag 1934.

---

30) Udbedring af Landingsstedet „Kráarbrúgv", Skaale (137e/1933.)

Thomas P. Joensen og 5 andre Beboere af Skaale andrager om Tilskud til Udbedring af Landingsstedet „Kráarbrúgv" paa Skaale.

Amtsingeniøren har undersøgt Stedet og udarbejdet Overslag over Anlægget. Dette anslaas at ville koste 10.800 Kr.

Til saa kostbare Anlæg plejer Lagtinget ikke at give Tilskud. Udvalget tilraader, at der sendes Andragerne en Afskrift af Overslaget. Der mangler Oplysning om, hvorvidt Kommunen vil paatage sig at holde et saadant Anlæg vedlige, ligesom der mangler Oplysning om, hvorvidt Havnekassen i Kongshavn vil give Tilskud til Landingsbroen.

Forslag.

1) Der tilsendes Andragerne en Afskrift af Ingeniør Jacobsens Overslag og Meddelelse om, at Forstanderskabet ikke har afgivet den sædvanlige Attest om, at Kommunen vil paatage sig Anlæggets Vedligeholdelse, og endelig har Forstanderskabet ikke givet Oplysning om, hvorvidt Kongshavn Havnekasse vil støtte Anlægget.

2) Der gives Andragerne en Afskrift af Betænkningen.

---

31) Landingssted paa Langesand ved Haldersvig (137m/1933).

Beboerne af Langesand andrager om Tilskud til en Landingsbro paa Stedet. Andragendet er anbefalet af Kommunens Forstanderskab, men ingen Attest om, at Kommunen vil paatage sig at vedligeholde Anlægget.

Amtsingeniøren har undersøgt Stedet og udarbejdet Plan og Overslag. Ifølge dette vil Omkostningerne blive 5000 Kr., hvoraf Formandsløn og Materialier 2600 Kr., medens almindelige Arbejdsløn er 2400 Kr. — Hvis Lagtinget skulde yde Tilskud til Anlægget, vilde det efter de gældende Regler blive $^{3}/_{5}$ af Materialier og Formandsløn eller 1560 Kr. Om Anlægget kan udføres med denne Bevilling, og Udvalget ubekendt.

Der foreslaas sendt Andragerne en Afskrift af Overslaget, for at de kan skønne over, hvorvidt et saa kostbart Anlæg kan udføres med en Bevilling som den nævnte, hvis saadan Bevilling kan skaffes.

Forslag.

Sagen udsættes. Der tilstilles Andragerne en Afskrift af Amtsingeniørens Plan og Overslag og det foran om Sagen udtalte. Hvis Sagen herefter ønsket fremmet, maa en Udtalelse fra Andragerne paany fremkomme, bilagt med Erklæring om, at Kommunen vil paatage sig Anlæggets Vedligeholdelse.

---

32) Støtte til Udbygning af Skipanes (190/1933).

Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune andrager om Støtte til Udbedring af Landingsstedet „Skibenæs". I Andragendet oplyses, at Næs og Gøte Sognes Kommuner er ved at købe Skibenæs af den private Ejer. — Andragendet gaar ud paa en Bevilling 10.000 Kr. Amtsingeniøren har undersøgt Stedet og har udarbejdet et Overslag paa 15.000 Kr.

Udvalget er bekendt med, at Spørgsmaalet om Approbation paa, at de to Kommuner køber Skibenæs, behandles i det kommunale Udvalg. Da dette Spørgsmaal endnu ikke er afgjort, og Lagtingssamlingen nærmer sig sin Afslutning, maa Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð.

Tann 7. oktober varð framlagt soljóðandi **Broytingaruppskot** frá Dam o. fl. í nr. 38/1933: *Landingsstedet i Porkere.*

„*Principalt:* Ístaðin fyri 1000 kr. verður sett 4125 kr.

Subsidiert: Ístaðin fyri 1000 kr. verður sett 8000 kr."

Tann 9. oktober var málið til 3. viðgerð.

Tey ymisku uppskotini vóru sett undir atkvøðisgreiðslu:

Samtykt við 19 atkv. — 0: Brúgv yvir „Hamarsá" í Hvalbø — Stýggin undir Tjørnudal á Norðtoftum — Lendingin við neyst í Hvalbø — Lendingin í Koltri.

Samtykt við 18 atkv. — 0: Lendingsbrúgv í Norðskála — Lendingin „úti í eyga" á Eiði — Lendingin við Stóra Dímun — Lending í Skálavík — Lending í Haraldsundi — Lending í Hovi.

Samtykt við 17 atkv. — 0: Brúgv yvir kirkjuánna í Miðvági — Lendingsbrúgv í Bø — Rasmus Jacobsens brúgv á Glivrum.

Samtykt við 16 atkv. — 0: Brúgv yvir Fossáarósa í Vestmanna — Lendingin „Gerðastøð" á Strondum — Lendingin „Dunkansvík" á Selatræ — Lendingin á Langasandi við Haldórsvík.

Samtykt við 15 atkv. — 0: Brúgv í Solmundarfirði — Rasmus Rasmussens lending á Strondum — Lendingin í Streymnesi — Lendingin „á kjalnestanga" í Kollafirði.

Samtykt við 13 atkv. — 0: Umvølan av lendingini í Skálavík (Tórur A. Dalsgaard) — Havn í Sandavági — Lendingin „norður í Sundi" í Kollafirði — Umvølan av lendingini „kráarbrúgv" á Skála — Studning til útbyggjan av Skipanesi.

Samtykt við 12 atkv. — 0: Veg til lendingina í Svínoy.

Samtykt við 11 atkv. — 0: S. Simonsens brúgv í Saltangará — Lending í Borðoyarvík — Umvølan av Poul Andreasens lending á Oyrabakka.

Lendingin í Porkeri:

Broytingaruppskotið frá Dam og fl:

Principalt fall, bert 5 atkv. — 0; *Subsidiert* fall eisini, bert 5 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

106. Lendingin í Mikladali. (137d).[1]

Viggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 18. september soljóðandi **Betænkning:**

I Skrivelser af 7. December 1932 og 20. Juni 1933 har Forstanderskabet for Mygledal Sogns Kommune ansøgt om, at den af Lagtinget i 1932 ydede Bevilling paa ialt 450 Kr. til Udbedring af Vejen fra Nøsterne og af Vejen op til Bakken maa blive forandret til kun at omfatte Arbejdet ved Udbedring af Vejen op paa Bakken, idet Kommunen paa nuværende Tidspunkt mener kun at have Raad til at lade dette sidste Arbejde udføre. Jens M. Poulsen har undersøgt Forholdene og opgjort Omkostningerne ved dette Arbejde til ialt 600 Kr., hvoraf Arbejdsløn 200 Kr.

Udvalget foreslaar, at Bevillingen fra 1932 paa 450 Kr. til Udbedring af Vejen fra Nøsterne og af Vejen op paa Bakken forandres til kun at omfatte Udbedring af Vejen op paa Bakken, og til dette Arbejde foreslaas bevilget $^3/_4$ af 400 Kr.

Forslag.

Til fortsat Udbedring af Landingsstedet i Mygledal (Vejen op paa Bakken) bevilges af Økonomisk Fond $^3/_4$ af 400 Kr. eller 300 Kr., der udbetales vedkommende Forstanderskab, naar det ved Attest fra en af Lagtingets Tillidsmænd godtgøres, at de i Jens M. Poulsens Erklæring, hvoraf en Afskrift sendes Forstanderskabet, af 15. April 1933 omhandlede Arbejder er udført. Attest om, at Kommunen vil vedligeholde Mygledal Landingssted og de ved samme udførte Arbejder, maa foreligge. Den af Lagtinget i Sag Nr. 47n/1932 ydede Bevilling paa 450 Kr. bortfalder.

Tann 20. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 25. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 159.

107. Lendingin í Lervík. (253).[1]

Viðgjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Der bevilges Forstanderskabet for Lervig Sogns Kommune et Forskud paa 1000 Kr. af den Bevilling som i 1928 blev givet til Landingsstedet i Lervig. Bevillingen genbevilges indtil Olajdag 1934. Ligeledes genbevilges det i 1932 bevilgede Forskud paa 500 Kr.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

108. Lendingin í Eiðsvík, Fugloy.

Tann 10. oktober framlegði formaðurin fylgjandi uppskot til gerðabókina:

„Lagtinget bevilger Forstanderskabet for Fuglø Sogns Kommune en à ct. Udbetaling, stor 800 Kr., paa den til Udbedring af Landingsstedet i „Eiðsvík" givne Bevilling."

Samtykt við 18 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 161.

109. Brúgv yvir Sundsánna. (33).[1]

Tann 4. august varð málið beint í *tiggjarnevndina*.

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat ið seinri er viðgjørt hesum málið viðvíkjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

IX. Havnir o. a.

110. Viðlíkahald av havnum. (168).[2] Viðlíkahald av Skopun havn. (148).

Havna- og vegnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 2. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Udvalget har faaet tilsendt følgende Indberetninger angaaende Vedligeholdelse af Havnene:

I. Strømø Syssel.

Amtsingeniøren indberetter fra et Eftersyn af Dækmolen i Kvivig den 2. Maj d. A., at den nederste Vandliste var stærkt angrebet af Pælekrebs, og at den er helt væk ved Enden af Molen, men Amtsingeniøren tilføjer, at den formentlig kan undværes.

I inderste Del af Havnen er der nogen Tilsanding, men som dog ikke menes at genere.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 155.
[2]) „ — „ „ 169.

II. Vaage Syssel.

a. Amtsingeniøren indberetter at have synet Dækmolen i Sørvaag og intet fundet at bemærke.

b. Amtsingeniøren har den 30. April d. A. foretaget Eftersyn af Dækmolen i Midvaag. I Anledning af Skaden, der skete i Vinter, blev der foretaget en detailleret Opmaaling over det nødvendige Materiel samt Arbejdsløn. Udgifterne anslaas til følgende Beløb:

Tømmer	2634,00 Kr.
Beslag og Bolte	391,00 —
Arbejdsløn	2475,00 —
	5500,00 Kr.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune snarest at udføre den nødvendige Reparation af Molen.

III. Sunds Syssel.

Amtsingeniøren har under 14. Marts d. A. foretaget Eftersyn af Skopen Havn og indberetter følgende:

Angrebet af Pælekrebs er stærkest i Indløbet til Havnen, hvor nederste Vandliste tildels mangler, men det er formentlig ikke nødvendigt at genanbringe den, da ingen Fartøjer lægger til der. Angrebet i Inderhavnen er ret ubetydeligt. Stenkastningen langs Ydermolen er noget svundet i Vinter.

Indsejlingsfyrene, Lygtepæle og Galgen ved Gangbroen mellem de inderste Bassiner trænger igen i Aar til Maling, Flagstangen er stadig knækket. Ovennævnte Gangbro er endnu ikke repareret. Foruden de i Fjor paatalte Mangler (Afstivning) er Dækket temmelig raaddent. Broen trænger til grundig Reparation.

Amtet har ved Skrivelse af 29. Marts d. A. meddelt Forstanderskabet Synsforretningen og anmodet Forstanderskabet om snarest at lade de paapegede Mangler udbedre.

Amtet meddeler i Skrivelse til Tinget af 29. Juli d. A. angaaende Skopen Havn, at trods Erindringsskrivelse til Forstanderskabet af 4. Juli d. A. er stadig ingen Indberetning sket til Amtet.

Udvalget maa paatale, at de ved Amtsingeniørens Eftersyn af Havnen forrige Aar paapegede Mangler ikke ses at være afhjulpne og skal indtrængende paalægge Forstanderskabet at efterkomme Tingets Vedtagelse i saa Henseende.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskabet snarest at foretage de nødvendige Reparationer.

IV. Sudero Syssel.

A. Tveraa Havn.

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune har i Skrivelse af 25. November 1932 meddelt Færø Amt, at de i Tingets Vedtagelse af 15. September f. A. paatalte Mangler er udbedrede.

Amtet har den 24. April d. A. foretaget Syn over Tveraa Havn og fremsætter følgende Bemærkninger:

Brolægningen lader meget tilbage at ønske, da den Reparation, der er foretaget sidste Aar, langt fra er tilstrækkelig, idet flere Partier trænger til Løftning og Afvanding. Forstanderskabet lover at udbedre Manglerne.

Angaaende Budgettet bemærker Ingeniøren, at Post 1. b. Restancer 12.000 Kr. synes at være meget stor, men det er blevet oplyst, at der senere er indgaaet 6000 Kr., og at der var stillet Sikkerhed for Resten.

Forslag:

Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune at foretage de nødvendige Reparationer af Havnen i Tveraa.

B. Vaag Havn.

Amtsingeniøren har under 28. April d. A. foretaget Syn over Havnen og udtaler følgende:

Brolægningen var adskillige Steder sunket. Den bør paa disse Steder sættes om og afvandes.

Nederste Vandlist paa Østsiden af Adgangsmolen er stærkt angrebet af Pælebrebs, men da Nytten af den er noget tvivlsom, kan man formentlig renoncere paa at faa den anbragt, naar den en Gang er helt ødelagt.

For 2 Aar siden er der støbt en Betonmur mod Øst ud fra Adgangsmolen som Indfatning for en opfyldt Plads foran et Pakhus. Denne Mur er ved at blive underskyllet og bør snarest sikres ved en Række Betonsække langs dens Fod.

Ved Budgettet haves intet at bemærke.

Forslag.

Amtmanden anmodes om at paalægge Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune snarest at lade de paapegede Mangler ved Havnen i Vaag afhjælpe.

Tann 4. oktober var málið til 2. vtógerð.

Uppskot nevndarinnar pkt. II. Vága sýsla, Miðvág havn, varð samtykt við 15 atkv. — 0. pkt. III. Sandoyar sýsla, varð samtykt við 14 atkv. — 0. pkt. IVa. Suðuroya sýsla, Tvøroyra havn, varð samtykt við 15 atkv. — 0. pkt. IVb. Suðuroya sýsla, Vág havn, varð samtykt við 15 atkv. — 0.

---

111. Havnir við ríkisstudningi. (40).[1] Havn í Haldórsvík. (154).

Havna- og vegnevndin fekk mállð til viðgerðar. Tann 7. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist følgende Sager vedrørende Havneanlæg med Statstilskud:

1) Havnen i Klaksvig,
2) - Vestmanhavn,
3) — - Hove,
4) — - Sand,
5) — - Haldersvig.

Som bekendt har de nævnte Havneanlæg været Genstand for Behandling i Tinget gennem flere Aar, ligesom Tingets Vedtagelser har været forelagt Regeringen.

Udvalget erkender de vanskelige økonomiske Forhold, som for Tiden ogsaa er herskende i Danmark, men maa dog atter i Aar fremhæve de ganske nødvendige Forbedringer af Havneforholdene her, som ikke taaler at udsættes paa ubestemt Tid, da Fiskeriet er det bærende Erhverv her paa Øerne.

Med Hensyn til de enkelte Anlæg skal Udvalget udtale følgende:

I. Forbedring af Havneforholdene i Klaksvig.

Klaksvig er den eneste centralt beliggende Plads paa Norderøerne, hvor der kan være Tale om at anlægge Havn (Trafik- saavel som Fiskerihavn). Klaksvig er Anløbsplads for Kystbaaden „Smyril" og Rutebaadene og andre Baade fra Ind- og Udlandet, og som Følge heraf Oplagsplads for hele Norderøerne.

Den forholdsvis store Fiskerflaade, som hovedsagelig hører til Klaksvig, har efterhaanden store Vanskeligheder med Hensyn til Vinterfortøjningen. Man regner med, at Klaksvig fra Naturens Haand har en god lille Havn, men den ligger mellem høje Fjelde mod Nord, Øst og Vest og er en af Færøernes stormfuldeste Pladser. Dertil kommer, at Søgang udenfor Øerne til Tider bevirker svær Rendesø, som i Forbindelse med Storm altid kan befrygtes at foraarsage Havarier paa Skibene i Havnen.

Som bekendt ligger alle Fartøjer paa Havnen for Svaj og selve Indløbet er nu ogsaa tildels optaget af Fartøjer, en Følge af, at Fartøjernes Antal vokser.

Der findes nu hjemmehørende i Klaksvig ca. 20 Motorskonnerter og Motorkuttere, der benyttes til Fiskeridriften ved Island og Grønland, foruden et lignende Antal Motorbaade (Dæksfartøjer), der benyttes til Vinter- og Vaarfiskeriet i de hjemlige Farvande, men som delvis ogsaa driver Fiskeri ved Island om Sommeren. Endvidere 50 Robaade og 10 Maskinbaade til Hjemmefiskeriet.

Klaksvig var anerkendt som Fortøjningshavn for Fiskekuttere i den gensidige Forsikringsforening for Fiskerskibe paa Færøerne indtil 1904, men

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 171.

da en Kutter, som laa paa Havnen, under en Storm med Rendesø drev i Land og led Havari, blev Havnen nedlagt som Fortøjningssted om Vinteren. I 1912 blev der af Kommunen anskaffet og udlagt svære Fortøjninger tværs over Havnen med 3—4 Tømme paa hver Kæde. Ved disse Foranstaltninger fik man Assurancen til paany at anerkende Klaksvig som Vinterfortøjningshavn. Disse Fortøjninger, som blev forøgede under Krigen, har været meget kostbare og kræver stadig Reparation. Klaksvig Kommunalbestyrelse har ogsaa sidst den 23. Juli 1932 sendt Lagtinget saalydende Skrivelse (i dansk Oversættelse):

„Ved at henvise til Skrivelser, som Forstanderskabet i de forløbne Aar har sendt til Lagtinget vedrørende Havneforholdene tillader vi os endnu en Gang — og forhaabentlig sidste Gang — at henvende os til Tinget om at faa en snarlig Ordning paa Forholdet, saaledes at vore Havneforhold snarest muligt kan blive forbedrede.

Som Forholdene nu er, kan man til enhver Tid være forberedt paa, at der om Vinteren sker stor Skade paa de i Havnen fortøjede Skibe.

De gamle Fortøjninger er ikke beregnede til de store nye Skibe, og Pladsen er saa snæver, at der — naar der er Rendesø — altid kan være Fare for, at Skibene støder sammen og lider Havari.

Nu er der lang Tid siden, at der var Udsigt til en snarlig Ordning af vore Havneforhold, og — det skal siges her — vi taaler ikke at vente længere.

Hvis vi ikke paa sædvanlig Maade som andre Kommuner paa Færøerne kan faa Havn, vil vi bede Lagtinget om at ordne Sagen saaledes, at Kommunen gennem et lempeligt Laan selv kan sættes i Stand til efter Evne at bedre om de utrolig daarligo Havneforhold, som nu ikke længere taaler at udsættes."

Ved at udføre den i Ingeniørkontorets Projekt indbefattede Dæmole, haaber og mener man, at der vil opnaas roligt Vand og begrænset Rendesø, saaledes at Skibene for en stor Del kan trækkes sammen og fortøjes tættere inden for Anlægget.

Det projekterede Havneanlæg i Klaksvig vil utvivlsomt tilføre Klaksvig og Norderøerne store økonomiske Fordele. Omliggende Bygder paa Østsiden af Østerø vil ogsaa drage Nytte af Havnen.

Klaksvig Kommune har i 1932 erhvervet et stort værdifuldt Areal med Havneplads og Pakhuse under Forventning af, at Havneplanen snarest blev bragt til Udførelse. Arealet med Pakhuse er beliggende, hvor den projekterede Mole er tænkt ført i Land.

Et Flertal indenfor det Lagtingsudvalg, som i forrige Samling blev nedsat i Anledning af den af Justitsministeriet under 7. September f. A. forelagte Finansplan, har ogsaa anført, at Havneanlægget i Klaksvig haster meget, og har foreslaaet, at det omhandlede Anlæg bringes til Udførelse indenfor de 3 første Aar af Planens Periode. Udvalgets Mindretal har heller ikke modsagt denne Udtalelse.

Udvalget maa formene, at Klaksvig Kommune er i Stand til at tilvejebringe $^1/_5$ af Udgifterne ved det projekterede Anlæg, naar Staten fremskaffer $^4/_5$ eller 456.000 Kr. Anlæget maa sikkert kunne forrentes og afdrages af den aarlige Drift foruden et mindre Overskud. Udvalget maa endvidere formene, at Regeringen ogsaa har forstaaet Nødvendigheden af dette Anlægs Udførelse, eftersom denne Bevilling er opført i Finansplanen med 456.000 Kr.

Udvalget skal meget anbefale, at Anlægget bliver paabegyndt og kan ganske slutte sig til Finansplansudvalgets Udtalelse om, at Anlægget udføres i de første 3 Aar, og at Bevillingen fordeles i 3 paa hinanden følgende Aar.

II. Forbedring af Havneforholdene ved Vestmanhavn.

Vestmanhavn er en af Færøernes bedste naturlige Havne, men mangler i høj Grad et Kajanlæg. Kommunen har med et saadant for Øje for nogle Aar siden købt Heyganes. Allerede denne Omstændighed viser, hvilken Betydning man tillægger et saadant Anlæg, idet Kommunen allerede paa daværende Tidspunkt paatog sig de med Erhvervelse af de nødvendige Arealer forbundne store økonomiske Udgifter i Forventning om, at de saaledes af denne trufne Foranstaltninger vilde fremskynde de forberedende Arbejder, som med Støtte fra Statskassen muliggjorde Arbejdets Udførelse i den nærmeste Fremtid.

Vestmanhavn er en Bygd, hvis Befolkningsantal er steget meget stærkt i de sidste 10 Aar, og den der hjemmehørende Fiskerflaade forøges stadig — de sidste Aar med flere store Skonnerter. Alt dette medfører, at man mer og mer indser den stigende Nødvendighed af et tidssvarende Kajanlæg, uden hvilket Bygden fuldstændig hæmmes i sin naturlige Udvikling.

Det stadig voksende Antal af Skibe, som dels er hjemmehørende der og dels anløber Havnen for Losning og Ladning, medfører en stærk forøget Trafik, og jo mere denne tiltager, desmere utaalelige føles de nuværende Havneforhold. Det kan i denne Forbindelse anføres, at der til Lagtinget er indsendt Andragende fra Vestmanhavn om Udvidelse af Vinterfortøjningshavnen som Følge af Pladsmangel i den gamle Vinterfortøjningshavn. Som et typisk Eksempel paa Nødvendigheden af det omhandlede Kajanlæg kan anføres, at naar Skibene om Foraaret vender hjem fra Sydisland, og hvor det da gælder om snarest muligt at faa udlosset for at komme afsted igen til Fiskeriet, maa Skibe fra Vestmanhavn søge andre Pladser med gode Havneforhold for Losning og Ladning.

I Vestmanhavn foregaar al Losning og Ladning med Baade; en saadan Form for Trafik er ganske uholdbar og medfører Tab af Tid og Penge. Dertil kommer, at man er prisgivet vore urolige Vejrforhold, som ofte hindrer Benyttelse af Baadtransport mellem Skibene og Land. Dampere, der anløber Vestmanhavn for Losning af Klipfisk, maa endda under de ofte indtrædende Regnvejrsperioder vente flere Dage for Indladning. Mens Skibe, der ligger ved Kaj, kan udlosse deres Fangst og indtage deres Forsyninger i Løbet af ca. 24 Timer, hengaar der mindst den tredobbelte Tid, naar alt Arbejdet maa foregaa ved Baadtransport.

Det vil af ovenanførte tilstrækkelig tydeligt fremgaa, hvor besværligt Erhvervslivet som Helhed befinder sig i under disse vanskelige Forhold, og at en Ændring er i høj Grad tiltrængt. Lagtinget har gentagne Gange beskæftiget sig med Havneanlægget i Vestmanhavn, sidst i Samlingen 1929 og 1931, og Regeringen har i Finansplanen tydeligt tilkendegivet, at den anser Kajanlægget i Vestmanhavn for paakrævet, og er villig til at deltage med $^4/_5$ af de med Anlægets Udførelse forbundne Udgifter. Lagtinget forventer endvidere, at Ministeriet vil søge Anlæget udført inden for en Tidsfrist af de førstkommende 3 Aar.

Det projekterede Anlæg andrager 126.000 Kr. Udvalget tvivler ikke om, at naar Staten yder $^4/_5$ vil Kommunen fremskaffe den ene $^1/_5$ og kan forrente og amortisere dette Beløb.

III. Forbedring af Havneforholdene ved Hove.

Idet Udvalget henviser til, hvad der tidligere fra Lagtingets Side er anført om Hove og til Ingeniørkontorets Bemærkning, skal man anføre, at der af Hensyn til det betydelige Baadfiskeri, der i Vintertiden drives fra denne Bygd, er af største Betydning, at Havneforholdene forbedres.

Ifølge det udarbejdede Projekt agtes der bygget en Baadehavn, der der er beregnet til at koste 57.000 Kr. under Forudsætning af en Vanddybde paa 2 Meter og 51.000 Kr. under Forudsætning af en Vanddybde paa 1,5 Meter.

Udvalget maa mene, at det større Anlæg vil være mest hensigtsmæssigt for Bygden og skal anbefale dette, idet man skønner, at Kommunen vil være i Stand til at betale $^2/_5$ af Anlægsomkostningerne og vil være i Stand til at opfylde Vedligeholdelsespligten.

IV. Forbedring af Havneforholdene ved Sand.

Med Hensyn til Omkostningerne ved Udførelsen af dette Anlæg kan Udvalget henvise til Ingeniørkontorets Bemærkninger vedrørende Havneforholdene m. m. paa Sand. Der foreligger Forslag om et Pieranlæg, hvis Anlægsudgifter er beregnet til 135.000. Kr.

Udvalget foreslaar, at dette Anlæg udføres saaledes, at der andrages om et Statstilskud, svarende til $^4/_5$ af Anlægsomkostningerne, medens Kommunen udvirker den ene Femtedel og overtager Vedligeholdelsen. Udvalget anser Kommunen i Stand til at paatage sig disse Forpligtelser. Den omhandlede Forbedring af Havneforholdene ved Bygden Sand er efterhaanden som Antallet af Fiskerbaadene (Robaade med installeret Motor) er forøget fra Aar til Aar blevet mere og mere paakrævet.

V. Forbedring af Havneforholdene ved Haldersvig.

Lagtinget har gentagne Gange udtalt sig for, at der med Statstilskud bygges et Kajanlæg i Haldersvig. Der findes ikke nord for Strømnæs noget Kajanlæg, hvor Kutterne kan lægge til. Haldersvig er et Sted, hvortil de Kuttere, der kommer nordfra, plejer at løbe ind og opankre, idet Bugten har god Ankerbund.

Statens Ingeniørkontor i Thorshavn har beregnet Udgifterne til en passende Anlægskaj paa Stedet til 71.000 Kr.

Der foreligger en Erklæring fra Færø Amts Sparekasse, hvori dette Pengeinstitut erklærer sig villigt til at yde Haldersvig Kommune et Laan, svarende til den ene Femtedel af Anlægsomkostningerne. I Haldersvig bor der ca. 300 Personer, og Bygden lever væsentligst af Fiskeri.

Udvalget skal iøvrigt henvise til de Udtalelser, som Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor i Thorshavn har fremsat i Havnesagerne, se Lagtingstidende 1930, Side 133.

Udvalget fremsætter nedenfor Forslag om, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om Bevilling fra Statskassen til Forbedring af Havneforholdene paa nedennævnte Pladser.

Endvidere foreslaar man, at Lagtinget approberer, at de paagældende Sogne paatager sig de Forpligtelser, som Anlæggenes Udførelse paafører Kommunerne.

Forslag.

I. Lagtinget andrager om, at der af Statskassen maa blive bevilget $^4/_5$ af Anlægsomkostningerne ved følgende Havneanlæg paa Færøerne:

1) Havneanlæg i Klaksvig, beregnet til	570.000 Kr.
2) Kaj i Vestmanhavn, beregnet til	126.000 —
3) Baadehavn i Hove, beregnet til	57.000 —
4) Pieranlæg i Sand, beregnet til	185.000 —
5) Pieranlæg i Haldersvig, beregnet til	71.000 —

II. Lagtinget approberer, at de paagældende Kommuner hver for sit Vedkommende paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $^1/_5$ af Anlægsudgifterne og Vedligeholdelse af Anlæggene.

III. Lagtinget paatager sig at føre Tilsyn med, at de paagældende Kommuner opfylder deres Vedligeholdelsespligt.

Tann 9. oktober varð málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

112. Miðvág havn. (41).[1]

Havna- og vegnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 7. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse fra Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune angaaende Havneafgift m. m. for Midvaag Havn.

Sagen blev behandlet i Lagtingssamlingen 1932, jfr. Lagtingstidende Nr. 199/1932.

Udvalget henstillede i Betænkningen fra i Fjor til Forstanderskabet om til indeværende Aar at fremkomme med Oplysning om, hvor stort Beløb, det hele drejede sig om, samt om at foranledige, at der kunde finde en Forhandling Sted med Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune angaaende Forholdene.

Fra Midvaag Forstanderskabet er der ikke fremkommet noget nyt i Sagen, og Forstanderskabet for Sandevaag Sogns Kommune udtaler i Skrivelse af 23. Juni d. A., at det ikke kan tage Stilling til Sagen, forinden Spørgsmaalet om Havneforholdene i Sandevaag er bragt i Orden.

Udvalget formener, at det er naturligt — særlig i Betragtning af, at Havnen har store Vanskeligheder ved at klare sine Forpligtelser, — at der for Saltfisk, der oplægges i Midvaag Havn, bør erlægges en Afgift, der svarer til Kilpfiskeafgiften, naar den videre Forsendelse eller Eksport sker over andre Havne.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 172.

Det Forhold, at Skibe anløber Sandovaag for Losning og Ladning, og der er fritaget for den Havneafgift, som de ellers skulde erlægge i Midvaag, ser Udvalget sig ikke i Stand til at ændre.

Heller ikke kan Udvalget foreslaa en Nedsættelse af Afgiften for Aarsfortøjning i Havnen.

Ifølge Havne- og Brotaksterne skal ethvert Dæksfartøj erlægge en Afgift af 125 Kr. om Aaret samt endvidere 30 Kr. pr. Baad for dem, der benytter Havnens Fortøjninger.

Udvalget skal anbefale, at der opkræves en Vareafgift for den Saltfisk som ilandbringes i Midvaag Havn. Afgiften foreslaas ansat til 15 Øre pr. 100 kg. Denne Afgift vil blive fratrukket den Vareafgift, der erlægges for Saltfisk eller Klipfisk ved Udførsel fra Havnen.

Forslag.

Tinget indstiller til Ministeriets Approbation, at Reglement for Havne- og Brotakster, for Midvaag Havn af 19. Juni 1928 ændres saaledes:

II. Vareafgift.
A. Almindelige Bestemmelser.
3. Delvis Fritagelse for Vareafgift.
a. For Saltfisk betales 15 Øre pr. 100 kg, der fratrækkes den Vareafgift, der erlægges for Saltfisk eller Klipfisk ved Udførsel fra Havnen.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 20 atkv. — 0.

113. Broytan av havnareglugerð fyri Vestmanna. (42).[1]

Havna- og veguevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

I Lagtingssamlingen 1932 indkom Andragende fra Forstanderskabet for Vestmanhavn Sogns Kommune om at faa Vinterfortøjningshavnen udvidet til en Linie mellem Grønanes og Fiskineskulu.

Sagen blev udsat til 1933 (se Lagtingstidende 1932, Side 174).

Til Tinget er atter i Aar indsendt Skrivelser angaaende Sagen fra Forstanderskaberne for Vestmanhavn og Kvivig Sognes Kommuner tilligemed Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Vestmanhavn Sogns Kommune vedrørende Møde den 9. Juni 1933.

Af Udskriften fremgaar, at der paa dette Møde, hvor 8 Medlemmer var mødt (3 fra Kvivig Sogns og 5 fra Vestmanhavn Sogns Kommune), enstemmig blev vedtaget at antage den ifølge Skrivelse af 23. Juni 1932 foreslaaede Udvidelse, dog saaledes, at det i Skitsen anførte „Omraade I" ikke maa strække sig længere ud end til en Linie fra „Nesstýggj", hvor to Mærker vil være at opsætte, til Grønanes. —

Grunden til, at Forstanderskabet ønsker det af Chefen for „Islands Falk" anførte „Omraade I" begrænset til „Nesstýggj", er den, at vestlige Vinde sætter megen Sø ind paa den Del af Omraadet, der ligger udenfor en Linie fra Grønanes til „Nesstýggj".

Udvalget har intet at bemærke til det anførte og skal tillade sig at foreslaa, at den ønskede Udvidelse foretages, og at Amtmanden bemyndiges til at foretage det videre fornødne i Sagen.

Forslag.

Tinget godkender, at Vinterfortøjningshavnen i Vestmanhavn udvides til en Linie fra „Nesstýggj" til Grønanes.

Amtmanden bemyndiges til at foretage det videre fornødne i Sagen.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

---

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 174.

114. Reglugerð fyri Sørvág havn. (162).

Havna- og vegnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 5. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 3. August d. A. fra Færø Amt angaaende Havne- og Brotakster samt Ordens- og Forvaltningsreglement for Sørvaag Havn.

Sagen er bilagt Skrivelser fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Amtet af 11. Marts og 26. August d. A. samt Skrivelse fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne af 4. Juli 1933 vedrørende Spørgsmaalet.

Forstanderskabet for Sørvaag Sogns Kommune, der har haft Sagen til Erklæring, har i Skrivelse af 26. Juli og 27. September d. A. udtalt sig imod Indførelse af Brotakster.

I Forstanderskabets Skrivelse af 27. September d. A. udtales, at saaledes som Pieranlægget nu er kan ingen Fragtskibe lægge til, ligesom der heller ikke er kommet Forbindelse med Hovedvejen, og Bilkørsel til Anlægget er udelukket.

Forstanderskabet ønsker Spørgsmaalet om Havne- og Brotakster udsat for Indeværende Takstperiode tilligemed Forvaltningsreglementet, og mener, at Indførelse af disse vil paaføre Kommunen yderligere unødvendige Udgifter.

Udvalget tillader sig at udtale, at man efter det i Sagen fremførte har Forstaaelsen af, at Forstanderskabet ikke skønner, at Indførelse af Havne- og Brotakster for Tiden vil kunne tilføre Indtægter, der kan svare til Udgifterne til Løning af en Havnefoged, som nødvendigvis maa ansættes.

Man skal derfor foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Forstanderskabet fremskaffer Oplysninger om, hvor store Indtægter der kan forventes ved Indførelse af Havne- og Brotakster og om Udgifterne ved Ansættelse af en Havnefoged m. v.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Amtet anmodes om at indhente Oplysninger fra Forstanderskabet for Sørvaag Sogns Kommune om eventuelle Indtægter og Udgifter ved Indførelse af Havne- og Brotakster samt Forvaltningsreglement for Havnen i Sørvaag.

Tann 6. oktober varð uppskot nevndariunar samtykt við 13. atkv. — 0.

115. Reglugerð fyri Kvívíkar havn. (236).

Havna- og vegnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 5. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 26. August d. A. fra Ministeriet for offentlige Arbejder og Skrivelse af 2. September d. A. fra Færø Amt angaaende Ordensreglement for Kvivig Dækmole.

Ministeriet udtaler, at i Betragtning af Anlægets beskedne Omfang vil et særligt Ordensreglement kunne undværes, men bl. a. under Hensyn til, at der til Anlæget er ydet Statstilskud og Statslaan, garanteret af Amtskommunen, maa det anses for rettest, at der udfærdiges et Forvaltningsreglement for Kvivig Dækmole, indeholdende de nødvendige Regler om Anlægets Styrelse og Regnskabsvæsen. Ministeriet har derfor udarbejdet et Udkast til Reglement for Kvivig Dækmole, og ved Skrivelse af 8. September d. A. har Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune tiltraadt Udkastet.

Udvalget har intet at bemærke til Ministeriets Udtalelser i Sagen og skal tillade sig at stille følgende

Forslag.

Lagtinget anbefaler det af Ministeriet for offentlige Arbejder udarbejdede Udkast til Reglement for Forvaltningen af Kvivig Havn.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 9. oktober til 3. viðgerð.

§§ 1—14 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Reglugerð fyri Kvívik havn varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Dam, Zachariasen, S. Poulsen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Debess, Johan Poulsen. *Burtur:* Patursson, Niclasen, Kallsoy,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 18. atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17. atkv. — 0.

116. Broytan av vørutakstir fyri Kvívíkar havn. (221).

Kommunala nevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 29. august soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 23. August 1933 har Færø Amt forespurgt, om Lagtinget har noget at erindre imod, at Amtet i Medfør af den dette ved Skrivelse af 19. Marts 1930 fra Ministeriet for offentlige Arbejder givne Bemyndigelse godkender, at Taksten for Benyttelse af Kvivig Dækmoleanlæg ændres saaledes som af Forstanderskabet for Kvivig Sogns Kommune ansøgt, nemlig derhen, at der „for Passagerer over 4 Aar, der føres til eller fra Havnen (Dækmoleanlægget), betaler Fartøjets Fører pr. Stk. 25 Øre."

Det fremgaar af Sagen, at saadan Afgift ikke tidligere er opkrævet.

Af de blandt Sagen værende Bilag fremgaar det, at Dækmoleanlægget i Kvivig i Aarene 1930 til 1932 har haft følgende Indtægter og Udgifter:

1930	Indtægt.....	309 Kr. 60 Øre	Udgift.....	86 Kr. 96 Øre
1931	—	362 — 72 —	—	90 — 66 —
1932	—	401 — 28 —	—	104 — 30 —,

til Udgifterne kommer saa yderligere et Beløb paa ca. 1200 Kr. til Forrentning og Afdrag til Statskassen af Kommunens Andel af Anlægsomkostningerne ved Dækmoleanlægget.

Driften af det paagældende Anlæg har herefter medført et aarligt Underskud paa ca. 1000 Kr., der dækkes ved direkte Tilskud fra Kommunekassen.

Da Lagtinget som Garant overfor Statskassen har den største Interesse i, at Anlægets Drift bliver saa rentabel som mulig, finder Udvalget det for rimeligt, at Forstanderskabets Anmodning bliver efterkommet.

Man kunde ønske, at der var bilagt Sagen Oplysning om, omtrentlig hvor mange Passagerer over 4 Aar, der aarligt føres til eller fra Dækmoleanlægget; men Udvalget mener, efter det Kendskab, man har til Forholdet, at det drejer sig om et saa stort Antal Passagerer, at en Afgift som foreslaaet vil betyde en i Forholdet til Anlægets Budget betydelige Indtægt.

Udvalget skal derfor tilraade Lagtinget at udtale, at man intet har imod, at Amtet godkender, at Taksten ændres som anført og Ændringen af praktiske Grunde fastsættes at gælde fra førstkommende Regnskabsaar (1. Januar 1934).

Udvalget skal herefter fremsætte følgende

Forslag:

Lagtinget har intet at erindre imod, at Amtet i Medfør af den dette ved Skrivelse af 19. Marts 1930 fra Ministeriet for offentlige Arbejder givne Bemyndigelse godkender, at Takst-Bestemmelsen for Kvivig Dækmoleanlæg

ændres saaledes, at der fra 1. Januar 1934 for Passagerer over 4 Aar, der føres til eller fra Havnen (Dækmoleanlægget) betales af Fartøjets Fører 25 Øre for hver Passager.

Tann 1. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

117. Eftirstøðir til Vág havn. (145).

Havna- og vegnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 2. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse fra Amtet af 29. Juli d. A., hvori Tinget anmodes om at tage Stilling til et fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune modtaget Andragende om Godkendelse af, at Havnens Restancer afbetales i Løbet af 7 paa hinanden følgende Aar.

Sagen er bilagt Skrivelser fra Forstanderskabet af 20. Februar og 29. Marts d. A. samt Restanceliste ved Havnevæsenet pr. 1. Januar 1933 og Status for samme pr. 1. Januar 1933. Endvidere Skrivelse fra Amtet til Forstanderskabet af 1. Marts d. A. og Lagtingets Skatteudvalgs Skrivelse til samme af 29. Juli. d. A.

Den ønskede Approbation paa Afbetalinger paa Havnens Restancer gaar ud paa, at der oprettes frivilligt Forlig med Debitorerne, gaaende ud paa, at alle Restancer pr. 1. Januar 1933 betales i 7 paa hinanden følgende Aar, saaledes at $^1/_7$ betales uden Rente inden hvert Aars 1. Januar, og første Afdrag inden 1. Januar 1934.

Ifølge Restancelisten pr. 1. Januar 1933 er den samlede Sum, fordelt paa 25 Debitorer — 51.171 Kr. Af den vedlagte Status pr. 1. Januar 1933 fremgaar, at Havnens Restgæld til Staten andrager 105,000 Kr. Beholdningen er opført med 1111 Kr. 36 Øre i Føroya Banki foruden omhandlede Restancer paa 51.171 Kr.

Amtet har i Skrivelse af 1. Marts d. A. udbedt sig en specificeret Restanceliste, af hvilken det maatte fremgaa, hvor store Beløb Medlemmer af Forstanderskabet eller af Havnebestyrelsen stod skyldig til Havnen, idet Amtet bemærker, at det ikke kan forventes, at Lagtinget vil gaa med til, at Forstanderskabsmedlemmer yder sig selv betydelig Henstand med offentlige Arbejder og samtidig forbliver som Forstanderskabsmedlemmer.

Udvalget maa meget beklage den store Henstand, Forstanderskabet har ydet de forskellige Personer. Restancen 51.171 Kr. er offentlige Midler, som Havnen til enhver Tid burde haft til Raadighed til Dækning af Rente og Amortisation, eventuelle Reparationer og andre for Havnen gavnlige Formaal. Man mener ikke at kunne anbefale den ansøgte yderligere Henstand med Betaling i Løbet af 7 Aar og rentefrit. Udvalget skal tillade sig at foreslaa Tinget at approbere, at der gives en Betalingsfrist paa 4 Aar med Rente 5 pCt. fra 1. Januar 1934 og første Afdrags Erlæggelse inden 1. Januar 1934. Endvidere at Amtmanden bemyndiges til at oprette nødvendige Dokumenter for Sikkerhedsstillelsen.

Forslag.

1) Tinget meddeler Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune Approbation paa, at den til Havnen i Vaag skyldige Restance 51.171 Kr. indfries i Løbet af 4 paa hinanden følgende Aar tilligemed Rente 5 pCt. p. a. fra 1. Januar 1934. Første Afdrag erlægges inden 1. Januar 1934.

2) Amtmanden bemyndiges til at oprette de nødvendige Dokumenter, eventuelt Sikkerhedsstillelse, angaaende Gælden samt føre Tilsyn med Overholdelse af Betalingerne.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13. atkv. — 0.

---

118. Ábyrgdin fyri havnalánum. (150).[1]

Múllð var beint í *tiggjarnaundina*, sum tann 5. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Færø Amt har i Skrivelse af 31. Marts 1933, J. Nr. 185/1932, oplyst, at nedennævnte Kommuner ikke har betalt skyldige Ydelser til Statskassen for de af Amtskommunen garanterede Laan for en Femtedel af Omkostningerne ved Havneanlæg:

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 178.

1) Skopen Sogns Kommune:

pr. $^{11}/_{12}$. 1932 og $^{11}/_{6}$. 1933: 2 × Kr. 4376,80 ..... Kr. 8,753,60

2) Midvaag Sogns Kommune:

pr. $^{11}/_{12}$. 1932 og $^{11}/_{6}$. 1933:		
2 × Kr. 4802,03	Kr. 9,604,06	
Afdrag 2. Marts 1933	300,00	— 9,304,06

3) Kvivig Sogns Kommune:

pr. $^{11}/_{12}$. 1932 og $^{11}/_{6}$. 1933:

2 × Kr. 553,89	— 1,107,78	
Tilbageholdt af Refusion af Jordemoderlønninger	375,00	— 732,78
		Ialt Kr. 18790,44.

Vaag Sogns Kommune, Frodebø Sogns Kommune, Thorshavn Kommune og Sørvaag Sogns Kommune har berigtiget enhver hidtil forfalden Ydelse.

Endvidere oplyses, at Amtskommunen for Skopen og Midvaag Sogns Kommuner i Januar 1933 har maattet udrede Ydelser pr. $^{11}/_{6}$. 1932 og i Juni Maaned 1933 Ydelser pr. $^{11}/_{12}$. 1932, og at den samlede Gæld nu udgør for:

Skopen Sogns Kommune	46,184 Kr. 24 Øre,
Midvaag — —	38,290 — 67 —.

For Kvivig Sogns Kommune har Amtskommunen, der tidligere har maattet udrede de i Oktober 1930 forfaldne Ydelser, yderligere maattet udrede de henholdsvis pr. $^{11}/_{12}$. 1931, $^{11}/_{6}$. 1932 og $^{11}/_{12}$. 1932 forfaldne Ydelser, hvorefter denne Kommunes samlede Gæld udgør 1944 Kr. 61 Øre.

For de i Januar 1933 og tidligere udredede Beløb er udstedt Obligationer, hvorved Forstanderskaberne anerkender Gælden som „Anfordringsgæld". Med Hensyn til de i Juni 1933 udredede Beløb er Udkast til Obligationer af Amtet tilsendt Forstanderskaberne, men endnu ikke modtaget tilbage i underskrevet Stand.

Endelig anmoder Amtet om, at der paa Budgettet for det kommende Aar for Amtsrepartitionsfonden beregnes de fornødne Midler til Dækning af ca. 18.000 Kr. af de pr. $^{11}/_{6}$. 1934 og $^{11}/_{12}$. 1934 forfaldne Ydelser, og anfører, at et lignende Beløb maa beregnes betalt for 11. Juni og 11. December Terminer 1933.

Udvalget maa udtale det beklagelige i, at de forskellige forannævnte Havne ikke er i Stand til at opfylde de dem paahvilende Forpligtelser med Hensyn til Afbetalingen af Havnelaanene, da dette Forhold kun kan virke skadeligt, naar der fremtidigt maatte være Tale om Ydelser af Statslaan i tilsvarende Øjemed.

Forslag.

1) Amtet bemyndiges til af Amtsrepartitionsfonden at betale de Ydelser, som de respektive Kommuner ikke selv maatte være i Stand til at betale for de af Amtskommunen garanterede Havnelaan, dog at der gøres det yderste for at faa Kommunerne til selv at betale Ydelserne. For de i hvert enkelt Tilfælde af Amtsrepartitionsfonden saaledes udlagte Beløb paases det, at der udstedes rentefri Gældsbeviser paa samme Maade som hidtil, og der gives Kommunerne Paalæg om omgaaende at tilbagesende disse Gældsbeviser i underskrevet Stand.
2) Ved Fastlæggelsen af Amtsrepartitionsfondens Budget for 1934 regnes der med, at der for de af Amtskommunen garanterede Havnelaan vil være at betale for Tidsrummet $^{11}/_{12}$. 1933 — $^{11}/_{12}$. 1934, eller ialt 2 Terminer, et Beløb paa ca. 18.000 Kr.

Tann 7. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. - - 0.

---

119. Samtykt til leigu viðvíkjandi Vág havn. (264).[1]

Kommunala nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 7. oktober soljóðandi **Betænkning:**

I Samlingen 1932 vedtog Lagtinget angaaende Approbation af en fra Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune indsendt Lejekontrakt vedrørende Leje af Areal fra Vaag Havn følgende:

1) Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke kan meddele Approbation paa den mellem Andragerne og Købmand J. A. Hjelm oprettede Lejekontrakt i den foreliggende Form.

2) Det henstilles til Andragerne at faa oprettet en ny Lejekontrakt med lignende Indhold som de af Thorshavn Havnevæsen anvendte med behørig Hensyntagen til den i Thorshavn og Tveraa gældende Pladsleje.

3) Sagen vil derefter paany være at forelægge Lagtinget til Approbation.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 180.

4) Andragerne faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænkning, bilagt Afskrift af de blandt Bilagene værende Udkast til Lejekontrakt for Thorshavn Havn med tilhørende „almindelige Betingelser".

Forstanderskabet har ved Skrivelse af 10. December 1932 meddelt Lagtinget, at Forstanderskabet anser den i Thorshavn og Tveraa gældende Pladsleje for høj og ikke svarende til de i Vaag værende Forhold og anser Forstanderskabet en Leje af 75 Øre og 50 pr. m² pr. Aar for henholdsvis første og anden Række for passende, men har Forstanderskabet ikke fremsendt Udkast til ny Lejekontrakt, saaledes som bestemt i Lagtingsbeslutningen Punkt 2.

Udvalget maa herefter foreslaa Lagtinget at paalægge Forstanderskabet til næste Aars Lagtingssamling at udarbejde Udkast til Lejekontrakt i Overensstemmelse med Punkt 2 samt forelægge Sagen til næste Tingsamling, bilagt Afskrift af de i Anledning af Expropriation af Havnearealerne foretagne Vurderinger.

Forslag.

1) Det paalægges Forstanderskabet at oprette ny Lejekontrakt i Overensstemmelse med Punkt 2 i Forslaget af 1932, samt forelægge Sagen til næste Lagtingssamling.

2) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 9. oktober var uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

X. Ymisk lógmál.

120. Lóg um „Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke". (135).[1]

Rúsdrykkanevndin fekk málið til viðgerðar, Tann 4. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Undertegnede Udvalg har haft til Overvejelse den ovennævnte Lov i Anledning af, at den i Aar er til Revision i Tinget. Lagtinget nedsatte i 1931 en Kommission til Overvejelse af denne Sag. Kommissionen afgav Betænkning i Sagen 1932. Et Eksemplar af Betænkningen vedlægges.

Kommissionen delte sig i et Flertal paa 5 Medlemmer og et Mindretal paa 2 Medlemmer.

Flertallet anbefalede som formentlig fremmende for Ædrueligheden følgende Foranstaltninger:

1) Kraftig Forhøjelse af Spiritustolden,
2) Gennemførelse af en Lov om Beværternæring,
3) Oprettelse af et Ædrueligheds-nævn,
4) Etablering af et Told- og Ædrueligheds-politi,

og fremsatte Forslag herom.

Mindretallet, der ogsaa er ædrueligheds-venligt, ser anderledes paa Sagen, og dettes Standpunkt samler sig i Forslag om, at Lagtinget gennemfører en Ordning, hvorefter al Indførsel af og Handel med Spirituosa og denaturceret Spiritus til teknisk Brug overtages for Færøernes Vedkommende af Lagtinget.

De Standpunkter, som indtages i Kommissionen, er begge ogsaa repræsenterede i nærværende Udvalg. Det har været umuligt at komme til Enighed om en Fællesindstilling til Tinget. Udvalget har derfor delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Djurhuus, Johs. O. Joensen og A. Samuelsen) maa, saaledes som Sagen foreligger, indstille til Lagtingets Vedtagelse, at den gældende Lov om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke gøres gældende endnu for et Femmaar med et Par mindre Ændringer i § 3, tredje og fjerde Stykke. Vi er meget imod at opgive det Fremskridt, som denne Lov — dens Mangler til Trods — betyder i færøsk Samfundsliv.

Vi stiller derfor Forslag om, at medfølgende Lovforslag vedtages af Lagtinget og indstilles til Regeringen til Gennemførelse. Vi henleder Opmærksomheden paa, at Afgiften paa Spirituosa foreslaas forhøjet en Del ved et Lovforslag, der fremsættes af et andet Udvalg.

Mindretallet (Debess og Kallsoy) maa formene, idet man henviser til

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 183.

vedlagte foreløbige Forslag til Lov for Færøerne, indeholdende Bestemmelser om berusende Drikke m. m., hvilket gaar ud paa Etablering af et færøsk Spiritusmonopol, at der ad denne Vej maa kunne findes en tilfredsstillende og betryggende Løsning af Spørgsmaalet vedrørende Spiritushandelen, baade hvad angaar Spiritusomsætningen som Skatteobjekt og den nødvendige Hensyntagen til Forebyggelse af Spiritusmisbrug.

Ifølge ovennævnte Forslags § 1 skal der udarbejdes nærmere Regler vedrørende Udsalgets Administration m. m., hvilket Arbejde man i indeværende Tingsamling ikke ser sig i Stand til at faa tilendebragt, dels fordi Tiden er saa langt fremskreden, og særlig fordi man savner de nødvendige Oplysninger. Endvidere er det Mindretallet bekendt, at der fra Mindretallet i Udvalget vedrørende Finansplanen vil fremkomme Forslag i Sag Nr. 217/1933 om forskellige Skatter og Afgifter, hvilket har direkte Tilknytning til nærværende Sag.

Mindretallet finder saaledes ikke i Aar Anledning til at stille Forslag til Tingets Vedtagelse, men skal blot henvise til ovennævnte Mindretalsforslag i Sag Nr 217/1933.

Man skal i Henhold hertil foreslaa, at Revision af Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. udsættes 1 Aar.

Forslag.

Fra *Flertallet* (Djurhuus, Johs. O. Joensen og A. Samuelsen):

1) Forslag til Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. indstilles til Vedtagelse af Lagtinget.

2) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at hoslagte Forslag til Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. ophøjes til Lov.

Fra *Mindretallet* (Debess og Kallsoy):

§ 10 i Lov Nr. 115 af 4. April 1933 om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. ændres saaledes:

„Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1934 og for Rigsdagen i Samlingen 1934/35."

Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m.

§ 1.

Al Handel med og Udskænkning af og overhovedet ethvert Erhverv med berusende Drikke er forbudt.

Denne Bestemmelse skal dog ikke være til Hinder for, at Apoteker og eventuelt Haandkøbsudsalg fra disse udleverer berusende Drikke under Iagttagelse af de Regler, som fastsættes af Justitsministeren efter Samraad med Ministeren for Industri, Handel og Søfart, eller at autoriserede Læger udleverer saadanne Drikke ved Sygebehandling.

§ 2.

Det forbydes gratis at udskænke eller udlevere berusende Drikke i Forbindelse med Udøvelsen af nogen Næringsvirksomhed, saasom Handel,

Skibsrederi, Fiskeriinæring, Beværtning, Gæstgiveri og Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser. Det er altid forbudt at udskænke eller udlevere berusende Drikke i de paagældende Forretningslokaler og offentlige Lokaler.

I offentlige Beværtningslokaler er det forbudt Gæsterne at nyde medbragte berusende Drikke, og hverken Værten eller de, der gaar ham til Haande, maa finde sig i, at dette sker; ej heller maa Værten, hans Husstand eller Medhjælpere nyde berusende Drikke i Beværtningslokalerne. I ethvert Beværtningslokale skal der paa en iøjnefaldende Plads findes opslaaet et tydeligt Aftryk af nærværende Bestemmelse.

Det skal være Personer, der er under 18 Aar, forbudt at indforskrive berusende Drikke, og berusende Drikke, som ankommer til saadanne Personer, maa ikke udleveres.

Ingen maa være Personer, der er under 18 Aar, eller som er kendeligt berusede, eller som vedkommende vitterlig bekendt er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed eller utilregnelige, behjælpelig med at komme i Besiddelse af berusende Drikke.

§ 3.

Det er forbudt at forskrive berusende Drikke til andre. Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug.

Personer, der driver Handel, Beværtning, Gæstgiveri eller Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser som Erhverv eller er ansatte som Bestyrere af eller har anden fast Beskæftigelse ved en saadan Virksomhed, maa heller ikke paa anden Maade skaffe andre saadanne Drikke tilført. Dette Forbud gælder ogsaa den paagældendes Ægtefælle, saa længe Samlivet ikke er ophævet ved Separation.

Det er forbudt at indføre berusende Drikke, medmindre Sendingen ledsages af Ladningsdokument, som tydeligt angiver Modtageren. Indførte berusende Drikke maa kun udleveres til Modtageren eller til en Person, som afleverer behørig skriftlig Fuldmagt fra denne.

Indført Spirituosa, der ikke er afhentet Maanedsdagen efter Ankomsten, returneres Afsenderen med vedkommende Dampskibsselskabs først afgaaende Skib.

Berusende Drikke, som indføres, maa ikke udleveres, forinden Modtageren han forevist skriftligt Bevis for, at han ikke skylder forfalden Skat eller har anden Gæld til Kommunen.

§ 4.

Det bestemmes ved Anordning af Ministeren for Industri, Handel og Søfart, hvilke nærmere Regler der gælder ved Salg af denatureret Spiritus.

For at drive Handel med denatureret Spiritus udkræves ikke Næringsbevis i Henhold til Lov om Ophævelse af den kongelige Enehandel paa Færøerne af 21. Marts 1855 § 10.

§ 5.

Ved berusende Drikke forstaas i denne Lov alle Drikke, som indeholder $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol eller derover, dog at Øl, som er tilvirket paa er Bryggeri i det øvrige Kongerige, og som ved Udleveringen fra Bryggeriet indeholder under $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol, under ingen Omstændigheder falder ind under Lovens Bestemmelser.

Hvad der i denne Lov skal forestaas ved Drikke, fastsættes ved kongelig Anordning.

§ 6.

Offentlig Reklame, hvortil henregnes Reklamering ved Udsendelse af

Reklamesedler eller lignende, angaaende Salg eller Udlevering af berusende Drikke forbydes.

§ 7.

Overtrædelser af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger straffes med Bøder fra 50 Kr. til 1000 Kr. eller, for saa vidt nogen har forhandlet eller udskænket berusende Drikke, med Bøder fra 200 Kr. til 1000 Kr. Dog kan Bøden for Overtrædelse af Bestemmelsen i § 2, 2det Stykke, 2det Punktum, gaa ned til 20 Kr. I Gentagelsestilfælde forhøjes Bøderne. Ved Bestemmelsen af Bødens Størrelse bør der navnlig tages Hensyn til, hvor meget vedkommende maa antages at have tjent ved sin ulovlige Virksomhed, og til Størrelsen af den hos ham ved Undersøgelsens Begyndelse værende Beholdning af berusende Drikke. I Tilfælde, hvor vedkommende tidligere har været dømt eller har vedtaget Bøder for Handel med eller Udskænkning eller Udlevering af berusende Drikke, skal endvidere den Beholdning, som forefindes hos ham, konfiskeres. Bøderne og det ved Realisationen af de konfiskerede Varer indkomne Beløb tilfalder vedkommende Hjælpekasse.

§ 8.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger behandles som Politisager.

§ 9.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Byraadet for Thorshavn Kommune i Forbindelse med Politiøvrigheden at vaage over, at denne Lov ikke overtrædes, og naar vedkommende kommunale Raad forlanger det, skal Sag anlægges i Anledning af en saadan Overtrædelse.

§ 10.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1934, fra hvilken Dag Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. af 4. April 1928 ophæves.

De i Henhold til Lovene for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke. m. m. af 21. December 1917, 30. Januar 1923 og 4. April 1928 udfærdigede Forskrifter bliver, i det Omfang de endnu er gældende, i Kraft, indtil anden Bestemmelse træffes.

Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1938 og for Rigsdagen i Samlingen 1938—39.

Foreløbigt Forslag til Lov for Færøerne, indeholdende Bestemmelser om berusende Drikke m. m.

§ 1.

Berusende Drikke maa ikke indføres eller forhandles af andre end Lagtingets Udsalg. Nærmere Regler vedrørende dette fastsættes af Tinget.

Iøvrigt skal al Handel med og Udskænkning af og overhovedet ethvert Erhverv med berusende Drikke være forbudt.

Denne Bestemmelse skal dog ikke være til Hinder for, at Apotheker og eventuelt Haandkøbsudsalg fra disse udleverer berusende Drikke under Iagttagelse af de Regler, som fastsættes af Justitsministeren efter Samraad med Ministeren for Industri, Handel og Søfart, eller at autoriserede Læger udleverer saadanne Drikke ved Sygebehandling.

§ 2.

Det forbydes gratis at udskænke eller udlevere berusende Drikke i Forbindelse med Udøvelsen af nogen Næringsvirksomhed, saasom Handel, Skibsrederi, Fiskerinæring, Beværtning, Gæstgiveri og Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser. Det er altid forbudt at udskænke eller udlevere berusende Drikke i de paagældende Forretningslokaler og offentlige Lokaler.

I offentlige Beværtningslokaler er det forbudt Gæsterne at nyde medbragte berusende Drikke, og hverken Værten eller de, der gaar ham til Haande, maa finde sig i, at dette sker; ej heller maa Værten, hans Husstand eller Medhjælpere nyde berusende Drikke i Beværtningslokalerne. I ethvert Beværtningslokale skal der paa en løjnefaldende Plads findes opslaaet et tydeligt Aftryk af nærværende Bestemmelse.

Det skal være Personer, der er under 18 Aar, forbudt at købe berusende Drikke.

Ingen maa være Personer, der er under 18 Aar, eller som er kendeligt berusede, eller som vedkommende vitterlig bekendt er umyndiggjorte paa Grund af Drikfældighed eller utilregnelige, behjælpelig med at komme i Besiddelse af berusende Drikke.

§ 3.

Det er forbudt at forskrive fra Lagtingets Udsalg berusende Drikke til andre. Dette gælder dog ikke Bestilling af Vin til Nadverbrug.

Personer, der driver Handel, Beværtning, Gæstgiveri eller Afholdelse af offentlig Dans eller andre offentlige Forlystelser som Erhverv eller er ansatte som Bestyrere af eller har anden fast Beskæftigelse ved en saadan Virksomhed, maa heller ikke paa anden Maade skaffe andre saadanne Drikke. Dette Forhold gælder ogsaa den paagældendes Ægtefælle, saalænge Samlivet ikke er ophævet ved Separation.

§ 4.

Det bestemmes ved Anordning af Ministeren for Industri, Handel og Søfart, hvilke nærmere Regler der gælder ved Salg af denatureret Spiritus.

For at drive Handel med denatureret Spiritus udkræves ikke Næringsbevis i Henhold til Lov om Ophævelse af den kongelige Enehandel paa Færøerne af 21. Marts 1855 § 10. Indførsel til Færøerne af denatureret Spiritus maa kun foregaa til Lagtingets Udsalg.

§ 5.

Ved berusende Drikke forstaas i denne Lov alle Drikke, som indeholder $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol eller derover, dog at Øl, som er tilvirket paa et Bryggeri i det øvrige Kongerige, og som ved Udleveringen fra Bryggeriet indeholder under $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol, under ingen Omstændigheder falder ind under Lovens Bestemmelser.

Hvad der i denne Lov skal forstaas ved Drikke, fastsættes ved kongelig Anordning.

§ 6.

Offentlig Reklame, hvortil henregnes Reklamering ved Udsendelse af Reklamesedler eller lignende, angaaende Salg eller Udlevering af berusende Drikke forbydes.

§ 7.

Overtrædelser af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger straffes med Bøder fra 50 Kr. til 1000 Kr. eller, for saa vidt

nogen ulovligt har forhandlet eller udskænket berusende Drikke, med Bøder fra 200 Kr. til 1000 Kr. Dog kan Bøden for Overtrædelse af Bestemmelsen i § 2, 2det Stykke, 2det Punktum, gaa ned til 20 Kr. I Gentagelsestilfælde forøjes Bøderne. Ved Bestemmelsen af Bødens Størrelse bør der navnlig tages Hensyn til, hvor meget vedkommende maa antages at have tjent ved sin ulovlige Virksomhed, og til Størrelsen af den hos ham ved Undersøgelsens Begyndelse værende Beholdning af berusende Drikke. I Tilfælde, hvor vedkommende tidligere har været dømt eller har vedtaget Bøder for Handel med eller Udskænkning eller Udlevering af berusende Drikke, skal endvidere den Beholdning, som forefindes hos ham, konfiskeres. Bøderne og det ved Realisationen af de konfiskerede Varer indkomne Beløb tilfalder Lagtingets Udsalg.

§ 8.

Sager angaaende Overtrædelse af denne Lov og de i Henhold til Loven udstedte Anordninger behandles som Politisager.

§ 9.

Det paahviler Forstanderskaberne for Landkommunerne samt Byraadet for Thorshavn Kommune i Forbindelse med Politiøvrigheden at vaage over, at denne Lov ikke overtrædes, og naar vedkommende kommunale Raad forlanger det, skal Sag anlægges i Anledning af en saadan Overtrædelse.

§ 10.

Denne Lov træder i Kraft den fra hvilken Dag Lov for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. af ophæves.

De i Henhold til Lovene for Færøerne om Forbud mod at drive Erhverv med berusende Drikke m. m. udfærdigede Forskrifter forbliver, i det Omfang de endnu er gældende, i Kraft, indtil anden Bestemmelse træffes.

Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð. Uppskot minnilutans fall, bert 6 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans:

§§ 1—2 vóru samtyktar við 15 atkv. — 0.

§ 3, 1. 2. og 3. stk. varð samtykt við 15 atkv. — 0.

§ 3, 4. stk. varð samtykt við 14 atkv. — 0.

§ 3, 5. stk. varð samtykt við 11 atkv. — 0.

§§ 4, 5, 6, 7, 8, 9 og 10 vóru samtyktur við 15 atkv. — 0.

Málið fór til 3. viðgerð.

Tann 7. oktober varð framlagt soljóðandi Ændringsforslag frá A. Samuelsen o. fl.:

I § 3, 5te Stykke, indskydes foran Ordet „Gæld" Ordet „forfalden."

Tann 9. oktober var málið til 3. viðgerð.

§§ 1—2 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Broytingaruppskot frá N. Niclasen pkt. 1 til § 3 (4. stk. udgaar) fall, bert 6 atkv. — 0.

Broytingaruppskot frá N. Niclasen pkt. 2 til § 3 (5. Stk. udgaar) fall, bert 5 atkv. — 0.

Broytingaruppskot frá N. Niclasen o. fl. til § 3, 5. stk. (eller anden forfalden Gæld udgaar) fall, bert 9 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá A. Samuelsen o. fl. § 3, 5. stk. varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

§ 3 broytt soleiðis varð samtykt.

§§ 4—10 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Lóguppskotið varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. Olaus Joensen, Winther, Dam, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Kallsoy, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Mitens, Debess. *Burtur:* Paturssen,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 15 atkv. — 0.

---

121. Reglur viðvíkjandi ølsalgi. (43).[1] Bann móti at selja tubbak til børn. (44).[1] Sølan av denaturerað um spritti. (45).[1] Alkohollæra. (46).[1]

Við 1. viðgerð tann 4. august vóru málini beind í eina 5-mannanevnd *(Rúsdrekkanevndin).*

Tað framgongur ikki av gerðabókini hvat ið seinri er viðgjørt hesum málum viðvíkjandi.

Málini eru soleiðis geymd til næsta ár.

---

[1]) Sbr. Lógtingstiðindi 1932, bls. 183.

122. Tollógin. (165).[1]

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 4. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Undertegnede Udvalg, som har behandlet ovennævnte Lovforslag, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Danielsen, Djurhuus, O. F. Joensen og A. Samuelsen) har udarbejdet et Forslag til Lov om forskellige Skatter og Afgifter, som man har tænkt sig gennemført og gældende for et Femaar. Dette Forslag afviger i Realiteten ikke fra den gældende Lov, naar bortses fra, at enkelte Afgiftssatser er forhøjede i Overensstemmelse med de Hovedsynspunkter, som det samme Flertal har gjort gældende i Udvalgsbetænkning af 9. Juni fra det staaende Lagtingsudvalg i Sagen angaaende Finansplanen. — Flertallet skal ganske kort som Motivering for Forslagets Fremsættelse anføre, at det, saaledes som Forholdene har udviklet sig, vil være umuligt at administrere Færøernes Amtskommune, hvis der ikke skaffes en Indtægt af den Størrelse, som den gældende Afgiftslov giver, normalt ca. 200.000 Kr., hvoraf der forlods afgives til Staten 30.000 Kr. som Erstatning for Tiender m. m. og til Nedsættelse af Sygehustaksterne 25.000 Kr. Hertil kommer, at det vilde møde den allerstørste Modstand hos Afholdsfolk af alle Afskygninger, hvis Afgiften paa Spirituosa nedsættes til de Takster, der gælder ifølge Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912.

Man skal derfor foreslaa, at Forslaget vedtages og indsendes til Regeringen med Indstilling om Gennemførelse. Justitsministeriet har i Skrivelse af 22. August d. A. udtalt, at Regeringen principielt intet har at indvende mod, at den gældende Lov om forskellige Skatter og Afgifter forlænges med en Forhøjelse og Regulering af Afgiftssatserne som foreslaaet.

Mindretallet (Debess, Mitens og Paturssen) maa fraraade for Tiden at forhøje de nugældende Toldsatser paa Spirituosa, Tobak og Sukkervarer.

Derimod formener Mindretallet, at der, hvad angaar Spiritusomsætningen som Skatteobjekt bør fremskaffes Oplysninger om de Fremgangsmaader, hvorefter Norge og Island forretningsmæssigt har ordnet sig med Hensyn til Spiritusomsætningen i nævnte Lande. Man tænker sig nemlig, at Lagtinget paa Grundlag af Tilvejebringelse af disse Oplysninger til næste ordinære Lagtingssamling vil være i Stand til at fremsætte et begrundet Forslag om Etablering af et færøsk Spiritusmonopol.

Forslag.

Fra *Flertallet* (Danielsen, Djurhuus, O. F. Joensen og A. Samuelsen):

Forslaget om Lov for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter indsendes til Regeringen med Andragende om, at det maa blive gennemført i den nu paabegyndte Rigsdagssamling.

Fra *Mindretallet* (Debess, Mitens og Paturssen):

1) De nuværende Toldsatser bibeholdes.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1982, bls. 185.

2) Tinget stiller et Beløb af indtil 1000 Kr. til Vinnunevndins Disposition til Bestrideiso af Omkostningerne ved Udsendelse af en dertil kvalificeret Person, der ud fra forretningsmæssige og administrative Hensyn vil have at tilvejebringe Oplysninger vedrørende Ordning, Anlæg og Drift af Spiritusmonopoler i Norge og Island, for paa Grundlag heraf at fremsætte Forslag til næste ordinære Lagtingssamling.

Fylgiskjal:

Forslag til Lov for Færøerne om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter.

§ 1.

I Stedet for § 1 i Lov Nr. 44 af 30. Marts 1892, jfr. Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 § 1, Lov Nr. 36 af 15. Februar 1928, Lov Nr. 252 af 10. Oktober 1928 og Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne, træder følgende Bestemmelser:

1. Af al Slags Vin, Brændevin, Spiritus eller spirituøse Drikkevarer, som indføres til Færøerne, erlægges følgende Afgift:
   a. Af Vin paa Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter 40 Øre; paa Flasker og andre mindre Beholdere, for hver $^3/_4$ Liter 45 Øre.
   b. Af almindelig Brændevin og Akvavit i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter, for hver Liter: af 8° Styrke og derunder 150 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 280 Øre, over 12° Styrke 380 Øre; paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $^3/_4$ Liter: af 8° Styrke og derunder 180 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 320 Øre, over 12° Styrke 450 Øre.
   c. Af anden Slags Spiritus, eller spirituøse Drikkevarer af enhver Slags i Fade eller Beholdere, der rummer over 1 Liter for hver Liter: af 8° Styrke og derunder 250 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 450 Øre, over 12° Styrke 630 Øre; paa Flasker og andre mindre Beholdere for hver $^3/_4$ Liter: af 8° Styrke og derunder 300 Øre, over 8° indtil 12° Styrke 500 Øre over 12° Styrke 750 Øre.
   d. Af ren Spiritus over 12° Styrke, der indføres til Apoteker til Brug ved Tilberedelse af Medicinalvarer, for hver Liter 35 Øre, imod at Apotekeren for hver Gang afgiver skriftlig Erklæring paa Tro og Love om, at den indførte Spiritus udelukkende vil blive anvendt til medicinal Brug. Hvis saadan Spiritus denatureres af Apotekeren til Hospitalssprit efter Regler, der fastsættes af Justitsministeriet, vil Afgiften af den til Denaturering benyttede Spiritusmængde blive refunderet Apotekeren.
   e. Afgiftsbestemmelserne om Spiritus finder Anvendelse paa al Spiritus, der indføres til Færøerne og ikke er fuldstændig denatureret. Ret til afgiftsfrit at indføre ufuldstændig denatureret Spiritus skal af Justitsministeriet kunne tillæggges Apotekere. Justitsministeriet fastsætter nærmere Regler for Denatureringen.
2. Af al Slags Øl, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 30 Øre pr. Liter, dog saaledes, at Afgiften af Øl, som indføres fra det øvrige Kongerige og efter de dér gældende Regler er skattefrit, kun skal være 15 Øre pr. Liter. Af alt Øl, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Øre pr. Liter.
3. Af afkoholfri Frugtvine (med under $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol) og lignende Drikkevarer fremstillede af Frugtsaft, Mineralvand, Limonade, Citronvand og lignende, som indføres til Færøerne, betales en Afgift af 15 Øre pr. Liter.

Af alle de i ovenstaaende Stykke nævnte Drikkevarer, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 10 Øre pr. Liter. Denne Afgift kan efter Ansøgning til Amtet refunderes for Partier, der er solgt til Udførsel, naar det for Amtet er godtgjort, at Varerne virkelig er udført fra Færøerne.

4. Af Tobak, Cigarer, Cigarillos, Cigaretter og Cigaretpapir, der indføres til eller fremstilles paa Færøerne, betales følgende Afgifter:
   a. Røgtobak, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er 300 Øre. pr. kg eller derunder 30 Øre pr. kg.
   b. Al anden Røgtobak 150 Øre. pr. kg.
   c. Spundet Skraatobak („spunnið tubbak") 40 Øre pr. kg.
   d. Al anden Skraatobak og Snustobak 200 Øre pr. kg.
   e. Cigaretter hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er 150 Øre pr. 100 Stkr. eller derunder 100 Øre pr. 100 Stkr. — Alle andre Cigaretsorter 200 Øre pr. 100 Stkr.
   f. Cigaretpapir $^1/_3$ Øre pr. Stk.
   g. Cigarer, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er 15 Øre pr. Stk. eller derunder 400 Øre pr. 100 Stk. Cigarer, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er over 15 Øre men ikke over 25 Øre pr. Stk. 500 Øre pr. 100 Stkr.
   Cigarer, hvis Indkøbspris uden Tillæg af Fragt eller Afgift efter nærværende Lov er over 25 Øre pr. Stk. 600 Øre pr. 100 Stkr.
   h. Cigarillos 300 Øre pr. 100 Stkr.
   Justitsministeriet fastsætter Regler om Nedsættelse af Afgiften for Cigarer, Cigarillos eller Cigaretter, der fremstilles i Fabrikker paa Færøerne.

5. Af alle Slags Sukkervarer, der indføres til Færøerne, saasom Chokolade, Bonbons, Brystsukker, Konfekt, Marcipan, Pastiller, Sukkerkugler o. lign., betales en Afgift af 75 Øre pr. kg. Sirup, Melis, Tabletsukker, Farin, Puddersukker og alt andet Husholdningssukker, Kandissukker, og Kakaopulver uden Iblandet Sukker er dog afgiftsfri.
   Af alle de i ovenstaaende Stykke nævnte Varer, der fremstilles paa Færøerne, betales en Afgift af 50 Øre pr. kg.

§ 2.

Af de indkomne Afgiftsbeløb beholder Statskassen for hvert Kvartal 7.500 Kr., medens 6.250 Kr. forlods udbetales til Færø Amts Repartitionsfond til Nedsættelse af Taksterne paa de færøske Sygehuse efter Justitsministeriets nærmere Godkendelse. Resten fordeles saaledes: 1. Økonomisk Fond erholder 30 pCt. og Kirkefonden 20 pCt., hvilket Beløb anvendes til Fondenes almindelige Formaal i Overensstemmelse med de derom gældende Love og Bestemmelser. 2. De resterende 50 pCt. tilfalder Færø Amts Repartitionsfond.

§ 3.

Det er forbudt paa Færøerne at fremstille de i § 1, Punkt 1, nævnte afgiftspligtige Varer samt ØI, der indeholder $2^1/_4$ Vægtprocent Alkohol og derover.

§ 4.

Justitsministeriet bemyndiges til at fastsætte nærmere Bestemmelser om Fremgangsmaaden ved Afgifternes Opkrævning og om Kontrol med de Virksomheder, som paa Færøerne fremstiller afgiftspligtige Varer. Udgifterne

ved Afgifternes Opkrævning og Kontrollens Gennemførelse afholdes forlods af de ved Afgifterne indkomne Beløb.

§ 5.

Denne Lov træder straks i Kraft og gælder til Udløbet af Finansaaret 1938—39. Fra 1. April 1939 at regne træder Bestemmelserne i Lov Nr. 46 af 7. Marts 1912 paany i Kraft.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð.

§ 1, stk. 1, pkt. a, óbroytt varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
—„— 1, „ b og c varð samtykt við 11 atkv. — 0.
—„— 1, „ d, e óbroytt varð hildið samtykt uttan atkvøðisgr.
—„— 2 óbroytt varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
—„— 3 síðsta pkt. varð samtykt við 11 atkv. — 0.
—„— 3 soleiðis broytt varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
—„— 4 pkt. a og b varð samtykt við 11 atkv. — 0.
—„— 4 „ c og d óbroytt varð samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
—„— 4 „ e, f og g varð samtykt við 11 atkv. — 0.
—„— 4 „ h óbroytt varð samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
—„— 5 varð samtykt við 11 atkv. — 0.

§§ 2, 3, 4 og 5 óbroyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Málið fór til 3. viðgerð.

Tann 9. oktober var málið til 3. viðgerð.

Formaðurin framlegði soljóðandi **Ændringsforslag** frá Patursson og Debess:

„Som nyt Punkt 3 sættes:

Flertallets Forslag medtages i Forhandlingerne med Regeringen om Finansplanen."

§§ 1—5 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Lóguppskotið varð sett undir atkvøðisgreiðslu við uavnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Dam, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, Joh. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Winther, Patursson, Nielasen, Debess. *Burtur:* Zacharlasen, Sigurd Poulsen, Viðstein, Mitens, Kallsoy,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 12 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Patursson og Debess fall, bert 7 atkv. — 0.

Uppskot minnilutans fall, bert 8. atkv. — 0.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 12 atkv. — 0.

123. Broytingar í skattalógini. (47).[1]

Kommunala nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 11. september soljóðandi **Betænkning:**

I Lagtingssamlingen 1932 var til Behandling Sag om Ændring i Skatteloven — se Lagtingstidende Side 192.

Sagen, der er rejst af „Føroya arbeiðarafelag", og som gaar ud paa at ændre Skatteloven saaledes, at Paaligningen kan ske efter større stigende Skala, og at smaa Indtægter helt kan fritages for Skat, blev udsat fra forrige Aar, for at der kunde indhentes Erklæring fra samtlige Forstanderskaber, Thorshavns Byraad samt Lagtingets Skatteudvalg.

Sagen foreligger nu til fornyet Behandling, bilagt Erklæringer fra samtlige Forstanderskaber med Undtagelse af Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune.

Af Erklæringerne fremgaar det, at enkelte Kommuner billiger Tanken om at paaligne Skat efter en større stigende Skala, medens saa godt som alle Kommuner gaar imod Fritagelse for Skat for mindre Indtægters Vedkommende.

Ifølge § 15 i Skatteloven (Lov Nr. 76 af 12. Marts 1928) kan Kommuner ved Oprettelse af Skattevedtægter, der skal approberes af Lagtinget, bestemme, at Skatteindtægter for hver enkelt Skatteyder *kan forhøjes med indtil 40 pCt.*, naar der foreligger forholdsvis store Indkomster, ringe Husstand, særlig stor Vinding i det sidste Aar eller særlig heldige Driftsforhold, og *nedsættes med indtil 70 pCt.*, naar der bl. a. foreligger ringe Indkomst, store Tab og Uheld m. v. og *kan endvidere Indkomster paa 1000 Kr. og derunder nedsættes efter Ligningsmyndighedernes frie Skøn, dog ingensinde saaledes, at Skatteydelsen helt bortfalder.*

De fleste Kommuner har ladet tilvejebringe Skattevedtægter og benytter som Norm en forud fastlagt Ligningsskala. Dog har Forstanderskaberne for Fuglø, Svinø, Kunø, Kvivig, Kirkebø, Skaalevig, Husevig og Vaag Sogns Kommuner erklæret ikke at kunne anvende en fast Skala.

Følgende Kommuner kan ikke anbefale Arbejdsforeningens Forslag om Skattefrihed for smaa Indtægter, gennemgaaende med den Begrundelse, at de fleste nuværende Skatteydere derved vilde blive skattefri:

Husum, Mygledal, Funding, Lervig, Gøte, Næs, Sjov, Ejde, Kvalvig, Vestmanhavn, Kollefjord, Kalbak, Thorshavn udenbys, Nolsø, Sandevaag, Sørvaag, Sand, Skopen, Skuø, Famlen og Sumbø Sognes Kommuner.

Thorshavns Byraad anbefaler, at Skatteindtægterne fremtidig kan forhøjes eller nedsættes med indtil 80 pCt., dog saaledes at Skatteydelsen i intet Tilfælde helt bortfalder.

Klaksvig Sogns Kommune ønsker alene den Ændring, at Forhøjelse af større Indtægter kan stige til 50 pCt.

Haldersvig og Saksen Sognes Kommuner foreslaar særlige Skalaer for ugifte og for Forsørgere.

Fuglefjord og Midvaag Sognes Kommuner tiltræder — sidstnævnte med en mindre Ændring — den i Lagtingets Skatteudvalgs Cirkulære af 29. December 1930 anførte Ligningsskala.

1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932 bls. 192.

Kvalbø Sogns Kommune foreslaar en særlig Skala.

Bø og Myggenæs Sognes Kommuner ønsker alene Ændringer af Forhøjelsesreglerne, ikke af Nedsættelsesreglerne.

Frodebø Sogns Kommune foreslaar 1) at Skatteindtægter kan forhøjes med indtil 70 pCt., 2) at der indføres Formuesskat, 3) at der gives Forstanderskaberne Ret til at konstatere Renteindtægter i Pengeinstitutter og 4) at Sømænd og Fiskere skal betale en passende Skat i den Kommune, hvor det Skib, hvormed de sejler, er hjemmehørende.

Endvidere foreslaar Thorshavns Kommune, at Skattelovens § 2 ændres saaledes, at Personer, der opholder sig i Thorshavn for at besøge en Undervisningsanstalt, fritages for at svare Skat saalænge, forsaavidt han ikke har nogen Indkomst i den Tid.

Skopen Sogns Kommune ønsker Bestemmelsen om, at det er en Betingelse for kommunal Valgret, at vedkommende har betalt forfalden direkte Skat, ophævet.

Lagtingets Skattenævn har i Skrivelse af 9. August 1933 fremhævet, at det langt overvejende Antal Forstanderskaber gaar imod den foreslaaede Ændring og mener derfor ikke at kunne anbefale, at der foretages en almindelige Lovændring af det omhandlede Indhold. Derimod vil der efter Udvalgets Formening ikke være betænkeligt at indrømme de større Kommuner, der maatte ønske det, Adgang til gennem Skattevedtægt at forhøje større Indtægter med en noget større Procent end hidtil hjemlet.

Endelig foreslaar Klaksvig Sogns Kommune, at Kommuner med mere end 1000 Indbyggere faar en Ligningskommission.

Da Forholdene, saaledes som det ogsaa vil fremgaa af de Sagen vedlagte Erklæringer, er saa forskelligartede i de forskellige Kommuner, er Udvalget af den Formening, at det vil være uhensigtsmæssigt for ikke at sige ugørligt at oprette en fælles Skattevedtægt for samtlige færøske Kommuner. Udvalget finder det derimod gennemførligt at overlade til de Kommuner, hvor der maatte findes Skatteydere med forholdsvis store Indtægter, ved Skattevedtægt, der skal approberes af Lagtinget, at forhøje Skatteindtægter med forholdsvis større Beløb end hidtil, og vil Udvalget foreslaa, at en Forhøjelse af indtil 60 pCt. i Stedet for hidtil 40 pCt. gennemføres.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Fritagelse for Skat, mener Udvalget ikke at kunne anbefale, at der indføres en hertil sigtende Ændring af Skatteloven, dels fordi Indtægterne for det store Antal Skatteydere er meget smaa — ca. $^{3}/_{4}$ af samtlige Skatteydere har en Indtægt, der ligger under 1000 Kr. — og dels fordi det maa anses for urimeligt, at Personer, der ikke betaler Kommuneskat, alligevel skal bevare Valgret til Kommunen, saaledes som af Skopen Sogns Kommune ønsket. I § 2 i Bekendtgørelse af 17. Juli 1931 angaaende Regler om kommunale Valg i Landkommunerne paa Færøerne er det bestemt, at Valgret bl. a. er betinget af, at vedkommende har svaret sin til Inddrivelse ved Udpantning forfaldne Skat til Kommunen for hele det forudgaaende Kalenderaar. En saadan Bestemmelse finder Udvalget retfærdig og naturlig og vil ikke tilraade, at der sker nogen Ændring i dette Forhold.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Formuebeskatning mener Udvalget ikke, at der f. T. er Anledning til at indføre nogen Skattebestemmelse herom, idet der ikke efter Udvalgets Skøn findes Personer her paa Øerne med saa store Formuer, at en direkte Beskatning af disse vil betyde nogen større Skatteindtægt. De Personer, der er i Besiddelse af nogen Formue, er som Regel saadanne, der dels driver og dels støtter de store Fiskerivirksomheder, hvis Levedygtighed er af største Betydning for vore Øer. Noget underledes vilde Forholdet stille sig, ifald der fandtes et større Antal Personer, der var

i Besiddelse af store Formuer, der ikke anvendtes til Fordel for Næringslivet. Hald Skatteloven bliver ændret derhen, at de store Indtægter kan beskattes efter større stigende Skala end hidtil, vil der allerede derigennem være paaført Personer med større Formuer en højere Beskatning.

Med Hensyn til det af Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune rejste Spørgsmaal om Beskatning af Sømænd og Fiskere i den Kommune, hvor det Skib, hvormed de sejler, er hjemmehørende, mener Udvalget, at Ret til Beskatning fremdeles maa være begrundet i fast Ophold i vedkommende Kommune, jfr. Bestemmelserne i Skattelovens § 1. Forøvrigt vilde Gennemførelse af en saadan Skattebestemmelse virke aldeles ruinerende for de Kommuner, hvis Skatteydere sejler med Skibe, hjemmehørende i de store Kommuner.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Kommunernes Ret til at kunne konstatere en Skatteyders Renteindtægter i Pengeinstitutter skønner Udvalget, at Skattelovens § 34 er tilstrækkelig udtømmende i saa Henseende.

Angaaende det af Thorshavns Kommune rejste Spørgsmaal om Ændring i Skatteloven derhen, at Personer, der opholder sig i Thorshavn for at besøge en Undervisningsanstalt, fritages for at svare Skat saalænge, forsaavidt han ikke har nogen Indtægt i den Tid, mener Udvalget, at der kan være Anledning til at indføre en saadan Bestemmelse i Skatteloven.

Med Hensyn til Klaksvig Sogns Kommunes Ønske om at ansætte en særlig Ligningskommission for Kommuner med mere end 1000 Indbyggere, finder Udvalget det for naturligt, at der findes en saadan Ligningskommission, da Arbejdet ved Skattepaaligningen, der skal gennemføres i Begyndelsen af Regnskabsaaret — paa et Tidspunkt, hvor meget andet kommunalt Arbejde ogsaa skal udføres — i de store Kommuner medfører saa meget Arbejde og maa optage Forstanderskabets Medlemmer i saa stor Grad, at det øvrige Forstanderskabsarbejde til dels kan blive forsømt. Udvalget skal derfor foreslaa, at der foretages fornøden Ændring i Skattelovens § 16.

Da Udvalgets Opmærksomhed er henledt paa det uheldige i, at Skattelovens § 33 mangler Bestemmelse om Medlemmernes Inhabilitet, finder Udvalget det for paakrævet, at der indføres en Bestemmelse herom i Lighed med § 18.

Efter det saaledes anførte vil Udvalget foreslaa, at Tinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om at faa indført følgende Ændringer i Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923:

Forslag.

1) Som nyt Stykke til § 2 tilføjes:

„Den, hvis Ophold i en Kommune skyldes Uddannelse paa en Undervisningsanstalt, skal være fritaget for Skat til den paagældende Kommune for det Tidsrum, Undervisningen varer, forsaavidt han ikke har nogen Indkomst i den Tid, hvorimod Hjemstedskommunen kan beskatte ham, som om han havde Ophold dér."

2) § 15, Pkt. 1, affattes saaledes:

„at Skatteindtægten for hver enkelt Skatteyder efter Lejlighed kan forhøjes (forholdsvis store Indkomster, ringe Husstand, særlig stor Vinding i det sidste Aar, særlig heldige Driftsforhold) med indtil 60 pCt. eller nedsættes (forholdsvis ringe Indkomster, stor Børneflok, Alderdom, Sygdom,

store Tab og Uheld i det sidste Aar) med indtil 70 pCt., hvorved dog lagttages, at den stedfundne Forhøjelse eller Nedsættelse i det enkelte Tilfælde — under Hensyn til de nævnte Omstændigheder — maa staa i Forhold til den Forhøjelse eller Nedsættelse, der foretages overfor skattepligtige med tilsvarende Indkomster."

3) § 16 ændres og affattes saaledes:

„Med „Ligningsmyndigheden" forstaas i denne Lov Forstanderskabet (i Thorshavn og i Landkommuner med over 1000 Indbyggere Ligningskommissionen)."

4) Til § 33 tilføjes som nyt Stykke:

„De i § 18 indeholdte Regler for Inhabilitet skal ogsaa være gældende for Medlemmer af Lagtingets Skattendvalg."

5) Der indføjes som ny § 33a følgende Bestemmelser:

„I de færøske Kommuner udenfor Thorshavn, der har over 1000 Indbyggere efter den senest foretagne almindelige Folketælling, foretages Skatteligningen af en særlig Ligningskommission paa 5 Medlemmer, som vælges efter samme Regler, der gælder for Valg af Medlemmer til Forstanderskabet, jfr. f. T. Bekendtgørelse Nr. 200 af 17. Juli 1931. Valget finder Sted samtidig med Valget til Forstanderskabet, første Gang i Januar — Februar 1934 for Valgperioden $^{1}/_{1}$. 1935 til $^{31}/_{12}$. 1938. Ligningskommissionen vælger selv sin Formand af sin egen Midte. Med Hensyn til dens Beslutninger og Afstemninger forholdes efter de for Forstanderskaberne gældende Regler, jfr. f. T. § 14 i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872."

Tann 13. september var málið til 2. viðgerð. Atkvøðisgreiðsla varð goymd til ein seinri fund.

Við framhald av 2. viðgerð tann 15. september varð pkt. 1 samtykt við 18 atkv. — 0, pkt. 2 samtykt við 17 atkv. — 0; pkt. 3 og 5 samtykt við 18 atkv. — 0 og pkt. 4 samtykt við 14 atkv. — 0.

Við 15 atkv. — 0 varð samtykt, at málið fór til 3. viðgerð.

Tann 22. september varð málið til 3. viðgerð.

Formaðurin framlegði soljóðandi Ændringsforslag frá Mitens:

Lov for Færøerne om den kommunale Beskatning af 12. Marts 1923 er bygget paa den tilsvarende danske Lov vedrørende personlig Skat til Kommunen. Den nugældende danske Lov er Lov Nr. 73 af 29. Marts 1924, der afløste Lov af 15. Maj 1903, ændret ved Lov af 29. April 1918 og Lov af 18. Febr. 1922. I Loven af 1924 er der endvidere sket Ændringer ved Lov af 15. April 1930.

Ifølge den danske Lov skal der for enhver Kommune udenfor København tilvejebringes en Skattevedtægt. Sognerraadet gør Indstilling til Amtsraadet, og paa Grundlag af disse Indstillinger og med særligt Hensyn til saadanne Punkter, hvor et Flertal af Indstillingerne stemmer overens, udarbejdes fælles Skattevedtægter for Amtets Landkommuner. Dog kan der for saadanne Kommuner, hvor særlige Forhold er til Stede, foretages Afvigelser fra den almindelige Skattevedtægt. Den Indkomst, der lægges til Grund for Statsskatteansættelse, lægges ogsaa til Grund for Ligning af Kommuneskat. I Vedtægten kan fastsættes, at Skatteindtægten udfindes ved til denne Indkomst at lægge: indtil 50 pCt. forsaavidt den flyder af Kapital, Tiende eller andre

bestandige Afgifter, indtil 35 pCt, forsaavidt den flyder af fast Ejendom, indtil 25 pCt, forsaavidt den er Pension, Livrente, Aftægt, Klosterhævning eller lign., indtil 15 pCt, forsaavidt den er pensionsberettiget Indkomst. I Vedtægten kan endvidere fastsættes, at den saaledes udfundne Skatteindtægt for hver enkelt Skatteyder kan efter Lejligheden forhøjes, (forholdsvis store Indkomster, ringe Husstand, særlig stor Vinding i de sidste Aar, særlig heldige Driftsforhold) eller nedsættes (forholdsvis ringe Indkomster, stor Børneflok, Alderdom, Sygdom, store Tab og Uheld i det sidste Aar) medhenholdsvis indtil 30 pCt (for Kommuner, hvor Kildeartsbeskatning ikke anvendes, med indtil 40 pCt) og indtil 70 pCt.

Efter den færøske Lov kan der for en Kommune tilvejebringes en Skattevedtægt, hvori det kan bestemmes, at Skatteindtægten kan forhøjes eller nedsættes med henholdsvis indtil 40 pCt. og indtil 70 pCt. ligesom i de danske Kommuner, hvor man ikke har Kildeartsbeskatning. Da de fleste Indtægter paa Færøerne stammer fra Fiskeri og Handel, vil iøvrigt de tilsvarende Regler for de danske Kommuner om Kildeartsbeskatning ikke være af nogen praktisk Betydning.

Naar Udvalget nu foreslaar, at Forhøjelse kan ske med indtil 60 pCt, maa jeg paapege, at dette er i Strid med Princippet i den danske Lov, og maa fraraade dette, idet Kommunerne, der for nogles Vedkommende er i vanskelige økonomiske Forhold, ved Sparsommelighed og fornuftig Styrelse igen vil kunne komme over Vanskelighederne paa Grundlag af den nugældende Skattelov, uden at det er nødvendigt at gaa til Forhøjelse af Kommuneskatterne. Hertil kommer, at Kommunerne nok kan klare sig i de gode Aar, men Vanskelighederne kommer i de daarlige Aar, hvor de store Indtægter svigter, og hvor derfor Forhøjelsen indtil 60 pCt. er uden praktisk Betydning. Endvidere maa jeg fremhæve, at der burde være en ensartet Skattevedtægt for alle de færøske Landkommuner; men Forskellen vil blive endnu grellere, hvis man kun for nogle Kommuner vedtager Forhøjelsen til 60 pCt. Jeg maa derfor fraraade Udvalgets Forslag.

Den danske Skattelov indeholder i første Afsnit Regler om Skat til Opholdskommunen, og disse svarer til Reglerne i den færøske Lovs første Kap. og omhandler ifølge Reglernes Indhold personlig Skat, men derimod ikke Skat af Aktieselskaber. Afsnit 2. saavel i den færøske som den danske Lov omhandler Skat til Erhvervskommunen og omtaler Skat, der paahviler Personer eller Interessentskaber, men ikke Aktieselskaber. Den danske Lov har derefter i Kap. 3 særlige Regler om Skat af Aktieselskaber, medens tilsvarende Afsnit ikke findes i den færøske Lov. Jeg maa derfor mene, at det er tvivlsomt, om Aktieselskaber overhovedet kan beskattes med Kommuneskat paa Færøerne. Jeg tillader mig derfor at foreslaa, at der indføres tilsvarende Regler som i den danske Lov for Beskatning af Aktieselskaber.

Forslag.

Som Kap. IV indsættes i Lov for Færøerne (Nr. 76) af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning følgende, og de følgende Paragrafers Tal ændres det som Følge heraf nødvendige:

§ 30. Her i Landet hjemmehørende Aktieselskaber og Kommanditaktieselskaber samt andre Selskaber, hvis Medlemmer eller Deltagere ikke alle hæfter solidarisk uden Begrænsning for Foreningens eller Selskabets Forpligtelser, kan der paalægges i Kommuneskat Kommunens Skatteprocent, dog ikke over 3 pCt. aarlig af deres Nettoindtægt. Godtgør et Selskab, at en vis Del af dets Bruttoindtægt hidrører fra Virksomhed i Udlandet, bortfalder

dets Skattepligt for en forholdsvis tilsvarende Del af Nettoindtægten. Ved Beslutning om Opkrævning af Ekstraskat ved forholdsmæssig Forhøjelse i Skatteaarets Løb af de paa Ligningen opførte Skattebeløb kan Kommunalbestyrelsen vedtage, at Begrænsninger med Hensyn til Beskatning af de i dette Stykke omhandlede Selskaber m. v. ikke skal være til Hinder for, at de Selskaberne m. v. paalignede Skattebeløb forhøjes forholdsmæssigt.

Samme Skattepligt paahviler Forbrugsforeninger, naar de fordeler Varer til andre end Medlemmer, og Foreninger sigtende til Bearbejdelse, Forædling eller Salg af Medlemmernes Produkter med Hensyn til den Del af Virksomheden, der bestaar i Detailsalg fra Butik, samt gensidige Forsikringsforeninger, naar de overtager Forsikringer uden Forpligtelse til Deltagelse i det gensidige Ansvar, eller de uden at være oprettet i Henhold til Lov eller Forordning og underkastet ministerielt Tilsyn — opsamler Formue (Reserver) ud over 200.000 Kr. Derimod paahviler Skattepligten ikke Foreninger til Indkøb af de Raastoffer, Medlemmerne benytter til deres Bedrifts Udøvelse.

Naar Selskaber og Foreninger, der er hjemmehørende udenfor Færøerne, her i Landet besidder fast Ejendom eller har Værksted, Fabrik, Udsalgslokale, Bevværtningslokale eller Forretningskontor eller har særskilt Bestyrelse eller befuldmægtiget Agent, skal de aarligt i Kommuneskat svare 3 pCt. af deres her i Landet opnaaede Nettoindtægt. Som Nettoindtægt gælder for udenlandske Forsikringsselskaber Regnskabsaarets Bruttopræmieindtægt med Fradrag af de i Aarets Løb udbetalte Beløb i Anledning af overtagne Forsikringer og Fradrag af Aarets Driftsomkostninger, overensstemmende med et af Justitsministeren affattet Skema; det bliver herved at iagttage, at Indtægt af Renter af Reserver fra tidligere Aar og af Tilskud fra Beassurandører saavel som Udgifter af tilsvarende Beskaffenhed bliver Beregningen uvedkommende. De udenlandske Selskaber, og Foreningers herværende befuldmægtigede er medansvarlig for Skatten.

Skattepligten ifølge nærværende Paragraf er ikke betinget af nogen bestemt Varighed for Virksomhedens Udøvelse. Naar en af de her omhandlede Virksomheder drives i en Kommune i kortere Tidsrum end et Aar, bliver Skatten at ansætte efter den i det paagældende Tidsrum oppebaarne Skatteindtægt af Virksomheden.

Hvis et skattepligtigt Selskab eller en skattepligtig Forening opløses inden Skatteaarets Udgang, er Selskabet eller Foreningen forpligtet til at udrede den i Henhold til nærværende Paragraf for vedkommende Skatteaar paalignede Kommuneskat til Skatteaarets Udløb. Om Opløsningen skal den paagældende Bestyrelse tilstille vedkommende Kommunalbestyrelse Meddelelse samtidig med den foreskrevne Anmeldelse til Finansministeren.

Selskabet eller Foreningen skal derhos til vedkommende Kommune udrede en i Overensstemmelse med nærværende Paragraf beregnet Kommuneskat af Selskabets eller Foreningens Indkomst i den Regnskabsperiode, der er forløbet siden Udløbet af det Regnskabsaar, der er lagt til Grund ved Selskabets sidste Ansættelse til Skat. Har Skatteansættelse ikke fundet Sted, beregnes Skatten paa Grundlag af Indkomsten i det Tidsrum, hvori Selskabet har bestaaet. Bestyrelsens Medlemmer er een for alle og alle for een medansvarlige for Skattens Betaling, dog imod Regres til de enkelte Aktionærer.

§ 31. Under særskilt Bestyrelse staaende Forretningsafdelinger (Filialer) samt for udenlandske Forsikringsforetagender ethvert af disses Agenturer, forsaavidt de er bemyndigede til at afslutte Retshandeler eller modtage Betaling af skyldige Beløb, betragtes som selvstændige Selskaber, der er skattepligtige til den Kommune, hvorfra Filialen eller Agenturet bestyres. I Tvivlstilfælde afgør Justitsministeren endeligt, om en Forretningsafdeling er at betragte som en Filial.

Eftir ynski varð málið útsett til ein seinri fund.

Tann 29. september varð 3. viðgerð framhildin.

Broytingaruppskotið frá Mitens fall, bert 6. atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar pkt. 1 varð samtykt við 16 atkv. — 0; pkt. 2 samtykt við 14. atkv. — 0; pkt. 3 samtykt við 13 atkv. — 0; pkt. 4 samtykt við 15 atkv. — 0. og pkt. 5 samtykt við 12 atkv. — 0.

---

124. Skattalógin. (266).

Fíggjarnevndin framlegði tann 9. okktober soljóðandi **Betænkning:**

Udvalget har ikke kunnet enes om Forslagets Fremsættelse, men har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) skal udtale:

Det har i de senere Aar vist sig overmaade svært at faa tilvejebragt de fornødne Beløb til Amtsrepartitionsfondens Fornødenheder ved den sædvanlige Paaligning paa Kommunerne. De paalignede Beløb indgaar meget langsomt, og for større Beløb gælder det, at de slet ikke gaar ind. I de senere Aar har man forsøgt at lette Kommunernes Byrder ved at paaligne betydelig mindre Skat til Amtsrepartitionsfonden end fornødent til Udgifternes Bestridelse, men det siger sig selv, at denne Fremgangsmaade ikke kan gaa i Længden uden at bringe Amtskommunens hele Økonomi i Fare. Samtidig med, at Forholdet har været dette med Hensyn til Fondens Indtægter, viser det sig, at Udgifterne er stigende. De vanskelige økonomiske Tider har medført, at Amtsfondens Indtægter ikke gaar ind, men de har ligeledes medført, at Garantiforpligtelser, som Amtskommunen har paataget sig for enkelte Sognekommuner, er blevne effektive og koster Amtsfonden forholdsvis betydelige Summer. —

Andre Gældsforpligtelser, som Lagtinget i sin Tid har paataget sig, tynger ogsaa svært paa Budgettet.

Det nuværende Flertal kunde med god Grund lægge Ansvaret for saavel Gældsforpligtelser som store Dele af Kautionsforpligtelserne over paa tidligere Flertal, men man skal undlade det, fordi man er klar over at dette ikke bringer Amtskommunen over Vanskelighederne.

Til de almindelige Vanskeligheder, som Amtskommunen er inde i, kommer ogsaa i de senere Aar den Vanskelighed, at det er *vanskeligere* nu at faa Statstilskud til Forbedring af Færøernes Vejvæsen, end det var for 5—6 Aar siden. Den nuværende Regering har ogsaa foreløbig afvist Tanken om Statsstøtte til Forbedringer af Havneanlæg, som saavel Fiskerne som Lagtinget finder nødvendige. Regeringens Afvisning er sket med den Motivering,

at Anlæg som Haldersvig, Hove og Sand er lokale. Økonomisk Fonds Indtægter kan imidlertid ikke forslaa til Veje, Broer og Landingssteder, og vore Fiskere kan ikke undvære Forbedring af Landingssteder, selv om saadanne Arbejder paastaas at være lokale. Der mangler i høj Grad Køreveje paa hver eneste Ø, skønt der i de sidste 10—15 Aar med betydelig Statsstøtte er bygget ikke saa faa Kilometer Veje.

Vor Fiskerbefolkning er uden lønnende Beskæftigelse i 5 af Aarets Maaneder, og der udbetales ikke noget Beløb som Arbejdsløshedsunderstøttelse. Gennem Iværksættelse af Kørevejsarbejder kunde man heroppe bekæmpe Arbejdsløsheden indtil videre, men foreløbig kan man ikke opnaa tilstrækkelige Bevillinger hertil fra Statskassen.

Flertallet er derfor tvunget af foranstaaende Grunde gaaet med til Fremsættelsen af ovennævnte Lovforslag, der begrænses til at gælde i 5 Aar.

Man erkender, at Skatteevnen udnyttes tilstrækkelig stærk ude i Kommunerne, men man har formet Forslagets Bestemmelser saa lempelige som muligt. De Midler, der indvindes, skal benyttes i Overensstemmelse med Forslagets § 8.

Udvalgets Mindretal (Nielsen, Paturssøn og Winther) skal udtale:

Vort Parti fremsatte i 1918 et Forslag til Lov om Indkomstskat til Lagtinget (se Lagtingstidende 1918, Side 20). Ifølge dette skulde der svares en direkte Indkomstskat til Amtsfonden, nemlig af de første 1000 Kr. skattepligtig Indtægt 1%, af det Beløb, der var over 1000 Kr. indtil 2000 Kr., 1½%, og af det Beløb, der var over 2000 Kr. indtil 3000 Kr., 2% og saa fremdeles indtil 4% af det Beløb, som oversteg 6000 Kr. De første 600 Kr. skulde være skattefri. Forslaget var bygget med islandsk og dansk Lovgivning som Forbillede, og det var en Forudsætning, at Amtsfondsskatten, der paalignes Kommunerne, skulde nedsættes til et Minimum. Sambandspartiets Repræsentanter i Udvalget udtalte dengang, at Skatten til Amtsfonden og Kommunerne hvilede paa et retfærdigt Grundlag, og modsatte sig forøget Skat. Selvstyrepartiets Forslag blev vedtaget med 12 Stemmer mod 8, idet Sambandspartiet stemte nej.

For Lagtinget i 1919 foreslaa en Skrivelse fra Justitsministeren (se Lagtingstidende 1919, Side 110), hvori udtaltes, at det vedtagne Forslag tilligemed det i 1918 vedtagne Forslag til Lagtingslov ikke efter Ministeriets Mening egnede sig til Ophøjelse til Lov; men Ministeriet var ikke uvilligt til at medvirke til Ændringer af de paagældende Forhold, og mente, at det var rettest, at disse Spørgsmaal, der var af særlig indviklet og vanskelig Beskaffenhed og af vidtrækkende Betydning, drøftedes i en af Ministeriet nedsat Kommission, bestaaende af 4 Repræsentanter for Rigsdagen og 4 Repræsentanter for Lagtinget med tilkaldte Sagkyndige. Sambandspartiet erklærede ikke at ville gaa med til Nedsættelse af en Kommission, forinden Justitsministeren havde tilbagekaldt en Sigtelse, som Partiet havde ment, at han havde fremsat mod dette for i partipolitisk Øjemed at have fremsat Beskyldninger mod Modpartiet for at være danskfjentlige og at have Løsrivelsestendenser. Forslaget om Nedsættelse af Kommissionen blev vedtaget med 12 Stemmer mod 9, idet Sambandspartiet stemte nej, ligesom Partiet indleverede en Mindretalsindstilling mod, at Sagen fremmedes. Ministeriet vilde under de foreliggende Forhold, hvor Sambandspartiet nægtede at vælge Medlemmer til Kommissionen, ikke fremme Sagen. I 1920 (se Lagtingstidende 1920, Side 186) vedtog Lagtinget paany Skattelovforslaget med 12 Stemmer; men Sagen blev ikke fremmet af Ministeriet.

I 1930 (se Lagtingstidende 1930, Side 22) fremsatte Ministeriet paa Foranledning af nogle Udtalelser i Rigsdagen Forslag om, at der nedsattes

et Udvalg angaaende færøske Skatteforhold og saadanne andre finansielle Spørgsmaal, der i snævreste Forstand sluttet sig hertil. Selvstyrepartiet tiltraadte Forslaget om et saadant Udvalg, og dette blev vedtaget med 12 Stemmer, medens Sambandspartiet gik imod Forslaget. Ministeriet mente derefter ikke at kunne nedsætte et Udvalg, da Tanken ikke havde vundet tilstrækkelig Tilslutning i Lagtinget, og fremsendte derfor i 1931 i Stedet for en Plan angaaende en 10-aarig Ordning af forskellige finansielle Spørgsmaal. Herefter skulde der anlægges Havne i Klakksvik og Vestmanna med $^4/_5$ Statstilskud og for Statens Regning opføres et Sindssygehospital. Dernæst skulde forskellige Indtægter, der nu gaar i Statskassen, indgaa til Lagtinget; men dette skulde paa den anden Side overtage Anlæg af Veje og andre Havne, og der skulde indføres en indirekte Beskatning paa ca. 95.000 Kr. aarlig. Sagens Udvikling i 1931 og 1932 staar sikkert Tingets Medlemmer klar, og herom henvises til Lagtingstidende 1931, Side 184 og 1932, Side 258.

Lagtingets nuværende Flertal, Sambandspartiet, har ved første Behandling af Sagen om Finansplanen i Aar erklæret sig bestemt mod Principperne i Regeringens Forslag og uvilligt til videre Forhandling. Partiet har nu fremsat Forslag om direkte Skat til Lagtinget for en 5-aarig Periode. Idet vi henviser til vort Forslag af 1918, der er bygget paa lignende Principper, kan vi slutte os til Forslagets Principper, men maa udtale, at saafremt man havde fulgt vort Forslag i 1918 (jfr. Regeringens Kommissionsforslag af 1919) vilde Overskuelligheden nu have været lettere saavel vedrørende dette Forslag som det færøske Skattevæsen i sin Helhed. Forslaget fra Sambandspartiet er desuden først fremsat i de sidste Dage af Samlingen, og der er derfor meget kort Tid til Behandling af Sagen og Forslagets Enkeltheder.

Vi mener, at hele Færøernes Skattelovgivning bør underkastes en grundig og fagkyndig Behandling, og at dette bør ske som af Ministeriet foreslaaet i et Udvalg eller en Kommission, og vi foreslaar, at det af Sambandspartiet fremsatte Forslag indgaar som et Led i Forhandlingerne med Ministeriet og tages med i Overvejelserne, om de Byrder, som det ogsaa efter Sambandspartiets Mening nu er nødvendigt at pealægge Færinger, bør ske ved en direkte Beskatning eller indirekte ved Luksusbeskatning eller en Indirekte Beskatning af mindre nødvendige Varer eller paa begge Maader. Hele Spørgsmaalet er som sagt et indviklet Spørgsmaal af vidtrækkende Betydning, der bør underkastes saavel fagkyndig som politisk Overvejelse af en Kommission.

Forslag.

Fra *Flertallet* (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Regeringen anmodes om at gennemføre ovennævnte Lovforslag i indeværende Rigsdagssamling.

Fra *Mindretallet* (Niclasen, Patursson og Winther):

Flertallets Forslag medtages i Forhandlingerne med Regeringen om Finansplanen.

Fylgiskjal:

Lov for Færøerne om Ændring i og Tillæg til Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning (Skatteloven).

§ 1.

Enhver Person, Selskab eller Institution, som i Henhold til Lov Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning (Skatteloven) skal svare Skat til Opholdskommune eller Erhvervskommune paa Færøerne, er forpligtet til yderligere at betale direkte Skat til Amtskommunen, for saavidt hans Skatteindtægt naar 2.500 Kr. Skatteindtægten udgør hans skattepligtige Indkomst med de i Skatteloven hjemlede Fradrag, men uden Forhøjelse i Henhold til Lovens § 14.

Enkeltpersoner, der betaler Skat baade til Opholdskommune og Erhvervskommune, skal kun svare den i § 2 omhandlede Skat i Forhold til den i Opholdskommunen udfundne Skatteindtægt.

§ 2.

Den I § 1 omhandlede Skat erlægges efter følgende Skala:

Hvor Skatteindtægten udgør 2.500 Kr., svares et Beløb af 25 Kr.

Er Indtægten over

2.500	Kr.,	men	ikke	over	3.000	Kr.,	svares	25	Kr.	af	2.500	Kr.,	og	1	%	af Resten
3.000	-	-	-	-	4.000	-	-	30	-	-	3.000	-	-	2	-	-
4.000	-	-	-	-	5.000	-	-	50	-	-	4.000	-	-	3	-	-
5.000	-	-	-	-	6.000	-	-	80	-	-	5.000	-	-	4	-	-
6.000	-	-	-	-	7.000	-	-	120	-	-	6.000	-	-	5	-	-
7.000	-	-	-	-	8.000	-	-	170	-	-	7.000	-	-	6	-	-
8.000	-	-	-	-	10.000	-	-	230	-	-	8.000	-	-	7	-	-
10.000	-	svares 4 pCt. af hele Skatteindtægten.														

§ 3.

Inden 1. April indsender Ligningsmyndigheden til Lagtinget en specificeret Fortegnelse over alle de Indtægter, hvoraf Skat i Henhold til foranstaaende Bestemmelser skal svares til Amtskommunen, hvorhos der om enhver senere Ændring vedrørende Skatteindtægter paa 2.500 Kr. og derover straks skal sendes særskilt Indberetning til Lagtinget af Ligningsmyndigheden, medmindre Ændringen skyldes en Afgørelse af Lagtingets Skatteudvalg, idet det i saa Fald paahviler denne Institution at sende Meddelelse til Lagtinget.

§ 4.

Ved Lagtingets Foranstaltning meddeles det inden 1. Juni — i Tilfælde af senere Ændringer inden 1 Maaned efter at Indberetning i Henhold til § 3 er modtaget af Lagtinget — de Skattepligtige, hvilket Beløb de vil have at erlægge, og hvor paa Færøerne Beløbet skal indbetales. Hvis den skattepligtige mener, at der er afkrævet for stort et Beløb i Henhold til nærværende Lov, kan den paagældende paaklage Sagen til Lagtingets Skatteudvalg, naar dette sker inden Maanedsdagen efter, at Meddelelse om Skatten er afsendt fra Lagtinget. Spørgsmaalet om Størrelsen af den skattepligtige Indkomst kan den paagældende dog kun rejse efter de i Skattelovens §§ 19—20 indeholdte Regler.

§ 5.

Skatten forfalder til Betaling med Halvdelen 1. Juli og Halvdelen 1. Januar for det paa Forfaldsdagen udløbne Halvaar. For efterlignede Beløb er Forfaldsdagen Maanedsdagen efter, at Meddelelse i Henhold til § 4 er afsendt fra Lagtinget.

§ 6.

Er Beløbet ikke indbetalt inden een Maaned efter Forfaldsdag, forhøjes Skatten med 3 pCt. og for Betaling senere end Forfaldsdagen for næste Halvaar med 6 pCt.

§ 7.

Skatten med Tillæg efter § 6 kan inddrives ved Udpantning, hvis den ikke er betalt senest Maanedsdagen efter Forfaldsdagen.

De i Skattelovens §§ 38, 41, 42, 44—48 indeholdte Regler finder tilsvarende Anvendelse med Hensyn til den i nærværende Lov omhandlede Skat.

§ 8.

Af de Beløb, der i Henhold til nærværende Lov indkommer i direkte Skat til Amtskommunen, afgives 40 pCt. til Færø Amts økonomiske Fond, 30 pCt. anvendes til Dækning af Amtskommunens Garantiforpligtelser for Laan til Kommuner, eller, for saa vidt der enkelte Aar ikke maatte blive Brug for hele Beløbet hertil, til ekstraordinære Afbetalinger paa Amtskommunens Gæld.

Resten, 30 pCt. af Skatteindtægten anvendes til Dækning af Amtskommunens løbende Udgifter saaledes, at det Beløb, der i Henhold til Skattelovens § 30 vil være at paaligne Kommunerne, kan nedsættes mest muligt.

§ 9.

Nærværende Lov træder i Kraft 1. Januar 1934 og gælder indtil Udgangen af Aaret 1938, dog finder Lovens Regler ogsaa efter dette Tidspunkt Anvendelse med Hensyn til de Beløb, der skulde være erlagt i Henhold til Loven for Aarene 1934—38 indklusive, men ikke er indkommet den 31. December 1938.

Sama dag var málið til 2. viðgerð. §§ 1—9 vóru saintyktar við 11 atkv. — 0.

Tann 10. oktober var málið til 3. viðgerð.

Lóguppskotið sum heild var sett undir umrøðu.

§§ 1—9 vóru hildnar samtyktar utan atkvøðisgreiðslu.

Lóguppskotið sum heild varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Dam, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Vlóstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Winther, Patursson, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Mitens, Debess, Kallsoy,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 13. atkv. — 0.

Uppskot minnilutans fall, bert 8 atkv. — 0.

— meirilutans varð samtykt við 12 atkv. — 0.

---

125. Rættargongdslógin. (59).[1]

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd *(Rættargongdsnevndin)*, sum tann 3. oktober framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Ved Lov af 4. Juni 1924 blev Lov om Retteus Pleje af 11. April 1916 sat i Kraft paa Færøerne. Der er siden nævnte Lovs Ikrafttræden i det øvrige Kongerige foretaget forskellige Ændringer i Retsplejeloven, og Justitsministeriet forelagde derfor Lagtinget i Samlingen 1932 (se Lagtingstidende 1932, Side 194) Spørgsmaalet om Ændringer i den for Færøerne gældende Lov. Sagen blev udsat, idet Tinget anmodede Amtmanden, Dommeren og Politimesteren om sammen med 2 Medlemmer af Tinget at udarbejde Forslag, og der foreligger nu for Tinget et saadant Forslag, udarbejdet af nævnte Kommission (se Bilag Nr. 15 til Lagtingstidende 1932).

Sagen er henvist til nærværende Udvalg, der kan anbefale Tinget at tiltræde Kommissionens Forslag, dog med enkelte Ændringer, idet Udvalget ligesom Kommissionen paa visse Punkter har delt sig.

Ad Kommissionens Punkt 6.

Man foreslaar, at Ordet „ubetydelig" foran Ordet „Auktioner" udgaar, idet Sysselmændene i Praksis ogsaa nu bemyndiges til at forrette større Auktioner.

Ad Punkt 39.

Udvalgets Flertal (Johan Danielsen, K. Djurhuus, N. Niclasen og A. Samuelsen) anbefaler det af Kommissionens Mindretal (Danielsen og Amtmanden) stillede Forslag med dettes Motiver, medens Mindretallet (Mitens) tiltræder Forslaget fra Kommissionens Flertal (Dommeren, Politimesteren og Mitens) vedrørende Sagføreres Eneret. Der er for Tiden paa Færøerne 3 Sagførere med Bestalling og desuden 2 Personer med juridisk Eksamen, der driver Sagførervirksomhed, og Mindretallet maa formene, at der altid vil være det fornødne Antal autoriserede Sagførere paa Færøerne i lige høj Grad som i tilsvarende Kredse i det øvrige Kongerige. Handelsforholdene og Forholdene i det hele taget har udviklet sig saaledes, at der altid vil være Brug for flere Sagførere her paa Øerne. Dertil kommer, at Hensynet til Befolkningen kræver, at Personer, der ikke har saavel en teoretisk som en praktisk Uddannelse, ikke bør have Tilladelse til at nedsætte sig som Sagførere, lige saa lidt som i det øvrige Kongerige. Vistnok i de fleste europæiske Lande er der indført Regler, hvorefter Personer ikke maa nedsætte sig som Sagførere uden saavel teoretisk som praktisk Uddannelse. Tidspunktet maa derfor nu være kommet til at indføre lignende Bestemmelser her paa Øerne. Der foreligger et Forslag fra Føroya sakførarfelag (Færøernes Sagførerforening) angaaende Sagføreres Eneret og færøske Sagføreres Adgang til paa Færøerne at kunne tage den til Landsretsbeskikkelse nødvendige Prøve, og Mindretallet (Mitens) anbefaler principielt dette Forslag og subsidiært For-

---

[1]) Sbr. Lógtingstiðindi 1932, bls. 194.

slaget fra Kommissionens Flertal. — Hele Udvalget slutter sig til Sagførerforeningens Forslag om Prøven til Landsretssagførerbeskikkelse.

Ad Punkt 42.

Flertallet (Danielsen, Djurhuus og A. Samuelsen) skal om Retssproget bemærke følgende: Dansk har været og er Retssproget paa Færøerne. Alle paa Færøerne gældende Love, ogsaa specielle færøske Love, findes kun i dette Sprog, og det maa antages at blive Tilfældet, saalænge den nuværende Grundlov gælder for Færøerne, og Lovgivningsmagten saaledes ogsaa for Færøerne er hos Kongen og Rigsdagen. Alle Retsprotokoller føres paa Dansk, selv om den, der møder i Retten, betjener sig af en andet Sprog. Færøske Domsager, saavel civile Sager som Straffesager appelleres til højere Ret i København, og i saadanne Tilfælde maa Sagerne være boskrevne paa Dansk. Flertallet ønsker den foran beskrevne Ordning bevaret. Dette Standpunkt forhindrer ikke, at Flertallet uden Forbehold kan medvirke til, at en Færing, som i Retten giver Møde som Vidne, sigtet eller tiltalt, skal have Ret til selv at bestemme om han vil afhøres paa Færøsk eller Dansk. — Flertallet stiller Ændringsforslag til § 149 i Overensstemmelse hermed.

Mindretallet (Mitens og Nielsen) fremsætter et særligt Forslag, hvorefter Færøsk ikke betragtes som et fremmed Sprog ved Domstolen paa Færøerne. Mindretallet foreslaar, at Retssproget bliver Dansk og Færøsk. Da Talesproget paa Færøerne er Færøsk, og Færøsk ogsaa mere og mere anvendes som Skriftsprog, har Færingers Modersmaal derfor Ret og Krav paa at blive anerkendt som Retssprog paa Færøerne. Der vil heller ikke foreligge nogen Vanskeligheder, naar Dommeren er det færøske Sprog mægtig, og dette vil være Tilfældet, naar Dommeren er Færing, og forsaavidt han ikke er Færing, vil han i Løbet af kort Tid kunne lære at forstaa færøsktalende Personer og at læse Færøsk. For den korte Tid, hvor en Dommer saaledes ikke maatte være det færøske Sprog mægtig, foreslaar vi, at Retten skal kunne foranledige tilkaldt en kyndig Person til at fungere som Tolk. I Praksis vil dette ske, og saaledes har Erfaringen vist det siden 1924, ved at Protokolføreren eller en af de tilstedeværende Sagførere hjælper med at tilvejebringe Forstaaelse mellem Dommeren og færøsktalende Personer. Forsaavidt færøske Dokumenter fremlægges, foreslaar vi en lignende Regel, idet en færøsk Dommer altid vil forstaa saadanne Dokumenter, og en dansk Dommer ret hurtig vil forstaa dem. For den korte Tid han ikke maatte forstaa dem, foreslaar vi, at Retten foranlediger saadanne Dokumenter oversat, og dette vil kunne ske ved, at en af Kontoristerne paa Dommerkontoret foretager Oversættelsen for en passende Betaling, og Oversættelsen forelægges vedkommende Parter til Godkendelse. Omkostningerne ved saadanne Oversættelser og de utvivlsomt meget faa Tilfælde, hvor det maatte blive nødvendigt at tilkalde Personer, der ikke normalt er til Stede i Retten, for at fungere som Tolk, vil blive ringe; men disse maa ifølge deres Natur og Forholdenes Beskaffenhed betales af Statskassen. Hvor der er Tale om andre Sprog end Dansk og Færøsk, og hvor Retten ikke tiltror sig fornøden Kendskab til det fremmede Sprog, maa Afhøringen foregaa ved Tolk, og i det øvrige Kongerige findes edsvorne Tolke; men da saadanne ikke findes paa Færøerne, foreslaar Mindretallet, at Retten i saadanne Tilfælde maa være bemyndiget til at udmelde vedkommende Tolk. Det vil nærmest være Tale om engelsk Sprog, og saadanne Tilfælde har adskillige Gange foreligget, og Retten har da godkendt vedkommende som Tolk. Ved Oversættelser af fremmede Dokumenter maa man indføre en lignende Regel, idet der ikke her paa Øerne findes autoriserede Translatører.

Ad Punkt 57.

Udvalgets Flertal tiltræder Forslaget fra Kommissionens Mindretal. Dette følger af Flertallets Stilling til Punkt 39.

Det samme gælder *Punkterne 64, 66 og 131.*

Ad Punkt 68.

Idet § 224 kun har eet Stykke, foreslaar man, at Ordene „2. Stk." udgaar.

Ad Punkt 79.

Udvalgets Flertal foreslaar at opretholde den nuværende Ordning, hvorefter Sysselmændene kun foretage Executioner, naar Dommen eller Forliget lyder paa Betaling af Beløb under 100 Kr., medens andre Executioner foretages af Underretsdommeren, idet Flertallet mener, at disse Executioner bør foretages fra Dommerkontoret af Dommeren eller Kontorets Personale, saa vidt dette er muligt, og at Sysselmændene kun i Undtagelsestilfælde bør konstitueres. Mindretallet (Mitens og Niclasen) kan tiltræde Kommissionens Forslag, idet dette i Virkeligheden kun betyder en Lovfæstelse af den nuværende Praksis.

Ad § 509.

Ifølge den nugældende Lovs Bestemmelser af 1924 har Skyldneren i Tilfælde af Udlæg Ret til at udtage Genstande, som hører til de vigtigste Livsfornødenheder eller er nødvendige til hans Næringsvejs Udøvelse, indtil et Vurderingsbeløb af 100 Kr. eller, dersom han er Familieforsørger, af 300 Kr., dog at denne Ret til at udtage Genstande indtil en vis Værdi ikke indtræder, naar Udlæg gøres for Skatter eller andre Afgifter til det Offentlige. Ifølge den for det øvrige Kongerige gældende Lov af 1. Oktober 1932 er de paagældende Beløb en Del højere. Udvalget tilraader at blive staaende ved de nugældende Regler.

Ad Punkt 138.

Færøernes Overpolitiret bestaar af Dommeren og 2 Mænd, som beskikkes for 4 Aar af Amtet. Man foreslaar, at Beskikkelsen sker efter Lagtingets Indstilling.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at det af den af Lagtinget nedsatte Kommission udarbejdede Forslag til Lov for Færøerne om Rettens Pleje sættes i Kraft, dog med følgende Ændringer:

1) I *Punkt 6* udgaar foran „Auktioner" Ordet „ubetydelige".
2) *Ad Punkt 89.*
   a) **Forslag fra Flertallet** *(Danielsen, Djurhuus, Niclasen og Samuelsen):*
   Til Retsplejelovens § 131 føjes som nyt Stykke:
   „Enhver, der er myndig og ikke ude af Raadighed over sit Bo, og som ikke ved Dom er funden skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, kan udføre Retssager for andre.

De i Retsplejelovens §§ 133, 134 og 136 indeholdte Regler finder med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur, Anvendelse paa saadanne Personer, der udfører Retssager for andre som Erhverv."

b) Fra Mindretallet (Mitens):

Principalt:

Til Retsplejelovens § 131 føjes som nyt Stykke:

„De Personer, der i mindst de sidste 2 Aar før nærværende Lovs Ikrafttræden har drevet selvstændig Sagførervirksomhed som Erhverv uden at have Sagførerbeskikkelse, fortaber ikke denne Ret, men er i enhver Henseende underkastet de i denne Lov indeholdte Bestemmelser med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur. De paagældende skal inden 1 Aar fra Lovens Ikrafttræden paa Færøerne overfor Justitsministeriet have godtgjort, at de opfylder disse Betingelser; i modsat Fald bortfalder deres Møderet. De Personer, som rettidig har godtgjort, at de opfylder de nævnte Betingelser, skal være berettigede til inden 1 Aar fra Lovens Ikrafttræden at faa Beskikkelse som Underretssagførere, saafremt de godtgør at have drevet selvstændig Sagførervirksomhed som Erhverv i 3 Aar og iøvrigt opfylder Lovens Betingelser for saadan Beskikkelse."

Subsidiært:

Til Retsplejelovens § 131 føjes som nyt Stykke:

„De Personer, der i mindst de sidste 2 Aar før nærværende Lovs Ikrafttræden har drevet selvstændig Sagførervirksomhed som Erhverv uden at have Sagførerbeskikkelse, fortaber ikke denne Ret, men er i enhver Henseende underkastet de i denne Lov indeholdte Bestemmelser med de Lempelser, der følger af Forholdets Natur. De paagældende skal inden 1 Aar fra Lovens Ikrafttræden paa Færøerne overfor Justitsministeriet have godtgjort, at de opfylder disse Betingelser; i modsat Fald bortfalder deres Møderet."

3) Fra hele Udvalget:

Til *§ 123* føjes:

„Sagførerprøven for at opnaa Beskikkelse som Landsretssagfører kan paa Færøerne aflægges for Retten paa Færøerne. Amtmanden og Politimesteren deltager i Bedømmelsen af, om Udførelsen af Sagerne skal kendes forsvarlig."

4) *Ad Punkt 42.*

a) Fra Flertallet (Danielsen, Djurhuus og A. Samuelsen):

I Retsplejelovens § 149, 1. Stk., udgaar Ordene: „en edsvoren".

Til Retsplejelovens § 149, 1. Stk. føjes:

„En Dommer, som er det færøske Sprog mægtig, skal benytte dette ved Afhørelse af færøsktalende Personer, som udtaler Ønske herom. Er Dommeren ikke det færøske Sprog mægtig, skal Afhørelsen af færøsktalende Personer, som ønsker dette Sprog benyttet, foregaa ved Hjælp af Retsvidnet eller en af Retten beskikket, dertil egnet Person."

Til Paragraffens 2. Stykke føjes:

„Dokumenter, der er affattet i det færøske Sprog, skal, naar Retten forlanger det, ledsages af en Oversættelse, der, saafremt Modparten ikke godkender Rigtigheden af den, skal bekræftes af en af Amtmanden som Oversætter autoriseret Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til en Domstol udenfor Færøerne skal saadanne Dokumenter altid ledsages af en i Overensstemmelse med foranstaaende bekræftet Oversættelse."

b) Fra Mindretallet (Mitens og Niclasen):

§ 149, Stk. 1 og 2 affattes saaledes:
Retssproget er dansk og færøsk. Afhørelse af Personer, der ikke er det danske eller det færøske Sprog mægtige, foregaar ved Hjælp af en edsvoren Tolk eller en af Retten udnævnt Tolk. Dog kan Tilkaldelse af Tolk undlades, naar ingen af Parterne gør Fordring herpaa, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog, undtagen i Straffesager ved Domsforhandling i Sager, der er underkastet Landsretsbehandling. Er Dommeren ikke det færøske Sprog mægtig, foranledtiger han, naar det maatte være fornødent, tilkaldt en kyndig Person til at fungere som Oversætter.

Dokumenter, der er affattede i fremmede Sprog, skal ledsages af en Oversættelse, der, naar Retten eller Modparten forlanger det, skal bekræftes af en autoriseret Translatør eller en af Retten antagen Oversætter. Oversættelse kan dog frafaldes, naar begge Parterne er enige derom, og Retten tiltror sig fornødent Kendskab til det fremmede Sprog. Er Dommeren ikke det færøske Skriftsprog mægtig, foranlediger han Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, oversat, og saafremt Oversættelsen ikke godkendes af Parterne, skal den bekræftes af en af Retten udmeldt kyndig Person. I Tilfælde af Anke eller Kære til Domstol udenfor Færøerne skal Dokumenter, affattede i det færøske Sprog, ledsages af en Oversættelse, foretaget af en dertil af Retten beskikket Person. Udgifterne ved de i dette Stykke omhandlede Oversættelser af færøske Dokumenter og de i forrige Stykke, sidste Punktum, omhandlede Tilkaldelser af Tolk udredes af Statskassen.

5) *Ad Punkterne 57, 64, 66 og 131.*
Fra Flertallet (Danielsen, Djurhuus, Niclasen og A. Samuelsen):
Kommissionens Forslag tiltrædes.

6) *Ad Punkt 68.*
Ordene „2. Stk." udgaar.

7) *Ad Punkt 79.* Fra Flertallet:
a) I Retsplejelovens § 480, 1. og 2. Stk. ændres „Sognefogden" til „Sysselmanden".
b) I 1. Stk. ændres „200 Kr." til „100 Kr."

8) *§ 509* affattes saaledes:
Udlæg kan ikke gøres i de for Skyldneren og hans med ham samlevende Hustru og Børn fornødne Senge og Sengeklæder samt nødvendigste Linned og Gangklæder.

Endvidere kan Skyldneren fordre, at der skal levnes ham Genstande, som hører til de vigtigste Livsfornødenheder eller er nødvendige til hans Næringsvejs Udøvelse, indtil et Vurderingsbeløb af 100 Kr. eller, dersom han er Familieforsørger, af 300 Kr. Disse Genstande er han selv berettiget til at undtage fra Udlæget efter eget Valg; er han ikke til Stede under Eksekutionsforretningen, bør der gives dem, der ellers er til Stede i hans Hus, Anledning til paa hans Vegne at foretage et saadant Valg. Denne Ret til at undtage Genstande indtil en vis Værdi fra Udlæget indtræder dog ikke, naar Udlæg gøres for Skatter eller andre Afgifter til det offentlige.

Fogden skal i Embedsmedfør gøre Skyldneren opmærksom paa hans Ret efter denne Paragraf, hvilken Ret Skyldneren uden Hensyn til mulig givet Afkald kan benytte indtil Udlægsforretningens Slutning.

9) *Ad Punkt 138.*
Til de nye første og andet Stykke føjes:
„efter Indstilling af Lagtinget".

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð.
Lóguppskotið varð sett undir umræðu í hesum deildum:

I. §§ 1—21. Uppskot uevndarinnar til 6 varð hildið samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
Uppskotini frá kommissiónini Pkt. 1—8 vóru hildin samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.
§ 1—21 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar.

II. §§ 22—118.
Uppskot nr. 9—37 frá kommissiónini vóru hildin samtykt og §§ 22—118 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

III. §§ 119—147.
Uppskot til 39 frá minnilutanum (Mitens) b. principalt fall, bert 2 atkv. — 0.
Uppskot frá minnilutanum (Mitens) subsidiært, fall, bert 2 atkv. — 0.
Uppskot til 39 frá meirilutanum varð samtykt við 14 atkv. — 0.
— nevndarinnar til § 123 varð samtykt við 14. atkv. — 0.
Uppskotini frá kommissiónini nr. 38—41 soleiðis broytt og §§ 119—147 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

IV. §§ 148—152.
Uppskot minnilutans til pkt. 42 fall, bert 4 atkv. — 0.
Uppskot meirilutans til pkt. 42 varð samtykt við 11 atkv. — 0.
Pkt. 42 soleiðis broytt og §§ 148—152 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

V. §§ 153—248.
Pkt. 43—56 frá kommissiónini vóru hildin samtykt og §§ 153—248 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

VI. § 249—424.
Pkt. 57—67 frá kommissiónini vóru hildin samtykt og §§ 249—424 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

VII. §§ 424a— 477.
Uppskot nevndarinnar til pkt. 68 varð hildið samtykt. Pkt. 68—77 soleiðis broytt vóru hildin samtykt og §§ 424a—477 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

VIII. §§ 478—492.
Uppskot meirilutans til pkt 79 í nevndini:
a) varð samtykt vlð 11 atkv. — 0.
b) - - - 11 - — 0.
Pkt. 78, 79 soleiðis broytt vóru hildin samtykt og §§ 478—492 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

IX. §§ 493—515.
Uppskot nevndarinnar til § 509 varð hildið samtykt og pkt. 80—81 og §§ 493—515 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

X. 516—1043.
Uppskot nevndarinnar til 138 varð hildið samtykt og pkt 82—144 og §§ 516—1043 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.
Málið fór til 3. viðgerð.
Sama dag var málið til 3. viðgerð.
Formaðurin framlegði soljóðandi Ændringsforslag:

1) Det af den i Henhold til Lagtingsbeslutning af 10. Oktbr. 1932 nedsatte Kommission fremsatte Forslag, Pkt. 138, indstilles til Vedtagelse, dog saaledes at Ordet „Amtmanden" ændres til „Lagtinget".
2) Lagtinget indstiller, at Dommeren paa Færøerne benævnes „Sorenskriveren" og Politimesteren „Landfogden".

Lóguppskotið sum samtykt við 2. viðgerð varð sett til umrøðu í hesum deildum:

§§ 1—682 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 683—1018.

Uppskot nevndarinnar til 962 („Lagtinget" í staðin fyri „Amtmanden") varð samtykt við 16 atkv. — 0 og §§ 683—1018 soleiðis broyttar vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

§§ 1019—1043 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Uppskot nevndarinnar um nøvnini „Sorenskriver" og „Landfoged" var samtykt við 15 atkv. — 0.

Lóguppskotið í síni heild varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Dam, Sigurd Poulsen, Niclasen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Paturssen, Zachariasen, Kallsoy. *Burtur:* Viðstein, Debess,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 16. atkv. — 0.

---

126. Lóg um »offentlig Forsorg.« (206). Lóg um »Folkeforsikring.« (207). Broytan av sjúkrakassalógini. (209). Lóg um »Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde.« (212).

Málini vóru beind í eina 5-mannanevnd (nevnd viðvíkjandi *Folkeforsikring m' fl.)*, sum tann 20. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 4. August 1933 fremsendt til Lagtinget nogle Eksemplarer af *Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933 om offentlig Forsorg* samt af de vedrørende Loven fremsatte Forslag med Motiver og har Ministeriet under Henvisning til Lovens § 335 forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt og i bekræftende Fald med hvilke Lempelser Loven bør sættes i Kraft paa Færøerne.

Ligeledes har Justitsministeriet ved Skrivelse af 4. August 1933 fremsendt nogle Eksemplarer af *Lov Nr. 182 af 20. Maj 1933 om Folkeforsikring* samt af de vedrørende Loven fremsatte Forslag og har under Henvisning til Lovens § 86 forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt og i bekræftende Fald med hvilke Lempelser Loven bør sættes i Kraft paa Færøerne.

Endelig er der ved Amtets Skrivelse af 18. August 1988 forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om Betimeligheden af at sætte *Lov Nr. 183 af 20. Maj 1988* i Kraft paa Færøerne, derunder hvilke Ændringer der bør foretages i Loven, og fra hvilket Tidspunkt Lovens Ikrafttræden bør foretages.

Disse Sager er tilligemed en Skrivelse af 19. August 1988 fra Lagtingsmændene O. F. Joensen, Joh. M. Fr. Poulsen og Hans Iversen angaaende Ændring i Sygekasselovens § 14 henvist til undertegnede Udvalg.

Da Sagerne er af omfattende Betydning og maa siges at have en vis Tilknytning til hinanden og Udvalget ikke i indeværende Lagtingssamling kan naa at fremkomme med Ændringsforslag, skal man foreslaa, at Lagtinget nedsætter et Udvalg paa 8 Medlemmer til sammen med Amtmanden at gennemgaa de foreliggende Sager og til næste Lagtingssamling at fremkomme med Betænkning herover.

Forslag:

Amtmanden anmodes om sammen med et af Lagtinget nedsat Udvalg paa 8 Medlemmer at gennemgaa de forannævnte Sager (Lov om offentlig Forsorg m. fl.) og til næste Lagtingssamling at fremkomme med Betænkning herover.

Tann 23. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

---

127. Lóg um »Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m.« (48).[1]

Tinglið niðursetti í fjør eina 3-mannanevnd til at granska málið og møguligt framkoma við uppskot í málinum.

Henda nevnd framlegði tann 9. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Ovennævnte Sag blev behandlet i Lagtingssamlingen 1982, hvor der afgaves Betænkning med Forslag. Ved Sagens Afstemning vedtoges saalydende af Lagtingsmændene O. F. Joensen og Nolsøe fremsat Ændringsforslag:

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Amtmanden anmodes om at indhente Erklæringer over Sagen fra de kommunale Myndigheder.

---

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1982, bls. 198.

3) Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at overveje Sagen og eventuelt fremkomme med Forslag i Sagen.

Udvalget har gennem Amtet modtaget Udtalelser i Sagen fra Kommunalforstanderskaberne. Af disse Udtalelser fremgaar, at

20 Kommuner ikke ønsker Loven sat i Kraft paa Færøerne,
8 — ikke har ønsket at tage Stilling til Sagen,
9 — anbefaler Lovens Gennemførelse,
6 — ikke har svaret.

Af de ni Kommunnr, som har anbefalet Lovens Gennemførelse, er de 6 mellem de mindst befolkede. —

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen og Kallsoy) skal udtale:

Efter det foran oplyste viser det sig, at langt de fleste Kommuner ikke ønsker denne Lov gennemført, og Grunden hertil maa uden Tvivl søges i den Omstændighed, at der slet ikke findes Midler til Fremskaffelse af Bidrag (Tilskud), som nødvendigvis maa ydes fra Kommunernes Side gennem direkte Beskatning. Denne Lov er bygget paa de samme Principper som de fleste sociale Love, hvor Stat, Kommune og Arbejder yder procentvis Andel af Udgifterne.

Den færøske Fisker og Arbejder kan formentlig heller ikke under de nuværende økonomiske Forhold afse yderligere Bidrag end dem, som allerede nu ydes, nemlig til Sygekasse, Befordringskasse, Ulykkesforsikring og Kommuneskat. Man havde tænkt sig, at Thorshavn som den største og bedst situerede Kommune vil anbefale Lovens Ikrafttræden, men heller ikke denne Kommune har ønsket foreløbig at tage Stilling til Sagen.

Udvalget, som indtil Lagtingssamlingens Begyndelse har afventet Svar fra de respektive Kommuner, var allerede tidlig paa Aaret indforstaaet med, at der til Tinget Aar vilde fremkomme Skrivelse fra Ministeriet angaaende Lagtingets Stilling til Lov om offentlig Forsorg (Socialreformen), hvilken Lov er nøje knyttet til nærværende Sag.

Det var ønskeligt, om man kunde anbefale og stille Forslag til Vedtagelse af denne Lov, som vilde hjælpe meget paa de økonomiske Forhold i mange Hjem rundt paa Øerne i Vinterhalvaaret, men man mener aldeles at savne Midler til Lovens Gennemførelse. Denne Lov som saa mange andre sociale Love — f. Eks. Invalideforsikringsloven m. v. — maa af nævnte Grunde foreløbig udsættes.

Da der i Tingsamlingen i Aar er vedtaget Forslag om i Sagen angaaende offentlig Forsorg (Lov Nr. 181 af 20. Maj 1933) at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer til sammen med Amtmanden at overveje Sagen og til næste Lagtingssamling at fremkomme med Betænkning i Sagen, skal Flertallet tillade sig at foreslaa, at nærværende Sag henvises til Behandling i dette Udvalg.

Mindretallet (M. S. Viðstein) henholder sig til Betænkning med Forslag fra Lagtingssamlingen 1932.

Forslag.

Fra *Flertallet* (O. F. Joensen og Kallsoy):

Sagen henvises til Behandling i det af Tinget nedsatte Udvalg angaaende Lov om offentlig Forsorg.

Fra *Mindretallet* (M. S. Vlöstein):

Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at Lov (Nr. 179/1932 om Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikring m. m. i Henhold til samme Lovs § 39, Stk. 3 ved kongelig Anordning sættes i Kraft paa Færøerne med følgende Ændringer:

I Stk. 9, § 2 til Sætningen „paa Bornholm.....fælles Repartitionsfond" føjes:

„og paa Færøerne af Amtsrepartitionsfonden."

I Stedet for Stk. 1, § 6, sættes:

„Ved en Arbejdsløshedskasse forstaas en Forening af Personer, der som Lønarbejdere hel, halv eller kvartaarlig er knyttet til et eller flere bestemte Fag indenfor Handel, Kontorvirksomhed, Industri, Haandværk, Landbrug, Beværtning, Transportvirksomhed, Fiskearbejde og Jordarbejde og har sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, der ikke er begrundet i § 17 anførte Aarsager."

Til Stk. 3, § 15, føjes:

„Dagpengebeløbet fastsættes i Samraad med paagældende Kommunalbestyrelse(r)."

I Stedet for Stk. 5, § 13, sættes:

„For Færøernes Vedkommende refunderes nævnte Trediedel til Staten af Amtsrepartitionsfonden. Direktøren tilstiller Amtsrepartitionsfonden Opgørelse over det den paahvilende Bidrag, der af Amtsrepartitionsfonden inden 3 Maaneder derefter indbetales til Direktoratet."

I Stedet for Stk. 6, § 28, sættes:

„For Sæsonfiskere, der i Aarets 4 á 5 Maaneder er hjemme og som i denne Tid er knyttet til et eller flere af de under § 6, Stk. 1, nævnte Fag som Lønarbejdere, erlægges dog et Bidrag, der staar i samme Størrelsesforhold til Helaarsbidraget som den Tid, de respektive Sæsonfiskere er hjemme som organiserede Lønarbejdere, staar til Aarets 12 Maaneder. Den i Helaarskontingentet resterende Del erlægges af vedkommende Arbejdere selv."

Við 1. vlðgerð av málinum tann 9. oktober framsetti A. Samuelsen soljóðandi uppskot til gerðabókina:

„Sagen udsættes indtil videre."

Uppskotið varð samtykt við 17. atkv. — 1.

128. Ellisrentulógin. (159).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 8. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til Tinget er henvist Skrivelse af 27. Juli d. A. fra Thorshavn Byraad, hvori Byraadet andrager om, at der maa blive foretaget en Ændring af Aldersrentelovens § 5, saaledes at Rentesatserne for Thorshavns Vedkommende forhøjes.

I Skrivelsen anføres, at den nuværende samlede Udgift til Alderdomsunderstøttelse andrager 22855 Kr., medens Aldersrenten efter de gældende Satser kun vil beløbe sig til 19361 Kr. 25 Øre, og nye tilkommende Aldersrentenydere vil saaledes faa et betydeligt mindre Beløb til Raadighed end de nuværende Alderdomsunderstøttede. Byraadet synes, det er forkert, at Aldersrentesatserne er ens for Bygderne og Thorshavn, idet Leveomkostningerne er meget højere sidstnævnte Sted.

De af Byraadet foreslaaede Ændringer til Aldersrentelovens § 5 er følgende:

	Nuværende Satser.	Ændrings-forslag.
Til Ægtepar, hvoraf begge er fyldt 60 Aar	200 Kr.	200 Kr.
Beløbene forhøjes ved Opsættelse med Begærings Indgivelse til den ældste Ægtefælles fyldte		
65 Aar til	300 -	400 -
70 - -	400 -	600 -
Til enlige Personer samt Ægtepar, hvoraf kun den ene er fyldt 60 Aar	100 -	100 -
Forhøjes ved Opsættelse til det fyldte		
65 Aar til	150 -	200 -
70 - -	200 -	300 -

Byraadet forespørger endvidere, hvorledes det i Lovens § 6, 2. Stk. nævnte Tillæg ($^1/_3$ af den samlede Aldersrente) skal beregnes.

Sagen er henvist til Udvalget for forskelligartede Sager, der skal udtale følgende:

Ved Sagens Behandling i Tinget forrige Aar var Lagtingets Medlemmer enige om, at de foreslaaede Satser var smaa, men man ansaa de smaa Satser som en Nødvendighed baade af Hensyn til Statens Refusion af $^9/_{12}$ og af Hensyn til Kommunernes Andel $^3/_{12}$. Som bekendt har Landkommunerne for de flestes Vedkommende en meget ringe Skatteevne. At Thorshavn Kommune danner en Undtagelse og allerede har ydet Alderdomsunderstøttelse med langt højere Satser, end den nugældende Aldersrentelov foreskriver, maa paaskønnes i allerhøjeste Grad, og det er et Bevis paa, at denne Kommunes Skatteevne ligger langt over alle de andre færøske Kommuners.

I den danske Aldersrentelovs § 5 findes en Bestemmelse om, at Kommunalbestyrelsen i Landkommuner med bymæssig Bebyggelse med mindst 2000 Indbyggere er berettiget til at fastsætte, at Aldersrenten til Aldersrentenydere, der har Bopæl i den bymæssigt bebyggede Del af Kommunen, skal udbetales efter Satser, der ligger betydeligt højere end for de mindre Landkommuner. Thorshavn By (Kommune) med over 3000 Indbyggere vilde saaledes ifølge den danske Lov kunne sætte Satserne ca. 30 pCt. højere pr.

Rentenyder end Tilfældet vilde være med de øvrige Landkommuner paa Færøerne.

Da Loven først fra 1. Juli d. A. er sat i Kraft paa Færøerne, og i Betragtning af, at man ikke har nogen Erfaring om, hvorledes Loven kommer til at virke, maa Udvalget fraraade, at der — kun 2 á 3 Maaneder efter Lovens Ikrafttræden — fremsættes Forslag til en Ændring af denne.

I Henhold til Lovens § 6, 2. Stk. kan Kommunerne yderligere anvende $^1/_8$ af den aarlige Udgift i Henhold til Paragraffens 1 Stk. til Aldersrentenydere, naar det godtgøres, at vedkommende paa Grund af Sygdom, Alderdomssvækkelse, ekstra Forsørgerpligter eller anden Aarsag er i Trang.

Endvidere kan Kommunalbestyrelserne i fornødent Fald, naar der foreligger Indstilling fra en Læge, tilstaa Hospitalsbehandling, Medicin, Bandager, kunstige Lemmer og lignende Ydelser samt lønnet Sygehjælp i Hjemmet.

For Thorshavn Kommunes Vedkommende maa man formene, at det i Lovens § 6 omhandlede Tillæg af $^1/_8$ beregnes efter Udgifterne til samtlige Aldersrentenydere plus yderligere $^1/_8$ af de Understøttelser, som ved Lovens Ikrafttræden vil komme til at ligge højere end den nye Berettigede tilkommende Aldersrente, idet de ved Lovens Ikrafttræden understøttede Personer i Henhold til § 20, 2. Stk. har Ret til fortsat at erholde Understøttelsen udbetalt med uforandret Beløb, men Byraadet bør fremlægge Spørgsmaalet for Ministeriet.

Udvalget ser sig saaledes ikke i Stand til paa nærværende Tidspunkt at anbefale en Ændring af Loven, men skal foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Der tilstilles Thorshavn Byraad en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 11. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

129. Lóg um »Betalingshenstand for Ejere af Landbrugsejendomme, Fiskere, Haandværkere, Handlende og Lønarbejdere.« (84).

Rættargongdsnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tanu 22. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Med Færø Amts Paategning af 5. April d. A. har Lagtinget modtaget Justitsministeriets Skrivelse af 25. Marts d. A., hvori fremsættes Spørgsmaalet om, hvilke Lempelser i ovennævnte Lov, der efter de stedlige Forhold maatte anses fornødne for Færøernes Vedkommende.

Medens det i det øvrige Kongerige vel navnlig er Landbruget, som grundet paa de senere Aars Prisfald paa Landbrugsprodukter er kommet i Betalingsvanskeligheder, er det paa Færøerne Hovederhvervet: Fiskeriet og de til dette knyttede Virksomheder, som ved det meget store Prisfald paa saavel Saltfisk som Klipfisk har lidt betydelige Tab i de senere Aar, saa mange Fiskeskibsejere (Redere) og andre, som tilvirker Klipfisk, grundet paa de lidte Tab har svært ved at klare deres Forpligtelser.

Saafremt ovennævnte Lov skal have en virkelig Betydning for Færøerne, maa undertegnede Udvalg anse det for paakrævet, at der i Loven foretages Lempelser, hvorefter Ejere af Fiskefartøjer (Redere) inddrages under Loven.

Udvalget har derfor ladet udarbejde det Sagen vedlagte Udkast til „Anordning for Færøerne om Betalingshenstand for Ejere af Jordegods, Redere, Fiskere m. fl." Med Hensyn til de af Udvalget foreslaaede Lempelser i Loven skal anføres:

Under Hensyn til, at Loven er kommen saa sent hertil, bør de i Loven fastsatte Tidsfrister udskydes fra ½ til 1 Aar, for at Loven kan faa den tilsigtede Betydning. Landbrugsejendomme findes faktisk ikke paa Færøerne, hvorfor Benævnelsen: Landbrugsejendomme forandres til Jordegods; endvidere er Begrebet: Ejendomsskyldværdi ukendt, hvorfor Vurdering af Ejendomme m. v. maa ske ved 2 af Amtsudvalget dertil udpegede Mænd.

Endelig har Udvalget af Hensyn til Kommunikationsforholdene her paa Øerne ment, at et Amtsudvalg paa 5 Medlemmer vil blive for tungt virkende, hvorfor der fremsættes Forslag om, at Amtsudvalget skal bestaa af 3 Medlemmer, hvoraf Formanden, som i Loven foreskrevet, udnævnes af Justitsministeren, eet Medlem vælges af Pengeinstitutterne i Amtet, medens det 3dle Medlem, der skal tiltræde Udvalget, efter Skyldnerens derom fremsatte Ønske tages blandt en af de af de i Forslaget nævnte Foreninger valgte Medlemmer; undertegnede Udvalg anser det, grundet paa, at Amtsudvalget foreslaas at bestaa af kun 3 Medlemmer, for ønskeligt, at Debitor har Adgang til at vælge, hvilken Organisation han ønsker repræsenteret i Udvalget.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at det nærværende Betænkning vedlagte Udkast til „Anordning for Færøerne om Betalingsherstand for Ejere af Jordegods, Redere, Fiskere m. fl." bliver gennemført.

Fylgiskjal: Sí skjal nr. 11.

Tann 25. september var málið til 2. viðgerð.

§§ 1—17 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Við 3. viðgerð tann 29. september varð lóguppskotið sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. Olaus Joensen, Winther, Dam, Patursson, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreason, Iversen, Mitens, Debess, Kallsoy, Johan Poulsen,

og varð uppskotið soleiðis einmælt samtykt við 21 atkv. — 0.

---

130. Lønrindan. (191).[1]

Málið varð beint í eina 5-mannanevnd (sí bls. 3), sum tann 3. oktbr. framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Skrivelse af 11. Aug. 1933, fra 4 Lagtingsmænd, der anmoder Tinget om at tage Sagen om Arbejdsløns Udbetaling op til fornyet Behandling i indeværende Lagtingssamling.

Sagen om Arbejdsløns Udbetaling (Lønrindan) har været til Behandling i Færøernes Lagting, uden Afbrydelse, siden 1928, da Sagen rejstes paa Foranledning af den socialdemokratiske Fraction i Tinget, efter Henstilling af „Føroya Arbeiðarafelag" (Fællesorganisationen af færøske Arbejderforeninger).

Lagtingets Afgørelse i 1928, gik ud paa at henstille til Arbejdere og Arbejdsgivere om at afregne med hinanden rettidig. (Se Lagtingstidende 1928, Side 114).

---

[1]) Sbr. Lógtingstíðindi 1932, bls. 195.

I Lagtingssamlingen i 1929 var Sagen om Arbejdsløns Udbetaling atter til Behandling i Lagtinget, men udsattes idet Lagtinget vedtog at anmode Amtmanden om at indhente Oplysninger fra forskellige Lande, vedrørende Lovgivning om Arbejdsløns Udbetaling. Yderligere blev vedtaget at fremstille en Tryksag, indeholdende de Oplysninger, der saaledes blev indhentet og kunde være af Interesse for Sagens videre Behandling i Lagtinget i Samlingen 1930. Nævnte Tryksag skulde imellem Lagtingssamlingerne tilstilles Lagtingets Medlemmer samt de respektive Organisationer. (Se Lagtingstidende 1929, Side 167).

I 1930 var Sagen fremlagt i Lagtinget, bilagt Oplysninger fra forskellige Lande, flere Eksemplarer af den fremstillede Tryksag, samt Udtalelser fra Arbejderorganisationerne, hvorhos „Føroya Arbeiðarafelag" ved en Skrivelse paaviste hvad Organisationen ansaa for mest hensigtsmæssigt og forsvarligt.

Udvalget der havde Sagen til Behandling, fremsatte i Lagtingssamlingen et Forslag til Lov, til Overvejelse, om Arbejdsløns Udbetaling, hvilket Forslag Lagtinget vedtog at sende Organisationerne til Eklæring. (Se Lagtingstidende 1930, Side 190).

Nærværende Sag var derpaa atter til Behandling i Lagtingssamlingen 1931. „Føroya Arbeiðarafelag" havde ved en Skrivelse til Lagtinget, anbefalet det af Lagtinget modtagne Forslag til Overvejelse. Et Flertal af Udvalget fremsatte et, i Overensstemmelse med „Føroya Arbeiðarafelag"s Standpunkt værende, positivt Forslag til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne. Forslaget fra Flertallet opnaaede ved Afstemningen 8 Stemmer, og var saaledes forkastet. (Se Lagtingstidende 1931, Side 139).

I 1932 indbragte „Føroya Arbeiðarafelag" Spørgsmaalet igen for Færøernes Lagting, samtidig, som Organisationen understregede Betimeligheden af at indføre Lovbestemmelser om Arbejdsløns Udbetaling med gangbar Mønt, eftersom enkelte Arbejdsgivere havde udstedt Privat-Penge, der af disse anvendtes som Betalingsmiddel, og opfordrede Lagtinget til at vedtage det i 1931 fremsatte „Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne."

Udvalget der behandlede Sagen i 1932 havde dog ikke kunnet enes om et fælles Forslag. Medens Mindretallet ikke ønskede at fremsætte Forslag, saa fremsatte Udvalgets Flertal det samme Forslag, der var fremsat i 1931, og ikke havde opnaaet at blive gennemført. Denne Gang opnaaede Flertallets Forslag 9 Stemmer. (Se Lagtingstidende 1932, Side 195.)

Efter at Sagen er bleven henvist til nærværende Udvalg, er der fra Arbejderforeningen i Vaag fremkommet en Henstilling til Udvalget om at søge Sagen fremmet i indeværende Samling, i Overensstemmelse med Flertalsforslaget fra sidste Samling.

Udvalget maa mene, at de under Sagens Behandling gennem Aarene fremkomne Oplysninger angaaende Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne, er Grundlag for at man gennemfører Bestemmelser, der tager Sigte paa en mere regulær Udbetaling af Arbejdsløn i gangbar Mønt. Udvalget er derfor blevet enigt om at fremsætte det oprindelige Forslag, ændret i Overensstemmelse med de i 1932 fremsatte Ændringsforslag fra det daværende Udvalgs Flertal.

Udvalget tillader sig derfor, i Henhold til foranstaaende at fremsætte følgende

Forslag:

Udkast til Lov om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

§ 1.

Arbejdsløn skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og

Daglejere ved Handelsforretninger, Fabrikker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaar paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og til Arbejdere og Daglejere, som i Land udfører et hvilket som helst til Skibenes Udrustning henhørende Arbejde og Lønnen maa ikke erlægges med Kompensationer, medmindre der forud er truffet en særlig Overenskomst i saa Henseende.

§ 2.

Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 omtaldte Erhvervsgrene for bestemt Betaling (Akkord), forbeholdes med dens Erlæggelse som i § 1 fastsat.

§ 3.

Arbejdsfolk, der udfører daglønnet Arbejde i Land ved Fabrikker, Handler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløn udbetalt i det mindste ugentlig, medmindre der er Overenskomst om andet.

§ 4.

Arbejdsløns Udbetaling sker i Arbejdstid paa eller ved Arbejdspladsen, naar Arbejdsgiveren ikke har Kontor, hvor Lønudbetaling finder Sted.

§ 5.

Der maa ikke fra Arbejdernes Løn gøres Fradrag i særskilte Øjemed uden deres Samtykke ved skriftlig Overenskomst. (Dog undtages kommunale Arbejdsforhold, hvor Kommunen er Arbejdsgiver, og det er prosserende kommunale Restancer, det drejer sig om).

§ 6.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentlig, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløn er beregnet til, afsluttes i dette Tidsrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er sluttet.

Arbejdsugen slutter hver Fredag, og Lønningsugen slutter hver Torsdag.

§ 7.

Ved vedtægtsmæssige Bestemmelser skal det kunne fastsættes,

1. at Løn- og Afdragsudbetalinger skal finde Sted inden bestemte Frister, der ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
2. at den af Arbejdere under 18 Aar fortjente Løn skal udbetales til Forældrene eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forvisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønudbetaling umiddelbart til denne Arbejder under 18 Aar;
3. at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til Arbejdere under 18 Aar udbetalte Lønbeløb.

§ 8.

Arbejdere har Hjemmel til at kræve, at Sager opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selvom de har Værneting andre Steder.

Der betales ikke Retsgebyr ved saadanne Sager.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1934.

2) Afskrift af Betænkningen tilstilles „Føroya Arbeiðarafelag."

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð.

§§ 1—9 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Við 3. viðgerð tann 9. oktober vóru §§ 1—9 samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Pkt. I. Uppskot til lóg varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Dam, Zachariasen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Kallsoy. *Atkvøddi ikki:* Niclasen, J. H. Joensen, Mitens, Debess, Johan Poulsen. *Burtur:* Paturssen, Sigurd Poulsen, A. Samuelsen,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 13 atkv. — 0.

Pkt. II varð samtykt við 11 atkv. — 1.

---

131. Automobillógin. (74).

Ymsamálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 2. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Justitsministeriet har anmodet Amtet om at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør søges gennemført Ændringer i Lov for Færøerne af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. m. i Anledning af de Ændringer, der er indført i det øvrige Kongerige ved Lov af 14. April 1932. Justitsministeriets Motorsagkyndige, Navigationslærer Fjerbæk-Pedersen, udtaler, at væsentlige Ændringer i den for Færøerne gældende Lov efter hans Mening ikke findes paakrævet. Han henstiller til Overvejelse Spørgsmaalet om, hvorvidt Vindskærmsvisker, Retningsviser og Bagspejl bør gøres obligatorisk. Politimesteren erklærer, at han ikke mener, at det for Tiden er paakrævet at foretage Ændringer i Loven, dog kunde der være Anledning til efter Politimesterens Mening at ændre Afgiftsreglerne saaledes, at Motorskatten beregnes efter Vognens Vægt og ikke som nu efter Hestekraft. Afgiften burde da formentlig sættes til 10 Kr. pr. 100 kg. Egenvægt, hvorved Afgiften for de mindre Vogne vilde ligge omkring 100—120 Kr. mod nu 121—126 Kr.,

medens Afgiften for de større Vogne vilde komme op til 140 Kr. og eventuelt højere.

Der foreligger en Skrivelse fra Chauffør Ole J. Christiansen og Ole K. Skála om at ændre Reglerne om Motorkøretøjers tilladte Vægt.

Udvalget, hvortil Sagen er henvist, har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (O. F. Joensen og Edw. Mitens) tillader sig at bemærke:

Den for Færøerne gældende Lov af 1930 er bygget paa Reglerne i den danske Lov af 1. Juli 1927, afpasset efter færøske Forhold. Loven af 1932 indfører i og for sig ikke væsentlige Ændringer i Loven af 1927. Der er navnlig indført mere udførlige Regler for at sikre de kørende mod, at Køretøjet føres af Personer, der paa Grund af Nydelse af Spiritus ikke er i Stand til at gøre det paa betryggende Maade, og der er indført strengere Straffebestemmelser for Overtrædelse af disse Bestemmelser. Flertallet kan i og for sig slutte sig til de Udtalelser, der er fremsat af den Motorsagkyndige og Politimesteren, men mener, at en Lovændring er et forholdsvis stort Apparat at sætte i Gang, og at de paagældende Ændringer ikke er absolut paakrævede for Tiden, og det samme gælder de andre Ændringer, der er indført ved Loven af 1932. Man har ligeledes overvejet Spørgsmaalet om Ændringer af Vægtbestemmelserne, og paa dette Punkt bør der rimeligvis foretages en Ændring, saaledes at Grænsen for Egenvægten blev noget forhøjet; men Flertallet har dog ment, at ogsaa en saadan Ændring kan vente, indtil der i anden Anledning maatte foretages Ændringer i Loven.

Mindretallet (Hans Iversen) skal tillade sig at bemærke, at § 3, Stk. 4, der fastsætter en Egenvægt for Motorkøretøjer af 1450 kg og med fuld Last til 3000 kg, formentlig bør ændres saaledes, at Egenvægten for Motorkøretøjer sættes til 2000 kg uanset om de ikke benyttes i fast Rute. Det maa formodes at være af underordnet Betydning, om et Motorkøretøjs Egenvægt er 1450 eller 2000 kg, naar Vognens Vægt med fuld Last ikke overstiger de lovbefalede 3000 kg. At der er fastsat en bestemt Vægt, er vel Dels af Hensyn til, at man mener, at de hidtil byggede Veje ifølge deres Konstruktion ikke godt kan bære en Belastning af over 3000 kg.

Den nugældende Lov kan næppe anses for tidssvarende paa dette Punkt, og navnlig bør en Vogns Egenvægt ikke være en absolut Hindring for dens Benyttelse, naar dens Vægt med fuld Last ligger betydelig under den lovbefalede Grænse. Det kan paapeges, at Loven i sin nuværende Form næppe helt dækker Begrebet „Vægt", idet en Vogn, der har en Egenvægt af f. Eks. 2000 kg (jfr. dog § 3, Stk. 4, Punkt 2), ikke har Kørselsret, men som ifølge hele sin Indretning med fuldt Last ikke kan komme over ca. 2500 kg, medens den nuværende Lov giver Kørselsret med fuld Last op til 3000 kg.

Forslag.

I. Fra *Flertallet* (O. F. Joensen og Edw. Mitens):

1. Tinget anser det ikke nødvendigt for Tiden, at der foretages Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 73 af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer m. m.

2. Der tilstilles Chauffør Ole J. Christiansen, Tórshavn, Afskrift af Betænkningen.

II. Fra *Mindretallet* (Hans Iversen):

1. Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at § 3,

Stk. 4, Punkt 1 i Lov for Færøerne af 19. Marts 1930 om Motorkøretøjer ændres saaledes:

Intet Motorkøretøj maa have en større Egenvægt end 2000 kg og større Vægt med fuld Last end 3000 kg.

2. Der tilstilles Andragerne en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð.
§§ 1—2 óbroyttar vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.
§ 3 Broytingaruppskotið varð samtykt við 14 atkv. — 0.
§ 3 soleiðis broytt varð samtykt við 15. atkv. — 0.
§§ 4—32 óbroyttar vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.
Tann 16. september var málið til 3. viðgerð.
Uppskot II, pkt. 1 frá Iversen varð samtykt við 12 atkv. — 0.
— - - 2 - — - - 17 atkv. — 0.
Uppskot meirilutans var soleiðis burturfallið.

---

132. Lóg um statistik. (85).[1]

Ymsamálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 4. oktober soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Justitsministeriet har fremsendt Lov for Færøerne af 25. Marts 1933 om Statistik og har forelagt Lagtinget Spørgsmaalet om Fastsættelsen af de nærmere Regler for de statistiske Oplysningers Tilvejebringelse, Bearbejdelse og Offentliggørelse i Henhold til Lovens § 7. Der foreligger Udtalelse fra Statistisk Departement og Ministeriet for Søfart og Fiskeri. Angaaende Sagens tidligere Behandling i Lagtinget henvises til Lagtingstidende 1929, Side 142 og Bilag 18, 1930, Side 167 og 1931, Side 123.

Ministeriet for Søfart og Fiskeri har i Januar Maaned d. A. udarbejdet en Instruks for Overvrageren og Vragerkontrollørerne om Tilvejebringelse af statistiske Oplysninger. Heraf fremgaar, at den aarlige Statistik over Skibsfiskeriet agtes optaget i samme Form som hidtil, saaledes at Oplysningerne indsamles ved hvert Aars Slutning til Vragerkontrollørerne og indsendes gennem Overvrageren til Fiskeridirektoratet. Over Baadfiskeriet skal der ligeledes optages en aarlig Statistik. Ministeriet henstiller, at der paalægges Baadejerne Pligt til at give Oplysninger om Fiskeriet. Beholdningerne af Klipfisk og Saltfisk foreslaar man opgøres pr. 1. Marts (Fiskeriets Begyndelse), 15. Juni (Foraarsfiskeriets Afslutning) og 1. November (Skibsfiskeriets Ophør).

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1931, bls. 123.

Udvalget har ikke noget at indvende imod det fremsatte Forslag; men Oplysningerne bør fremskaffes og bekendtgøres hurtigere, end hidtil har været Tilfældet.

Angaaende Befolknings- og Landbrugsstatistikken henvises til Skrivelserne fra Statistisk Departement. Udvalget mener, at Landbrugsstatistik bør optages regelmæssigt hvert 5. Aar.

Med Hensyn til Handelsstatistiken erklærer Statistisk Departement, at saadan Statistik, hvis den skal være fyldestgørende, formentlig alene vil kunne opbygges paa Basis af Lovens § 4, hvorefter alle, der indfører eller udfører Varer henholdsvis til og fra Færøerne, er pligtige at give statistiske Oplysninger om Varerne samt disses Pris. Herefter skulde der ligesom i det øvrige Kongerige afgives handelsstatistiske Blanketter af Importører og Eksportører, herunder ogsaa for Postpakkers Vedkommende. Departementet udtaler, at der vil kunne udarbejdes ogsaa en maanedlig Handelsstatistik; men Offentliggørelsen vil ikke kunne ske med saa kort Frist som i det egentlige Danmark.

Udvalget maa mene, at det bliver nødvendigt at afkræve Importører og Eksportører de omskrevne Oplysninger.

Udvalgets Mindretal (Miteus) mener, at der straks bør ansættes en statistisk Assistent med Bopæl paa Færøerne, medens Flertallet mener, at Statistisk Departement skal udføre det paagældende Arbejde med Bistand fra de lokale Myndigheder, dog at der de første Aar i nogle Maaneder maaske midlertidig bør sendes en Assistent til Færøerne, der ved Rejse til de forskellige Pladser kan være Importørerne og Eksportørerne behjælpelig med Tilrettelæggelsen af Oplysningerne. Departementet har i 1931 fremsendt et Udkast til Varefortegnelse, og Udvalget kan i alt væsentlig slutte sig til denne.

Statistisk Departement erklærer sig villigt til vedblivende at paatage sig Udarbejdelsen af den færøske Statistik, forsaavidt Tanken om Oprettelsen af et særligt statistisk Kontor paa Færøerne ikke bliver til Virkelighed, men tilføjer, at dette maa ske i det Omfang, Hensynet til Departementets øvrige Arbejder muliggør.

Udvalgets Flertal anbefaler, at Statistisk Departement vedblivende skal udarbejde den færøske Statistik, der fremskaffes paa samme Maade som hidtil (Politimesteren, eventuelt Sysselmændene, de respektive Kommunalforstanderskaber, Vragerkontrollørerne og Overvrageren).

Udvalgets Mindretal foreslaar, at der oprettes en Stilling som statistisk Assistent paa Færøerne, hvorefter der med Hjemsted paa Færøerne ansættes en statistisk uddannet Assistent, saaledes at denne indtil videre ansættes paa Politikontoret, og naar Lagtingets Kontor oprettes, ansættes paa dette. Mindretallet mener, at der kun kan opnaas en tilfredsstillende Ordning, ved at der antages en bestemt Person paa Færøerne, hvis Hovedopgave det bliver at indsamle og bearbejde de statistiske Oplysninger, idet Erfaringerne har vist, at Forholdet er uheldigt ordnet, som det nu er, hvor Fremskaffelsen er spredt hos en Række Tjenestemænd, der er optaget af anlet Arbejde som deres Hovedvirksomhed. Mindretallet foreslaar, at der af Statskassen ydes en Bevilling paa 5000 Kr. aarlig., og at Lagtinget yder Resten. Den paagældende Assistent skal lønnes med 3600 Kr. aarlig, idet Mindretallet mener, at man passende kan tillægge en saadan Assistent en lignende Løn som Sysselmændene. Kun under Forudsætning af, at der oprettes en saadan Stilling, kan Mindretallet overhovedet gaa med til at fremsætte Forslag til nærmere Regler for Statistiken, idet Mindretallet mener, at saadanne Regler kun vil være til virkelig Nytte under den nævnte Forudsætning.

Med Hensyn til Offentliggørelsen erklærer Statistisk Departement sig villigt til i rimeligt Omfang at lade Opgørelsernes Resultater offentliggøre i Departementets Publikationer. Udvalget maa anbefale, at der hvert Aar trykkes

et statistisk Hæfte for Færøerne, og at Statistisk Departement selvfølgelig medtager i sine almindelige Publikationer, hvad det anser nødvendigt af dette Stof. Det særlige færøske Hæfte tilstilles Embedskontorerne, Lagtinget og de kommunale Bestyrelser paa Færøerne.

Forslag

til Regler for Statistik paa Færøerne.

I Henhold til § 7 i Lov for Færøerne Nr. 95 af 25. Marts 1938 fastsættes herved de nærmere Regler for de statistiske Oplysningers Tilvejebringelse, Bearbejdelse og Offentliggørelse.

1. a. Fra *Flertallet* (O. F. Joensen og Iversen):

Det statistiske Departement leder Tilvejebringelsen af statistiske Oplysninger for Færøerne.

b. Fra *Mindretallet* (Edw. Mitens):

Tilvejebringelse af statistiske Oplysninger for Færøerne sker under Ledelse af en Assistent, hvis Virksomhed er Fremskaffelse og Bearbejdelse af statistisk Materiale i Samarbejde med Statistisk Departement.

2. Fra *hele Udvalget:*

Fiskeristatistik.

Hver Gang et færøsk Fiskerskib udlosser Fangst, skal Rederen, hvadenten Udlosningen sker paa Færøerne eller udenfor disse, give Oplysninger om Fangsten paa dertil bestemte Blanketter. Enhver paa Færøerne bosat, der erhverver Fisk fra andre Skibe end færøske Fiskerskibe, skal give lignende Oplysninger. Blanketter til Anmeldelse af Fiskelaster uddeles gennem Distriktets Vragerkontrollør til de enkelte Ladningsejere. Anmeldelse af losset Fangst skal afgives til Kontrolløren senest 8 Dage efter Losningens Tilendebringelse. Hver Maanedsdag sendes de udfærdigede Blanketter med Attest om, at al losset Last er anmeldt, til Overvrageren, der udarbejder en kort Oversigt og med sine Bemærkninger videresender samme til Amtet, der videre sender dem til Fiskeridirektoratet.

3. I Løbet af December Maaned tilstilles Skemaer gennem Distriktets Vragerkontrollør Ejerne af færøske Fiskerskibe. Disse skal tilbagesendes til Vragerkontrollørerne senest den 8. Januar og indsendes omgaaende af denne med Attest om, at alle Skibsredere har foretaget Anmeldelse, til Overvrageren, der udarbejder en kort Oversigt og med sine Bemærkninger videresender samme til Amtet. Dette sender Materialet til Fiskeridirektoratet.

4. Øernes samlede Fangst opgøres pr. 1. Marts, 15. Juni og 1. November. Overvrageren tilsender gennem Distriktets Vragerkontrollør de enkelte, der ligger inde med Beholdninger af Fisk, Skemaer til Udfyldning. Disse returneres til Overvrageren inden 15. Marts, 1. Juli og 15. November med Attest om, at alle Beholdninger er opgivet. Overvrageren udarbejder en kort Oversigt og videresender denne med sine Bemærkninger til Amtet, der sender Blanketterne til Fiskeridirektoratet til videre Bearbejdelse og Offentliggørelse.

De Personer, som køber Fisk fra Robaade og Motorbaade, er pligtige til for de i forrige Paragraf nævnte Tidsrum at give Oplysninger om Baadenes Fangst. Forsaavidt Fangsten ikke sælges til Personer her paa Øerne, er Formanden paa vedkommende Baad pligtig til at meddele Oplysningerne.

5. *Landbrugsstatistik.*

Beboerne er pligtige at opgive Antallet af Kreaturer og give Oplysninger om Høstudbytte samt andre Oplysninger vedrørende Landbruget paa godkendte Blanketter. Hvert 5. Aar optages Landbrugsstatistik, første Gang i 1935, dog med Hensyn til Kartofler hvert Aar. Skemaerne udsendes til de kommunale Styrelser, der har Ret til at udpege særlige Personer, der bringer Skemaerne rundt til de enkelte Landbrugere og optegner disses Navne samt de Oplysninger, Skemaerne omhandler. Udsendelsen skal finde Sted i November Maaned, og Skemaerne tilbagesendes inden 15. Januar. Disse gennemgaas af Landbrugskonsulenten og tilstilles derefter Statistisk Departement.

6. *Handelsstatistik.*

De i Lov for Færøerne om Statistik af 25. Marts 1933 § 4 omhandlede Varefortegnelser tilstilles for hvert Kvartal Statistisk Departement. For 1934 og 1935 anmodes Modtagerne af indførte Varer om at give Oplysning om Arten og Mængden af Varerne, Landet, hvor de er købt, samt Indkøbsprisen med Tillæg af Fragtomkostninger. Den, der agter at udføre Varer, anmodes om at give Oplysninger om Arten og Mængden af Varerne, det Land, hvortil de sendes, samt Varernes Salgsværdi. Fra 1. Januar 1936 paalægges der Importører og Eksportører Pligt til at give de omtalte Oplysninger. Der tilstilles disse nødvendige Blanketter, og Varerne opføres efter den vedhæftede Varefortegnelse. Statistiken indsamles af Politimesteren, Sysselmændene og de respektive Forstanderskaber.

7. Hvert 5. Aar foretages Optælling af Folketallet gennem Forstanderskaberne, der indsender Materialet til Amtet.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð.

Minnilutans pkt. 1 fall, bert 6 atkv. — 0.
Meirilutans pkt. 1 a varð samtykt við 11 atkv. — 0.
Pkt. 2, 3, 4, 5, 6 og 7 vóru hildin samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð Pkt. 1a til 7 samtykt uttan atkvøðisgreiðslu.

Reglugerð um statistik varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. Olaus Joensen, Winther, Dam, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Zachariasen, S. Poulsen, Niclasen, Mitens, Debess, Kallsoy. *Burtur:* Patursson, Danielsen,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 13 atkv. — 0.

133. Kolportageloyvi. (99).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 2. september framlagði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Undertegnede Udvalg har gennem Amtet faaet til Behandling Andragende fra „Kristelig Forening for den indre Mission i Danmark" om, at den Bevilling af 12. November 1930, indeholdende Tilladelse for Foreningen ved antagne Kolportører overalt paa Øerne at lade ombære og forhandle gudelige Skrifter, som udløber i Aar, maa blive fornyet for Aaret 1934, eventuelt for et længere Tidsrum.

Andragendet er fremsendt til Ministeriet for Handel og Industri, som ved Skrivelse af 14. Juni d. A. har oversendt Sagen til Amtmanden. Med Sagen følger Erklæring af 27. Juni d. A. fra Politimesteren paa Færøerne, der udtaler, at han ikke har noget at erindre imod, at den omsøgte Bevilling gives paany for et Tidsrum af 3 Aar.

„Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark" har i mange Aar haft Tilladelse til at lade ombære og forhandle gudelige Skrifter, og Udvalget skal tillade sig atter i Aar at stille følgende

Forslag.

Tinget anbefaler, at „Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark" faar Tilladelse for et Tidsrum af 3 Aar indtil Udgangen af Aaret 1936 ved dertil antagne Kolportører at lade ombære og forhandle gudelige Skrifter paa Færøerne. Tilladelsen gives paa de sædvanlige Betingelser.

Tann 4. september varð framlagt soljóðandi **Endringsforslag frá Mitens:**

Adskillige Gange, naar Sager om Tilladelse til Kolportage har været fremme, har Spørgsmaalet været rejst om at ophæve Loven om Kolportagebevillinger.

Bøger kan forhandles gennem Boghandeler, der findes i flere Bygder, og gennem Købmændene, og jeg mener ikke, at der længer foreligger nogen Grund til paa dette Omraade at have en særlig Lovgivning.

Forslag.

Til Udvalgets Forslag føjes som nyt Punkt:

„Lagtinget indstiller til Justitsministeriet, at Lov for Færøerne om Kolportagebevillinger af 16. Decbr. 1910 ophæves."

Tann 5. septbr. var málið til 2. viðgerð og tann 16. septbr. til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá Mitens varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall.

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Patursson, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Danielsen, J. H. Joensen, Mitens, Johan Poulsen.

Atkvøddi ikki: Dam, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Kallsoy. *Burtur:* Debess,

og varð uppskotið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

---

134. Lóg um fólkaregistar. (121).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 11. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Skrivelse af 14. Juli d. A. fra Thorshavn Byraad, hvori Tinget anmodes om at undersøge og om muligt bevirke, at den i Danmark gældende Lov af 14. Marts 1924 om Folkeregister maa blive tillempet og gjort gældende paa Færøerne.

Der henvises i Skrivelsen til, at Thorshavn i de senere Aar har gennemgaaet en stor Udvikling. Som Forholdene i Øjeblikket er, har Kommunen saa godt som ingen Kontrol med Til- og Fraflytninger, ikke blot overfor Bygderne, men ogsaa overfor danske Byer, og denne Mangel giver let Adgang til Skattesnyderi. Endvidere anføres, at Udlændinge ved den nuværende Ordning uden Legitimation af nogen Art kan nedsætte sig her paa Færøerne, hvad let kan føre til, at uheldige Fremmede tilflytter og udøver en skadelig Indflydelse paa Befolkningen.

Udvalget kan være enigt med Byraadet i, at der er Mangler til Stede paa det omhandlede Omraade. Sagen omfatter Øerne i deres Helhed, og det vilde være ønskeligt, om Tinget kunde faa en Udtalelse fra Forstanderskaberne for Landkommunerne. Man skal derfor foreslaa, at Sagen udsættes til næste Aar, og at Tinget anmoder Amtmanden om at indhente Erklæring i Sagen fra Forstanderskaberne.

Forslag.

1) Amtmanden anmodes om i Henhold til det foran anførte at indhente Erklæring i Sagen fra Kommunalforstanderskaberne.

2) Der tilstilles Thorshavn Byraad en Afskrift af nærværende Betænkning.

3) Sagen udsættes til næste Aar.

Tann 15. september varð
Uppskot nevndarinnar pkt. 1 samtykt við 12 atkv. — 0.
— — - 2 og 3 samtykt við 15 atkv. — 0.

135. Lóg um luftsiglan. (122).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 2. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 6. Juli d. A. anmodet Amtmanden om at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt Lov af 1. Maj 1923 med Forslag til Lov om Ændring af denne Lov bør sætter i Kraft paa Færøerne.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er henvist, mener ikke, at Lov om Luftfart foreløbig har nogen Interesse for Øerne her. Af og til vil maaske en og anden Flyver ønske at lande ved Øerne, men Lufttrafik mellem Øerne indbyrdes kan neppe ventes i den nærmeste Fremtid.

Politimyndighederne her maa formentlig til enhver Tid kunne fastsætte nødvendige Bestemmelser og Iagttagelser, i Fald det maatte vise sig at blive paakrævet.

Udvalget tillader sig derfor at stille følgende

Forslag.

Lagtinget mener ikke, at der for Tiden er nogen Anledning til at sætte Lov om Luftfart af 1. Maj 1923 i Kraft paa Færøerne.

Tann 5. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 16. september var uppskot nevndarinnar samtykt við 14. atkv. — 0.

136. Sáttmál millum Danmark-Ongland um prógv fyri handilsagentar. (186).

Ymsamálanevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 4. september soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Handelsministeriet har meddelt, at Danmark ved den i Foraaret afsluttede Handelstraktat med England har forpligtet sig til at indføre følgende Regler med Hensyn til Adgangsbeviser for Handelsrejsende, der for engelske

Firmaer besøger Danmark: Adgangsbeviser, gyldige i 15 Dage, 40 Kr., gyldige i 45 Dage, 100 Kr., gyldige i 1 Aar, 300 Kr. Gebyrerne for Tillægsbeviser, der skal berettige Indehaveren til at repræsentere yderligere Selskaber, maa ikke overstige henholdsvis 20 Kr., 50 Kr. og 150 Kr. De fornødne Ændringer i Næringsloven er, forsaavidt angaar det øvrige Kongerige, foretaget ved Lov af 20. Maj d. A. Ministeriet anser det nu fornødent, at den for Færøerne gældende Lov ændres i Overensstemmelse hermed.

Ifølge Lov for Færøerne om Handelsrejsende af 24. Januar 1913, saaledes som denne er ændret ved Lov af 23. December 1925, betales der, forsaavidt angaar indenlandske Firmaer, 50 Kr. for det første Firma og 25 Kr. for hvert af de følgende. Handelsministeriet har foreslaaet dette Beløb nedsat til henholdsvis 40 og 20 Kr., men dette mener Udvalget ikke, der er nogen Grund til, idet disse Beviser gælder for 1 Aar. For saavidt angaar udenlandske Firmaer, betales Antagelsesbevis med 200 Kr. for det første Firma og 50 Kr. for hvert af de følgende, men Beviset gælder da 1 Aar.

Udvalget maa i Henhold til Handelsministeriets Skrivelse iøvrigt anbefale, at der foretages de nødvendige Ændringer i Loven, men henstiller, at hele Loven optrykkes samlet, og fremsætter derfor følgende

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at nedennævnte Forslag sættes i Kraft paa Færøerne:

Forslag

til Lov for Færøerne om Handelsrejsende.

§ 1.

Handelsrejsende — hvorved forstaas Agenter saavel for indenlandske som udenlandske Firmaer — skal for Fremtiden paa Færøerne være uberettigede til at falbyde eller afhænde Varer til andre end til Personer, der i Henhold til Lov af 21. Marts 1855 § 10 har løst Handelsbevis. Dog skal Handelsrejsende til Fabrikanter, Haandværkere og andre Næringsbrugere kunne falbyde og afhænde saadanne Varer, som enhver behøver til sin Næringsdrift.

§ 2.

Forinden nogen kan drive Erhverv som Handelsrejsende paa Færøerne, skal han hos Politimesteren erhverve et Antagelsesbevis.

Antagelsesbeviser for Handelsrejsende for indenlandske Firmaer udfærdiges med Gyldighed for et Aar fra Udstedelsens Dato, og betales med 50 Kr. for det første Firma, for hvilket den Handelsrejsende vil udføre Forretninger, og 25 Kr. for hvert af de følgende. Antagelsesbeviser for Handelsrejsende for udenlandske Firmaer udfærdiges med Gyldighed for 15 Dage, 45 Dage eller for eet Aar og betales med henholdsvis 40 Kr., 100 Kr. og 300 Kr., dersom Beviset kun omfatter eet udenlandsk Firma; saafremt den paagældende repræsenterer flere udenlandske Firmaer, erlægges yderligere henholdsvis 20 Kr., 50 Kr. og 150 Kr. for hvert af de følgende Firmaer.

Afgifterne tilfalder Færø Amts Fattigkasse og Repartitionsfond til lige Deling.

§ 3.

Overtrædelser af de ovenfor givne Forskrifter straffes med Bøde.

Sager angaaende Overtrædelser behandles som Politisager; idømte Bøder tilfalder Færø Amts Fattigkasse.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft straks.

Tann 6. september var málið til 2. viðgerð.

§ 1 varð samtykt við 17 atkv. — 0; §§ 2 og 3 samtyktar við 15 atkv. — 0 og § 4 samtykt við 14 atkv. — 0.

Tann 18. september var málið til 3. viðgerð.

§ 1 varð samtykt við 12 atkv. — 0 og §§ 2, 3 og 4 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Uppskotið í sini heild varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall.

Ja atkvøddi: Winther, Sigurd Poulsen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Debess, Kallsoy, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Johs. O. Joensen, Dam, Zachariasen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Viðstein. *Burtur:* Patursson, Niclasen,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 13 atkv. — 0.

---

137. Broytingar í handilslógini. (196).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 11. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til Tinget er indkommet Andragende, dateret August 1933, fra den færøske Købmandsforening (Chr. Holm Jacobsen, A. Brend og H. Lützen) om, at der maa blive foretaget Ændringer paa Handelslovgivningens Omraade.

Det anføres i Skrivelsen, at det særlig i de senere Aar har vist sig, at man her paa Færøerne mangler Lovhjemmel til at hindre Udlændinge, som kommer og bosætter sig her, i at nedsætte sig som Erhvervsdrivende paa Færøerne. Herved forulempes Landets egne Erhvervsdrivende i deres Erhverv, samtidig med, at Kommunerne ofte belæmres med Personer, der før eller senere vil falde dem til Byrde.

Der henvises i Skrivelsen til

1) Lov af 21. Marts 1855 § 10, herunder ogsaa, at der som Hovedbetingelse for Opnaaelse af det i Loven omtalte Antagelsesbevis burde kræves Indfødsret i Lighed med den danske Næringslov af 1931.
2) Den danske Fremmedlov af 15. Maj 1875 §§ 2 og 13 med senere Love, hvorefter man har Adgang til at udvise Udlændinge, gælder ikke for Færøerne. Straffeloven af 1930 § 76 giver nok Ret til Udvisning af Udlæn-

dinge, naar vedkommende, som maatte være idømt visse Straffe, ikke har haft stadigt Ophold i den danske Stat i de sidste 5 Aar.

3) Fattigloven af 1895 menes ikke at være fyldestgørende, da den bl. a. mangler Lovhjemmel til at blive af med Personer ved Udvisning, ligesom der savnes Regler om, hvem der skal afholde Udgifterne ved Hjemsendelse af Udlændinge. Den nordiske Fattigkonventions Bekendtgørelse Nr. 286 af 12. December 1928 gælder ikke for Færøerne.

4) Det anføres, at ved den forøgede Kommunikation med Udlandet vil Udlændinge let kunne komme ind i Landet og paa forskellig Maade være til Gene for Befolkningen, uden at det Offentlige vil have Hjemmel til at gribe ind.

Sagen er henvist til Udvalget for forskelligartede Sager, der skal udtale, at Sagen i sin Helhed er ret omfattende og kræver en grundig Undersøgelse af den omhandlede Lovgivning for Færøernes Vedkommende.

Udvalget er enigt med Andragerne i, at Udlændinge har alt for let Adgang til at nedsætte sig her i Landet som Erhvervsdrivende, men af forskellige Grunde ser Udvalget sig ikke i Aar i Stand til at fremkomme med Forslag til Ændringer af de nævnte Forhold, hvorfor man skal henstille, at Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.

2) Der tilstilles den færøske Købmandsforening en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 15. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

138. Lóg um tilsýn við dampkettlum á landjørðini. (237).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 22. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Amtmanden har forelagt Tinget Spørgsmaalet om Ændring af Anordning af 18. Juni 1926, hvorved Lov om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden af 4. Oktober 1919 sættes i Kraft paa Færøerne, i Anledning af, at den danske Lov er ændret ved Lov Nr. 121 af 4. April 1932.

Da der til at passe Dampkedler paa Færøerne ikke kræves Eksamen, og da man ikke anser det nødvendigt at ændre denne Bestemmelse, er Paragrafferne 1 og 2 i Loven af 1932 uden Betydning. Det samme gælder § 4. Tilbage bliver kun Bestemmelsen i § 3.

Ifølge Loven af 1919 § 21 skal enhver Dampkedel i de Kalenderaar, hvor Hovedsyn ikke finder Sted, besigtiges ind- og udvendig; men ved § 8 i Loven af 1932 er denne Bestemmelse lempet, saaledes at der i Løbet af hver 4-aarige Periode mellem 2 Hovedsyn kun skal finde 2 Besigtigelser Sted.

Udvalget skal tilraade, at en tilsvarende Ændring foretages i den færøske Anordning.

Forslag

til Anordning om Ændring i Anordning af 18. Juni 1926
om Tilsyn med Dampkedler paa Landjorden.

§ 15 affattes saaledes:

„I Løbet af hver 4-aarige Periode mellem 2 Hovedsyn (jfr. § 11) skal efter de nærmere af Socialministeren derom givne Forskrifter enhver det offentliges Tilsyn underkastet Dampkedel, der lader sig befare indvendig, efter stedfunden Kedelrensning underkastes 2 Besigtigelser indvendig og udvendig af Tilsynet. Forsaavidt det efter Tilsynets Skøn kan ske uden uforholdsmæssig Udgift og Ophold for Tilsynet, kan Kedelejeren kræve, at den ene af disse Besigtigelser foregaar i Forbindelse med et Hovedsyn.

Dampkedler, der ikke lader sig befare indvendig, skal besigtiges indvendig i Forbindelse med de 4-aarige Hovedsyn.

Resultatet af Besigtigelsen indføres i Tilsynsbogen (jfr. § 8), og Rigtigheden af det indførte attesteres ved Underskrift af den, der har foretaget Besigtigelsen."

Tann 25. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

XI.

139. „Smiril.“ (98).[1]

Málið varð beint í eina 5- mannanevnd (*Smirilsnevndina*), sum tann 22. september framlegði soljóðandi:

Udvalgsbetænkning A.

Forskellige Forhold vedrørende Lagtingets Kystbaad S/S „Smiril“ har været behandlet af et af Lagtinget nedsat Udvalg.

Af Regnskabet for Finansaaret 1932/33 fremgaar, at Driften af Lagtingets Kystbaad har medført et Underskud paa ca. 18.000 Kr.

Justitsministeriets Tilskud til den gamle „Smiril“ var i en Aarrække 12.000 Kr., men blev derefter nedsat til 10.000 Kr. og senere til 8.000 Kr. Efter at Lagtinget nu har været nødt til at anskaffe et nyt og kostbart Skib til Kystruten, skal man indstille, at Tinget ansøger om, at Tilskudet forhøjes igen til 12000 Kr. Udvalget maa pege paa, at Statsbanernes Drift viser Nødvendigheden af, at der fra Statens Side ydes Støtte til Kommunikationsmidlerne med passende Tilskud, for Eksempel i Norge ydes der, som det vil fremgaa af hoslagte Betænkning, betydelige Beløb af den norske Stat til Kystfarten, navnlig i Nordnorge.

Udvalget maa derfor mene, at det var rimeligt, at der under de nuværende Forhold fra Statens Side ydedes et større Tilskud end i de sidste Aar til Kystfarten.

Til gamle „Smiril“ ydede Lagtinget aarlig ca. 8000 Kr. til Renter og Afdrag. Fra Justitsministeriet blev saaledes som ovenfor anført bevilget 12.000 Kr., senere nedsat efterhaanden til 8000 Kr. aarlig. Desuden var Postsubventionen saa høj, at der deri laa ogsaa et Statstilskud. Man maa derfor regne med, at Staten betalte ca. $^2/_3$ af Kystbaadens Underskud i Driften. „Smiril“s Underskud for sidste Finansaar var 18.000 Kr. plus 8000 Kr. (Statstilskuddet) = 26.000 Kr. Man andrager om, at Staten, Justitsministeriet eventuelt i Forbindelse med Postvæsenet, betaler yderligere 9000 Kr. til Driften for det forløbne Finansaar.

Mindretallet (Mitens og Niclasen) skal bemærke, at vi i Princippet slutter os til Ministeriets Finansplan og har erklæret os villige til en Ordning af Kystbaadens Forhold i Forbindelse med Ordningen af de andre af Finansplanen omhandlede Spørgsmaal, men kan gaa med til Udvalgets Forslag som en midlertidig Ordning, indtil Finansplanen maatte træde i Virksomhed.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 199.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at Statens Tilskud til Kystfarten mellem Færøerne forhøjes til 12.000 Kr. aarlig.

2) Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at dette eventuelt sammen med Postvæsenet dækker Halvdelen af „Smiril"s Underskud for Finansaaret 1932/33 med 9000 Kr.

Udvalgsbetænkning B.

Underskrevne Udvalg har behandlet forskellige Spørgsmaal vedrørende Lagtingets Kystbaad „Smiril".

I Finansaaret 1. April 1932 — 31. Marts 1933 har den nye Kystbaad sejlet, og det var at forudsætte, at Udgifterne ved denne vilde blive en Del større end ved den gamle Kystbaad. Medens Passagerindtægterne nogenlunde er stegne til det beregnede Beløb, er Fragtindtægten derimod ikke steget. Der paaføres nemlig Ruten en betydelig Konkurrence, navnlig ved at Thorshavns Mælkeforsyning har aabnet nye Ruter, og man henleder Postvæsenets Opmærksomhed paa dette Forhold, idet Thorshavns Mælkeforsyning har en betydelig Postsubvention, og det maa være i Postvæsenets Interesse at regulere Kystfarten saaledes, at der ikke fra postunderstøttede Ruter paaføres Lagtingets Kystbaad, hvis Hovedopgave er Posttransport, en urimelig Konkurrence fra et andet postunderstøttet Selskab.

Som det vil fremgaa af hoslagte Regnskab, har „Smiril" i sidste Finansaar givet et Underskud i Driften paa ca. 18.000 Kr. Postvæsenets Subvention er for Tiden 25.000 Kr. aarlig; men heraf gaar ca. 5000 Kr. til Betaling af Transport af Post fra Posthus eller Brevsamlingssted til „Smiril" og omvendt, saaledes at der netto kun bliver ca. 20.000 Kr., som betales til „Smiril" for Posttransporten. Dernæst anløber Skibet af Hensyn til Postbesørgelsen adskillige Steder, som Skibet ellers ikke vilde anløbe, i hvert Fald ikke saa hyppigt.

En af Skibets Hovedopgaver er som nævnt for Tiden Posttransport, og da Skibet ofte maa vente paa Postskibene udefra og ikke altid kan lægge Planen saaledes, som dette er fordelagtigst for Passager- og Fragtfart, skal man derfor indstille, at Tinget andrager Postvæsenet eventuelt i Forbindelse med Justitsministeriet at øge Tilskudet med 10.000 Kr. eller i hvert Fald om at dække Halvdelen af Underskudet for sidste Finansaar, ligesom man foreslaar, at det overdrages til Administrationen at føre Forhandlinger med Postvæsenet om en Forhøjelse af det fremtidige Tilskud og nødvendige Ændringer i Skibets Plan.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Generaldirektoratet for Postvæsenet med Andragende om, at Postvæsenet dækker Halvdelen af „Smiril"s Underskud for Finansaaret 1932—33 med 9000 Kr.

2) Det overdrages til Administrationen at forhandle med Postvæsenet om Forhøjelse af den fremtidige Subvention og nødvendige Ændringer i Skibets Fartplan.

Nevndarálit C.

Í brævi, dagsett 27. juli í ár hevur „Smiril"s administrator biðið tingið taka til umhugsunar ymiskar spurningar viðvikjandi „Smiril".

Roknskapið fyri $^{1}/_{4}$. 1932 til $^{31}/_{3}$. 1933 sýnir tap ca. 17.700 kr., og eftir ætlan fyri roknskaparárið 1933/34 verður taplið ca. 20.000 kr. Tað er tí neyðugt at veita 20.000 kr. frá tinginum til „Smiril". Nevndin hevur harum haft samráð við fíggjarnevndina og frá meirilutanum í henni fingið boð um, at tað av telefongrunninum skal rindest 10.000 kr.

Nevndin hevur gjøgnumgingið roknskapin fyri 1932/33 og haft samráðing við administrator um at royna at spara og avtalað ymist við hann harum. Tó kann tívað ikki nógv verða spart. Innføkan av ferðapeningi hevur verið næstan so stór sum ætlað, men farmagjaldið er ikki vaksið nógv av tí, at ymisk felog, serstakliga Thorshavns Mælkeforsyning, konkurrera so hart við „Smiril".

Nevndin hevur haft samráð við Føroya Banki og avtalað ein kassakredit uppá 15.000 kr., tó so, at administrator vissar tíðir skal kunna nýta inntil 25.000 kr., tá tørvur er til tess, móti at teir offentligu studningar so innbetalast til bankan.

Viðvíkjandi administrationini hevur Edw. Mitens skotið upp, at settur verður ein maður hartil á skrivstovu tingsins soleiðis, at hann eisini á annan hátt, serstakliga við roknskaparhaldi skal vera tinginum til hjálpar. Nevndin mælir til, at hetta verður gjørt frá 1. apríl 1934 og skipað verður soleiðis fyri, at hesum maður verður fult upptikin av sínum starvi fyri „Smiril" og tingið.

Nevndin hevur haft samráð við Thorshavns Mælkeforsyning og avtalað, at „Smiril" skal halda sama frakttakstir sum nevnda felag, og at henda avtala skal standa við, inntil hon verður uppsøgd.

Kommunustýrið í Sumbø søkir um, at „Smiril" 2 ferðir um summarið fer til Sumbiar. Nevndin mælir til, at administrator letur skipið fara til Sumbiar um tað er gjørligt og tørvur er til tess.

Uppskot.

1) Til „Smiril" verður veitt úr telefongrunninum 10.000 kr.

2) „Smiril"s administrator Edw. Mitens, sakførari, Tórshavn, fær heimild til í Føroya Banki at undirskriva tingsins vegna tey neyðturvuligi skjøl viðvíkjandi einum kassakreditti til „Smiril" inntil 25.000 kr.

3) Frá 1. apríl 1934 verður stýrið lagt undir vinnunevndina, ið fær heimild til at taka eln administrator við løn 250 kr. um mánaðin fyrsta árið, 300 kr. næsta ár um mánaðin og so hækkandi 300 kr. triða hvørt ár inntil 4.500 kr.

Tann 25. september var málið til 2. viðgerð og tann 29. september til 3. viðgerð.

Formaðurin framlegði soljóðandi **broytingaruppskot** frá Mitens og Djurhuus í nr. 98C/1933:

Vinnunevndin fær heimild til at veita til „Smiril"s drift um neyðugt inntil 10.000 kr. og at áseta úr hvørjum grunni undir tinginum peningurin bráfengis verður goldin.

Uppskot nevndarinnar pkt. A varð samtykt við 19 atkv. — 0 og uppskot nevndarinnar pkt. B varð samtykt við 20 atkv. — 0.

Broytingaruppskot frá Mitens og Djurhuus varð samtykt við 21 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar pkt. C varð samtykt við 19 atkv. — 0.

XII. Kommunal mál.

---

140. Roknskapir kommunana. (133).[1]

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 18. august framlegði soljóðandi **Betænkning** (sí skjal nr. 5).

Tann 23. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

---

141. Skuld kommunirnar. (160).[2]

Málið varð beint í *figgjarnevndina*, sum tann 6. oktober framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning** (sí skjal nr. 14.)

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1982, bls. 201.
[2]) Sbr. Lögtingstíðindi 1982, bls. 226.

142. Skuld kommunana til kreditforeiningina. (76).

Málið varð beint í *kommunalu nevndina,* sum tann 6. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelser af 31. December 1932, 8. Juni 1933 og 30. f. M. har Føro Amt forelagt Lagtinget nogle med Kreditforeningen af Kommuner i Danmark med flere førte Korrespondancer angaaende Laan som 1) Klaksvig Sogns Kommune, 2) Lervig Sogns Kommune og 3) Frodebø Sogns Kommune har optaget i Kreditforeningen, de to første Kommuner med Lagtingets Garanti.

Efter hvad der foreligger oplyst skylder Klaksvig Sogns Kommune Terminydelser for December Termin 1932 og Juni Termin 1933 og har Kreditforeningen nu afkrævet Lagtinget som Garant for Laanet Betaling af Ydelserne for Juni og December Termin med ca. 19.700 Kr.

Lervig Sogns Kommune skylder ogsaa Terminydelser og har Amtet ved Skrivelse af 8. Juni d. A. anvist af Amtsrepartitionsfonden Ydelserne for December Termin 1932 med 295 Kr. foruden Strafrente 5%.

Frodebø Sogns Kommune skylder Ydelser for December Termin 1932 og Juni Termin 1933 med ca. 4300 Kr. pr. Termin, men for dette Laan staar Lagtinget ikke som Garant.

Ifølge Landkommunallovens § 34 fører Lagtinget almindelig Tilsyn med Forstanderskaberne i deres Forvaltning.

Da der under en anden Sag (Lagtingssag Nr. 160/1933) angaaende forskellige Kommuners Gældsforhold er fremsat Forslag om at bemyndige Vinnunevndin til at antage en paalidelig Mand til at rejse ud til de forskellige Forstanderskaber og dels vejlede og dels undersøge disse i deres Dispositioner, skønner Udvalget, at nærværende Sag finder sin Løsning gennem den saaledes foreslaaede Ordning.

Forslag.

Vinnunevndin og de af denne antagne Tillidsmænd anmodes om at have sin Opmærksomhed henvendt paa de i nærværende Sag omhandlede Forhold.

Tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

143. Skuld Klakksvíkar sókn til »Kreditforeningen af Kommuner i Danmark«. (224).

Málið var beint í *kommunalu nevndina*. Henda nevndin yvirgav málið til *fíggjarnevndina*, sum tann 2. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Færø Amt meddeler Lagtinget i Skrivelse af 24. August d. A., at Klaksvig Kommune ikke har betalt Kreditforeningen af Kommuner i Danmark Rente og Afdrag pr. 11. December 1932 og senere Ydelser af det Laan, for hvilket Amtskommunen garanterer. Amtet udtaler, at Lagtinget maa regne med at blive afkrævet i hvert Fald Ydelsen pr. 11. December 1932, stor ca. 10.000 Kr., eventuelt en lignende Ydelse pr. 11. Juni 1933.

Udvalget maa, saaledes som Sagen er kommet til at foreligge, overdrage til Vinnunevndin at ordne denne Sag, saaledes at der ved en dertil antaget Sagfører søges Dækning i Kommunens Skatteindtægter for de Ydelser, Lagtinget som Garant maa udrede.

Forslag:

Vinnunevndin bemyndiges til at søge denne Sag ordnet paa bedste Maade og gennem en dertil antaget Sagfører søge Dækning i Kommunens Skatteindtægter for de Beløb, Lagtinget som Garant kommer til at udrede.

Frá nevndini var komið soljóðandi **Endringsforlag:**

Vinnunevndin bemyndiges til at søge denne Sag ordnet paa bedste Maade saavel i Forhold til Kreditforeningen som i Forhold til Klaksvig Kommune forsaavidt angaar de Beløb Lagtinget bliver nødt til at udlægge som Garant.

Tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. 0.

144. Samtykt og garanti fyri lán til Klakksvíkar kommunu. (226).

Kommunala nevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 11. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune har ved Skrivelse af 24. August 1933 ansøgt om Tilladelse til at optage et Laan paa 30.000 Kr., som Kommunen ønsker at Lagtinget skal staa som Garant for, da Kommunen ikke kan opnaa Laanet uden imod en saadan Garanti.

Det fremgaar af Skrivelsen, at Laanet skal anvendes til Betaling af Rest af Anlægsgæld til Elektricitetsværket, der endnu skylder:

Steingrim Winther, Thorshavn	ca.	11.000	Kr.
A/S Fuchs, Aarhus	ca.	4.000	—
E. Finsen, København	ca.	8.000	—
Føroya telefonverk	ca.	1.300	—
Hus til en Assistent	ca.	5.000	—
Anden Gæld	ca.	700	—
	ialt	30.000	Kr.

Ifølge et Sagen bilagt Anlægs-Regnskab for Elektricitetsværket af 1. Juli 1932 er der til Anlægget optaget følgende Laan:

1) Dansk Folkeforsikringsanstalt	220.000	Kr.
2) Kreditforeningen for Kommuner i Danmark	300.000	—
3) Færø Amts Sparekasse	110.000	—
ialt	630.000	Kr.

Af disse Laan staar Lagtinget som Garant over for Kreditforeningen og Færø Amts Sparekasse.

Laanebeløbet er anvendt til Dækning af diverse Anlægsgæld. Et Flertal af Udvalget, M. Samuelsen og K. Djurhuus, kan ikke gaa med til at foreslaa Tinget at yde yderligere Garanti for et Laan paa 30.000 Kr., da Lagtinget allerede har faaet Krav fra Kreditforeningen om Betaling af Renter og Afdrag for December Termin 1932 og Juni Termin 1933; derimod vil Flertallet foreslaa, at Tinget approberer, at Klaksvig Sogns Kommune udsteder Obligation til de paagældende Kreditorer om Betaling af Gælden i et passende Antal Aar.

Udvalgsmedlem S. P. Zachariasen foreslaar, at Tinget yder den ansøgte Garanti under Henvisning til, at Kommunen ikke paa anden Maade kan opnaa Laan. Han finder det forsvarligt og nødvendigt, at Tinget yder en saadan Garanti, for at Elektricitetsværket kan faa betalt sine Kreditorer fra Anlægget og derefter begynde paa en rolig Afvikling af Anlægsgælden, hvilket er af største Nødvendighed for Værkets fortsatte Drift.

Forslag.

1) Fra Flertallet:
M. Samuelsen og K. Djurhuus.

Lagtinget approberer, at Klaksvig Sogns Kommune ved Obligationer afbetaler i Løbet af et passende Antal Aar de i Ansøgningen anførte Gældsbeløb, ialt 30.000 Kr.

2) Fra Mindretallet:
S. P. Zacharlasen.

a. Lagtinget approberer, at Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune optager et Laan paa 30.000 Kr. til Forrentning og Afdrag i 20 Aar.
b. Lagtinget garanterer Renter og Afdrag af det under a nævnte Laan.

Tann 15. september var málið til 2. viðgerð. Tann 22. september var málið til 3. viðgerð sum varð framhildin tann 29. september.

Uppskot minnilutans varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Winther, Dam, Paturssun, Zachariasen, Sigurd Poulsen, O. F. Joensen, Viðstein, Mitens, Debess, Kallsoy. *Atkvøddi ikki:* Johs. O. Joensen, Niclasen, Danielsen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen,

og varð uppskotið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 17 atkv. — 0.

145. Skuld til sjúkrakassan í Funningi. (197).

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 4. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Formanden for Funding Sogns Sygekasse har i Skrivelse af 12. August 1933 henvendt sig til Tinget med Besværing over, at Funding Sogns Kommune ikke opfylder sin Refusionspligt med Hensyn til Betaling af Halvdelen af de af Sygekassen udredede Hospitalsudgifter.

Det oplyses i Skrivelsen, at Kommunen saa nogenlunde har overholdt sin Refusionspligt indtil 1929. I de følgende Aar har Kommunen kun refunderet Sygekassen et Beløb af ialt 590 Kr.

Ved Bistand fra Færø Amt og Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne blev der den 1. Februar 1932 oprettet et Gældsbevis, lydende paa 607,50 Kr., hvilket Beløb Kommunen skyldte pr. 1. Januar 1930. Denne Sum tilligemed Rente $3^1/_2$ pCt. p. a. skulde afdrages i Løbet af 10 Aar.

Kommunens samlede Gæld til Sygekassen opgives nu saaledes:

Indtil Aaret 1929	607,50	Kr.
For Aaret 1930.....	760,00	-
- — 1932.....	945,00	-
Renter.....	21,26	-
Tilsammen	2333,76	Kr.

Hertil kommer Halvdelen af Hospitalsudgifterne for 1933.

Sygekassebestyrelsen har under 4. Juni d. A. holdt Møde og vedtaget at anmode Lagtinget om ikke at godkende Reguskabet for Funding Sogns Kommune, forinden de forfaldne Beløb er afviklet med Sygekassen.

Nærværende Udvalg, hvortil Sagen er henvist, maa stærkt fremhæve den umaadelig store Gavn, Sygekasserne har for Befolkningen her paa Øerne, og de respektive Kommunalforstanderskaber bør have den rigtige Forstaaelse af, at i Fald disse Sygekasser ikke fandtes, vilde Sygeudgifterne ligge langt højere, ja, uoverkommelige for mange Kommuner, foruden at en stor Del af Befolkningen kom ind under Fattigvæsenet. Lægehjælp og Hospitalsindlæggelse kan man nu ikke komme udenom, naar Sygdomstilfælde indtræffer, og det kan desværre ikke nægtes, at disse Udgifter er meget store. I mange Tilfælde kan de store Hospitalsregninger · maaske op til 1000 Kr. — ikke betales af vedkommende betalingspligtige. Sygekassesagen er en Hjælp til Selvhjælp, hvor Medlem, Stat og Kommune hver især har sin Andel at yde. Man maa saaledes indtrængende anmode Kommunerne om at støtte Sygekassesagen, der er til den største Gavn for alle Beboerne indenfor hver Kommune.

Det maa erkendes, at Kommunerne ofte har Vanskelighed ved at klare deres Forpligtelser, men Kommunerne maa ikke i Aarevis unddrage sig deres Forpligtelse som i dette Tilfælde ved ikke at refundere det allermindste til Sygekassen.

Udvalget kan ikke gaa med til at nægte Godkendelse af Reguskabet for Funding Sogns Kommune, naar Indtægter og Udgifter er rigtig opført,

selvom Kommunen har Forpligtelser, der ikke er indfriede, men man maa paa det bestemteste henstille til Forstanderskabet snarest at yde hel eller delvis Refusion af Hospitalsudgifterne til Funding Sogns Sygekasse.

Forslag:

1) Det henstilles paa det bestemteste til Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune snarest muligt at refundere det til Funding Sogns Sygekasse skyldige Beløb.

2) Der tilstilles Bestyrelsen for Funding Sogns Sygekasse og Forstanderskabet for Funding Sogns Kommune et Eksemplar af nærværende Betænkning.

Tann 6. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 12 atkv. - 0.

---

146. Skuld til »Dronning Alexandrines Hospital«. (225).

Málið var beint í *kommunala nevndina*, sum tann 4. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Ved Skrivelse af 24. August 1933 har Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital forespurgt Lagtinget, hvorledes dette mener Hospitalet skal inkassere Tilgodehavender hos Skopen Sogns Kommune og Sandø Præstegælds Kommune.

Af de med Skrivelsen fulgte Restancelister fremgaar det, at Skopen Sogns Kommune skylder:

for 1932	616	Kr.	00	Øre
for 1933	678	-	00	-
Ialt	1294	Kr.	00	Øre

medens Sandø Præstegælds Kommunes Restancer udgør:

for 1927	1813	Kr.	00	Øre
- 1928	381	-	00	-
- 1930	149	-	00	-
- 1931	1491	-	30	-
Ialt	3834	Kr.	30	Øre,

hvilke Beløb Inspektionen angiver forgæves at have afkrævet de respektive Forstanderskaber. Undertegnede Udvalg, der har haft Sagen til Behandling, er ikke i Stand til at paavise anden Udvej med Inkassation af de paagældende Restancer end at disse, naar frivillig Betaling ikke opnaas, inddrives ad Rettens Vej, og finder Udvalget det rimeligt, at Hospitalsinspektionen selv sørger for at inddrive Beløbene.

Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa, at der svares Hospitalsinspektionen i Overensstemmelse hermed og skal derfor fremsætte saalydende

Forslag.

Der svares Inspektionen for Dronning Alexandrines Hospital, at det overlades til dette at besørge Restancerne inddrevet eventuelt ad Rettens Vej, ifald frivillig Betaling ikke opnaas.

Tann 6. septbr. var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

---

147. Skuld til ríkishospitalið. (235).

Málið var beint í *kommunale nevndina*, sum tann 6. oktober framlegðl soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 2. September 1933 har Færø Amt tilstillet Lagtinget til videre Foranstaltning en Sag angaaende Betaling af 75 Kr. fra Sand Sogns Kommune til Rigshospitalet for Transport af Hansine Johanne Joensen Krogh.

Af Sagens Bilag fremgaar det, at den paagældende Person fra 8. December 1931 til 20. Juni 1932 har haft fri Kur og Pleje paa en Legatseng paa Rigshospitalet.

Den 20. Juni 1932 blev Patienten overflyttet til Kysthospitalet og Udgifter til Sygetransporten beløb sig til 75 Kr.

Ifølge Skrivelse af 18. Marts 1933 fra Rigshospitalet til Færø Amt er det paagældende Beløb ved Skrivelser af 24. Juni, 17. August, 15. Oktober, 15. November og 17. December f. A. af Rigshospitalet afkrævet Forstanderskabet, uden at dette overhovedet har besvaret de fremsendte Kravsbreve.

Færø Amt har derefter ved Skrivelse af 5. April 1933 paatalt overfor Forstanderskabet, at dette har ladet Rigshospitalets Paamindelser ubesvaret.

Forstanderskabet har derefter ved Skrivelse af 8. Maj d. A. til Færø

Amt anført, at dette under 25. April f. A. har anmodet om at faa tilsendt Opgørelse over Omkostningerne ved den paagældende Transport, og at der derefter den 7. Juli f. A. blev modtaget et Brevkort, hvori Transporten er anført til 75 Kr., som Forstanderskabet anser for at være altfor højt ansat. Forstanderskabet har imidlertid ikke anført nogen egentlig Begrundelse for, hvorfor dette har ladet Rigshospitalets Skrivelser ubesvarede.

Rigshospitalets Reservekirurg for Afdeling C har derefter ved Skrivelse af 29. Maj 1933 oplyst, at den paagældende Patient maatte flyttes i liggende Stilling i Gibsleje, hvorfor der krævedes en særlig omstændelig Transport, som udførtes af en særlig Ambulancevogn.

Rigshospitalet har i Skrivelse af 2. Juni 1933 til Færø Amt oplyst, at dette indhentede Tilbud fra forskellige Sygetransportfirmaer. Faleks Redningskorps, som Hospitalet i Almindelighed benytter til Sygetransport, forlangte 90 Kr., medens et andet Firma tilbød at udføre Transporten for 75 Kr.

Amtet meddeler derefter ved Skrivelse af 15. Juni 1933 Forstanderskabet for Sand Sogns Kommune Afskrift af de ovennævnte 1) Skrivelse af 29. Maj 1933 fra Reservekirurgen og 2) Rigshospitalets Skrivelse af 2. Juni 1933 samt henstillede til Forstanderskabet at betale det paakrævede Beløb.

Forstanderskabet har imidlertid først 11. f. M. ifølge forevist Postbevis betalt det paagældende Beløb.

Udvalget finder den af Forstanderskabet udviste Optræden for besynderlig, idet der fra Rigshospitalets Side er vist den paagældende Patient og Forstanderskabet — ved gratis Sygebehandling — alt muligt Hensyn.

Ifølge § 34 i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse fører Lagtinget almindeligt Tilsyn med, at Forstanderskaberne i deres Forvaltning holde sig de for dem givne Forskrifter efterrettelige. Finder Tinget, at Forstanderskabet har nægtet at udrede Udgifter, som det er pligtigt at afholde, kan Tinget, om det skulde være nødvendigt, gøre personligt Ansvar gældende ved Domstolene mod de paagældende Medlemmer af Forstanderskabet.

Da der under en anden Sag er fremsat Forslag om en mere effektiv Kontrol med Forstanderskabernes Forvaltning, finder Udvalget for Tiden ikke Anledning til at foretage videre i det foreliggende Tilfælde, men maa dog misbillige den udviste Fremgangsmaade.

Forslag.

1) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

148. Samtykt til lán til Nes sóknar kommunu. (123).

Málið varð beint í *kommunalu nevndina*, sum tann 9. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune om Approbation paa Optagelse af et Laan paa ca. 6000 Kr. til Brug til Opførelse af en Lærerbolig i Tofte samt til Ombygning af Skolen i Tofte.

Det fremgaar af Sagen, at Færø Amts Sparekasse den 22. Juli 1933 har givet Tilsagn om et Laan paa 6000 Kr. paa en Afbetalingstid paa 15 eller 20 Aar med en aarlig Rente af 5%.

Udvalget nærer ingen Betænkelighed ved at anbefale Tinget at meddele Approbation paa et Laan paa 6000 Kr. til et Formaal som det i Ansøgningen anførte og skal Udvalget herefter fremsætte følgende

Forslag:

1) Der meddeles Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune Tilladelse til i Færø Amts Sparekasse at optage et Laan paa 6000 Kr. paa 15—20 Aars Afbetaling og til en aarlig Rente af 5 %.

2) Laanet skal anvendes til Opførelse af en Lærerbolig i Tofte samt til Ombygning af Skolen sstds.

3) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 28. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 12 atkv. — 0.

149. Samtykt til lán til Sumbiar sókn. (208).

Kommunala nevndin, lð hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 18. august seljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Ansøgning fra Sumbø Sogns Kommune om Tilladelse til Optagelse af et Laan i Færø Amts Sparekasse paa 5.000 Kr. i Anledning af Indkøb af en Lastbil.

Det fremgaar af Ansøgningen, at Færø Amts Sparekasse har givet Tilsagn om et Laan paa 5.000 Kr.

Da det er Udvalget bekendt, at Kørevejen Lopra—Sumbø nu er udbygget og aabnet for Trafikken, finder man det rimeligt, at Andragerne i Ligbed med andre Kommuner indkøber en Bil, som der utvivlsomt vil blive stærkt Brug for. Udvalget skal derfor tillade sig at anbefale Tinget, at det tillades Sumbø Sogns Kommune at optage et Laan i Færø Amts Sparekasse paa indtil 5.000 Kr. imod en aarlig Rente af 5 %. Laanet skal anvendes til Indkøb af en Automobil, der skal sættes i Ruten paa Kørevejen Sumbø —Lopra.

Der vil hvert Aar af Forstanderskabet være at aflægge særligt Regnskab for Automobilens Drift, hvilket Regnskab skal følge Hovedregnskabet som Bilag.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag:

1) Det tillades Forstanderskabet at optage et Laan i Færø Amts Sparekasse paa indtil 5.000 Kr. til en aarlig Rente af 5 % til Indkøb af en Automobil.

2) Der vil af Forstanderskabet som Bilag til Kommuneregnskabet aarligt være at aflægge særligt Regnskab for Automobilens Drift.

3) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 23. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

150. Samtykt til lán til Fuglafjørð sókn. (222).

Málið varð beint í *kommunalu nevndina*, sum tann 13. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 23. August 1933 har Færø Amt forelagt Tinget til Afgørelse Sag angaaende Ydelse af et Laan fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, stort 33.000 Kr., mod Amtskommunens Garanti til Fuglefjord Sogns Kommune til Opførelse af en ny Skolebygning.

Det fremgaar af Sagens Bilag, at Undervisningsministeriet ved Skrivelse af 18. Marts 1932 har stillet en Bevilling fra Statskassen paa 12.000 Kr. — dog ikke udover 25 % af Byggesummen — i Udsigt som Tilskud til en Skolebygning.

Færø Amt har korresponderet med forskellige Pengeinstitutter om Ydelse af et Laan til Kommunen til Udbygning af Skolen, men foreligger der kun Tilsagn om Laan fra Kreditforeningen af Kommuner i Danmark paa 33.000 Kr. *mod Garanti af Færø Amtskommune.*

Udvalgets Flertal M. Samuelsen og K. Djurhuus maa beklage, at Forholdene efterhaanden er bleven saaledes, at de færøske Landkommuner ikke kan opnaa større Laan uden imod Lagtingets Garanti. Men dette beklagelige Forhold er vel nok en naturlig Følge af, at Lagtinget i flere Tilfælde har indladt sig paa at yde Garanti for Kommuner, der nu har vanskeligt ved at betale Renter og Afdrag. At Pengeinstitutterne herefter er bleven nervøse og for Fremtiden kræver Lagtingsgaranti for alle fremtidige større kommunale Laan synes at være Følgen af den Skraaplan Lagtinget er kommet ind paa ved at yde Garanti for almindelige kommunale Laan.

Fuglefjord Sogns Kommune, der ved sidste Folketælling havde 780 Indbyggere, er en forholdsvis velsitueret Kommune, der ifølge Amtets Skrivelse af 3. Juni 1933 kun havde en Gæld paa 13.466 Kr. 71 Øre ved Udgangen af Aaret 1931. En saadan Kommune skulde normalt ikke have Vanskelighed ved uden Amtsgaranti at opnaa et Laan, som det omhandlede. Et saadant Laan skønner man, at Kommunen vil være i Stand til at forrente og afdrage.

Udvalgets Flertal, der i Princippet er imod, at Lagtinget yder Garanti for kommunale Laan udover Laan til Havneanlæg, ser sig i det foreliggende Tilfælde nødsaget til at gaa med til at foreslaa Tinget at meddele den ønskede Garanti, da Laanet, der ikke kan opnaas uden saadan Garanti, skal anvendes til Opførelse af en Skolebygning, hvortil der er stærk Trang.

Mindretallet, Zachariasen, mener, at Lagtinget som Regel bør yde Garanti for kommunale Laan, naar disse agtes anvendt til samfundsgavnlige Formaal.

Forslag.

1) Der meddeles Forstanderskabet for Fuglefjord Sogns Kommune Tilladelse til i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark at opnaa et Laan paa 33.000 Kr. til Opførelse af en ny Skolebygning i Fuglefjord. Laanet berigtiges med Kreditforeningens 5 % Kasseobligationer af 3 Serie med en Afdragstid af 29 Aar.

2) Lagtinget garanterer overfor Kreditforeningen for Betaling af Reuter og Afdrag af det under Pkt. 1 anførte Laan.

Tann 15. september var málið til 2. viðgerð og tann 22. september til 3. viðgerð, sum var framhildin tann 29. september.

Uppskot nevndarinnar varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall.

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Dam, Zachariasen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Patursson, Sigurd Poulsen, Niclasen, Danielsen, Viðstein, Mitens, Debess, Kallsoy,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 13 atkv. — 0.

---

151. Samtykt til lán til Vestmanna sókn. (258).

Kommunala nevndin, til hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 6. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Lagtinget approberer, at Vestmanhavn Sogns Kommune i Anledning af Opførelse af en ny Skolebygning i Vestmanhavn optager et Laan paa indtil 40.000 Kr. til Forrentning og Afbetaling i 15—20 Aar til en aarlig Rente af 5%.

Tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

152. Samtykt til lán til Sandavág sókn. (218).

Kommunala nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 22. august soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Tilladelse for Sandevaag Sogns Kommune til Optagelse af et Laan i Færø Amts Sparekasse paa 2000 Kr. Det anføres i Ansøgningen, at Laanet skal anvendes til Betaling af Udgifterne ved den nu under Opførelse værende Skolebygning paa Slettenæs.

Udvalget nærer ingen Betænkelighed ved at tilraade Tinget at meddele den ansøgte Tilladelse og skal tillade sig at fremsætte saalydende

Forslag:

1) Der meddeles Sandevaag Sogns Kommune Tilladelse til i Færø Amts Sparekasse at optage et Laan paa 2000 Kr. til en aarlig Rente af 5%.

2) Laanet skal anvendes til Betaling af Udgifter i Anledning af den under Opførelse værende Skolebygning paa Slettenæs.

3) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 25. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkv. — 0.

153. Samtykt til kassakredit til Famien sókn. (240).

Kommunala nevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 11. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af September 1933 ansøger Forstanderskabet for Famien Sogns Kommune Lagtinget om Tilladelse til i Føroya Banki, Suðurø Afdeling, at optage et Kassekredit paa 1000 Kr.

Forstanderskabet anfører i Ansøgningen, at det vil være vanskeligt for dette at efterkomme de Krav, som Aldersrenteloven stiller til Kommunen, uden en saadan Kassekredit, idet Kommuneskatten ikke kan paaregnes at indgaa i rette Tid.

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, kan under Hensyn til de i Ansøgningen anførte Grunde og tillige under Hensyn til, at Famien Sogns Kommune hidtil har været en godt administreret Kommune, der hidtil har klaret sine Forpligtelser, anbefale, at Lagtinget meddeler den ansøgte Approbation.

Forslag.

1) Lagtinget meddeler Famien Sogns Kommune Tilladelse til i Føroya Banki, Sudorø Afdeling, at optage en Kassekredit paa 1000 Kr.

2) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 13. september var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 13 atkv. — 0.

---

154. Vág kommuna studning til motor. (49).[1]

Málið varð beint í *fíggjarnevndina*, sum tann 2. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Vaag Kommune androg i Fjor om Tilskud til Indkøb af en Motor, der kan drive Kommunens Knuseværk. Dette er tidligere anskaffet med Støtte fra Tinget ud fra den Forudsætning, at den elektriske Motor kunde drive Maskinen. Dette kan ikke lade sig gøre.

Udvalget med Undtagelse af Nolsøe foreslaar et Tilskud paa 500 Kr. under Hensyn til, at der tidligere er givet Bevilling. — Nolsøe foreslaar et Tilskud paa 800 Kr.

Forslag.

Fra Nolsøe:

Der tilstaas Vaag Sogns Kommune i ovennævnte Anledning et Tilskud paa 800 Kr.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 222.

Fra Udvalget (undtagen Nolsøe):

Der tilstaas Vaag Sogns Kommune i ovennævnte Anledning et Tilskud paa 500 Kr.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 7. oktober til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 15 atkv. — 0.

---

155. Studning til Kunoyar sókn. (203).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 22. september framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Forstanderskabet for Kunø Sogns Kommune har i Skrivelse af 29. Juli d. A. anmodet om Lagtingets Bistand under en eller anden Form, som Tinget mener at kunne forsvare, og som er forenelig i Praksis overfor lignende stillede Kommuner her paa Øerne.

Forstanderskabet oplyser:

at de daarlige økonomiske Tider i de senere Aar jævnsides med et ringe Hjemmefiskeri har bevirket, at Skatteevnen i Sognet er gaaet meget tilbage,

at der har været paalignet op til 14 pCt. af Indtægten,

at Skatteprocenten er $10^1/_2$ for 1933 og

at Skatteprocenten skulde være 20, hvis der skal opnaas Balance i Kommunens Budget.

Kommunens Gæld angives nu at være ca. 15.000 Kr.; Skatterestancerne er ca. 4.000 Kr., hvoraf en stor Del anføres at være uerholdelige eller ikke at kunne indgaa i den nærmeste Fremtid.

Regnskabet for 1932 er endnu ikke indsendt fra Kommunen. Regnskabet for 1931 er først aflagt den 27. Januar d. A.; efter dette er Kommunens Gæld pr. $^{31}/_{12}$. 1931:

Faste Laan	6.253 Kr.	59 Øre
Amtsfattigkassen	1,560 -	10 -
Sygekassen	2,407 -	80 -
Klaksvig Sygehus	1,878 -	79 -
	= 12,100 Kr.	28 Øre

Samtidig var den kontante Beholdning 1.896 Kr. 26 Øre og Restancerne 2.811 Kr. 93 Øre og heri skulde saaledes være Dækning for en stor Del af den løse Gæld.

Udvalget skal om denne Sag bemærke følgende:

Forstanderskabet bør oplyse, hvilke Forhold har bevirket, at Gælden nu er ca. 15.000 Kr., og at Restancerne er steget til 4.000 Kr.; Kommunens nuværende kontante Beholdning er heller ikke oplyst. At Kommunens Gæld pr. $^{31}/_{12}$. 1931 — 12.100 Kr. 28 Øre + 4.708 Kr. 19 Øre (kontant Beholdning og Restancer) = 7.392 Kr. 09 Øre pr. $^{29}/_{7}$. 1933 skal være vokset til ca. 15.000 Kr. + 4.000 Kr. (Restancer) — 11.000 Kr. bør kunne forklares, da en saa stor Stigning i Gæld og Restancer ikke alene kan skyldes Skatteevnens Tilbagegang, saa meget mere som Aaret 1932 ikke kan siges at have været saa daarligt i økonomisk Henseende som Aarene 1930 og 1931. — Udvalget maa bestemt paatale det uforsvarlige i, at Kommunen opstiller et Budget, som ikke udviser Balance.

Lagtinget har af Økonomisk Fond bevilget:

1932: Tilskud til Vejanlæg i Kunø Sogn 1.137 Kr. 45 Øre (hvortil kommer Statstilskud 758 Kr. 30 Øre). Der er ikke fra Kommunen indberettet noget om, at Halvdelen af eller hele dette bevilgede Vejanlæg og udført.

1928: (genbevilget i 1931 for 1 Aar): Tilskud paa højst 2.212 Kr. 50 Øre til en Landingsbro i Haraldsund. I Aar ansøger Forstanderskabet igen om at faa denne Bevilling fornyet.

1930: Tilskud paa 750 Kr. til Udbedring af Landingsstedet „suður í rætt" i Kunø, heraf er i 1931 bevilget udbetalt som Forskud 375 Kr., medens Restbevillingen 375 Kr. i 1932 er bevilget at skulle staa ved Magt til Olajdag 1933.

Endvidere er der i hvert af Aarene 1931 og 1932 bevilget Kommunen et Tilskud paa á 400 Kr. fra Amtsfattigkassen.

Fra Lagtingets Side er der saaledes ydet Kommunen en ikke ubetydelig Bistand i Form af Tilskud til forskellige Arbejder indenfor Kommunen samt fra Amtsfattigkassen, og Bistand under anden Form end den forannævnte mener Udvalget ikke at kunne anbefale. — Udvalget vil derfor anmode Amtmanden om at fremskaffe de nødvendige nøjagtige Oplysninger om Kommunens økonomiske Forhold, hvorefter det bør overvejes, hvorledes der kan opnaas Balance i Budgettet; skulde det herunder vise sig formaalstjenligt, at der skaffes Kommunen et fast Laan med forholdsvis lang Afbetalingstid, anmodes Amtmanden om at approbere Optagelsen af et saadant Laan og og at være Kommunen behjælpelig hermed. Forinden dette kan ske, maa den omtalte Undersøgelse være foretaget og Kommunens Regnskaber være bragt á jour.

Forslag.

I. Lagtinget ser sig ikke i Stand til at yde Kunø Sogns Kommune anden Bistand end den, der hidtil har været ydet i Form af Tilskud til forskellige Arbejder m. v.

II. Naar Kommunens økonomiske Forhold er nøjagtig undersøgt og Regnskabsvæsenet á jour, anmodes Amtmanden om, hvis det maatte anses

for formaalstjenligt og forsvarligt, at være Kommunen behjælpelig med Optagelsen af et passende Laan med Tilbagebetaling i Løbet af en forholdsvis lang Tid, og meddele den hertil fornødne Approbation.

III. Der tilstilles Kunø Sogns Kommune en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 25. september var málið tið 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 2. oktober varð uppskot nevndariunar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

156. Ellisrentukassakredittur. (257).

Fíggjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 6. oktober soljóðandi **Motiveret Forslag til Beslutning:** (sí skjal nr. 13).

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkv. — 0.

---

157. Keyp av byggigrund av „steinsmørk" í Miðvági. (68).[1]

Málið varð beint í *kommunalu nevndina*, sum tann 28. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

I Lagtingssamlingen 1932 — se Lagtingstidende 1932 Side 218 — foreiaa en Sag om Tilladelse til for Midvaag Sogns Kommune at afhænde et

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 218.

Areal af Kommunens Ejendom i „Steinsmørk" til Byggegrund for et Missionshus.

Arealet er ifølge Synsforretning af 20. Juni 1932 opmaalt til 213,30 m² og vurderet til 45 Øre pr. m² eller ialt 95 Kr. 99 Øre.

Lagtinget nægtede i Lagtingssamlingen 1932 at meddele Approbation til Salg under Hensyn til, at Vurderingssummen ansaas for lav.

Der foreligger nu paany Ansøgning om Tilladelse til Salg af den paagældende Byggegrund for den anførte Vurderingspris.

Ved Skrivelse af 25. August 1933 har Forstanderskabet paany anbefalet Salg og har bl. a. anført, at der nu ved Grandestævne er vedtaget Udskiftning af Bygden Midvaags Indmark i Henhold til Lov Nr. 125 af 20. April 1926, hvorefter Forstanderskabet, naar Udskiftningen bliver fremmet, vil kunne expropriere de Byggegrunde, det har Brug for. Hvad Prisen angaar anfører Forstanderskabet, at dette ikke har nogen Interesse i at sætte Prisen op, idet Kommunen hyppigere optræder som Køber end som Sælger.

Da det nu foreligger oplyst for Udvalget, at det omtaldte Grundstykke, der udgør en ringe Del af det Areal, som Kommunen besidder i Forbindelse med Skolen, er af en saadan Form, at det ikke kan anvendes til Byggegrund uden i Forbindelse med et Areal af den nedenfor liggende Naboejendom, hvis Ejer ikke er villig til Afhændelse uden til et Missionshus, og den anførte Vurderingspris, efter hvad der foreligger oplyst er den for Tiden i Midvaag gængse, mener Udvalget efter Omstændighederne at kunne tilraade Lagtinget at meddele den ansøgte Approbation og skal derfor tillade sig at fremsætte saalydende

Forslag.

1) Der meddeles Forstanderskabet Tilladelse til at afhænde til Byggegrund for et Missionshus i Midvaag et paa en Sagen bilagt Skitse af August 1932 nærmere betegnet Areal af „Steinsmørk", stort 213,30 m² for en Pris af 45 Øre pr. m² eller 95 Kr. 99 Øre.

2) Købesummen vil være at erlægge inden 1. Juni 1934.

3) Arealet skal være bebygget med et Missionshus inden 1. September 1936 og i Mangel heraf falde tilbage til Kommunen med Fortabelse af Købesummen.

4) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 1. september var málið til 2. viðgerð og tann 16. september til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

158. Keyp av Skipanesi. (111).

Málið var beint í *kommunale nevndina*, sum tann 3. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Cand. juris Thorstein Petersen af Thorshavn har som befuldmægtiget for Forstanderskaberne for Næs Sogns Kommune og Gøte Sogns Kommune ansøgt Lagtinget om Approbation paa, at disse to Kommuner i Forening køber det Fru Ebba Müller, Thorshavn tilhørende Areal med Bygninger, beliggende paa Skibenæs i Skaalefjord, „Kongshavn".

Havnen „Kongshavn" (Skaalefjord)s Drift varetages ifig. § 3 i et af Justitsministeriet i Henhold til Havneloven af 30. Januar 1875 under 18. Oktober 1913 udfærdiget Havnereglement af en Havnestyrelse, bestaaende af 2 Repræsentanter for hver af Kommunerne Næs, Sjov og Gøte Sogn; til Optagelse af Laan, *for hvilke Kommunerne skal garantere*, kræves dog en af de enkelte Forstanderskaber vedtaget og af Lagtinget godkendt Beslutning om, i hvilket Forhold de enkelte Kommuner hæfter for Laanet. Det tilføjes derhos, at „skulde der angaaende Havnen eller dens Midler imellem Forstanderskaberne *opstaa Uenighed*, som ikke kan udjævnes ved Forhandling, bliver det paagældende Spørgsmaal at forelægge *Lagtinget til endelig Afgørelse*."

Havnevæsenet har paatænkt at købe de af Fru Ebba Müller, Thorshavn, ejede Arealer ved Skibenæs, men Enighed er ikke opnaaet mellem de respektive Forstanderskaber. Paa en Trø, oprindelig tilhørende Kongsgodset, som ved Skøde af 1906 solgtes til afd. Dampskibsekspeditør S. E. Muller, findes et Landingssted; ved Færøernes Rets Dom af 12. Marts 1932, stadfæstet af Østre Landsret 25. Oktober 1932, er det imidlertid fastslaaet, at det nedenfor Trøen liggende Strandareal (Strandklipperne) henligger i Fælleje for Bygden og ikke tilhører hende, hvilket dog ikke vilde kunne hindre, at der af Ministeriet for offentlige Arbejder blev tilladt Anlæg af Kaj paa sædvanlige Betingelser, herunder offentlig Adgang.

Fru Muller søgte i Marts 1930 om Godkendelse af Takster for Skibenæs Anlægget, men Sagen blev standset ved Striden om Ejendomsretten. Anlægget har siden været meget benyttet, og der kunde navnlig i Aar være tjent godt selv med smaa Takster.

Det synes ganske urimeligt, at de foreliggende ekstraordinært gode Anløbsforhold ikke udnyttes bedre.

Som Sagen nu foreligger for Lagtinget, er Forholdet det, at der ved Skibenæs paatænkes udført et Kajanlæg, idet der med Fru Müller er opnaaet Enighed om en Pris stor 24000 Kr. for det hende tilhørende Areal med Bygninger, og for det af tidligere Ejere paa Klipperne indrettede Anlæg. Sjov Sogns Kommune har imidlertid ikke villet deltage i Købet af Skibenæs, medmindre der anlægges en Kaj i Sjov Sogn af de tre Kommuner i Fællesskab, og der foreligger nu Andragende fra Næs og Gøte Sognes Kommuner om, at disse i Forholdet 2 til 1 erhverver og driver Skibenæs i Form af et Interessentskab og hertil optager et Laan paa 13—17000 Kr.

Det er formentlig en lidet heldig Ordning, at det nu herskende Fællesskab sprænges, saaledes at kun to Kommuner bliver fælles om Havnens bedste Anløbsplads, Kajanlægget i Skibenæs, medens Kongshavn hører under 3 Kommuner, og Spørgsmaalet bliver da, om man ikke kunde tvinge Sjov Sogns Kommune til at deltage i Erhvervelsen af Skibenæs — uden Betingelser.

Lagtinget har efter Havnereglementet en vidtgaaende Myndighed i Tilfælde af Uenighed mellem Forstanderskaberne. I en Konfliktsituation som den foreliggende kunde det synes nærliggende at benytte denne, og efter Ordene: „bliver det paagældende Spørgsmaal at forelægge Lagtinget til endelig Afgørelse," maa det formentlig ligge indenfor Lagtingets Beføjelse at fastsætte, at Havnestyrelsen d. v. s. alle tre Kommuner i Fællesskab skal deltage i Erhvervelsen af „Skibenæs".

At Lagtinget skulde kunne bestemme, at Sjov Sogns Kommune skal tage Del i Erhvervelsen af Skibenæs, kan dog ikke udledes af Landkommunallovens § 34, hvorefter Lagtinget fører et almindeligt Tilsyn med, at Forstanderskaberne udfører de Foranstaltninger, de er pligtige til at udføre etc.

I hvert Fald kan Kommunen ikke tilpligtes at tage Del i det til Erhvervelsen nødvendige Laan. § 3 i Havnereglementet kræver — som anført — hertil, at der foreligger en af de enkelte Forstanderskaber vedtagen og af Lagtinget godkendt Beslutning angaaende Hæftelsen for Laanet. Da Sjov Sogns Kommune ikke har vedtaget noget angaaende Optagelsen af et saadant Laan, synes Følgen at være, at Kommunen heller ikke kan blive *ansvarlig* for et saadant, hvorimod det ikke synes udelukket at lade *Havnen* som saadan optage Laanet, *saaledes at Kommunerne* kun hæfter med Havnens Indtægter.

Udvalget ønsker imidlertid ikke at foreslaa Lagtinget at benytte en mulig Hjemmel i Havnereglementet til at tvinge Havnevæsenet imod Sjovs Sogns Ønske til at overtage Skibenæs, men skal derimod foreslaa Tinget at meddele den ansøgte Approbation paa Køb og Pantsætning af Skibenæs saaledes at Næs Sogns Kommune og Gøte Sogns Kommune i Forening driver Ejendommen som et Interessentskab efter de Regler, der indeholdes i det Ansøgningen bilagte Udkast til Interessentskabskontrakt, dog saaledes at det skal staa Sjov Sogns Kommune som Andelshaver i Kongshavns Havnevæsen, frit for til enhver Tid at kræve, at Interessentskabet overdrager „Skibenæs" til Havnevæsenet for en Købspris, der svarer til det Beløb, som Anlægget til den Tid maatte staa Interessentskabet i.

Udvalget har forhandlet med Formanden for Sjov Sogns Kommune, der har erklæret, at der ikke fra hans Kommune vilde blive rejst Indvending imod en Approbation under de anførte Vilkaar.

Forslag.

1) Lagtinget approberer, at de Ebba Müller, Thorshavn tilhørende Arealer, Bygninger og Anlæg ved Skibenæs for en Købesum af 24000 Kr. erhverves af Næs og Gøte Sogns Kommuner i Forholdet 2 til 1 og drives af disse i Form af et Interessentskab efter Regler, der indeholdes i det foreliggende Udkast til Interessentskabskontrakt.

2) Det approberes at Interessenterne i Færø Amts Sparekasse optager et Laan paa indtil 17000 Kr. til Afbetaling i 15 Aar til en aarlig Rente af 5 pCt. imod 1. Pr. Panteret i Anlægget. Kommunerne hæfter desuden solidarisk for Laanet.

3) Sjov Sogns Kommune skal til enhver Tid være berettiget til at kræve, at Havnevæsenet for Kongshavn overtager Anlægget Skibenæs for en Købesum, der svarer til det Beløb, som Anlægget til den Tid maatte staa Interessentskabet i (Anlægs- og Anskaffelsesomkostninger).

Tann 5. oktbr. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 12. atkv. — 0.

159. Samtykt til »ny Strømtarif for Vaag kommunale Elektricitetsværk«. (239).[1]

Kommunala nevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 6. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune har ved Skrivelse af 2. September 1933 ansøgt Lagtinget om Approbation paa Ændring af de af Lagtinget i Samlingerne 1931 og 1932 approberede Tariffer for Salg af Elektricitet fra Vaag kommunale Elektricitetsværk, hvilke Ændringer af Forstanderskabet er indført fra 1. Februar d. A.

Ifølge Lagtingstidende 1932, Side 204, er de af Lagtinget approberede Tariffer for Vaag følgende:

1.	Belysning pr. K.Wt.	40	Øre
2.	Motorkraft pr. K.Wt.	25	-
3.	Havne- og Gadebelysning pr. K.Wt.	60	-
4.	Madlavning og Kogning pr. K.Wt.	$5^1/_2$	-
5.	Pumpe- og Tørrerimotorer pr. K.Wt.	$5^1/_2$	-

Desuden har der som faste Afgifter været beregnet 12 Kr. pr. Aar for en Dobbelt-Maaler og 6 Kr. pr. Aar for Enkelt-Maaler (Lysmaaler).

De Tariffer, der nu ansøges om Approbation paa, er følgende:

1.	Belysning pr. K.Wt.	40	Øre
2.	Motorkraft (samt Ensrettere) pr. K.Wt.:		
	for de første 2000 K.Wt. aarlig	25	-
	for de næste 2000 K.Wt. aarlig	20	-
	Resten af Aarsforbruget pr. K.Wt.	10	-
3.	Havne- og Gadebelysning pr. K.Wt.	30	-
4.	Husholdning og elektriske Bagerier pr. K.Wt.	$3^1/_2$	-
	samt følgende faste Afgifter (Maalerleje):		
a.	For Installationer, hvor der forefindes een Lysgruppe og een Gruppe til Husholdning	36	Kr. aarlig.
b.	For Installationer, hvor der kun forefindes een Lysgruppe og ingen Installation til Husholdning	24	- —
c.	For overskydende Grupper til Lys eller Husholdning betales pr. Gruppe	12	- —
d.	For Motorinstallationer betales pr. Maaler	24	- —

Det fremgaar af de saaledes foreslaaede Tariffer, at der er sket Forhøjelse for Pumpe- og Tørrerimotorernes Forbrug fra $5^1/_2$ Øre pr. K.Wt. til

1) Sbr. Lögtingstíðindi 1932 bls. 204.

25 Øre for de første 2000 K.Wt., 20 Øre for de næste 2000 K.Wt. og 10 Øre for Resten, samtidig som almindelig Motorkraft, der tidligere var paa 25 Øre pr. K.Wt. er samlet under denne Tarif. Havne- og Gadebelysningen foreslaas ændret fra 60 Øre pr. K.Wt. til 30 Øre pr. K.Wt., medens Husholdningselektricitet foreslaas nedsat fra 5½ Øre pr. K.Wt. til 3½ Øre pr. K.Wt. De faste Afgifter foreslaas forhøjet

a) fra 12 Kr. til 36 Kr. pr. Aar for een Lysgruppe og een Gruppe til Husholdning,
b) fra 6 Kr. til 24 Kr. for een Lysgruppe,
c) for overskydende Grupper til Lys- og Husholdning 12 Kr. pr. Gruppe og
d) For Motorinstallationer 24 Kr. pr. Maaler.

Forstanderskabet begrunder sit Andragende om Nedsættelse af Tariffen for Husholdningselektricitet med, at Forbruget i de sidste Aar har været stærkt dalende som Følge af, at Prisen har været saa høj, at det har været fordelagtigere at anvende andet Opvarmningsmiddel (Kul, Koks o. l.). Med den nu foreslaaede Tarif 3½ Øre pr. K.Wt. vil det være muligt at konkurrere med Kul og Koks.

I Aarene 1929—1932 har Værkets Indtægter udgjort følgende Beløb:

1929 for	535.578 K. Wt.	.....	50.153 Kr.	97 Øre
1930 „	447.614 „ „	.....	45.267 —	58
1931 „	442.596 „ „	.....	44.671 —	04 —
1932 „	376.771 „ „	.....	41.639 —	75 —

Det fremgaar heraf med tilstrækkelig Tydelighed, at Værkets Indtægter som Følge af et betydeligt mindre Forbrug har været stærkt dalende.

Udvalget maa gaa ud fra, at der ved Sænkning af K. Wt. Prisen for Husholdningselektricitet vil kunne opnaas et betydeligt større Salg af Elektricitet til dette Formaal, samtidig som Værkets forholdsvis store Overskud af Vandkraft bliver mere udnyttet og Importen af Kul til Husholdningsbrug bliver mindre. Ved en betydelig Forøgelse af Forbruget til Husholdning skulde Værkets Rentabilitet blive forbedret i samme Forhold som Forbruget stiger.

Angaaende den foreslaaede Nedsættelse af Tariffen for Elektricitet til Havne- og Gadebelysning fra 60 Øre til 30 Øre pr. K. Wt. skal Udvalget udtale, at man for Tiden finder det betænkeligt, at gaa med til en Nedsættelse, saalænge Elektricitetsværkets Drift giver Underskud.

Forhøjelserne af de faste Afgifter (Maalerlejen) er vel nok en Nødvendighed for derigennem at sikre Værket en Mindsteindtægt og vil efter Udvalgets Skøn ikke betyde en Merudgift for Forbrugerne forudsat at disse i Stedet for at bruge Kul og Koks til Husholdning i større Grad gaar over til at benytte Elektricitet.

Udvalget ser i det fremsatte Forslag til Tarifændring et Forsøg paa at faa Værkets Rentabilitet forbedret og vil ogsaa mene, at den nu foreslaaede Tarif virkelig vil betyde en Forbedring af Værkets Rentabilitet.

Efter det saaledes anførte, mener Udvalget herefter at kunne anbefale, at Lagtinget godkender de fremsatte Forslag til Tarifændringer, dog saaledes, at Tariffen for Havne- og Gadebelysning indtil videre forbliver uændret, nemlig 60 Øre pr. K. Wt., og at det godkendes, at Tarifændringen gælder fra 1. Februar d. A. at regne.

Forslag:

A. Lagtinget approberer, at der indtil videre skal gælde følgende Forbrugstakster for Elektricitetsværket i Vaag:

1.	Belysning pr. K. Wt.	40 Øre
2.	Motorkraft (samt Ensrettere) pr. K. Wt. for de første 2000 K. Wt.	25 —
	for de næste 2000 K. Wt.	20 —
	Resten af Aarsforbruget pr. K. Wt.	10 —
3.	Havne- og Gadebelysning pr. K. Wt.	60
4.	Husholdning og elektriske Bagerier pr. K. Wt.	$3^1/_2$ —
	Faste Afgifter (Maalerleje):	
a.	For Installationer, hvor der forefindes een Lysgruppe og een Gruppe til Husholdning	36 Kr. aarlig
b.	For Installationer, hvor der kun findes een Lysgruppe og ingen Installationer til Husholdning	24 — —
c.	For overskydende Grupper til Lys eller Husholdning betales pr. Gruppe	12 —
d.	For Motorinstallationer betales pr. Maaler	24 — —

B. Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 7. oktober varð málið til 2. viðgerð.
Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 14 atkv. — 0.

---

160. Kommunalt valstað í Kunoy. (108).

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 8. august framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Andragende fra Forstanderskabet for Kunø Sogns Kommune af 1. Juni d. A., gaaende ud paa, at Bygden Haraldsund for Fremtiden maa blive anerkendt som særligt Valgdistrikt for Folke- Lagtings- og kommunale Valg med Valgsted satds.

I Henhold til § 17 i Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne kan Forandring i Valgstederne foretages uden Lovændring efter Lagtingets Indstilling. Ifølge § 6 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 angaaende kommunale Valg paa Færøerne kræves, at der af Forstanderskabet udarbejdes et Udkast til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaaden m. m. ved Valg. Vedtægten skal godkendes af Lagtinget. — Et saadant Udkast til Vedtægt for Afholdelse af Kommunale Valg i Kunø

Sogn er vedlagt Andragendet og indeholder efter Udvalgets Skøn de nødvendige Bestemmelser. —

Udvalget [illegible] er det dette maa være forbundet med store Besværligheder for Bygden Haraldsunds Vælgere at foretage Rejsen til Bygden Klaksvig for at afgive deres Stemme til Folke- og Lagtingsvalg og til Bygden Kunø for kommunale Valg —og skal Udvalget tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget godkender, at der oprettes kommunalt Valgsted i Bygden Haraldsund og approberer det Sagen vedlagte Udkast til Vedtægt.

2) Lagtinget anbefaler til Justitsministeriets Approbation, at Bygden Haraldsund opføres som særligt Valgdistrikt sstds. og at den deraf følgende Ændring i Fortegnelsen over Valgdistrikter paa Færøerne bliver at foretage.

3) Forstanderskabet faar tilstillet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 22. august var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 26. august varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

161. Kommunalt valstað í Nes sókn. (200).

Kommunala nevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 19. august framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Godkendelse af Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Næs Sogns Kommune.

Tinget har i 1924 — Lagtingstidende 1924 Side 108 — godkendt, at der oprettes kommunalt Valgsted i Ridevig og i 1926 — Lagtingstidende 1926 Side 155 - godkendt Oprettelse af kommunalt Valgsted i Tofte.

Ifølge Justitsministeriets Bekendtkørelse af 1. Oktober 1930 findes der 4 Afstemningssteder i Næs Sogn for Folketingsvalg, nemlig:

1) Solmundefjord for Bygderne Solmundefjord, Skibenæs og Lamhauge,
2) Glibre for Bygderne Glibre og Saltangeraa,
3) Tofte for Bygderne Tofte, Saltnæs, Næs og Avevig, og
4) Ridevig for Bygden Ridevig.

Der foreligger nu Begæring om Godkendelse af et af Forstanderskabet

udarbejdet Udkast til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Næs Sogns Kommune med Valgsteder i de samme Bygder som for Folketingsvalg, dog saaledes, at Byden Avevig skal have Valgsted i Ridevig og ikke i Tofte.

Udvalget finder det uhensigtsmæssigt, at der ved kommunale Valg findes andre Afstemningssteder for samme Bygd end ved Folketingsvalg og vil derfor foreslaa, at Udkastet til Vedtægt approberes med den Ændring, at Avevig til kommunale Valg har samme Valgsted som til Folketingsvalg, altsaa Tofte.

Udvalget skal herefter fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget godkender den af Forstanderskabet for Næs Sogns Kommune affattede Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Sognet, saaledes at der bliver ialt følgende 4 Valgsteder, nemlig i:

a. Solmunde for Bygderne Skibenæs, Solmunde og Lamhuge,
b. Glibre for Bygderne Glibre og Saltangeraa,
c. Tofte for Bygderne Saltnæs, Tofte, Næs og Avevig, og
d. Ridevig for Bygden Ridevig.

2) Der meddeles Forstanderskabet Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 28. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 12 atkv. — 0.

162. Økjan av søknarstýrisliminum í Hove. (116).

Málið varð beint í *kommunala nevndina*, sum tann 8. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune om at forøge Antallet af Medlemmer i Forstanderskabet fra 3 til 5. Andragendet motiveres med, at 5 Medlemmer bedre end 3 vil være i Stand til at administrere Kommunen og skønne over Indbyggernes Skatteevne.

Udvalget nærer Ingen Betænkelighed ved at foreslaa Tinget, at Medlemsantallet til Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune fastsættes til 5, saaledes at Valg af disse finder Sted til første ordinære Kommunevalg, der skal finde Sted i Januar—Februar 1934.

Udvalget skal herefter fremsætte følgende

Forslag.

1) Medlemstallet for Hove Sogns Kommune fastsættes i Medfør af Landkommunaltoven af 28. Februar 1872, § 2, til 5, saaledes at Valget af disse finder Sted til første ordinære Kommunalvalg.

2) Forstanderskabet faar en Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 22. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

163. Skattaálíknan eftir ogn og førimuni. (132).[1]

Málið var beint í *kommunalu nevndina*, sum tann 11. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 27. Juli 1933 har Færø Amt fremsendt til Lagtinget de indkomne *Forslag* fra Forstanderskaberne angaaende Forholdet mellem Paaligning efter Marketal og efter Formue og Lejlighed i Tidsrummet 1. Januar 1934 til 31. December 1936.

Der foreligger Forslag fra samtlige Forstanderskaber med Undtagelse af Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune.

Udvalget skønner de foreliggende Forslag som antagelige og skal foreslaa at disse bliver godkendt.

Forslag.

I Henhold til § 37 i Lov Nr. 76 af 12. Marts 1928 om den kommunale Beskatning fastsætter Lagtinget herved, at Skatten i de nedenfor nævnte Kommuner skal paalignes saaledes i Tiden fra 1. Januar 1934 til 31. December 1936.

Sogn:	Efter Marketal:	Efter Formue og Lejlighed:
Fuglø	1/20	19/20
Svinø	6/100	94/100
Viderø	1/20	19/20
Klaksvig	1/60	59/60
Kunø	1/12	11/12
Mygledal	1/12	11/12
Husum	1/12	11/12
Andefjord	1/20	19/20
Fuglefjord	1/20	19/20
Lervig	1/40	39/40
Gøte	1/20	19/20
Næs	1/50	49/50
Sjov	1/20	19/20
Ejde	1/10	9/10
Funding	1/30	29/30
Haldersvig	1/10	9/10
Saxen	1/10	9/10
Vestmanhavn	1/50	49/50
Kvalvig	1/10	9/10
Kvivig	1/16	15/16
Kollefjord	1/12	11/12
Nolsø	1/20	19/20
Thórshavn udenbys	1/12	11/12
Kalbak	1/10	9/10
Kirkebø	1/10	9/10

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1930, bls. 207.

Hestø—Kolter	1/10	9/10
Sandevaag	1/25	24/25
Midvaag	1/15	14/15
Sørvaag	1/15	14/15
Bø	1/20	19/20
Myggenæs	1/20	19/20
Sand	1/20	19/20
Skopen	1/40	39/40
Skaalevig	1/15	14/15
Husevig	1/10	9/10
Skuø	1/10	9/10
Kvalbø	1/25	24/25
Frodebø	1/50	49/50
Famien	1/10	9/10
Porkere	1/15	14/15
Vaag	1/40	39/40
Sumbø	7/100	93/100

Amtmanden bemyndiges til at indhente og godkende Forslag fra Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune.

Tann 28. septbr. var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 27. septbr. varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

---

164. Skattaavdráttur fyri børn. (248).[1]

Kommunala nevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 15. september soljóðandi **Betænkning:**

Ved Skrivelse af 27. Juli 1933 har Færø Amt tilsendt Lagtinget de til Amtet indkomne Forslag fra de færøske Kommuner angaaende Størrelser af det i Skattelovens § 13 foreskrevne Børnefradrag i Tidsrummet 1. Januar 1934 til 31. December 1938.

Fra Forstanderskabet for Skopen Sogns Kommune er trods Skrivelser fra Færø Amt af 6. Juni og 7. Juli 1933 ikke modtaget Svar paa Amtets Skrivelse af 10. Marts 1933, hvorved den paagældende Erklæring blev begært.

Ifølge en Sagen bilagt Ekstrakt-Afskrift af Skrivelse af 11. Juli 1933 fra Forstanderskabet for Hove Sogns Kommune kan der først foreligge Svar fra denne Kommune engang i denne Maaned.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1929, bls. 185.

Da de fra Kommunerne fremkomne Forslag til Børnefradrag ligger indenfor de i Skattelovens § 13 fastsatte Minimums- og Maksimumsbeløb pr. Barn, henholdsvis 70 Kr. og 200 Kr., skal Udvalget foreslaa, at Lagtinget stadfæster de fremkomne Forslag samt bemyndiger Amtmanden til at fastsætte Børnefradraget for Hove og Skopen Sognes Kommuner, naa Forslag fremkommer herom fra de paagældende Forstanderskaber.

Forslag.

Lagtinget fastsætter herved i Henhold til Skattelovens § 13 Børnefradraget i Tidsrummet 1. Januar 1934 til 31. December 1938 i de efternævnte Kommuner til følgende Beløb pr. Barn:

1) Fuglø	Sogns Kommune	70	Kr.
2) Svinø	— —	80	—
3) Viderø	— —	70	—
4) Klaksvig	— —	100	—
5) Kunø	— —	70	—
6) Mygledal	— —	70	—
7) Husum	— —	70	—
8) Andefjord	— —	70	—
9) Fuglefjord	— —	70	—
10) Lervig	— —	75	—
11) Gøte	— —	70	—
12) Næs	— —	80	—
13) Sjov	— —	100	—
14) Ejde	— —	100	—
15) Funding	— —	100	—
16) Haldersvig og Saksen Sognes Kommune		70	—
17) Kvalvig	Sogns Kommune	100	—
18) Kollefjord	— —	70	—
19) Kvivig	— —	70	—
20) Vestmanhavn	—	70	—
21) Kalbak	— —	100	—
22) Thorshavn udenbys Sogns Kommune		70	—
23) Kirkebø	Sogns Kommune	70	—
24) Hestø	— —	80	—
25) Nolsø	— —	70	—
26) Sandevaag	— —	70	—
27) Midvaag	— —	100	—
28) Sørvaag	— —	70	—
29) Bø	— —	70	—
30) Myggenæs	— —	70	—
31) Sand	— —	70	—
32) Skaalevig	— —	70	—
33) Husevig	— —	70	—
34) Skuø	— —	70	—
35) Kvalbø	— —	70	—
36) Frodebø	— —	120	—
37) Famien	— —	70	
38) Porkere	— —	70	-
39) Vaag	— —	100	—
40) Sumbø	— —	100	—
41) Thorshavn Kommune		200	—

Amtmanden bemyndiges til at stadfæste Børnefradraget for Hove Sogns og Skopen Sogns Kommuner, naar der fra de paagældende Forstanderskaber fremkommer Forslag herom.

Tann 18. september varð málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 17 atkv. — 0.

---

165. Heilsusamtykt fyri Gøtu. (149).

Málið var beint í *kommunala nevndina* sum tann 2. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

I Skrivelse af 21. Oktober 1930 udtalte Justitsministeriet i Anledning af et af Amtet forelagt Spørgsmaal om Gyldigheden af de paa Færøsk affattede Sundhedsvedtægter for Sand og Gøte Sognes Kommuner, at Vedtægterne burde godkendes af Lagtinget baade paa Dansk og Færøsk og derefter trykkes og tinglæses paa begge Sprog.

Ifølge Amtets Skrivelse af 3. Juni 1933 til Justitsministeriet er begge Vedtægterne hidtil kun tinglæst i den færøske Affattelse, nemlig for Sand Sogns Kommunes Vedkommende den 5. August 1930 og for Gøte Sogns Kommunes Vedkommende den 15. April 1930.

Amtet har ved Skrivelse af 27. Juli 1933 forelagt Sagen til Lagtingets Foranstaltning og gør samtidig opmærksom paa, at der for Kvivig Sogns Kommune i Efteraaret 1932 er udfærdiget og tinglæst en Sundhedsvedtægt udelukkende paa Færøsk.

Da der hyppigt bliver forelagt Lagtinget til Godkendelse Sundhedsvedtægter for forskellige Kommuner og disse Vedtægter ofte er af forskellig Affattelse, finder Udvalget under Hensyn til, at Forholdene i de forskellige Landkommuner ikke er saa ensartede, det for praktisk, om Lagtinget affattede og stadfæstede en Sundhedsvedtægt som gældende for samtlige Landkommuner paa Færøerne, dog saaledes, at Forstanderskaber, der af lokale Grunde maatte ønske mindre Ændringer i Vedtægten, kan indbringe Forslag herom til næste Lagtingssamling, da Vedtægten ellers maa betragtes som gældende i sin foreliggende Affattelse for samtlige færøske Landkommuner.

Udvalget skal herefter foreslaa, at det vedlagte Forslag til Sundhedsvedtægt stadfæstes som Sundhedsvedtægt for Landkommunerne paa Færøerne.

Et Flertal af Udvalget Samuelsen og Djurhuus foreslaar Vedtægten i saavel dansk som færøsk Affattelse. Et Mindretal, Zachariasen, foreslaar Vedten kun i færøsk Affattelse.

Forslag:

1) Fra Flertallet, Samuelsen og Djurhuus:

Det foreliggende Forslag i dansk og færøsk Affattelse godkendes som Sundhedsvedtægt for de færøske Landkommuner.

2) Fra Mindretallet, Zachariasen:

Forslaget godkendes kun i færøsk Affattelse.

Fylgiskjal: Sí skjal nr. 10.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. §§ 1—18 vóru samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Tann 5. oktober framlegði formaðurin soljóðandi **Ændringsforslag** frá Djurhuus og M. Samuelsen:

Forslagets Punkt 1 affattes saaledes:

a. Det foreliggende Forslag i dansk og færøsk Affattelse godkendes som Sundhedsvedtægt for Sand og Kvivig Sognes Kommuner.

b. Der tilstilles Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune et Eksemplar af Vedtægten med Henstilling om at affatte en Sundhedsvedtægt i Overensstemmelse hermed.

c. Vedtægten vil være at betragte som Mønstervedtægt for de færøske Landkommuner og et Eksemplar af Vedtægten tilstilles de forskellige Kommuners Forstanderskaber med Meddelelse herom samt Henstilling om, at de vedtages i Forstanderskabet og forelægges Lagtinget til næste Samling til Stadfæstelse.

Tann 9. oktober var málið til 3. viðgerð.

Uppskot sum samtykt við 2. viðgerð, varð sett undir umrøðu.

§§ 1—18 vóru hildnar samtyktar uttan atkvøðisgreiðslu.

Uppskotið sum heild varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvaddi: Johs. O. Joensen, Dam, Patursson, Zachariasen, Niclasen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Debess, Kallsoy, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Winther, Sigurd Poulsen. *Burtur:* Viðstein,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 18. atkv. — 0.

Broytingaruppskotið frá meirilutanum til uppskot nevndarinnar varð samtykt við 11 atkv. — 0.

Uppskot minnilutans varð soleiðis burturfallið.

166. Skattasamtykt fyri Sørvág sókn.

Tann 10. oktober framlegði formaðurin fylgjandi uppskot til gerðabókina:

„Lagtinget bemyndiger Amtmanden til paa Tingets Vegne at godkende Skattevedtægt af sædvanligt Indhold for Sørvaag Sogns Kommune.

Samtykt við 19 atkv. — 0.

XIII. Ymist.

167. Studning til keyp av barnablødum. (50).[1]

Tann 4. august varð málið beint í *ríggjarnevndina*.

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat í sciuri er vtógjørt hesum málið viðvíkjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 228.

168. Studning til svimjingarhyl í Miðvági. (128). Studning til svimjingarhyl í Kunoy. (51).[1]

Málini vóru beind í *fíggjarnevndina,* sum tann 17. august framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Nr. 128/1933: Svømmebasin i Midvaag.

Forstanderskabet for Midvaag Sogns Kommune ønsker at anlægge et Svømmebasin for Bygden. Bassinet tænkes anlagt i den saakaldte Lambá, der betegnes som et godt tilgængeligt Sted for hele Bygden. Bassinet ventes at koste ca. 500 Kr. foruden Arbejdet, som man venter vil blive ydet frivilligt for Størsteparten.

Udvalget tilraader, at Lagtinget støtter et Svømmebassin i Midvaag med sædvanligt Tilskud, som er 100 Kr.

Forslag.

Af Økonomisk Fond bevilges et Beløb af 100 Kroner som Tilskud til Anlæg af et Svømmebassin i Midvaag. Beløbet udbetales, naar der foreligger Attest for, at Bassinet er færdigbygget og Regnskab for, at der er indkøbt af Materialier for over 100 Kr.

Nr. 51/1933: Svømmebassin i Kunø.

Denne Sag er udsat fra i Fjor paa Grund af manglende Overslag. Da der endnu ikke foreligger Overslag, foreslaas Sagen udsat indtil videre.

Forslag.

Sagen om Tilskud til Anlæg af et Svømmebassin paa Kunø udsættes indtil videre.

Tann 24. august vóru málini til 2. viðgerð og tann 30. august til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar í nr. 128 varð samtykt við 20 atkv. — 0 og í nr. 51 varð samtykt við 15 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932 bls. 234.

169. Studning til »Varðan. (115).[1] Studning til barnaheimið í Vestmanna. (118).[2] Studning til Føroya forngripafelag. (113).[1]

Málini vóru beind í *fíggjarnevndina*, sum tann 16. august framlagði soljóðandi **Betænkning:**

Sag Nr. 115/1933: Studningur til „Varðan".

I Andragende af 6. Juli d. A. oplyser Foreningen „Varðin", at det næppe kan ventes, at Foreningen kan fortsætte sin Virksomhed uden Tilskud fra Tinget. Man fremsætter derfor følgende

Forslag.

Der bevilges Foreningen „Varðin" af Økonomisk Fond et Tilskud paa 250 Kr. for Olajaaret 1933—34 mod Kvittering af Formanden, Hr. M. A. Jacobsen, Thorshavn.

Sag Nr. 118/1933: Børnehjemmet i Vestmanhavn.

Lagtinget har nu i flere Aar støttet Hjemmet med Tilskud. Der er i Aar atter et Andragende inde om Støtte. I Andragendet oplyses det, at Antallet af de paa Hjemmet anbragte Børn har varieret fra 13 til 17. Udvalget med Undtagelse af Niclasen stiller Forslag om Støtte.

Forslag.

Af Økonomisk Fond bevilges der Børnehjemmet i Vestmanhavn for 1 Aar et Tilskud paa 300 Kr. mod Kvittering af Forstanderinden Fru Simonsen.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 229, [2]) bls. 231.

Sag Nr. 118/1933: Føroya forngripafelag.

Denne Forening ansøger om Tilskud som foregaaende Aar.
Det fremgaar af Sagen, at Foreningen fremdeles trænger til Støtte.
Udvalget stiller følgende

Forslag:

Af Økonomisk Fond bevilges der Føroya forngripafelag for 1 Aar et Tilskud paa 300 Kr., der udbetales mod Kvittering af Formanden, Hr. M. A. Jacobsen, Thorshavn.

Tann 17. august varð framlagt soljóðandi **Broytingaruppskot** frá Mitens og Kallsoy í nr. 115/1933 (Varðin):

Í uppskoti nevndarinnar verður „250 kr." broytt til „500 kr".

Tann 24. august vóru málini til 2. viðgerð og tann 30. august til 3. viðgerð.

Broytingaruppskotið frá Mitens o. fl. í nr. 115 (Varðin) varð sett undir atkvøðisgreiðslu, men burturfall, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 20 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar í nr. 118 (Barnaheimið) varð samtykt við 14 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar í nr. 113 (Føroya forngripafelag) varð samtykt við 19 atkv. — 0.

---

170. Studning til afturreisan av fuglaskipanini í Føroyum. (67).

Figgjarnevndin, ið fekk málið til viðgerðar, framlegði tann 11. september soljóðandi **Betænkning:**

Sverre Paturssøn, Kirkebø, andrager om Bevilling fra Lagtinget paa 1000 Kr. aarlig i 2 Aar til fortsat Arbejde for Bevarelsen af Fuglebestanden paa Færøerne.

Andrageren paaviser, at Fuglebestanden paa Færøerne er reduceret betydeligt til Skade for Øerne baade i en og anden Henseende. Andrageren udtaler ligeledes, at han gennem Aarene har udført et betydeligt Oplysningsarbejde baade i Tale og Skrift om det Tab, det forvolder Færøerne, hvis

Fuglebestanden fortsat gaar tilbage og sluttelig ødelægges. Han ønsker at sættes i Stand til fremdeles at fortsætte med sit Oplysningsarbejde. Andrageren har indtil nu selv bekostet sine Rejser rundt omkring i Bygderne, men Folk har mange Steder laant ham Hus at tale i for ringe eller ingen Betaling.

Udvalget er enigt i, at Sverre Patursson har lagt for Dagen betydelig Interesse og Forstaaelse af den Sag, han i Andragendet omtaler. Og det er flere af Udvalgets Medlemmer bekendt, at hans smukke Skildringer fra Øernes Fugleliv har haft Betydning for Færingers Interesse for saavel Havgefuglebestanden som Fuglebestanden iøvrigt. Man mener derfor, at Føroya búnaðarfelag maa kunne støtte Andragerens Foredragsvirksomhed af den Statsbevilling, som Búnaðarfelagið har under sin Administration. Hele Udvalget er enigt om at anbefale Andrageren til Støtte af nysnævnte Midler. Et Mindretal (Niclasen, Patursson og Winther) stiller desuden Forslag om, at der ydes Andrageren et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 300 Kr.

Forslag.

I. Fra Udvalget:

Sverre Patursson anbefales til Støtte af Føroya búnaðarfelag i Anledning af sin Foredragsvirksomhed til Værn for Fuglebestanden paa Færøerne.

II. Fra Mindretallet (Niclasen, Patursson og Winther):

Der bevilges Sverre Patursson, Kirkebø, i den under I) nævnte Anledning et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 300 Kr.

Tann 13. september varð málið til 2. viðgerð og tann 19. september til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 16 atkv. — 0.

Uppskot minnilutans fall, bert 10 atkv. — 0.

171. Studning til Føroya ferðamannafelag. (71).

Málið var beint í *figgjarnevndina*, sum tann 7. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

„Føroya ferðamannafelag" andrager om et Tilskud paa 2000 Kr. for indeværende Aar til Støtte for sit Arbejde, der gaar ud paa at lede Turiststrømmen her til Færøerne til Bedste for de økonomiske Levevilkaar for Øernes Befolkning. Derefter ansøger man om 1000 Kr. aarlig indtil videre, saafremt det viser sig, hvad Styrelsen venter, at Arbejdet bliver til Færøernes Gavn.

Foreningens Formand har haft Lejlighed til i Udvalget at redegøre for Foreningens Virksomhed indtil nu og for de fremtidige Planer. Der er ogsaa herom tilstillet Udvalget en Erklæring.

Udvalgets Flertal (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) mener ikke at kunne yde det ansøgte Tilskud af nogen under Lagtinget sorterende Kasser.

Mindretallet (Niclasen, Paturssen og Winther) stiller Forslag om Støtte af 300 Kr. for 1 Aar.

Forslag:

Fra Mindretallet Niclasen, Paturssen og Winther:

Der bevilges „Føroya ferðamannafelag" af Færø Amts økonomiske Fond for Olajaaret 1933—34 et Beløb af 300 Kr.

Tann 9. septbr. var málið til 2. viðgerð og tann 19. september til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert 9 atkv. — 0.

172. Stúdning til Chr. Matras. (107).[1]

Málið var beint í *figgjarnevndina*, sum tann 8. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Hr. cand. mag. Chr. Matras andrager om fortsat Støtte til Arbejdet for færøsk Sprog.

Niclasen, Paturssøn og Winther foreslaar, at der tilstaas Andrageren et Tilskud paa 2000 Kr. for 1 Aar, medens Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen foreslaar samme Støtte som i Fjor, nemlig 1200 Kr. Chr. Matras har for Udvalget oplyst, at han venter at kunne afslutte Manuskriptet til den store Ordbog i Løbet af 4 Aar.

Forslag.

Fra et *Flertal:* (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Der tilstaas cand. mag. Matras et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 1200 Kr. for 1 Aar. Tilskudet kan hæves med $^1/_{12}$ maanedlig forud den første Søgnedag i hver Maaned.

Fra et *Mindretal:* (Niclasen, Paturssøn og Winther):

Der tilstaas cand. mag. Chr. Matras et Tilskud af Økonomisk Fond paa 2000 Kr. for 1 Aar, hvilket Tilskud kan hæves med $^1/_{12}$ maanedlig forud den første Søgnedag i hver Maaned.

Tann 11. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot minnilutans sett undir atkvøðisgreiðslu, men burturfall, bert 10 atkv. — 0.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 20 atkv. — 0.

[1] Sbr. Lógtingstíðindi 1932, bls. 268.

173. Studning til studerandi. (166).[1]

Málið var beint í *fíggjarnevndina*, sum tann 7. september framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Harry Fonsdal, Vestmanhavn andrager atter i Aar om Tilskud til Ophold paa Norges tekniske Højskole, Trondheim. Som bekendt læser Harry Fonsdal til Ingeniøreksamen i Stærkstrøm-Elektroteknik med Vandkraftsanlæg som Speciale. Andrageren haaber at blive færdig om 3 Aar. Lagtinget har tidligere støttet Andrageren med et Tilskud. Udvalget er enigt om at indtage samme Stilling som i Fjor.

Forslag.

Der tilstaas Harry Fonsdal, Vestmanhavn et Tilskud paa 300 Kr. for Olajaaret 1933—34. Beløbet udredes af Økonomisk Fond.

Tann 9. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 18. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

174. Studningur til Ídrátt. (175).

Tann 5. august varð málið framlagt og tann 10. august varð tað beint í *kenslumálanevndina.*

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat ið seinri er viðgjørt hesum málið viðvíkjandi.

Málið er soleiðis goymt til næsta ár.

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 283.

175. Studning til Havnar handverksmeistarafelag. (177).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Af Økonomisk Fond tilstaas der „Havnar handverksmeistarafelag" efter derom indgivet Ansøgning et Tilskud for Olajaaret 1933--34 paa 300 Kr.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Winther, Dam, Paturssen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, J. H. Joensen, Mitens, Debess, Kallsoy. *Atkvøddi ikki:* Johs. O. Joensen, S. Poulsen, M. Samuelsen, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Burtur:* Zachariasen, Niclasen, A. Samuelsen, Viðstein,

og varð uppskotið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

176. Studning til virkan av oljuklæðum. (182).

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 3. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Johan Jacob Hendriksen Sørvaag, har til Lagtinget indsendt Andragende om Støtte til den af ham drevne Fabrikation af Olietøj, et Arbejde han gennem flere Vintre har beskæftiget sig med. Han har i Fjor opført en Bygning med det Formaal at bringe til Veje Forudsætningen for Arbejde i større Stil. Denne Bygning har kostet ham forholdsvis mange Penge og hans Virksomhed er nu hæmmet af manglende Driftskapital.

Efter hvad der er oplyst for Udvalget mener færøske Sømænd at det af Andrageren fabrikerede Olietøj baade er godt og kan købes til konkurrencedygtig Pris.

Lagtinget har tidligere anbefalet Andrageren til et Laan hos Staten, men Andragendet er ikke bevilget.

Lagtinget raader ikke over Midler hvoraf et saadant Laan kan ydes.

Man mener, at Andrageren hos Staten eller af Midler som et af Ministerierne administrerer eller har Indflydelse paa maa kunne ydes Andrageren et passende Laan og hertil skal man anbefale ham.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler Andrageren til et Laan til Støtte ved Fortsættelsen af hans Virksomhed.

2) En Afskrift af Betænkningen tilstilles Andrageren.

Tann 5. oktober var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

---

177. Studning til Foroya fólkaháskúla. (193).[1]

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Føroya fólkaháskúli andrager om Tilskud fra Lagtinget som sædvanligt. Der foreligger intet Regnskab for Højskolen, saa det kan ikke ses, hvorledes Skolen har det i økonomisk Henseende. Der er givet Skolen Lejlighed til at indsende Regnskab. —

Flertallet (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) skal trods det foran paapegede Forhold foreslaa, at der ydes Skolen et Tilskud paa 1500 Kr. for et Aar.

Et Mindretal (Niclasen, Patursson og Winther) foreslaar at der tillægges Skolen 2500 Kr. for et Aar.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 282.

Forslag:

Fra *Flertallet* (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Der tilstaas Føroya fólkaháskúla et Tilskud paa 1500 Kr. for 1 Aar. Tilskudet udbetales kvartalsvis forud.

Af et *Mindretal* (Niclasen, Patursson og Winther):

Der tilstaas Føroya fólkaháskúla et Tilskud paa 2500 Kr. for 1 Aar. Tilskudet udbetales kvartalsvis forud.

Tann 14. september var málið til 2 viðgerð og tann 19. september til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert 7 atkv. — 0.
„ meirilutans varð samtykt við 16 atkv. — 0.

---

178. Studningur til felagið „Grímur Kamban." (194).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 8. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Bestyrelsen for Foreningen „Grímur Kamban" sender Lagtinget en af Foreningen udgivet Islandsk Læsebog, som er udarbejdet i København af Jón Helgason og Janus Øssursson. Samtidig andrager Foreningen om et Tilskud paa 200 Kr. som foregaaende Aar.

Mindretallet (Niclasen, Patursson og Winther) foreslaar, at Andragendet imødekommes.

De øvrige Medlemmer fremsætter ikke Forslag.

Forslag

fra Niclasen, Patursson og Winther:

Der tilstaas Foreningen „Grímur Kamban" et Tilskud paa 200 Kr. for Olajaaret 1933/34.

---

[1]) Sbr. Lögtingstiðindi 1932, bls. 229.

Tann 11. september var málið til 2 viðgerð og tann 18. september til 3. viðgerð.

Uppskotið frá N. Nielsen o. fl. varð sett undir atkvøðisgreiðslu, men burturfall, bert 10 atkv. — 0.

---

179. Studning til læraranámskeið. (213).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Færøernes Lærerforening andrager om Støtte til Feriekursus for Lærere m. fl. 1934 i Anledning af, at Billedhugger Richard Jónsson, Reykjavik, har tilbudt Foreningen at give Undervisning i Træskærerarbejde, og Lærer Poul Petersen, Myggenæs har tilbudt at undervise i Idræt til Skolebrug. —

I Betragtning af, at Ricard Jónsson Tilbud ikke ventes gentaget senere har Udvalget med Undtagelse af Joensen, uagtet der nu flere Aar i Træk er givet Tilskud til Feriekursus for Lærere, besluttet at indstille til Tinget at bevilge 300 Kr. som Tilskud til et saadant Kursus.

Forslag

fra Udvalget med Undtagelse af J. H. Joensen:

Af Økonomisk Fond bevilges der Færøernes Lærerforening som Støtte til Feriekursus 1934 et Beløb paa 300 Kr. under Forudsætning af, at Billedhugger Ricard Jónsson, Reykjavik vil undervise ved Kursuset i Træskærerarbejde, og at interesserede ogsaa udenfor Lærerstanden kan deltage i Undervisningen.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkv. — 0.

---

[1] Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 228.

180. Studning til A/S Føroya Grótvirki. (244).[1]

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 7. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Der foreligger Andragende fra Selskabet om et Tilskud fra Lagtinget paa 10,000 Kr.

I Andragendet oplyses, at Selskabet har købt 2 Stensave og at disse er betalte. Selskabets disponible Kapital andrager 17.000 Kr. Af endnu ikke indgaaet Aktiekapital forventes i hvert Fald nogle Tusinde Kroner at indkomme.

Der er fremskaffet og vedlagt Andragendet Tegning og Overslag vedrørende en paatænkt og for Virksomhedens Paabegyndelse nødvendig Bygning. Ifølge Overslaget vil Bygningen koste 10.000 Kr. men dertil kommer ret kostbare Fundamenter m. m. Der maa desuden indkøbes Maskiner, der ventelig vil koste ca. 20.000 Kr. — Alt i alt mener Bestyrelsen, at der til Bygninger og Maskiner vil medgaa ca. 40.000 Kr. — Selskabet mener, at der af Aktiekapitalen kun disponeres over ca. 20.000 Kr., og hvis der saa kan skaffes

fra Staten	25.000 Kr.,
- Lagtinget	10.000 -
- Byraadet	5.000 -
ialt	40.000 Kr.,

vil Bygninger og Maskiner kunne betales og desuden haves en Driftskapital paa 20.000 Kr. — Med et saadant Anlæg og en saadan Driftskapital, mener Bestyrelsen, at det vilde være forsvarligt at begynde Virksomheden.

Med denne Begrundelse andrages der om et Tilskud paa 10.000 Kr. fra Lagtinget, og man anmoder Tinget om, paa Selskabets Vegne, at andrage Statens Bevillingsmyndigheder om et Tilskud paa 10.000 Kr. og et Laan paa 15.000 Kr.

Lagtinget behandlede i Samlingen 1931 et Andragende fra samme Selskab om Støtte fra Staten. Lagtinget vedtog at anbefale Selskabet til et Statslaan paa 25.000 Kr. og bevilgede selv et Laan paa 10.000 Kr. mod Pant i Selskabets Bygning og Maskiner, eventuelt efter Statslaanet. Herefter har Sagen formentlig været stillet i Bero, bortset fra, at Bestyrelsen gennem Prøveleverance m. m. har søgt at forbedre Sagens gode Gennemførelse.

Udvalget tilraader, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende som i 1931, og bevilger et Laan fra Lagtingets Kassør paa 10.000 Kr. under Forudsætning af, at Staten yder et Laan paa 25.000 Kr.

Forslag:

1) Lagtinget andrager Regeringen om et Statslaan til A/S Grótvirki paa 25.000 Kr.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1931, bls. 155.

2) Under Forudsætning af, at det under 1) omtaldte Laan bevilges, yder Lagtinget af Økonomisk Fond et 4 pCt. Laan paa 10.000 Kr. at tilbagebetale i 15 paa hinanden følgende Aar, dog saaledes, at de to første Aar er afdragsfri.

3) Som Sikkerhed for Laanet gives der Økonomisk Fond Sikkerhed i Selskabets Ejendele, eventuelt efter Statskassen.

4) Amtmanden anmodes om at foranstalte det videre fornødne med Hensyn til Ordning af Laanoptagelsen.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

181. Studning til »Glamlýsið«. (245).

Figgjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 11 septbr. soljóðandi **Betænkning:**

Foreningen „Glamlýsi", der udgiver Børnebladet af samme Navn, andrager om Tilskud til Bladets Udgivelse. —

Udvalget ser sig ikke i Stand til at foreslaa Tilskud til det nævnte Formaal.

Forslag.

Det fra Foreningen „Glamlýsi" fremkomne Andragende om Tilskud til det af Foreningen udgivne Blad „Glamlýsi" kan ikke bevilges.

Tann 13. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 11 atkv — 0.

182. Studning til Peter Poulsen. (246).[1]

Figgjarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 12. septbr. soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

I Anledning af derom fremkommet Andragende beslutter Tinget atter i Aar at yde Snedkermester Peter Poulsen, Thorshavn et Tilskud af Økonomisk Fond paa 200 Kr. til den af ham ledede Ungdomsskole i Thorshavn, der ogsaa optager Elever fra Bygder udenfor Thorshavn.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 19. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

183. Studning til »Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer«. (251).[1]

Figgjarnevndin framlegði tann 23. september soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

I Anledning af derom fremsat Andragende bevilges der Fællesudvalget for de færøske Afholdsorganisationer af Færø Amts økonomiske Fond et Tilskud paa 500 Kr. for Olajaaret 1933—34.

Tann 26. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 29. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 233.

184. Studning til Harald Hansen. (254).

Flyggjarnevndin framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Der tilstaas Harald Hansen, Thorshavn, 79 Aar gl., der har været Retsvidne og Kaldsmand i en meget lang Aarrække, en Støtte en Gang for alle paa 100 Kroner. Beløbet udbetales mod paagældendes Kvittering af Færø Amts økonomiske Fond.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 7. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkv. — 0.

185. Studning til »Collegium Academicum Faeroense«. (114).

Flyggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 7. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

En Forening, der navngiver sig „Collegium Academicum Faeroense", nylig stiftet, andrager om Støtte til Fremme af Foreningens Formaal, der angives at være at samle færøske Studenter, særlig dem, der er bosatte paa Færøerne, til „at útinna føroysk studentamál". Som saadanne sættes i første Række: 1) Dannelsen af et Studielegatfond, 2) Skabelsen af et videnskabeligt Bibliotek paa Færøerne i Forbindelse med Færø Amts Bibliotek, 3) at støtte Medlemmerne i deres Arbejde, og 4) at øge Samfølelsen mellem Medlemmerne indbyrdes.

Et Mindretal (Niclasen, Patursson og Winther) foreslaar at imødekomme Andragendet med et Tilskud paa 500 Kr. for et Aar.

Et Flertal (Danielsen, Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) stiller intet Forslag, idet forskellige andre mere presserende nødvendige Formaal kræver al den Støtte, Lagtinget kan yde.

Forslag

fra Nielsen, Patursson og Winther:

Der tilstaas „Collegium Academicum Faeroense" et Tilskud fra Økonomisk Fond paa 500 Kr., der udbetales mod Kvittering af D'hrr. Ingeniør ved Færø Amts Telefonvæsen Louis Zachariasen, Sagførerfuldmægtig cand. juris Leif Waagstein og Overlæge ved Dronning Alexandrines Hospital Pauli Dahl, alle af Thorshavn.

Tann 9. september var málið til 2. viðgerð og tann 19. september til 3. viðgerð.

Uppskot minnilutans fall, bert 9 atkv. — 0.

---

186. Frágreiðing frá løgtingssøgunevndini. (227.) Studning til løgtingssøguna. (53).[1]

Fíggjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Det fungerende Udvalg vedrørende Udgivelse af en kort Fremstilling af Lagtingets Historie har afgivet Beretning for Virksomheden siden Beretningen af 11. August 1932 fra Udvalgets Formand J. Patursson.

Paa Foranledning af det ovennævnte Udvalg har Budgetudvalget sanktioneret, at Arklvar Agerholt fortsætter det Arbejde, som afdøde Dr. Scheel har paabegyndt, paa samme Vilkaar som Dr. Scheel, og at fhv. Landsdommer Chr. Bærentsen anmodes om at give en Fremstilling af Lagtingets Historie fra 1615—1816. — Herudover har Udvalget ikke ønsket at træffe Beslutning for Tiden. Man tilraader, at der til næste ordinære Lagtingssamling nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til Overvejelse af de Spørgsmaal, som maatte opstaa vedrørende Sagen.

Udvalget stiller Forslag om en Bevilling paa 2000 Kr. til dette Formaal, og det antages, at Beløbet vil forslaa til Fremskaffelse af Manuskript til Lagtingets Historie.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 247.

Forslag.

1) Der nedsættes et staaendo Udvalg paa 3 Medlemmer til Overvejelse af de Spørgsmaal, som maatte opstaa vedrørende Sagen om Tilvejebringelse af en kort Fremstilling af Lagtingets Historie.

2) Der bevilges af Økonomisk Fond et yderligere Tilskud paa 2000 Kr. til det under 1) nævnte Formaal.

Tann 14. September var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 20. september varð uppskot nevndarinnar samtykt við 14 atkv. — 0.

---

187. Føroyskt flagg. (57).[1] Føroysk frímerkir. (58).[1]

Hesi mál vóru beind í eina 5-mannanevnd *(nevnd viðvíkjandi føroysk frímerkir)*.

Tað framgongur ikki av gerðabókini, hvat í seinri er viðgjørt hesum málum viðvíkjandi.

Málini eru soleiðis goymd til næsta ár.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 247.

188. Uppskot til avgerðar. (56).[1]

Tann 11. august varð soljóðandi **uppskot til avgerðar** av 4. august 1932 fra sjálvstýrisflokkinum sett undir atkvøðlsgreiðslu við navnakall:

Í samburði við at Løgtingi á fyrsta fundi sínum, Ólavsvøkudag, góðkendi at løgtingsvalið var lógligt og harvið góðkendl, at tær lýsingar á føroyskum máli, sum ymsar valnevndir úti um landið lótu uppfesta í kunngeringartavlurnar og sum boðaðu til løgtingsvalið 19. januar hetta ár, vóru lógligar, líkaeins at løgtingsformannsins boðan á føroyskum máli til amtmannsins um hvørjir tingflokkar, ið áttu eykasess á tingi, var lóglig, líkaeins at lýsing amtmannsins um hetta sama, við hesum somu føroyskum orðum, var lóglig, líkaeins at tingformannsins síðsta kunngering á føroyskum máli til teir nývaldu tingmenn um tingmøti Ólavsvøkudag var lóglig, so góðkennir Tingið, at allar aðrar almanna føroyskar lýsingar, málsins vegna, hava verið og eru og vera lógligar.

Ja atkvøddi: Winther, Dam, Patursson, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Niclasen, Viðstein, Mitens, Debess, Kallsoy. *Atkvøddi ikki:* Johs O. Joensen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Andreasen, Iversen, Johan Poulsen. *Burtur:* Djurhuus,

og varð málið soleiðis burturfallið, bert 10 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lógtingstíðindi 1932, bls. 247.

189. Frágreiðing frá vinnunevndini. (185).

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 3. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Af Færø Amts Repartitionsfond stilles der for Aarot 1934 til Vinnunevndins Disposition et Beløb af 10.000 Kroner, hvoraf 5000 Kr. kan anvendes til Støtte for Landbruget og 5000 Kr. til Støtte for Fiskerlet. Vinnunevndin redegør for Beløbets Anvendelse til næste Aars Lagting.

Tann 5. oktober varð málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 9. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkv. — 0.

190. Elektrificeran av Føroyum. (52).[1]

Ymsamálanevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 21. august framlegði nevndin soljóðandi **Nevndarálit:**

Málið hevur verið til viðgerðar í 1930, 1931 og 1932 (sí tingtíðindi 1932, s. 288.)

Einki nýtt er framkomið í málinum síðan ífjør.

Landbúnaðarnevndin hevur til umhugsunar spurningin um vatnalóg fyri Føroyar og harundir spurningin um expropriatión av vatnorku.

So sum tey figgjarligu viðurskiftini eru, heldur nevndin, at tað ikki beint nú verður talan um størri elektricitetsverk við vatnorku, og setur tí fram hetta

Uppskot.

Málið verður goymt fyri fyrst.

Tann 25. august var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 11 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 288.

191. Føroyskt lottarí. (139).[1]

Figgjarnevndin fekk málið til viðgerðar. Tann 1. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om et færøsk Lotteri.

En Skrivelse fra Grosserer K. S. Philipsen, København er henvist til Udvalget.

Udvalget skal ikke komme nærmere ind paa Hr. Philipsens Skrivelse. Man kan ikke foreslaa Tinget at vedtage den af Hr. Philipsen foreslaaede Resolution, allerede paa Grund af dens Form. Udvalget maa imidlertid efter det foreliggende gaa ud fra som givet, at Kolonialloteriets Koncession ikke vil blive fornyet under nogen Form uden at der tages Hensyn til Lagtingets Forslag af 1928 om det færøske Klasselotteri. De Indtægter, Lagtinget har ønsket at tilvejebringe gennem det færøske Lotteri, har Færøerne rigelig Brug for til Bestridelse af forskellige Udgifter, bl. a. til Bygning af Havne og Køreveje. Om Havne og Køreveje foreligger der forskellige velbegrundede Andragender, som ikke har kunnet imødekommes ved Bevillinger paa Finansloven.

Udvalget anbefaler Lagtinget at genoptage Forslaget af 1928 og indsende dette til Regeringen med Andragende om, at Forslaget maa blive gennemført nu og ophøjet til Lov samt at Finansministeren derefter snarest muligt benytter den Bemyndigelse, som Lovforslaget tillægger Ministeren i § 1.

Forslag.

Det medfølgende Forslag til Lov om et færøsk Klasselotteri anmodes Regeringen om at foranledige ophøjet til Lov saa snart Rigsdagen træder sammen.

Tann 2. september var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð sama dag framlegði formaðurin soljóðandi broytingaruppskot fra Mitens o. fl.:

Da Sagen haster af Hensyn til Lagtingets Arbejde, foreslaar vi at bede om telegrafisk Meddelelse om Regeringens Stilling.

Vi kan ikke mene, at det vil være rigtigt at anvende Indtægterne ved et eventuelt Lotteri til Bygning af Havne og Veje, men derimod til Fremme og Støtte af Næringslivet, sociale Formaal, kulturelle Sager o. l.

Forslag.

1) I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

Lagtinget forespørger Regeringen, om denne nu maatte være villig til at forelægge Lagtingets Lotteriforslag af 1928 for Rigsdagen.

2) Som særligt Punkt:

Regeringen anmodes om telegrafisk at svare paa Lagtingets Vedtagelse i denne Sag.

---

1) Sbr. Lögtingstíðindi 1928, bls. 135.

Pkt. 1 í broytingaruppskotinum fall, bert 7 atkv. — 0.

Lóguppskotið var sett undir atkvøðisgreiðslu.

§ 1 varð samtykt við 17 atkv. — 0 og §§ 2—5 vóru samtyktar við 15 atkv. — 0.

Pkt. 2 í broytingaruppskotinum fall, bert 8 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar varð sett undir atkvøðisgreiðslu við navnakall:

Ja atkvøddi: Johs. O. Joensen, Winther, Zachariasen, Sigurd Poulsen, Danielsen, O. F. Joensen, Nolsøe, A. Samuelsen, M. Samuelsen, Viðstein, Djurhuus, Andreasen, Iversen, Mitens, Johan Poulsen. *Atkvøddi ikki:* Patursson, Niclasen, Debess, Kallsoy. *Burtur:* Dam, J. H. Joensen,

og varð uppskotið soleiðis samtykt við 15 atkv. — 0.

---

192. Oljugoymslur í Føroyum.[1]

Tann 10. oktober framlegði formaðurin fylgjandi uppskot til gerðabókina:

„Lagtinget har i 1932 indledet Forhandling med „D. D. P. A" og „Dansk-Engelsk Benzin- og Petroleum Co." om Nedsættelse af Oliepriserne paa Færøerne og Etablering af Tankanlæg forskellige Steder paa Øerne. Da der nu i Strid med, hvad Selskaberne i Skrivelse af 27. Februar d. A. har udtalt til Folketingsmand Samuelsen, er Tale om Tankanlæg uden garanteret Nedsættelse af Priserne, anmoder Lagtinget Vinnunevndin om at undersøge og overveje, om den ønskede Prisnedsættelse kan opnaas ved Amtskommunens Overtagelse af Olieindførselen til Færøerne."

Samtykt við 16 atkv. — 0.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 287.

193. Sýslumannsembætið í Vágum. (110).

Málið varð beint í eina serliga 5-mannanevnd (sí bls. 3).
Tann 12. september framlegði nevndin soljóðandi **Betænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om en eventuel Nedlæggelse af Sysselmandsembedet paa Vaagø og den dermed i Forbindelse staaende Ordning.

Der foreligger Skrivelser fra Færø Amt, Politimesteren paa Færøerne, Sysselmanden paa Strømø, der fungerer som Sysselmand paa Vaagø, og Skrivelser fra samtlige Forstanderskaber i Vaagø Syssel.

Spørgsmaalet om Nedlæggelse af Sysselmandsembedet paa Vaagø har tidligere været behandlet i Lagtinget. Udvalget tillader sig i saa Henseende at henvise til Lagtingstidende for 1912, Side 99—105.

Sysselmandsembedet blev derefter nedlagt og henlagt under Strømø Syssel, medens Sydstrømø Præstegæld henlagdes under Sandø Syssel. Denne af Administrationen indførte Ordning skabte en Bølge af Harme i den færøske Befolkning saa betydelig, at Lagtinget allerede i 1916 maatte andrage om, at Vaagø Syssel atter fik en Sysselmand. Lov af 2. Juni 1917 regner med en Sysselmand paa Vaagø, og Lagtingsbeslutning af 1917 slutter sig hertil. Den gamle Ordning blev derefter atter indført, dog saaledes, at Sysselmanden paa Vaagø fik Bopæl i Sørvaag (Lagtingstidende 1917, Side 65—69). En Gentagelse af Forsøget fra 1912 kan Udvalget ikke tilraade, idet Befolkningen paa Vaagø ligesaa lidt som Befolkningen andetsteds har forandret Anskuelse, og den vil ikke stiltiende finde sig i, at Sysselmanden erstattes med Sognefogder som nu foreslaaet i Sagen eller med en Fuldmægtig som ligeledes omtaleldt. Derimod skønnes det at være en hensigtsmæssig Foranstaltning i de større Sysseler at ansætte Sognefogder, som kan yde Sysselmændene Bistand. I Vaagø Syssel er Omraadet ikke større end at en Sysselmand maa kunne bestride Sysselets Forretninger tilfredsstillende, uden at det vil være nødvendigt at ansætte Sognefogder.

Udvalget tilraader herefter Lagtinget at udtale sig imod, at Sysselmandsembedet paa Vaagø nedlægges eller henlægges under Strømø Syssel. Denne Stilling er i Overensstemmelse med, hvad Forstanderskaberne paa Vaagø har udtalt. At Befolkningen staar samlet omkring den Anskuelse, at Sysselmandsembedet skal bibeholdes og en Sysselmand ansættes med Bopæl paa Vaagø, er efter Udvalgets Mening utvivlsomt.

Herefter mener Udvalget ikke, at der er tilstrækkelig Anledning til at undersøge, hvorledes Forholdet burde ordnes og kunde ordnes, hvis Sysselmandsembedet skulde nedlægges eller henlægges under Strømø Syssel.

Overfor Spørgsmaalet om, hvor Sysselmanden paa Vaagø skal bo, maa Udvalget udtale, at Sysselmanden fremdeles bør bo i Sørvaag, hvis Havn er den bedste paa Vaagø, og hvor Sysselmanden har Embedsjord. Her bor Sysselmanden ogsaa midt i Sysselet og bekvemmest for Myggenæs. Med Sandevaag og Midvaag har Sørvaag god Kørevejsforbindelse. Opkrævningen af Indførselsafgiften paa Vaagø, der ikke kan give Sysselmanden nævneværdigt Arbejde, kan med Lethed foregaa fra Sørvaag.

Udvalget mener, at saavel Sysselmandsembedet paa Sandø som Embedet paa Vaagø bør have en Begyndelseesløn paa 3000 Kr. Sysselmands-

boligen paa Vaagø bør overtages af Staten og overlades Sysselmanden som Tjenestebolig. Selv om Staten overtager denne Bolig for en passende Vurderingssum, vil den sikkert være billig i Forhold til de af Staten opførte Sysselmandsboliger.

Forslag:

1) Lagtinget fraraader, at Sysselmandsembedet paa Vaagø nedlægges eller henlægges under Sysselmanden paa Strømø.

2) Sysselmanden bør som nu have Bopæl i Sørvaag.

Tann 14. september var málið til 2. viðgerð og tann 20. september til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

---

194. Viðmæli til djóralækna Carl J. Bech. (252).

Búnaðarnevndin, ið hevði málið til viðgerðar, framlegði tann 2. oktober soljóðandi **Betænkning:**

Dyrlæge Carl Johan Bech har ved Skrivelse af 24. September 1938 ansøgt Lagtingets Landboudvalg om en Udtalelse om Betimeligheden af, at der ydes Dyrlægen et Statslaan paa 5000 Kr. til Anskaffelse af en Motorbaad, som han kan anvende til sine Rejser ud paa Bygderne.

Dyrlægen oplyser i sin Ansøgning, *at* den ham tilhørende Motorbaad „Pingvin", som han har anvendt til sine Rejser rundt paa Øerne dels i privat Praksis, dels ved ordinære Omrejser, for ca. 1 Maaned siden blev ødelagt ved Ildebrand, *at* Baaden stod ham i ca. 5000 Kr., *at* Assurancesummen kun vil andrage ca. 2400 Kr. *og at* han samtidig mistede personlige Effekter til et Beløb af ca. 2000 Kr. Dyrlægen anfører, at han med sin 15 aarige Erfaring som Dyrlæge maa hævde, at det er en absolut Betingelse for en hensigtsmæssig og samvittighedsfuld Udøvelse af Dyrlægegerningen her paa Øerne, at Dyrlægen raader over et Fartøj, som under alle almindelige Forhold kan befordre ham rundt til de forskellige Pladser. Endvidere anfører Dyrlægen, „at saa godt som alle private Tilkaldelser er af alvorlig Art, hvor det gælder om at skynde sig (Fødsler og deslige) og kan kun i sjældne Tilfælde efterkommes med de forskellige Rutebaade — og selv i saadanne Tilfælde vil Hjemrejsen efter endt Arbejde som Regel støde paa Vanskeligheder og nødvendiggøre egen eller lejet Befordring".

Undertegnede Udvalg, der ser sig uberettiget til at give en Udtalelse direkte til Dyrlægen, skal foreslaa Lagtinget at udtale, at det maa anses for værende af praktisk Betydning for Dyrlægen, at han er i Besiddelse af en Motorbaad, der under almindelige Forhold og naar Rutebaad ikke kan anvendes, kan anvendes til Befordring af ham under hans Rejser ud til Bygderne.

Forslag.

1) Lagtinget udtaler, at det maa anses for værende af praktisk Betydning for Dyrlægen, at han er i Besiddelse af en Motorbaad, der under almindelige Forhold og naar Rutebaad ikke kan anvendes, kan anvendes til Befordring af ham under hans Rejser ud til Bygderne.

2) Der meddeles Dyrlægen Afskrift af nærværende Betænkning.

Tann 4. oktober var málið til 2. viðgerð. Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 18 atkv. — 0.

---

195. Uppskot til avgerðar um revisión í Føroya vanlukkutrygging. (263).

Tann 7. oktober varð framlagt soljóðandi **Forslag til Beslutning** frá Mitens og A. Samuelsen:

Vederlaget for Revisionen for Føroya vanlukkutryggings Regnskab ansættes aarlig fra 1. Januar 1983 til 200 Kr.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð. Við 3. viðgerð tann 10. oktober varð uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv. — 0.

---

196. Hini av amtmanninum greiddi mál. (134).[1]

Amtmannsmálanevndin framlegði tann 28. august soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Til undertegnede Udvalg er henvist Lagtingets Journal, Regningsjournal og Kopibog. Disse er af Udvalget gennemgaaet for Tidsrummet Olajdag 1932 til Olajdag 1933.

Udvalget har ikke fundet Anledning til at fremkomme med Bemærkninger.

Tann 1. september varð málið tikið til kunngeringar.

197. Decisión av roknskapum.

Tann 9. oktober vóru framløgd **Forslag** til **Decision** fyri fylgjandi roknskapir:

Færø Amts Repartitionsfond fyri árið 1932,
Færø Amts Fattigkasse fyri s. á.,
Færø Amts økonomiske Fond fyri s. á.,
Færø Amts Skolefond fyri s. á.,
Færøernes Kirkefond fyri s. á.,
Fonden for forulykkedes Efterladte fyri s. á.,
Fonden til Anskaffelse af nyttige Skolebøger for fattige Almuebørn fyri s. á.,
Færøernes Mellem- og Realskoles Pensionsfond fyri s. á.,
Den gensidige Forsikringsforening af Skolebygninger paa Færøerne fyri s. á.,
Grindegarnet i Vestmanhavn fyri s. á.,
Dykkerdragten fyri s. á.,
Folkeskolelærernes Pensionsfond fyri s. á.,
Færøernes Amtskommunes Telefonvæsen fyri s. á.
Pastor Engelsteds Deltagelses- og Erkendtligheds Legat fyri s. á.,
Færø Amts Bibliotek fyri árið frá 1. april 1932 til 31. mars 1933,

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 249.

S/S „Smiril" fyri s. á.,
Føroya vanlukkutrygging fyri árið 1931,
Havnevæsenet i Midvaag fyri s. á.,
Vaag Havnevæsen fyri s. á.,
Trangisvaag Havn fyri s. á.,
Vaag kommunale Elektricitetsværk fyri s. á.,
Kommunuroknskapini fyri árið 1932, undantikin roknskapini fyri Vág, Skopunar, Kunoyar, Fuglafjarðar, Húsavíkar, Skúvoyar og Hovs sóknar kommunu,
34 kommunuroknskapir fyri árið 1931 og
2 — fyri árið 1930.

Sama dag vóru decisiónirnar samtyktar við 17 atkv. — 0.

XIV. 198. Val av álitismonnum og nevndum. (144).[1]

I. Fólkatingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd., Poul Jensen, yvirlærari, ibd., Poul Johannesen, provisor, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Peter Alberg, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Hans Jacob Poulsen, timburmaður, ibd., Trond Hansen, urtagarðsmaður, ibd., H. M. Jacobsen, kennari, ibd., J. Waagstein, fv. kennari, ibd., Clement Clementsen, skipari, ibd., Richard Long, kennari, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 251.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastur limur.

Bernhard Magnussen, kenuari, Kollafirði.

b. Tiltaksmaður.

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

C. Eysturoya sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Poulsen. fv. kennari, Strondum.

b. Tiltaksmaður.

Absalon Jacobsen, keypmaður, Skála.

D. Norðuroya sýsla.

a. Fastur limur.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Einar Vaag, bryggjari, Klaksvík.

E. Vága sýsla.

a. Fastur limur.

Poul Joensen, kennari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.

Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastur limur.

Gunnar Winther, revisor, Sandi.

b. Tiltaksmaður.

Edvard Hjalt, timburmaður, Sandi.

G. Suðuroya sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Nolsøe, postassistent, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.

Chr. Larsen, sýslafulltrúi, Tvøroyri.

2. Løgtingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn, Nyholm Debess, rørleggjari, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

B. Magnussen, kennari, Kollafirði, Michel Samuelsen, fiskimaður, Haldórsvík, Niclas Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík.

b. Tiltaksmenn.

Thomas H. S. Egholm, kongsbóndi, Hvalvik, Gunnar Dahl-Olsen, sýslumaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.

Joen Poulsen, fv. kennari, Strondum, Ole Olsen, kongsbóndi, Lorvík, Johan Poulsen, kennari, Strondum.

b. Tiltaksmenn.

Niels Kruse, Eiði, Johs. Petersen, timburmaður, Saltnesi.

D. Norðuroya sýsla.

a. Fastir limir.

Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvík, Absalon Matras, keypmaður, Hvannasundi, Alexander Ennibergs, kennari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.

S. M. Matras, Norðoyri, Debess Christiansen, Norðdepli.

E. Vágo sýsla.

a. Fastir limir.

Niclas Rasmussen, keypmaður, Sørvágum, H. N. Niclasen, keypmaður, Miðvágum, Joen Ole Jacobsen, óðalsbóndi, Bø.

b. Tiltaksmenn.

Michel Danielsen á Ryggi, kennari, Bø, Th. J. Thomsen, fulltrúl, Sørvágum.

F. Sandoya sýsla.

a. Fastir limir.

Gunnar Winther, revisor, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Kristen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.

Edvard Hjalt, timburmaður, Sandi, Johan Olsen, smiður, Sandi.

G. Suðuroya sýsla.

a. Fastir limir.

Peter Dahl, keypmaður, jun., Vágl, N. Djurhuus, fv. kennari, Tvøroyri, Joen Nolsøe, postassistent, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.

Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbæ, Johan Thomsen, timburmaður, Porkeri.

3. Brósts|ukrahúsnevnd:

J. Danielsen, Johs. O. Joensen og Debess.

4. Løgtingssøgunevnd:

Patursson, Iversen og Johs. O. Joensen.

5. Socialreformen:

Sigurd Poulsen, Johan Poulsen og O. F. Joensen.

6. Telefonnevnd:

Johan Poulsen, M. Samuelsen og Winther.

7. Landbúnaðarskúli:

Patursson, Djurhuus og Andreasen.

8. Skipan læraraskúlans:

O. F. Joensen, Iversen, Johs. O. Joensen, Kallsoy og Zachariasen.

9. 1 lim í plantningsnevndinu:

M. Winther-Lützen.

10. Stórhvalanevndin:

Johs. O. Joensen, M. Samuelsen og Debess.

11. 3 menn og 3 tiltaksmenn í stýrið fyri Føroya vanlukkutrygging:

Fastir limir: Johs. O. Joensen, Johan Poulsen og Mitens. Tiltaksmenn: J. A. Vang, Kalbak, J. Danielsen og Johs. Simonsen, Thorshavn.

12. 2 grannskoðarar til Færø Amts Sparekasse:

Jacob Olsen, bókhaldari, Tórshavn, Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn.

13. 1 lim til nevndina fyri Føroya realskúla:

Edw. Mitens, sakførari, Tórshavn.

14. 1 lim til skúlastjórnina:

Johan Poulsen, kennari, Strondum.

15. 3 limir til kirkjustjórnina:

Johan Poulsen, kennari, Strondum, Johs. O. Joensen, keypmaður, Tórshavn, Johan Kallsoy, kennari, Gjógv.

16. 2 menn til umsjón við skansan:

Johs. O. Joensen og N. Debess.

17. 2 limir til nevndina viðvikjandi nevningar:

Poul Niclasen, ritstjóri, Tórshavn, Richard Long, kennari, Tórshavn.

18. 3 limir til yvurheilsuverndarnevndina:

J. Danielsen, postmeistari, Tórshavn, M. Winther-Lützen, landbúnaðarráðgevari, Tórshavn, Poul Isaksen, keypmaður, Tórshavn.

19. Yvirlíkningskommissiónin:

2 limir: Hans Andr. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn, Edw. Mitens, sakførari, Tórshavn. 2 tiltaksmenn: M. Winther-Lützen, landbúnaðarráðgevari, Tórshavn, Thorstein Petersen, bankastjóri, Tórshavn.

20. Grundforbedringsudvalg (§ 9 i Lov om Laan og Tilskud til Grundforbedringsarbejder):

5 limir, hvarav løgtingið velur 1 lim: Sýslumaður Kr. Djurhuus, Tvøroyri.

21. Lov af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne (§ 1):

Fastur limur: Trømand Jobs. Petersen, Saltnæs. Tiltaksmaður: Trømand Niels Flemming Olsen, Tórshavn.

22. Val av limum til fiskarinevnd:

Fastir limir: Gunnar Winther, Sand, Poul Niclasen, Tórshavn, Joen Hans Joensen, Seyrvág. Tiltaksmenn: Chr. Christiansen, skipari, Tórshavn, Kr. Djurhuus, sýslumaður, Tvøroyri, Peter O. Mortensen, skipari, Porkeri.

23. Val av monnum til húsdýrkommisslónina (§ 9 i Lov af $^{28}/_{2}$, 1908):

Fyri 3 ár: í staðin fyri Just Jacobsen. Fastir limir: H. A. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn, Carl Johan Bech, djóralækni, Tórshavn. Tiltaksmaður: Poul Müller, bóndi, Tórshavn.

24. Jørð til uppdyrkan: 5. limir:

Kr. Djurhuus, M. Samuelsen, Hans Iversen, J. Patursson og N. Niclasen.

25. Veghevndin:

J. Danielsen, M. Samuelsen og N. Niclasen.

26. Vinnunevndin:

Fastir limir: Johs. O. Joensen, J. Danielsen og Edw. Mitens. Tiltaksmenn: Johan Poulsen og Gunnar Winther.

27. Fiskaríbankin:

Limur: Johan Poulsen. Tiltaksmaður: A. Samuelsen.

28. 2 limir til nevndina fyri Skipafelagið Føroyar:

Poul Niclasen, Tórshavn, Z. Niclasen, Tórshavn.

29. 1 mann til umboðsmann tingsins á aðalfundum í skipafelaginum Føroyar:

Poul Niclasen, Tórshavn.

30. 6 limir til búnaðarstevnuna í hvørjari sýslu:

A. Norðuroyar sýsla:

S. J. Jacobsen, eftirlønaður kennari, Svínoy, Joen Joensen, kongsbóndi, Gerðum, Joen Joensen, keypmaður, Árnafjørður, Poul Hansen, kongsbóndi, Svínoy, Joen P. Danielsen, óðalsbóndi, Kunoy, Joen Pauli Poulsen, húsmaður, Mikladalur.

B. Eysturoyar sýsla.

Ole Olsen, timburmaður, Elði, Joen Jacob Weihe, kongsbóndi, Norðskála, Marius Jóannesarson, Funningur, Peter Joensen, eldri, óðalsbóndi, Gjógv, Peter Danielsen, kongsbóndi, Sólmundarfjørður, Jacob Lamhauge, kongsbóndi, Lambi.

C. Streymoyar sýsla.

Jens Chr. Djurhuus, kongsbóndi, Kollafjørður, Niels Flemming Olsen, jarðabrúkari, Tórshavn, Joen Christian Poulsen, Hestur, Niclas Jacobsen, kongsbóndi, Kvívík, Marius Rein, jarðabrúkari, Tórshavn, Hans M. Hansen, keypmaður, Nólsoy.

D. Vága sýsla.

Ludvig Petersen, óðalsbóndi, Sandavágur, Harald Rasmussen, Miðvágur, Jens P. Hejnesen, óðalsbóndi, Sandavágur, Joen Jógvansson, kongsbóndi, Miðvágur, Joen Hejnesen, kongsbóndi, Bøur, Ephraim Djonesen, Sandavágur.

E. Sandoyar sýsla.

Elieser Sørensen, Dal, Joen Norðbø, Kallsmaður, Sandur, Joen Peter Sandoy, kongsbóndi, Sandur, Johan Frederik Olsen, smiður, Sandur, Rudolf Poulsen, óðalsbóndi, Skarvanes, Johs. R. Dalsgaard, óðalsbóndi, Skálavík.

Ellender Ellendersen, kongsbóndi, Ilvalbøur, D. J. F. Danielsen, óðalsbóndi, Sunnbøur, Jesper O. Jespersen, óðalsbóndi, Hov, Jacob Mikkelsen, frv. skipari, Vág, Hans Peter Thomasen, grótarbeiðari, Trongisvágur, Hans Pauli Albinus, Fámjin.

XV. Fíggjarlig viðurskifti.

---

199. Almennu peningaviðurskifti Føroya. (217).[1] (Finansplanurin).

Tingið niðursetti í fjør eina 7-mannanevnd til at viðgerða málið. Tann 21. august framlegði henda nevnd soljóðandi

1) uppskot frá meirilutanum (Danielsen, Djurhuus, O. F. Joensen og A. Samuelsen) **af 9. juni:**

Udvalgets Flertal (Danielsen, Djurhuus, Ole F. Joensen og A. Samuelsen), som af Samhandspartiet er indvalgte i Udvalget, er enige om at foreslaa Lagtinget at tage følgende Stilling til Justitsministeriets Forslag til en Plan til en Ordning af Færøernes Forhold i økonomisk Henseende for de kommende 10 Aar:

1) Planen gælder for 5 Aar fra 1. April 1931.
2) Lagtinget modtager med Tak Ministeriets Tilbud om at Staten giver Tilskud til Anlæg af Havne ved Klaksvig og Vestmanhavn med $^4/_5$ af Udgiften eller henholdsvis 456.000 Kr. og 100.800 Kr., ialt 556.800 Kr. paa Vilkaar, at den resterende Femtedel af Anlægsudgifterne udredes fra færøsk Side (Klaksvig og Vestmanhavns Kommune), og iøvrigt paa de i Justitsministeriets Skrivelse af 28. Juli 1931 angivne Vilkaar, dog saaledes, at Tilsynet ordnes i Overensstemmelse med Lov Nr. 125 af 15. Juni 1927.

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 268.

Havneanlæggene udføres i de første 3 Finansaar af Femaarsperioden. Saafremt det ikke er muligt for de paagældende Kommuner at optage det fornødne Laan andetsteds yder Staten Kommunernes Femtedel som Laan der forrentes og afdrages i Overensstemmelse med Lov Nr. 125 af 15. Juni 1927.

3) Lagtinget modtager med Tak Regeringens Tilbud om for Statens Regning at opføre og drive et Sindssygehospital i Thorshavn.

4) De i Justitsministeriets Skrivelse af 28. Juli 1931 under cf, 2, 3 og 4 omhandlede Indtægter af Færøerne indgaa fremtidig som hidtil i Statskassen.

5) Lagtinget overtager for Femaarsperioden Bygning af Veje paa Færøerne, saavel de saakaldte „Indmarksveje" som de saakaldte „Landeveje". Hertil anslaas at ville medgaa i Femaarsperioden 200.000 Kr. aarlig. Staten yder i Femaarsperioden $^{9}/_{10}$ eller 100.000 Kr. aarlig, medens der fra færøsk Side ydes Resten eller 100.000 Kr. Lagtinget bestemmer hvor stort et Beløb der skal bruges til Indmarksveje og hvor meget til Landeveje. Ligeledes bestemmer Lagtinget hvor Vejene skal bygges og hvilke Veje der skal anlægges som Indmarksveje eller som Landeveje. Fremdeles bestemmer Tinget hvorledes det Beløb, 100.000 Kr., der fra færøsk Side aarligt skal tilskydes, skal fordeles mellem Lagtingets Kasser og de interesserede Kommuner. — Tilsynet med Vejene føres af Lagtinget.

Efter hver ordinær Lagtingssamlings Slutning indsender Lagtinget til Regeringen Tingets Vedtagelse om Anvendelse af Vejbevillingen, første Gang efter Afslutningen af Tingsamlingen 1934, forsaavidt angaar Finansaaret 1934—35.

6) Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter paa Færøerne saaledes som den er fornyet ved Lov Nr. 46 af 21. Februar 1933 forlænges for et Femaar fra 1. April 1934, dog med følgende Ændringer:

Afgiften paa de i Lov Nr. 58 af 8. Marts 1930 § 1, 1 b & c nævnte Varer forhøjes med mindst 25 pCt.

Afgiften paa de i § 1,1 nævnte Tobaksvarer reguleres saaledes, at Varerne under Litr. a og b forhøjes med 50 pCt. — Afgiften paa Cigaretter, Cigarillos og Cigarer reguleres saaledes, at den nedsættes for de billigere Sorter og forhøjes for de dyrere Sorter — Afgiften paa Cigarethylstre fastsættes til $^{1}/_{2}$ Øre pr. Stk. — Justitsministeriet fatsætter Regler om Nedsættelse eller Forhøjelse af Afgiften for Cigarer, Cigarillos eller Cigaretter, der fremstilles i Fabrikker paa Færøerne.

Afgiften paa Sukkervarer forhøjes med 50 pCt.

7) Til Sygehusenes Drift yder Staten fortsat aarlig til Nedsættelse af Betalingen for Patienter paa Dr. Alexandrines Hospital og paa Sygehusene i Klaksvig og paa Tverna 28.000 Kr. paa Betingelse af, at der fra færøsk Side ydes et tilsvarende Beløb.

8) Staten støtter den lokale Dampskibsforbindelse mellem Færøerne indbyrdes med 8000 Kr. aarlig.

Bemærkninger

til foranstaaende Forslag.

Sambandspartiets Udvalgsmedlemmer, der udgør Udvalgets Flertal, kan i alt væsentligt tiltræde Mindretallet, Johs. Olaus Joensen, Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelsens Bemærkninger i Udvalgsbetænkningen af 12. Ok-

tober 1931, afgiven paa Foranledning af Justitsministeriets Skrivelse til Lagtinget af 28. Juli 1931.

Flertallet nærer ingen Tvivl om, at den af Ministeriet tilbudte Finansplan for 10 Aar fremsættes af Regeringen i bedste Mening og for denne gode Mening er Flertallet taknemmeligt. Flertallet er imidlertid af den Opfattelse, at Regeringen ønsker at stille Lagtinget frit overfor Forslaget saaledes at man kan vedtage eller forkaste den tilbudte Finansplan efter en saglig Vurdering af denne og af de færøsk politiske Konsekvenser, den formenes at medføre, samt stille Ændringsforslag til Planen. Uden at komme nærmere ind paa det nuværende Udvalgsmindretals Stilling maa vi bemærke, at vi under Forslagets Behandling ikke ganske kan se bort fra, at Selvstyrepartiets Repræsentanter i Udvalgsbetænkningen af 12. Oktober 1931 skriver:

„Under Sagen vedrørende Lagtingsloven (se Lagtingstidende 1930 Side 1) fremsatte vi vort Program, og ifølge dette skulde navnlig følgende være særlige færøske Anliggender: 1) Kirke og Undervisningsvæsenet, 2) Politivæsen, 3) Næringsvæsen, herunder Fiskeri, Søfart, Hvalfangst, Landboforhold, Jagt og Handel, 4) Vejvæsen, Havnevæsen og Telefonvæsen, 5) Sygehusvæsen, 6) Ulykkesforsikring og Brandforsikring samt Statistik, 7) Kommunalvæsen, 8) De offentlige Ejendomme og Fonds.

Man erklærede sig villig til Forhandling med Regeringen om alle fælles Anliggender. Med Hensyn til de færøske Anliggender skulde den lovgivende Myndighed for Færøernes Vedkommende overdrages til Lagtinget og Forvaltningen tænkes ledet af et Organ valgt af Tinget".

(Se Betænkningen 1931, Side 4 nederst og Side 6 øverst.)

Sambandspartiets Medlemmer er ikke enige med Selvstyrepartiets Medlemmer om Overtagelse af de Opgaver som nævnes i det citerede Stykke af Betænkningen 1931, ejheller i de citerede Bemærkninger om Forhandling med Regeringen om alle Fællesanliggender, Lovgivningsmyndighed for Lagtinget m. m. Man erkender dog, at enkelte af de nævnte Omraader, som f. Eks. Telefonvæsenet og Ulykkesforsikringen er amtskommunale Anliggender.

Det vil fremgaa heraf, at selv om Lagtinget kunde enes om den forelagte Finansplan, saa vilde den politiske Strid som nu i mange Aar er ført paa Færøerne mellem Selvstyrepartiet og Sambandspartiet ikke være bragt til Afslutning, idet Selvstyrepartiets Krav gaar langt videre. Dette er Regeringen bekendt gennem Udvalgsbetænkningen af 1931 og en Skrivelse af 1931 fra Selvstyrepartiets Formand ang. Forslaget til Finansplanen, en Skrivelse hvis Indhold færøsk Offentlighed er gjort bekendt med i 1932 gennem Ugebladet „Tingakrossur".

Sambandspartiet vilde saaledes ikke skabe fredeligere politiske Forhold til Veje ved at tiltræde Finansplanen i sin Helhed. Tværtimod skønner Flertallet, at man fra anden Side i bedste Fald vilde modtage de Indrømmelser der maatte blive gjort, for derefter med større Styrke at fortsætte Arbejdet for Programmets Opfyldelse. Ud fra denne Betragtning mener Flertallet, at politiske Indrømmelser fra vor Side i denne Sag vilde skade de Interesser vi ønsker at gavne.

Under Hensyn til de vanskelige financielle Forhold og i Erkendelsen af de Vanskeligheder der opstaar, naar man skal bedømme Udsigterne for den nærmeste Fremtid foreslaar Flertallet, at Planen gøres gældende for et saa kort Tidsrum som muligt og Flertallet foreslaar derfor Varigheden til 5 Aar i Stedet for 10 Aar.

Med Hensyn til Planens forskellige Punkter ønsker Udvalgets Flertal at gøre følgende Bemærkninger:

ad 2) Man modtager med Tak Tilbudet om Opførelsen af Havneanlæggene i Klaksvig og Vestmanhavn. Disse to Sager haster meget efter Flertallets Formening og man har derfor tilladt sig at foreslaa, at de omhand-

ledc Havneanlæg bringes til Udførelse de første 3 Aar af Femaarsperioden. Forskellige andre Havneanlæg paa Øerne maa udskydes til efter Femaarsperioden, ikke fordi de har mindre Hast, men fordi man skønner, at Krav om deres Udførelse nu ikke kan gennemføres. Efter Femaarsperiodens Udløb vil der fra Lagtingets Side paany blive indledet Forhandling med Regeringen om disse sidste Anlægs Fremme.

Da Flertallet skønner, at det vil blive vanskeligt for Klaksvig og Vestmanhavns Kommune, maaske særlig Klaksvig Kommune at opnaa et saa stort Laan i herværende Pengeinstitutter som kan sætte Kommunerne i Stand til at udrede Femtedelen af Anlægsomkostningerne, gentager man Andragendet om, at den omhandlede Femtedel ydes som Statslaan, hvis Beløbet ikke kan laanes andetsteds. Lagtinget vil i saa Fald indestaa for Renter og Afdrags Betaling, i Lighed med hvad der sker for de andre allerede byggede Havne. Flertallet regner med, at Mindretallet er enigt med os heri. - Udvalgets Flertal ønsker, at Tilsynet med de to her nævnte Havneanlæg skal udføres paa samme Maade som nu gældende for de allerede anlagte Havneanlæg paa Færøerne.

ad 3) Lagtinget har i sin Tid ansøgt om Statens Støtte til Anlæg af et Sindssygehospital her og man modtager derfor med Tak Regeringens Tilbud om Udførelse af dette Anlæg.

ad 4) Da Flertallet finder det uheldigt, at de Statsindtægter, der her er Tale om, overføres til Amtskommunen selv om det kun sker for et Aaremaal, formener man, at disse Indtægter ogsaa fremtidig bør indgaa i Statskassen. — Hvis Regeringen efter Forhandling med Lagtinget under betryggende Former skulde være villig til at medvirke til en Ordning hvorved *Administrationen* af Fæstegodset paa Færøerne overdrages til et Organ her paa Øerne, vil Flertallet kunne forhandle herom, da mange praktiske Grunde taler derfor.

ad 5) Flertallet gaar med til, at Lagtinget for en Femaarsperiode overtager Bygning af Veje her paa Øerne med Statstilskud. Dette Statstilskud er under Hensyn til den vanskelige financielle Situation sat forholdsvis lavt. Hvis Tilskudet opnaas og den under Punkt 6 omtaldte Ordning gennemføres for Femaaret vil en Række af de nødvendige Veje, hvorom der foreligger Andragende, kunne udføres, dels som Indmarksveje, dels som Landeveje. Flertallet kan ogsaa tænke sig bestemte Vejstrækninger hvorom der foreligger eller kommer til at foreligge Andragende udført som kombinerede Indmarksveje og Landeveje, idet visse Strækninger af en Landevej samtidig løser sognekommunale Opgaver eller faar særlig Betydning for et enkelt Sogns kommunale Interesser. Men selv med en Vejbevilling paa 200.000 Kr. aarlig i 5 Aar vil Vejbygningen paa Færøerne ikke være tilendebragt. Et Skridt fremad vil dog være naaet. Samtidig med, at en saadan femaarig Bevilling vil være af overordentlig stor Betydning for Vejbygningen paa Færøerne, vil den faa stor Betydning til Afhjælpning af den Arbejdsløshed som stadig optræder heroppe hele Vinterhalvaaret. Arbejdsløshedsunderstøttelse ydes ikke heroppe. Der er aldrig bygget Jernbaner paa Færøerne og det vil fremtidig næppe ske i nævneværdig Omfang, men netop derfor har Kørevejsagen her saa stor Interesse og saa stor Betydning.

ad 6) Den foreslaaede Forhøjelse af Indførselsafgiften vil antagelig være tilstrækkelig til at bære de Udgifter som Lagtingets Overtagelse af Vejarbejderne i Femaaret vil medføre for Amtskommunen. Herved bemærkes, at Lagtinget allerede nu yder et væsentligt Tilskud til Indmarksvejene, nemlig $^3/_8$ af Overslagsudgifterne, medens Staten har ydet $^2/_8$ og de interesserede Sogne $^3/_8$. — Flertallet regner med, at

Lagtinget til Indmarksveje i de sidste 2—3 Aar har ydet over 27.000 Kr. aarligt. Efter Forslaget skal der fra færøsk Side i Femaarsperioden ydes 100.000 Kr. aarligt, hvoraf antagelig 50.000 Kr. aarlig vil falde paa Lagtinget. Herefter skulde Indførselsafgiften altsaa forhøjes med mindst 23.000 Kr. Men hertil kommer den Risiko som Lagtinget overtager ved at garantere for den ene Femtedel til de under 2) omtalte Havnebygninger. — Flertallet ser ingen Mulighed for, at Færøerne skal kunne overtage hele Vejbygningen uden Statstilskud og Havnebygningen uden Statstilskud. Med Hensyn til Havnebygningen gentager Flertallet hvad vore Partifæller udtalte i Betænkningen af 1931, at Færøerne i Havnesagen ikke alene har Brug for Statens Tilskud men ogsaa for Vandbygningsvæsenets tekniske Kræfter. Flertallet har endnu engang omhyggelig overvejet Ministeriets Forslag om en Kaffe, The og Sukkertold eller en Told paa Kaffe og The, muligvis ogsaa paa Spillekort og Benzin, men man maa dog efter Overvejelsen frarade Indførelsen af saadan Told. The, Kaffe og Sukker er i høj Grad Nødvendighedsvarer for Folk i Almindelighed her paa Øerne og Udsalgspriserne paa disse Varer heroppe er i Forvejen høje, ogsaa sammenlignet med Detailpriserne nede i Kongeriget. Spillekort har man intet imod at beskatte, men en Skat paa denne Vare vil ikke indbringe noget væsentligt Beløb. En Benzintold vil ikke kunne gennemføres, da Benzinpriserne heroppe i Forvejen er ca. 50 % højere end i det øvrige Kongerige, særlig paa Grund af Tranportomkostningerne.

Udvalget har fremskaffet Oplysning om de færøske Skatteindtægter og deres Beskatning. Af disse Oplysninger fremgaar følgende:

I 1929	var Indtægten	pr. Skatteyder 1210 Kr. og Kommuneskatten 89½ Kr.
- 1930	- —	pr. Skatteyder 1205 Kr. og Kommuneskatten 97⅓ Kr.
- 1931	- —	pr. Skatteyder 1074 Kr. og Kommuneskatten 93⅘ Kr.

Af Skatteyderne har 42 % en Aarsindtægt under 500 Kr., 30½ % har mellem 500 og 1000 Kr., 9 % mellem 1000 og 1250 Kr., 4½ % mellem 1250 og 1500 Kr., 4½ % mellem 1500 og 2000 Kr., 2 % mellem 2000 og 2500 Kr., 1½ % mellem 2500 og 3000 Kr., 2 % mellem 3000 og 4000 Kr., 1 % mellem 4000 og 5000 Kr., 1 % mellem 5000 og 6500 Kr., 1 % mellem 6500 og 10.000 Kr. Over 10.000 Kr. 1 %.

Dette gælder Aaret 1929. For de følgende Aar stiller Forholdet sig omtrent paa samme Maade, maaske endda ugunstigere.

Under Hensyn hertil skønner Flertallet, at det vilde være uforsvarlig Handling at belaste Husholdningsbudgetterne med yderligere Udgifter, medmindre det drejer sig om Artikler, der nok anvendtes i Husholdningerne, men som man gerne skulde tvinge Folk til at lade være at bruge. Men i en færøsk Husholdning kan man ikke henføre Kaffe og The, langt mindre Sukker under saadanne Artikler. Kaffe, The og Sukker er Nødvendighedsartikler heroppe, hvor ca. 70 % af Skatteyderne faktisk ikke har Raad til at købe det nødvendige til Livets Ophold. Den paalignede Kommuneskat indgaar som Regel ikke uden Tvangsmidler og er hyppig nerholdelig. Af Lagtingets aarlige Paaligning paa Kommunerne, ca. 100.000 Kr., henstaar næsten altid godt 1 Aars Paaligning som Restancer. Da imidlertid Lagtingets Udgifter

maa afholdes, har man i de senere Aar i ikke ringe Omfang maatte anvende den Indtægt, Amtsrepartitionsfonden har af Indførselsafgiften, til at klare Fondens løbende Udgifter med. Flertallet nærer under Hensyn til alt det anførte Forventning om, at Lagtinget vil tiltræde og Regeringen efter Omstændighederne gaa ind paa den af Flertallet foran foreslaaede Ordning.

ad 7) Flertallet maa indstændig anbefale, at Statskassen fremtidig som hidtil støtter Sygehusene. Hvis denne Støtte ophører, vil det formentlig komme til at gaa ud over Patienterne, idet Sygehustaksterne atter maa sættes op ligesom Tilfældet var, førend Staten traadte støttende til.

ad 8) Flertallet ønsker, at Staten fremdeles skal støtte den lokale Dampskibsforbindelse mellem Færøerne indbyrdes. I 1931—32 udgjorde Statstilskudet 10.000 Kr., men hvis Regeringen kunde tiltræde Flertallets Forslag iøvrigt, mener man ikke, at Planen skulde strande paa dette Spørgsmaal.

Flertallet gaar ud fra, at Færøernes Lagting ved at tiltræde Flertallets foranstaaende Forslag ikke afskærer sig fra i Femaarsperioden at søge Tilskud fra Statskassen til forskellige Formaal, som ikke direkte falder ind under Femaarsplanen.

2) **ummæli frá minnilutanum** (Mitens, Patursson og Debess) av sama dag:

Underskrevne Selvstyrepartiets Medlemmer af det af Færøernes Lagting nedsatte Udvalg vedrørende Regeringens Tiaarsplan for Færøerne maa mene, at det Forslag, som Flertallet fremkom med ved sidste Udvalgsmøde og i Dag, fraviger saa meget fra Regeringens Forslag, at vi maa gaa ud fra, at Regeringen ikke kan gaa med til Forslaget eller et lignende Forslag.

Vi har i Udvalget erklæret os villige til at forhandle om enkelte Punkter i Regeringens Forslag og i vort Forslag fra 1931, ligesom vi har erklæret os villige til, hvis man opnaaede Enighed paa de væsentligste Punkter i Udvalget, at forhandle med Regeringen om Sagen; men som Sagen foreligger, maa vi iøvrigt fastholde vor Stilling fra 1931.

Mállð var beint í eina 7-mannanevnd (sí bls. 3). Tann 3. oktober framlegði nevndin soljóðandi **Udvalgsbetænkning** (sí skjal nr. 12).

Tann 7. oktober varð málið til 2. viðgerð og tann 9. oktober til 3. viðgerð.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 11 atkv.
Uppskot minnilutans fall, bert 8 atkv. — 0.

200. Amtsgrunnurin. (155).[1]

Málið varð beint í *fíggjarnevndina*, sum tann 6. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Ifølge den i indeværende Samling fremlagte Oversigt over Amtskommunens økonomiske Status skulde der for Aaret 1934 tiltrænges en Paaligning af 97.750 Kr., heri ikke medregnet det paa Jordegodset forlods faldende Beløb af 2 Kr. pr. Skattemark med 8.517 Kr. 48 Øre. Amtsfondspaaligningen skulde herefter blive ca. 15.000 Kr. højere end forrige Aar.

Udvalget mener efter hvad der nu foreligger, at Paaligningen paa Kommunerne for Aaret 1934 maa sættes til 100.000 Kr., og foreslaar, at Delingen sker i Overensstemmelse med hoslagte Forslag til Repartition.

Forslag.

Tinget beslutter at udskrive i Skat til Amtsfonden for Aaret 1934 100.000 Kr. forud det forlods paa Jordegodset faldende Beløb 8.517 Kr. 48 Øre og godkender den foreslaaede Repartition.

Álíkningin: sí skjal nr 16.

Tann 7. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 9. oktober til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 12 atkv. — 0.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 258.

201. Amtsfátækrakassin. (143).[1]

Málið vard beint í *figgjarnevndina*, sum tann 4. oktober framlegði soljóðandi **Betænkning:**

Ifølge den udarbejdede økonomiske Status kan man regne med, at Amtsfattigkassens Indtægter for Aaret 1934 vil blive ca. 4.700 Kr. Beholdningen af disponible Midler var den 1. Januar d. A. 10.603 Kr. 29 Øre. Grundfonden udgjorde den 1. Januar d. A. 42.625 Kr.

Efter de foreliggende Forsørgelsesplaner og Kommuneregnskaber er der flere Sogne, som har ret trykkende Fattigforhold, navnlig foraarsaget ved Sindssyges Ophold paa Sindssygehospitaler. — Udvalget stiller nedenfor Forslag om Tilskud fra Amtsfattigkassen til forskellige Kommuner.

I Skrivelse af 9. Marts d. A. andrager Sørvaag Sogns Kommune om at Amtsfattigkassen vil yde Tilskud til Afdrag af et Restbeløb paa 3.898 Kr. 47 Øre, som skyldes til Københavns Kommune (se Lagtingstidende 1932, S. 259). — Udvalget vil foreslaa, at der for Aaret 1934 ekstraordinært bevilges et Beløb af 500 Kr. af Amtsfattigkassen som Afdrag paa Gælden til Københavns Kommune.

Forslag.

I. Af Amtsfattigkassen bevilges for Aaret 1934 Tilskud til følgende Kommuner:

a.	Kunø Sogns Kommune	200 Kr.
b.	Husum Sogns Kommune	200 -
c.	Andefjord Sogns Kommune	200 -
d.	Næs Sogns Kommune	650 —
e.	Ejde Sogns Kommune	200 —
f.	Lervig Sogns Kommune	200 —
g.	Sjov Sogns Kommune	400 —
h.	Kvalvig Sogns Kommune	200 —
i.	Haldersvig Sogns Kommune	150 —
j.	Vestmanhavn Sogns Kommune	300 —
k.	Kalbak Sogns Kommune	200 —
l.	Nolsø Sogns Kommune	200 —
m.	Midvaag Sogns Kommune	400 —
n.	Sørvaag Sogns Kommune	200 —
o.	Sandevaag Sogns Kommune	200 —
p.	Sand Sogns Kommune	200 —
q.	Skaalevig Sogns Kommune	200 —
r.	Skuø Sogns Kommune	100 —
s.	Kvalbø Sogns Kommune	600 —
t.	Sumbø Sogns Kommune	200 —
u.	Klaksvig Sogns Kommune	200 —
v.	Frodebø Sogns Kommune	500 —
w.	Vaag Sogns Kommune	700 —
x.	Thorshavns Kommune	600 —
		= 7200 Kr.

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 259.

II. Til Sørvaag Sogns Kommune bevilges for Aaret 1934 et Beløb af Amtsfattigkassen paa 500 Kr. — Beløbet anvendes som Afdrag paa Kommunens Restgæld til Københavns Kommune, for Tiden 8898 Kr. 47 Øre, og fremsendes gennem Amtet til Københavns Magistrat.

Tann 6. oktober var málið til 2. viðgerð.

Frá Winther og A. Samuelsen var framkomið soljóðandi **Ændringsforslag:**

„I Forslagets 1 g Sjov Sogns Kommune forandres „400 Kr." til „600 Kr.""

Tann 9. oktober var málið til 3. viðgerð.

Broytingaruppskotið frá Winther og A. Samuelsen varð samtykt við 11 atkv. — 0.

Uppskot nevndarinnar soleiðis broytt varð samtykt við 16 atkv. — 0.

---

202. Roknskapur fyri vøruforsýningina. (187).[1]

Málið varð belnt í *fíggjarnevndina*, sum tann 5. september framlegði soljóðandi **Udvalgsbetænkning:**

Udvalget har faaet tilstillet Regnskab for Vareforsyningen for Tiden: 19. Juli 1932 til 20. Juli 1933, revideret den 5. August 1933.

Regnskabet stiller sig saaledes:

Indtægt:

Beholdning $^{19}/_{7}$. 1932 i Føroya Banki	866	Kr.	58	Øre
Thorshavns Byraad	690	-	00	-
Fuglefjord Sogns Kommune	1000	-	00	-
J. P. Jacobsen, Sørvaag	100	-	00	-
Mariane Nielsen, Vestmanhavn	300	-	00	-
Ifølge Opgørelse	179	-	92	-
Renter	27	-	68	-
—	3.164	Kr.	18	Øre

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 260.

Udgift:

Indbetalt i Færø Amts økonomiske Fond	2,500 Kr.	00	Øre
Beholdning $^{30}/_{7}$. 1933 i Føroya Banki	664 -	18	-
	3,164 Kr.	18	Øre

Forslag:

I. Det reviderede Regnskab godkendes.
II. Følgende Restance til Vareforsyningen:
J. P. Jacobsen, Sørvaag ..... 1,741 Kr. 30 Øre
tilbydes afgjort fuldtud ved Betaling af 200 Kr. med Tillæg af eventuelle paaløbne Omkostninger inden den 1. Januar 1934; i modsat Fald forbeholder man sig at lade det fulde Beløb 1741 Kr. 30 Øre inddrive straks efter Udløbet af den fastsatte Frist.
III. Afskrift af nærværende Betænkning tilstilles Færø Amt.

Tann 7. september var málið til 2. viðgerð og taun 19. september til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar pkt. I varð samtykt við 19 atkv. — 0, pkt. II og III varð samtykt við 14 atkv. — 0.

---

203. Býti av bilskatti. (97).[1]

Málið varð beint í *fíggjarnevndina*, sum tann 6. september framlegði soljóðandi **nevndarálit:**

Sóknarstýrini fyri Kirkjubø sókn og fyri Vestmanna sókn hava sent umsókn um at fáa sín part av bilskattinum fyri árið 1932 rindaðan.

Eftir uppgerð frá fútanum var bilskatturin fyri árið 1932: 9432 kr., meðan hesin skatturin í tíðini inntil 1. januar 1932 eftir løgtingsins avgerð er rindaður viðkomandi sóknum.

Nevndin heldur, at tingið eigur at játta hesar umsóknir, og umfram tað eigur bilskatturin, ið inn er komin í árinum 1932, eisini at verða rindaður til tær sóknir, ið hava rættindi til hansara, sjálvt um skrivligar umsóknir ikki

---

[1]) Sbr. Lögtingstíðindi 1932, bls. 261.

eru komnar frá teimum, tí nevndini er kunnugt, at peningurin er kravdur vegna tær stóru útløgur, sóknini longu hava haft til umbøtan av akvegunum. — Har sum bilskatturin eigur at vera býttir millum ymiskar sóknir, mælir nevndin til, at sókuiruar býta sína millum eftir vegalougdini. Kvittan til amtsgrunnin skal vera undirskrivað av øllum sóknarstýrinum, ið saman eru um málið. Um sóknarstýrini ikki kunna semjast um býtingina, verður málið avgjørt av amtið ella løgtingið og peningurin verður ikki rindaður, fyrreun avgerð er tikin.

Uppskot.

Bilskatturin, ið komin er í amtsgrunnin fyri árið 1932, verður rindaður soleiðis:

1) Klakksvíkar sókn	Kr.	372,50
2) Fuglafjarðar, Gøtu og Nes sókn	—	1251,25
3) Lorvík sókn	—	51,50
4) Vestmanna sókn	—	126,00
5) Kvívíkar og Kollafjarðar sókn	—	446,25
6) Havnar kommuna og Kirkjubø sókn	—	4109,25
7) Sørvágs, Miðvágs og Sandavágs sókn	—	778,75
8) Sands, Skopun, Skálavík og Húsavík sókn	—	873,00
9) Hvalbiar sókn	—	126,00
10) Froðbiar sókn	—	974,00
11) Vág og Porkeris sókn	—	820,50
	ialt kr.	9432,00,

móti at viðkomandi sóknarstýri gevur eina kvittan, sum vísur á, hvussu peningurin er býttur sóknanna millum.

Tann 8. september varð málið til 2. viðgerð og tann 16. september til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 19 atkv. — 0.

204. Samtykt til lán til Føroya amtskommunu. (261).

Fíggjarnevndin framlegði tann 7. oktober soljóðandi **Forslag til Beslutning:**

Lagtinget beslutter at optage et Laan paa 60.000 Kr. og bemyndiger Amtmanden til i den Anledning at foretage det videre forudne. Beløbet vil være at indbetale i Amtsrepartitionsfonden eventuelt med Fradrag af Omkostninger ved Laanets Optagelse.

Tann 9. oktober var málið til 2. viðgerð og tann 10. oktober til 3. viðgerð.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt við 15 atkv. — 0.

XVI. Mál, goymd til næsta ár.

205. Studning til „Føroya vrakarafelag." (183).

Studning til svanahald. (204).

Studning til útgevan av gomlum skjølum (205).

Studning til vevskeið. (211).

Broytan av heilagdagslógini. (215).

Studning til galvaniseringsstøðu. (216).

Studning til bókbindaralœru. (219).

Loyvi til innflytan av íslendskum rossum. (220).

Studning til heimavirki. (223).

Eftirløn við telefonverkið. (228).

Lán til djóralæknabát. (229).

Samtykt til Lán. (230).

Klaga yvir sóknarlim i Hvælbia kommnu. (231).

Vetrating. (259).

Hesi mál vóru goymd til næsta ár av tí, at tað ikki við atkvøðisgreiðsluna eydnaðist at fáa nokk av atkvøðum til viðgerðar av málinum i ár.

Tingið endaði 10. oktober og fundirnir vóru 69.

Tingskjal 1.

Roknskapir

og

fíggjarstandur

løgtingsins

1932.

Amtsgr

Rokuskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
	Í Færø Amts Sparekasse		13065 50
I.	Hjá roknskaparahaldaranum 1. januar 1932		0 00
II.	Inntøkueftirstøða 1. januar 1932:	Kr. oyr.	
	1. Jarðaskattur	12290 97	
	2. Álíknað kommununum	130473 65	
	3. Fyriframgreiðslur	19786 21	
			162550 83
III.	Jarðaskattur 1932		8517 48
IV.	Álíknað kommununum		82381 00
V.	Gjøld fyri handilsloyvi		825 00
VI.	Rikisstudningur		1500 00
VII.	Tollur		71370 48
VIII.	Rentur		487 23
IX.	Bilskattur		9432 00
X.	Ymist		29258 84
XI.	Skuld til Føroya Banka 31. december 1932		74489 73
XII.	Skuld til jarðabókskassan		4026 83
			457904 92

unnurin.

fyri 1932.

Útreiðslur;

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Løgtingskostnaður:		
	1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur	20423 75	
	2. Prenting o. t.	7045 31	
	3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi	1945 95	
	4. Skrivstovan	2055 74	
			31470 75
B.	Dóms- og lógreglumál		4598 98
C.	Valum viðvíkjandi		1876 47
D.	Læknar, sjúkrahús o. t.:	Kr. oyr.	
	1. Farsóttir	2710 92	
	2. Veneriskar sjúkur	2215 50	
	3. Bróstsjúkrahúsið	29512 10	
	4. Koppseting	535 25	
	5. Ljósmóður	2650 50	
	6. Fluttningsútreiðslur lækna	184 00	
	7. Karantinútreiðslur	11035 83	
	8. Aðrar útreiðslur	5600 00	
			54444 10
E.	Ferðaútreiðslur sýslumanna		1247 75
F.	Skúlamálum viðvíkjandi		7825 00
G.	Landbúnaðinum viðvíkjandi		11474 22
H.	Ymist		59204 77
I.	Til reservagrunn kreditfelagana		175 84
J.	Rentur		26176 17
K.	Avdráttur		21132 03
L.	Goldið statinum eftir kautión fyri havnalán		3927 65
		Kr. oyr.	
M.	Eftirstøða av jarðaskatti 31. des. 1932	11814 71	
	— « skatti, álíknað kommununum	120116 78	
	Fyriframgreiðslur	23942 26	
			155873 75
	Skuld Føroya Banka 1. jan. 1932		76610 53
	Skuld til jarðabókskassan		1866 91
			457904 92

Úrdrag

Inntøkur :

	Kr.	oyr.
1. Jarðaskattur	8517	48
2. Skattur áliknaður kommununum	82381	00
3. Tollur	71370	48
4. Handilsloyvi	825	00
5. Ríkisstudningur	1500	00
6. Rentir	487	23
7. Ymist	29258	84
8. Munur	29213	70
	223553	73

Figgjarstandur

Ognir :

	Kr.	oyr.
1. Fyriframgreiðslur	23942	26
2. Eftirstøða av jarðaskatti	11814	71
3. — — skatti áliknað kommununum	120116	78
4. Hjá roknskaparhaldara	0	00
5. Tilgóðar hjá Miðvág, Skopun og Kvívík fyri goldin havnalán	62706	30
6. Munur	330142	98
	548723	03

og yvirlit.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Løgtingið	31470 75	
2. Dómsmál	4598 98	
3. Val	1876 47	
4. Læknar o. t.	54444 10	
5. Sýslumenn	1247 75	
6. Skúlar	7825 00	
7. Landbúnaður	11474 22	
8. Til reservagrunn kreditf.	175 84	
9. Ymist	59204 77	
10. Rentur	26176 17	
		198494 05
Avdráttur		21132 03
Goldin havnalán		3927 65
		223553 73

31. december 1932.

Skuld:

	Kr. oyr.
1. Kreditforeningen	318279 64
2. Universitetskvæsturen	85764 17
3. Føroya Banki (kassakredit)	74489 73
4. Kommunur (bilskattur)	14662 66
5. Føroya jarðabókskassi	4026 83
6. Færø Amts Sparekasse	22500 00
7. Føroya skiparar og navigatørfelag	15000 00
8. Jarðahvalsgrunnurin	14000 00
	548723 03

Grunnurin eigur bróstsjúkrahúsið, farsóttarhúsið, løgtingshúsið, skansahúsið, «Smiril» og lutapening í Skipafelagnum Føroyar (70000 kr.).

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur:

I. Grunnur í ársbyrjan:	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Stovnsfæ:			
1. Skuldabrøv	14400 00		
2. Færø Amts Sparekasse	24906 00		
		39306 00	
B. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
1. Færø Amts Sparekasse	58594 00		
2. Eftirstøður	2563 63		
3. Hjá roknskaparhaldara	73 00		
		61190 63	
			100496 63
II. Rentur			2001 55
III. Inntøkur av grindum (grindareglugerðin §§ 19, 28 og 30)			4604 83
IV. Stórhvalagjald			4885 01
V. Innfluttningsgjald			42822 29
VI. Vøruhandilin			2800 00
VII. Ríkisstudningur til vegir			35231 57
VIII. Søla av fiski til Cuba			37 30
IX. Rikisstudningur til Færøsk Lovsamling			1200 00
			194079 18

grunnurin.

fyri 1932.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A.	Vegir, brýr og lendingar	95577 71
B.	Útreiðslur viðv. grind	6011 23
C.	Føroya Fólkaháskúli	375 00
D.	Frk. Winther Poulsen: Tilskering	150 00
E.	Harry Fonsdal, Vestmanna	700 00
F.	Til vevnað	250 00
G.	«Grímur Kamban»	400 00
H.	Ungdómsskúli Peter Poulsens	900 00
I.	Eftirlønargrunnur læraranna	2000 00
J.	Chr. Matras, magistari	300 00
K.	Studentargarður í Reykjavík	400 00
L.	«Varðin»	250 00
M.	Forngripafelagið	300 00
N.	Ferðastudningur lærara	500 00
O.	Ferðabókasavn	250 00
P.	Til eygnalækna	1500 00
Q.	Løgtingssøgan	2600 00
R.	Til tuberklasjúkrasystur	4783 33
S.	Det danske Hedeselskab	2000 00
T.	Føroyskt lógsavn	10587 50
U.	Tórgarð: Føroysk Hús	300 00
V.	Wáagstein: Sálmaløg	510 00
X.	Skjalavørður A. Degn: Løn	500 00
Y.	Útreiðslur til skjalasavnið	299 93
Z.	Pensiónsgrunn bróstsjúkrahúsins	90 00
Æ.	Løn roknskapachaldarans	250 00
Ø.	Ymist	76 43
Aa.	Studningur til sildakeyp	1000 00
Bb.	Ferðaútreiðslur viðv. sild	200 00
Cc.	Studningur til Vágs eiði	1000 00
Dd.	Studningur til Svymjingarhyljar	350 00
Ee.	Jarðahvalsgrunnin	244 25

Grunnurin 31. december 1932:

1. Stovnsfæ:	Kr. oyr.	Kr. oyr.	
Skuldabrøv	10000 00		
Færø Amts Sparekasse	30306 00		
		40306 00	
2. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
Færø Amts Sparekasse	3694 00		
Eftirst. f. grind	2636 29		
Eftirst. av saltláni	11000 00		
Hjá roknskaparhaldaranum	1787 51		
		19117 80	
			59423 80
			194079 18

Úrdrag

Inntøkur:

		Kr.	øyr.
1.	Stórhvalagjald	4885	01
2.	Innfluttningsgjald	42822	29
3.	Vøruhandilin	2800	00
4.	Rentur	2001	55
5.	Ríkisstudning til vegir	35231	57
6.	Ríkisstudning til Føroyskt lógsavn	1200	00
7.	Inntøkur av fiski til Cuba	37	30
8.	Munur	41072	83
		130050	55

og yvirlit.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A. Vegir, brýr og leudingar		96577 71
B. Útreiðslur viðv. grind	Kr. oyr. 6011 23	
Inntøkur — —	4604 83	
		1406 40
C. Skúlamál:	Kr. oyr.	
Eftirlønargrunnurin	2000 00	
Vevnað	250 00	
Unglingaskúli Peter Poulsens	900 00	
Háskúlin	375 00	
Ferðastudningur lærara	500 00	
Studentargarðurin í Reykjavík	400 00	
		4425 00
D. Vísindi óg bókmentir:	Kr. oyr.	
«Grímur Kamban»	400 00	
Frk. Winther Poulsen: Tilskering	150 00	
Matras	300 00	
Ferðabókasavn	250 00	
Varðin	250 00	
Løgtingssøgan	2600 00	
Harry Fonsdal, Vestmanna	700 00	
Tórgarð: Føroysk Hús	300 00	
Føroyskt lógsavn	10587 50	
		15537 50
E. Forngripafelagið		300 00
F. Eygnalækni		1500 00
G. Det danske Hedeselskab		2000 00
H. Tuberklasjúkrasystur		4783 33
I. Waagstein: Sálmaløg		510 00
J. Anton Degn: Løn		500 00
K. Útreiðslur viðv. skjalasavninum		299 93
L. Sildakeyp o. a.		1200 00
M. Pensiónsgrunn		90 00
N. Ymist		76 43
O. Svymjingarhylur		350 00
P. Løn		250 00
Q. Jarðahvalsgrunnurin		244 25
		130050 55

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
I. Grunnur í ársbyrjan:			
A. Stovnsfæ:			
Skuldabrøv	24389 77		
Færø Amts Sparekasse	4300 00		
Kontant	10102 16		
Eftirstøður	3333 07		
		42125 00	
B. Nýtslupeningar:	Kr. oyr.		
Eftirstøður	20154 79		
Hjá roknskaparhaldara	0 00		
		20154 79	
			62279 79
II. Rentur			800 48
III. Arvagjald			2332 10
IV. Grindagjald			233 63
V. Embætismenn við starvstøku			0 00
VI. Sektir			150 00
VII. Gjøld fyri handilsloyvi, firma og prokura			699 80
VIII. Stórhvalagjald			823 41
IX. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkrahúsum			27556 22
			94875 43

Úrdrag

Inntøkur:

	Kr oyr.	Kr. oyr.
Grindagjald	233 63	
Stórhvalagjald	823 41	
Arvagjald	2332 10	
Gjøld fyri Handilsloyvi o. s. fr.	699 80	
Sektir	150 00	
Rentur	800 48	
		5039 42
Munur		9051 50
		14090 92

Løgtingsins.

fyri 1932.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum			11700 00
B. Kostnaður av deyvum og dumbum, ið verða upplærd í Danmørk			725 00
C. Alimentatiónspeningur leysingabarna, hvar faðirin hevur slept sær undan skyldu síni			1210 22
D. Løn roknskaparhaldarans			300 00
E. Aðrar útreiðslur			155 70
F. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkrahúsum			27556 22
G. Grunnurin 31. desember 1932:		Kr. oyr.	
1. Stovnsfæ		42625 00	
2. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
Fyriframgreiðsla fyri sinnissjúk	4076 43		
Grindaeftirstøður	223 98		
Hjá roknskaparhaldara	6302 88		
		10603 29	
			53228 29
			94875 43

og yvurlit.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Studningur til sóknirnar	11700 00
Deyv og dumb	725 00
Alimentatiónspeningur	1210 22
Løn og ymist	455 70
	14090 92

Kirkju

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Grunnur í ársbyrjan:		
	Færø Amts Sparekasse	39200 00	
	Hjá roknskaparhaldara	0 01	
			39200 01
B.	Endurgjald fyri tíggjunda		7800 00
C.	Stórhvalagjald		1646 82
D.	Innfluttningsgjald		28548 20
E.	Rentur		1009 23
F.	Ymist		151 68
G.	Frá Telefonverkinum:	Kr. oyr.	
	Lán til Smiril	10000 00	
	Rentur av hesum	277 78	
			10277 78
H.	Frá Edw. Mitens:	Kr. oyr.	
	Lán til Saltkeyp	10000 00	
	Rentur av hesum	243 33	
			10243 33
I.	Skuld 31. desember 1932:	Kr. oyr.	
	Økonomiski grunnurin	10000 00	
	Fátækragrunnurin	15000 00	
	Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
	Vágs kirkjugrunnur	500 00	
	Jarðahvalsgrunnurin	40000 00	
			72453 22
			171330 27

grunnurin.

fyri 1932.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Skuld 1. januar 1932:		
	Økonomiski grunnurin	10000 00	
	Fátækragrunnurin	15000 00	
	Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
	Vágs kirkjugrunnur	500 00	
	Jarðahvalsgrunnurin	40000 00	
			72453 22
II.	Studningur til nýggjar kirkjur:	Kr. oyr.	
	Vágs kirkja	1500 00	
	Kirkju kirkja	3500 00	
	Norðskála kirkja	1000 00	
	Víkar kirkja	11529 02	
			17529 02
III.	Umvølingar:	Kr. oyr.	
	Norðuroya kirkjur	1024 83	
	Eysturoyar kirkjur	1191 16	
	Streymoyar kirkjur	3726 84	
	Vága kirkjur	838 92	
	Sandoyar kirkjur	622 37	
	Suðuroyar kirkjur	2813 47	
			10217 59
IV.	Til kirkjugarðar		0 00
V.	Ministerialbøkur		177 00
VI.	Kirkjusýningar, kirkjuvígslur, tekningar o. tl.		876 08
VII.	Rentur		2600 00
VIII.	Løn roknskaparhaldarans		400 00
IX.	Ymist		63 49
X.	Lán til Amtsgrunnin		10000 00
XI.	Depositum til «Smiril»		10000 00
XII.	Grunnurin 31. december 1932:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	47000 00	
	Hjá roknskaparhaldara	13 87	
			47013 87
			171330 27

Telefonverk

Roknskapur

Inntøkur:

	Kr. oyr.
I. Grunnur í ársbyrjan	75848 19
II. Telefongjald	51391 90
III. Gjald fyri samtalur, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald	106655 78
IV. Inntøkur av telegrammum, ið verða telefoneraði frá ella til telegrafstøðina	7710 99
V. Ymist	7256 91
	248863 77

Eftirlønargrunnur verksins.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1932	9311 84

Fíggjarstandur verksins

Ogn:

	Kr. oyr.
Færø Amts Sparekasse, Føroya Banki og eftirstøður	100332 83
Lánt til «Smiril»	25000 00
	125332 83
Bókførda virði verksins	1024230 00

Føroya Løgtings.

fyri 1932.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Løn og skrivstovukostnaður		28320 68
B.	Rentur og avborganir		22142 91
C.	Rakstur støðanna		35368 10
D.	Viðlíkahald og eftirlit verksins		31197 58
E.	Økjan verksins		14895 08
F.	Ymist		2891 98
G.	Grunnur 31. desember 1932:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	64335 24	
	Føroya Banki	8774 63	
	Eftirstøður	19559 54	
	Lánt til «Smiril»	25000 00	
	Kontant	7663 42	
		125332 83	
	Skuld fyri telegrammir	11285 39	
			114047 44
			248863 77

31. desember 1932.

Skuld:

	Kr. oyr.
Livsforsikringsselskabet «Danmark»	27838 73
Forsørgelsesforeningen «Bikuben»	6509 39
Kreditforeningen af Kommuner	18480 59
Universitetskvæsturen	29265 08
Færø Amts Sparekasse	14250 00
Store Nordiske Telegrafselskab	11285 39
Munur	17703 65
	125332 83

Bróstsjúkrahúsið.

Sí roknskapið í «Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Januar til 31. December 1932».

31. desember 1932.

		Kr. oyr.
Eftirstøður		11222 39
Ríkisstudningur fyri oktober fjórðungsár		12144 00
Hjá roknskaparhaldara		562 81
		23929 20
Skuld til Føroya Banka		8176 60
Eftirlønargrunnurin 31. desember 1932		821 26

«Smi

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I. Farmagjald		22733 89
II. Ferðapeningur		33575 45
III. Eykaferðir		2000 00
IV. Ríkisstudningur	8000 00	
Postfluttningur	23750 00	
		31750 00
V. Tap		17732 81
		107792 15

Figgjarstandur

Ogn:

	Kr. oyr.
Nýggi «Smiril»	269523 63
Gamli «Smiril»	7200 56
Ymiskir debitorar	8250 00
Kassapeningur	259 28
	285233 47

ril».

Útreiðslur:

		Kr.	oyr.
I.	Manningarløn	25965	66
II.	Kostarhald	6724	48
III.	Tryggingargjald	12406	82
IV.	Kol o. t.	27379	50
V.	Umsiting og umvøling	8877	16
VI.	Administratión	2000	00
VII.	Ymist	12351	38
VIII.	Eykafar	950	00
IX.	Rentur	11137	15
		107792	15

31. mars 1933.

Skuld:

	Kr.	oyr.
Føroya Banki	20866	91
Ríkiskassin	197005	41
Telefonverkið	25000	00
Munur	42361	15
	285233	47

Skúlagrunnurin.

Roknskapur fyri 1932.

Inntøkur:

		Kr.	oyr.
1.	Rentur	1702	22
2.	Ríkisstudningur	23728	77
3.	Studningur til uttanbýggja næmingar	1200	00
4.	Studningur til pensión frú Effersøes	550	00
5.	Studningur frá Tórshavnar bý	150	00
6.	Næmingarnir	15855	00
7.	Læraraskúlin	600	00
8.	Leiga	972	80
9.	Eftirstøður	650	00
10.	Hvalainntøka	1302	79
11.	Refusión av pensiónsútreiðslum	597	64
12.	Ymist	89	33
		47398	55

Útreiðslur:

		Kr.	oyr.
1.	Eftirløn	2936	17
2.	Læraraløn	31347	57
3.	Studningur til uttanbýggja næmingar	1200	00
4.	Løn roknskaparhaldarans o. t.	167	41
5.	Skattur	932	75
6.	Trygging	645	00
7.	Umvøling	2564	59
8.	Ljós og hiti	2345	20
9.	Reingeran	2569	73
10.	Undirvísingartilfar o. t.	523	05
11.	Leiga	870	00
12.	Aðrar útreiðslur	144	30
13.	Eftirstøður	929	25
	Munur	223	53
		47398	55

Grunnur í ársbyrjan	44719	10
Munur	223	53
	44942	63

Grunnurin 31. desember 1932:	Kr	oyr.		
Rentuberandi peningur	36490	92		
Í sparikassa, banka og kontant	8451	71		
			44942	63
			44942	63

Eftirlønargrunnur realskúlans.

	Kr.	oyr.
31. desember 1932	4340	80

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. desember 1932	1400 80
Eftirlønarlegatið	2122 21

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. desember 1932	2563 28

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Rakstrargrunnur í ársbyrjan	16427 25
II.	Pensiónsfrádrag	3705 10
III.	Refusión av pensiónstillegg o. ø.	12598 99
IV.	Frá kommununum	9860 30
V.	Ríkisstudningur til persónlig tillegg	465 00
VI.	Kommununar til løn roknskaparhaldarans	350 00
VII.	Rentur	7975 14
VIII.	Ríkisstudningur	14000 00
IX.	Løgtingsstudningur	2000 00
X.	Skuld til roknskaparhaldaran	6 37
		67388 15

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Eftirløn		25346 07
B.	Flutt til Kapitalkonto		21881 85
C.	Løn roknskaparhaldarans, revisor o. t.		503 93
D.	Rakstrargrunnurin 31. desember 1932:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	1691 69	
	Eftirstøður	17964 61	
			19656 30
			67388 15

Kapitalkonto.

	Kr. oyr.
31. desember 1932: Obligatiónum	172000 00
Færø Amts Sparekasse	12125 39
	184125 39

Trygging skúlahúsa.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1932:	
Færø Amts Sparekasse	13243 97
Eftirstøður	921 81
Hjá roknskaparhaldaranum	30 13
	14195 91

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grunnurin við ársbyrjan	439 38
Ríkisstudningur	6300 00
Løgtingið	3200 00
Tórshavnar býur	1200 00
Ymist	348 99
	11488 37

Útreiðslur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Løn og Skrivstovuútreiðslur		5392 00
Ljós og hiti		1114 46
Bókakeyp og innbinding		2159 14
Rentur og avburgan		1100 00
Útreiðslur til telefon, skatt, trygging o. t.		989 42
Innbúgv, reingeran, porto, fragt o. t.		687 89
Grunnurin 31. mars 1933:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	31 18	
Hjá roknskaparhaldaranum	14 28	
		45 46
		11488 37

Kavarabúnaðurin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1932	1735 41

«Hansenske Legat.»

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1933	924 01

«Fonden for forulykkedes Efterladte».

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desbr. 1932 (studn. rindaður í 1932: 850 kr.)	8340 35

Grindagarnið í Vestmanna.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1932:	
Færø Amts Sparekasse	2388 40
Kontant	7 43
	2395 83

Jarðahvalsgrunnurin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. desember 1932:	
Færø Amts Sparekasse	14566 43
Kontant	1434 55
Eftirstøður	1746 84
Lán til Ísvirki	5000 00
Lán til kirkjugrunnin	40000 00
Lán til Skipafelagið Føroyar	69162 85
Lán til amtsgrunnin	14000 00
	145910 67

Fíggjarstandurin

fyri tey av tinginum granskoðaðu roknskapini.

Ogn:

			Kr. oyr.
1.	Telefonverkið (bókført til kr. 1.024.230,00)		500000 00
2.	Hús:	Kr. oyr.	
	Bróstsjúkrahúsið við innbúgvi og læknahúsi (tryggjað fyri kr. 275000,00)	200000 00	
	Løgtingshúsið	17500 00	
	Skansahúsið	8400 00	
	Realskúlin	86000 00	
	Bókasavnsbúsið	80000 00	
	Farsóttarhúsið	15000 00	
			406900 00
3.	Smiril		270000 00
		Kr. oyr.	
4.	a. Færø Amts Sparekasse og peningur	259227 74	
	b. Skuldabrøv, kreditfelagsobligatiónir	471572 94	
	c. Fyriframgreiðslur	43458 74	
	d. Eftirstøður	194456 95	
			968716 37
			2145616 37

Skuld:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A.	Til lánustøður	826535 04	
B.	— løgtingsgrunnar og aðrar	145149 08	
			971684 12
		Munur...	1173932 25
			2145616 37

Kirkjurnar, lutirnir í Skipafelaginum Føroyar og vøruhandilin eru ikki roknaði við.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókhandils - Tórshavn.

Tingskjal 2.

Uppskot

til

fíggjarsamtykt Løgtingsins

fyri

1934

(Lagt fyri Løgtingið 1933.)

Amtsgr

Inntøkur :

	Kr. øyr.
1. Ríkisstudningur	3000 00
2. Gjøld fyri handilsloyvi	1000 00
3. Jarðaskattur	8500 00
4. Tollur	72500 00
5. At fáa til vegar	97750 00
	182750 00

Ad. *Inntøkur :*

Lóg um toll 8. mars 1930 sbr. lóg 23. mars 1932, ásetur, at staturin fyrst fær 30,000 kr. og sjúkrahúsini 25,000 kr. Restin ætlast til 145,000 kr. Harav fær amtsgrunnurin 72,500 kr. (helvt).

Lógin um toll fer úr gyldi 31. mars 1934, men roknast má væl við, at samtykt verður ný lóg, ið gevur tinginum minst líka stórar inntøkur.

unnurin.

Útreiðslur:

	Kr.	oyr.
A. Løgtingskostnaður	30500	00
B. Dómsmál	4500	00
C. Valum viðvíkjandi	1000	00
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	30000	00
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna, djóralæknans o. m.	4000	00
F. Skúlamálum viðvíkjandi	3000	00
G. Landsbókasavnið	3500	00
H. Landbúnaðinum viðvíkjandi	7000	00
I. Hjemmet for Vanføre og ymist	500	00
J. Rentur	27000	00
K. Vanligan avdrátt	23000	00
L. Til byggjugrunn	5000	00
M. Til fiskivinnu	5000	00
N. Víðkan av bróstsjúkrahúsinum	2500	00
O. Helvt av tolli til ymis mál	36250	00
	182750	00

Ad. *Útreiðslur:*

	Kr.	oyr.
A. Tingmannaløn	20000	00
Ferðaútreiðslur o. t.	1000	00
Løgtinstiðindi o. t.	6000	00
Løgtingshúsið	1500	00
Skrivstova Løgtingsins	2000	00
	30500	00

	Kr.	oyr.
D. Læknaløn o. t.	10000	00
Farsóttir	2700	00
Veneriskar sjúkur	2000	00
Koppseting	550	00
Karantinútreiðslur	5000	00
Bróstsjúkrarhúsið	5000	00
Ljósmøður	3000	00
Ymist	1750	00
	30000	00

H. Til hjálparmann hjá landbúnaðarráðgevaranum, Føroya búnaðarfelag, 5000 kr. til studning til uppdyrkan o. t.

Økonomiski grunnurin.

Inntøkur:

	Kr.	øyr.
1. Grind	0	00
2. Stórhvalagjald	2400	00
3. Innflutningsgjald	43500	00
4. Rentur	2000	00
5. Vøruhandilin	2000	00
	49900	00

Útreiðslur:

	Kr.	øyr.
A. Løn roknskaparhaldarans, álitismaður tingsins o. t.	1000	00
B. Kvøldskúlar og ferðastudningur til læraraar	500	00
C. Jarðahvalsgrunnurin	120	00
D. Hedeselskabet	1000	00
E. Føroya felag móti tuberklasjúku	1000	00
F. At leggja til stovnsfæ grunnsins	1000	00
	4620	00
Til vegir, lendingar og brýr og onnur endamál eru	45280	00
	49900	00

Fátækragrunnur Løgtingsins.

Inntøkur:

	Kr.	øyr.
1. Grind	0	00
2. Stórhvalagjald	400	00
3. Arvagjald	2500	00
4. Gjøld fyri handilsloyvi	1000	00
5. Rentur	800	00
	4700	00

Útreiðslur:

	Kr.	øyr.
A. Deyv og Dumb	600	00
B. Alimentatiónspeningur	1000	00
C. Løn roknskaparhaldarans o. t.	400	00
D. At leggja til stovnsfæ grunnsins	500	00
E. Munur	2200	00
	4700	00

Kirkjugrunnur Løgtingsins.

Inntøkur:

	Kr.	øyr.
1. Endurgjald fyri tíggjunda	7800	00
2. Stórhvalagjald	800	00
3. Innfluttningsgjald	29000	00
4. Rentur	1000	00
	38600	00

Útreiðslur:

	Kr.	øyr.
A. Roknskaparahaldara o. t.	500	00
B. Rentur	2500	00
C. Vanligar umvalingar	7000	00
D. Kirkjugarðar	500	00
E. Hvalbæ kirkja	8000	00
Kirkju kirkja	3500	00
Skúvoyar kirkja	3500	00
F. Annað	13100	00
	38600	00

Bilag 3.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1932 til 31. December 1932.

Ved

Overlæge *Erik Lynge.*

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset.....	33	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	71	—
- — — udskreves 58, overflyttedes 5	63	—
Tilbage ved Aarets Slutning	41	—

De udskrevne 63 Patienter fordeler sig saaledes:

1) *Hjemsted:*

Andefjord	1	Ridevig	1
Frodebø	2	Sandevaag	2
Fuglefjord	3	Sandvig	1
Gjóv	1	Skaalevig	1
Haldersvig	1	Skuø	2
Hellerne	1	Strænder	1
Husevig	1	Sumbø	1
Husum	1	Sørvaag	8
Klaksvig	1	Thorshavn	11
Kollefjord	1	Tofte	3
Kvalbø	1	Tveraa	3
Kvivig	2	Vaag	1
Lervig	2	Vestmanhavn	3
Midvaag	1	Viderejde	3
Porkere	2	Selletræ	1

2) *Efter Køn:* Mandlige 30
Kvindelige 33

3) *Efter Alder:* 15 Aar og derunder 3
Fra 16 Aar til 25 Aar 34
„ 26 „ „ 35 „ 11
„ 36 „ „ 50 „ 12
„ 51 „ „ 60 „ 8
„ 61 „ og derover 0

4) *Efter Sygdommens Udbredning:*

33	lettere Tilfælde	(I	Stadium)
18	middelsvære —	(II	—)
12	svære —	(III	—)

Gennemsnitsvarigheden af Kuropholdet for de enkelte Stadier var:

lettere Tilfælde	(I Stad.)	100	Dage
middelsvære Tilfælde	(II —)	206	—
svære Tilfælde	(III —)	241	—

Resultatet af Behandlingen:

	I	II	III	Ialt.
Tilsyneladende raske	24	2	2	28
Betydeligt bedrede	6	13	5	24
Bedrede	2	1	0	3
Uforandrede	1	2	3	6
Forværrede	0	0	1	1
Døde	0	0	1	1
	33	18	12	63

Tuberculbacciller fandtes i Opspyttet hos ialt 20 Patienter.

Af	33	Patienter i	I	Stadium	hos	0 Patienter.
„	18	— „	II	—	„	10
„	12	— „	III	—	„	10

Af disse 20 Patienter blev 13 udskrevne bacillfri (65 %).

Feber, der skyldtes Tuberculosen.

Fandtes ved Indlæggelsen hos	5	Patienter
Tabte sig under Opholdet hos	4	—
Opstod under Opholdet hos	10	—
Tabte sig atter under Opholdet hos	9	—

Vægtforøgelsen hos 60 regelmæssigt vejede Patienter var:

I	Stadium:	5,2	kg.
II	—	4,6	„
III	—	5,9	„

Af mere betydende **Komplikationer** forekom følgende:

Abdom acut.	1	Menorrhagia	1
Achylia gastr	1	Morb. cord.	2
Angina tons	8	Neurasthenia	11
Anæmia	20	Obstipat. chr	3
Bronchitis chr.	2	Otit. med. chr. supp.	1
Colitis chr.	1	Paradysenteria	2
Dyspepsia	4	Peritonitis tuberc.	1
Emphysem. pulm.	1	Pleurit. acut.	1
Erythrasma	1	— seq.	22
Fissura ani	1	Psoriasis	1
Gonorrhoe	1	Spondylitis tuberc.	1
Graviditas	2	Tuberc. gland. bronch.	4
Herpes Zoster	2	— laryngis	4
Hæmoptysis	4	Ulcus simpl. nasi	1
Lues aq.	1	Vuln. contus gen.	2
Malum coxæ senile	1		

Til Dronning Alexandrines Hospital og Tuberculoseafdeling er overflyttet 5 Patienter til Behandling for:

1) Abortus provocatus.
2) Abdom. acut.
3) Menorrhagia.
4) Lues aq.
5) Tuberc. pulm & laryng.

Særlige Behandlingsmaader.

Pneumothorax artif. er forsøgt anlagt hos 4 Patienter, hos 2 lykkedes og gennemførtes Behandlingen, hos 2 fandtes ikke frit Pleurarum.

Sanocrysin er anvendt til 12 Patienter.

Metallosal-Mangan er anvendt til 8 Patienter.

Der er i Aarets Løb givet: 1026 Lysbade (Kvarts-Sollux).

Af Røntgenfotograferinger og Gennemlysninger er foretaget: 128.

Økonomisk Oversigt.

Ved Bogholder *Jacob Olsen.*

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været:

I Tidsrummet	$^{1}/_{1}$—$^{31}/_{7}$	7567 Dage
„ —	$^{1}/_{8}$—$^{31}/_{12}$	6830 —
	Ialt	14397 Dage

Aarets Middelbelægning har været:

I Tidsrummet	$^{1}/_{1}$—$^{31}/_{7}$	— $35_{,96}$
„ —	$^{1}/_{8}$—$^{31}/_{12}$	— $45_{,00}$

Regnskab for Driften 1932.

Indtægt.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Betaling for Patienter		14397 00
Statskassens Tilskud		42288 00
Tilbagebetalt Forskud	222 08	
Fragaar: Ydede Forskud (Kt. 15)	114 00	108 08
Have og Anlæg	907 60	
Fragaar: Udgiften (Kt. 10)	370 80	536 80
Husdyrhold	3498 05	
Fragaar: Udgiften (Kt. 13)	613 04	2885 01
		60214 89

Udgift.

			Kr.	Ø.
Konto	1.	Lønninger	14257	72
—	2.	Forplejningen	24595	81
—	3.	Vask og Rengøring	821	52
—	4.	Brændsel og Belysning	7867	39
—	5.	Medicin m. m.	2801	82
—	5.a	Røntgen	270	60
—	6.	Bygninger	3258	63
—	8.	Inventar	1417	69
	9.	Forsikring (Kr. 1269 90)		
		Fragaar: Ristorno (Indtk. VIII) (Kr. 76 25)	1193	65
—	11.	Fragt, Losning og Kørsel	623	92
—	12.	Kontorhold m. m.	1173	15
—	14.	Renter	473	97
—	16.	Forskellige Udgifter	256	40
		Overskud	1202	62
			60214	89

Beholdning og Gæld.

		Kr. Ø. 31. Dec. 1931	Kr. Ø. 31. Dec. 1932.
Beholdning:	1. Restancer	10638 39	11222 39
	2. Statskassens Tilskud for Oktbr. Kv.	9384 00	12144 00
	3. Hos Kassereren	571 16	562 81
		20593 55	23929 20
Gæld:	Til Føroya Banki	13126 24	8176 60

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad *Konto 1. Lønninger:*	Kr.	Ø.
Løn til 1 Læge (Overlæge Lynge)	1666	64
— „ 1 Oversygeplejerske	1500	00
— „ 1 Sygeplejerske	1200	00
— „ 1 Do. (8 Maaneder)	640	00
— „ 1 Økonoma	1500	00
„ 1 Fyrpasser	2300	00
— „ 1 Bogholder	1200	00
— „ 1 Revisor	60	00
Pigelønninger + Medhjælp	3257	80
Frøken Flagstad: Pension (4 Maaneder)	466	64
— Berg: — —	466	64
	14257	72

Lønnen til Overlæge Lynge samt Pensionen til Frøkenerne Flagstad og Berg er blevet refunderet af henholdsvis Amtsrepartitionsfonden og Økonomisk Fond.

	Kr.	Ø.
ad *Konto 2. Forplejningen:*		
Udgiften har været	24595	81

Forplejningen har kostet Øre 170,84 pr. Patientdag (sidste Aar 216,07).
— „ „ „ 129,83 pr. Kostdag (sidste Aar 168,0).

ad *Konto 3. Vask og Rengøring:*		
Grønsæbe, andre Sæber, Sæbespaaner og Soda	527	56
Forskelligt	196	96
Toiletpapir	97	00
	821	52
ad *Konto 4. Brændsel og Belysning:*		
46750 kg. Kul	1519	37
2040 hl. Cokes	4504	20
1112 kg. Petroleum	274	74
Elektricitet til Belysnnig	1030	05
— „ teknisk Brug	246	09
Forskelligt	292	94
	7867	39
ad *Konto 5. Medicin:*		
Medicin	1433	98
Sanocrysin og Metallosel-Mangan	1367	84
	2801	82
ad *Konto 5a. Røntgen:*		
Udgiften har været	270	60
ad *Konto 6. Bygninger:*		
Almindelige Vedligeholdelser	1728	73
Større Arbejder	1529	90
	3258	63
ad *Konto 8. Inventar:*		
Nyanskaffelser	1140	94
Udbetalt Syløn	63	00
Reparationer	213	75
	1417	69

ad *Konto 9. Assurance:*

Brandforsikring		1156 90
Ulykkesforsikring	113 00	
Fragaar: Ristorno	76 25	
		36 75
		1193 65

ad *Konto 11. Fragt, Losning og Kørsel:*

Udgifterne har været	623 92

ad *Konto 12. Kontorhold:*

Kontorrekvisitter m. m.	149 51
Telefonabonnement	401 00
Telefon-Samtaler og Telegrammer	80 04
Tryksager, Avertissement m. m.	385 40
Bladpenge, Frimærker m. m.	157 20
	1173 15

ad *Konti 10, 13, 14, 15 og 16* ingen Bemærkning.

A/S. „Føroya Amtstidende"s Bøgtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 4.

Centralisering af den færøske Eksport.

(Uddrag.)

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1938

Jens Chr. Johannesen
Stokrosevej 5. 2.

Köbenhavn S., d. $^{21}/_{7}$—33.

Til

Færø Lagting,

Thorshavn.

Undertegnede tillader sig herved en Henvendelse til det ærede Lagting angaaende Centralisering af den færøske Eksport.

Jeg skal først tillade mig at gøre Rede for, hvorfor en saadan Foranstaltning efter mit Skøn ikke alene vil være heldig men tillige nødvendig, hvorfor jeg mener det rigtigst at fastholde følgende:

Vor Fiskeeksport har i de senere Aar mødt saa mange Vanskeligheder i Form af for smaa Priser og stærk Konkurrence, at det færøske Fiskerierhverv vel sjældent har haft saa alvorligt et Præg af at have gennemgaaet og stadig gennemgaa en Krise. — Fra 1929 til 1931 er Vægtudbyttet steget fra ca. 25.000 Tons til godt 30.000 Tons, medens den Sum, Eksporten har indbragt, i samme Tidsrum er faldet fra 8,2 Mill. Kr. til 5,8 Mill. Kr. — Hvad denne Mindrefortjeneste betyder for saavel de direkte i Fiskerierhvervet interesserede — Redere og Fiskere — som for Færøerne i sin Helhed behøver ikke nogen nærmere Udredning. — Da Fiskeeksporten jo udgør ca. 90 % af vor Totaleksports Værdi, ligger det lige for, at alle Kræfter sættes ind paa at give denne Udførsel saa gode Vilkaar som muligt. Naar vi er saa heldigt stillede, at vor Fisk igennem mange Aar har haft Prædikatet: Verdens bedste, kan man med en vis Ret hævde, at der maa være noget galt i Øernes Salgspolitik, siden færøsk Fisk ofte opnaar Priser, der er mindre end de, Konkurrenternes ikke saa gode Vare opnaar. Efter mit Skøn er Aarsagen hertil den, at færøske Klipfiskeproducenter ved tilsyneladende meningsløse Udbud, der desværre af og til er Udtryk for Mangel paa likvid Kapital, skader Klipfiskehandelen paa Færøerne som Helhed. Men disse Udbud skyldes ogsaa et for ringe Kendskab til Klipfiskehandelens Udvikling paa Markederne, eller med andre Ord — de færøske Fiskeeksportører er fortrinsvis Producenter og ikke Sælgere, hvilket er forstaaeligt ud fra den Betragtning, at den enkelte Producent i de senere Aar har haft saa store Vanskeligheder at overvinde ved selve Fangsten og dens Tilvejebringelse, at hen ikke har kunnet yde det, der er nødvendigt, naar man skal følge Trop med stærke Konkurrenter paa de Markeder, der nu engang er ombejlede af klipfiskeproducerende Lande.

Naar man betænker, hvorledes Klipfiskehandelen har udviklet sig i det sidste Aar hos vor betydeligste Konkurrent, Island, ser man, at Islænderne har haft Forstaaelsen af, at en Ændring, der skulde have gavnlig Indflydelse paa deres Fiskerierhverv, maatte finde Sted paa Afsætningsomraadet, hvorfor Sammenslutningen UNION kom i Stand i Juni 1932. — Ved at gennemgaa efterfølgende Materiale fra de forskellige sydeuropæiske Lande kommer man ogsaa til det Resultat, at denne Ændring har haft de tilsigtede Forbedringer til Følge. Selvfølgelig skal man ikke være blind for, at der er svage Punkter hist og her, men saa længe UNION ikke er mere end et Aar gammel, tror jeg, man skal være forsigtig med at drage Slutninger i negativ Retning, da det positive Moment allerede paa nuværende Tidspunkt synes at være det fremherskende. Og der er næppe nogen Tvivl om, at det omfattende Arbejde, der er gjort af UNION's Folk i Sydeuropa, ikke alene vil bære

Frugt for Islands Vedkommende, men det vil sikkert ogsaa forringe vore Chancer.

Af hvilken Betydning den islandske Sammenslutning er, ses bedst derigennem, at Regeringen har fundet sig foranlediget til at kontrollere Udførselen, idet der ved Lov af 5 Dec. 1932 paabydes, at Eksport ikke maa finde Sted uden Samtykke fra den Islandske Sammenslutning af Klipfiskeproducenter.

Der er for mig ingen Tvivl om, at vi paa Færøerne bliver nødt til at tage et lignende Skridt som Islænderne, hvis vi ønsker, at vor Klipfiskeeksport ikke blot skal opretholdes — og det er langt fra nok — men at den ogsaa skal have Mulighed for at blive mere indbringende for Øerne.

Ved en stærk Centralisering af Salget vil man nemlig opnaa:

1. Kontrol med Udbudene.
2. Besparelser i Salgsomkostningerne.
3. Bedre Føling med Konkurrencen paa Markederne.
4. En fast sammentømret Salgsorganisation.
5. Større Muligheder for Erobring af nye Markeder.
6. En vis Indflydelse paa Prissvingninger.
7. En bedre Tilpasning af selve Produktionen efter de givne Markedsforhold.
8. At Udforselen af Fisken sker med egne Baade, eller med Baade, chartret for et langt Tidsrum.

ad 1. Der kan her henvises til, hvad Danmarks Repræsentation i Island anfører: ..... „Det kan tilføjes, at Sammenslutningen har vakt almindelig Tilfredshed hos Producenterne, der ved *Salgets Centralisering* undgaar Risikoen ved den *frie Konkurrence* med den dermed i Forbindelse staaende Fare for *Underbud*, ligesom Kommissionssalg af større Partier Fisk og Usikkerheden med, hvilken Pris, der opnaas ved den endelige Afregning, undgaas."

Vi staar her overfor en af de store Fordele ved Centraliseringen, idet man ved Kontrol af Udbudene forhindrer Underbud og saaledes undgaar den Mindrefortjeneste, den færøske Eksport nu kommer ud for, et Beløb der sikkert kan sættes til ca 10% af Totalbeløbet — ca ½ Mill. Kr.

ad 2. Det er en saa almindelig fastslaaet Kendsgerning, at Sammenslutning af en Række ensartede Virksomheder medfører en Besparelse i Generalomkostningerne ved Salget, at der ingen Grund er til at gaa nærmere ind herpaa.

ad 3. Det siger sig selv, at en Salgsvirksomhed, hvis eneste Opgave er at sælge — saa meget og saa dyrt som muligt — ganske anderledes vil kunne følge Konkurrenternes Salgsmetoder end den, der samtidig har mere end travlt med at holde Produktionen i Gang. Naar man ved, i hvor ringe Grad de færøske Eksportører paa Grund af hele Tilrettelæggelsen af Salget har Lejlighed til at orientere sig paa de respektive Markeder, turde det være temmelig indlysende, at Salgsspecialister ifølge Sagens Natur vil være minutiøst indstillet.

ad 4. Det, der kendetegner de nuværende færøske Salgsmetoder er, at saa godt som alt Salg foregaar til Aftagerlandenes udsendte Agenter, ofte saaledes, at man i det Øjeblik et Salg sluttes — i Thorshavn, Trangisvaag o. s. v. — er mer eller mindre orienteret om, hvad en Ventetid paa en Uge f. Eks. vilde betyde. Dette Forholds uheldige Side undgaas, naar den centraliserede Eksport til enhver Tid staar i Forbindelse med udsendte Agenter paa Markederne. Den rigtige Salgsorganisation vil arbejde paa en ganske anden Maade, idet den overvejende Del af Produktionen vil blive solgt paa selve Markedet. Iøvrigt drejer dette Spørgsmaal sig om Tilrettelæggelsen af en saa omfattende Organisation, at den er taget særligt op i det følgende.

ad 5. Ved en ganske overfladisk Gennemgang af det Materiale, der foreligger om Portugal f. Eks., vil man se, at de mange enkelte Firmaer paa Færøerne overhovedet ikke har formaaet at gøre nogen Indsats paa dette Marked. En centraliseret Eksport vil have ganske andre Betingelser for at tilrettelægge en Salgskampagne paa det portugisiske Marked, der er relativt bedre end det spanske. Man vil altid kunne gøre det, fordi man i Tilfælde af centraliseret Eksport vil have et saa stort Salgsapparat, som den enkelte Eksportør aldrig vil kunne stable paa Benene.

ad 6. Her vil jeg henvise til Indberetn. fra Danm. Repræsentation i Island, ad. G.: „Det er den almindelige Mening, at Sammenslutningens Virksomhed har haft en gavnlig Indflydelse paa Salget, ligesom det synes at være givet, at *Prisniveauets Højnelse* straks efter Sammenslutningens Dannelse og senere *Stabilitet* maa tilskrives Eksportens Centralisering." — Da den færøske Fisk er i Klasse for sig, skulde vi have visse Betingelser for at tvinge Priserne noget op, naar den samlede Produktion afsættes gennem én Salgsvirksomhed.

ad 7. Af Indberetningen for Italien, ad F., fremgaar, at den færøske Saltfisk har større Muligheder end Klipfisken. En veltilrettelagt Salgsorganisation vil hurtigt kunne skønne, om der vil være Fordel ved, at Produktionen lægges om for Italiens Vedkommende, saaledes at man giver Fisken den Tørringsgrad, der er passende for dette Marked, eller om man i Stedet koncentrerer sig om Salg af Saltfisk. — Salgsorganisationen kan saaledes her være Vejleder for Producenten.

ad 8. Under de nuværende Forhold, hvor den enkelte Importør timechartrer et Skib til at hente den købte Fisk, kommer Færinger utvivlsomt til at betale en relativt stor Fragt (udtrykt i en relativt mindre Pris). Naar al Fisken eksporteres gennem en Salgsvirksomhed, vil man kunne opretholde en regelmæssig Rutefart til det sydeuropæiske Marked og saaledes opnaa billigere Fragter.

I foranstaaende er nævnt, hvilke Fordele en centraliseret Eksport bør kunne medføre. Jeg mener at kunne godtgøre, at en saadan Foranstaltning er en bydende Nødvendighed, hvis man ikke ønsker at blive slaaet ud paa de forskellige Markeder.

— —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Hvis vi skal opretholde vor Eksport til Italien, bør alt sættes ind paa at gøre de uden for den italienske Importunion staaende Aftagere interesseret i vor Eksport, og mon det ikke vil være lettere, naar det er en *centraliseret Eksport* med Kontrol over Udbudene, vedkommende Firmaer skal arbejde sammen med?

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — —

Den Omstændighed, at Unions Folk tilsyneladende ikke har haft saa stort et Held med sig i Portugal og Spanien som i Italien, rokker ikke ved den Kendsgerning, at Islænderne efterhaanden vil faa stadig større og større Indflydelse paa Klipfiskehandelen, ikke mindst paa Baggrund af, at de i de førstnævnte Lande alle Dage har været langt bedre inde paa Markedet end Færinger.

En bydende Nødvendighed forekommer Centraliseringen mig ogsaa at være af den Grund, at vor Produktion formodentlig vil stige i de kom-

mende Aar, hvorfor effektivt Indpas saavel paa gamle som paa nye Markeder bliver nødvendigt. Jeg skal her blot henvise til Portugal, hvor Island i Løbet af fem Aar (1928—1932) har sat sit Salg af Fisk op fra 5600 Tons til ca 14.000 Tons, medens den færøske Fisk stadig gaar uden om dette Marked.

Da de af Udenrigsministeriet indhentede Oplysninger paa forskellig Maade viser, at færøsk Klipfiskehandel maa indstille sig paa en nogen anden Taktik end den hidtidige, skal jeg ikke nærmere gaa ind paa Nødvendigheden af en Centralisering af Eksporten, men forsøge at vise, hvordan denne Foranstaltning kan finde Sted.

For at Centraliseringen kan faa *virkelig* Betydning, anser jeg det for nødvendigt, at den bliver gennemført saaledes, at „Centralen" kommer til at formidle Salget af *al* den Fisk, der ilandbringes. Da dette næppe kan lade sig gøre, uden der fremkommer *lovfæstet* Paabud herom, foreslaas, at Lagtinget fremsætter Forslag om en saadan Lov og igennem sine Repræsentanter paa Rigsdagen faar Forslaget ophøjet til Lov.

De Spørgsmaal, der rejser sig for Gennemførelsen af en stærk Centralisering bliver herefter:

1. Lov om Leveringspligt til „Centralen."
2. Fremskaffelse af Kapital til (Anlæg) og Driften.
3. „Centralens" Organisation.
4. Forholdet mellem Producent og „Centralen."

Ad 1. Af Oplysningerne fra den danske Repræsentation i Island fremgaar det, at Fiskeriministeren ifig. Lov af 5 Dec. 1932 kan anordne, at der ikke maa sælges eller eksporteres Fisk til Udlandet, uden Samtykke foreligger fra islandske Klipfiskeproducenters Salgssammenslutning. Paa lignende Maade maa vi paa Færøerne have et kodificeret Paabud om, at samtlige færøske Fiskeproducenter er forpligtede til at lade deres Salg foregaa igennem „Centralen". For Overtrædelse af Loven bør der ligesom paa Island idømmes saa store Bøder, at Producenten kan staa sig ved at levere til „Centralen." — Forinden Forslaget rejses i det færøske Lagting, vilde det være af Betydning, om et af Lagtinget nedsat Udvalg indledte Forhandling med de direkte i Fiskerierhvervet interesserede, nemlig Rederiforeningen, Føroya Fiskimannafelag, Skipara- og Navigatørfelagið og Útfluttningsfelagið. Efter Klarlæggelse af disse Organisationers Holdning bør Forslaget rejses i en saadan Form, at det saa vidt muligt samtidig tilfredsstiller nævnte Organisationer, men dog under alle Omstændigheder opfylder sit Formaal, nemlig at sikre en stærk Centralisering af Eksporten.

Spørgsmaalet bliver herefter, paa hvilken økonomisk Basis „Centralen" skal bygge, og hvorledes Fremskaffelsen af den Kapital, der er nødvendig, for at Centraliseringen kan gennemføres til Gavn for det færøske Fiskerierhverv, skal finde Sted. Størrelsen af den Kapitel, der skal bruges, afhænger af, under hvilken Form „Centralen" stiftes. — Den islandske Sammenslutning er et paa kooperativ Basis hvilende frivilligt Forbund af Fiskeproducenter, den har ingen Anlægs- eller Driftskapital, ligesom den heller ikke drives under Selskabsform. Endvidere vil man se, at Afregning kun finder Sted ved endeligt Salg, saa snart Skibet med vedkommende Medlems Ladning afgaar. Jeg tror ikke, at man bør overføre noget lignende til Færøerne. „Centralen" bør være saa stærkt konsolideret, at ihvert Fald en a conto Afregning kan finde Sted, saaledes at Leverandør — det være sig Reder eller Fisker — straks kan faa en Del af sine Penge til Anvendelse i Produktionen.

Naar den samlede Fiskeeksport — for at tage et Gennemsnit af Aarene 1929—31 — beløber sig til ca 7 Mill. Kr., bliver formodentlig et

Beløb af 2—2½ Mill. Kr. nødvendigt, for at „Centralen" kan opfylde sit dobbelte Formaal, dels saa hurtig Afregning som mulig, dels at opbygge en Organisation, der kan formidle Salget af den færøske Klipfiskeproduktion med størst mulig Gevinst.

Det relativt store Beløb, der er Tale om, bliver det utvivlsomt vanskeligt for ikke at sige umuligt at skaffe paa Færøerne. Man bør maaske gøre den danske Stat interesseret i „Centralens" Gennemførelse, saaledes at den nødvendige Kapital fremskaffes enten ved direkte Tilskud eller ved Laan over en længere Aarrække. Kapitalspørgsmaalet er afhængig af saa mange Faktorer, at der vanskeligt kan gøres Rede for det her, ikke mindst fordi jeg ikke mener at have tilstrækkeligt Kendskab til de nævnte Faktorer.

En væsentlig Betingelse for, at Centralen kan faa Sukces fra Starten, er, at dens Organisation er fuldendt. Uden paa nogen Maade at tro, at jeg vil være i Stand til at give Anvisning paa den fuldtendte Organisation, skal jeg tillade mig at foreslaa, hvorledes dette Forhold kan ordnes;

Det nøgne Skelet i Organisationen vil se saaledes ud:

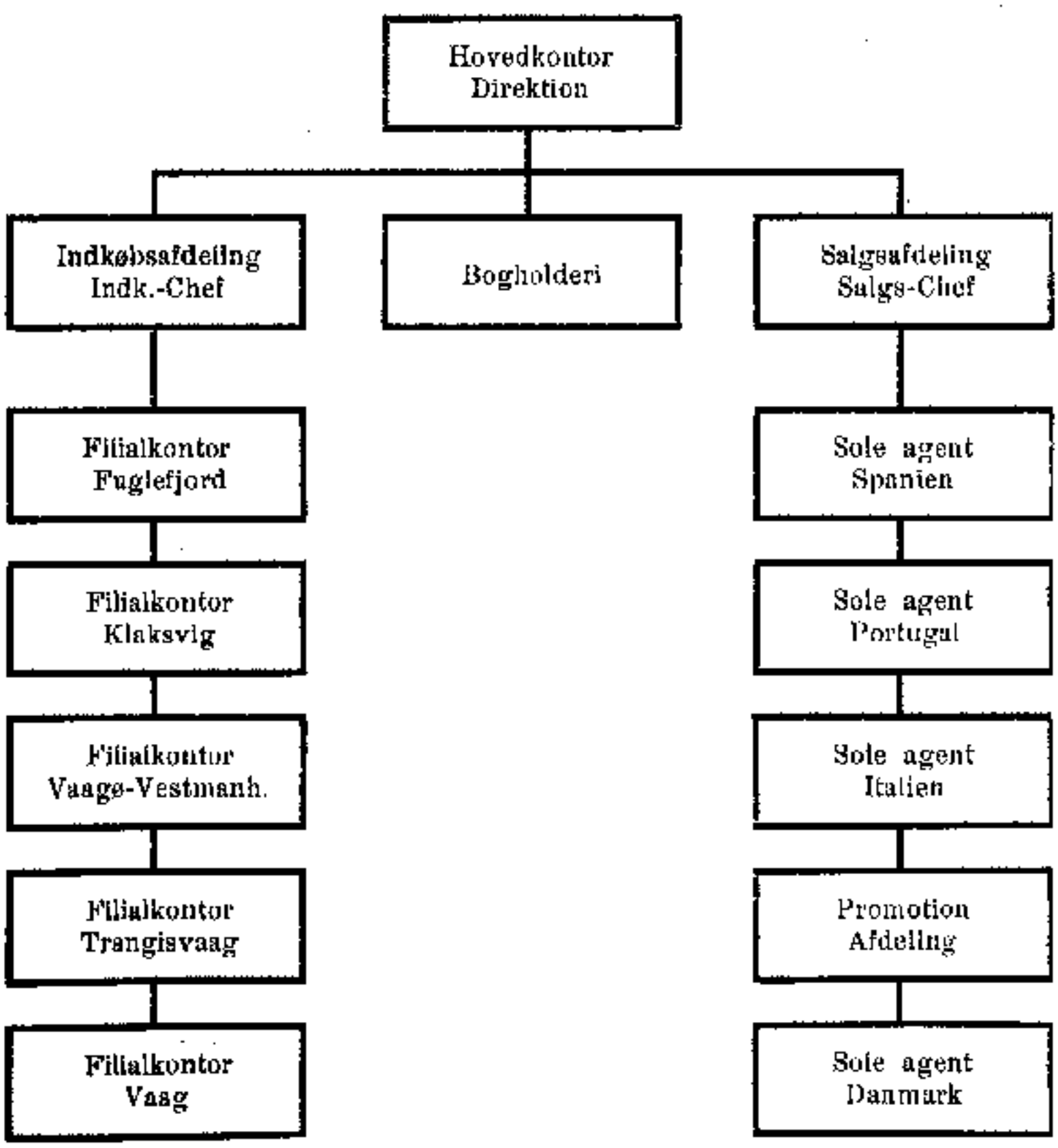

Ad Hovedkontor (Direktion): Om Direktionen kun behøvede at bestaa af en Mand, vilde det utvivlsomt være det bedste. Hvis Staten skal interesseres økonomisk, vil man sikkert maatte have to Direktører — foruden den egentlige Leder af Centralen en tilsynsførende, der repræsenterede Staten.

Ad Indkøbsafdelingen: Det bliver utvivlsomt nødvendigt med faste Filialkontorer paa de fleste Pladser, maaske dog i et andet Forhold end i det ovenskitserede.

Ad Salgsafdelingen: Det er af største Vigtighed, at denne Afdelings Leder er fuldt ud inde i og trænet i alt Salg vedrørende. Under Salgschefen sorterer de udsendte Agenter, hvoraf vi til at begynde med maa have en paa Hovedmarkedet Spanien og en i Italien. Agenten fra førstnævnte Land maa i Begyndelsen tage sig af Portugal, ligesom man i Danmark maaske bør benytte en lokal Agent, saa længe Eksporten ikke er større.

Under Salgsafdelingen sorterer ligeledes en Promotion-Afdeling, der er nundværlig i enhver moderne Storforretning. Dens Opgave er at virke for Salget, ligesom den bør tage sig af Reklamen for vore Produkter.

Da jeg forventer senere at faa Lejlighed til at fremkomme med en udførlig Redegørelse for hele Salgsorganisationen og dens enkelte Led, skal jeg her nøjes at trække den op i Hovedlinierne, idet man, naar Sagen bliver gennemdebatteret, vil have lettere ved at opstille Beregninger for Salgsvirksomheden.

— — — Forholdet mellem Producent og Centralen er fortrinsvis Spørgsmaalet om Afregning. Ifald man vil gøre Centralen saa „selvstændig," at den enkelte Leverandørs Fisk indgaar i en samlet Masse, siger det sig selv, at Salget maa sluttes endeligt ved Levering. Foretrækker man at holde det enkelte Parti særskilt, hvilket kan have sin Berettigelse · · Kvaliteten er ikke altid ens — kan man udbetale a conto et bestemt Beløb fastsat paa Grundlag af Dagsprisen — f. Eks. $^{2}/_{3}$, hvorefter den sidste Tredjedel forfalder ved endeligt Salg. Dette Spørgsmaal bør behandles indgaaende under de Forhandlinger, der føres med de førnævnte Organisationer.

— — —

Ovenstaaende er lige saa meget et Forsøg paa at vise, hvor nødvendigt det er, at vor Eksport reorganiseres, som et Forsøg paa at stille eksakte Forslag. Dog mener jeg i de førnævnte fire Punkter at have faaet frem, det der skal tages op, hvis Reorganisationen skal faa nogen Betydning.

Det efterfølgende Materiale fra de sydeuropæiske Markeder viser til fulde, at vor Fisk i Kraft af sin Kvalitet har alle Betingelser, hvis Salget af den bliver ordentligt tilrettelagt. Det er ikke sket hidtil — nu er det en Nødvendighed mere end nogensinde, at vi giver vor Kvalitetsvare de bedst mulige Salgsvilkaar.

Det er en Sag, der i meget høj Grad vedrører Lagtinget, hvorfor man tør haabe, at Lagtinget tager dette Forhold op, saaledes at vi kan faa det, der tiltrænges:

en stærk centraliseret Eksport.

Ærbødigst

J. C. Johannesen.

Udenrigsministeriets Markedsundersøgelse.

Efter Henvendelse til Færøernes Folketingsmand, Hr. A. Samuelsen, og efter nærmere Aftale med Udenrigsministeriets Eksportbureau, anmodede Folketingsmand Samuelsen nævnte Ministerium om paa Grundlag af vedlagte Spørgeskema at søge Oplysninger om Klipfiskemarkederne i Sydeuropa. Jeg har ikke medtaget England og Danmark, da der er Tale om Transithandel i udstrakt Grad, hvorfor særlige Forhold gør sig gældende, saaledes at det sikkert vilde volde Vanskeligheder at fremskaffe et Materiale, som kunde faa Betydning for Undersøgelsen. Denne har derfor kun været foretaget i følgende Lande:

Spanien
Portugal
Italien
Grækenland

Det til de danske Repræsentationer i de respektive Lande udsendte Spørgeskema skal ikke opfattes som dækkende en almindelig Markedsundersøgelse. En saaden kan ifølge Sagens Natur næppe foretages af de danske Repræsentationer, saa meget mere som disse ogsaa varetager vor vigtigste Konkurrent, Islands, Interesser. Men i det store og hele er Skemaet saa omfattende, og Besvarelserne tilstrækkeligt fyldestgørende til, at man i store Træk kan danne sig et Billede af Klipfiskehandelen i de sydeuropæiske Lande.

Man vil bemærke, at den overvejende Del af de stillede Spørgsmaal gælder samtlige fire Lande, medens der forøvrigt er søgt Specialoplysninger i Italien, Spanien og Portugal. Man vil endvidere bemærke, at Spørgeskemaet ikke alene omfatter visse Spørgsmaal den salgsorganisatoriske Del af Klipfiskehandelen vedrørende, men ogsaa omfatter visse, der direkte vedrører Produktionen, hvilket har halt til Følge, at der i flere Tilfælde er givet Oplysninger om Fiskens Tørringsgrad f. Eks.

For samtlige Indberetningers Vedkommende har jeg taget en Afskrift, som vedlægges. (Det bemærkes, at en meget omfattende Statistik for Grækenland samt en for Portugal fremsendes i Original.) — Aarsagen til, at jeg ikke har foretaget nogen Omregning af Priser fra de respektive Landes Mønt til danske Penge, er den, at det har været umuligt, dels paa Grund af de store Valutasvingninger, dels p. G. a. den relativt korte Tid, jeg har gennemarbejdet Materialet. Som Eksempel paa, hvor vanskeligt for ikke at sige umuligt det vilde være at foretage Omregning, kan nævnes: Den spanske Told paa Klipfisk er ifig. Tarifens Pos. 1327 Pts. 25,60 pr. 100 kg. plus et variabelt Guldtillæg. Dette Guldtillæg varierer hver 14. Dag.

Oplysningerne fra Grækenland er tilstillet mig paa Fransk; Hovedindberetningen ved Generalkonsul Manussi har jeg oversat, hvorfor jeg hæfter for eventuelle Mangler ved Oversættelsen. To mindre og uvæsentlige Indberetninger vedlægges paa Originalsproget.

I det store og hele maa det statistiske Materiale siges at være fyldestgørende. Man vil bemærke, at det halter hist og her, men i Betragtning af den korte Tid og de Vanskeligheder, der ofte er forbundet med at fremskaffe saa omfattede Materiale, har man al Grund til at være tilfreds.

Fra Island foreligger ligeledes Oplysninger, fremsendt ved R. Kiær. Iøvrigt har jeg ved en personlig Samtale med Minister de Fontenay faaet et godt Indtryk af hvilken Betydning, Islænderne tillægger UNION.

Man vil bemærke, at jeg forud for Indberetningerne fra det enkelte Land har skrevet et „Resumé", indeholdende Forbruget pr. Individ og pr. Husstand, samt en procentvis Fordeling efter Oprindelseslande.

Det til de danske Repræsentationer udsendte Spørgeskema.

A. Statistik for de sidste fem Aar over den samlede Indførsel (runde Tal er tilstrækkeligt) af

1) Klipfisk
2) Saltfisk — fordelt efter Oprindelseslande
3) Labrador style

ad Italien.

B. Statistik over Importens Fordeling i de sidste fem Aar, fordelt efter Hovedindførselshavne (med Inddeling efter Oprindelseslande.)

C. De gennemsnitlige en gros og en detail Priser i de sidste fem Aar paa de vigtigste Indførselspladser. Oplysninger om Prisbevægelsernes eventuelle Forbindelse med Variationer i Størrelsen af Forbruget paa de forskellige Tider (f. Eks. Fastetiden) — fordelt efter de forskellige Slags Fisk.

D. Oplysninger om Størrelsen af Tolden, Havneafgifter, Pladsleje, Forsendelsesomkostninger fra de vigtigste Indførselshavne til Markeder af Betydning inde i Landet.

E. Oplysninger om, hvorvidt den islandske Nyordning — hvorved den samlede Eksport siden Juni Maaned f. A. er blevet effektueret igennem en Central — har haft Indflydelse paa Priserne. Hvorledes Aftagerne har reageret overfor denne Nyordning.

F. Oplysninger om, hvorledes prima-Færø-Fisk bedømmes i Sammenligning med de bedste Varer af samme Type fra de øvrige Udførselslande af Betydning.

G. Om disse sidste Lande anvender andre Tørrings- og Emballeringsmetoder. Vil en anden Form (f. Eks. mindre Pakninger, uden Hale og Finne) eventuelt kunne finde Afsætning til større Priser?

H. Om der i større Omfang i (Landet) gøres Reklame for et Merforbrug af Fisk i det hele taget, i bekræftende Fald bedes anført, for hvilke Landes Fisk og hvem der bærer Omkostningerne: Grossisten alene — eller de respektive Lande i Forbindelse med Grossisten.

I. Oplysninger om Salgsorganisationen:
Om Importørerne almindeligvis driver andre Forretninger (f. Eks. Eksport af Salt.)
Hvorledes Salget af Fisk fra Importør til Grossist og derfra til Detalhandlere er organiseret. Gennem hvilken Art af Forretninger Fisken sælges til Publikum. Hvormange saadanne Forretninger anslaas der at være i Landet?

J. Om der er nogen Tendens hos Publikum til at forlange Klipfisk af en bestemt Nationalitet.
Om Varerne er nationalitets- eller kvalitetsmærkede, naar de sælges til de endelige Forbrugere.

K. Hvor stor en Del af Befolkningen anslaas at spise Klipfisk (Saltfisk)? Om der i Henseende til Forbruget er nogen Forskel paa Landbefolkningen og Bybeboerne eller de forskellige Samfundslag.

ad Spanien og Portugal.

L. Statistik over Genudførselen af Klipfisk i de sidste fem Aar, fordelt efter Bestemmelseslande.

ad Spanien.

M. En Oversigt over Størrelsen af de lokale Beholdninger i Barcelona, af henholdsvis færøsk og islandsk Klipfisk bedes udarbejdet for Aaret 1932 med saa smaa Tidsintervaller som muligt.

SPANIEN

Oplysninger vedrör. det spanske Klipfiskemarked.
UM. No. 79 af 15/1 33 (66 B 10.)

Indbyggerantal: ca. 22.206.000 (excl. Madeira og Azorerne.)

Hovedindførselshavne: Barcelona — Bilbao — Vigo — Sevilla — Cadiz og Valencia.

	1932	1931	1930	1929	1928	
Totalimport:	50.820	48.580	61.670	73.410	78.560	(tons)

Gennemsnitligt Forbrug pr. Individ pr. Aar (1932): ca. 2½ kg.
— — - Husstand - - (—): - 10 kg.

Den procentvise Fordeling af Importen efter Oprindelseslande (1932.)

Danmark	ca.	17,9 %
Island	„	50,1 „
Norge	„	12,5 „
New Foundland	„	17,5 „
Frankrig	„	0,6 „
Storbritanien	„	1,1 „
Canada	„	0,0 „
Andre Lande	„	0,3 „
Ialt		100,0 %

Told: 26,60 Pts. pr. 100 kg. plus et variabelt Guldtillæg.

Transport: Bilbao — Madrid ialt ca. 7,60 Pts. pr. Balle.

Priser: En gros og en detail — se Indberetningen ad C.

Bemærkninger: Ang. Prisbevægelser bedes man bemærke de uensartede Svingninger i de forskellige Byer.

Bemærk ang. Forbruget for Barcelonas Vedkommende, at det er størst i Fastetiden og i *Tomat*tiden.

Det er notabelt, at Efterspørgslen efter færøsk Fisk i Vigo er større end Udbudet.

Det fremgaar af A. B., at Indførselen fra Danmark til Barcelona i 1932 er mangedoblet i Sammenligning med tidligere Aar.

Af Oversigten over Beholdningerne af Klipfisk i Barcelona ses det, at det i Indberetningen nævnte større Forbrug i Tomattiden falder godt i Traad med Formindskelsen af Lagrene i Sommertiden.

KGL. DANSK GESANDTSKAB
Madrid, 13' Juni 1933.

No. 170 / 63 K 3
66 F 1

Oplysninger vedr. det spanske Klipfiskemarked.
UM. No. 79 af 1/7—33.
(66 B 10.)

Bilag.

I Anledning af det kgl. Ministeriums ovenciterede Skrivelse har Gesandtskabet, dels gennem Konsulaterne, dels her paa Pladsen, kunnet samle de paa vedlagte tre Bilag givne Oplysninger vedrørende:

A. *Importstatistik* for Aarene 1928—32, dels ordnet efter
B. Oprindelseslande, dels efter de vigtigste Importhavne.

C. Opstilling over *Priser* paa Klipfisk indenfor samme Aaremaal i de vigtigste Importhavne, samt i Madrid. Disse Opgivelser er mindre komplette; fra nogle Byer har det overhovedet ikke været muligt at skaffe dem, da de der ikke synes at være optegnede, ialfald ikke opbevarede. Detailpriser er kun — for nogle Aars Vedkommende — opgivne fra Cadiz. Om Prisbevægelserne i Aarenes Løb kan kun udtales, at Priserne f. Eks. i Valencia stiger i Sommermaanederne, hvor Forbruget er større end paa andre Aarstider, medens Varen i Madrid og Vigo synes at være dyrest imod Aarets Slutning. I Barcelona falder det største Forbrug i Fastetiden samt Sommermaanederne (i Tomattiden), da Tomater anvendes meget til Tilberedning af Klipfisk etc.

M. Oversigt over *Beholdningerne* af Klipfisk fra Maaned til Maaned i Barcelona i Aaret 1932. Det har ikke ladet sig gøre at skaffe Fisken specificeret efter Oprindelseslandene.

Udenrigsministeriet.

Tolden paa Klipfisk er, iflg. Tarifens Pos. 1327, Pts. 25,60 pr. 100 Kilo, hvortil kommer et variabelt Guldtillæg, der for Tiden ligger omkring 126 Procent. Omkostningerne ved Transport af Fisken fra Bilbao til Madrid angives af en herværende Importør til Pts. 3,00 fra Skib til Bane i Bilbo, 4,10 i Banefragt, samt 0,50 for Kørsel fra Bane til Lager her, altsaa ialt *Pts. 7,60 pr. Balle* foruden Tolden. Afstanden herfra til Barcelona er noget større, til Valencia noget mindre end til Bilbao, men iøvrigt sker Madrids Forsyning med Klipfisk vistnok hovedsaglig over Bilbaos Havn.

Færøfisken har godt Ry for Kvalitet og betales i Reglen med højere Priser end de øvrige Sorter, omend visse Markeder, som Valencia, foretrækker islandsk, der er holdbarere, medens Labradorfisk (der ellers er stærkt efterspurgt i Middelhavsbyerne syd for Barcelona) skal have mistet Terræn grundet paa slettere Behandling og Sortering. I al Almindelighed anses vistnok Færøfisken, i det mindste i de senere Aar, for at være den bedste Kvalitet og er f. Eks. i Vigo saa efterspurgt, at Begæret ikke kan tilfredsstilles grundet paa manglende Forbindelser med Øerne. Den soltørrede Fisk er i det hele taget foretrukken, og der vides ikke at være kommet Ønsker til Orde om nogen anden Slags Tørring, Emballage eller Behandling af den importerede Fisk, end hvad der hidtil har været Skik, naar blot *Tørringsgraden* — der skal være forskellig for de forskellige spanske Landsdele — overholdes.

Den fra gammel Tid som første Klasses kendte „skotske" Klipfisk er og var vistnok ofte færøsk, der saavidt bekendt tidligere i Almindelighed skibedes til Spanien over skotske Havne; ogsaa „Islandia" er meget kendt og anses for en god Kvalitet. En Kvalitetsmærkning af Varen kendes ikke. — Salg af Klipfisk i Pakker paa eet eller et halvt Kilo finder Sted, men kun af den her i Landet tilvirkede Vare, for hvilken det spanske Fangstselskab gør Reklame, og det anses for formaalsløst at optage en Konkurrence dermed, bl. a. fordi der ingen særlig stor Efterspørgsel vides at være efter denne Form for Indpakning. Det maa ogsaa erindres, at der ikke betales Told af den af det spanske Selskab fiskede og tilberedte Klipfisk. — Iøvrigt ses der ikke at blive gjort Anstrengelser fra noget klipfiskeexporterende Lands Side for at øge Forbruget af Klipfisk her i Landet, medens derimod de forbedrede Fiskemetoder i Forbindelse med hurtig Automobiltransport til Landets Indre maaske nok kan have haft til Følge, at der konsumeres noget mere *frisk Fisk* end tidligere.

Klipfisk importeres i Reglen af Grossister i Kolonialvarer, der sælger den videre til Detailhandlere paa Stedet, eventuelt til Grossister andre Steder i Landet. Navnlig Bilbaofirmaerne driver begge Forretningerne, vel fordi Bilbao overhovedet er den vigtigste Importhavn for denne Vare; adskillige Importører i Bilbao har Filialer i andre Storbyer. Antallet af Detailhandlere, der sælger Klipfisk i Spanien, kan ikke opgives, ligesom der intet foreligger om, hvor stor en Procentdel af Folket, der spiser Klipfisk. Denne Føde anvendes i alle Kredse paa Landet saavel som i Byerne.

Der skal ved Sammenslutningen i Juni 1932 af de islandske Exportfirmaer være fremkommet en Del Protester, og Priserne paa Klipfisk steg paa dette Tidspunkt betydeligt; Modviljen mod Island i denne Anledning synes at have holdt sig, idet der i Bilbao iaar er solgt al den udbudte Færøfisk (6000 Baller), hvad der aldrig før er set, medens der af islandsk Fisk endnu ligger større Beholdninger fra ifjor usolgte.

Om en Udførsel her fra Landet af Klipfisk kan der ikke tales; de 100 a 200 Tons, der aarligt exporteres, gaar mest til Byerne og Protektoratet i Nordafrika.

Oplysninger fra Alicante er trods Monering endnu ikke indgaaede, hvad der bl. a. er Grunden til, at nærværende ikke er blevet indsendt tidligere; saa snart de manglede Data indgaar, skal de blive indberettede. Iøvrigt tør det formenes, at de af Folketingsmand Samuelsen stillede Spørgsmaal i det foregaaende har fundet saa udførlig Besvarelse, som det under Omstændighederne er muligt at skaffe.

T. Hvid.

Spaniens Import af Klipfisk i Aarene 1928—1932.

(Klipfisk klassificeres i Toldtarifen og Statistikerne under Pos. No. 1827; Toldsats er Pts. 25,60 Guld pr. 100 kg netto.)

Importeret fra nedenstaaende Lande:	1932	1931	1930	1929	1928
	(Mængderne er angivne i Meterkvintaler.)				
Danmark	102.000	76.200	80.300	63.100	63.700
Island	284.700	217.100	311.400	313.500	380.700
Norge	70.700	54.300	68.100	91.400	88.300
Newfoundland ..	99.300	98.900	126.800	156.200	182.500
Frankrig	3.700	4.800	6.400	21.800	27.400
Storbritannien ..	6.300	19.500	21.900	37.900	35.500
Canada	—	—	...	48.200	—
Andre Lande ...	1.500	15.000	1.800	2.000	7.200
Ialt	568.200	485.800	616.700	734.100	785.300
Ovennævnte Import fordeler sig som følger paa de *vigtigste Havne:*					
Til *Barcelona:*					
fra Danmark ...	52.500	—	15.835	2.020	2.075
- Island	91.840	58.800	91.510	105.960	75.740
- Norge	—	195	2.075	265	360
- Storbritan. ..	—	—	90	1.130	1.955
- Andre Lande	—	—	—	120	280
Ialt	144.340	58.995	109.510	109.495	80.410
Til *Bilbao:*					
fra Danm. (Fær.)	80.470	64.780	74.580	60.170	72.510
- Island	87.390	93.460	103.690	121.210	147.330
- Norge	31.460	15.670	29.640	29.870	29.110
Ialt	199.320	173.919	207.910	211.250	248.950
Til *Vigo:*					
fra Danm. (Fær.)	2.400	600	—	—	—
- Island	19.330	9.750	8.735	4.665	—
- Norge	23.670	23.780	40.960	40.515	33.625
Ialt	45.400	34.130	49.695	45.180	33.625
Til *Sevilla:*					
fra Danm. (Fær.)	—	1.120	—	—	—
- Island		33.410	43.860	37.390	37.870
- Norge	—	575	140	10	25
- Newfoundl. .	—	5.250	16.440	15.490	16.300
- Frankrig ...	—	30	190	4.350	2.710
- Storbritan. ..	—	3.435	3.500	11.460	10.700
- Canada	—	—	7.190	—	—
- Andre Lande	—	840	1.910	4.880	4.065
Ialt	—	44.660	73.530	74.030	71.670
plus lev. fra Indl.	—	16.805	8.670	13.780	7.840
Ialt	—	61.465	82.200	87.810	79.510

(Spaniens Import af Klipfisk.)

	1932	1931	1930	1929	1928
Til *Cadiz:*					
Fra Norge	1.250	342	390	45	290
- Storbritan. .	1.070	1.080	1.815	1.920	2.800
- Andre Lande	—	20	245	300	245
Ialt	2.320	1.442	2.450	2.265	3.335
Til *Valencia:*					
Fra Danmark. . .	1.720	1.120	100	910	—
- Island	24.020	15.680	24.980	22.160	33.210
- Norge	1.800	670	40	730	170
- Newfoundl. .	20.310	17.590	28.930	41.720	40.340
- Frankrig . . .	50	280	750	2.610	310
- Storbritan. .	—	10	—	1.440	1.240
Ialt	47.900	35.350	54.800	69.570	75.270

Beholdningerne af Klipfisk i Barcelona fra Maaned til Maaned i Aaret 1932:

pr. 31. Januar	2.400	Tons
„ 28. Februar	2.300	„
„ 31. Marts	2.300	„
„ 30. April	1.708	„
„ 31. Maj	1.700	„
„ 30. Juni	1.700	„
„ 31. Juli	1.400	„
„ 31. August	1.800	„
„ 30. September	2.500	„
„ 31. Oktober	1.900	„
„ 30. November	3.700	„
„ 31. December	3.200	„

Priser paa Klipfisk i Aarene 1928—32.

				1932	1931	1930	1929	1928
Madrid:	Færøf.	30/32	Hal., Maj.	26/6	—	35/o	-	—
(En gros Pri-			Dec.	29/6	22 sh.	—	—	—
ser i shillings		28/32	„ Dec.	—		—	38 sh.	—
pr. Balle)		40/50	„ noteres 3 a 4 shillings lavere					
	Islandsk	30/32	„ Maj	—	30/0	—	—	—
	(Faxe)		Dec.	—	—	28/0		
	Norsk	20/25	„ Maj	—	—	36/0	37/0	
	No. 2		Dec.		—	28/0	—	—
		15/20	„ Maj	23/6	34/0	—	38/0	
			Dec.	27/6	24/6	29/6	42/0	—
		10/15	„ Dec.	30/0	—	—	—	—
Bilbao:	Færøfisk,	Ptas. pr. Balle		90,00	90, —	97,—	85,—	78, -
(Gennem-	Islandsk	„ „ „		84,—	89,—	94,—	82,—	77, -
snit af en	Norsk	„ „ „		85,—	92,—	96,—	84,—	81,—
gros Pri-								
ser)								
Vigo:		i Sæsonens						Ptas.
(Priser pr.	Færø &	Begynd....		26 sh.	28/6	40 sh.	68—Pts.	67,00
50 Kilo).	norsk	Midte.....		21 sh.	29 sh.	35 sh.	72— „	56,00
		Slutning...		26 sh.	27 sh.	31/6 -	41 sh.	85,00

Islandsk Fisk plejer at blive noteret 1 shilling under færøsk og norsk.

Cadiz:	Engelsk (Færø?)	2,02	—	—	2,16	92,50 til 95,00
(Priser en						
gros dels	Islandsk I.....	2,02	—	—	—	100,00
pr. Kilo,	Ling	—	—	—	2,14 til 2,24	
dels pr. 50						
Kilo, nem-	Noerland (norsk?)	2,02	—	—	1,98	—
lig i 1928)						
— do. —	alle Sorter i Gensn...	2,58	—	—	—	—
(Detail-	Skotsk (Færø?)	—	—	—	2,76	—
priser pr.	Ling	—		—	2,20 til 2,68	
Kilo)						
Valencia:	Engelsk (Færø?)	164,50	152,—	136,—	123,50	110,—
(Pts. pr.	Islandsk	76,—	82,50	83,—	81,—	66,
50 Kilo)	Labrador.....	71,—	70,—	73,—	75,50	61,50

DET KGL. GESANDTSKAB
Madrid d. 16' Juni 1933.

No. 173 / 63 K 3
66 F 1

Oplysninger vedr. det spanske Klipfiskemarked.
G. No. 170 af 13/6. 33.

Nedenstaaende har Gesandtskabet den Ære at opgive de fra den kgl. Konsul i Alicante nu indløbne Data vedr. Importen af Klipfisk over nævnte Havn i de sidste Aar. Angivelserne spænder over 12-maanedlige Perioder begyndende med Juli det ene Aar sluttende med Juni næstfølgende Aar, og de benyttede Enheder er engelske Kvintaler:

	1932—33	1931—32	1930—31	1929—30
Importeret				
fra Island	19.266	9.595	18.299	15.244
„ Newfoundl.	92.616	66.236	75.809	90.622
„ Labrador	24.766	27.297	34.064	31.951
Ialt.....	136.648	103.128	128.172	137.817

Konsul Villa Canto udtaler, overensstemmende med de hidtidige Beretninger, at Færøfisken er saa god som den bedste, undertiden bedre end den bedste Fisk af anden Oprindelse, men at den har sit Hovedmarked i andre Egne af Landet. Forbruget af Klipfisk indskrænker sig i Alicante ikke til nogen bestemt Tid af Aaret, men varierer udelukkende efter, hvorvidt de forbrugende Klasser har Arbejde eller ikke, resp. disponerer over Midler til Indkøb.

Prisopgivelser har det ikke været Konsulen muligt at skaffe, grundet paa det uforholdsmæssige Arbejde det vilde foraarsage de adspurgte Importører at uddrage af deres Bøger og Optegnelser i saa langt et Tidsrum.

(sign.) *T. Ball.*

PORTUGAL

Oplysninger vedr. Klipfiskemarkedet til Brug for Færöernes Lagting.
UM. Nr. 29 af 12/4—88.
UM. J. Nr. 66 B. 10 Danm.

Indbyggerantal: 5.809.000 (excl. Azorerne og kanariske Øer.)
Hovedindførselshavne: Lissabon og Oporto.

	X) 1932	1931	1930	1929	1928
Totalimporten:	42.405	42.388	37.210	40,812	44.668 (Tons)

x) Hertil tørret i Portugal ca. 6.700 Tons Klipfisk. Ialt: ca 49.000.
Gennemsnitligt Forbrug pr. Individ pr. Aar (1932): ca. 8,4 kg.
— — - Husstand - - — : „ 33,0 „

Den procentvise Fordeling af Importen efter Oprindelseslande (1932)

Danmark	0,0 %
Norge	43,8 „
Island	32,8 „
New Foundland	19,9 „
Skotland	1,9 „
Frankrig	0,9 „
Tyskland	0,7 „
Ikke specificeret	0,0 „
Ialt	100,0 %

Told og Transportomkostninger.

Der henvises til Indberetning fra Lissabon og til Indberetning fra Paris (sign. Sehested.)

Priser: En gros — Der henvises til den udførlige Statistik for 5 Aar, samt for en gros og en detail Priser til Konsul Chr. Lassens Indberetn.

Bemærkninger: Man bemærker, at Islands Andel i Importen er stadig stigende; den er dog stadig forholdsmæssig mindre i Portugal end i Spanien, til hvilket Land Island indfører over 50 % af Totalimporten.

Tørringsspørgsmaalet rejses ogsaa her, idet Fisken anses for at være for lidt tørret. Iøvrigt henvises til den særdeles udførlige Beretning.

65. H. 3

Nr. 33.
Oplysninger om Klipfiskemarkedet
til Brug for Færöernes Lagting.
Um. Nr. 23 af $^{17}/_{4}$—33.
Um. J. Nr. 66. B. 10 Dan.

Efter Modtagelsen af Udenrigsministeriets ovenciterede Paategningsskrivelse tilskrev Gesandtskabet det Kgl. Konsulat i Lissabon, hvorfra man modtog den i Genpart med Bilag vedlagte Indberetning af 9 f. M., til hvis Indhold man tør tillade sig at henvise.

Da denne Indberetning imidlertid kun behandler de stillede Spørgsmaal for Lissabons Vedkommende, tilskrev man derefter det Kgl. Konsulat i Oporto, fra hvilket man nu har modtaget følgende Oplysninger:

ad Spørgsmaal A og B: Konsulatet har paa Grund af den portugisiske Statistik udarbejdet vedlagte Oversigt over Portugals samlede Indførsel af Klipfisk (med Fordeling paa Oporto og Lissabon) i Aarene 1928—32 og med Angivelse af Oprindelseslande. Tallene for Indførselen til Lissabon svarer nogenlunde til de af Konsulatet i Lissabon opgivne undtagen for Aaret 1930, for hvilket der er en temmelig stor Forskel mellem de to Konsulaters Tal, hvorom man har søgt nærmere Oplysninger.

Oversigten angiver derhos Importen af Saltfisk.

ad Spørgsmaal C: En Oversigt over Bevægelserne i en-gros og detail Priser for 1932 for islandsk og norsk Klipfisk vedlægges.

Fastetiden har saa at sige ingen Indflydelse paa Forbruget i Portugal.

Til Udenrigsministeriet.

Til Julen er der en Del Efterspørgsel efter stor, fed Fisk, som hovedsagelig indføres fra New Foundland og Canada.

ad Spørgsmaal D: Losningen af Klipfisk i Baller fra Skib til Modtagernes Lægtere koster 2/— per ton à 1000 kg., hvorimod Losningen af Saltfisk, som altid skibes løs, stiller sig paa 2/9 pr ton, hvortil kommer i begge Tilfælde 8% Arbejderassurance. Losningen af Fisk fra Island er, ifl. Certepartierne, altid for Afskibernes Regning i Reykjevik, og ligeledes „Imposto de Commercio Maritimo" (Commercial Maritime Dues) inkl. 8% Stempelgebyrer, ialt:

Esc. 9/27 per ton.

Tolden paa Klipfisk i Portugal er:

	Esc.	40/00	per	Kvintal	à	60	kg.
Losning fra Lægter og Kørsel.....	„	2,50	„	—	„	„	„
Lagerleje..... ca.	„	1/50	„	—	„	„	„

Forsendelsesomkostningerne fra OPORTO til de vigtigste Byer inde i Landet stiller sig som følger. Til:

Villa do Conde og Povoa.....	Esc.	2/40	per	Kvintal	à	60	kg.
Vianna do Castello.....	„	3/00	„	—	„	„	„
Braga.....	„	3/00	„	—	„	„	„
Coimbra.....	„	6,00	„	—	„	„	„

Kursen à vista London noteres for Tiden med Esc. 110/00 per Pund Sterling. 1 dansk Krone — - - - - 4/90

Portugal.
Nr. 33 af 9./6.—1933. 65. II. 3.

ad Spørgsmaal E.: Den islandske Nyordning har arbejdet tilfredsstillende i 1932; dog maa det tages i Betragtning, at Fangsten paa Island i 1932 ikke var særlig stor.

ad Spørgsmaal F.: Prima færøsk Fisk bedømmes her at være lige saa god som de samme Varer af samme Type fra andre Udførselslande, men til Dato har Færø-Fisken været for lidt tørret til dette Marked. Fisken maa være haardt tørret i Lighed med islandsk Vare.

ad Spørgsmaal G.: Tørring sker for det meste i Udførselslandene paa Klipper i fri Luft; der er dog i den senere Tid fremkommet en Del kunstigt tørret Fisk til Oporto fra Island. Pakningen (Emballeringen) maa være i 60 kg. Baller. Pakninger uden Hale og Finne ønskes ikke i Portugal.

ad Spørgsmaal H.: Der gøres ingen Reklame for Klipfisk i Portugal undtagen maaske ved Juletid en Del Propaganda af selve Grossisten for den store, fede Fisk fra New Foundland og Canada.

ad Spørgsmaal I.: Fisken sælges for det meste gennem Agenter direkte til Grossisterne, som er Ejere af store Lagre og maa anses som de egentlige Importører. Disse Grossister driver ogsaa Forretning i Sukker, Ris og andre Kolonialvarer. Fisken bliver derefter solgt til Kunderne i Byen og paa Landet, som selv kommer paa Grossisternes Lagre og udsøger den Vare, de vil have. For Oportos Vedkommende anslaas der at være ca. 40—50 saadanne Grossistforretninger.

ad Spørgsmaal J.: Før i Tiden spurgte Publikum hovedsaglig efter Klipfisk fra New Foundland, men nu er islandsk Fisk meget efterspurgt, fordi den er baade billig og god. Fisken er hverken nationalitets- eller kvalitetsmærket, naar den sælges til de endelige Forbrugere.

ad Spørgsmaal K.: I Portugal spiser saa godt som *alle* Klipfisk, baade rige og fattige Folk; kun bliver denne Vare undertiden for dyr for de Fattige.

ad Spørgsmaal L.: Genudførsel af Klipfisk finder saa godt som ikke Sted fra Portugal.

(sign.) *O. Schestedt.*

CONSULAT GENERAL DE DANEMARK
Lissabon, 9. Maj 1933.

Reference:
Gesandtskabets Skr. af 19. April 1933, Journal No. 65. H. 3., vedrørende Import af Lipfisk og Saltfisk.

Under Henvisning til Gesandtskabets ovenciterede Skrivelse og den samme vedlagte Spørgeliste fra Færøernes Lagting med Spørgsmaal Litra A til L skal Konsulatet herved meddele følgende:

A. — En af Konsulatet udarbejdet Statistik over Indførslen af Klipfisk og Saltfisk til *Lissabon* fra 1. Januar 1928 til 30. April 1933 følger hermed.

Som det fremgaar af Statistikken, er Indførslen hertil omtrent uforandret, idet den samlede Import i forannævnte Tidsrum har været:

1928	15.507.661	Kilogram
1929	15.272.350	„
1930	14.920.530	„
1931	15.629.815	„
1932	15.581.951	„
$^{1}/_{1}$—$^{30}/_{4}$ 1933	5.239.295	„

Endvidere viser Statistiken, at de forskellige Landes Udførsel hertil har været følgende:

	Island kg.	Norge kg.	Frankrig kg.	Skotland kg.	New. Foundl. kg.
1928....	831.310	12.540.570	1.639.980	490.801	5.000
1929....	1.718.570	12.658.840	627.640	266.300	—
1930....	2.085.740	12.354.600	386.520	143.670	—
1931....	4.471.060	10.332.705	148.980	311.605	365.465
1932....	6.057.510	9.335.120	60.000	112.021	17.300
	15.115.190	57.221.835	2.863.120	1.324.397	387.765
1933 $^{1}/_{1}$ —$^{30}/_{4}$.	2.542.980	2.496.600	77.100	10.855	111.760

Paa Bekostning af de øvrige Landes — og særlig Norges — Udførsel hertil er Islands Udførsel af Klipfisk gaaet frem Aar for Aar, saaledes at medens der i 1928 kun indførtes 831.310 kg. Klipfisk hertil fra Island, var Indførselen i 1932 6.057.510 kg. eller mere end 7 Gange saa meget som i 1928, og i de forløbne første 4 Maaneder af 1933 har Indførselen hertil fra Island været større end fra Norge, nemlig 2.542.980 kg. islandsk mod 2.496.600 kg. norsk Fisk.

Fra Færøerne er hidtil kun kommet mindre Partier til Lissabon, ankommet hertil via København eller anden Omladningshavn og figurerer ikke separat i Statistiken.

B. — Klipfisk og Saltfisk indføres udelukkende til Portugals 2 Hovedhavne, Lissabon og Oporto.

Den hermed følgende Statistik gælder kun Lissabon.

For Oporto's Vedkommende er Konsulatet ikke i Besiddelse af Enkeltheder til at kunne give fyldestgørende Oplysninger, men saadanne vil

Gesandtskabet sikkert uden Tvivl kunne erholde af Hr. Konsul Lassen, Oporto, idet Konsulatet i Oporto ligesom Konsulatet i Lissabon til det kgl. Udenrigsministerium i København indsender ugentlige eller fjortendagligo Beretninger om Klipfiskemarkedet i Konsulatets Distrikt.

C. — Paa Konsulatets Statistik er anført de paa ethvert Tidspunkt fra 1. Januar 1928 til 30. April 1933 i Lissabon fra Importørens Lager til Detailhandlerne noterede en gros Priser, i hvilke er indbefattet Importørens Udlæg til Told, Hjemkørsel etc.

D. — Tolden og andre paaløbende Omkostninger stiller sig som følger:

Told, 2 Guldcentavos *pr. Kg.* à 24,45	Papir-Esc.	0.48,9
plus 20% Tillæg	„	0.09,78
andre Toldbodudgifter	„	0.02,93
Ialt pr. kg.	Papir-Esc.	0.61,61

Pr. Balle, iberegnet Jute, bliver det pr. *60 kg.*

Told og andre Afgifter	Papir-Esc.	37.00,1
hvortil Sundhedstilsyn, Kørsel etc.	„	5.74,9
Ialt pr. Balle leveret paa Importør. Lager ...	„	42.75,0

Værdien af en Papir-Escudo er for Tiden cirka 20 danske Øre i Papir. Havneudgifter er for Skibets Regning og betales af Skibsmægleren. Fisken tages som Regel hjem paa Lager fra Lissabon umiddelbart efter Losningen, saaledes at der ikke paaløber Pladsleje.

Størrelsen af Forsendelsesomkostningerne fra Lissabon til Provinsbyerne afhænger af de paagældende Byers Afstand fra Lissabon. Den nordlige Halvdel af Portugal, d. v. s. fra Figueira da Foz og Coimbra til den portugisiske Nordgrænse, forsynes fra Oporto-Importørernes Lager, medens den sydlige Halvdel forsynes fra Lissabon.

E. — Den islandske Nyordning, hvorved den samlede Eksport siden Juni Maaned f. A. er foregaaet gennem en Sammenslutning af de islandske Eksportører, havde til Følge, at kun 2 Agenter derefter har arbejdet i Lissabon for Salget af forannævnte Sammenslutnings Fisk her. Samtidig dannedes i Lissabon en Gruppe af de betydeligste herværende Importører af Klipfisk, og den islandske Sammenslutnings 2 Agenter har udelukkende solgt til disse Lissabon-Gruppes Medlemmer. Dette synes at have haft til Følge, at det har været muligt at holde Priserne oppe. — Imidlertid synes der i Øjeblikket at herske nogen Uoverensstemmelse mellem den herværende Gruppes Medlemmer og Sammenslutningen paa Island, og det kan se ud som om de islandske Eksportørers 2 Agenter her har faaet Ordre til at sælge til alle herværende Importører uden Hensyn til, om de er Medlemmer eller ej af forannævnte Lissabon-Gruppe. Hvilket Resultat denne Beslutning vil give, vil man formodentlig kunne danne sig en Mening om i den allernærmeste Fremtid.

F. — Se under A.

G. — Siden islandske Vragere forskellige Gange har besøgt Importørerne her sammen med den islandske Delegerede i Barcelona for Fiskeeksporten til Spanien og Portugal, er Tørringen af den islandske Fisk omtrentlig som den norske, d. v. s. meget tørret, saaledes som Importørerne og Forbrugerne her forlanger det. Saavidt Konsulatet bekendt er den færøske

Fisk i Almindelighed ikke saa stærkt tørret som den for Portugal førrede islandske Fisk. Den færøske Fisk synes nærmest tilberedt med det spanske Marked for Øje, hvilket forlanger Fisken mindre tørret end det portugisiske. Imidlertid er Fiskens mere eller mindre stærke Tørring vel en Ting, der kan ordnes efter Købernes Ønske.

Den fra Frankrig, Skotland og New Foundland hertil indførte Fisk er ikke saa tilfredsstillende tørret for det portugisiske Marked som den islandske og den norske Fisk.

Emballeringen er altid den samme og her foretrukne, nemlig Baller à 60 kg. pakket i Sækkelærred. Dog ankommer nu og da Sendinger af løs Fisk af mindre god Kvalitet hertil. Fisk i mindre Pakninger og Fisk uden Hale og Finne er kun undtagelsesvis ankommet hertil som mindre Prøvesendinger, har ikke fundet nogen Kundekreds og forlanges ikke her.

H. — Forbruget her af Klipfisk er stort og konstant (se under A). Klipfisk maa her betragtes som en Nationalspise; nogen større Reklame gøres ikke og synes ikke nødvendig. Rent bortset herfra maa den tvivlsomme Nytte af en eventuel Reklame for Klipfisk ogsaa ses paa Baggrund af den Omstændighed, at en meget stor Procentdel af den Del af Befolkningen, for hvilken Klipfisk er en foretrukken, billig og nærende Spise — i Særdeleshed i Provinsen — trods Regeringens store Oplysningsarbejde endnu er Analfabeter.

I. — Importørerne af Klipfisk er ofte samtidig Grossister i Urtekramvarer, men ikke Eksportører af Salt.

Fisken sælges som nævnt under E. af Eksportørernes herværende Agenter, der ikke har Lager. Grossist og Importør maa derfor betragtes som værende synonymt; de tager Fisken hjem fra Skib eller Tolbod (se under D) til Lager i Lissabon, hvorfra den videresælges til Detailhandlerne her og i Provinsen. Fisken sælges af alle blandede Urtekramforretninger. Hvor mange saadanne Forretninger, der findes her i Landet, kan ikke angives. Af *Saltfisk* er til Lissabon indført:

1928	180.000	kg.	fra	Island
1933	300.000	„	„	„

Dog indføres der foruden tørret Fisk ogsaa nogen Saltfisk (Lavée) fra Frankrig, men Størrelsen af denne Import er ikke specificeret.

J. — Nogen Tendens findes ikke hos Publikum til at forlange Klipfisk af en bestemt Nationalitet. Som Eksempel kan anføres, at „bacalhau sueco" (svensk Klipfisk) anses for at være fin Kvalitet. Som bekendt eksporteres der overhovedet ikke Klipfisk fra Sverige til Portugal, og hvad der her sælges som svensk Fisk er islandsk eller norsk. — Fisken er ikke kvalitets- eller nationalitetsmærket.

K. — Alle Samfundslag i Portugal spiser Klipfisk, men den bedst stillede Del af Befolkningen knap saa meget som den øvrige Del, og Byboerne er mere kritiske med Kvaliteten end Landbefolkningen.

L. — Bortset fra nogle Sendinger af og til herfra til de portugisiske Kolonier i Afrika genudføres Klipfisk ikke fra Portugal.

Ærbødigst

.....

Vicekonsul.

Til Det kgl. Gesandtskab, Paris.

Bilag ad Ges. Paris Portugal Nr. 33 af 9./6. 1933.

(Afskrift).

ad A. og B.

Statistikken for de sidste fem Aar over Portugals samlede Indførsel af Klipfisk stiller sig som følger:

	1928		1929		1930	
Fra:	Ton	pCt.	Ton	pCt.	Ton	pCt.
Norge	16716	37,4	19874	48,7	19562	52,6
Island	5618	12,6	5483	13,4	7014	18,9
New Foundland	15504	34,7	11872	29,1	7897	21,2
Skotland	1018	2,3	1765	4,3	1406	3,8
Frankrig	5192	11,6	1328	3,3	957	2,6
Tyskland	620	1,4	490	1,2	336	0,9
ikke specif.	0	0,0	0		38	0,1
Tilsammen	44668		40752		37210	

	1931		1932	
	Ton	pCt.	Ton	pCt.
Norge	15854	37,5	18584	43,8
Island	13212	31,2	13903	32,8
New Foundland	9541	22,5	8444	19,9
Skotland	1189	2,8	789	1,9
Frankrig	1550	3,7	383	0,9
Tyskland	691	1,6	302	0,7
ikke specf.	301	0,7	0	0,0
Tilsammen	42338		42405	

I Aaret 1932 er, foruden den ovenanførte tilvirkede Klipfisk, importeret til Tørring i Portugal ca. 3700 Tons Saltfisk hovedsagelig fra Island og Norge, hvilket tilsvarer omkring 2400 Tons tør Klipfisk, hvortil kommer mellem 5500 til 6000 Tons Saltfisk indført med de portugisiske Fiskefartøjer fra New Foundland og Grønlandsbankerne, hvilket Kvantum efter at være tørret svarer til ca. 4300 Tons Klipfisk. Totalforbruget i Portugal kan saaledes anslaas i 1932 til ca. 49000 Tons, medens Totalforbruget i 1931 ansloges til 46000 Tons.

Da de to Klipfiskemarkeder Lissabon og Oporto er meget forskellige fra hinanden, gives nedenstaaende en særskilt Statistik for hver af disse Byer.

Import til Lissabon i de sidste fem Aar.

Fra	1928 Ton	1928 pCt.	1929 Ton	1929 pCt.	1930 Ton	1930 pCt.
Norge	12520	80,9	12528	82,9	13725	84,6
Island	833	5,4	1679	11,1	1926	11,9
New Foundland	5	0,05	0	0,0	20	0,1
Skotland	480	3,1	264	1,7	154	0,9
Frankrig	1615	10,5	640	4,3	400	2,5
Tyskland	14	0,05	0	0,0	0	0,0
Færøerne	—	—	—	—	—	—
Tilsammen	15467		15111		16225	

	1931 Ton	1931 pCt.	1932 Ton	1932 pCt.
Norge	10794	70,2	9347	58,0
Island	3693	24,0	6537	40,5
New Foundland	369	2,4	41	0,2
Skotland	278	1,8	139	0,9
Frankrig	201	1,3	60	0,4
Tyskland	1	0,1	0	0,0
Færøerne	30	0,2	0	0,0
Tilsammen	15369		16124	

Import til Oporto i de sidste fem Aar.

Fra	1928 Ton	1928 pCt.	1929 Ton	1929 pCt.	1930 Ton	1930 pCt.
Norge	4196	14,3	7433	28,6	5837	27,52
Island	4765	16,5	3804	14,8	5088	24,25
New Foundland	15499	53,1	11890	46,3	7877	37,5
Skotland	538	1,8	1501	5,8	1252	6,0
Frankrig	3577	12,3	683	2,7	557	2,7
Tyskland	606	2,1	477	1,8	336	1,8
ikke specificeret	0	0,0	0	0,0	38	0,2
Tilsammen	29181		25893		20985	

(Importen til Oporto).

	1931		1932	
	Ton	pCt.	Ton	pCt.
Norge.....	5060	18,78	9237	35,15
Island.....	9510	35,32	7366	28,0
New Foundland ...	9174	34,0	8403	32,0
Skotland.....	911	3,4	650	2,5
Frankrig.....	1346	5,0	323	1,2
Tyskland	670	2,5	302	1,2
ikke specificeret ...	271	1,0	0	0,0
Tilsammen...	26942		26281	

Det kgl. Konsulat i Oporto, den 30. Maj 1933.

(signeret) *Chr. Lassen,* Consul.

	Norsk				Islandsk	
	Priser pr. 60 kg		Detailpriser pr. kg		Priser pr. 60 kg	Detailpriser pr. kg
	Stor ren	Alm. ren	Stor ren	Alm. ren		
	Esc.	Esc.	Esc.	Esc.	Esc.	Esc.
1/1--32	190,—	160	3,20	2,90	170,—	2,80
15/1 „	210/220,—	150/160	3,50	2,90	170/176,—	2,80
1/2 „	220,—	160	3,50	2,90	180,—	2,80
15/2 „	190,—	170	3,40	2,90	185,—	3,00
1/3 „	200,—	174	3,50	2,90	190/200,—	3,30
15/3 „	210,—	194	3,60	3,00	210/216,—	3,40
1/4 „	200/220,—	190/196	3,60	3,00	206/210,—	3,30
15/4 „	200/210,—	186/196	3,60	3,00	204/210,—	3,30
1/5 „	190/196,—	180/184	3,—/3,50	2,90	190/194,—	3,10
15/5 „	184/190,—	176	3,30/3,50	2,80	180/190,—	3,00
1/6 „	190,—	176	3,50	2,90	175/180,—	2,90/3,10
15/6 „	170,—	166	2,80/3,00	2,60	164/190,—	2,50/3,30
1/7 „	180,—	166	3,20	2,60	180,—	3,20
15/7 „	180,—	168	3,20	2,60	186,—	3,30
1/8 „	196,—	180	3,60	3,20	200,—	3,50
15/8 „	196,0	184	3,60	3,25	200,—	3,50
1/9 „	296,0	190	3,70	3,35	205,—	3,60
15/9 „	196,—	184	3,60	3,25	194,—	3,40
1/10 „	196,—	180	3,60	3,20	200,—	3,40
15/10 „	194,—	180	3,50	3,20	194,—	3,30
1/11 „	194,—	180	3,50	3,20	190/194,—	3,30
15/11 „	204,—	186	3,60	3,30	180/186,—	3,20
1/12 „	210,—	186	3,60	3,30	196,—	3,30
15/12 „	210,—	186	3,60	3,30	200,—	3,40
31/12 „	210,—	186	3,60	3,30	204,—	3,50

ad. C. Kgl. dansk Konsulat i Oporto.

sign. *Chr. Lassen,* Konsul.

Legation de Danemark a Paris
4. Juli 1933

Oplysninger om Klipfiskemarkedet til Brug for Færøernes Lagting.
Ges. Port. Nr. 33 af $^{2}/_{11}$—33.
UM. J. Nr. 66 B 10 Dann.

I Forbindelse med sin ovenciterede Indberetning har Gesandtskabet den Ære at meddele, at det kgl. Konsulat i Lissabon angaaende Uoverensstemmelsen mellem Tallene for Importen i Aaret 1930 har udtalt følgende:

Ved at sammenligne den Konsulatets Indberetning af 9. f. M. vedlagte Statistik med andre her udarbejdede Oversigter viser det sig, at der tilsyneladende foreligger en Fejl i de Oplysninger, paa hvilke Konsulatet har baseret sin Oversigt, og Tallet for Importen i 1930 kommer, ved for Norge at regne med 13.725, op paa 16.290. 930 Kilogram.

Samtidig har Konsulatet angaaende Spørgsmaal E meddelt, at Resultatet af, at Sammensintningen af de islandske Eksportører (Unionen) har givet deres 2 Agenter Ordre til at sælge til alle derværende Importører uden Hensyn til disses Gruppeinddeling, i Øjeblikket er det, at den under Besvarelsen af Spørgsmaal E. i Konsulatets Indberetning af 9. Maj nævnte Gruppe af de betydeligste derværende Importører af Klipfisk nægter at købe Unionen's Fisk, som saaledes i Øjeblikket kun finder Afsætning til de øvrige Importører der. Gruppens Medlemmer indskrænker sig for Tiden at købe islandsk Fisk gennem Londonfirmaet Hawes & Co., som ogsaa har Kontor paa Island (Reykjavik). Der hersker imidlertid Tvivl om, hvorvidt Hawes & Co. i det lange Løb vil være leveringsdygtigt.

Konsulatet vil fortsat følge dette Spørgsmaal og atter indberette, naar, der matte foreligge noget af Interesse.

(sign.) *A. Oldenburg.*

ITALIEN

Indbyggerantal: 41.509.000.
Hovedindførselshavne: Genua, Livorno og Neapel.
Totalimporten (i Tons):

	1932	1931	1930	1929	1928
Klipfisk:	35.467	41.524	31.349	42.060	33.840
Stokfisk:	11.056	8.829	11.510	13.367	12.361

Gennemsnitligt Forbrug af Klipfisk pr. Individ pr. Aar (1932) ca. 0,9 kg.
Gennemsnitligt Forbrug af Klipfisk pr. Husstand pr. Aar. (1932) ca. 3,5 kg.
Den procentvise Fordeling af Importen efter Oprindelseslande (1932) (kun Klipfisk).

Danmark	ca.	2,8 %
Island	„	53,9 „
Frankrig	„	3,6 „
Storbritanien	„	1,2 „
Norge	„	15,2 „
Canada	„	19,4 „
De Forenede Stater	„	1,3 „
Andre Lande	„	2,8 „
Ialt		100,0 %

Told og Transportomkostninger o. s. v.: Se D. i Indberetn.
Priser: En gros og en detail, se Indberetn. C.

Bemærkninger:

Det fremgaar af Indberetn., at færøsk Saltfisk har større Muligheder end Klipfisken, da sidstnævnte ikke er tør nok, et Problem, der ogsaa rejser sig i andre Lande.

Vedr. den italienske Importunion og den islandske Union's Stilling i Italien henvises dels til Indberetn. .....

KGL. DANSK GESANDTSKAB I ROM
22. Maj 1933

No. 237.
Oplysninger om Klipfiskemarkedet til Brug for Færøernes Lagting.
Um. No. 125 af 12./4. 33.
Um. J. No. 66 B. LO. DAN.

3 Gennemslag.
2 Bilag.

Da Handelen og Indførslen af Klipfisk hovedsagelig finder Sted over Genua, og da Generalkonsul Jensen jo er særlig kyndig paa dette Omraade, forelagde man ham i sin Tid det med Udenrigsministeriets ovenciterede Skrivelse fulgte Spørgeskema og har nu modtaget den i 3 Genparter vedlagte Besvarelse, til hvis Indhold man tillader sig at henvise.

Man skal dertil knytte hosfølgende Statistik over Indførselen af Klipfisk og Stokfisk i de sidste fem Aar, samlet og fordelt efter Oprindelseslande. Som det vil bemærkes, skelner den officielle Statistik først fra 1932 mellem Danmark og Island, men det kan siges, at den allerstørste Del af den indførte Klipfisk hidrører fra sidstnævnte Land. En Statistik over Indførselen fordelt efter Indførselshavne findes ikke, men som det fremgaar af de i Generalkonsul Jensens Oversigt ad B) givne Tal, gaar næsten hele Klipfiskeindførselen over Genua, Livorno og Neapel.

3 Gennemslag af nærværende Indberetning vedlægges.

(sign.) *J. C. W. Krause.*

Til UDENRIGSMINISTERIET.

Importen af Klipfisk og Stokfisk til Italien fordelt efter Oprindelseslande:

Klipfisk.	**1932**	**1931**	**1930**	**1929**	**1928**
Danmark	9.376	259.914	139.601	162.079	114.850
Island	191.026				
Frankrig	12.876	12.843	33.034	47.717	55.670
Storbritannien	4.133	9.608	12.362	15.921	12.592
Norge	53.785	62.298	50.026	131.834	96.689
Canada	68.759	55.078	63.524	49.886	99.505 (? 69.505)
De For. Stater	4.598	12.377	14.362	11.910	7.748
Andre Lande	10.169	3.123	580	1.250	1.349
Ialt	354.672	416.241	313.489	420.597	388.403
Stokfisk.					
Norge	109.680	87.624	112.336	128.032	120.202
Andre Lande	875	663	2.761	5.636	3.403
Ialt	110.555	88.287	115.097	133.668	123.605

Alle Angivelser i Kvintal.

CONSULAT DE DANEMARK
Genes, le.

Ad A. For at kunne besvare Spørgsmaalet maatte man skaffe sig Adgang til alle Konossementer, som er udstedt i de sidste 5 Aar, hvilket maa anses for at være umuligt. Det kan dog siges, at Saltfisk vinder mere og mere Indpas paa Bekostning af fuldvirket Fisk

Ad B.

Totalimporten til Genua, Livorno og Neapel udgjorde i	heraf med Skib direkte fra Island og Færöerne.
1932: 33.301 Tons	23.074 Tons
1931: 39.789 „	30.294 „
1930: 34.227 „	22.344 „
1929: 38.521 „	20.225 „
1928: 35.494 „	19.320 „

Ad C. Gennemsnitlige en gros Priser:

	1928	1929	1930	1931	1932
Isl. Labrador style	286	325	270	204	163
„ vasket og presset	220	302	256	187	157
„ Saltfisk smaa	230	290	244	160	140
„ „ stor	322	292	284	169	136

De opgivne Tal er Lire pr. 100 kg.

Ad D. Import af Klipfisk og Saltfisk er toldfri. Siden den 26. September 1931 betales dog 15% Værditold. Bytold er forskellig i de forskellige Byer, men udgør Maskimum 35. — Lire pr. 100 kg. Det betales 1 Lire pr. 100 kg. for visita sanitaria. Lagerleje i Darsena (Fiskehavnen) 0,60 Lire pr. 100 kg. for ½ Maaned, almindelig Fryselagerleje fra 2 til 5 Lire pr. 100 kg. pr. Maaned. Omkostninger alt indbefattet til fri Jernbanevogn Genua 6 Lire pr. 100 kg. Almindelig Jernbane- eller Caminiónfragt Genua til Norditalien eller Mellemitalien 5—6 Lire pr. 100 kg.

Ad E. Det kan ikke siges, at Dannelsen af den islandske Salgssammenslutning har haft en Stigning af Priserne til Følge. Da den sidste Sæsons Produktion netop paa Island var betydelig mindre end Sæsonen forud, maa det antages, at Priserne vilde have forbedret sig i Kraft af den mindre Produktion. Iaar lader Produktionen til at blive større end i Fjor, og hvis de gunstige Fangstresultater vedbliver, saaledes at Kvantummet til Eksport bliver større end Ifjor, skal det saa vise sig, om Salgssammenslutningen paa Island vil være i Stand til at afsætte hele Produktionen uden at nedsætte Priserne. Dannelsen af Salgssammenslutningen paa Island har haft en Dannelse af en Slags Importunion i Italien til Følge som udelukkende har købt sine Fisk paa Island. Denne Ordning har virket nogenlunde tilfredsstillende, men da det største Importfirma i Italien ikke var Medlem af den italienske Sammenslutning, og da dette Firma hovedsagelig indførte Fisk fra andre Produktionslande saasom Færøerne, Grønland

og Labrador, var det umuligt for de samarbejdende Sammenslutninger at drive Priserne i Vejret efter Behag.

Loven af 5. December 1932 og Forslag til Lov om 5 % Eksporttold paa Fisken, som solgtes udenom Sammenslutningen paa Island, har haft til Følge en voldsom Reaktion her i Landet, da man deri ser et Trustforslag, og kompetente Kredse her i Landet har ledet den italienske Regerings Opmærksomhed paa disse Omstændigheder.

Ad F. Den færøske Saltfisk anses for at være det bedste Produkt, som kendes hernede. Derimod finder man, at fuldvirket Fisk fra Færøerne ikke er tør nok, og denne Vare er derfor mindre eftertragtet.

Ad G. Kun i Amerika, New Foundland og Labrador har man brugt Fade a 4/5 ctw., drums a ½ ctw. og Kasser a ½ ctw., men denne Emballage kan ikke anbefales for færøsk Fisk. Af Fisk i mindre Pakker uden Skind og Ben indføres kun Bagateller.

Ad H. Reklame bruges slet ikke i denne Branche her i Landet.

Ad I. Kun eet Importfirma befatter sig udelukkende med Tør- og Saltfisk, de øvrige befatter sig ogsaa med Import af andre Fødevarer, og mange importerer Saltfisk som Biartikel. Kun i Neapel og Messina har man Udsalg, som udelukkende sælger blødet Tør- og Saltfisk. Importørerne sælger gennem Agenter til Grossister i Indlandet og disse til Detailhandlerne, hvoraf der findes tusindvis i Landet.

Ad J. Nej.

Ad K. Af de store Byer er Neapel den førende, men ellers spises Saltfisk mest i Landdistrikterne. Den overvejende Del af Forbrugerne bestaar af det mindre formuede Samfundslag, men en Del spises ogsaa af velhavende Folk som en Afveksling. Hovedmarkedet for hele Italien ligger i Genua.

GRÆKENLAND

Oplysninger om Klipfiskemarkedet til Brug for Færöernes Lagting.
Um. Nr. 28 af 12/1—1933.
Um. Journal Nr. 66 B. 10 Danm.
8 Bilag.

Indbyggerantal: 6.203.000.
Hovedindførselshavne: Piræus, Patras, Calamata, Volo og Saloniki.

	1932	1931	1930	1929	1928	
Totalimporten:	8.852	8.780	8.213	8.927	9.889	(Tons)
Hertil Saltfisk:	5.126	6.644	5.259	7.487	5.979	(„)

Gennemsnitligt Forbrug af	Klipf.	pr.	Individ	pr.	Aar	(1932):	ca.	1,4	kg.
„ „ „	Saltf.	„	„	„	„	„ :	„	0,8	„
„ „ „	Klipf.	„	Husstand	„	„	„ :	„	5,5	„
„ „ „	Saltf.	„	„	„	„	„ :	„	3,1	„

Den procentvise Fordeling af Importen efter Oprindelseslande (1932)

Klipfisk.

Danmark	9,4 %
Island	15,2 „
New Foundland	38,3 „
U. R. S. S	11,5 „
Storbritanien	5,8 „
Frankrig	18,3 „
Andre Lande	1,5 „
Ialt	100,0 %

Saltfisk.

Storbritanien	41,2 %
Tyrkiet	24,6 „
Portugal	17,5 „
Spanien	5,0 „
U. R. S. S.	2,8 „
Holland	3,6 „
Andre Lande	5,3 „
Ialt	100,0 „

Told og Transportomkostninger. Se Generalkonsul G. Manussis Indberetn.
Priser. Se samme.

Bemærkninger: Spørgsmaalet Kompensation bør sikkert følges med stor Opmærksomhed, ikke mindst efter at Norge har akcepteret Betaling i Varer. Man bemærker, at den danske Gesandt har drøftet Problemet med den *islandske* Kommitterede samt med „UNION"s Repræsentant i Athen.

(Den i Statistikken omtalte poissons sales omfatter næppe udelukkende det, vi forstaar ved Saltfisk.)

KGL. DANSK GESANDTSKAB
for Grækenland
p. t. Istanbul, den 11. Maj 1933.

No. 64.
Oplysninger om Klipfiskemarkedet til Brug for Faerøernes Lagting.
U. M. No. 28 af $^{13}/_{4}$—33.
U. M. Journal No. 66. B. 10. Dan.
8 Bilag.

Gesandtskabet har herved den Ære at fremsende Indberetninger af 27. f. M. fra Konsulatet i Athen og af 28. f. M. fra Vicekonsulatet i Kandia (Kreta), vedrørende Importen af Klipfisk.

Fra Konsulaterne i Piræus, Patras og Saloniki er endnu ingen Indberetninger modtaget, men de skal blive fremsendt saa snart de modtages. Konsulatet paa Korfu er ogsaa tilskrevet, men denne Havn turde være uden Betydning i nærværende Henseende.

Gesandtskabet har ikke ment at burde foretage en Oversættelse og en Bearbejdelse af Indberetningerne, da man ikke er i Besiddelse af det dertil fornødne Kendskab til Klipfiskehandelens tekniske Detailler.

Det tilføjes, at Spørgsmaalet om et Kompensationsarrangement, som kan sætte de græske Importører i Stand til at betale med Varer i Stedet for med fremmede Devisor, vistnok, som af Konsulatet i Athen bemærket, ikke i længere Tid vil undgaa at komme op. Under mit Ophold i København drøftede jeg dette Spørgsmaal med den islandske Kommitterede, Hr. Krabbe, ligesom jeg senere har drøftet det i Grækenland med Repræsentanten for Foreningen af islandske Klipfiskeimportører, Hr. Thordur Albertsson (se Gesandtskabets Indberetning No. 63 af $^{25}/_{4}$ d. A.). Saavidt jeg forstod, vilde der ingen principielle Hindringer være fra islandsk Side for et saadant Kompensationsarrangement, der vel særlig maatte omfatte Tobak, Vin og Rosiner.

3 Gennemslag af nærværende Beretning med Bilag vedlægges.

(Sign): *P. Schou.*

OVERSÆTTELSE

Bilag I til Indberetn. No. 64 af 11. Maj 1933 fra Gesandtskabet i

A T H E N

CONSULAT DE DANEMARK
No. 88.

Athen, d. 27. Apr. 1933.

Herr Gesandt.

Jeg har herved den Ære at svare paa Deres Brev af 21. ds., hvori De beder mig om Oplysninger ang. Importen af Klipfisk i Grækenland.

A. — *Statistik.* — Jeg er i Færd med at fremskaffe de statistiske Tal fra „Ministére de l' Economie National", men imidlertid meddeler jeg Dem de Oplysninger, som jeg straks har samlet:

Importen af Klipfisk til Grækenland andrager ca. 9000 Tons om Aaret og fordeler sig som følger:

2200	Tons	af	islandsk	Oprindelse
3800	„	fra	New Foundland (Labrador)	
1800	„	af	fransk Oprindelse	
1200	„	„	russisk	„ (U. R. S. S.)

B. — Den vigtigste Indførselshavn er *Piræus*, og derefter følger *Patras*, *Calamata*, *Volo* og *Saloniki*, men Fordelingen paa disse Havne er mig ikke bekendt.

C. — Hvad angaar Priserne, har disse været som følger i det forløbne Aar (1932) — Varen købt cif — til Piræus eller Patras:

Islandsk Klipfisk	á 19/-d. pr. Balle (50 kg)
Labrador style	á 19/-d. „ „ „
Saltfisk, vasket og presset	á 17/-d. „ „ „
„ , „raa" (vaad og saltet)	á 14/-d. „ „ „
En fransk Specialtype, bearbejdet for det græske Marked	á 17/-d. „ „ „

Til disse Priser skal lægges Told — 1.05 Drs. pr. Kg. — og Differencen mellem en gros Priser — som er 1.00 Drs. pr. oke (1,28 kg.) eller 055 Drs. pr. kg. For at finde Detailprisen skal yderligere lægges 0,55 Drs. pr. kg. Disse Priser er ens for hele Aaret, en lille Smule lavere i Fiskemaanederne (Foraaret).

NB. Den franske Fisk og den, der stammer fra Labrabor, viser ikke noget Svind udover det oprindelige, medens den Fisk, der er af islandsk og norsk Oprindelse, udviser et Svind paa ca. 8% i Sammenligning med Vægten ved Indladningen. — Ang. den Fisk, der er af russisk Oprindelse, bliver Vejning foretaget i Bestemmelseshavnene.

D. — Indførselstold og afgifter beløber sig til ialt 1.05 Drs. pr. kg., og Transportomkostningerne er indbefattet i Køb-Prisen, idet denne jo var cif. til Piræus eller anden Havn i Grækenland.

E. — Ang. Virkningerne af den nye islandske Foranstaltning, hvorefter Eks-

porten — fra Juni Maaned 1932 — er blevet effektueret gennem een Central (UNION), har man ladet mig forstaa, at denne Foranstaltning har fremkaldt Modstand fra Købernes Side.

Et af Importhusene, der har specialiseret sig i Import af Klipfisk, M. MAMAIS & ADAMIS, Piræus, (med Filialer i Alexandria og Port Said) meddeler mig, at de har en Retssag løbende om den Summa af 4500 £ mod den islandske „UNION", fordi den med Damperen „Bringitte Sturm" havde sendt til dem et Kvantum paa 350 Tons Klipfisk, som efter Ankomsten viste sig at være rødlig og uegnet til Konsum, og dette Parti er blevet reeksporteret til Alexandria. Rekursdokumenterne har været oversendt til den græske Legation i Berlin.

F. — Nævnte Hus har, ifølge de Underretninger det har givet mig, importeret 36000 Baller à 50 kg. af islandsk Klipfisk (til Piræus) i Perioden $^{1}/_{12}$—31 $^{1}/_{12}$—32, men nu importerer det norsk Fisk fra Firma „LOFOTEN" hvis Agent det er — under Forudsætning af, at Norge accepterer Kompensation, d. v. s. at den importerede Klipfisks Værdi udlignes med Værdier i hellenske Produkter. — Frankrig accepterer ogsaa Kompensation, og man tilføjer her, at den franske Fisk af nævnte Specialtype er efterspurgt her for græske Varer.

G. — New Foundland har fornylig sendt Fiskeridirektøren til Grækenland for at studere Spørgsmaalet: Import af Labrador-Fisk, som snart i lang Tid er blevet indført til Grækenland, og man har besluttet at tilvirke Fisken „vaad-saltet" efter islandsk Mønster. Labrador-Fisken forsendes almindeligvis i Baller paa 5 kg. og i „Tønder" paa 5 cwts., medens den norske er emballeret i Kasser paa 100 kg. og 80 kg. — Mindre Pakninger uden Hale og Finner finder ingen Købere paa det græske Marked.

H. — Her gør man ikke nogen Reklame for Salget af Klipfisk, men det er at tilføje, at U. R. S. S. gør alt muligt for at indføre russisk Fisk til Grækenland i ikke forarbejdet Stand; Forarbejdelsen bliver foretaget af Fabrikken Karellas. - Frankrig yder Fiskeeksportørerne en Eksportpræmie paa 80 Francs pr. 100 kg.

I. — Handelen med Klipfisk foregaar gennem visse Importhuse, som forsyner Grossererne med Kolonialvarer, og fra disse Grosserere køber Detailhandlerne de Kvanta, der er nødvendige til Konsumens Tilfredsstillelse.

J. — Publikum har Tendens til at bede om fransk Klipfisk, som tidligere udelukkende blev indført til Grækenland, og i Betragtning af, at Forbruget særlig falder paa Arbejderklassen og Landbefolkningen, er disse ringere Kvaliteter fortrinsvis efterspurgte.

K. — Den Procentdel af Befolkningen, som maa antages at konsumere Klipfisk, er ikke kendt. Denne Vare bliver bedst solgt i Vintermaanederne, grundet paa at man ikke kan faa fersk Fisk i tilstrækkelig Mængde. Ligeledes er Efterspørgselen stærkest i de fattige Befolkningskredse og i Landbefolkningen i det indre af Landet.

Forøvrigt har man fortalt mig, at de græske Klipfiskeimportører har gjort Skridt til hos „la Banque de Grece" om ikke at tillade Betaling for denne Vares Værdi i Deviser, i Betragtning af at man er begyndt at indføre denne Artikel fra Norge, som accepterer Betaling med hellenske Produkter.

Den første Sending af norsk Klipfisk er kommet den 4 April, den anden Sending i Gaar (26. April.)

Jeg har den Ære.....osv.

(Sign): *G. Mannssi*, Generalkonsul.

Oplysninger vedr. „Union".

København d. 7/8 1933.

Herr Minister F. le Sage de Fontenay
Reykjavik,
Island.

Da jeg for Tiden er beskæftiget med at udarbejde visse Forslag til Ændringer i den færøske Eksport af Klipfisk og Saltfisk, skal jeg høfligst anmode Ministeren om Besvarelse af vedlagte Spørgeskema.

Jeg gør opmærksom paa, at nævnte Forslag — efter Opfordring af Færøernes Folketingsmand, Herr A. Samuelsen, skal tilstilles Lagtinget i den kommende Samling, der begynder 29. Juli.

Efter Anmodning af Hr. Samuelsen er der af Udenrigsministeriet indhentet omfattende Oplysninger paa det sydeuropæiske Marked om Salget af Klipfisk og Saltfisk. Af disse Oplysninger, der efter Aftale tilstilles mig, fremgaar det, at den islandske Salgssammenslutning, UNION, spiller en betydelig Rolle paa det sydeuropæiske Marked, hvorfor jeg vilde være Ministeren taknemmelig, om min Redegørelse til Lagtinget kunde bilægges Besvarelsen af vedlagte Spørgeskema.

Da Lagtinget som nævnt aabner 29. Juli, skal jeg høfligst anmode Ministeren om at fremsende Besvarelsen snarest beleiliget.

Ærbødigst

Jens Chr. Johannesen.

Bilag I.

A. — Paa hvilken økonomisk Basis hviler *Union?*
1. Hvorledes er (Anlægs- og) Driftskapital tilvejebragt?
2. Under hvilken Selskabsform drives *Union?*
3. Hvem har Ansvar for Selskabets Drift?
4. Kontraherer de enkelte Interessenter for et bestemt Tidsrum?
5. Er den islandske Stat engageret med Kapital i *Union?* (I bekræftende Fald: Hvorledes er Staten repræsenteret i *Union?*)

B. — Hvorledes foregaar Salget og Afregning mellem Producent og *Union?* (a conto-Afregning straks eller endeligt Salg og Afregning med det samme?)

C. — Er Repræsentanterne i Spanien, Italien og Grækenland udsendt af *Union?*

D. — Beskæftiger *Union* sig med andet end *Salg* af Klipfisk og Saltfisk, f. Eks med Tilvirkning?

E. — Hvor mange Firmaer har solgt udenom *Union* i det forløbne Aar (Juni 1932—Juni 1933)? Hvor stor en Del af Produktionen er skønsmæssigt solgt udenom *Union?*

F. — Hvad gaar Loven af 5. December 1932 ud paa?

G. — Hvorledes bedømmes Salget og Salgsmulighederne efter at *Union* blev dannet? Har Centraliseringen af Eksporten haft større Priser til Følge?

København, S., den 7. Juni 1933.

DANMARKS REPRÆSENTATION
I ISLAND.

Reykjavik, den 4. Juli 1933.

I Besvarelse af det med Deres Skrivelse af 7. f. M. vedrørende Sammenslutningen af islandske Fiskeproducenter fulgte Spørgeskema meddeler Gesandtskabet herved følgende:

ad A. Sammenslutningen er et paa kooperativ Basis hvilende frivilligt Forbund af islandske Fiskeproducenter. Den har ingen egen hverken Anlægs- eller Driftskapital, ligesom den heller ikke drives under nogen Selskabsform, bl. a. for at undgaa Beskatningsspørgsmaalet. Ansvaret for Sammenslutningens Drift er hos Direktionen, der for Tiden bestaar af 3 administrerende Direktører og to tilsynshavende, henholdsvis fra Islands Landsbank og fra Útvegsbanken. Sammenslutningens enkelte Medlemmer binder sig for et Aar ad Gangen og forpligter sig i dette Tidsrum til at give Direktionen udelukkende Fuldmagt til at sælge al den Fisk, som de i Øjeblikket maatte ligge inde med eller i Løbet af Aaret maatte komme i Besiddelse af. Den islandske Statskasse er ikke økonomisk engageret i Sammenslutningen.

ad B. Afregning sker kun ved endeligt Salg, saasnart Skibet med vedkommende Medlems Ladning afgaar.

ad C. Repræsentanterne i Italien og Grækenland er sole agents, udsendte af Sammenslutningen.

Paa de øvrige Pladser benytter Sammenslutningen sig af lokale Agenter.

ad D. Sammenslutningen beskæftiger sig udelukkende med Salg af Fisk.

ad E. Saavidt vides er der kun ganske enkelte mindre Firmaer i Havnefjord og paa Vestmanøerne, der, financieret af et engelsk Selskab, har solgt udenom Sammenslutningen. Man anslaar det Kvantum, der er solgt udenom Sammenslutningen til ca. 50.000 Skippund (1 Skpd. = 160 kg tørret — virket — Fisk.)

ad F. Oversættelse af Loven af 5. December 1932 vedlægges.

ad G. Det er den almindelige Mening, at Sammenslutningens Virksomhed har haft en gavnlig Indflydelse paa Salget, ligesom det synes at være givet, at Prisniveauets Højnelse straks efter Sammenslutningens Dannelse og senere Stabilitet maa tilskrives Eksportens Contralisering.

Det kan tilføjes, at Sammenslutningen har vakt almindelig Tilfredshed hos Producenterne, der ved Salgets Centralisering undgaar Risikoen ved den frie Konkurrence med den dermed i Forbindelse staaende Fare for Underbud, ligesom Kommissions-Salg af større Partier Fisk og Usikkerheden med, hvilken Pris der opnaas ved den endelige Afregning, undgaas. Som bekendt blev Sammenslutningen oprindeligt dannet for at komme over Vanskelighederne ved Salget af det forløbne Aars Produktion, men der er almindelig Stemning blandt Producenterne for at fortsætte Samarbejdet.

(sign.) *R. Kier.*
Chargé d'Affaires a. i.

DANMARKS REPRÆSENTATION
I ISLAND.

Midlertidig Lov

om Bemyndigelse for Regeringen til at gribe ind med Hensyn til Salg og Eksport af Fiskeproduktionen i Aaret 1933.

Vi Kong Christian den Tiende, af Guds Naade Konge til Island og Danmark etc. etc.

Gøre Vitterligt: Vor Justits- og Fiskeriminister har meddelt os, at at det er nødvendigt at Regeringen midlertidigt erholder Bemyndigelse til at gribe ind med Hensyn til Salg og Eksport af Fiskeproduktionen i Aaret 1933, med det Formaal at sikre og stabilisere det Samarbejde blandt Fiskeredere, der paabegyndtes i Aar og foranledigede Oprettelsen af Islandske Fiskeproducenters Salgssammenslutning. Dersom Salg og Eksport af ny Fisk er fuldstændig fri, er der Sandsynlighed for at det vil forarsage Prisfald paa ældre Fiskebeholdninger, men især dog af ny Fiskeproduktion. Et saadant Prisfald vilde for Salgssammenslutningen medføre kommende Farer baade udefra og indefra, der sandsynligvis vilde ødelægge denne Sammenslutning fuldstændig og paa denne Maade volde islandske Producenter stor Skade, baade dem, der har Fiskebeholdninger liggende i Landet, men dog navnlig forventede Ejere af ny Produktion.

Da Tilstandene nu er saaledes som foran anført, mener Vi at der er en streng Nødvendighed for at udstede en midlertidig Lov herom, ifl. § 23 i Forbuodsloven af 18. Maj 1920.

Derfor byder Vi og bestemmer saaledes:

§ 1.

Ministeren bemyndiges til at anordne, at der i Tiden fra 1. Januar til 1. April 1933 ikke maa eksporteres eller sælges til Udlandet saltet Fisk, hvad enten den er tilvirket eller utilvirket, dersom den er bragt i Land efter 1. Januar 1933, uden Samtykke fra islandske Fiskeproducenters Salgssammenslutning.

§ 2.

Overtrædelse af det ifølge § 1 givne Forbud straffes med Bøder paa indtil 25 Kr. for hvert Skippund af Fisk, der er blevet eksporteret eller solgt.

Overtrædelser af nærværende Lov skal behandles som almindelige Politisager.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft straks.

Hvorefter alle vedkommende sig have at rette.

Givet paa Christiansborg, den 5. December 1932.

Under Vor kongelige Haand og Segl.

Christian R.

Olafur Thors.

Bilag 5.

Vejledning

for

Kommunernes Regnskabsførelse.

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1938

Betænkning

i

Lagtingssag Nr. 133/1933:

(Roknskapir kommunana).

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Affattelse af Vejledning for Kommunernes Regnskabsførelse. Sagen er forelagt Lagtinget af Amtet ved Skrivelse af 28. Juli 1933.

I Lagtingssamlingen 1932 — se Lagtingstidende 1932, Side 201 — vedtog Tinget nærmere Regnskabsregler for Kommunerne, hvilke Regler skal være gældende fra 1. Januar 1934.

Det vedtoges samtidig at bemyndige Amtmanden sammen med Lagtingsrevisor at affatte nærmere Vejledning for Regnskabsførelsen.

Der foreligger nu et af Amtmanden affattet Udkast til Vejledning.

Udvalget, der har gennemgaaet Udkastet og forhandlet med Lagtingsrevisor, skal foreslaa Tinget at godkende det foreliggende Udkast, dog med den Ændring, at Kassebogen føres i 2 Afdelinger, Afdeling A. over Indtægter og Afdeling B. over Udgifter, forsynet med Rubrikker for alle Regnskabsposter.

Regnskabsreglerne med Vejledning foreslaas trykt og snarest udsendt til samtlige Forstanderskaber.

Man skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Den af Amtmanden udarbejdede Vejledning for Kommunernes Regnskabsførelse godkendes med de foran foreslaaede Ændringer.

2) Regnskabsreglerne (optrykt i Lagtingstidende 1932 Side 201), samt den i Pkt. 1 nævnte Vejledning vil være at trykke og omgaaende at udsende til samtlige Forstanderskaber.

Det kommunale Udvalg, den 16. August 1933.

K. Djurhuus. *M. Samuelsen.* *S. P. Zachariasen.*

Bilag A.

I Lagtingssamlingen 1928 indkom der fra Færø Amt en Henstilling om, at Lagtinget giver de kommunale Forstanderskaber nærmere Instrukser for Kommunernes Regnskabsførelse.

Sagen blev udsat til 1929, jfr. Lagtingstidende 1928, Side 116.

I Lagtingssamlingen 1929 blev det besluttet at indhente Erklæring fra samtlige Forstanderskaber og forøvrigt udsætte Sagen til det følgende Aar, se Lagtingstidende 1929, Side 172.

Til Lagtingssamlingen 1930 var der indkommet Erklæring fra 25 Forstanderskaber. Sagen blev imidlertid paany udsat, jfr. Lagtingstidende 1930, Side 200.

I Lagtingssamlingen 1931 blev Sagen paany udsat, se Lagtingstidende 1931, Side 165.

Sagen er derefter atter i Aar forelagt Lagtinget.

Det af Amtmanden i 1928 fremsatte Forslag er saalydende:

„A. Der skal føres en Kassebog over Kommunens Indtægter og Udgifter.

1. Kassebogen maa kun anvendes for et Regnskabsaar.

Den skal altid være ført a jour og Ind- og Udbetalinger forsynet med Datoangivelse.

2. Kassebogen skal indsendes til Amtet sammen med Regnskabet.

B. Fortegnelse over *Restancer*, der overføres til det kommende Aars Regnskab, skal vedlægges Regnskabet efter at være gennemgaaet og sammenholdt med de vedkommende Hovedbilag. Fortegnelsen underskrives af det samlede Forstanderskab.

C. 1. Forstanderskaberne bør jævnlig foretage Kasseeftersyn.

Om hvert Kasseeftersyn bør der ske Tilførsel i Forhandlingsprotokollen og i Kassebogen.

2. Naar Aarsregnskabet er afsluttet, vil der *altid* være at foretage Kasseeftersyn, eventuelt i Forbindelse med de kommunale Revisorer. Ved dette Kasseeftersyn maa det nøje paases, at Beholdningen efter det afsluttede Regnskab stemmer med Beholdningen efter den afsluttede Kassebog. Den foreliggende Kassebeholdning skal da stemme med den nye Kassebogs Udvisende. Om det her omtalte Kasseeftersyn vil der være at meddele Aarsregnskabet Paategning.

D. Regnskabet indsendes til Amtet inden 15. Maj efter forud at have været fremlagt til Eftersyn for Kommunens Beboere i 14 Dage".

Det fremgaar af de fra Forstanderskaberne i 1930 indkomne Erklæringer, at Amtets Forslag bliver tiltraadt paa nær Bestemmelsen i Punkt A, 2 om, at Kassebogen skal indsendes til Amtet sammen med Regnskabet, hvilket de paagældende Forstanderskaber finder upraktisk, da det hyppigt forekommer, at tidligere Posteringer skal efterses til Vejledning for senere Ind- og Udbetalinger.

Enkelte Forstanderskaber finder ogsaa Forslagets Punkt B, sidste Punktum, om, at Restancelisten skal underskrives af det samlede Forstanderskab, for ulgennemførligt, da det netop paa den Tid af Aaret, da Restancelisten affattes, er almindeligt, at Forstanderskabsmedlemmer kan være bortrejst til Skibsfiskeri.

Da Lagtinget ifølge Landkommunallovens § 34 har almindeligt Tilsyn med Forstanderskabernes Forvaltning, er det naturligt og maaske endda for enkelte Kommuners Vedkommende paakrævet, at Tinget fastsætter bestemte

og ensartede Regler for Kommunernes Regnskabsførelse, og skal Udvalget derfor tillade sig at foreslaa følgende.

A. Der bør føres en *Kassebog* over Kommunens Indtægter og Udgifter. Kassebogen bør være indrettet efter Kolonnesystemet med særskilte Rubrikker for alle vigtigere Regnskabsposter og forsynet med foruden de ordinære Blade tillige Blade til Gennemslag. Kassebogen skal altid være ført à jour og Ind- og Udbetalinger forsynet med Datoangivelse. Kassebogen bør saavidt muligt afsluttes den 31. December. Skulde Beløb imidlertid indføres i Kassebogen efter denne Dato, bør det ske paa den Maade, at Beløbet føres pr. 31/12 med særlig Angivelse af den faktiske Ind- eller Udbetalingsdag. Amtmanden bemyndiges til sammen med Lagtingsrevisoren at bestemme Indretningen af saadanne Kassebøger, samt meddele Forstanderskaberne, hvor de kan købes.

I de Kommuner, der holder Inkassatorer, bør det paases, at disse afregner med Formanden, eventuelt Kassereren, mindst én Gang maanedlig, forsaavidt der maatte være inkasseret Beløb.

B. Der bør føres en *Hovedbog* over Kommunens samtlige Skatteydere, saaledes, at hver Skatteyder har sin Konto i Hovedbogen, hvori den den paagældende paalignede Skat opføres i en Rubrik, der benævnes „Paalignet Skat", medens betalte Skattebeløb føres i en anden Rubrik, der benævnes „Betalt Skat" med Angivelse af Betalingsdato.

C. 1. Fortegnelse over *Restancer*, der overføres til kommende Aars Regnskab, skal vedlægges Regnskabet efter at være gennemgaaet og sammenholdt med Hovedbogen, idet Hovedbogens Saldoer skal svare til Posterne i Restancelisten. Attest herom paaføres Restancelisten og underskrives af Forstanderskabets Formand sammen med de tilstedeværende Forstanderskabsmedlemmer, samt, for saa vidt der holdes Regnskabsfører, da tillige af denne.

2. Der bør vedlægges Aarsregnskabet en Fortegnelse over samtlige de Beløb, som Kommunen skylder, med Angivelse af, hvorfra Gælden hidrører.

D. 1. Saavel Forstanderskaberne som Lokalrevisor bør jævnlig foretage Kasseeftersyn.

Om hvert Eftersyn bør der ske Tilførsel i Forhandlingsprotokollen og i Kassebogen.

2. Naar Aarsregnskabet er afsluttet, vil der *altid* være at foretage Kasseeftersyn i Forbindelse med den lokale Revisor. Ved dette Kasseeftersyn maa det nøje paases, at Beholdningen efter det afsluttede Regnskab stemmer med Beholdningen efter den afsluttede Kassebog, herunder bør det ogsaa paases, at Kassebogens Konti stemmer med Regnskabets Konti. Den foreliggende Kassebeholdning skal da stemme med den afsluttede samt den til næste Regnskab overførte Beholdning.

Om det her omtaldte Kasseeftersyn vil der være at meddele Aarsregnskabet Paategning.

3. Lagtingsrevisor er bemyndiget til at foretage Kasseeftersyn, naar han finder dette ønskeligt.

E. Havnevæsenets Bøger og Regnskaber føres saaledes som disse hidtil er ført. Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanes til Havnen uvedkommende Formaal. Havnevæsenets Bestyrelse er pligtig at paase, at der ikke gives Henstand med de Havnen tilkommende Afgifter. Skulde Restancer imidlertid være ældre end 6 Maaneder, maa der vedlægges Regnskabet særlig Redegørelse for hver enkelt Post.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

F. Elektricitetsværkets Regnskaber og Bøger føres efter de hidtil gældende Regler og Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanes til Elektricitetsværket uvedkommende Formaal. Henstand med forfaldne Ydelser til Værket maa ikke gives ud over hvad det for Værket gældende Reglement hjemler.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

G. Samtlige Regnskaber afsluttes saa betids, at de kan være afleverede til Lokalrevisor *senest* 15. Februar og indsendes til Amtet *senest* 15. Maj efter forud at have været fremlagt til Eftersyn for Kommunens Beboere i 14 Dage. Attest fra Kundgøreren om Fremlæggelsen vil være at vedlægge Regnskabet.

Samtidig som Regnskabet afleveres til Lokalrevisor — altsaa senest 15. Februar — skal Regnskabsaarets Kopiblade udtages af Kassebogen og indsendes til Amtet.

Bemærkninger til foranstaaende:

Udvalget har ikke ment det nødvendigt at kræve selve Kassebogen indsendt sammen med Regnskabet, men finder det indtil videre tilstrækkeligt betryggende med den Kontrol, der er anført i Forslaget. Med Hensyn til Havnevæsenets og Elektricitetsværkernes Regnskaber har man ikke ment det nødvendigt for Tiden at foreslaa nogen Ændringer i den hidtil anvendte Regnskabsførelse, idet man fra Lagtingets Revisor, Winther, har faaet oplyst, at den omtaldte Regnskabsførelse for Tiden maa anses for at være tilstrækkelig betryggende.

Da det kan formodes, at en Gennemførelse af de foreslaaede Regnskabsregler til at begynde med vil kunne komme til at forvolde enkelte Forstanderskaber Vanskeligheder, skal Udvalget tillade sig at foreslaa, at Amtmanden sammen med Lagtingsrevisor bemyndiges til at affatte i Overensstemmelse med Forslaget nærmere Vejledning for Regnskabsførelsen. Desuden henstilles, at Lagtingsrevisor i saa stor Udstrækning som muligt personlig vejleder de Forstanderskaber, der maatte ønske saadant.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Der fastsættes de forannævnte under Punkt A—G foreslaaede Regler med Hensyn til Kommunernes Regnskabsførelse.
2) Amtmanden bemyndiges til sammen med Lagtingsrevisor at affatte nærmere Vejledning for Regnskabsførelsen i Overensstemmelse med foranstaaende Regler.
3) Lagtingsrevisor opfordres til at være de Forstanderskaber, der maatte ønske dette, behjælpelig med Gennemførelsen af de fastsatte Regler. Amtmanden bemyndiges til i hvert enkelt Tilfælde at fastsætte Lagtingsrevisors Honorar for det Arbejde, han maatte udføre i Anledning af disse Bestemmelser.
4) Disse Regler skal være indført i samtlige Kommuner senest 1. Januar 1934.

Bilag B.

I Overensstemmelse med Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1932 udfærdiges herved nedenstaaende Vejledning for Kommunernes Regnskabsførelse:

A. Der føres en *Kassebog* i 2 Afdelinger over henholdsvis Kommunens A Indtægter og B Udgifter, indrettet efter Kolonnesystemet med særskilte Rubrikker for alle Regnskabsposter.

Desuden findes en Rubrik for „Indbetalt ialt" og en for „Udbetalt ialt", i hvilke henholdsvis samtlige Indtægter og Udgifter sammentælles.

Kassebogen er foruden med de ordinære Blade tillige forsynet med Blade til Kopier.

I Henseende til Orden og Nøjagtighed ved Kassebogens Førelse maa følgende Regler iagttages:

a. Bogen skal føres med Blækstift og Anvendelse af Kalkérpapir, saaledes at Genparten af Kassebogens Blade bliver en nøjagtig Kopi af den paagældende Side i Kassebogen. Fejlnoteringer maa rettes ved let Overstregning og ved Notering af ny Tal og paa en saadan Maade, at det overstregne dog bliver læseligt, eller eventuelt ved Ompostering; det følger heraf, at Radering og Benyttelse af Radérvand ikke maa finde Sted. Kassebogen skal altid være ført a jour.

b. Indførelsen i Kassebøgerne maa naturligvis først finde Sted, naar Ind- eller Udbetaling faktisk har fundet Sted; enhver Ind- og Udbetaling forsynes med Datoangivelse, og det bør være en ufravigelig Regel, at Ekspeditionen noteres under den Maaned og Dato, paa hvilken den vitterlig har fundet Sted.

c. Kassebogen føres iøvrigt saaledes, at enhver Indbetaling af rede Penge, Checks, Postindbetalinger o. l. straks indføres ved Ekspeditionen som et Led i denne; det samme skal gælde med Hensyn til Udbetalingerne.

d. Det hører endvidere til god Orden, at der i Kassebogen, efterhaanden som Siderne er taget i Brug, ikke findes aabentstaaende Sider eller Dele af saadanne. Sker det, at en hel Side overspringes, skal den ved Paaføring af en Skraastreg eller paa anden Maade gøres uanvendelig til senere Tilføjelser.

e. Kassebogen bør saavidt muligt afsluttes den 31. December. Skulde Beløb imidlertid indføres i Kassebogen efter denne Dato, bør det ske paa den Maade, at Beløbet føres pr. 31. December med særlig Angivelse af den faktiske Ind- eller Udbetalingsdag.

Hvis Afslutningen ikke sker pr. 31. December maa Kassebeholdningen ved Aarsafslutningen opføres *indenfor* Linien, saaledes at Regnskabsførerens Tilsvar fremkommer ved at sammenlægge denne Kassebeholdning med de indgaaede Beløb og herfra trække de udgaaede Beløb.

I de Kommuner, der holder Inkassatorer, passes det, at disse afregner med Formanden, eventuelt Kassereren, mindst én Gang maanedlig, forsaavidt der maatte være inkasseret Beløb.

B. Der føres en *Hovedbog* over samtlige Kommuners Skatteydere saaledes, at hver Skatteyder har sin Konto i Hovedbogen, hvor den den paagældende paaligned Skat opføres i en Rubrik, der benævnes „Paaligned Skat", medens betalte Skattebeløb føres i en anden Rubrik, der benævnes „Betalt Skat" med Angivelse af Betalingsdato.

Med Hensyn til Hovedbogens Førelse gælder det under A. a. og b. anførte, dog at Bogen bør føres med Blæk. Bogen saldéres pr. den Dato Aarsregnskabet faktisk afsluttes.

C. 1. Fortegnelse over *Restancer*, der overføres til kommende Aars

Regnskab, skal vedlægges Regnskabet efter at være gennemgaaet og sammenholdt med Hovedbogen, idet Hovedbogens Saldoer skal svare til Posterne i Restancelisten. Attest herom paaføres Regnskabet og underskrives af Forstanderskabets fungerende Formand sammen med de tilstedeværende Forstanderskabsmedlemmer; sidstnævnte er pligtige at foretage en selvstændig Gennemgang af Hovedbogen og kan ikke lade sig nøje med Formandens Angivelse. Forsaavidt der holdes en Regnskabsfører, underskriver tillige denne.

2. Der vedlægges Aarsregnskabet en Fortegnelse over samtlige de Beløb, som Kommunen skylder, med Angivelse af, hvorfra Gælden hidrører.

D. 1. Saavel Forstanderskaberne som Lokalrevisor bør jævnlig foretage Kasseeftersyn.

Om hvert Kasseeftersyn bør der ske Tilførsel i Forhandlingsprotokollen og i Kassebogen.

2. Naar Aarsregnskabet er afsluttet, vil der *altid* være at foretage Kasseeftersyn I Forbindelse med den lokale Revisor. Ved dette Kasseeftersyn maa det nøje paases, at Beholdningen efter det afsluttede Regnskab stemmer med Beholdningen efter den afsluttede Kassebog, herunder bør det ogsaa paases, at Kassebogens Konti stemmer med Regnskabets Konti. Den foreliggende Kassebeholdning skal da stemme med den til næste Regnskab overførte Beholdning.

Om det her omtaldte Kasseeftersyn vil der være at meddele Aarsregnskabet Paategning.

3. Lagtingsrevisor er bemyndiget til at foretage Kasseeftersyn, naar han finder dette ønskeligt.

E. Havnevæsenets Bøger og Regnskaber føres saaledes som disse hidtil er ført. Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanes til Havnen uvedkommende Formaal. Havnevæsenets Bestyrelse er pligtig at paase, at der ikke gives Henstand med de Havnen tilkommende Afgifter. Skulde Restancer imidlertid være ældre end 6 Maaneder, maa der vedlægges Regnskabet særlig Redegørelse for hver enkelt Post.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

F. Elektricitetsværkets Regnskaber og Bøger føres efter de hidtil gældende Regler, og Beholdningen holdes strengt afsondret fra Kommunens andre Midler og maa ikke anvendes eller udlaanes til Elektricitetsværket uvedkommende Formaal. Henstand med forfaldne Ydelser til Værket maa ikke gives ud over hvad det for Værket gældende Reglement hjemler.

Kasseeftersyn foretages efter Reglerne i Punkt D 1 og 2.

G. Samtlige Regnskaber afsluttes saa betids, at de kan være afleverede til Lokalrevisor *senest* 15. Februar og indsendes til Amtet *senest* 15. Maj efter forud at have været fremlagt til Eftersyn for Kommunens Beboere i 14 Dage. Attest fra Kundgøreren om Fremlæggelsen vil være at vedlægge Regnskabet.

Samtidig som Regnskabet afleveres til Lokelrevisor — altsaa senest 15. Februar — skal Regnskabsaarets Kopiblade udtages af Kassebogen og indsendes til Amtet.

Regnskabet affattes efter samme Skemaer som hidtil.

2. For enhver I Regnskabet optaget Udgift samt i videst muligt Omfang for enhver Indtægt skal der foreligge behørig Dokumentation.

For Udgifternes Vedkommende maa denne foruden at oplyse den paagældende Udgifts Berettigelse, forsaavidt Udbetaling har fundet Sted,

tillige omfatte behørig Kvittering. I sidstnævnte Henseende kan, naar Indbetalingen er sket gennem Postvæsenet dettes behørig underskrevne og daterede Tilstaaelse for Beløbets Modtagelse tjene som Kvittering, og ved Bankoverførelse maa om fornødent Bankens skriftlige Erklæring anses for tilstrækkelig. Indtægter bør i videst muligt Omfang godtgøres ved Fremlæggelse af Følgeskrivelser, Indtægtsordrer, Fortegnelser, o. l.

Alle Regnskabsbilag maa være daterede og forsynede med Angivelse af hvilken Konto de vedrører; det maa betragtes som en Selvfølge, at de er stilede til Kommunen eller i hvert Fald indeholder Oplysning om, at de vedrører denne; forsaavidt Ydelsen ikke har fundet Sted i Henhold til uspecificeret Tilbud, maa Bilaget indeholde Specification af Kvanta, Sort, Enhedspriser, Dag- og Timetal, Betalingssatser m. v., Bilag for Lønninger, Honorarer o. l. maa oplyse det Tidsrum, de vedrører. Saafremt der rettes i Bilagene, bør det angives paa Bilaget, hvem der har foretaget Rettelsen.

Det bør til enhver Tid paases, at der ikke henligger større kontante Beholdninger end dem, der er nødvendige til forestaaende Udbetalinger, medens Kommunens Midler iøvrigt vil være at anbringe i Bank eller Sparekasse.

Alle Forstanderskabets Medlemmer er i Henhold til § 30 i Landkommunalloven af 28. Februar 1872 ansvarlige for de Kapitaler, Aktier og andre Ejendomme som tilhører Kommunen.

Saavel Kassebog som Hovedbog skal være autoriseret af Amtet. Bøgerne købes ved Henvendelse til H. N. Jacobsens Boghandel Thorshavn.

I Tvivlstilfælde vil Forstanderskaberne kunne faa fornøden yderligere Vejledning ved Henvendelse til Lagtingsrevisoren.

Bilag 6.

Betænkning

afgivet af

Det af Lagtinget i Henhold til Udvalgsbetænkning af 7. Oktober 1932 i Sag Nr. 110/1932 (Fiskivinna undir Grønlandi) nedsatte Udvalg.

THORSHAVN
AS. »FÆRØ AMTSTIDENDE«s BOGTRYKKERI
1933.

Den 7. Oktober afgav Lagtingets Fiskeriudvalg saalydende

Kontinuationsbetænkning:

I Forbindelse med den af undertegnede Udvalg den 29. August d. A. afgivne Betænkning i Lagtingssag Nr. 18/1932, skal man paa dertil given Foranledning anføre følgende:

Under det nu afsluttede Fiskeri for færøske Skibe i Farvandene ved Vestkysten af Grønland, er det endnu tydeligere end tidligere Aar kommen frem, hvor overmaade generende de nugældende Bestemmelser er for Færingernes Udøvelse af Fiskeriet dér.

Erfaringerne fra Sommerens Fiskeri har nemlig vist, at de store Torskestimer har staaet nær Land, inde paa Territoriet, hvor det er Færingerne forbudt at drive Fiskeri, medens der har været mindre Forekomster af Fisk udenfor den ved Lov Nr. 113 af 31. Marts 1932 fastsatte Grænse, dertil kommer ogsaa, at ugunstige Vejrforhold har virket generende for Udøvelsen af Fiskeriet.

Da der fra de færøske Skibe kun bliver fisket med Haandline, der ikke i nogen Maade kan virke ødende paa Fiskebestanden, og det maa anses naturligt, at der gives danske Statsborgere (færøske Fiskere) Adgang til at fiske overalt paa det danske Søterritorium ved Grønland, og dette Ønske er brændende overalt paa Færøerne, skal Udvalget tilraade, at Lagtinget meget indtrængende henstiller til Regeringen at udvirke, at der tillades danske Statsborgere at drive Haandlinefiskeri overalt paa Søterritoriet ved Grønland, eventuelt med Undtagelse af Vige og Fjorde. Da dette Farvand er af meget stor Udstrækning og der dér findes uhyre Fiskerigdomme, vil et saadant Fiskeri med Haandline kunne drives uden Skade for den grønlandske Befolkning, som den færøske Befolkning har al Agtelse for.

Der henvises forøvrigt til de vedlagte Skrivelser fra Føroya Skipara- og Navigatørfelag og Føroya Fiskimannafelag af henholdsvis 4. og 6. ds.

For det Tilfælde, at der fra Regeringens Side maatte ønskes ført Forhandlinger om Spørgsmaalet, skal Udvalget foreslaa, at Tinget hertil vælger et Udvalg paa 3 Medlemmer, til ogsaa at fremskaffe eventuelle yderligere Oplysninger.

At gældende Fredningsbestemmelser i enhver Henseende bliver respekteret fra de færøske Fiskeres Side burde være en Selvfølge. Fornøden Kontrol hermed kan nemt føres af en Fiskeriinspektion, som hvad selve Fiskeriet angaar forventes at udvise den størst mulige Forstaaelse og Hensynsfuldhed.

Udvalget skal herefter tillade sig at fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med indtrængende Anmodning om at udvirke, at der gives færøske Fiskere Tilladelse til at drive Haandlinefiskeri overalt paa Territoriet ved Grønland.
2) Der nedsættes et Udvalg paa 3 Medlemmer til at fremskaffe yderligere Oplysninger i Sagen og til om nødvendigt at føre Forhandlinger med Regeringen.

Til Medlemmer af det forannævnte Udvalg valgtes K. Djurhuus, A. Andreasen og Sigurd Poulsen.

Den 10. Oktober 1932 afholdt Udvalget konstituerende Møde og valgte K. Djurhuus til Formand.

Udvalget enedes om at fordele Arbejdet saaledes, at Andreasen og Poulsen indsamlede Oplysninger Nordenfjords, medens K. Djurhuus indsamlede Oplysninger Søndenfjords.

Den 20. December 1932 var Udvalget atter samlet til Møde.

Formanden oplyste, at han havde faaet fremskaffet Udskrifter af de over „Skarstein"s Besætning optagne Forhør vedrørende den Behandling, som det paagældende Skibs Besætning var bleven til Del efter Forliset ved Grønlands Vestkyst samt Afskrift af Rapport, optaget i Anledning af M/K „Samra"s Besøg ved Holstensborg den 14. August f. A.

Andreasen og Poulsen bemærkede, at de havde søgt indhentet Oplysninger Nordenfjords, men havde ikke faaet andet at vide, end hvad der forelaa oplyst for Lagtinget i Lagtingssamlingen 1932.

For Udvalget forelaa „Tingakrossur" Nr. 41 for den 28. September 1932 og Nr. 44 for den 19. Oktober s. A., hvor „Skarsteinssagen" er gjort til Genstand for nærmere Omtale.

De tilstedeværende Dokumenter blev gennemgaaet, hvorefter det enstemmigt vedtoges at anse de fremskaffede Oplysninger som fyldestgørende samt derefter affatte en Beretning til Forelæggelse for Lagtinget i Samlingen 1933.

Den 11. Januar 1933 holdt Udvalget paany Møde, idet Formanden ønskede at gøre Partiformændene bekendt med Udvalgets Arbejde, samt hvad der forelaa oplyst for dette.

Partiformænd Samuelsen, Patursson og Viðstein var kommen tilstede og blev gjort bekendt med det indsamlede Materiale.

De paagældende blev opfordret til at fremkomme med eventuelle Forslag for Udvalget.

Der blev ikke herunder fremsat noget Forslag fra de paagældendes Side.

Samuelsen og Patursson blev som Rigsdagsmænd anmodet om at holde Udvalget underrettet om, ifald de, under deres Ophold i Rigsdagen, maatte mene, at særlige yderligere Oplysninger, end der allerede forelaa, maatte være ønskelige.

Det bemærkes, at der ikke fra Regeringens Side er tilgaaet Udvalget nogen Anmodning om Forhandling.

Fra Rigsdagsmændenes Side er der heller ikke fremkommet Anmodning om nogle yderligere Oplysninger.

Fra Fiskeriorganisationerne, Føroya skipara- og navigatørfelag, Føroya Fiskimannafelag og Færøernes Rederiforening, der har søgt direkte Forhandling med Regeringen, er der ikke tilgaaet Udvalget nogen Anmodning om Forhandling.

Udvalget skal tillade sig at henvise til følgende Bilag:

1) Rapport af 11. Oktober 1932 for Suderø Syssel.

2) Udskrift af Suderø Syssels Politiprotokol af 26. Oktober 1932.

3) Rapport af 12. November 1932 fra Suderø Syssel.

4) Udskrift af Suderø Syssels Politiprotokol af 26. Januar 1933.

5) „Tingakrossur" Nr. 41 for den 28. September 1932 med Artiklen „Tá „Skarstein" fórst."

6) „Tingakrossur" Nr. 44 for den 19. Oktober 1932 med Artiklen „Det danske Standpunkt",

begge Artikler underskrevet af „Manningin á Skarstein".

Det bemærkes, at Bilag 4 er fremkommet efter Mødet den 11. Januar 1933.

Det af Lagtinget vedrørende Færingernes Fiskeri ved Grønland nedsatte Udvalg.

Thorshavn, den 26. Maj 1933.

K. Djurhuus. *Andreas Andreasen.*

Sigurd Poulsen.

1) Rapport af 11. Oktober 1932 fra Sydøre Syssel.

Føreren af den i Sommeren 1932 ved Grønland forliste Kutter „Skarstein", Niels Pauli Nielsen af Tveraa, fremstod og forklarer følgende:

Efter at være komne iland paa en ubehoet Ø, der ligger ca. 80 Sømil fra Godthaab, blev Kpt. og hans Mandskab, der efter Skibets Forlis havde tilbragt en Nat paa Øen, observeret af en Grønlænder, der med sin Kajak var kommet i Nærheden af Øen. Grønlænderen lodsede Mandskabet derefter til Kangek, hvortil man havde en Rotur paa ca. 10 Timer. I Kangek blev man godt modtaget af Bestyreren Hjalmar Andersen, der indkvarterede Mandskabet paa Kirkeloftet, der anvendes som Skolestue, medens Kpt. blev indlogeret hos Bestyreren. Saavel Kpt. som Mandskabet blev forsynet med den Mad, som Stedet havde at byde paa (The, Brød og Sukker samt Fedt). Paa Kirkeloftet var der en stor Ovn, hvori der blev fyret godt, saa Mandskabet havde det varmt dér. En Del af Mandskabet havde tørt Tøj med og kunde skifte. Den, der ikke havde tørt Tøj med, kunde faa tørret dette paa Kirkeloftet. Det Tøj, som de havde efterladt paa Øen, var snavset og vaadt og kunde ikke anvendes som det var.

Den næste Dags Morgen kom Landsfoged Svane og Bestyreren i Godthaab ud til Kangek og afhentede dem med Motorbaad. Fra Kangek til Godthaab havde de en Sejlads paa ca. 1 Time. Saavel Landsfogden som Bestyreren var venlige overfor dem. Ved Ankomsten til Godthaab blev de indkvarteret i et Missionshus, hvori der var Køkken samt 3 Stuer, med Ovne i hver Stue. De fik Huset fuldstændig for dem selv. Der blev stillet 12 Feltsenge op. Resten af Mandskabet — 8 Mand - maatte saa benytte Bænke som Sovested, men Bænkene var brede og gode og var omtrent lige saa gode som Sengene. Det var en Fredag, de kom til Godthaab, først om Søndagen fik de udleveret Tæpper fra Hospitalet, men de havde dog ikke lidt af Kulde, da der var opvarmet i Huset og Mandskabet havde „Dobber" o. l. til at brede over sig.

Straks efter at de var indkvarteret i Missionshuset, blev de af Bestyreren anmodet om at komme hen i Forretningen for Proviantering. Kpt. gik saa derhen sammen med Kokken og nogle af Mandskabet. De fik udleveret Brød, The, Sukker, Havregryn og Ris samt Kul. Der blev anmodet om Petroleum, men dette kunde de ikke faa udleveret, da Petroleum ikke bliver anvendt i nogen Huse paa Grønland. De fik derimod udleveret tilstrækkeligt Pindebrænde, saa de fik nemt sat Fyr paa.

Saa vidt Kpt. bekendt havde ingen af Mandskabet vaadt Tøj paa Kroppen, da de kom til Godthaab.

De fik Besked paa, at de blot kunde henvende sig til Handelen, naar de mangledu Proviant, og ifald nogen følte sig syg, saa kunde vedkommende straks henvende sig til Lægen. De anmodede om at faa udleveret Kød eller Paalæg, men fik Besked paa, at der ikke var saadant at faa i Forretningen.

Fisk fik de fra Grønlænderne saa meget som de ønskede.

De fik saaledes baade kogt og stegt Fisk. Fisken kunde de stege i Margarine, som de fik udleveret, men Margarinen var lidt harsk, men dog ikke mere harsk end Margarine ofte er ombord i Kutterne.

Bortset fra, at de savnede Kød, saa havde de det, hvad Kost angik, lige saa godt som Fiskere har det i Almindelighed ombord i de færøske Fiskerskibe. De kunde alle sammen spise sig mætte hver Dag. Kpt. kan næppe tænke sig, at der var Kød at faa i Forretningen. Kpt. fik Ordre til, at enhver af Mandskabet skulde være inden Døre Kl. 11 hver Aften. Om Dagen kunde de færdes overalt, hvor de ønskede det, men dog ikke inde i de grønlandske Huse.

Bestyreren udleverede dem Ammunition til et Jagtgevær, som de

havde med. Der blev forsøgt en Dag at drive Fuglefangst, men dette mislykkedes, da det blæste en Del.

Hos Landsfogeden havde Mandskabet lagt Mærke til, at der i et Tremmeskab hang en Faarekrop, men det var ogsaa det eneste Kød, der var at se.

Efter Kpt. Skøn havde ingen af Mandskabet Anledning til at tabe i Vægt eller tabte i Vægt under Opholdet i Godthaab.

Brødene var groft Brød og var ikke særlig gode, og nogle af Mandskabet fik oudt i Maven af det. Sigtebrød fik de hveranden Dag og de var heller ikke gode. De klagede over Brødet, men fik det Svar, at de ikke havde andet Brød i Forretningen, og Kpt. mener ikke, at der var andet og det var paa Grund af den uvante Kost, at de ikke syntes om det.

Paa Grund af Sjaskvejr blev de forhindret i at afhente deres Tøj, der laa paa Øen, hvor de reddede sig i Land; Kpt. har intet Kendskab til, at Landsfogden var anmodet om at laane dem Motorbaad eller nægtede dem det. — Det var Landsfogdens og Bestyrerens Mening, den Dag de kom til Godthaab, straks at sejle ud til Øen efter Mandskabets Tøj, men det blev imidlertid for sent og blev udsat til senere og saa indtraf Sjaskvejr i flere Dage.

Mandskabet anmodede om at blive hjemsendt med „Disko", der først skulde afsejle fra Godthaab den 10. September. Landsfogden fik imidlertid gennem Kontrolløren i Færingehavnen ordnet det saaledes, at de meget tidligere kunde komme hjem med forskellige færøske Skibe; paa den Maade var vistnok hele Mandskabet hjemme, inden „Disko" sejlede fra Grønland.

Som sagt kom man en Fredag til Godthaab. Den følgende Lørdag (næste Dag) kom der Telegram fra Kontrolløren i Færingehavnen, at 8 Mand skulde hjemsendes med 4 Skibe, der laa sejlklare. 8 Mand af Mandskabet fik saa Besked paa at være klar til næste Morgen Kl. 4. Ved dette Tidspunkt mødte imidlertid kun 6 op ved Motorbaaden, der skulde sejle dem til Færingehavnen, medens 2 var tilbage i Missionshuset. Landsfogden og Chefen fra „Maagen" („Maagen" laa i Færingehavnen og Chefen skulde sejle med tilbage til Færingehavnen) kom derefter op til Missionshuset og meddelte Kpt., at 2 Mand manglede. Kpt. meddelte Landsfogden, at han ikke kunde faa disse 2 Mand med og bad Landsfogden forsøge at faa dem med. Landsfogden gik derpaa hen til den enes Seng og drejede denne lidt. Vedkommende faldt ikke paa Gulvet, men stod straks op, men nægtede at sejle, førend han fik Tøjet med (Tøjet laa paa Øen). Det blev imidlertid aftalt, at de tilbageværende 12 Mand skulde sørge for det paagældende Tøj. Disse 2 Mand, hvis Navne er Sigurd Holm, 19 Aar og Jens Mohr Eyvindson, 17 Aar, afsejlede derefter med Motorbaaden, efter at der havde været lidt Skænderi mellem disse og Landsfogden. I Motorbaaden var der Primus, saa de paagældende 8 Mand blev trakteret med varm The paa Vejen til Færingehavnen. Ved Ankomsten til Færingehavnen fik de fra „Maagen"s Mandskab udleveret 8 Undertrøjer til at skifte med.

Den følgende Mandag afsejlede Kpt. sammen med 2 af Mandskabet, 3 Grønlændere samt Bestyrerens Assistent for at afhente Tøjet. Det var en stor Motorbaad de fik med. Man anløb Kangek, hvor man afhentede den Grønlænder, der havde lodset dem, og tog ham med som Lods. Da de kom omtrent op mod Øen fik de Motorskade, saa de maatte bugsere Motorbaaden med Skibsbaaden, som de havde med. Slæbningen varede 1 Time, indtil de naaede Øen. Da de naaede Øen var det i Skumringen. De fik Tøjet ombord. Men da Motoren var i Uorden, ankrede de for Natten. Den næste Morgen Kl. 7 var Motoren klar, hvorefter de afsejlede og naaede Godthaab ved $3^1/_2$ Tiden om Eftermiddagen. Motoren stoppede op et Kvarters Tid paa Hjemvejen, men ellers var der ikke noget i Vejen med den. Der var smult Vand og det var indenskærs hele Tiden. De havde Proviant med dem, saa de led

ingen Nød. Desuden havde de lidt Kød og Kartofler paa Øen, dette tog de ogsaa med sig til Godthaab. Kødet var til 2 Maaltider. Straks da de naaede Godthaab blev der kogt Kød af det medbragte.

Den næste Dag (Onsdag) afsejlede de med „Skálanes" til Færingehavnen, hvor de blev fordelt paa forskellige Skibe, der var for hjemgaaende.

Der var nogen Uenighed mellem Landsfogden og Mandskabet, da Mandskabet bestemt holdt paa at ville hjemsendes med Inspektionsskibet „Hvidbjørnen", hvad Landsfogden ikke fandt Anledning til, da der var flere færøske Kuttere, der kunde bringe dem hjem. Der var maaske heraf kommet nogen Misstemning frem, men Kpt. selv var ikke med til at bære dette Krav frem, og overfor Kpt. har Landsfogden kun vist Venlighed.

Opl. godk. aftr.

Kontinueret den 8. November 1932.

Afhørt blev paany Skibsfører Niels Pauli Nielsen, der forklarer, at han under Opholdet i Godthaab anmodede Kolonibestyreren om at faa noget Tobak. Kpt. fik derefter beredvilligt udleveret 10 Pakker Cigaretter, som han delte ud til Mandskabet.

Kpt. hørte nogle af Mandskabet noget senere tale om, at de havde anmodet Kolonibestyreren om at faa Tobak udleveret, men havde faaet Afslag. Da de paagældende af Mandskabet imidlertid ikke anmodede Kpt. om at gaa til Kolonibestyreren for at faa mere Tobak udleveret, foretog Kpt. sig ikke noget i saa Henseende.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

---

2) Udskrift af Suderø Syssels Politiprotokol af 26. Oktober 1932.

Aar 1932, den 17. Oktober blev der paa Suderø Syssels Kontor foretaget Undersøgelse til Oplysning om den Behandling, som af de danske Myndigheder paa Grønland er udvist overfor Mandskabet paa den ved Grønland sunkne Kutter „Skarstein" af Trangisvaag.

Der fremlagdes:

1) Skrivelse af 3. ds. fra Færø Amt tilligo med 4 Bilag.
2) Rapport af 11. ds.

1) Fremstod Karl Frederik Berg af Kvalbø, 52 Aar gl., der forklarer, at han var Kok med M/K „Skarstein", der i August d. A. sank ved Grønland.

Angaaende Hændelserne efter Forliset forklarer Kpt. følgende:

Det var Onsdag Aften den 24. August, at Mandskabet forlod Skibet og bjærgede sig iland paa en uboboet Ø. Man tilbragte Natten paa Øen. Man havde medbragt Sejl, som man dækkede sig under. Natten var diset og kold. Paa Anledning forklarer Kpt., at han havde tørt Tøj paa Kroppen og mener, at de andre at Mandskabet ogsaa havde tørt Tøj paa. Tidligt næste Morgen fortsatte man Bjærgning af Gods fra Skibet. Tidligt Torsdag Morgen afsluttede man Bjærgningen, da Skibet sank. Vejret var nu blevet godt og man havde da bjærget alt Tøj samt det meste af Provianten. Kpt. fik tændt Baal paa Øen af Kul, som de havde bragt iland, og fik lavet Mad til Besætningen. Kpt. kogte Saltkød og Kartofler, der blev spist, desuden serverede Kpt. ogsaa varmt Te, saa alle kunde spise sig mætte. En Bom blev rejst paa Øen, hvorpaa der blev hejst to Dannebrogsflag. Ved 10—11

Tiden om Morgenen kom en grønlandsk Fisker i Kajak ind til Øen. Det blev saa aftalt med Grønlænderen, at han skulde lodse de Skibbrudne til Kangek. Mandskabet blev fordelt paa begge Skibsbaadene, 10 Mand i hver Baad. Man tog en Del Tøj samt lidt Proviant med. Provianten bestod af Kiks og Margarine. Skibsføreren tog desuden sine Instrumenter og Søkort med sig. Resten af Provianten samt en Del Tøj blev efterladt paa Øen og dækket til med Sejl. Der blev derefter roet til Kangek, hvortil man ankom efter 8 -9 Timers Roning. Kpt. forklarer i denne Forbindelse, at man sejlede, da der var lidt Vind engang imellem; men Vejret var godt og tørt, men koldt. De fleste sad under Sejladsen til Kangek i Olietøj eller Frakker („Dobber"). Da man kom til Kangek, blev man modtaget af Bestyreren, der indkvarterede Besætningen paa et Kirkeloft, medens Skibsføreren blev indkvarteret hos Bestyreren.

Paa Kirkeloftet, der benyttedes som Skolestue, var der en god Kakkelovn, hvori der blev fyret op med Kul, som man fik udleveret fra Bestyreren, saa der blev hurtigt varmt dér. Kpt. fik udleveret en Tekedel, saa han fik serveret varm Te til Besætningen. Kpt. fik ogsaa udleveret Rugbrød, som han delte til Besætningen. Brødet var ikke godt, men dog spiseligt. Margarine fandtes ikke, men i Stedet for fik man udleveret Svinefedt. Man sov dels paa Bænke, dels paa Gulvet om Natten. Kpt. havde tørt Tøj paa og hørte ikke nogen udtale sig om, at nogen havde vaadt Tøj paa. Bestyreren i Kangek beklagede sig over, at Forholdene var saa primitive, saa at de ikke kunde faa udvist større Gæstfrihed end de fik.

Den næste Dags Formiddag kom Landsfoged Swane fra Godthaab sammen med Bestyreren sstds. ud til Kangek i Motorbaad. Begge viste sig venlige og elskværdige. Kpt. havde om Morgenen serveret varm Te og Rugbrød til Besætningen. Hele Besætningen blev indskibet i Landsfogdens Motorbaad, hvorefter man sejlede til Godthaab, idet begge Skibsbaadene blev taget paa Slæb. Efter ca en Times Sejlads ankom man til Godthaab. Vejret var godt og tørt. Mens man sejlede til Godthaab, uddelte Landsfogden en Pakke Skonrogger til Besætningen. Man følte sig skuffet over dette, da man havde ventet, at Pakken indeholdt Frugt eller andre gode Sager. I Godthaab blev Skibsføreren og Mandskabet indkvarteret i Forsamlingshuset. Huset var indrettet til 3 Stuer, Køkken og Gang. Der var Ovne i alle Stuerne og Komfur i Køkkenet. Der blev fra Handelen udleveret Kul og Pindebrænde, saa der blev hurtigt fyret op. Desuden blev der udleveret Rugbrød, Margarine, Sukker og Te, samt et Par smaa Pakker med Byggryn og Risengryn.

Paa Anledning forklarer Kpt., at Margarinen som man fik udleveret var ikke af bedste Sort, men var ikke harsk. Kpt. er ikke i Stand til at udtale sig om hvad Fabrikat Margarinen var af. Den første Dag i Godthaab kunde Kpt. kun servere varmt Te og Rugbrød til Besætningen. Muligvis blev der ogsaa serveret Sigtebrød den første Dag, men dette kan Kpt. ikke huske. Nogle af Besætningen havde henvendt sig til Landsfogden med Anmodning om at faa udleveret Kød og Paalæg, men havde faaet Besked paa, at saadant ikke fandtes. De paagældende havde beklaget sig over, at Landsfogden havde været uvenlig overfor dem. Kpt. var en Dag paa Landsfogdens Kontor for at faa en Afskrift af sin Forklaring i Søforhøret. Landsfogden optrandte venligt og elskværdigt overfor Kpt. Den første Nat sov Mandskabet paa Bænke. Man havde ikke faaet udleveret Tæpper, men havde Tøjet paa. Hvorvidt nogen havde anmodet om at faa Tæpper udleveret er Kpt. ubekendt. Den næste Dag, Lørdag, mener Kpt. at han har serveret kogt Fisk til Besætningen, men er dog ikke i Stand til at huske dette. De fleste af Besætningen fik daarlig Mave af Rugbrødet, der ofte var klægt.

Lørdag Aften kom der Besked paa, at 8 Mand af Besætningen den næste Morgen ved 4 Tiden skulde afsejle til Færingehavnen for derfra at hjemsendes med færøske Skibe.

Det blev aftalt mellem Skibsføreren og Landsfogden, at den Del af Mandskabet, der blev tilbage, skulde sørge for Tøjet, der endnu laa paa Øen. Skibsføreren gav saa Besked til dem, der skulde hjemsendes næste Morgen. De paagældende var uvillige til at lade sig hjemsende, førend de havde faaet fat i Tøjet, men indvilligede dog til Slut heri. Den næste Morgen tidligt mødte kun seks af dem, der skulde af Sted op. Landsfogden og Chefen paa „Maagen" kom op til Forsamlingshuset, hvor de traf Kpt., der var i Færd med at fyre op i Komfuret. De spurgte hvor Skibsføreren var henne, hertil svarede Kpt., at han laa og sov. De gik derefter ind i Stuen, medens Kpt. blev i Køkkenet. Hvad der derefter passerede véd Kpt. ikke noget om.

Søndag Aften fik man udleveret 8 eller 10 Tæpper. Kpt. havde taget sin Dyne med fra „Skarstein" og han mener, at han er den eneste, der havde sit Sengetøj med. Lørdag Aften havde man faaet udleveret nogle Feltsenge, hvor mange husker Kpt. ikke.

Den næste Dag (Mandag den 29.) tog Skibsføreren sammen med 2 af Besætningen, Mikkel Jaensen og D. J. Eyvindson, ud for at hente Tøjet. De tog af Sted med en stor Motorbaad sammen med nogle Grønlændere og vistnok Bestyrerens Assistent. Det var ved Kl. 12 Tiden de tog af Sted. De var tilbage igen ved 4 5 Tiden den næste Dags Emd. Man opholdt sig i Godthaab til Onsdag Eftermiddag, da man med Skonnert „Skálanes" af Klaksvig blev transporteret til Færingehavnen. Under Opholdet i Godthaab var flere af Besætningen utilfredse med Behandlingen i Godthaab, idet de klagede over den daarlige Kost. En Dag fik man udleveret Flæsk, det var lige nok til et Maaltid. Kartofler fik man ikke, da der ikke fandtes saadanne, opgaves der. Besætningen havde Lov til at gaa overalt i Godthaab, men maatte være inde Kl. 11 Aften.

Opl., godk., idet Kpt. paa Anledning tilføjer, at der overfor ham blev vist Venlighed og Elskværdighed overalt og han har ikke noget at beklage sig over udover, at Kosten var noget mangelfuld.

Opl., godt., aftr.

2) Fremstod Fisker Sigurd Gunnar Holm af Kvalbø, 19 Aar gl., der forklarer, at han hørte til den forliste Kutter „Skarstein"s Mandskab.

Han forklarer i Overensstemmelse med forrige Kpt. med Hensyn til Opholdet paa Øen, Sejladsen til Kangek, samt Opholdet sstds.

Kpt. var om Natten blevet noget gennemblødt og fik først sit Tøj tørret under Opholdet i Kangek. I Kangek fik man varm Te og Rugbrød. Margarine fandtes ikke. Mandskabet fik tørret sine Strømper under Opholdet i Kangek. Den næste Morgen blev man ført til Godthaab og indlogeret i et Forsamlingshus, hvori der blev fyret op. Fra Handelen fik man udleveret Rugbrød, Margarine, Fedt, Sukker, Te og muligvis ogsaa Gryn samt Kul og Pindebrænde. Der blev anmodet om at faa udleveret Kød og Paaleg, men der blev svaret, at saadant ikke fandtes. Muligvis har man ogsaa faaet udleveret Fisk, men dette kan Kpt. ikke huske. Man fik en Dag udleveret lidt Flæsk, men dette var en saa ringe Portion, at dette ikke var nok til hele Besætningen til et helt Maaltid. Margarinen var ikke harsk, men af en ret simpel Kvalitet, ikke saa god som den, man havde ombord i „Skarstein". Den første Nat i Godthaab maatte man sove paa de bare Bænke, da man ikke havde faaet udleveret Tæpper eller Senge. Hvorvidt nogen havde anmodet om at faa udleveret Tæpper er Kpt. ubekendt. Kpt. har ikke anmodet derom. Kpt. mener, at hans Overtøj var vaadt ved Ankomsten til Godthaab, ligesom han mener, at andre af Besætningen havde vaadt Tøj paa.

Lørdag Aften (den næste Dags Aften), gav Skipperen 6 af Besætningen Besked paa, at de skulde hjemsendes over Færingehavnen med forskellige færøske Skibe. Kpt. var mellem disse seks. Kpt. nægtede imidlertid at

lade sig hjemsende, førend han havde faaet fat i sit Tøj, hvoraf en Del var tørt. Tidligt næste Morgen blev det bestemt, at S skulde hjemsendes. Skibsføreren prøvede atter paa at overtale Kpt. til at tage af Sted, men Kpt. erklærede sig uvillig hertil. Ved det Tidspunkt, da Fartøjet skulde afsejle til Færingehavnen mødte 6 af Besætningen op, medens Kpt. og Jens Mohr Eyvindsson, der ogsaa skulde med, ikke mødte. Landsfogden og Chefen paa „Maagen" kom derefter op til Forsamlingshuset og opfordrede Kpt., der laa paa en Bænk, om at tage med. Kpt. svarede Landsfogden, at han ikke kunde rejse med et fremmed Skib med det Tøj, han havde paa. Landsfogden mente imidlertid, at det kunde Kpt. sagtens. Landsfogden sagde nu, at Kpt. skulde afsted. Kpt. fik et Par Strømper fra Skibsføreren og tog derefter af Sted uden at have faaet noget at spise. Paa Anledning forklarer Kpt., at Landsfogden, medens Kpt. laa paa Bænken tog fat i Bænken ligesom for at vælte Kpt. paa Gulvet, men Kpt. kom dog staaende ned paa Gulvet.

Den Motorbaad som sejlede Kpt. til Færingehavnen var en god Motorbaad. Ombord her blev Kpt. og de andre af Besætningen trakteret med varm Te og Rugbrød og Margarine. Ved Ankomsten til Færingehavnen blev der lagt paa Siden af „Maagen", og her fik Kpt. og de andre af Besætningen udleveret en Undertrøje hver af „Maagen"s Mandskab.

Opl., godk., idet Kpt. paa Anledning udtaler, at man ogsaa fik udleveret nogle faa Franskbrød.

Det som Kpt. har at beklage sig over er Landsfogdens Optræden overfor Kpt. den Morgen, da Kpt. nægtede at tage med til Færingehavnen. Kpt. forklarer paa Anledning, at Landsfogden dog ikke tog fat i ham eller slog ham, men optraadte dog truende.

Landsfogden var vred, fordi Motorbaaden laa og ventede paa Kpt. og den anden. — Opl., godk., idet Kpt. tilføjer, at den Kost, man fik i Godthaab var meget daarlig, fordi Brødet var klægt og fordi man ikke fik Kød at spise. — Kpt. har dog ikke set, at der fandtes Kød i Godthaab. — Paa Anledning forklarer Kpt., at han har været til Søs ialt i 6 Aar. Kpt. fik daarlig Mave af Rugbrødet, man fik i Godthaab.

Opl. godk., aftr.

3) Fremstod Daniel Jacob Eyvindsson af Kvalhø, 23 Aar gl., 2. Bedstemand fra den ved Grønland forliste Kutter „Skarstein".

Med Hensyn til Opholdet paa Øen og Turen derfra til Kangek forklarer Kpt. i Overensstemmelse med Karl Berg.

Kpt.s Tøj var blevet lidt vaadt under Opholdet paa Øen, da det havde regnet om Natten. Turen til Kangek foregik i godt Vejr og varede i ca. 10 Timer. Nogle af Besætningen havde taget tørt Tøj med, medens andre ikke havde taget noget Tøj med. I Kangek fik man Te og klægt Rugbrød. Den næste Morgen blev Besætningen afhentet af Landsfogden og indkvarteret i Forsamlingshuset. Maden man fik dér var klægt Rugbrød samt Margarine, der var en Del harsk. Man fik udleveret en Dunk Margarine af Otto Møusted Fabrikat. Den Margarine, der sad nærmest Dunkens Ydersider var harsk. Kpt. har ikke Kendskab til, at der blev udleveret Gryn. Dagen efter som man kom til Godthaab, blev der udleveret en Del Flæsk, der var lige nok til en Frokost til Besætningen. Enten Søndag eller Mandag Aften fik man udleveret vistnok 12 Tæpper. De første Nætter havde man været henvist til at ligge i det Tøj, hvori man gik. — Hvem der foranledigede Tæpperne udleveret er Kpt. ubekendt.

Man anmodede om at faa udleveret Kød eller Paalæg, men der blev svaret, at saadant ikke var til at skaffe. Kpt. saa dog, at der hos Landsfogden i et Trommesknb hang noget Faarekød. Tilsammen ialt ca. en hel Faarekrop.

Lørdag Aften blev det bestemt, at 8 af Besætningen skulde hjemsendes over Færingehavnen med forskellige færøske Skibe og skulde afsejle tidligt den næste Morgen. Den næste Morgen mødte imidlertid kun 6 op, medens de 2 resterende Sigurd Holm og Jens Mohr Eyvindsson ikke ønskede at tage med. Landsfogden indfandt sig derefter i Forsamlingshuset, hvor han kom hen til den Seng, hvori Jens Mohr Eyvindsson laa og tog fat i Sengen og væltede denne, saa den paagældende faldt paa Gulvet. Forespurgt Kpt., hvem der havde meddelt Landsfogden, at det var Jens Mohr Eyvindsson, der ogsaa skulde med, svarer Kpt., at det véd han ikke. Kpt. hørte Landsfogden sige til Jens Mohr Eyvindsson, at han skulde skynde sig, samt saa, at Landsfogden tog ham i Ryggen og skubbede ham hen i mod Døren. Kpt. overlod Jens Mohr Eyvindsson et Par af sine Strømper, hvorefter den paagældende tog af Sted. Kpt. udtaler, at de fleste af Besætningen var uvillige til at lade sig hjemsende med færøske Fiskerskibe, da de paagældende var blevet ked af at sejle med disse, og havde derfor forlangt at blive hjemsendt med „Hvidbjørnen".

Mandskabet havde ogsaa tilbudt at vente en Tid paa „Hvidbjørnen", selv om det ikke skulde passe denne at sejle med det samme. Man havde ogsaa henvendt sig til Landsfogden, der havde meddelt, at „Hvidbjørnen" var paa Ekspedition oppe ved Disko Øen. Landsfogden havde ogsaa lovet at telegrafere til „Hvidbjørnen", men Kpt. hørte ikke, om der kom noget Svar eller hørte, at andre havde faaet nogen Besked.

Den næste Morgen, Mandag den 29. August afsejlede Kpt. sammen med Skibsføreren og Mikkel Joensen og 3 Grønlændere samt Kolonibestyrerens Assistent med en ca. 8 Tons stor Motorbaad til Øen hvor Tøjet laa. Baaden var forsynet med en 25 HK. „Dan" Motor. Baaden var forsynet med Styrehus og Lugar. Der medbragtes et Primus til at koge paa. Man anløb Kangek, hvor man fik nogen Proviant. Det var ved 1 Tiden om Emd., man sejlede fra Godthaab. Noget før man naaede Øen gik de Bolte, der holder Kølestykket til Brændespidsen i Stykker. Man maatte derefter tage Motorbaaden paa Slæb med „Skarstein"s Skibsbaad, som man havde med paa Slæb. Efter ca. 1—1½ Times Roning naaede man Øen og opankrede ved Øen. Da var Klokken ca. 10, og man roede derefter i Land og fik ført Tøjet og det Gods ombord, som skulde medtages. Da man var færdig hermed var Kl. blevet 12. Da Motoren endnu ikke var bragt i Orden og Vejret var godt, lod man Baaden ligge for et Anker. Kpt. og de andre fra „Skarstein" gik ned i Lugaret og lagde sig til at sove, men vaagnede kort efter, ved at Baaden stødte. Da Kpt. kom op paa Dækket, var der Snestorm, og Vinden blæste fra Hovedlandet og ned paa Øen.

Skibsføreren Niels Pauli Nielsen og Mikkel Joensen roede derefter med Skibsbaaden til en anden Ø og gjorde fast med en Wire og fik forhalet Baaden. Samtidig havde Kpt. hjulpet Motorpasseren med at skære Pakninger til og spænde nogle Bolte fast, hvorefter Motoren blev sat i Gang. Sneen holdt nu op og Stormen lagde sig en hel Del. Assistenten og Niels Pauli Nielsen og Mikkel Joensen roede derefter hen til det Sted, hvor „Skarstein" var sunket for at se paa Forholdene, men der var ikke noget at konstatere. Der blev derefter sejlet til Godthaab, hvortil man ankom ved Kl. 4 Tiden om Emd. Under Sejladsen til Godthaab blæste det en Del. Motoren gik upaaklageligt under Sejladsen til Godthaab.

Af Proviant fra „Skarstein" medbragte man en Del Skibskiks samt ca. 10 kg. Saltkød. Saltkødet blev kogt til Aftensmad, da man kom til Godthaab. Man opholdt sig derefter i Godthaab til Onsdagen, da man afsejlede med Skonnert „Skálanes" til Færingehavnen. Paa Anledning forklarer Kpt. at største Delen af det Tøj, der blev afhentet fra Øen, var gennemblødt.

Paa Anledning forklarer Kpt. at man havde Lov til at gaa overalt i Godthaab, blot man var Inde Kl. 11, dog sagde Skibsføreren den første Aften, at man skulde være Inde Kl. 7.

Kpt. forklarer paa Anledning, at han for sit vedkommende maa beklage den daarlige Kost, samt Mangelen paa Senge og Sengetøj. Dog fik man udleveret nogle Feltsenge, men disse var for fleres vedkommende saa daarlige, at de gik i Stykker straks. De fleste var saaledes henviste til at ligge uden Sengetøj paa de bare Træbænke.

Paa Anledning forklarer Kpt., at han ikke har noget at beklage sig over for sit eget vedkommende med Hensyn til Landsfogdens Optræden overfor ham.

Oplæst, godk., aftr.

4) Fremstod Jens Mohr Eyvindsson, 17 Aar gl. af Kvalbø. Kpt. forklarer, at han var med som Fisker med M/k „Skarstein", der sank ved Grønland.

Med Hensyn til Opholdet paa Øen og Turen til Kangek forklarer Kpt. i Overensstemmelse med de forrige Kpt

Kpt.s Klæder var blevet gennemblødte under Opholdet over til Øen, da det havde regnet den foregaaende Nat; hans Undertøj var dog ikke blevet gennemblødt.

Paa Anledning forklarer Kpt., at han ikke havde forstaaet Skibsføreren saaledes, at Kpt. absolut skulde hjemsendes Søndag Morgen den 28. August.

Skibsføreren havde nok sagt til Kpt., at 8 Mand skulde hjemsendes den paagældende Dag, men Kpt. havde svaret, at han ikke var i Stand til at tage af Sted med det Tøj, han havde paa. Kpt. tænkte derefter, at Sagen dermed var afgjort. Kpt. vidste saa ikke noget førend han Søndag Morgen blev vækket af Landsfogden, der tog fat i den Seng, hvori Kpt. laa og væltede denne, saa Kpt. faldt paa Knæ paa Gulvet. Landsfogden sagde til Kpt., at han skulde skynde sig og tog fat i Kpt. og skubbede til ham. Kpt., der var barbenet fik knap nok Tid til at tage Strømper og Sko paa. Af Broderen Daniel Jacob fik Kpt. dog udleveret et Par Strømper, der dog ikke var helt tørre. Under Turen til Færingehavnen, der foregik med en stor Motorbaad blev Kpt. og de andre fra „Skarstein" trakteret med varm Te og Rugbrød.

Da de kom til Færingehavnen fik de udleveret en Undertrøje hver af Mandskabet paa „Maagen".

Kpt. ønsker at udtale, at den Mad man fik i Godthaab var daarlig og mangelfuld, samt at Landsfogden optraadte for haardhændet overfor Kpt.

Oplæst, godk., aftr.

5) Fremstod Johannes Sofus Martin Berg af Kvalbø, 27 Aar gl., Fisker med den i August i Grønland forliste Kutter „Skarstein".

Med Hensyn til Opholdet paa Øen og Turen til Kangek forklarer Kpt. i Overensstemmelse med de forrige Kpt. Kpt.s Tøj var ikke blevet vaadt, saaledes at hans Tøj var tørt ved Ankomsten til Kangek. Den næste Dags Formiddag blev Besætningen ført til Godthaab i Landsfogdens Motorbaad. Her blev de indkvarteret i Forsamlingshuset. Her fik de udleveret Kul og Pindebrænde. Af Proviant fik man udleveret klægt Rugbrød, Margarine, der var en Del harsk, samt Sukker og Te. Kød og Fisk blev ikke udleveret mens Kpt. var der, derimod fik man udleveret en lille Portion Flæsk om Lørdagen, men det var saa ubetydeligt, at det knapt nok var tilstrækkeligt til Frokost til hele Besætningen. Kpt. har ikke noget Kendskab til, at der blev udleveret Franskbrød eller Sigtebrød. Lørdag Aften fik Kpt. samt syv andre af Besætningen Besked paa, at de den næste Morgen skulde til Færingehavnen for

at hjemsendes med forskellige færøske Skibe. Tidligt næste Morgen var Kpt. og 5 andre klar til at tage af Sted, mens 2 andre, Jens Mohr Eyvindsson og Sigurd Holm, ikke var mødt op. Landsfogden og Chefen for „Maagen", der var tilstede, gik derefter op til Forsamlingshuset for at afhente de paagældende. Hvad der derefter er passeret mellem Landsfogden og de paagældende er Kpt. ubekendt, da han ikke var til Stede. Kpt. antager, at der gik ca ½ Time, inden de paagældende mødte nede ved Motorbaaden, der laa sejlklar. Der blev derefter afsejlet til Færingehavnen. Under Sejladsen til Færingehavnen blev Mændene fra „Skarstein" trakteret med varm Te og Rugbrød.

Under Sejladsen til Færingehavnen talte Kpt. med Chefen paa „Maagen", hvilken var med, om Behandlingen i Godthaab og meddelte ham, at man var daarligt behandlet dér, samt at man ikke havde faaet Tøj til at skifte med.

Da man var kommet til Færingehavnen, hvor „Maagen" laa, fik Skarsteinsmændene hver udleveret een Undertrøje fra „Maagen"s Besætning.

Med Hensyn til det Brød, man fik i Godthaab forklarer Kpt., at dette kun bestod af Rug og var saa klægt, at de fleste blev syge af det.

Med Hensyn til Landsfogdens Optræden overfor Kpt., har Kpt. ikke noget at beklage sig over, udover at Maden var daarlig og mangelfuld, samt at der manglede Senge og Sengetøj. Man fik ganske vist udleveret nogle Feltsenge, men disse var i en meget daarlig Forfatning.

Oplæst, godk., idet Kpt. oplyser paa Anledning, at han ikke har lagt Mærke til, at der fandtes Kød i Godthaab.

Under Opholdet i Godthaab kunde man gaa frit overalt, naar blot man var inde om Aftenen. Kpt. gik dog ikke nogen Steder.

Forespurgt om flere af Besætningen havde vaadt Tøj paa da de kom til Godthaab, svarer Kpt., at det véd han ikke; han havde tørt Tøj paa. Kpt. lagde ikke Mærke til, at nogen beklagede sig over, at de havde vaadt Tøj paa.

Forespurgt om Chefen paa „Maagen" under Turen fra Godthaab til Færingehavnen udtalte, at Færingerne var nogle rigtige Banditter, svarer Kpt. at Chefen saa vidt Kpt. husker under den Samtale, han og Chefen førte om Behandlingen i Godthaab udtalte noget lignende som, at Jens Mohr Eyvindsson og Sigurd Holm var nogen værre Banditter, men dette var kun ment med disse to, der havde været meget stædige og trodsige for at tage afsted til Færingehavnen.

Opl., godk., aftr.

Undersøgelsen udsat. Vidne.

K. Djurhuus. *S. Heiltfeldt.*

Aar 1932, den 18. Oktober, blev Undersøgelsen vedrørende Skarstein Sagen fortsat paa Suderø Syssels Kontor.

6) Fremstod Hilmar Sigmund Danielsen af Famien, 22 Aar gammel og forklarer, at han var med Kt. „Skarstein" da denne i Sommeren 1932 forliste ved Grønland.

Med Hensyn til Opholdet paa Øen, Turen til Kangek, samt Opholdet dér, forklarer Kpt. i Overensstemmelse med de forrige Kpt. Han forklarer, at han under Opholdet paa Øen fik Tøjet gennemblødt af Regn og var vaad til Skindet da man begav sig til Kangek. Kpt. havde ikke spist noget af det Saltkød, der blev kogt paa Øen, da hans Mave ikke taaler saadan Mad. Den næste Morgen, Fredag den 26. August, blev samtlige af Besætningen ført til Godthaab, hvor de blev indkvarteret i et Forsamlingshus. De fik udleveret Kul og Pindebrænde og maatte selv fyre op. Der fandtes ingen Senge men

derimod var der Bænke, men ikke noget Sengetøj. Ved Ankomsten til Godthaab var Kpt.s Tøj endnu ikke tørt, og Kpt. havde ikke noget Tøj at skifte med og fik heller ikke noget Tøj at skifte med under Opholdet i Godthaab. Kpt. anmodede heller ikke nogen om at faa Tøj til at skifte med.

Af Proviant fik man udleveret Rugbrød, der var meget klægt, Te, Sukker samt Margarine, der var harsk. Hvad Fabrikat Margarinen var af lagde Kpt. ikke Mærke til. Kpt., der havde daarlig Mave, kunde næsten ikke spise noget af det Rugbrød man fik. Der blev ogsaa udleveret Franskbrød eller Blandingsbrød. Kpt. husker dog ikke, om det var et eller to saadanne Brød om Dagen, der blev udleveret. Den første Dag i Godthaab blev der anmodet om at faa udleveret Kød eller Fisk, men Landsfogden svarede, at saadant ikke var til at faa og at Mandskabet selv kunde gaa ud for at fiske eller skyde. Han tilbød at skaffe Redskaber og Ammunition. Den næste Dag fik man udleveret et Stykke Jern og et Stykke Jerntraad og Snøre, men ingen Krog. Man fandt imidlertid en Krog nede ved Stranden. Der blev ogsaa prøvet at fiske med disse Grejer, men til ingen Nytte. Man fik ogsaa udleveret lidt Ammunition og forsøgte lidt Jagt, men der var intet Fuglevildt i Nærheden at faa. Kpt. saa, at nogle Grønlændere kom med Rensdyrkød til Godthaab, men „Skarstein"s Besætning fik ikke noget heraf.

Dagen efter Ankomsten fik man udleveret nogle Feltsenge, men disse var i en meget daarlig Forfatning, saaledes at en Del af dem gik i Stykker, mens man laa i dem.

Søndag Morgen blev 8 af Besætningen hjemsendt over Færingehavnen, og Søndag Aften fik Resten af Mandskabet, 12 Mand, udleveret et Tæppe til hver. Hvem der foranledigede Tæpperne udleveret er Kpt. ubekendt.

Søndag Morgen, da 8 af Besætningen skulde hjemsendes, vaagnede Kpt. ved, at Landsfogden skældte ud paa Jens Mohr Eyvindsson og Sigurd Holm.

Saavel Sigurd Holm som Jens Mohr Eyvindsson græd. Kpt. saa, at Landsfogden skubbede til Jens Mohr Eyvindsson og sagde, at han maatte skynde sig med at blive færdig og komme af Sted. Den paagældende faldt ikke. Landsfogden slog ikke til de paagældende saa vidt Kpt. saa. Ingen af de øvrige af Besætningen blandede sig i Optrinet mellem Landsfogden og de paagældende. Forespurgt Kpt., hvorfor de paagældende græd, svarer han, at det véd han ikke. Kpt. har ikke hørt, at Jens Mohr Eyvindsson eller Sigurd Holm har sagt noget til Landsfogden. Kpt. har Indtryk af, at de paagældende skyndte sig af Sted.

Under Opholdet i Godthaab fik man en Dag udleveret Flæsk. Det var saa lidt, at det kun var til en Frokost til hele Besætningen. Kpt. forklarer videre, at man under Turen fra Kangek til Godthaab af Landsfogden blev spurgt om man var sulten, hvilket blev bekræftet, hvorefter Landsfogden uddelte en Pakke Skonrogger til Besætningen, men disse var saa haarde, at der var flere, der ikke kunde spise dem.

Opholdet i Godthaab varede derefter til Onsdag Eftm., den 31. August. Man havde engang faaet til et Maaltid Fisk af en Grønlænder. Forespurgt om det kun var engang, de fik Fisk at spise, svarer han, at han ikke husker anderledes.

Paa Anledning svarer Kpt., at han ikke har haft nogen Samtale med Landsfogden, og saaledes har Kpt. ikke noget personligt at beklage sig over med Hensyn til Landsfogdens Optræden. Dog husker han, at Landsfogden sagde Søndag Morgen, da Jens Mohr Eyvindsson og Sigurd Holm skulde af Sted, at Mandskabet maatte selv sørge for at faa fat i Tøjet, der laa paa Øen. Hvem der foranledigede denne Udtalelse eller hvorledes Ordene faldt, iøvrigt er Kpt. ikke i Stand til at huske. Forespurgt om nogen af Besætningen havde været syg under Opholdet i Godthaab, svarer Kpt., at det har han ikke nogen Kendskab til. Forespurgt hvem der foranledigede,

at der blev udlaant en Motorbaad med Besætning, svarer Kpt., at det har han ikke Kendskab til. Kpt. var ikke med til at afhente Tøjet og har ikke Kendskab til, hvorledes den Motorbaad saa ud, som blev benyttet.

Opl., godk., idet Kpt. paa Anledning tilføjer, at Tøjet, man fik hentet fra Øen, var gennemblødt, da man atter fik fat i dette, saaledes at det ikke kunde anvendes til at skifte med eller kunde anvendes som Sengetøj.

Opl., godk., aftr.

Fremstod Mikkel Joen Peter Joensen af Tveraa, 43 Aar gl., der forklarer, at han var Fisker med den i Sommer ved Grønland forliste Kutter „Skarstein".

Det var Onsdag Aften, man reddede sig iland paa Øen, hvor man saa sov den første Nat. Man havde bredt et Sejl over en Gjov for at give Læ, men Natten var kold og regnfuld, saa de, der ikke var iført Olietøj, blev vaade. Kpt. havde Olietøj paa, og blev kun vaad om Fødderne. Om Morgenen inden man forlod Øen, fik man udleveret kogt Saltkød og varm Te. Muligvis fik ikke alle Saltkød at spise, da det var vanskeligt at holde Fyr. Samme Morgen, Torsdag den 25., blev man af en Grønlænder lodset til Kangek.

Paa Grund af Pladsmangel i Skibsbaaden maatte en Del af Tøjet blive liggende tilbage paa Øen. Turen til Kangek, der varede ca. 8 Timer, gik godt, der blæste en let nordlig Vind, saa man fik anvendt Sejlene.

I Kangek blev man indkvarteret paa Kirkeloftet, der var indrettet som Skolestue og forsynet med Kakkelovn, hvori der blev fyret godt, saa man havde det varmt dér. Man fik varm Te og Rugbrød samt Fedt. Rugbrødet var klægt. Om Natten sov man paa de Bænke, der var i Lokalet. Næste Morgen blev man afhentet af Landsfogden. Landsfogden havde ikke andet at traktere med under Turen til Godthaab end haarde Skonrogger. Kpt. havde ikke Indtryk af, at Landsfogden var særlig elskværdig. Efter at man havde halet Skibsbaadene paa Land i Godthaab, blev man af Landsfogden vist hen til Forsamlingshuset, hvor man blev indkvarteret. Man fik udleveret Kul og Pindebrænde og maatte selv fyre op. Af Proviant fik man udleveret Te, Sukker og Margarine samt Rugbrød. Margarinen var begyndt at blive harsk og var af daarlig Kvalitet. Man anmodede om at faa udleveret Kød og Fisk, men Landsfogden svarede, at Mandskabet kunde selv gaa ud og jage og fiske, da Kød og Fisk ikke var til at faa. Landsfogden udleverede ogsaa en Del Ammunition samt et Stykke Jern, et Stykke Jerntraad samt lidt Snøre, som Fiskeredskab. En Krog fandt Mandskabet nede ved Stranden. Der blev ogsaa forsøgt med dette Fiskeredskab, men til ingen Nytte. Der blev ogsaa en Dag forsøgt at drive Jagt, men der var intet Fuglevildt at faa. Saavidt Kpt. husker, fik Skibsføreren fra en Grønlænder udleveret Fisk til et Par Maaltider. Saavidt Kpt. erindrer, blev der hver anden Dag udleveret 3 Sigtebrød. Den første Nat i Godthaab maatte man sove paa de bare Træbænke, da der ikke fandtes Tæpper eller Sengetøj eller Senge. Den næste Dag fik man udleveret en Del Feltsenge, men disse var i en meget daarlig Forfatning, saa enkelte gik i Stykker. Lørdag Aften blev det bestemt, at 8 af Mandskabet skulde hjemsendes over Færingehavnen med færøske Skibe, men de fleste var uvillige til at lade sig hjemsende, førend de havde faaet fat i Tøjet. Skipperen lovede at sørge for at skaffe Tøjet, selv om de fleste var rejst. Men de paagældende var alligevel uvillige til at tage af Sted, fordi de fleste ønskede at komme hjem med samme Skib. Søndag Morgen mødte 6 op ved Motorbaaden, der skulde føre de paagældende til Færingehavnen. Landsfogden og Chefen paa „Maagen" kom derefter op til Forsamlingshuset for at faa de to andre

til at tage af Sted. Kpt., der havde været ude for at hente Vand til Morgente, saa, da han kom tilbage, at Landsfogden og Chefen paa „Maagen" stod inde i en af Stuerne. Sigurd Holm gik frem og tilbage paa Gulvet, mens Jens Mohr Eyvindsson laa i sin Seng. Kpt. hørte Landsfogden sige noget til Jens Mohr Eyvindsson, og denne svarede igen, men hvad der blev sagt fik Kpt. ikke fat i. Kpt. saa, at Landsfogden gik hen og tog fat i Jens Mohr Eyvindsons Seng, saa han faldt ned paa Gulvet. Den paagældende fik saa fat i sine Strømper og gik saa af Sted. Kpt. er ikke klar over, hvorvidt der blev vekslet Ord mellem Landsfogden og andre af Mandskabet og mener ikke, at Chefen paa „Maagen" har sagt noget. Kpt. havde Indtryk af, at Landsfogden var vred, idet han sagde til en Grønlænder, som var med, om han ikke kunde tage og bære Jens Mohr Eyvindson ned til Baaden. Saavel Jens Mohr Eyvindsson som Sigurd Holm græd, da de gik af Sted. Dagen i Forvejen var der udleveret en Del Flæsk, som blev stegt til Middagsmad, men det var ikke saa meget, at alle kunde spise sig mætte af det. Søndag Aften fik man udleveret 12 Tæpper, et til hver af de tilbageblevne af Mandskabet. Tæpperne blev vistnok udleveret paa Foranledning af Kolonibestyreren. Den næste Dag, Mandag den 29., afsejlede Skipperen, Kpt. og Daniel Jacob Eyvindsson sammen med 2 Grønlændere samt Kolonibestyrerens Assistent med en Motorbaad for at afhente Tøjet, der laa paa Øen. Man anløb Kangek og afhentede den Grønlænder, der havde lodset de Skibbrudne til Kangek. Man havde den ene af „Skarstein"s Skibsbaade samt en Jolle med paa Slæb. Man havde glemt at faa Proviant med fra Godthaab, og fik udleveret fra Kangek Skonrogger, Te, Sukker samt 4 Torsk. Vejret var godt, og Turen gik godt indtil man kom op mod Øen, da Motoren blev i Uorden. Man maatte derefter bugsere Motorbaaden med „Skarstein"s Skibsbaad. Slæbningen varede ca. 1 Times Tid. Da man naaede Øen, ankrede man op og roede i Land og fik Godset bragt ombord. Da Vejret var godt, men for mørkt til at sejle tilbage til Godthaab, og Motoren stadig var i Uorden, ankrede man for Natten, idet man kun havde det ene Anker ude. Medens Motorpasseren arbejdede paa at faa Motoren i Stand, lagde Kpt. og de andre sig til at sove i Baadens Lugar. Man vaagnede imidlertid efter ca. 3 Timers Forløb ved at Baaden tog Bund. Da man kom op paa Dækket, var der Snestorm af S. V. Kpt. og Skibsføreren roede med Skibsbaadenover til et Skær med en Trosse og fik ved Hjælp af denne halet Baaden fri. I Løbet af en Times Tid klarede det op, og Vejret blev godt med lidt nordlig Vind. Kort efter havde Motorpasseren ved Hjælp af Daniel Jacob Eyvindsson faaet Motoren i Orden, hvorefter denne straks blev sat i Gang og man afsejlede til Godthaab, hvortil man ankom ved ca. 4-Tiden om Eftermiddagen. Paa Anledning forklarer Kpt., at der under Opholdet paa Øen ikke var nogen Fare paa Færde, idet man laa i læ af Øen og Søen var ganske smul. Da man kom tilbage til Godthaab blev det Saltkød, man havde bragt med fra Øen, kogt, saa man fik et godt Maaltid ud af det. Man havde ogsaa medbragt Kiks, Sukker og Margarine. Den næste Dags Emd., Onsdag den 31. August, sejlede man med Skonnert „Skálanes" til Færingehavnen, hvorfra man sejlede hjem med forskellige færøske Skibe. Udover Optrinet Søndag Formiddag har Kpt. ikke overværet nogen Udtalelse fra Landsfogdens Side.

Opl., godk., idet Kpt. paa Anledning tilføjer, at han ikke lagde Mærke til andet Kød i Godthaab, end hvad der hang i et Tremmeskab hos Landsfogden, det var ca. 1 Faarekrop tilsammen.

Opl., godk., aftr.

Undersøgelsen udsat.

Vidne:

K. Djurhuus.

S. Heidtfeldt.

Aar 1932, den 19. Oktober blev Undersøgelsen vedrørende „Skarstein"-Sagen fortsat paa Suderø Syssels Kontor.

Fremstod Jens Christen Mortensen af Frodebø, Alder 23 Aar, der forklarer, at han var med Kt. „Skarstein", da denne forliste ved Grønland. Kpt. forklarer, at han Onsdag Aften, den 24. August, efter at have forladt „Skarstein" kom iland paa en lille ubeboet Ø, hvor man overnattede. For at dække sig mod Regn, bredte Mandskabet et Sejl over sig. Natten var kold og regnfuld. Den næste Morgen spiste man noget kogt Saltkød og Kartofler, samt drak lidt varm Te. Da Jorden man laa paa var vaad, blev de, der ikke laa i Olietøj, vaade. Kpt. der havde ligget i Olietøj, var ikke blevet vaad. Hen paa Formiddagen kom en Grønlænder i en Kajak hen til Øen og tilbød at lodse Besætningen til nærmest beboede Plads, nemlig Kangek. Man indskibede sig saa i begge Skibsbaadene og indtog som Proviant: Skibskiks, Sukker, Te, lidt Saltkød og et Stykke af en Helleflynder.

Vejret var godt, Vind og Strøm var med, saaledes at man fik brugt Sejlene, og man naaede Kangek efter ca. 8 Timers Forløb. Kpt., der havde revet sine Søstøvler i Stykker om Natten paa Øen, var under Turen til Kangek blevet vaad om Fødderne, men var ellers tør. Paa Grund af Pladsmangel i Skibsbaadene maatte Tøjet efterlades paa Øen, og man dækkede det til med Sejl.

I Kangek blev man indkvarteret paa Kirkeloftet, der anvendes som Skolestue og var forsynet med Kakkelovn, hvori der blev fyret op, saa man havde det varmt. Man fik varm Te samt Rugbrød og Fedt, Margarine fandtes ikke. Brødet var ikke godt, det var klægt. Om Natten sov man paa de i Lokalet værende Bænke, enkelte sov paa Gulvet. Den næste Morgen blev Besætningen af Landsfogden i Godthaab afhentet i dennes Motorbaad og ført til Godthaab, hvor man blev indkvarteret i et Forsamlingshus. Forespurgt om Landsfogden viste sig uvenlig overfor Besætningen, svarer Kpt., at Landsfogden ikke talte med nogen. I Godthaab fik man udleveret Kul og Pindebrænde, og man maatte ogsaa selv fyre op i de i Huset værende Kakkelovne og Komfur. Man fik desuden fra Forretningen udleveret Brød, Te, Sukker, Margarine samt Gryn. Margarinen var begyndt at blive harsk og var paa sine Steder snavset af Rust. Forespurgt hvorledes Brødet var, svarer Kpt., at Rugbrødene var af sort Rugmel samt var klæge, men samtidig som man fik disse Rugbrød udleveret, fik man altid et Par lysere Rugbrød, saakaldte Blandingsbrød. Disse Brød var af god Kvalitet og blev straks spist. Man fik udleveret ca. 10 Brød ad Gangen. Der blev anmodet om at faa udleveret Kød eller Paalæg, men der blev svaret, at saadant ikke kunde skaffes. Forespurgt om der ikke var noget tilbage af den Proviant, man medtog fra Øen, svarer Kpt., at det var der ikke, idet Grønlænderne i Kangek havde faaet Resten. Den første Nat maatte Besætningen sove paa de bare Træbænke, da man ikke havde faaet udleveret Senge eller Tæpper. Saavidt Kpt. husker fik man den næste Dag, Lørdag, udleveret en Portion Flæsk, der blev kogt til Middagsmad, men det var saa lidt, at ikke alle kunde spise sig mætte. Fra en Grønlænder fik Skibsføreren nogle Torsk, der blev kogt til Besætningen. Saavidt Kpt. husker fik man to Gange kogt Torsk under Opholdet i Godthaab.

Da Landsfogden blev anmodet om at skaffe Besætningen Kød eller Fisk, svarede han, at han ikke kunde skaffe dette, men at Besætningen selv kunde gaa ud og fiske og skyde. Landsfogden udleverede Besætningen lidt Ammunition (Gevær havde man selv) samt en Snøre, et Stykke Jern til Fiskelod, samt et Stykke Jerntraad til Ten, men ingen Krog. Man fandt imidlertid en Krog i en af „Skarstein"s Fiskebaade og fik saaledes rigget et Fiskesnøre til. Man forsøgte saa at fiske med disse Grejer, men fik ikke nogen Fisk, da der var for stærk Strøm. Man forsøgte ogsaa lidt Jagt, men der var

intet Fuglevildt at skyde. Paa Loftet i Forsamlingshuset laa der nogle Feltsenge, vistnok 8 Stykker, som man fik fat i, men disse Feltsenge var i en ret daarlig Forfatning, saaledes at de lot gik i Stykker. Det var Lørdag Aften, man fandt disse Senge.

Kpt. henvendte sig sammen med et Par andre af Besætningen til Landsfogden med Anmodning om at faa denne til at foranledige Besætningen hjemsendt med „Hvidbjørnen" eller „Disko". Landsfogden lovede at telegrafere til „Hvidbjørnen", som han fortalte var paa Inspektion oppe i Disko-Bugten, hvor Nordmændene drev Fiskeri. Landsfogden udtalte ogsaa, at nogle af Besætningen kunde komme hjem med „Disko". Landsfogden spurgte Kpt. om Besætningen ikke følte sig godt modtaget og om man savnede noget. Hertil svarede Kpt., at man var godt nok modtaget, men at Maden ikke var god, idet man efter i to Dage kun at have faaet Vand og Brød, da man kom til Godthaab havde regnet med at faa ordentlig Mad. Landsfogden, der blev vred, svarede Kpt., at nu vilde han ikke have noget Vrøvl og viste Kpt. Døren. Kpt. gik ogsaa sin Vej. De andre to af Besætningen blev tilbage. Senere fik man Besked fra Landsfogden, at „Disko" var overfyldt med Passagerer, saaledes at den ikke kunde tage nogen af Besætningen med. Om „Hvidbjørnen" fik man ingen Besked.

Samme Dags Aften (Lørdag Aften) kom der Besked fra Landsfogden om, at 8 af Mandskabet skulde hjemsendes den næste Morgen med forskellige færøske Fiskerskibe, der laa sejlklare i Færingehavnen. Skibsføreren udtog saa 8 Mand, der skulde hjemsendes, men kun 6 af disse indvilligede i at lade sig hjemsende med færøske Skibe, idet nemlig Jens Mohr Eyvindson og Sigurd Holm nægtede at lade sig hjemsende førend de havde faaet fat i deres Tøj. Skibsføreren lovede, at han skulde sørge for at deres Tøj blev hjemsendt.

Paa Foranledning forklarer Kpt., at hele Besætningen til at begynde med fastholdt Hjemsendelse med „Hvidbjørnen" eller „Disko", da man ønskede at være sammen og ikke atter komme ombord i de færøske Fiskerskibe. Da man saa blev klar over, at det ikke nyttede noget at fastholde Kravet om Hjemsendelse med „Hvidbjørnen" eller „Disko", maatte man gaa ind paa at rejse hjem med de færøske Fiskerskibe. Men de fleste nægtede at rejse hjem førend de havde faaet fat i Tøjet.

Det blev meddelt dem, der skulde blive hjemsendt den næste Morgen, at de skulde være parate ved Motorbaaden, der skulde føre dem til Færingehavnen Kl. 4 om Morgenen. Den næste Morgen (Søndag Morgen den 28.) mødte imidlertid kun 6 op ved 4-Tiden. Landsfogden kom derefter op i Forsamlingshuset sammen med Chefen paa „Maagen" og spurgte, hvor de to andre var. Skibsføreren viste saa Landsfogden hvem Personerne var. Landsfogden gik derefter hen til det Sted, hvor Sigurd Holm og Jens Mohr Eyvindson laa og sov, og raabte op og ruskede i de Bænke, hvorpaa de laa og sov. Hvorvidt de paagældende faldt paa Gulvet eller laa og sov, da Landsfogden tog fat i deres Sengested, har Kpt. ikke set, da han ikke laa i samme Stue.

Landsfogden var vred og bad de paagældende skynde sig af Sted. Disse begyndte at græde og var uvillige til at tage af Sted, da de ikke havde andet Tøj end det, hvori de stod. Dette var snavset og hullet. Desuden var de sultne, da de ikke havde faaet noget at spise. Landsfogden sagde imidlertid, at de paagældende kunde faa noget at spise ombord i Motorbaaden. Kpt. spurgte Landsfogden, om denne ikke kunde foranledige Mandskabets Tøj transporteret til Godthaab, ved at sende en Motorbaad efter det. Hertil svarede Landsfogden, at han havde ikke noget med Mandskabets Tøj at skaffe, og at de selv kunde hente dette med „Skarstein"s Skibshaande. Landsfogden, der nu var kommet ud i Gangen sammen med Jens Mohr Eyvindson og Sigurd Holm, sagde til en Grønlænder, som han havde med

som Politi, om denne ikke kunde bære de paagældende ned til Motorbaaden. De paagældende gik derefter ned til Baaden.

Forespurgt om Chefen paa „Maagen" havde sagt noget, svarer Kpt., at Chefen paa „Maagen" spurgte Kpt. om dennes Navn, da Kpt. under Samtalen med Landsfogden i Vrede havde været truende overfor Landsfogden, da denne havde sagt, at Mandskabet selv kunde afhente Tøjet med Skibsbaaden.

Samme Dags Aften (Søndag Aften) fik man udleveret 12 Tæpper, eet til hver af de tilbageblevne af Mandskabet.

Saavidt Kpt. véd, har Skibsføreren anmodet Landsfogden om at faa udleveret Tæpper. Det var Kolonibestyreren, der kom med Tæpperne. Den næste Morgen (Mandag den 29.) fik Skibsføreren af Landsfogden en Motorbaad til Laans med Mandskab til Afhentning af det Tøj, der laa paa Øen. Skibsføreren sammen med 2 af Mandskabet afsejlede derefter ved Middagstid fra Godthaab og var tilbage ved 4-Tiden den næste Dag. Da de kom tilbage, udtalte de paagældende, at de havde haft Motorhavari og vilde ikke have været naaet tilbage til Godthaab, hvis de ikke havde haft Medvind. Motoren havde en gammel Maskine. De paagældende medbragte en Del Proviant saasom Saltkød, Skibskiks, Sukker og Margarine, men Sukkeret var blevet vaadt og ødelagt. Det andet blev anvendt. Den næste Dags Emd., Onsdag den 31. August, blev Resten af Mandskabet ført til Færingehavnen med Motorskonnert „Skálanes".

Forespurgt Kpt., hvorledes han truede Landsfogden Søndagen under Optrinet i Forsamlingshuset, svarede han, at han truede denne med Knytnæve, samt udtalte, at Landsfogden, naar Kpt. kom hjem, gennem Aviserne skulde faa at vide, hvorledes han havde behandlet Besætningen paa „Skarstein". Kpt. forklarer i denne Forbindelse, at man, inden man forlod Godthaab, var enedes om, at Kpt. sammen med de andre af Besætningen, der er hjemmehørende i Frodebø, paa Besætningens Vegne skulde foranledige optrykt en Beretning i Aviserne om Behandlingen i Grønland.

Efter Hjemkomsten fik Kpt. derefter den forhenværende Lærer Poul Fr. Joensen af Frodebø til at hjælpe sig med at skrive en Beretning i „Tingakrossur", der findes optrykt i „Tingakrossur" Nr. 41 for den 28. September 1932.

Forinden Beretningen blev sendt til Bladet, forelagde Kpt. Beretningen for de af Besætningen, der er hjemmehørende i Frodebø, nemlig Daniel Frederik Jensen, Martin Poulsen og Emdel Poulsen, samt Skibsføreren, der alle godkendte Beretningen inden denne blev afsendt. De andre af Besætningen har først set Beretningen efter at den har staaet i Avisen.

De andre af Besætningen, som Kpt. senere har talt med, har ikke haft noget at indvende imod, hvad der var skrevet i Beretningen.

Han har talt med Hilmar Danielsen, Daniel Jacob Eyvindsson, Vilhelm Jønsson og Peter Juel Danielsen, y., samt Karl F. Berg.

Opl. godk., idet Kpt. paa Anledning tilføjer, at den Motorbaad, som blev benyttet til at afhente Tøjet med, efter Kpt.s Skøn var blandt de sløjeste, der var i Godthaab, idet Motoren var gammel og slidt. Hvor gammel Maskinen var, ved Kpt. ikke.

Selve Baaden syntes imidlertid at være i sødygtig Stand. Baaden havde de fornødne Sejlgrejer.

Oplæst, godk., aftr. Sagen sluttet. Vidne:

K. Djurhuus. *S. Hvidfeldt.*

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Suderø Syssel, den 26. Oktober 1932.

K. Djurhuus.

3) Rapport af 12. November 1932 fra Sudero Syssel.

Efter telefonisk Anmodning af Sysselmanden blev der optaget Rapport til Oplysning af det i „Tingakrossur" for den 19. Oktober d. A. anførte vedrørende Skonnert „Sanna" af Vaag.

Afhørt blev Føreren, Andreas Thomsen af Sumbø, født 4. August 1876, der paa Anledning forklarer, at de den 14. August d. A. sejlede ind til Holstensborg og ankrede Skibet op paa Reden. Nogle Bolte til en Vandpumpe var gaaet i Stykker, og der var ogsaa noget i Vejen med en eller anden Maskindel; Komparenten henviser til at afhøre Motormanden Daniel Pauli Petersen, Frodebø, herom. Der kom en Mand til Skibssiden for at opkræve Havnepenge, og anmodede de ham om at bede Smeden lade dem faa Boltene og gøre Motordelen i Stand. Det var vistnok den samme Mand, der kom ombord igen og sagde, at Kolonibestyreren ikke vilde lade Smeden gøre Arbejdet.

Kpt. mener, at Motorpasseren ogsaa talte med Smeden, der mente at kunne gøre Arbejdet paa en Time. Da det var Motorpasseren og ikke Kaptajnen, der førte Forhandlingerne om Udførelsen af Arbejdet, henviser Kaptajnen til at faa nærmere Oplysninger hos denne.

Den næste Dag tog de Vand ind længere inde i Fjorden og sejlede derefter til Fiskeri igen.

Kpt. oplyser, at der er baade Bedding og Jernsmed i Holstensborg.

Oplæst og vedtaget.

I M/Sk. „Sanna"s Skibsdagbog er der ført følgende vedrørende Opholdet i Holstensborg:

„Søndag den 14. August 1932. Vinden Nostlig med ujevn og Toget Br. 74,8 Mn. satte Motoren i gang N efter Md. satte ind til Holsten Borg Kl. 4 Ankrede laa der resten af Dagen Læns.

Mandag den 15. Vinden NØ med Stiv og Klart Br. 74,8 laa for Anker i Holstensborg tog Vand ober Md. letde Anker og sate ud af Fjorden Sejlede S efter Resten af Dagen Lens".

sign. *B. Mortensen.*

Fremsendes Sysselmanden for Suderø Syssel.

Vaag, den 12. November 1932.

sign. *B. Mortensen.*

Kontinueret den 22. November 1932.

Afhørt blev Daniel Pauli Petersen af Frodebø, der forklarer, at han i Aar var Motorpasser med M/S „Sanna" af Vaag, der drev Fiskeri ved Vestgrønland. Den 14. August d. A. var man kommen ind til Holsteinsborg og ankrede paa Rheden. Kolonibestyrerens Assistent kom ombord og klarerede Skibet. Kpt. havde faaet 4 Bolte $^1/_4$" tykke til en Spulepumpe slaaet i Stykker, samt manglede en lille Topnøgle, der skulde anvendes til at presse Fedt i Smørekoppen til Stævnrøret. Kpt. tænkte paa at faa disse Ting leveret hos Smeden ved Værftet i Holsteinsborg, men vilde først forsøge paa at laane et Snit fra et andet Skib, der ogsaa laa paa Rheden. Derfor lod Kpt. Assistenten sejle iland uden at meddele denne noget om de paagældende Ting.

Det viste sig imidlertid, at der ikke var noget Snit ombord i det paagældende Skib.

Da der var Børneclammelse i Holsteinsborg, og det saaledes ikke var tilladt at have Samkvem med Beboerne i Land, prajede Kpt. over til en Grønlænder, der laa i Nærheden med sin Baad og bad ham gaa hen til Smeden og anmode om at faa de paagældende Ting lavet. Grønlænderen, der kun forstod meget lidt Dansk, fik en Tegning med fra Kpt. og roede derefter iland. Kort efter kom den paagældende tilbage sammen med en anden Grønlænder, der kunde tale Dansk, for at faa nærmere Besked. Da Kpt. havde givet denne fornøden Forklaring, roede Grønlænderne iland igen, efter at den, der talte Dansk, havde meddelt Kpt., at Smeden vilde være færdig med at lave Tingene til næste Dags Formiddag Kl. ca. 9.

Den næste Morgen ved 9-Tiden roede Kpt. ind mod Land, men saa dog ikke nogen Mennesker. Efter at have roet lidt frem og tilbage, kom en Grønlænder ned mod Baaden, medbringende de knækkede Bolte samt Kpt.s Tegning og meddelte, at Smeden ikke kunde udføre Arbejdet med mindre han fik Tilladelse dertil af Kolonibestyreren.

Kpt. bad derefter den paagældende Grønlænder om at gaa op til Kolonibestyreren og anmode om, at Smeden fik fornøden Tilladelse. Dette gjorde Grønlænderen saa, men kom kort efter tilbage med Besked fra Kolonibestyreren, at denne for det første ikke vilde give den ønskede Tilladelse, og for det andet, saa havde Smeden saa meget at bestille, at han ikke havde Tid til at udføre Arbejdet. Da Kpt. var klar over, at han ikke kunde faa Lov til at komme iland for at udføre Arbejdet, hvilket han nemt kunde gøre paa en Times Tid, ifald han fik Lov dertil, maatte han ro ombord igen med uforrettet Sag. Den paagældende Morgen havde Kpt. ogsaa taget en Ventil til Spulepumpen med, idet den paagældende Ventil ogsaa trængte til Reparation.

Kpt. maatte selv lappe Lænsepumpen saaledes, at den kunde bruges. Kpt. mener, at Pumpen var klar til Brug den næste Dags Aften.

Kpt. forklarer paa Anledning, at Hensigten med Besøget i Holsteinsborg var at fylde Vand, det var saa samtidig hermed, at Kpt. vilde benytte Lejligheden til at faa lavet Boltene m. v. Med Hensyn til Vandfyldningen var der ikke noget i Vejen.

Forespurgt om det foraarsagede noget Tab af Fiskeri, at Kpt. ikke fik lavet de paagældende Ting til Spulepumpen, samt Topnøglen, svarer han, at det gjorde de ikke, udover, at det gik langsommere med at faa gjort Fangsten ren, saalænge Spulepumpen var i Uorden.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

K. Djurhuus.

---

4) Udskrift af Suderø Syssels Politiprotokol af 26. Januar 1933.

Aar 1933, den 19. Januar blev Undersøgelsen i „Skarsteinssagen" kontinueret paa Suderø Syssels Kontor af Sysselmanden med nedentegnede Vidne.

Fremstod Skibsfører Niels Pauli Nielsen, der forklarer, at man en Dag, ca. 10. Juli 1932 søgte ind til Sukkertoppen for at afsende Telegram om, at alt var vel ombord. Man ønskede at sende et saadant Telegram, fordi man paa Opturen til Grønland ikke havde anløbet Færingehavnen. Det var ikke for at fylde Vand, man anløb Sukkertoppen, men for at afsende Telegrammet og dermed berolige Besætningens Paarørende paa Færøerne. Da man saaledes alligevel skulde anløbe Havnen, mente Kpt. samtidig at benytte Lejligheden til at fylde lidt Vand, endskønt man havde Vand nok til hen i August Maaned.

Da man kom ind til Sukkertoppen, kom Lægen samt en Assistent om Bord. Kpt. fik afleveret sit Telegram, men de paagældende fraraadede Besætningen at fylde Vand, da der var Børnelammelse blandt den stedlige Befolkning, og ifald Besætningen havde Samkvem med nogen af Beboerne, vilde Skibet i 3 Uger blive betragtet som smittefarligt. Kpt. ønskede at faa trukket en Tand ud, men ogsaa dette afslog Lægen for ikke at udsætte Besætningen for nogen Risiko.

Man afsejlede derefter til Fiskeri.

Omkring 25. Juli skulde man anløbe Færingehavnen for at møde en Fragtdamper, der dér skulde forsyne de Skibe med Olie, der leverede Fisk. 2 Dage før man afsejlede til Færingehavnen traf man en fransk Skonnert, der manglede Vand. Kpt. lod saa det franske Skib faa ca. 2 baadfulde Vand.

Da man kom syd med Fylla Bank mødte man den paagældende Fragtdamper, der var fragtet af Charles Mauritzen, Leith. Da Kaptajnen paa Damperen var ukendt med Indsejlingen til Færingehavnen anmodede Føreren af denne Kpt. om at fungere som Lods. Kpt. gik derefter over i Fragtdamperen og overlod Kommandoen paa „Skarstein" til første Bedstemand Johannes Nielsen med Besked paa at følge efter ind til Færingehavnen.

Da „Skarstein" derefter kom ind til Færingehavnen, meddelte Besætningen Kpt., at de, da de passerede Fylla Bank, havde konstateret, at der var en Mængde Torsk dér. De kunde imidlertid ikke lægge sig til at fiske paa Fylla Bank, da man dels nu efter at have forsynet det fransko Skib med Vand, maatte fylde Vand, og desuden absolut maatte ind for at træffe sammen med Fragtdamperen og tillige for at faa Kpt. ombord igen.

Der var ogsaa flere andre Skibe, der paa det samme Tidspunkt søgte Færingehavnen for at supplere Olieforsyningen.

Oplæst, godkendt.

Paa Anledning forklarer Kpt. at han kort efter Hjemkomsten fra Grønland af forhenværende Lærer Poul Fr. Joensen af Frodebø, der paa „Manningin" af „Skarstein"s Vegne havde skrevet en Beretning til Tingakrossur, fik forelæst denne Beretning. Den paagældende spurgte Kpt., om han vilde godkende Beretningen, hertil svarede Kpt., at det kunde han ikke, da den var for overdreven, „tað var ov nógv avgjørt". Hertil svarede den paagældende noget liguende som, at man ikke kunde overdrive nok, „gera ov nógv av", naar det drejede sig om at sværte Danskerne til, og at dette (Beretningen), var Mad for Nordmændene. Der var flere Personer til Stede, der hørte dette Replikskifte, nemlig af Mandskabet Christen Mortensen, Daniel Fr. Joensen, Emil Poulsen og Martin Poulsen, samt af andre husker Kpt. sine Svigerforældre Daniel Mikkel Jensen og Hustru samt Kpt.s Hustru. Der var ogsaa andre Personer til Stede, men Kpt. husker ikke i Øjeblikket Navnene paa disse.

Samtalen fandt Sted i Daniel Michael Jensens Hjem.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Undersøgelsen udsat. Vidne.

K. Djurhuus. *Chr. Larsen.*

Aar 1933, den 19. Januar blev Undersøgelsen i „Skarsteinssagen" kontinueret paa Suderø Syssels Kontor af Sysselmanden med nedenstaaende Vidne.

Fremstod Jens Christen Mortensen af Frodebø, der forklarer, at Tu-

ren ind til Sukkertoppen, saavidt ham bekendt, hovedsagelig var for at fylde Vand og fordi Kaptajnen havde Tandpine og ønskede at faa Tanden trukket ud. Det var ikke for at sende Telegram. Kpt. har ingen Kendskab til, hvorvidt der blev afsendt noget Telegram fra Sukkertoppen. I Sukkertoppen fik man ikke Vand paa Grund af den herskende Børnelammelse dér. Kpt. mener, at man kunde have haft fyldt Vand dér uden at komme til at have Forbindelse med Beboerne dér paa Stedet.

Opholdet i Sukkertoppen var gauske kort, idet man ikke ankrede engang, der blev derefter afsejlet til Fiskeri. Ca. 14 Dage efter blev det bestemt, at man skulde til Færingehavnen for at fylde Vand. Noget i Forvejen havde man truffet en fransk Fiskeskonnert, der manglede Vand. Fra „Skarstein" fik saa denne ca. 2 Baadfulde Vand. Da man under Sejladsen til Færingehavnen var kommet længere mod Syd, traf man en Fragtdamper, der skulde til Færingehavnen med Forsyninger til Kuttere samt for at hente Fisk. „Skarstein"s Fører gik over paa Damperen som Lods og lodsede denne ind til Færingehavnen, medens første Bedstemand Johannes Nielsen fik Kommandoen paa „Skarstein" og sejlede denne til Færingehavnen. Da man passerede Fylla Bank blev der konstateret, at der var Masser af Torsk dér, men man kunde ikke lægge sig til at fiske, da man nu havde Vandmangel. Da man kom til Færingehavnen, fik man det nødvendige Vand samt vistnok 20 Fade Olie fra den paagældende Damper. Der blev ogsaa leveret lidt Fisk ombord i Damperen.

Paa Anledning forklarer Kpt., at Skibsføreren i sin Tid uden Indvending godkendte den Beretning, der af forhenværende Lærer Poul Fr. Joensen var affattet og sendt til Tingakrossur. Kpt. mener ikke, at Skibsføreren ved det paagældende Tidspunkt udtalte noget om at Beretningen var for overdreven.

Oplæst, godkendt.

Forespurgt om Kpt. har andre Ting at tilføje til sine Forklaringer, der kan have Betydning for Sagen, svarer han først nej, det mener han ikke, og derefter, at der muligvis kan være enkelte Ting, men at han ikke ønsker at give yderligere Forklaring her.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Undersøgelsen udsat. Vidne:

K. Djurhuus. *Chr. Larsen.*

Aar 1933, den 19. Januar fortsattes Undersøgelsen i „Skarsteinssagen" paa Suderø Sysselmands Kontor af Sysselmanden med nedentegnede Vidne.

Fremstod første Bedstemand fra M/K „Skarstein" Johannes Mouritz Nielsen af Tveraa, 27 Aar gammel.

Kpt. forklarer, at Skibsføreren omkring 8. Juli d. A., mens man laa og fiskede i Farvandet udfor Sukkertoppen, besluttede, da der paa det Tidspunkt var sløjt med Fisk, at sejle ind til Kolonien Sukkertoppen for at sende Telegram hjem og saa samtidig benytte Lejligheden til at fylde op med Vand. Man havde dog en Del Vand ombord, men Skibsføreren mente, det var bedre samtidig at benytte Lejligheden til at fylde Vandtankene. Da de kom ind til Sukkertoppen fik de imidlertid Besked paa, at de ikke kunde faa Forbindelse med Land, da der var Børnelammelse dér. Skibsføreren fik dog afsendt Telegrammet, som han afleverede til Lægen eller en Assistent, der kom ud langs Siden. Kpt. har ikke Kendskab til, hvorvidt man kunde have

fyldt Vand uden at komme i Berøring med den stedlige Befolkning. Skibsføreren, der havde haft Tandpine, anmodede Lægen om at faa en Tand trukket ud, men Lægen svarede, at han ikke af Hensyn til Smittefaren turde tage Skibsføreren iland, og endnu mindre mente han, at kunne komme ombord for ikke at risikere at paaføre Mandskabet Smitte.

Man afsejlede derefter paany til Fiskeri. Ca. 2 Uger senere traf man udfor Strønufjorden en fransk Fiskeskonnert, hvis Fører „Skarstein"s Kaptajn kendte godt. Den franske Skibsfører beklagede sig over, at han havde Vandmangel. Der blev derefter fra „Skarstein" leveret 2 Baadfulde Vand over til det franske Skib.

Ca. 2 Dage senere blev det besluttet at sejle til Færingehavnen for at supplere Olieforsyningen og fylde Vand.

Da de kom syd mod Bananbanken traf de den Fragtdamper, der skulde med Salt og Olie m. v. til Færingehavnen til Forsyning af forskellige færøske Fiskerskibe.

Da Føreren af Fragtdamperen var ukendt med Farvandet, anmodede dennes Fører „Skarstein"s Fører om at fungere som Lods til Færingehavnen, hvilken Anmodning blev efterkommet.

Kpt. overtog derefter Kommandoen.

Da de kom Syd paa til Fylla Bank, konstaterede de, at der var store Forekomster af Torsk dér, men da der nu var Vandmangel ombord og det nu var sigtbart Vejr, blev det bestemt straks at søge ind til Færingehavnen, hvortil man ankom samme Dag. I Færingehavnen blev der fyldt Vand og 15 Fade Olie.

Ifald det franske Fiskerskib ikke havde faaet Vand fra „Skarstein", kunde man have opholdt sig ca. 8 Dage længere i Søen.

Mens man opholdt sig i Færingehavnen, opnaaede flere Skibe, der befandt sig paa Fylla Bank, store Fangster.

Forespurgt hvor megen Olie, der var i Behold, da man kom ind til Færingehavnen, svarer Kpt., at det saa vidt han husker, var ca. 8 Fade, hvilket med Sparsommelighed kunde have strakt til et Par Ugers Forbrug.

Selv om man havde haft rigeligt med Vand om Bord, var man dog alligevel nødt til at søge Færingehavnen for Olieforsyning. Man var derfor nødt til at søge ind, medens Fragtdamperen laa dér, for at faa noget af den Olie, denne førte med.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Fremstod Fisker fra „Skarstein" Johannes Petreus Hentze, af Trangisvaag, 27 Aar gammel, der forklarer, at Skibsføreren en Dag i Begyndelsen af Juli Maaned f. A., mens man laa og fiskede udfor Sukkertoppen, meddelte, at han agtede at sejle ind til Kolonien Sukkertoppen for at sende Telegram hjem. Nogle af Mandskabet foreslog Skibsføreren at benytte Lejligheden til at fylde Vandtankene, da man paa det Tidspunkt ikke forsømte meget derved, da der ikke havde været saa meget at fiske.

Ankommet til Sukkertoppen fik de imidlertid Underretning om fra Lægen og en Assistent, der kom ud mod Skibet i en Baad med Karantæneflag agter, at man ikke kunde faa Forbindelse med Land, da der var Børnelammelse paa Stedet. Man kunde saaledes ikke faa fyldt Vand. Skibsføreren fik dog afsendt sit Telegram. Skibsføreren spurgte Lægen, om han kunde faa trukket en Tand ud, men Lægen fraraadede at søge Berøring med nogen af Mandskabet, for ikke at risikere at paaføre dette Smitte, og raadede Kaptajnen til at benytte Jod til Tanden, saa vilde Tandpinen nok fortage sig. Man sejlede derefter paany ud paa Fiskeri.

Ca. 2—3 Uger senere traf man i Farvandet omkring Sukkertoppen et fransk Fiskerskib, der havde Vandmangel. Dette fik saa fra „Skarstein" 3 baadfulde Vand.

Et Par Dage senere blev det besluttet at tage ind til Færingehavnen for at faa fat i nogen Olie, som ventedes dertil med en Fragtdamper, der i Slutningen af Juli Maaned skulde komme til Færingehavnen.

I Nærheden af Hellefiske Bank eller Bananbank traf man Fragtdamperen, hvis Fører anmodede „Skarstein"s Fører om at fungere som Lods til Færingehavnen. Skibsføreren blev derefter roet over i Fragtdamperen, medens 1. Bedstemand Johannes Nielsen fik Kommandoen paa „Skarstein". Komne syd paa til Fylla Bank, konstaterede de store Forekomster af Torsk dér, men de fortsatte Sejladsen til Færingehavnen, idet de vilde benytte det sigtbare Vejr for at komme ind og faa den nødvendige Olie og Vandforsyning. I Færingehavnen fik man 15 eller 16 Fade Olie fra den Fragtdamper, som Kaptajnen havde lodset ind. Der var kun den ene Fragtdamper i Havnen.

Forespurgt hvor længe det Vand, som det franske Fiskerskib fik fra „Skarstein" kunde have strakt til „Skarstein"s Besætning, svarer Kpt., at han mener, det kunde have strakt til ca. 14 Dages Forbrug.

Paa Anledning forklarer Kpt., at han var blandt de 8 af Mandskabet, der blev hjemsendt anden Dagen efter Ankomsten til Godthaab. Kpt. har ikke faaet forelagt de i „Tingakrossur" skrevne Beretninger og mener, at disse er noget overdrevne. Kpt. har ikke noget Kendskab til Landsfoged Swanes Optræden overfor Besætningen udover den Dag, da han sammen med Christen Mortensen og nogle andre af Besætningen opsøgte Landsfogden for at formaa denne til at foranledige Besætningen hjemsendt med „Hvidbjørnen". Landsfogden sagde imidlertid, at dette ikke kunde lade sig gøre, da det vilde tage for lang Tid, da „Hvidbjørnen" var paa Inspektion længer nordpaa, hvor Nordmændene drev Fiskeri. Christen Mortensen sagde, at „Hvidbjørnen" sejlede saa hurtigt, og at det var Chefens Pligt at sejle Mandskabet hjem; herover kom saa Landsfogden og Christen Mortensen op at skændes, hvorefter Landsfogden viste Christen Mortensen Døren. Kpt. har det Indtryk, at saavel Landsfogden som Christen Mortensen optraadte for hidsigt.

Forespurgt hvorledes det Brød var, som man fik i Godthaab, svarer Kpt., at Rugbrødet var daarligt, men Blandingsbrødene gode. Der blev udleveret pr. Dag 8 Rugbrød og 4 Blandingsbrød. Margarinen var harsk. I Stedet for Margarine fik man ogsaa Svinefedt, der var bedre. Fisk fik man denne ene Dag, mens Kpt. var i Godthaab. Kød og Paalæg fik man ikke, men Kpt. mener, at saadant var at faa, da han syntes at saadant stod fremme i et Udstillingsvindue i Forretningen.

Tæpper og Sengetøj manglede.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Undersøgelsen udsat. Vidne:

K. Djurhuus. *Chr. Larsen.*

Aar 1933, den 31. Januar, blev Undersøgelsen i „Skarstein"-Sagen fortsat paa Suderø Sysselmands Kontor af Sysselmanden med nedenstaaende Vidne.

Fremstod Kongsbonde Daniel Mohr Mortensen af Frodebø, 48 Aar gammel, der forklarer, at han var til Stede, da fhv. Lærer Poul Fr. Joensen af Frodebø oplæste den Beretning, som „Skarstein"s Besætning skulde indsende til „Tingakrossur". Af Besætningen var der til Stede Skibsføreren samt Christen Mortensen, Daniel Fr. Jensen, Emil Poulsen og Martin Poulsen. Beretningen blev oplæst Punkt for Punkt og blev godkendt i sin Helhed af de tilstedeværende af Besætningen. Kpt. har det Indtryk, at Beretningen ogsaa blev godkendt af Skibsføreren, i hvert Fald hørte Kpt. ingen Indvending fra

dennes Side. Kpt. gik imidlertid straks efter, at Beretningen var oplæst og inden de paagældende af Besætningen var gaaet fra hinanden, saa Skibsføreren kan muligvis have fremført Indvendinger efter at Kpt. var gaaet.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Undersøgelsen udsat. Vidne:

K. Djurhuus. *Chr. Larsen.*

Aar 1933, den 25. Januar, Emd. Kl. 6, blev Undersøgelsen i „Skarstein"-Sagen fortsat paa Suderø Syssels Kontor af Sysselmanden for Suderø Syssel med nedentegnede Vidne.

Fremstod Anna Kathrine Frederikke Nielsen af Tveraa, 28 Aar gammel, Skibsfører Niels Pauli Nielsens Hustru, der forklarer, at hun var til Stede, da fhv. Lærer Poul F. Joensen, Frodebø, oplæste for 4 af „Skarstein"s Mandskab, nemlig Daniel Frederik Jensen (Komparentindens Broder), Christen Mortensen, Martin Poulsen og Emil Poulsen, alle af Frodebø, den Beretning om Tildragelserne i Godthaab, der blev indrykket i „Tingakrossur". Kpt.indens Mand var til Stede. Beretningen blev oplæst Punkt for Punkt og de tilstedeværende adspurgt om de godkendte det skrevne. Det tilstedeværende Mandskab godkendte det, der blev oplæst, medens Skibsføreren til enkelte Punkter svarede, at det nok kunde passe, men forbeholdt sig at tage Stilling til det hele, naar alt var oplæst. Efter endt Oplæsning udtalte Skibsføreren, at selv om en Del kunde passe af det, der var skrevet, var der en Del Overdrivelser i Beretningen. Hertil svarede Poul F. Joensen, at der ikke kunde overdrives nok, naar det drejede sig om at sværte Danskerne til. „Tað var ongatíð ónógv avgjørt, tað var at sverta teir (danskararnar) so nógv sum møguligt" og føjede til „tað bleiv gott fyri norðmanniu".

Komparentindeu husker ikke, at der blev talt yderligere; hendes Mand har efter hendes Opfattelse ikke godkendt Beretningen.

Oplæst, godkendt, aftraadt.

Undersøgelsen sluttet. Vidne:

K. Djurhuus. *Chr. Larsen.*

Udskriftens Rigtighed bekræftes.

Suderø Syssel, Trangisvaag, den 26. Januar 1933.

K. Djurhuus.

---

5) „Tingakrossur" Nr. 41 for den 28. September 1932 med Artiklen „Tá „Skarstein" fórst".

Í juni mánað í ár fóru vit av Tvøroyri við „Skarstein" at søkja okkum vinnu við Grønlands fjarskotnu strendir. Alt gekk væl ilag, og seinrapartin í august høvdu vit veitt 59.000 torskar. Men dáttliga sógu vit at skipið hevði fingið stóran leka uttan at vit vistu hvat atvoldin var. Vit hildu henni tó gott lens við pumpunum, men tær máttu drívast við handakraft, tí motor-

nrin hevði verið í ólagl alla tíðina, og stutt frammanundan var hann heilt støðgaður. Dugin eftir var ódnarveður við stormi og kavaælingi, og nú øktist lekin bráddliga, so tað bert við at pumpa á lív og deyð eydnaðist at halda skiplð flótandi. Allir vóru samsintir um at søkja fyrstu havn so skjótt sum siglandi var, men tað vardi eitt heilt samdøgur áðrenn veðrið linkaði, og til alla vanlukku gekk onnur pumpan fyri, so nú var einki at gera uttan at taka neyðhavn við fyrsta land, um lív skuldi bjargast.

Sjólatnir á oyði-oyggj.

Tá vit høvdu siglt nakrar tímar, komu vit móti eini oyggj, men vegna brim var har ikki lendandi, fyrrenn vit komu í læ av henni. Vit rýmdu nú av skipinum, sum søkk ikki langa tíð aftaná. Tað mesta av klæðunum og eitt sindur av mati fingu vit tó bjargað. Oyggjin var óbygd, og fyri at varskógva, um fólk búði á oyggjum, sum lógu innimóti meginlandinum, settu vit ein bumm upp við tveimum fløggum á, tí vit vóru ikki heilt vísir í, hvar vit vóru staddir.

Um nátturna var stormur og regn, so vit vóru illa komnir á holt av kulda í okkara rennvátu klæðum; eisini vóru vit illa tuskaðir frammanundan av at pumpa uttan støðgg fleiri samdøgur. Og einki skjól var at finna á oynni.

Móti morni sógu vit ein grønlendara koma rógvandi í kajakk út til oynna. Hann hevði verið á kópaveiðu og hevði borið eyga við fløggini. Hann beyð sær til at vegvísa okkum til næstu bygd, og tá vit høvdu róð í 10 tímar, komu vit til bygdina Kangek við Godthaabsfjørðin, ið liggur o. u. 9 sjómíl frá Godthaab. Her fingu vit pláss á loftinum í eini kirkju, men matnrin, vit fingu, var út av lagi vánaligur: svart breyð, einki margarin og tevatn; fólkini umbóru seg við at tey áttu einki betri at bjóða. Men tað løgdu vit einki í, tí vit uggaðu okkum við, at tá vit komu til høvuðsstaðin Godthaað — residensstaður landsfútans — mundu vit ivaleyst fáa alt, okkum tørvaði og meira til. Allastaðni um heimin, har ein hevur hoyrt frá, verður sjólatið fólk borið á lógvunum sum tey siga. Men brátt skuldu vit vakna við kaldan dreym.

Í fíggindahondum.

Boð varð sent til Godthaab, at vit vóru í Kangek, og morgunin eftir kom fútin sjálvur í einum stórum og stásiligum motorbátl og flutti okkum til høvuðsstaðin. Nú hildu vit allur vandi fór at vera lokin, men tað bleiv tvørturimóti. Vit fingu høli í einum missjónshúsi, men seingjarklæðir ella teppir var ikki talan um at bjóða okkum, og hvaðna minni fingu vit turr klæðir at skifta við tey gjøgnumbloyttu, vit høvdu verið í frá tí vit sjólótust. Í eitt og alt fingu vit at kenna at vit vóru komnir til fíggindar, vit sum av lagnuni vóru slongdir innum Grønlands kinesiska múr. Heilt at lata okkum reka fyri lút og kalt vatn váddu teir stýrandi ikki, men teir royndu at gera okkum Helviti so heit — ella rættari kalt — sum teir kundu. Ætlanin hevur væl verið at skremja okkum og landsmenn okkara við hesi ringi viðferð, tí tað kundi kanska minka um hugin hjá føroyingum til at krevja fleiri rættindi í Grønlandi, so landið kundi fáa frið at liggja í tí Tornarósusvøvni, tað hevur durvað í so mong Harraus ár — til vinning fyri teir donsku embætismenninar, sum liva háit av fávitsku grønlendinga.

Vit fingu álagt treyt frá fútanum um ikki at fara útum dyrnar aftaná kl. 10 um kvøldið. Muturin, vit fingu, var sum harragud veit: svart, kleiggjugt breyð, trátt margarin, sum neyvan ein danskur hundur hevði troystað

sær at lukta at — og so tevatn! Ikki var tað tí, har var almikið av øllum góðum, tí „Disko" hevði verið í Godthaab nakrar dagar frammanundan. Men alt var ívaleyst nóg gott til hesi føroysku svínini! Tað er so mikið harmuligara at hesin fúti, ið vístl seg at vera líka søran fyri fólkaskikk sum hjartalag, hevur verið amtsfulltrúi í Føroyum.

Heimferð sýtt — »Hvitabjørn« mátti ansa eftir norðmonnum.

Kol fingu vit tó, men tá vit bóðu um petroleum til at kyka við, var svarað, at tað var ovmikið „braudfarligt" fyri okkum at hava um hondir — júst sum vit vóru smábørn! Tá tríggir dagar vóru gingnir var tað okkum greitt, at her mátti gerast nakað; hetta var ikki at halda út. Vit nevudu so fýra av okkum at fara til fútans og biðja hann senda fjarrit til „Hvítabjørn", so hon kundi flyta okkum, um ikki heim, so til Reykjavíkar, men hann svaraði, at hon mátti ansa eftir norðmonnum. Vit søgdu, at hann mátti senda boð kortini, og at endanum lovaði hann tað. So spyr hann, um vit ikki høvdu tað nóg gott, her vit vóru, og tá ein svaraði nei, vit sótu uppá fongsilskost, bleiv hann í øðini og rendi hann út. Fjarritið er ívaleyst ongatið sent, tí vit frættu ikki meir frá tí.

Seinri bóðu vit hann um eitt sindur av kjøti til døgurðamat; svarið var at vit kundu fara og skjóta okkum tað sjálvir! Tað var vakurt at bjóða sjólatnum fólki, tí einki fekkst av nøkrum livandi uttan vit fóru fleiri míl frá Godthaab og vóru burtur einar 8—14 dagar. Og hvat skuldu vit gera í villfremmandum landi, vit kundu einans vilst burtur, so vit ikki sógust aftur — kanska onkur var, sum ikki hevði harmað tað. So bóðu vit hann um fisk og fingu sama svar: vit kundu sjálvir fara til útróður! — hóast tað var yvirfyllt við fiskandi í Godthaab. Vit fingu so tvey „Franskbrød" sendandi annan hvønn dag — tað var ikki annað enn tað vit kalla „blandingsbreyð" í Føroyum — og hvat tey kundu røkka til 20 manns kann ein og hvør ætla. Ein dagin heudi tað merkiligt at vit fingu flesk (!), men tað var so lítið at tað rakk neyvan til døgurð hjá helvtini av okkum; meiningin var kanska bert at skerpa longsil okkara eftir menniskjafeði. Fútin og hansara harkalið saknaði einki, tí vit sógu hópin av kjøti hangandi í rimaðum skápi við úthúsini, so tað kundi halda sær betri. Og hin amerikanski flúgvarin Hutchinson síggja vit nú í bløðunum rósar øllum tí góða, hann og hansara felagir fingu hjá fútanum. Men vit sjólatnu landsins borgarir vóru settir á svølt, kann ein gott siga, og vit vóru eisini nógv afturfarnir teir 8 dagarnar, vit vóru í Godthaab.

So marghattligt tað ljóðar, so sendi fútin okkum teppir at sova í, tá vit høvdu verið har í fýra dagar og noyðst at sovið í vátum klæðum og oljufrakkum fyri at halda varmanum um næturnar. Nú kundi hann spart sínl teppir.

Vit bóðu hann lána okkum ein motorbát út til oynna eftir klæðunum, men hann helt blíðskliga fyri, at hann hevði einki við okkara klæðir at gera.

Óblíð fráferð — Upprørandi atburður móti sjólátnum smádreingjum.

Fjórða dagin fingu vit boð frá honum, at vit skuldu vera heimsendir við ymsum føroyskum skipum, og samtíðis lat hann okkum vita, at 8 manns máttu gera seg til at fara avstað til Føringahavnina næsta morgum. Tíðliga um morgunin, klokkan var $4^1/_2$, komu fútin og sjefurin á „Maagen" eftir hesum átta monnum; seks vóru tilreiðir við tað sama, men tveir fimtan ára gamlir óvitar vóru ikki vaknaðir. Fútin kom buldrandi inn og tók teir beinkirnar,

dreingirnir svóvu á og endavendi teimum, so óvitarnir fóru bóltandi eftir gólvinum. Hesir neyðars dreingir vaknaðu við brestin, og áðrenn teir fingu oygunl upp, blivu teir skeldaðir út úr húð og hanl av hesum verduga „representanti" fyri monopolstýrið í Grønlandi. Hann leikaði eins og trøllrið vóru á honum og sendi teir higar og hagar eftir gólvinum; hann vildi illa geva teimum tíð at klæða seg; at fáa ein kopp av drekka var ikki bjóðandi til, teir máttu avstað við fastandi hjarta. Tað var ikki at undrast yvir, at teir grótu: hetta var teirra fyrstu túrir, teir høvdu verið í miklum livsfára, og høvdu biðið um at sleppa heim við handilsdamparinum „Disko", ið skuldi heim um nakrar dagar, tí teir høvdu fingið skrekk fyri at fara umborð aftur í hesu smáu føroysku skipini, men hetta varð nokta teimum, við tí páskoti, at „Disko" var yvirfyltur av ferðafólkið. Vit vita tað, at hann var ikki so fullir, at hann ikki klóraðl seg heim, um tveir óvitar vóru afturat í honum.

Sjefurin á „Maagen", sum tiltikin er fyri at jakstra føroyingar undir Grønlandi og í hesum yrki sínum er líka grammur sum nakar rottukattur, helt fyri við nakrar av okkum, á yvirferðina til Føroyingahavnina, at vit vóru nakrir rottir „banditter". Men vit yvirláta til øll rætthugsandi menniskjur, at døma um, hvat tey vilja nevna eln mann sum hann, ið kundi standa og hyggja at, hvussu hesir neyðars óvitar vóru viðfarnir, uttan at tala at, men tvørturímóti tyktist alt ganga sum tað skuldi. Sjálvsagt kundu vit ikki tigandi síggja uppá henda atburð móti sjólatnum smádreingjum, og hevði skiparin ikki lagt seg ímillum, var tað óivað komið til handatøk. Men fútin fekk tó okkara meining um hann at vita, so hann bliknaði við, ólvað av illsinni yvir at vit skuldu finnast at hesum „traditionella" danska uppdragilsismáta í Grønlandi.

Nakrir av okkum vildu fylgja teimum heimfarandi oman til strandar og siga teimum farvæl, men fútin bað okkum sjugga okkum inn aftur. Tó, nú vóru vit so yvirsintir av teim nógvu neisum, hann hevði gjørt okkum, at vit alls ikki lurtaðu eftir honum.

Í lívsvanda av fúta-ólíkindum.

Nakrar dagar aftaná ætlaði hann at senda okkum, sum eftir vóru, av stað, men vit lótu hann vita, at vit ikki fóru úr Godthaab, uttan vit blivu tiknir við makt, fyrrenn vit høvdu fingið klæðini, sum lógu á oynni. At endanum noyddist hann at lata okkum fáa ein bát, men tað vísti seg at vera eiu gamal sleipubátur við óbrúkiligum motori, tó at tríggjir stórir og góðir motorbátar lógu fyri einki í havnini. Vit fóru so av stað við okkara árabáti afturúti, men endin á leikinum bleiv, at vit noyddist at sleipa sleipubátin ein stóran part av vegnum. Vit vóru ógviliga troyttir tá vit komu til oynna, sum lá o. u. 40 fjórðingar frá Godthaab. Nú brann hann á við stormi og heglingsælum, og vit máttu so verða á oynni alla náttina, illa tuskaðir. Hevði veðrið ikki batna morgunin eftir og vindurin verið til vildar, komu vit aldrin aftur til Godthaab, tí motorbáturin var meira til fortreð enn til nyttu. Men vit høvdu eydnuna við okkum, og 36 tímar aftaná at vit vóru farnir frá Godthaab, vóru vit aftur. Men tað er ikki at takka fútanum fyri.

Millum landsmenn.

Vit høvdu nú livað uppá vatn og breyð í 8 dagar, so vit vóru ógviliga væl hýrdir, tá vit sluppu úr hesum fongsli og til Føroyingahavnina; har blivu vit hjartaliga væl móttiknir av øllum, og komu á ymiskum skipum, í øllum góðum, heim til Føroyar. Tað vit høvdu útstaðið í Godthaab, bleiv javnað aftur av tí óføra blíðskapi, vit møttu á øllum teimum skipum, vit komu heim í.

Vit kunna ikki siga annað enn gott um teir fáu grønlendarar, vit komu saman við, tó tað mátti dyljast sum mannsmorð. Men vit mugu harma tað danska fólki, at tað skal hava ein tíllkan „repræsentant" í Grønlandi, sum

henda sokallaða landsfúta. Hvussu hansara atburður er móti grønlendingunu kann einhvør hugsa sær til, tá hann kann vága at hagreiða sjólatnar danskar borgarar á slíkan barbariskan hátt!

---

6. „Tingakrossur" Nr. 44 for den 19. Oktober 1932 med Artiklen „Det danske Standpunkt".

Vit siggja av donskum bløðum at harri Daugaard Jensen, „hin altvaldandi", hevur verið so framførur at vilja gera okkara frágreiðing um hendingarnar í Godthaab til lygn, og at hann sigur landsfútan at verða ósekan í teimum brøgdum, vit hava greitt frá. Men tað man lítið bata honum. Vit vilja siga honum einaferð enn, at tað stendur fast at okkara grein er sonn, frá byrjan til enda. Tað dugir lítið bert at siga, at vit lúgva, tað má førast prógv fyri ti. Vit eru um 20 vitnisførur menn, og vit lata okkum ikki umvenda, sum t. d. Peter Freuchen á sinni, tá hann sló seg sjálvan so dygt frammaná, at hann bleiv til látur fyri heila tað danska ríkið.

Harri Daugaard Jensen skuldi lisið grein Rasmussens lækna úr Vági, í „Dagens Nyheder"; har skrivar ein danskari, sum hevur verið fleiri ár í Grønlandi, og enn fleiri í Føroyum, og kennur viðurskiftini fullkomuliga í báðum londum, og tó at greinin er skrivað undan okkara, hóskar hon so væl við okkara frágreiðing í ymsum lutum, at hon næstan kundi verið eitt innlegg til prógv fyri mangt av tí, vit greiddu frá; og enntá betur virkar hon, av tí, at tað her er ein danskur maður, fullkønur við tað hann skrivar um.

Tað prógvið, Daugaard Jensen setur fram, um tað góðu viðferð, sjólátnir fransar fingu í Godthaab er nettupp eitt prógv uppá tað, vit nevndu í okkara grein um flúgvarin Hutchinson og hansara góðu mótitøku, — tó hann var lendur móti forboðum! Daugaard Jensen førur her sjálvur prógv fyri, at føroyingar í Grønlandi verða roknaðir sum parla, ella í hvussu er, sum menniskjur av øðrum klassa, tross tað, at hann niðri í Danmark lætist eymur á málinum og rópar okkum fyri „landsmænd"! Men útlendingar verða hevjaðir til skýggjanna, — tá tað bert ikki eru norðmenn! Tað er ivaleyst einans tí Grønlandsstýrið fyrnast tær stóru nasjónirnar, og eisini gjarna vil standa við gloriukransi um enni í útlandsins eygum. Men landsins borgarir, føroyingarnir, har liggur suktin á, hvussu teir verða viðfarnir.

Venda vit aftur til Daugaard Jensens pástand um at vit siga ósannheit, so kunnu vit ugga hann við, at vit hava fleiri og vitnisføst dømir at flyta fram um Grønlandsstýris skamleysa atburð. At hann eigur ábyrgðina fyri, at tað er so vorði sum er, er ivaleyst; hitt danska orðatakið sigur jú: som Herren er, saa følger ham Svende.

So, harri Daugaard Jensen, nú byrja vit av nýggjum, og avsanna okkum so, sum Luther segði í Worms: „við greiðum og innlýsandi grundum, tí pávan trúgvi eg ikki uppá". Og vit trúgva enn minni uppá hin grønlendska pávan Daugaard Jensen, sjálvt um nógvir danir tykjast at vera hugtiknir av hansara „géniala" stýri.

Tá ið vit høvdu verið 2 dagar í Godthaab, komu vit í uppisetri við tubbak, og tað var tað einasta vit høvdu at slá tíðuna í bel við. So fóru nakrir til kolonistýrarin og bóðu hann selja okkum eitt sindur av tubbakki; vit høvdu pening við, so vit bóðu ikki um tað til gávus; men svarið var k o r t a n e i! Vit bóðu hann so skifta við okkum, til vit høvdu fingið okkara tubbakk, ið lá eftir á oynni, men aftur kortanei! (Einasta orð teir grønlendsku embætismennirnir tykjast at duga, tá teir tosa við føroyingar, er kortanei!) Vit máttu avstað við langari nøs og tómari pípu! Og so var kortini ovmikið av øllum sløgum av tubbakki í krambúðini. Seinni frættu vit at krambæsveinarnir høvdu ordra til at nokta alt hvat vit bóðu um! Slíkt rópar kanska Dau-

gaard Jensen „landsmannaatburð!" Vit rópa tað eina beistagerð, at nokta sjólátnum monnum uppí pípuna, slikt hevur aldri hoyrst fyrr! Og tubbakið hevur altið verið sjómannsins uggi.

Harri Daugaard Jensen, hetta merkir tilfullna tygara frálika góða stýri.

Í fyrra helmingi av juli mánað fóru vit inn til Sukurtoppin a t h á l a v a t n, men vit fingu kortanei! ikki ein dropa nakrastaðni nær ella námindis mátti vit taka; óivað var vatnið har ovgott fyri f ø r o y i n g a r at drekka! Eitt páskot hevði tá kolonistýrarin, og tað er ofta nýtt í summar til at styggja føroyingar burt við, bæði av honum og øðrum: tað nevnist „b a r n a l á m i l s i." Men tað vita øll, at alt landið ikki var so forpestað, at vit ikki kundu hála vatn onkustaðni um Sukurtoppleiðina. Onei, tað var bert eitt páskot! (Eitt má ein rósa teim grønlendsku embætismonnum fyri, at teir hava páskot til reiðar I leypavís, sjálvt um tey eru bæði ógrundað og ótrúlig.)

Vit máttu so stutt aftaná sigla teir ca. 200 fjórðingar suður til Føroyingahavnina. Tá ið vit komu á Fylla bank, kastaði vit út og loddið slapp ikki niður fyri fiski, men vit áttu ikki ein dropa av vatni og máttu tí skyld rýma inn. Um tað mundi fekk „Skálanes" 1 7 , 0 0 0 f i s k í t v e i r d a g a r! Vit liðu óivað eitt tap uppá fleiri túsin krónur av hesum ónærisliga atburði. Eitt vakurt úrslit av tí grønlendska stýrinum, harri Daugaard-Jensen!

Tað er hópurin av skipum, ið hevur verið úti fyri somu ólíkindum, sum vit. Vit skulu bert nevna e i t t grefligt dømi uppá danska „vælvild" í Grønlandi: Skonnartin „Sanna" úr Vági hevði fingið motorskaða; tveir boltar vóru brotnaðir í motorinum. Tað vóru heldur smáir boltar við „møtrikki" á endanum, og kundi av einum jarnsmiði lættligu gerast uppá tveir tímar. Av tí teir vóru staddur um Holsteinsborg leiðuna, fóru teir inn til hetta plássið, men teir mátti ikki seta fótin á land, vegna „barnalamilsi", var sagt. Teir tosaðu so frá báti við smiðin, og hann lovaði at hava boltarnar lidnar til kl. 9 morgunin eftir. Um hetta mundi fór maskinmaðurin á „Sannu" inn móti lendingini og smiðurin stóð har fyri honum. Men nú hevði pípan fingið eitt annað ljóð, nú var ein „beinasamur" danskari komin uppí, og tað var kolonistýrarin; hann hevði sagt smiðinum nei fyri at gera boltarnar! Maskinmaðurin bað so sjálvur kolonistýrarin um at geva smiðinum loyvi, tí tað kom at oyða nógvar dagar av bestu fiskitíð um teir skuldu noyðast í Føroyingahavnina, men hvat legði hesin mettu og vælsettu, danski embætismaður í tað, um nakrar føroyskar familjur kundu koma at svølta í vetur av hansara atvoldum! Hann gav hitt vanta grønlendska embætissvarið: k o r t a n e i! og so kom tað tilhoyrandi, frálíka páskotið! smiðurin hevði so nógv at gera! Ein kundi froystast at nevnt slíkar menn fyri hjartaleysar djevlar, tí mennikjakenslur eru ikki skaptar í grønlendskum embætismonnum, eftir tí sum føroyingar kenna til teir. „Sanna" máttu so í bestu fiskitíð seta segl til Føroyingahavnina, ið lá ca. 250 fjórðingar burturi; til alla lukku truffu teir eitt føroyskt skip, sum teir fingu tveir hóskandi boltar frá, so tað kom at ganga betur enn væntandi; men tað var ikki at takka tygara stýri fyri, harra Daugaard-Jensen.

Hetta seinasta dømi vilja teir, vit hava tosað við av „Sannu", prógva nær tað skal verða.

Soleiðis hevur verið og verður oyðulagt fyri føroyingum í hundraðtúsundtalskrónum, av teirra „egnu landsmonnum", sum Daugaard-Jensen so vakurt nevnur teir.

Eingin kann siga so ringt um hitt Daugaard-Jensenska Grønlandsstýri, at tað ikki er verri. Minnist bert til, at teir jaga føroysk skip, ið k r o k a, aftur til havs í ódnarveðri!

Vil ríkisstýrið føroyingum nakað gott, so má tað ríva monopolmúrin niður til grundar, tí nú tykist skilið ringt millum føroyingar og danir í Grønlandsmálinum, og tað verður verri enn, um Daugaard-Jensens stýri skal sleppa atríða yvir Grønlandi sum eln marra í framtíðuni, ella liggja á øllum tí grønlendska ríkidømlnum sum Frænarormurin á gullinum!

Bilag 7.

Betænkning

fra

det af Lagtinget nedsatte Udvalg

angaaende

Revision af Lov Nr. 125 af 20. April 1926 om Udskiftning.

I Lagtingssamlingen 1932 forelaa til Behandling Sag om Revision af Udskiftningsloven (Lov Nr. 125 af 20. April 1926) samt Ansøgning fra nogle Jordejere i Famien om Iværksættelse af Prøveudskiftning af Bygdens Udmark.

Det vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 3 Medlemmer, der til næste Lagtingssamling skal fremsætte Forslag til Ændringer af Loven.

Desuden henvistes til samme Udvalg Ansøgningen om Prøveudskiftningen.

Udvalget bestaar af K. Djurhuus, Hans Iversen og J. Paturssøn.

Den 4. Oktober 1932 afholdt Udvalget sit første Møde, hvor det vedtoges at vælge K. Djurhuus til Formand.

Det blev enstemmigt vedtaget at tilkalde som særlig Sagkyndige Landinspektørerne Petersen og Gregersen samt Udskiftningskandidat Húsgarð.

De paagældende, der erklærede sig villige til at yde deres Bistand, blev anmodet om til Udvalgets næste Møde, der er fastsat til den 21. ds., i Fællesskab at fremsætte Forslag til Ændringer i Loven.

Den 21. Oktober 1932 afholdt Udvalget paany Møde.

Som sagkyndige havde Formanden yderligere tilkaldt Dommer Filip Hansen og Landbrugskonsulent Winther-Lützen, sidstnævnte tillige som Repræsentant for Føroya búnaðarfelag. Udvalget godkendte, at disse var tilkaldt. Desuden var tilstede som Udvalgets særlige Sagkyndige Landinspektørerne Petersen og Gregersen samt Udskiftningskandidat Húsgarð.

Udskiftningsloven blev derefter gennemgaaet og Ændringer af denne drøftet. Landinspektørerne Petersen og Gregersen fremsatte et skriftligt ud-

arbejdet Forslag, der tiltraadtes af Domineren. Udskiftningskandidat Húsgarð bemærkede, at han endnu ikke havde udarbejdet noget skriftligt Forslag, men vilde snarest fremkomme med et saadant, som han mente vilde tage ham et Par Dage at udarbejde.

Landbrugskonsulenten foreslog § 4 ændret saaledes, at Landbrugsministeriet skal være stemmeberettiget for Kongsgodsets Vedkommende og Kirkeministeriet for Præstegodsets Vedkommende.

Der var almindelig Enighed om at fremhæve Ønskeligheden af Oprettelse af et Udskiftningskontor i Thorshavn, saaledes at alt Udskiftningsarbejdet paa Færøerne bliver ledet fra et saadant Kontor.

Med Hensyn til Prøveudskiftningen af Udmarken i Famien Bygd var der Enighed om at udtale, at der paa det foreliggende Grundlag ikke er Hjemmel til at foretage en saadan Udskiftning, blandt andet fordi der først maa gennemføres Beslutning herom paa Grandestævne (cfr. Udskiftningslovens § 79), desuden mente man ikke, at der var Hjemmel til at paalægge det offentlige at bære Udgifterne ved en saadan Prøveudskiftning.

Den 24. Maj 1933 holdt Udvalget paany Møde. Formanden oplyste, at han den 3. December 1932 fra Udskiftningskandidat Húsgarð havde modtaget pr. Postopkrævning et af denne udarbejdet skriftligt Forslag til Ændringer i Udskiftningsloven.

De foreliggende Forslag blev gennemgaaet og drøftet, og opnaaedes der i Hovedtrækkene Enighed om at følge de fremsatte Forslag.

Mødet blev derefter udsat i 14 Dage for at give de enkelte Medlemmer Lejlighed til nærmere at overveje Sagen. Særlig ønskede J. Patursson at fremskaffe Oplysninger fra Húsgarð om Begrundelsen for dennes Forslag til Ændring af Udskiftningslovens § 14.

Den 9. Juni 1933 holdt Udvalget afsluttende Møde.

J. Patursson bemærkede, at han endnu ikke havde forhandlet med Húsgarð om dennes Forslag til Ændring af Udskiftningslovens § 14 og forbeholdt sig Ret til senere at komme tilbage til dette Spørgsmaal.

Med Hensyn til Afstemningsreglerne for Udskiftning af Hauger, delte Udvalget sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet Iversen og Patursson ønsker ikke de nugældende Afstemningsregler ændret. Mindretallet Djurhuus foreslog § 80 ændret saaledes, at der i Stedet for „mindst en Tredjedel" sættes „mindst en Fjerdedel" og i Stedet for „mindst Halvdelen" sættes „mindst en Tredjedel".

Man enedes om at foreslaa Tinget at fremsætte Forslag om Oprettelse af et Udskiftningskontor i Thorshavn, hvorfra for Fremtiden al Udskiftning, herunder ogsaa Haugeudskiftningen paa Færøerne, skal ledes.

Kontoret skal ledes af en Udskiftningschef, som Djurhuus og Iversen foreslaar skal udnævnes af Kongen efter Indstilling af Lagtinget, Patursson foreslaar udnævnt af Landbrugsministeriet efter Indstilling af Lagtinget.

Med Hensyn til Húsgarðs Forslag om, at Udskiftningsvæsenet skal være forpligtet til at antage paa Kontoret Færinger, der vil uddanne sig som Udskiftere og give dem Oplæring i Udskiftningsfaget, delte Udvalget sig i et Flertal og Mindretal. Flertallet Djurhuus og Iversen kan gaa med til at foreslaa, at Færinger, der paa Landbohøjskolen læser til Landinspektøreksamen, saa vidt muligt faar deres praktiske Uddannelse paa Udskiftningskontoret i Thorshavn. Mindretallet Patursson følger i et og alt Húsgarð Forslag.

Idet der henvises til følgende Bilag:

a. Forslag fra Landinspektørerne Petersen og Gregersen,

b. Forslag fra Udskiftningskandidat Húsgarð,

skal Udvalget herved foreslaa Tinget, at Lov Nr. 125 af 20. April 1926 om Udskiftning, forlænget med Lov Nr. 108 af 31. Marts 1933, søges forlænget med følgende Ændringer:

§ 5.

1. Stk. I anden Linie udgaar fra „en af Justitsministeren" og Resten af Stykket, og i Stedet for indsættes „af en af Landbrugsministeren, blandt de paa Udskiftningskontoret ansatte Landinspektører, beskikket Formand og to andre Medlemmer (jfr. § 8.)"

2. Stk. Udgaar.

3. Stk. „Justitsministeren" ændres til „Landbrugsministeren".

§ 6.

Begæring om Udskiftning af Indmark rettes til Sysselmanden og maa være underskrevet af Ejere af mindst en Tiendedel af det samlede gamle Marketal i Bygdens Indmark. Sagen sættes derefter af Sysselmanden under Forhandling og Afstemning paa næste Grandestævne i Bygden. For at den videre kan fremmes, maa Begæringen paa Grandestævnet vedtages af Ejere, som tilsammen ejer mindst en Fjerdedel af det samlede gamle Marketal i Bygdens Indmark.

Bestaar Bygden af Hovedbygd og Udflytterbygd, kan Begæringen omfatte en af disse, hvorefter Reglerne i første Stykke kommer til Anvendelse for denne.

Findes intet gammelt Marketal i Udflytterbygden, er det tilstrækkeligt, at Begæringen underskrives af mindst en Tiendedel af Indmarkens Ejere og vedtages paa Grandestævnet af mindst en Fjerdedel af samme.

§ 8.

1. Stk. Godkendes Udskiftningsbegæringen, udpeger Landbrugsministeren blandt de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte Udskiftningsformænd en Formand for Udskiftningskommissionen. Som Medhjælper for Formanden udpeger Landbrugsministeren endvidere en eller flere af de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte Udskiftningslandmaalere.

I 5. Stk. udgaar Ordene „samt Sysselmanden".

I sidste Stk. udgaar „og de i § 6 nævnte Taksationsmænd", Ordet „og" sættes i Stedet for Tegnet Komma mellem Ordene „Sysselmanden" og „Formanden" i 2. Linie.

§ 12.

Som Stk. 2 tilføjes:

Udskiftningskommissionen kan fastsætte Frister, inden hvis Udløb Dokumenter vedrørende Deling af Ejendomme, som ønskes behandlede ved Udskiftningsplanens Udarbejdelse, maa være indleverede til Kommissionen.

§ 13.

Som nyt 2. Stk. tilføjes:

Udskiftningskommissionen kan med mindst 8 Dages Varsel ved Opslag i Bygdetavlen indvarsle til Skelpaavisning, og Ejerne er da pligtige til at møde personlig eller ved Stedfortræder og paavise Grænserne for dens Lodder.

§ 14.

„Justitsministeren" ændres til „Landbrugsministeren".

§ 18.

I 3. Stk., 3. Linie ombyttes „Kortet" med „Kopi af Kortet". I Stedet for sidste Punktum „Protokollen opbevares af Sysselmanden" sættes: „Efter Udskiftningens, eventuelt Overudskiftningens Slutning, indsender Udskiftningskommissionen Originalkortet med alle øvrige Dokumenter til Udskiftningskontoret, hvor de derefter opbevares (jfr. § 75)".

§ 21.

I første Linie efter „Udmark" tilføjes: „der grænser mod Indmarken".

I tredie Linie efter „Forretningen" tilføjes: „dog ikke udover 3 Aar efter Sagens Foretagelse paa Grandestævne (jfr. § 80)".

§ 22.

Den kommunale Styrelse kan, naar Almenvellet kræver det, fordre, at et af den angivet Areal at Udskiftningsomraadet (jfr. § 23) dog højst to Hundrededele af dettes Areal, skal afstaas til Kommunen. Herfra undtages dog de Ejendomme som Udskiftningskommissionen finder ubilligt at formindske af Hensyn til deres ringe Størrelse, Beliggenhed og særlige Benyttelse, hvorved Kommunens Krav paa Afstaaelse reduceres i tilsvarende Grad. Vederlaget for det, der saaledes fordres afstaaet, fastsættes ved Taksation paa den i § 4 i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 foreskrevne Maade, dog at Overskøn kan forlanges af Kommunen og enhver Lodsejer, der tager Del i Afstaaelsen. Vederlaget tilfalder den paagældende Ejer, hvis han ønsker at modtage Penge i Stedet for Jord, og ellers Fælliget; i sidste Fald fordeles det af Udskiftningskommissionen mellem alle i Fælliget lodtagne i samme Forhold som deres Andele i Fælliget, beregnede efter Bonitetsværdien. Vederlaget afkortes i den Del af Udskiftningsomkostningerne, der paahviler Lodsejerne at udrede (jfr. § 61), og ifald der bliver Overskud af Vederlaget udbetales Resten Lodsejerne af Udskiftningskontoret (jfr. § 72).

For Fæstegodsets og Tjenestejordens Vedkommende skal Vederlaget udover foranførte benyttes til Grundforbedring paa den udskiftede Indmark. Reglerne herfor fastsættes af Udskiftningskommissionen, og Udbetalingen sker ved Udskiftningskontoret.

§ 23.

Udskiftningsomraadet skal som Regel omfatte hele Bygdens Indmark. Skulde nogen Del af Bygdens Indmark for Eksempel bymæssigt bebyggede Arealer ikke medtages under Udskiftningsomraadet, afgør Landbrugsministeren, om denne Del vil være at opmaale og matrikulere.

Under Udskiftningen inddrages enhver inden for Udskiftningsomraadet liggende Ejendom, om end denne ikke selv befinder sig i noget Fællesskab. Indenfor Udskiftningsomraadet anses en Ejendom at ligge, selv om den kun delvis er omgivet af de Ejendomme, der er Genstand for Udskiftning.

§ 28.

Stk. 2 Linie 2. „Amtmanden" ændres til „Landbrugsministeren".

§ 29 affattes saaledes:

Udskiftningskommissionen udlægger og beskriver de fornødne Veje og bestemmer, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til deres Anlæg, Vedligeholdelse og Benyttelse.

Anses det for nødvendigt at anlægge Vej over Nabogrund, udfører Udskiftningskommissionen de i saa Henseende nødvendige Mæglingsforsøg og Skøn.

I Forbindelse med Udskiftningskontoret foretager Udskiftningskommissionen de for Vejenes Anlæg nødvendige Forarbejder (Nivellement m. v.), hvorhos Udskiftningskontoret fører Tilsyn med Vejenes Anlæg.

§ 42.

Stk. 2, Linie 7. „Amtmandens" ændres til „Landbrugsministerens".

Kapitel 7.

Overskriften affattes saaledes:

Udflytning, Vejanlæg og Regulering.

§ 46.

Til første Stk. tilføjes: „Finder Udskiftningskommissionen, at Vejanlæg i væsentlig Grad vil fremme hensigtsmæssig Udskiftning, kan den, saafremt Midler dertil er bevilget af Statskassen, bevilge Tilskud til saadanne Vejanlæg i Stedet for til Udflytning.

Endvidere kan der af Lagtinget fortrinsvis bevilges Tilskud til saadanne Vejanlæg."

Som 3. Stk. tilføjes: „I særlige Tilfælde kan Udskiftningskommissionen paabyde Flytning af Udhuse, Nøster, Gødselspladse og lignende, saafremt den skønner, at det vil være hensigtsmæssigt for Udskiftningens Skyld og for Regulering af bebyggede Strøg. I saadanne Tilfælde kan den Del af Udflytningsomkostningerne, der ikke udredes af Statskassen, dels paalægges den eller de Ejere, der opnaar særlig Fordel af Flytningen og dels Kommunen i Forhold til den Fordel, der opnaas ved en mere regulær Bebyggelse eller ved Forbedring af de stedlige Sundhedsforhold.

§ 47.

2det og 3die Stk. bortfalder.

§ 50.

Stk. 2 affattes saaledes:

Overudskiftningskommissionen bestaar af Dommeren som Formand, Udskiftningschefen som teknisk Sagkyndig og 3 Medlemmer tillige med 3 Suppleanter, der for hver Sag udmeldes af Retten efter Reglerne i § 8.

§ 54.

1. Stk., 2. Sætning, ændres til: „har han Forfald, kan Overudskiftningskommissionen tilkalde de øvrige Medlemmer af Udskiftningskommissionen eller Udskiftningsmedhjælperen."

Stk. 2, første Sætning, tilføjes: „dog saaledes, at Varslet kan nedsættes til en Maaned."

I anden Linie ændres „ligeledes" til „iøvrigt".

§ 55.

Første Punktum affattes saaledes:

„Den ankende skal snarest efter at han skriftligt er opfordret dertil af Dommeren, fremsætte sine Ankeposter."

§ 58.

Stk. 1, Linie 3. Ordene „Amtet" erstattes med „Udskiftningskontoret", og Sætningen „der kan antage en Udskiftningsformand eller en anden kyndig Mand til Bistand ved Gennemsynet," udgaar.

Stk. 3 udgaar.

§ 59.

1. Stk., 2. Linie. Foran Ordet „Sysselmand" indskydes Ordet „Udskiftningschef".

I 4. Linie efter Ordet „Aastedet" tilføjes: „dog saaledes, at den ankende, ifald Overudskiftningskommissionen finder, at han ingen Grund har

haft til Anke, kan paalægge ham at udrede alle Omkostninger ved Overudskiftningsforretningen".

2. Stk. udgaar.

§ 60.

Sidste Punktum udgaar og som nyt Stk. 2 tilføjes:

Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 §§ 151, 324, 325, 326, 327, og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdets Natur følgende Lempelser.

§ 68.

Under Udskiftningen skal hele Indmarken matrikuleres jfr. dog § 23. Udskiftningskommissionen fastsætter, hvor mange Skattemarker hver indengaards Ejendom i Bygden udgør, idet den bestaaende Matrikul benyttes som Grundlag, saaledes at Antallet af Skattemarker ikke formindskes og kun forhøjes i Forhold til de hidtil ikke særskilt matrikulerede indengaards Jorder i Bygden, beregnet efter Boniteringsværdi.

§ 69 affattes saaledes:

Naar nogen af de ved Udskiftning i Henhold til denne Lov fremkomne Matrikulsnumre senere ønskes udstykket, har Rekvirenten desangaaende at henvende sig til Udskiftningskontoret, der derefter foretager det videre fornødne.

§ 75.

Udskiftningskortene skal opbevares behørig (jfr. § 18). Lodsejerne og andre interesserede kan faa Genpart af dem mod Betaling, som fastsættes af Landbrugsministeren (§ 93).

Under Kapitel 12 tilføjes som

§ 79.

Den, vedrørende Udskiftning eller Sammenlægning foretaget i Henhold til §§ 77 og 78, oprettede Overenskomst, skal, forinden Tinglæsning foretages, indsendes til Udskiftningskontoret, der foretager fornøden Tilføjelse i Generalstabens Maalebordsblade, der autoriseres som Originalkort. Udskiftningskontoret giver derefter Overenskomsten fornøden Paategning om den skete Notering.

§ 79 ændres til § 80.

§ 80 ændres til § 81.

I 5. Stk., 1. og 2. Linie, rettes: „Landvæsenskommissionen" til „Udskiftningskommissionen."

§ 81 ændres til § 82.

I 2. Stk., 4. Linie, ændres „Sysselmanden" til „Udskiftningskontoret", og i samme Linie „Landvæsenskommissionen" til „Udskiftningskommissionen".

I 3. Stk., 2. og 4. Linie, ændres „Sysselmanden" til „Udskiftningskontoret", og i 7. Linie „Landvæsenskommissionen" til „Udskiftningskommissionen".

§ 82 ændres til § 83.

Som ny

§ 84

indskydes:

Udskiftningskommissionen bestaar af en af Landbrugsministeriet blandt de paa Udskiftningskontoret ansatte Landinspektører beskikket Formand samt

2 Medlemmer af Syslets Landvæsenskommission, der udtages efter Tur for hver enkelt Sag.

Overudskiftningskommissionen bestaar af Dommeren som Formand, Udskiftningschefen som teknisk Sagkyndig, samt 3 af Retten, blandt de i Henhold til § 8 valgte Personer, udmeldte Mænd.

§ 83 ændres til § 85

og som nyt Stk. tilføjes:

Vedkommende Sysselmand er pligtig at være tilstede ved Udskiftnings- og Overudskiftningskommissionens Forhandlinger, saalænge vedkommende Kommission finder det nødvendigt, og give alle fornødne Oplysninger.

§ 84 ændres til § 86

og affattes saaledes:

Naar det er bleven endelig afgjort, at offentlig Udskiftning (Sammenlægning) skal foretages (jfr. §§ 81, 83 og 85) har vedkommende at henvende sig til Udskiftningskommissionen med Begæring om Udskiftningens Iværksættelse samt med en Udskrift af den Kendelse, Forlig eller andet, hvorefter Udskiftningen skal foretages.

Udskiftningskommissionens Formand har derpaa at beramme Udskiftningen efter foregaaende Varsel (jfr. Loven om Landvæsenskommission § 6).

Til den fastsatte Tid skal Udskiftningskommissionen derefter indfinde sig paa Stedet og udmaale og afsætte til hver af Parterne det, som i Henhold til Kendelsen eller andet foreliggende Dokument, tilkommer ham. Ved denne Forretning bliver §§ 25 og 28 at iagttage.

Fastsættes nyt Markeskel mellem Hauger, skal det nøjagtig beskrives i Forretningen. Hvor Markeskellet ikke er knyttet til naturlige Grænselinier, skal dette nøjagtig afsættes i hele sin Udstrækning ved Stenvarder med Tørveaske under.

Som Kort benyttes et Eksemplar af Generalstabens Maalebordsblade, der autoriseres som Originalkort. Forøvrigt vil Reglerne i §§ 18 og 75 være at iagttage. Omkostningerne ved Udskiftningskommissionen fordeles af denne.

§ 85 ændres til § 87.

I tredie Linie ændres „§ 6 2det og 3die Punktum" til „§ 68".

§ 86 ændres til § 88

og affattes saaledes:

Er nogen Parthaver misfornøjet med Udfaldet af Udskiftningen (§ 86) skal han inden 4 Uger efter dens Slutning fremsætte Begæring overfor Overudskiftningskommissionen om at faa Udskiftningen nærmere prøvet. Overudskiftningskommissionen skal derefter senest 8 Uger efter Begæringens Modtagelse efter Reglerne i § 86 beramme Sagen til Foretagelse paa Aastedet, hvor Overudskiftningskommissionen derefter indfinder sig og foretager en ny Udmaaling og Afsætning, hvorved Sagen da skal være afgjort.

Kommer Overudskiftningskommissionen herunder til det Resultat, at den foretagne Udskiftning (§ 86) ikke har været rigtig og nøjagtig, bæres Udgifterne ved Overudskiftningskommissionen af samtlige de i det eller de paagældende Fællig lodtagne i Forhold til deres Marketal (eller det andet Forholdstal, som angiver deres Andel i Fælliget); i modsat Fald bærer den eller de, der har forlangt Overudskiftning, de derved foraarsagede Omkostninger.

Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916, §§ 151, 324, 325, 326, 327 og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdenes Natur følgende Lempelser.

Reglerne i §§ 18 og 75 vil være at iagttage.

§ 89.

Der tilkommer Udskiftningskommissionens og Overudskiftningskommissionens Medlemmer samt Sysselmanden Betaling efter Reglerne i § 8 sidste Stykke.

§ 90.

Forinden Udskiftningskommissionen eller Overudskiftningskommissionens Formand udsteder Indkaldelse (§§ 86 og 88) kan han forlange, at Rekvirenten (erne) deponerer et efter hans Skøn tilstrækkeligt Pengebeløb til Dækning af de i § 89 omhandlede Omkostninger.

Kapitel 14.

Bestyrelsen, Udskiftningskontoret og Lovens Ikrafttræden m. v.

§ 91.

Udskiftningsvæsenet paa Færøerne henhører under Landbrugsministeriet, der har Overbestyrelsen ved samme.

§ 92.

Der oprettes et Udskiftningskontor for Færøerne i Thorshavn.

§ 93.

Kontoret ledes af en Udskiftningschef, der udnævnes af Kongen efter indhentet Erklæring fra Lagtinget.

Ved Kontoret kan der desuden af Landbrugsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget ansættes det nødvendige Antal Udskiftningsformænd og Udskiftningslandmaalere.

Færinger, der lærer til Landinspektører eller Landmaalere, skal have Adgang til at faa deres praktiske Uddannelse ved Kontoret.

§ 94.

Alle Arbejder, der vedrører Udskiftning af Indmark og Udmark paa Færøerne, skal med de i foranstaaende anførte Undtagelser (Kapitel 12) samt alle Arbejder, der vedrører en Ændring i Matrikulens Dokumenter, udføres af Udskiftningskontoret.

Desuden kan der efter Landbrugsministeriets Bestemmelse paalægges Kontoret at udføre opmaalingstekniske Opgaver vedrørende Kongs- og Præstegodset paa Færøerne.

§ 95.

Landbrugsministeriet bemyndiges til efter indhentet Erklæring fra Lagtinget at fastsætte Betalingen for de af Udskiftningskontoret udførte Arbejder, der ikke er i direkte Tilknytning til en Udskiftning.

Disse Gebyrer tilfalder Udskiftningsvæsenet paa Færøerne og anvendes til Udskiftningens Fremme sammen med Statskassens aarlige Bevillinger til Udskiftning paa Færøerne.

§ 96.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1934.

Den ved Lov Nr. 56 af 13. April 1894 hjemlede Ret for Justitsministeriet til at indbringe visse Sager om Udskiftning for Grandestævne og derefter for Landvæsenskommissionen berøres ikke af nærværende Lov.

Lov om Udskiftning af Fælleshauger paa Færøerne af 4. Marts 1857 saavel som alle Bestemmelser, der er i Strid med nærværende Lov træder ud af Kraft.

§ 97.

De til Udskiftningsvæsenet paa Færøerne nødvendige Beløb optages paa de aarlige Finanslove.

Bemærkninger til foranstaaende Lovudkast.

ad § 5.

Bestemmelsen i Loven af 20. April 1926 om at Lagtingets Erklæring skulde indhentes forinden Justitsministeriet beskikkede Udskiftningsformanden, er ikke medtaget i det foreliggende Forslag, idet man har anset det for unødvendigt at saadan Erklæring indhentes, da Ministeriet er bundet til at vælge mellem de paa Udskiftningskontoret ansatte Landinspektører, der ifølge Lovforslagets § 91 ansættes efter indhentet Erklæring fra Lagtinget.

ad § 6.

De foreslaaede Ændringer bevirker en lettere Adgang til at faa en Udskiftningsbegæring endelig vedtaget, hvilket maa siges at være en Fordel. Flertallet Iversen og Patursson har ikke villet følge Landbrugskonsulentens Forslag om, at Landbrugsministerlet og Kirkeministeriet skal være stemmeberettigede for henholdsvis Kongs- og Præstegodset, navnlig mener Patursson, at Kongsfæsteren har en Aarhundreder gammel Ret til at optræde lige med Ejer, og at det er af stor samfundsmæssig Betydning, at Øerne har en fri og ubunden Bondestand.

Mindretallet Djurhuus, der nok paa visse Betingelser kunde tænke sig at følge Landbrugskonsulentens Forslag, har dog ikke villet fremsætte Ændringsforslag, idet han gaar ud fra, at der ved Gennemførelse af foreliggende Forslag i de første Aar vil kunne gennemføres Beslutning om Udskiftning af saa mange Bygder, at der ikke vil blive Mangel paa Opgaver for Udskiftningskontorets Personale forudsat, at de fornødne Pengemidler er stillet til Raadighed.

Der er i Forslaget helt brudt med Bestemmelserne i Loven af 1926, hvorefter Afstemningen ved Grandestævne skal foretages efter det samlede Skattemarketal i Bygdens Indmark. Det foreliggende Forslag gaar ud paa, at det samlede gamle Marketal lægges til Grund for Afstemningen. Man anser denne Afstemningsregel for heldigere, dels og navnlig fordi der ved Taksation af ikke tidligere takserede Indmarksarealer, naar denne Taksation foretages efter Reglerne i Loven af 1926, nemt vil kunne fremkomme et paa et mere eller mindre overfladisk Skøn baseret Resultat, der kan blive ret varierende for de forskellige Bygder, hvilket kan faa uheldige Følger, og dels fordi man anser det gamle Marketal for at være et for Ejere mere bekvemt og velkendt Størrelsesforhold at regne med under Afstemningen. Det vil af det efterfølgende fremgaa, at Taksationen foreslaas udført af Udskiftningskommissionen (§ 68).

Ganske vist vil man dermed afskære Personer, der kun er Ejere af ikke takserede Indmarksarealer, fra at kunne deltage i Sagens Behandling ved Grandestævne, men denne Omstændighed anser man ikke for at være af større Betydning, da det i de fleste Tilfælde vil dreje sig om Trøejere, der

besidder samlede Arealer og saaledes ikke har større Interesse i en Udskiftning.

ad § 8.

Det maa anses for en Selvfølge, at Udskiftningsformanden og dennes Medhjælper udtages blandt Udskiftningskontorets Personale.

Det vil af det efterfølgende (§ 47) fremgaa, at Sysselmanden ikke skal tiltræde som Udskiftningskommissionens Formand, hvorfor Paragrafen foreslaas ændret som anført.

Af det under Bemærkningen til § 6 angaaende Taksationsmændene anførte, vil det følge, at Paragrafen ændres som foreslaaet.

ad § 12.

Det vil være af stor praktisk Betydning for Udskiftningskommissionen at kunne fastsætte Frister for Indlevering af Dokumenter, der vedrører Deling af Ejendomme, der er under Udskiftning, for derved at kunne forhindre unødvendig Forhaling af Udskiftningsarbejdet.

ad § 13.

Ved at have en saadan Bestemmelse vil Udskiftningskommissionen lettere end hidtil kunne faa Ejerne til at møde ved Skelpaavisning, hvilket vil kunne fremme en hurtigere Udskiftning.

ad § 14.

At Afgørelsen henlægges under Landbrugsministeren findes naturligt.

ad § 18.

Bestemmelsen vil være en naturlig Følge af Oprettelsen af et Udskiftningskontor.

ad § 21.

Bestemmelsen maa anses for nødvendig for at begrænse Omfanget eller forebygge Vilkaarlighed med Hensyn til en saadan Begæring.

ad § 22.

Da der ved enkelte hidtil udførte Udskiftninger har vist sig at herske nogen Tvivl med Hensyn til Omfanget af de Arealer, som den kommunale Bestyrelse kan kræve afstaaet, har Udvalget foreslaaet overladt til Udskiftningskommissionen at skønne hvilke Arealer, der kan være af en saadan Beskaffenhed, at det maa anses for ubilligt og for Udskiftningen upraktisk at medtage disse under de 2 % af Udskiftningsomraadet, som den kommunale Styrelse kan kræve afstaaet.

At Vederlaget afkortes i Fælligets Andel af Udskiftningsomkostningerne og at et eventuelt Overskud udbetales ved Udskiftningskontoret vil være en Selvfølge.

Bestemmelserne om, at Overskud af det Kongsgodset og Tjenestejorden tilfaldende skal benyttes til Grundforbedringer paa den udskiftede Indmark, anser Udvalget for at være en nødvendig og for Kongsgodset og Tjenestejorden gavnlig Foranstaltning.

ad § 23.

I de Tilfælde, hvor Udskiftningsomraadet af en eller anden Grund (bymæssigt bebyggede Strøg e. a.) ikke maatte omfatte en hel Bygds Omraade (Indmark) vil det være af stor praktisk Betydning, at Loven hjemler Ret til at faa saadanne Dele opmaalt og matrikuleret under Udskiftningen.

ad § 28.

Udvalget anser det for naturligt, at den paagældende Afgørelse henlægges under Landbrugsministeriet.

ad § 29.

Paragrafen foreslaas affattet som anført, idet Udvalget anser det for at være af stor Betydning at der, samtidig som Udskiftningsvejene udlægges, foretages de for disses Anlæg nødvendige Forarbejder (Nivellementer m. v.), idet en Bygd, der har faaet en Udskiftning foretaget, ellers, for saa vidt Vejene skal kunne blive bedst muligt egnede som Køreveje, maa sørge for at faa sagkyndig Bistand med Hensyn til Nivellement og Udarbejdelse af Kort m. v. af Vejen(ene). At saadanne Forarbejder først bliver udført efter en Udskiftnings Afslutning, vil foruden at kunne medføre større Udgifter tillige kunne medføre forskellige andre Ulemper, f. Eks. Nødvendigheden af, af Hensyn til en forsvarlig Vejprofil, at lægge Vejen(ene) noget anderledes end i Udskiftningskortet anført, hvilket atter medfører en Ændring i dette og Afstaaelse af fornødne Arealer, vil formentlig være indlysende.

Kapitel 7.

ad § 46.

Udvalget har anset det for hensigtsmæssigt at tillægge Udskiftningskommissionen Bemyndigelse til at bevilge Tilskud til Vejanlæg i Stedet for til Udflytning i de Tilfælde hvor dette i særlig Grad maatte virke fremmende for en hensigtsmæssig Udskiftning, idet saadanne Vejanlæg der bliver offentlige i større Grad end Udflytning vil kunne komme flere Lodsejere til Gode.

Desuden har Udvalget ment det for paakrævet at foreslaa tillagt Udskiftningskommissionen Hjemmel til i særlige Tilfælde at kræve tvungen Udflytning af Udhuse o. l. I mange Bygder er Forholdene saaledes, at Udhuse, Møddinger o. l. er en betydelig Hindring for en hensigtsmæssig Udskiftning og en tidssvarende Regulering af beboede Strøg. Skulde en Ejer i saadanne Tilfælde kunne modsætte sig en Udflytning, vil dette være til en stor Gene for al fremtidig Udvikling.

Samtidig som Udvalget foreslaar Indførelse af tvungen Udflytning i de anførte Tilfælde, har man fundet det rimeligt at det lovbestemmes, at de i saadanne Tilfælde paaløbne Udflytningsomkostninger, der ikke kan dækkes ved Statstilskud, af Udskiftningskommissionen dels kan paalægges den eller de Ejere, for hvem Flytningen medfører særlige Fordele og dels Kommunen, i Forhold til den Fordel, der er indvundet med en mere regulær Bebyggelse og Forbedring af de stedlige Sundhedsforhold.

ad § 47.

Udvalget foreslaar den anførte Ændring ud fra den Formening, at det maa anses for upraktisk at lade Udskiftningsformanden fratræde i Tilfælde af Tvist, der ikke kan afgøres uden ved Kendelse, idet det maa forudsættes, at Udskiftningsformadnen allerede er tilstrækkeligt grundigt inde i Sagen til at kunne paadømme denne, medens Sysselmanden i Almindelighed først faar Lejlighed til at sætte sig ind i vedkommende Sag efter at Udskiftningsformanden er fratraadt. Ganske vist kan det anføres, at Sysselmanden maa formodes at være fuldt saa vel inde i de stedlige Forhold som Udskiftningsformanden; men for saa vidt dette maatte være Tilfældet, vil denne al-

tid kunne tilkalde Sysselmanden, der ifølge Bestemmelsen i § 8 er pligtig at være tilstede og give alle fornødne Oplysninger.

ad § 50.

Efter Oprettelse af Udskiftningskontoret for Færøerne, maa det anses for en Selvfølge, at Overudskiftningskommissionen som teknisk sagkyndig har den øverste Leder af Udskiftningskontoret. Da Overudskiftningskommissionen ikke alene kan komme til at afgøre udskiftningstekniske men ogsaa juridiske Spørgsmaal, har Udvalget ment, at Kommissionens Formand fremdeles bør være Dommeren.

ad § 54.

Ændringen af første Stykke er foreslaaet, fordi det maa anses for ønskeligt, at Overudskiftningskommissionen, ifald Udskiftningsformanden maatte være forhindret i at komme tilstede, kan tilkalde de andre Medlemmer af Kommissionen eller Medhjælperen, for at disse kan give fornødne Oplysninger.

2det Stykke er foreslaaet ændret, fordi det i visse Tilfælde maa anses for uheldigt, at Udskiftningens Ikrafttræden kan trække uforholdsmæssigt længe ud og dermed medføre betydelige Tab for Ejere og Besiddere, der ikke, saalænge de med Sikkerhed ved hvad de kommer til at besidde efter Udskiftningen, vil gøre noget mærkeværdigt Arbejde med Jordens Dyrkning.

ad § 55.

Ændringen er foreslaaet, idet det maa være indlysende, at Appelanten maa være pligtig til straks at fremføre alle sine Ankeposter for at undgaa al unødvendig Forhaling af Sagen, jfr. forøvrigt hvad der er anført ad § 54.

ad § 58.

Ændringen er en naturlig Følge af Udskiftningskontorets Oprettelse.

ad § 59.

Forslag om den anførte Ændring er fremsat ud fra den Formening, at det vil være rimeligt at Appellanten, hvis Anke ikke medfører Forandringer af Udskiftningen, bør betale Appelsagens Omkostninger, da letsindig eller ubeføjet Anke af en Udskiftning paa Grund af Ankens vidtrækkende Virkning for alle i Fælliget lodtagne, er en Ting, som i de fleste Tilfælde vil være af betydelig større Omfang og Rækkevidde end en almindelig Retssag mellem enkelte Personer.

Naar Anken findes ubeføjet, bør denne ogsaa kunne medføre følelige Følger for den ankende.

2. Stykke udgaar som Følge af, at den omhandlende Taksation vil være at foretage af Udskiftningskommissionen jfr. § 68.

ad § 60.

Udvalget mener, at det vil være naturligt, at de anførte Bestemmelser finder Anvendelse ved Appel af Udskiftningssager.

ad § 68.

Udvalget har ment, at Ansættelse i Skattemarker af de ikke tidligere takserede Indmarksarealer, der er medtaget under Udskiftningen, bør foretages af Udskiftningskommissionen, som vil have hele det til en forsvarlig og bedst mulig Taksation fornødne Materiale ved Haanden.

ad § 69.

Forslaget er en naturlig Følge af Udskiftningskontorets Oprettelse.

ad § 75.
Er en Følge af Bestemmelsen i § 18.

ad Tredie Afsnit.

Udskiftning af Udmark og af Herligheder, som er i Fællig.

Udvalget, der har overvejet, hvorvidt det kan anses for betimeligt, at foreslaa ogsaa Haugeudskiftningen lagt under Udskiftningskontoret, er enig om at foreslaa Tinget at følge det paa Udvalgets Møde den 21. Oktober 1932 fremsatte Forslag om, at alt Udskiftningsarbejde paa Færøerne — altsaa herunder ogsaa Udskiftning og Sammenlægning af Hauger — bliver lagt under Udskiftningskontoret. Selv om der ved Udskiftning af Hauger i Almindelighed ikke kræves saa stort opmaalingsteknisk Arbejde som ved Udskiftning af Indmark, finder Udvalget alligevel, at det Arbejde, der skal udføres ved Haugeudskiftning, er af saa stor Betydning, at dette ogsaa bør udføres under saa betryggende Forhold som muligt. Den i § 84 i Loven af 1926 bestemte Fremgangsmaade, hvorefter Sysselmanden har at foretage Udskiftningen, finder Udvalget ikke at være tilstrækkeligt betryggende. Selv om det kan forudsættes, at Sysselmanden sidder inde med stor Kendskab til de stedlige Forhold, der selvfølgelig ogsaa kan have sin store Betydning, kan det ikke forudsættes, at Sysselmanden er i Besiddelse af den fornødne tekniske Kunnen. Ganske vist findes der i Loven af 1926 den Bestemmelse, at Lempelse kan ske, som Følge af at Kort ikke optages, men nu, da der foreslaas oprettet et Udskiftningskontor, bliver der, ifald Forslaget bliver taget til Følge, netop Mulighed for at faa den nødvendige tekniske Arbejdskraft, saaledes at Kort kan optages. Hvilke Fordele, der følger af at Kort er optaget, vil være indlysende for enhver.

Muligvis vil en Udskiftning, udført under de i det efterfølgende foreslaaede Former, medføre en noget større Bekostning, end efter de hidtil gaaldende Regler, men mener Udvalget, at Forskellen ikke i noget Tilfælde kan blive saa stor, at denne ikke fuldt ud kan opvejes af de Fordele, der samtidig opnaas.

Udvalget har under Hensyn til det anførte foreslaaet Kapitel 12 ændret, saaledes som i Forslaget anført, hvortil følgende Bemærkninger skal gøres.

ad § 79.

Da al Udskiftning paa Færøerne foreslaas ledet af Udskiftningskontoret, har Udvalget ment det nødvendigt at fremsætte det anførte Forslag, for at der til Stadighed kan haves fornødne Kort ved Haanden over de Ændringer, som mindelig Udskiftning maatte ændre med Hensyn til de allerede bestaaende Brugs Grænser. Det sikreste vilde naturligvis være at ændre § 77 saaledes, at Udskiftning ogsaa i de Tilfælde, naar alle vedkommende Ejere er enige, skal udføres ved Bistand af Udskiftningskontoret, men saa langt har Udvalget ikke villet gaa, idet man har villet sikre Ejere Mulighed for at kunne foretage mindelig Udskiftning eller Sammenlægning uden Udskiftningskontoret for at spare de med en almindelig Udskiftning forbundne Omkostninger.

Det maa formodes, at Udskiftningskontoret efter den oprettede Overenskomst, hvor Grænser m. v. skal beskrives, vil være i Stand til paa Generalstabens Maalebordsblade at afsætte de ændrede Grænser som følger af Overenskomsten.

ad § 81.

Som Følge af at Udskiftningen er foreslaaet henlagt under Udskiftningskontoret er det naturligt, at Udskiftningen foretages af en Udskiftningskommission i Stedet for Landvæsenskommissionen.

Forøvrigt har Udvalget ikke været enig om Affattelse af nærværende Paragraf, og har delt sig i et Flertal og et Mindretal. Flertallet Iversen og Patursson har ikke ønsket Paragrafen ændret anderledes end foran nævnt, Mindretallet Djurhuus foreslaar yderligere følgende Ændringer:

I anden og tredie Linie ændres „en Trediedel" til „en Fjerdedel", i 6. Linie ændres „mindst Halvdelen" til „mindst en Trediedel". Ændringerne foreslaas med den Begrundelse, at der i visse Tilfælde kan være af virkelig Betydning, at der gives Medejere af større udengaards Brug den lettest mulige Adgang til at kunne faa disse fradelt og udskiftet fra et større Fællig. Naturforhold m. v. kan paa visse Steder være af en saadan Beskaffenhed, at det vil kunne betale sig at udskifte og drive saadanne mindre Brug, uden at dette vil medføre Skade for det øvrige Fællig.

Flertallet mener derimod at det maa tilstræbes at have Fællesbrugene eller Haugerne saa store som muligt, da Haugerne paa Færøerne i Almindelighed er af den Beskaffenhed, at et større Fællig kan drives med forholdsvis større Fordel end et mindre Brug.

ad § 82.

Forslaget anses som en Selvfølge af Udskiftningskontorets Oprettelse.

ad § 84.

At man har foreslaaet 2 Medlemmer af Landvæsenskommissionen samt Medlemmer af Udskiftningskommissionen sammen med den af Landbrugsministeriet beskikkede Formand, er fordi man har ment, at der ved Haugeudskiftning mere end ved Udskiftning af Indmark, kan være særlige stedlige Forhold som kan være af Betydning for Udskiftningskommissionen at kende og som Landvæsenskommissionens Medlemmer bedre maa formodes at have Kendskab til end Personer, der kommer andre Steder fra.

Hvad angaar Sammensætningen af Overudskiftningskommissionen gælder det samme som bemærket til § 50.

ad § 85.

Tilføjelsen er en Følge af, at Sysselmanden udgaar som Formand for Udskiftningskommissionen.

ad § 86.

At selve Udskiftningen foretages af Udskiftningskommissionen vil være en naturlig Følge af den foreslaaede Ordning af Haugeudskiftningen.

ad § 87.

Følger af det ad § 68 anførte.

ad § 88.

Som ad § 86.

Angaaende Udgifternes Fordeling henvises til Bemærkningerne ad § 59.

ad § 89.

At de paagældende Diæter beregnes paa samme Maade som ved Udskiftning af Indmark maa anses for naturligt.

ad § 90.

At henholdsvis Udskiftnings- og Overudskiftningskommissionen skal

kunne kræve stillet Depositum er en efter Udvalgets Skøn nødvendig og rimelig Sikkerhedsforanstaltning.

Fjerde Afsnit.

Kapitel 14.

Bestyrelsen, Udskiftningskontoret og Lovens Ikrafttræden.

Da der nu er udskiftet flere Bygder, og Udskiftningen kan ventes at skride støt fremad, mener Udvalget, at Tiden nu maa være inde til at oprette et Udskiftningskontor i Thorshavn, hvorfra al Udskiftning paa Færøerne skal ledes. At der vil være tilstrækkeligt Arbejde for et saadant Kontor, dels ved fremtidige Udskiftninger og dels ved Ændringer i Matrikulen for de allerede udskiftede og matrikulerede Pladser samt ved andet opmaalingsteknisk Arbejde, der maatte blive lagt under Kontorets Omraade, nærer man ingen Tvivl om. At det vil være langt mere praktisk, at de anførte Opgaver henhører under et her paa Øerne værende Kontor end ifald de skal expederes fra et ministerielt Kontor i København, anser Udvalget for at være indlysende. Udvalget skal derfor tillade sig at foreslaa Tinget, at der søges oprettet et Udskiftningskontor i Thorshavn, efter Lovforslagets Bestemmelser, hvortil følgende skal bemærkes:

ad § 91.

Udvalget finder det naturligt, at Udskiftningsvæsenet er under Overbestyrelse af Landbrugsministeriet.

ad § 92.

Der henvises til de foranførte almindelige Bemærkninger.

ad § 93.

Der har i Udvalget været nogen Uenighed om, hvorledes Udskiftningschefen skal udnævnes. Flertallet Djurhuus og Iversen foreslaar, at Udskiftningschefen skal udnævnes af Kongen, med den Motivering, at vedkommende, der skal være Leder af et saadant Kontor, maa formodes at blive saa højt lønnet, at kongelig Udnævnelse er nødvendig. Mindretallet Patursson, der mener, at Udnævnelsen kun er en Formalitet, foreslaar, at vedkommende skal udnævnes af Landbrugsministeren.

At Lagtingets Erklæring indhentes, forinden Udnævnelse af Udskiftningschefen og Kontorets øvrige overordnede Personale foreligger, mener Udvalget er praktisk og et nødvendigt Hensyn at vise Lagtinget.

Med Hensyn til Færingers Adgang til Ansættelse og Uddannelse ved Udskiftningskontoret, har Udvalget været af forskellig Anskuelse og har delt sig i et Flertal og et Mindretal, Mindretallet Patursson har ønsket at følge Húsgarðs Forslag, der gaar ud paa, at Udskiftningsvæsenet skal være pligtigt til at antage paa Kontoret Færinger, der vil uddanne sig som Udskiftere og give dem Oplæring i Udskiftningsfaget, hvorefter disse derefter skal kunne forestaa en Udskiftning.

Flertallet Djurhuus og Iversen kan ikke gaa med til dette Forslag med den Motivering, at en Udskiftning, der maa anses for at være et fra Samfundets Side meget betydelige Indgreb i den enkeltes Besiddelsesret, bør udføres paa en saa betryggende Maade som overhovedet muligt, altsaa af Personer, der i Kraft af deres Uddannelse og Eksamen maa anses for at

sidde inde med de bedst mulige Kvalifikationer. Derimod vil Flertallet gaa med til, at Færinger, der læser paa Landbohøjskolen til Landinspektører eller Landmaalere fortrinsvis faar Adgang til at faa deres praktiske Uddannelse fra Udskiftningskontoret i Thorshavn. Flertallet har derefter fremsat den i Lovforslaget anførte Bestemmelse. Mindretallet fastholder sit Forslag under Henvisning til, at Færinger, der faar Uddannelse fra Udskiftningskontoret vil være i Stand til at forestaa en Udskiftning samt at en Udskiftning, udført af saadanne Personer, ikke vil blive saa kostbare, som de af Landinspektører udførte Udskiftninger.

ad § 94.

Bestemmelsen maa anses for en naturlig Følge af det foran anførte.

ad § 95.

At der i Lighed med andre offentlige Kontorer betales Gebyr for de Arbejder, der udføres af Udskiftningskontoret, naar disse Arbejder ikke vedrører selve Udskiftningen, og at disse Gebyrer fastsættes af Landbrugsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget, anser Udvalget at være en Selvfølge.

At Gebyrerne tilfalder Udskiftningskontoret, der aflægger Regnskab for disse og benytter Beløbene til Fremme af Udskiftningen sammen med de ordinære Statskassetilskud, mener Udvalget er det mest naturlige.

ad § 96.

Da Lov Nr. 125 af 20. April 1926, forlænget ved Lov Nr. 108 af 31. Marts 1933 udløber den 1. April 1934 og det er af største Betydning for al Udvikling af Landbruget paa Færøerne, at Udskiftningen kan fortsætte, er det nødvendigt, at Loven træder i Kraft fra 1. April 1934.

ad § 97.

Man har ment det for den heldigste Løsning, at der hvert Aar paa Finansloven bevilges et til Fremme af Udskiftningsvæsenet paa Færøerne nødvendigt Beløb.

Det af Lagtinget nedsatte Udvalg til Revision af Udskiftningsloven.

Den 1. Juli 1933.

K. Djurhuus. *Hans Iversen.* Við fyrivarni *Jóannes Patursson.*

Bilag A.

Forslag til Ændringer
i
Lov for Færøerne
om
Udskiftning.

---

§ 5 Stk. 1.

I anden Linie udgaar „af en af Justitsministeren" og i Stedet for indsættes — af en af Kongen udnævnt eller af Landbrugsministeren —.

§ 5 Stk. 2. Udgaar.

§ 8. 1ste Stykke affattes saaledes:

Godkendes Udskiftningsbegæringen, udpeger Landbrugsministeren blandt de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte Udskiftningsformænd en Formand for Udskiftningskommissionen. Som Medhjælper for Formanden udpeger Landbrugsministeren endvidere en eller flere af de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte Udskiftningslandmaalere.

§ 12. Som Stykke 2 tilføjes:

Udskiftningskommissionen kan fastsætte Frister, inden hvis Udløb Dokumenter vedrørende Deling af Ejendomme, som ønskes behandlede ved Udskiftningsplanens Udarbejdelse, maa være indleverede til Kommissionen.

§ 13. Efter 1. Stk. tilføjes:

Udskiftningskommissionen kan med mindst 2 Dages Varsel ved Opslag paa Bygdetavlen indvarsle til Skelpaavisning, og Ejerne er da pligtig til at møde personlig eller ved Stedfortræder og paavise Grænserne for deres Lodder.

§ 22. Efter 1ste Punktum tilføjes:

Forinden der foretages Beregning af, hvor meget Kommunen herefter kan fordre afstaaet, maa Udskiftningsomraadet dog formindskes med Arealet af saadanne Husgrunde og Jordlodder, som kun er medtaget af Hensyn til deres Beliggenhed i Udskiftningsomraadet — men som iøvrigt ikke ligger i noget Fællesskab.

§ 23. Som Stykke 2 tilføjes:

Udskiftningskommissionen kan, saafremt den finder det ønskeligt, udvide Udskiftningsomraadet til at omfatte hele Bygdens Indmark, selv om større eller mindre Dele deraf ikke henligger i noget Fællesskab.

§ 28 Stk. 2, Linie 2.
„Amtmanden" ændres til „Landbrugsministeren".

§ 42 Stk. 2, Linie 7.
"Amtmanden" ændres til „Landbrugsministeren".

§ 46. Som Stykke 3 tilføjes:
I særlige Tilfælde kan Udskiftningskommissionen paabyde Flytning af Udhuse o. lign., saafremt den skønner, at dette vil være hensigtsmæssig for Udskiftningens Skyld. I saadanne Tilfælde kan den Del af Flytningsomkostningerne, der ikke udredes af Statskassen, paalægges den eller de Ejere, der har særlig Fordel af Flytningen.

§ 50 Stk. 2. Første Sætning affattes saaledes:
Overudskiftningskommissionen bestaar af Dommeren som Formand, Udskiftningschefen som teknisk Sagkyndig og 3 Medlemmer tilligemed 3 Suppleanter, der...

§ 54 Stk. 2. Efter første Punktum tilføjes:
.....med den Ændring, at Varslet kan nedsættes til en Maaned.
I den anden Linie ændres „ligeledes" til „iøvrigt."

§ 55. Første Punktum affattes saaledes:
Den Ankende skal snarest efter, at han skriftligt er opfordret dertil af Dommeren, fremsætte sine Ankeposter.

§ 58 Stk. 1, Linie 3.
Ordene „Amtet der kan antage en anden Udskiftningsformand eller en anden kyndig Mand til Bistand ved Gennemsynet" udgaar og erstattes af „Udskiftningskontoret."

§ 58 Stk. 3. Udgaar.

§ 59 Stk. 1.
Ordene „Dommer" og „og Overudskiftningskommissionen" udgaar.
Som Stk. 3 tilføjes: Samtlige Omkostninger ved Overudskiftningsforretning fordeles af Overudskiftningskommissionen.

§ 60. Sidste Punktum udgaar og som nyt Stk. 2 tilføjes:
Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 § 151, 324, 325, 326, 327 og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdets Natur følgende Lempelser.

§ 69. Hele Paragraffen affattes saaledes:
Naar nogen af de ved Udskiftning i Henhold til denne Lov fremkomne Matrikulsnumre senere ønskes udstykket, har Rekvirenten desangaaende at henvende sig til Udskiftningskontoret, der derefter foretager det videre fornødne.

Udkast til

Lov for Færøerne

om

Oprettelse af et Udskiftningskontor.

§ 1.

Der oprettes et Udskiftningskontor for Færøerne i Thorshavn.

§ 2.

Som Bestyrer af dette Kontor ansættes en Udskiftningschef, der udnævnes af Kongen.

I Kontoret kan desuden ansættes 2 Udskiftningsformænd, der ligeledes udnævnes af Kongen, og 3 Udskiftningslandmaalere, der udnævnes af Landbrugsministeren.

Endvidere kan der som midlertidig honorarlønnet Medhjælp for Kontoret antages det til enhver Tid nødvendige Antal Udskiftningsformænd og Udskiftningslandmaalere.

§ 3.

Alle Arbejder, der vedrører Udskiftning af Indmark paa Færøerne i Henhold til Lov Nr. . . . af . . . samt alle Arbejder, der medfører en Ændring i Matrikulens Dokumenter, skal udføres af Udskiftningskontoret.

Endvidere kan efter Landbrugsministerens Bestemmelse visse opmaalingstekniske Opgaver vedrørende Kongsgodset paa Færøerne henlægges under Kontoret.

Landbrugsministeren bemyndiges til at fastsætte Betalingen for de af Udskiftningskontoret udførte Arbejder vedrørende Matrikulens Vedligeholdelse, samt for eventuelle andre Arbejder, der ikke er i direkte Tilknytning til en Udskiftning.

§ 4.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1934.

Bilag B.

Forslag til Ændringer

i

Lov for Færøerne

om

Udskiftning

ved *E. Husgaard*, Gøtu.

---

§ 5.

I denne Paragraf og overalt hvor Ordet „Justitsminister" forekommer ændres det til „Landbrugsminister."

§ 6 affattes saaledes:

„Begæring om Udskiftning af Indmark rettes til Sysselmanden og maa være underskrevet af Ejere af mindst en Tiendedel af det samlede gamle Marketal i Bygdens Indmark. Sagen sættes derefter af Sysselmanden under Forhandling og Afstemning paa næste Grandestævne i Bygden. For at den videre kan fremmes maa Begæringen paa Grandestævnet vedtages af Ejere, som tilsammen ejer mindst en Fjerdedel af det samlede gamle Marketal i Bygdens Indmark.

Bestaar Bygden af Hovedbygd og Udflytterbygd kan Begæringen omfatte en af disse, hvorefter Reglerne i første Stykke kommer til Anvendelse for denne.

Findes intet gammelt Marketal i Udflytterbygden, er det tilstrækkeligt at Begæringen underskrives af mindst en Tiendedel af Indmarkens Ejere og vedtages paa Grandestævnet af mindst en Fjerdedel af samme."

§ 8.

1. Stk. affattes som af Petersen foreslaaet. I 5. Stk. udgaar Ordene: „samt Sysselmanden". I sidste Stk. udgaar: „og de i § 6 nævnte Taksationsmænd". Ordet „og" sættes i Stedet for Tegnet Komma mellem Ordene „Sysselmanden" og „Formanden" i 2. Linje.

§ 12

faar et nyt Stk. som af Petersen foreslaaet.

§ 13.

faar samme Tilføjelse som af Petersen foreslaaet med følgende Tillæg:

„Undlader nogen Ejer at give Møde, skal Udskiftningskommissionen straks give ham mundtlig Tilsigelse og fastsætte Frist, inden hvilken han har at indfinde sig hos denne."

§ 14.

Som nyt Stk. tilføjes:

„Forinden Boniteringsberegningen bliver udført, skal Udskiftningschefen foretage Gennemsyn af Boniteringen. Bemærkninger til samme skal han indberette til Udskiftningskommissionen, der paany skal undersøge Forholdene og foretage de Rettelser, som den finder nødvendige."

§ 15.

I anden Linje efter Ordet „som" tilføjes: „efter at være gennemset af Udskiftningschefen".

§ 18.

I 3. Stk., 3. Linje ombyttes „Kortet" med „Kopi af Kortet", og sidste Punktum i samme Stk. „Protokollen opbevares af Sysselmanden" med „Protokollen og Kortet opbevares paa Udskiftningskontoret."

§ 21.

I første Linje efter „Udmark" tilføjes:

„der grænser mod Indmarken."

I 3. Linje efter „Forretningen" tilføjes:

„dog ikke udover 3 Aar efter Grandestævnets Slutning (jfr. § 80)."

§ 22 affattes saaledes:

„Den kommunale Styrelse kan, naar Almenvellet kræver det, fordre, at et af den angivet Areal af Udskiftningsomraadet (jfr. § 23), dog højst to Hundrededele af dettes Areal, skal afstaas til Kommunen. Herfra undtages dog de Ejendomme som Udskiftningskommissionen finder ubilligt at formindske af Hensyn til deres ringe Størrelse, Beliggenhed, og særlige Benyttelse, hvorved Kommunens Krav paa Afstaaelse reduceres i tilsvarende Grad. Vederlaget for det, der saaledes fordres afstaaet, fastsættes ved Taksation paa den i § 4 i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 foreskrevne Maade, dog at Overskøn kan forlanges af Kommunen og enhver Lodsejer, der tager Del i Afstaaelsen. Vederlaget tilfalder Fælliget og beregnes de interesserede Lodsejere efter Boniteringsværdi. Det indsættes i et af Landbrugsministeren godkendt Pengeinstitut til Afholdelse af Udgifterne ved Udskiftningen, samt til Opfyldelse af paahvilende Forpligtelser ved samme. Udskiftningskommissionen træffer Bestemmelse om Udbetalingen, der henligger under Udskiftningskontoret.

For Fæstegodsets og Tjenestejordens vedkommende skal Vederlaget udover foranførte benyttes til Grundforbedring paa den udskiftede Indmark. Reglerne herfor fastsættes af Udskiftningskommissionen, og Udbetalingen sker ved Udskiftningskontoret.

§ 23.

Første Linje sløjfes og erstattes med: „Udskiftningsomraadet skal som Regel omfatte hele Bygdens Indmark. Under Udskiftningen kan inddrages enhver indenfor."

§ 28.

Ordet „Amtmanden" erstattes med „Landbrugsministeren".

Kapitel 7.

Overskriften ændres til:

Udflytning, Vejanlæg og Regulering.

§ 46.

Til første Stk. føjes: „Finder Udskiftningskommissionen, at Vejanlæg

i væsentlig Grad vil fremme hensigtsmæssig Udskiftning, kan der af Statskassen bevilges Midler dertil istedet for til Udflytning. Endvidere kan der af Lagtinget fortrinsvis bevilges Tilskud til saadanne Vejanlæg."

Til andet Stk. føjes: „I særlige Tilfælde kan Udskiftningskommissionen paabyde Flytning af Udhuse, Gødselpladse o. lign., saafremt den skønner det at være nødvendigt for Udskiftningens Skyld og for Regulering af bebyggede Strøg. I saadanne Tilfælde kan den Del af Flytningsomkostningerne, der ikke udredes af Statskassen, dels paalægges den eller de Ejere, der har særlig Fordel af Flytningen, og dels Kommunen i Forhold til den Fordel, der er indvundet ved en mere regulær Bebyggelse og Forbedring af Sundhedsforholdene i Bygden".

§ 47.

2det og 3die Stk. falder bort.

§ 50.

2det Stk. affattes saaledes: „Overudskiftningskommissionen bestaar af Udskiftningschefen som Formand, en Udskiftningsformand, der udmeldes af Retten tillige med 3 Medlemmer og 3 Suppleanter efter Reglerne i § 8. Ved Retstvister tiltræder Dommeren som Formand og den af Retten udmeldte Udskiftningsformand fratræder".

§ 52.

Ordet „Dommeren" erstattes med „Udskiftningskontoret".

§ 54.

Første Stk. 2. Sætning ændres til: „har han Forfald kan Overudskiftningskommissionen tilkalde de øvrige Medlemmer af Udskiftningskommissionen".

2det Stk. ændres som af Petersen foreslaaet.

§ 55.

Første Punktum affattes saaledes: „Den ankende skal snarest efter, at han skriftlig er opfordret dertil af Udskiftningschefen (Dommeren jfr. § 50 sidste Pkt.) fremsætte sine Ankeposter".

§ 58.

Som af Petersen foreslaaet.

§ 59.

Foran Ordet „Dommeren" i 1. Stk. 2. Linje indskydes Ordet „Udskiftningschef".

§ 68 affattes saaledes.

„Under Udskiftningen skal hele Indmarken matrikuleres. Udskiftningskommissionen fastsætter hvormange Skattemarker hver indengaards Ejendom i Bygden udgør, idet den bestaaende Matrikul benyttes som Grundlag, saaledes at Antallet af Skattemarker ikke formindskes og kun forhøjes i Forhold til de hidtil ikke særskilt matrikulerede indengaards Jorder i Bygden, beregnet efter Bonitetsværdi".

§ 69

som Petersens Forslag med Tilføjelse:

„Førend saadant foreligger kan Tinglæsning ikke finde Sted".

§ 75 affattes saaledes:

„Udskiftningskortene skal opbevares behørig. Lodsejerne kan faa Gen-

part af dem mod Betaling, som fastsættes af Landbrugsministeren". Resten af Paragraffen flyttes til Kpt. 14.

§ 84.

I 4. Linje erstattes Ordet „ham" med „Landvæsenskommissionen".

I samme Linje efter Ordet „derpaa" tilføjes følgende: „at henvende sig til Udskiftningskontoret for at faa den nødvendige tekniske Assistance ved Udmaalingen og Afmærkningen m. v., hvorpaa ham."

Af Udtrykket i Parantesen i 4. og 5. Linje sløjfes: " § 16, sidste Punktum".

I 5. Linje efter Parantesen tilføjes Ordet „har".

Og i samme Linje efter Ordet „Stedet" tilføjes: „med Landvæsenskommissionen for".

Første Ord „og" i 6. Linje sløjfes.

Efter Ordene „som følger af" i 8. Linje sløjfes Resten af Paragraffen og erstattes med følgende: „at der ved Haugedeling benyttes naturlige Markeskel og ellers Stenvarder med Tørveaske under, og at som Kort benyttes et Eksemplar af Generalstabens Maalebordsblade, der autoriseres som Originalkort.

Der følges Bestemmelserne i §§ 18 og 75."

§ 85.

Ordene „§ 6, 2det og 3dje Punktum" sløjfes og erstattes med „§ 68."

§ 86.

Ordet „Sysselmand" erstattes med „Landvæsenskommission."

I 8. Linie erstattes „3 uvildige Mænd" med „4 uvildige Mænd tilige med Udskiftningschefen, der tiltræder som Formand."

*
* *

Uden at gøre noget Ændringsforslag henledes Opmærksomheden paa, at medens der i § 36 og 44 og 45 gives indgaaende Regler om Tørvejord, findes ingen tilsvarende Forskrifter om udengaards Tørvejordens Udskiftning, hvor dog det egentlige Tørv findes. Bestemmelserne i § 81 synes ikke at give Anledning til videre Appel.

Det vilde uden Tvilv være det mest rationelle, at lægge alt Udskiftningsarbejdet under Udskiftningskontoret. Men saa langt tør jeg ikke gaa med Ændringsforslaget.

Kapitel 14.

Overskriften ændres saaledes:

Bestyrelsen, Udskiftningskontoret og Lovens Ikrafttræden m. v.

§§ 87 og 88 ombyttes.

§ 87 affattes saaledes:

„Landbrugsministeriet har Overbestyrelsen med Udskiftningsvæsenet. Der oprettes et Kontor paa Færøerne for Udskiftningsvæsenet. Dets Forskrifter fastsættes af Landbrugsministeren efter Indstilling af Lagtinget. Kontoret ledes af en Udskiftningschef, der udnævnes af Landbrugsministeren efter Indstilling af Lagtinget. Under Udskiftingskontoret henlægges de Opgaver som Lagtinget og Landbrugsministeren til enhver Tid finder paakrævet.

Ved Kontoret arbejder Udskiftningsvæsenets Personale. Udskiftningsvæsenet skal være pligtigt til at antage paa Kontoret Færinger, der vil uddanne sig som Udskiftere, og give dem Oplæring i Udskiftningsfaget. De nærmere Regler herfor udfærdiges af Landbrugsministeren efter Indstilling af Lagtinget.

De nødvendige Reglementer for Udskiftningsvæsenet udfærdiges af Landbrugsministeren efter indhentet Erklæring fra Lagtinget.

§ 88

er Lovens § 87, hvor første Stk. ændres saaledes:

„Denne Lov træder i Kraft den.....“

Som nyt Stykke tilføjes:

Bevillinger til Udskiftningsvæsenet optages aarlig paa Finansloven.“

Lovens § 88 sløjfes.

A/S. „Fædrelandet“, Bogtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 8.

Beretning

til

Færøernes Lagting

om

en Rejse til Spanien og Portugal i April—Juli 1933.

Af Poul Niclasen.

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. -- 1933

PAA en ekstraordinær Generalforsamling i Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskaútflutningsfelag, der afholdtes i Thorshavn i Marts Maaned i Aar, blev det vedtaget at sende en Udsending til Spanien for at gøre sig bekendt med de forskellige Forhold der i Landet, der vedrører Importen, Salg af Fisk her fra Øerne o. s. v. Rejsen skulde ialt være 3 Maaneder, og til sine Rejseudgifter, Ophold i Spanien, Løn etc. skulde den paagældende Udsending have en nærmere fastsat Godtgørelse. Det blev ligeledes vedtaget at anmode mig om at foretage den nævnte Rejse, og efter at have gjort Spørgsmaalet til Genstand for nærmere Overvejelse, erklærede jeg mig villig dertil.

Der blev ikke udfærdiget nogen skriftlig Instruks for Rejsen, men paa et Møde i Bestyrelserne for Færøernes Rederiforening og Føroya Fiskaútflutningsfelag, hvortil jeg var indbudt, blev der ved mundtlig Forhandling i store Træk nærmere fastlagt de Hovedpunkter, der skulde være afgørende for min Rejse, og de Regler jeg skulde følge. Det blev ligeledes fremhævet, at en Undersøgelse af de tilsvarende Forhold i Portugal vilde være af stor Betydning, og at en saadan burde foretages i Forbindelse med Rejsen til Spanien, hvis det kunde lade sig gøre.

Det blev afgjort, at jeg skulde afrejse saa betids, at jeg kunde være i Spanien omkring Midten af April, og at jeg skulde rejse via København, saaledes at jeg kunde faa Lejlighed til at indhente Oplysninger og søge Vejledning hos Udenrigsministeriet. Af Grunde, som senere vil blive nærmere omtalt, kunde Rejsen til Portugal først foretages i Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli Maaned, og min Rejse kom saaledes til at være ialt ca. 4 Maaneder i Stedet for 3 Maaneder som oprindelig fastsat.

Jeg afrejste fra Thorshavn den 29. Marts med s/s „Island". Blandt Passagererne var to af Direktørerne for den islandske Fiskesalgs-Sammenslutning, Dhhr. Richard Thors og Ólafur Proppé, der skulde paa Forretningsrejse til Italien, Spanien og Portugal; de forlod „Island" i Leith og fortsatte med Banen sydefter, dette vilde ogsaa have været det nemmeste og hurtigste for mig, men jeg skulde som omtalt have forskellige Spørgsmaal ordnet i København, før jeg tog til Spanien, og jeg maatte derfor fortsætte Rejsen med „Island."

Efter Ankomsten til København henvendte jeg mig den 5. April til Udenrigsministeriet og anmodede dette om med min forestaaende Rejse for Øje at sætte mig i Forbindelse med Konsulaterne i Spanien, hvilket med stor Elskværdighed blev imødekommet, og der blev straks sendt Meddelelse til de paagældende Konsulater om at yde mig al den Bistand og Assistance, jeg maatte ønske.

Det var mig bekendt, at Udenrigsministeriet i sin Tid havde købt to Kopier af Leo Hansens Færø-Film, og at den ene af disse var forsynet med spansk Tekst; den havde været forevist bl. a. i enkelte Byer i Sydamerika paa Havundersøgelsesskibet „Dana"s store Togt," og jeg havde regnet med

at kunne faa den til Laans under min Rejse i Spanien. Der var imidlertid disponeret over de to Kopier, den ene var i Tyskland (den havde faaet tysk i Stedet for spansk Tekst), og den anden var sendt til Amerika til Forevisning paa Chicago-Udstillingen. Skulde Færø-Filmen blive forevist i Spanien, vilde det derfor være nødvendigt at faa købt en Kopi af Filmen af Hr. Leo Hansen, der har Ejendomsrettet til den.

I den Anledning henvendte jeg mig til Folketingsmand Samuelsen, der opholdt sig i København paa daværende Tidspunkt, og vi førte i Fællesskab Forhandlinger med Hr. Leo Hansen, der erklærede sig villig til at levere et Ekspl. af Filmen for ca. 800 Kr., og Udenrigsministeriet tilbød at forsyne den med spansk Tekst uden Godtgørelse. Hr. Samuelsen telegraferede saa til Lagtingets vinnunevnd, om den vilde bevilge et saadant Beløb, og modtog samme Dag telegrafisk Svar, gaaende ud paa at man var villig til at købe Filmen under Forudsætning af, at den blev Lagtingets Ejendom. Hr. Leo Hansen fik derefter Besked om straks at gaa igang med at lave Filmen, men den ankom først til Bilbao ca. 20. Maj. Forsendelsen af Pakker til Spanien tager nemlig som Regel lang Tid.

Færø-Filmen blev overordentlig godt modtaget i Spanien, hvilket vil fremgaa af de vedhæftede Skrivelser fra Fiskeimportører i Bilbao og Barcelona, hvor den faar en meget anerkendende Omtale. Den blev ogsaa meget rosende omtalt i Pressen. Jeg blev af Importørerne anmodet om at overbringe Færøernes Lagting en Tak for den Opmærksomhed, Tinget herved havde vist dem, og jeg gør det herved.

Under mit Ophold i København fik jeg at vide, at der var en udmærket Lejlighed at komme fra Hamburg til Byen Vigo i Spanien med det 14000 Tons store Motorskib „General Osorio" (Hamborg Amerika Linien), der besørger Rutefart Hamburg—Sydamerika, anløbende spansk Havn for saavel udgaaende som hjemgaaende, og jeg besluttede saa at rejse paa denne Maade. „General Osorio" afsejlede fra Hamburg den 14. April (Langfredag) Kl. 6 Morgen, og endskønt det var temmelig tidligt paa Aaret, var Vejret det allerfineste med spejlblank Hav og brændende Sol, saa jeg blev nødt til at revidere mine Anskuelser angaaende den for sit daarlige Vejr saa berygtede Biscayabugt. Vi ankom til Vigo Mandag Middag efter $3^1/_4$ Døgns Rejse.

A. Spanien.

I.

Orienterende Oplysninger.

Spanien er som bekendt Aftager af praktisk talt hele Færøernes Produktion af Klipfisk. Vor Indførsel til Spanien har i de sidste Aar andraget 4—5 Millioner Kr. aarlig, og dette er det bærende økonomiske Grundlag for vore Øer. Vort Kendskab til Spanien maa imidlertid siges gennemgaaende at være ringe.

Forinden jeg gaar over til at omtale selve mit Ophold i Spanien, skal jeg tillade mig til Orientering at give nogle Oplysninger om Landet i sin Helhed.

Spanien udgør ialt 506,155 km² (Færøernes samlede Størrelse er 1400 km²), og er Europas tredjestørste Land (efter Rusland og Frankrig) med en Kyststrækning af over 8000 km og direkte Adgang til saavel Middelhav som Atlanterhav. Spanien er overvejende Højland, og i det Indre findes store, øde Højsletter, der ligger hen omtrentlig saaledes som de har ligget siden Tidernes Morgen. Vandforsyningen spiller en ganske afgørende Rolle. Hvor Floderne gennemstrømmer Landet, findes der frugthare Dalstrækninger og smukke Oaser. Mange Steder har man nu ved kunstig Vanding og Overrisling forvandlet golde Strækninger til frugtbare Marker og Enge. I Andalusiens frugtbare Dalstrøg veksler Rismarker med Appelsintræe, Dadelpalmer og andre Frugter. I Murcias og Valencias Kystsletter er de tørre Stepper ved Hjælp af et sindrigt Vandingssystem forvandlet til de frodigste Haver.

I et saa stort Land som Spanien vil *Klimaet* naturligvis være yderst forskelligt. Der er meget tørt inde i Højlandet, men ude ved Kysten i Nord og Nordvest-Spanien er der stærk Nedbør praktisk talt hele Aaret (Helaarsregn), dog er der selvfølgelig mindst Nedbør i Sommermaanederne. I Byen Santiago i Nordvest-Spanien er den aarlige Regnmængde 1700 mm., i San Sebastian 1350 mm. Til Sammenligning kan tjene, at den aarlige Regnmængde her i Thorshavn er ca. 1450 mm. I en By som Bilbao er der utvivlsomt lige saa mange Regndage som paa Færøerne, og man fortalte mig, at sidste Vinter havde det regnet ca. 2 Maaneder hver eneste Dag, mere eller mindre. Og det er en Regn, der forslaar noget, det ligefrem øser ned, saaledes at man bliver gennembødt i Løbet af kort Tid, hvis man ikke har en god Regnfrakke eller Paraply.

De kastilianske Højsletter har Fastlandsklima med stor Forskel paa Sommer og Vinter, Dag- og Nattemperatur. I Hovedstaden Madrid, der ligger

paa en saadan Højslette, er Ydertemperaturen + 7 og + 40 Grader. Middelhavsprovinserne har mildere Vinter og mindre Temperatursvingninger. Sydspanien har nordafrikansk Klima med brændende hede og praktisk talt regnløse Somre, saaledes at kunstig Vanding er en absolut Nødvendighed.

Befolkningen udgør ca. 23 Millioner. Befolkningstætheden er i Østspanien kun 43 pr. km², medens Portugal har 63, Frankrig 72 og Italien 127 pr. km. De største Byer er Barcelona ca. $1^1/_2$ Mill. Indbyggere, Madrid ca. 1 Mill., Valencia, Sevilla, Malaga, Murcia, Zaragoza, Bilbao, Valladolid, Granada, Cartagena, Cordoba, Oviedo, Jerez de la Frontera, Alicante, San Sebastian, Cadiz, o. s. v.

Landet er befolket af forskellige Folkeracer. I de biscayiske Provinser (Bilbao, San Sebastian o. fl.) bor der ca. $^1/_2$ Mill. Basker, der menes at være Efterkommere af de gamle Iberere, et Oltidsfolk der boede paa begge Sider af Pyrenæerne. Baskerne er store og velvoksne Folk, og de taler et særligt Sprog, der er helt forskelligt fra Spansk. De fleste af dem taler dog ogsaa Spansk. Den baskiske Uafhænglghedsbevægelse har mange Tilhængere, og der udkommer i Bilbao et Dagblad, der udelukkende er skrevet paa Baskisk. Befolkningen er overordentlig dygtig, flittig og nøjsom.

Katalanerne har deres Hovedsæde i Barcelona. Katalonien er en af de rigeste og frugtbareste Provinser i Spanien, og den har et udstrakt Selvstyre med eget Parlament o. s. v. Ligesom Baskerne er Katalanerne meget dygtige og flittige, og de har Ord for at være fremragende Forretningsmænd. Ordsproget siger, at Katalanerne „kan lave Brød af Stene."

Det herskende Folk er Kastilianerne, der bebor den store Højslette; de menes at nedstamme fra Vestgoterne. Folkemængden menes i Oldtiden at have været dobbelt saa stor som nu eller ca. 50 Millioner. Ialt tales Spansk i vore Dage af ca. 100 Millioner Mennesker, og Spansk er efter Engelsk det mest udbredte Verdenssprog. Det spanske Sprog anses for at være det skønneste og ordrigeste af alle romanske Sprog.

Den spanske *Befolkning* er overordentlig sympatisk og imødekommende. Overalt møder man den samme enestaaende Gæstfrihed og Elskværdighed, overalt er man glad ved at kunne hjælpe den fremmede tilrette og assistere ham paa alle Maader. Dette gælder alle Samfundsklasser. Aldrig nogensinde tidligere har jeg paa mine Rejser mødt en saa udpræget Gæstfrihed og Høflighed og en saadan gentlemanlike Optræden som overalt i Spanien. Den fremmede har ikke opholdt sig længe i Landet, før han kommer til at holde af og føle sig tiltrukket af dette smukke Land med dets venlige og tiltalende Befolkning.

Jeg kan ikke udtale mig, om hvordan Forholdene er ude paa Landet, idet jeg hovedsagelig opholdt mig i Byerne, men i de store Byer synes Oplysningen at staa højt, og man møder her en Kultur og Noblesse, som man vil søge forgæves efter i mange af Europas Storbyer. I flere Byer er der i den senere Tid anlagt store Park- og Lystanlæg, og Butikkerne staar fuldtud paa Højde med Verdensbyernes. Der udkommer mange Bøger, og Aviserne har store Oplag. Landet har utvivlsomt paa dette Omraade været Genstand for en mægtig Udvikling i de senere Aar. Man regner med, at ca. 100.000 Spaniere udvandrer aarlig til Kuba, Sydamerika og Nordafrika, men der sker en Indvandring fra de nævnte Lande, der omtrent opvejer Udvandringen.

Samfærdselsforholdene maa gennemgaaende siges at være gode og fuldt up-to-date. Man kan rejse med Jernbane til alle de større Byer lige saa hurtigt og komfortabelt som i andre Lande, og der er i de senere Aar anlagt mange udmærkede Køreveje. — *Telefonforbindelsen* er saa fortræffelig, at man ikke kan ønske sig den bedre. Telefonnettet er bygget af amerikanske Eksperter efter de mest moderne Principper.

Spanien har meget store Muligheder som *Industriland*. I Nordvest-

Spanien findes der rige Kulminer. Kulproduktionen har sit Hovedsæde i Asturien ved Byen Oviedo. Gijon er ogsaa en af de store Udførselshavne. Det er af nationale Grunde paalagt Jernbaner og andre Selskaber at aftage saa meget fra de indenlandske Kulminer, som disse kan producere. Den aarlige Produktion er en halv Snes Millioner Tons, men det dækker dog langt fra det hjemlige Forbrug.

I de biscayiske Provinser samt i Santander, Almeria, Huelva og Murcia er der rig Forekomst af Jernerts. Ved Bilbao findes der store Jernminer, der beskæftiger mange Tusinde Arbejdere. I Sevilla, Cordoba og især i Huelva findes der store Kobberminer, Bly og Blysølv. Minedriften i Spanien beskæftiger ialt ca. $^1/_2$ Million Arbejdere.

I Katalonien findes der et stort Antal Spinderier, Væverier og Klæde-Fabrikker. Her frembringes løvrigt mange Industrivarer.

Sukker-Produktionen, ca. 15.000 Tons Roesukker aarlig, foregaar særlig i Provinserne Zaragoza og Granada, hvor der er mange saadanne Fabrikker. I Coruna og Vigo findes et stort Antal Fiskekonservesfabrikker. Desuden findes der, spredt omkring i Landet, Chocoladefabrikker, Glas- og Porcellæns-Fabrikker. Spanien er umaadelig rigt paa Vandkraft, og denne er betydeligt udnyttet i de senere Aar, saaledes er indført elektrisk Jernbanedrift paa visse Strækninger. Der er i de senere Aar anlagt mange Fabrikker Højovne, Jern- og Staalværker. Den danske Konsul i Bilbao, Hr. Aage Lindegaard er Direktør for et stort Selskab, der særlig bygger Højovne og har opført mange saadanne rundt om i Spanien.

Der *indføres* særlig Klipfisk, Kul, Mineralolier, Cement, Tømmer, Gummi, Maskiner, Motorer, Kemikalier, Papir, Bomuld, Kaffe, Kakao, The, Smør, Ost, Æg og andre Landbrugsprodukter.

Udførselen er som Følge af Verdenskrisen gaaet betydeligt tilbage i de senere Aar. Der udføres: Ertser og lignende Materialer, Jern- og Jernarbejder, Kobber, Bly og andre Metaller. Salt, Kork, Esparto-Græs, Manufakturvarer, Korn og Ris, Vin, Olivenolie, frisk og tørret Frugt etc.

De mest dyrkede Kornsorter er Hvede og Byg, derefter Rug, Havre og Majs; der dyrkes mange Havesager og Grønsager og af Frugt særlig Appelsiner, Æbler, Citroner, Figener, Mandler, Dadler, Bananer, o. s. v.

Tidligere ejede Adelen og navnlig Kirkerne store Jordegodser, men i den sidste Tid er der foretaget et meget stort Udstykningsarbejde, og et stort Antal Smaabønder er blevet Selvejere.

*

Den danske Forfatter Carl Bratli anfører bl. a. følgende i sine „Kulturbilleder fra Spanien“:

„Om faa Lande gælder vel den Grundsætning saa meget som om Spanien, at man for at elske det, maa kende det grundigt. Den, der vil foretage en Rejse i dette Land uden først at have forberedt sig ved at tilegne sig nogen Forstaaelse af Kulturen og Sproget, vil sikkert meget hurtigt føle sig frastødt af alt det nye og fremmedartede, der mødte ham. . . . Da imidlertid den pyrenæiske Halvø i den sidste Menneskealder begynder at komme paa Moden som Turistland, og Landet er gaaet stærkt frem i økonomisk og social Velstand, vil man ihvertfald paa de store Ruter kunne finde lige saa gode Befordringsmidler og almindelige Bekvemmeligheder som i Frankrig . . . Har man tilegnet sig Sproget, vil man blive behageligt overrasket ved den store personlige Elskværdighed, man møder hos Landets Børn, og den barnlige Glæde, hvormed de viser deres Gæstfrihed mod den, der interesserer sig for deres Land og Kultur. Hjælpsomhed og Tjenestvillig-

hed er overhovedet Træk, der præger alle Samfundslag i Spanien. Hvad Sikkerhed for Person og Ejendom angaar, saa er Spanien muligvis lettere at færdes i end de fleste moderne Lande. Det fortræffelige Statspoliti, der bestaar af lutter udsøgte og veluddannede Mænd, er spredt over hele Landet og afgiver en ypperlig Sikkerhedstjeneste. I Byerne findes overalt kommunale Politibetjente og Natvægtere, der endnu i flere Byer har det Hverv ved hver fulde Time at meddele højt og syngende, hvad Klokken er. En saadan Natvægter er udstyret med en Lygte, Revolver og et mægtigt Nøgleknippe . . .

Spanien er til Trods for den store sociale Ulighed et af de mest demokratiske Lande i Europa. Tiltaleordet Usted, der egentlig betyder Deres Naade, men bruges ganske som vort De, anvendes saavel til Hertugen som til den fattigste Arbejder. Omgangsformerne mellem Folk og de forskellige Samfundsklasser er velgørende utvungne. I Hoteller eller Resturanter ser man ofte Værten eller Tjeneren sætte sig ved den enlige Gæsts Bord for at underholde ham, mens han spiser, og man bliver altid tiltalt og omtalt ved sit Fornavn.

Den, der vil stifte nærmere Bekendtskab med Spanien, bør ikke nøjes med at bo i de større Byers Hoteller eller Pensionater; han skal slaa sig ned udenfor den slagne Rute i en eller anden lille By, idet han tager Ophold i den lokale Kro. Den, der en sen Aften første Gang ankommer til en saadan Kro, vil maaske føle sig lidt beklemt ved Tanken om den Nat, der venter ham. Gennem den brede Port kommer man ind i et stort Rum, hvis Gulv er optaget af Heste, Muldyr og Æsler, ind imellem hvilke man ser strøet nogle store Bylter og Pakker, der ved nærmere Eftersyn viser sig at være sovende Mennesker indhyllede i deres respektive Kapper, Side om Side med deres Husdyr . . . Paa den ene Ydervæg i dette mærkelige Lokale, der i Virkeligheden er en østerlandsk Karavanserai, fører en Dør ind til Skænkestuen, medens en plump Stentrappe viser Vej op til de mere menneskelige Boliger. Disse Værelser er meget nødtørftigt udstyrede, men aldrig snavsede. Væggene er hvidkalkede, og Gulvets Terakottafliser er skinnende renskurede. Sengene er altid brede og komfortable, og Lagner og Tæpper skinnende hvide. Kakkelovne er en ukendt Luksus i disse Kroværelser; men er der særlig koldt, kan man faa en brasero ind og varme Hænder og Fødder ved de glødende Trækul . . . Huset styres eneveldigt af Værtinden. Hun er en Type paa den energiske, brave og flittige Arbejderkvinde, allevegne paa Færde og aldrig undende sig selv Hvile eller Frihed. Hun tilbereder selv de solide Retter, der udgør den daglige, temmelig ensformige Menu, og hun er selv den ivrigste til at opfordre sine Gæster til at spise.

Alle Byer i Havets Nærhed er som Regel godt forsynet med Fisk og andre Havdyr. Østers er saaledes en overordentlig populær Spise. Ogsaa de fede Langostinos, Rejer af Størrelse som store Krebs, serveres rigeligt ved Middelhavets Kyster, ligesom alle Slags Krabber og smaa Bleksprutter er en meget yndet Ret, og den serveres ofte i sin egen sorte Sauce. Sardiner stegte i Olie er ogsaa en almindelig Ret.

De nationale Fiskeretter er forøvrigt *merluza*, en Slags Torsk, der saa at sige daglig serveres paa samtlige Hoteller i Spanien, selv om de ligger nok saa langt fra Havet og *bacalao* (Klipfisk), der serveres i en saa spansk Tilberedning, at en Nordbo næppe kender den igen." (Der er i Aar udkommet en special spansk Fiske-Kogebog, hvori der findes ca. 50 Opskrifter for Tillavning af Klipfisk).

II.

Markedet i Vigo.

Jeg ankom til Vigo den 17. April, og en af mine Medpassagerer, en ung spansk Købmand, var saa venlig at hjælpe mig over Pas- og Toldvanskelighederne, og kørte mig derefter i sin egen Bil til Hotel „Moderno", hvor jeg boede under Opholdet i Byen.

Vigo ligger i det nordvestlige Hjørne af Spanien, tæt ved den portugisiske Grænse, og der er kun ca. 4 Timers Rejse derfra og til Byen Oporto i Portugal, der regnes for at være Verdens største Klipfiskemarked. Vigo er Spaniens betydeligste Fiskeriby, og der bliver herfra pr. Jernbane eller Biler sendt Isfisk over hele Spanien. Her er hjemmehørende ca. 500 smaa Damptrawlere (Størrelse 80—100 Tons) eller Motorfartøjer, og der anvendes hovedsagelig den saakaldte spanske Trawlmethode, hvorefter to og to Skibe trawler sammen.

Fra Vigo, der har ca. 100.000 Indbyggere, foregaar der et meget betydeligt Sardinfiskeri — det var lige begyndt, da jeg ankom dertil, og der bruges meget store Kvanta Rogn til „útgjar" under dette Fiskeri. Rognen indføres fra Island og Norge. Nogle store Sardinfabrikker ligger i selve Byen eller dens Nærhed.

— — —

Jeg blev overordentlig elskværdigt modtaget af den danske Vicekonsul i Vigo, Hr. Alvarez Tome, der er Storimportør af Rogn fra Island, og sidste Aar indførte ca. 3500 Tønder af islandske Rogn, der skal tilberedes paa en særlig Maade for at kunne bruges ved Sardinfiskeriet. Hver Tønde vejer ca. 100 kg, og den gennemsnitlige Pris var ca. 30 sh. pr. Tønde.

Indførselen af Klipfisk til Vigo har været i Aaret 1932:

Fra Norge	47.334	Baller
- Island	38.659	—
- Færøerne	3.500	—
	89.493	Baller

Til den nærliggende By *Coruna*, der er Hovedstad i Galicien, indføres ca. 40.000 Baller Klipfisk, saa der er her Tale om et ret stort Marked.

De største Importører er:

Messrs. Hipolito Gonzales & Hijos Ltd.	ca. 25.000	Baller
Augusto Viso Troncoso	- 15.000	—
Daniel Saenz Diez	- 10.000	—

Disse tre Importører aftager mere end Halvdelen af den samlede Import til Vigo.

Sammen med Hr. Tome var jeg og hilste paa de største Importører og blev overordentlig elskværdigt modtaget. Alle var de enige om, at færøsk Fisk var absolut den bedste. Hr. Hipolito Gonzales havde i Fjor købt et mindre Parti paa et Par Hundrede Baller fra Købmand Kjølbro i Klaksvig, og var overordentlig godt tilfreds med denne Fisk. Han udtalte, at han vilde skrive til Útflutningsfelagið ang. Køb af Fisk fra Færøerne.

Vigo ligger i Galicien, og denne Landsdel har ialt ca. 4 Millioner Indbyggere. Befolkningen er gennemgaaende meget nøjsom, og den billigere Fisk bliver derfor fortrinsvis købt i disse Egne. Tidligere blev her næsten udelukkende solgt norsk Fisk, men i de sidste 5 Aar har den islandske Fisk erobret en stor Del af Markedet fra den norske, og Forbruget af islandsk Fisk er stadig stærkt stigende. Hr. Tome er Repræsentant i Vigo for den islandske Union.

Efter hvad der meddeltes mig, blev færøsk Fisk for første Gang udbudt paa dette Marked for ca. 3 Aar siden, og der vil her utvivlsomt kunne oparbejdes et godt Marked for visse Sorter færøsk Fisk. Hvis der fra færøsk Side i Fremtiden agtes gjort en Indsats paa det portugisiske Marked, saa vil Galicien kunne bearbejdes i Forbindelse hermed, idet denne Landsdel som foran omtalt støder umiddelbart op til Portugal.

— — —

I Vigo er der store og gode Pakhuse, hvor Fisken bliver opbevaret, men der findes ikke Kølehuse. Dette er heller ikke nødvendigt, thi der er sjældent overvældende varmt, og Klimaet her kan slet ikke sammenlignes med Klimaet i de sydligere Dele af Landet.

Medens jeg opholdt mig i Vigo, ankom den norske Damper „Munin" med 3000 Baller Fisk fra den islandske Sammenslutning. Det var Fisk fra i Fjor, og den var — efter hvad der meddeltes mig — købt til en gennemsnitlig Pris af 26 shillings *cif* pr. Balle. „Munin" kom fra Bilbao og fortsatte fra Vigo til Oporto, Lissabon og Barcelona. Den medførte ialt ca. 30.000 Baller, som var den sidste gamle Fisk, der fandtes paa Island.

Vigo er som omtalt en udpræget Fiskerby, og paa Fiskemarkedet, der afholdes i de tidlige Morgentimer, udfolder sig et rigt og broget Folkeliv. Det er praktisk talt udelukkende Kvinderne, der forhandler og transporterer Fisken, medens Mændene tager sig en velfortjent Hvile efter Nattens Strabadser. Fisken transporteres hovedsagelig i store tunge Kurve, der bæres paa Hovedet, som Regel uden Støtte af Armene, og det er ganske forbløffende at se, hvor meget en saadan Kvinde kan bære paa denne Maade; selv de tungeste Byrder synes ikke at genere hende, og hun kan med Lethed holde Balancen. Det er ikke alene Fisk, men alle mulige Slags Varer, der bæres paa Hovedet. Kvinderne her er derfor overordentlig stoute og ranke.

Vigo er vokset meget hurtigt i de senere Aar, i dens Gader mødes daglig nyt og gammelt, og Modsætningerne er meget iøjnefaldende; Æsler og Okser anvendes endnu meget som Trækdyr, men samtidig er der Sporvognsforbindelse og en stadig voksende Biltrafik, og at denne hurtigt vil være dominerende, kan der ikke være delte Meninger om. De typiske gamle, spanske Huse, veksler med store og moderne Bygninger, og den ny og gamle Tid brydes paa nær sagt alle Omraader, saaledes som den gør det praktisk talt overalt i Spanien.

Jeg opholdt mig i Vigo i nogle Dage og afrejste derfra til Bilbao.

*

Sammen med Overvrager Marius Jensen ankom jeg atter til Vigo i Begyndelsen af Juli paa Hjemrejse fra Portugal. Det var vor Hensigt at rejse hjem via Hamborg med Hamborg—Amerikalinjens Damper „General Artigas", men dette Skib var desværre nogle Dage forsinket paa Grund af Strejke i Brasilien og Uvejr over Atlanterhavet, og vort Ophold i Vigo blev derfor noget længere end beregnet.

Paa Grund af Uoverensstemmelser mellem Fiskere og Skibsejere specielt angaaende Forsikringsspørgsmaalet havde Sardinfiskeriet ligget stille siden April, og Strejken vedvarede endnu, da vi afrejste. Dette satte sit mørke Præg paa Forholdene i det hele taget.

Vi besøgte atter de forskellige Importører, og de fremhævede alle, at de gerne vilde forhandle færøsk Fisk, hvis Kvalitet var udmærket, men dette var forbundet med visse praktiske Vanskeligheder. Den islandske Fiskesalgs-Sammenslutning sender Fisk direkte til Vigo med de Skibe, der anløber Bilbao, og derfra fortsætter til Portugal og Østspanien, idet Vigo ligger lige paa denne Rute, og dette er selvfølgelig af meget stor Betydning for Handelsforbindelsen med denne By. — Medens vi opholdt os i Vigo, un-

kom S/S „Kongshavn" med 1800 Baller færøsk Fisk, der var købt af en af de derværende Importører.

Der syntes ikke mellem Importørerne at være fuld Enighed om, hvilken Tørringsgrad der er den bedste til dette Marked, idet der her sælges baade Portugal-virket og Bilbao-virket Fisk, men den islandske Fisk, der blev forevist os paa de forskellige Pakhuse, var haardere tørret end den fuldtvirkede færøske Fisk, der sendes til Bilbao. Om hele dette Spørgsmaal og de tekniske Detailler iøvrigt vil Overvrager Marius Jensen afgive Betænkning til Lagtinget.

Efter min Hjemkomst har jeg fra Konsul Tome modtaget følgende Skrivelse ang. Tørringsgraden af den Fisk, der forhandles i Vigo og Omegn:

> „Som lovet tillader jeg mig at underrette Dem om, at den almindelige Mening her er, at den spansk sorterede, gode, vel tilvirkede og fuldtørrede færøske Fisk, der indføres til Markedet i Bilbao, ogsaa er velegnet for Markedet i Vigo og Omegn ..."

III.

Markedet i Bilbao.

Den 23. April ankom jeg til Bilbao, der som bekendt er det største Marked i Spanien for færøsk Fisk. Rejsen fra Vigo til Bilbao tager ca. 20 Timer og koster ca. 200 Pesetas, Sovevogn indbefattet; det er særlig Sovevognen, der er meget dyr, den koster ca. 100 Pesetas. Rejsen gaar hovedsagelig gennem et Bjerg-Terræn, der præges af stor Naturskønhed.

Bilbao ligger ved Floden Nervion, omgivet til alle Sider af høje Fjelde som i Bunden paa en stor Gryde, og her kan derfor blive kolossalt varmt paa Dage med stærkt Solskin. Bilbao er Hovedstaden i den baskiske Provins Viscaya. Den er en smuk og fuldtud moderne By, og er en af Landets største Ind- og Udførselshavne. Indbyggerantallet er ca. 160.000. Middeltemperaturen er ca. 15 Grader og den aarlige Nedbør ca. 1200 mm. Floden Nervion er sejlbar for Skibe af et Par Tusind Tons Størrelse; alle Fiskedampere kan saaledes sejle helt op til Byen, og Sejladsen op ad Floden tager ca. 2 Timer. Ved Nervions Udløb i Havet er der bygget storslaaede Moleanlæg til Beskyttelse mod den meget kraftige Brænding, der staar ind her under Paalandsstorm, og disse Moleanlæg har kostet mange Millioner Pesetas. Her ligger bl. a. Byen Algorta med Badehoteller og mange smukke Villaer. Langs Bredden af Nervion findes der mange store Pakhuse, og et stort Antal kraftige og hypermoderne elektriske Kraner anvendes ved Losning og Ladning, der foregaar meget hurtigt. Der indføres særlig Kul, Tømmer og Klipfisk og udføres Jernerts o. l. Jernminerne findes i Byens umiddelbare Nærhed, og Adgangen til dem er meget let.

Færøsk Klipfisk har været forhandlet i Bilbao i en lang Aarrække. Af den gamle Skibsprotokol paa det danske Konsulat i Bilbao fremgaar, at det første Skib, der ankom direkte fra Færøerne med Klipfisk, var Skonnerten „Activ", Kapt. Berg, der den 11. Novbr. 1859 anløb Bilbao med en Fiskeladning til Værdi ca. 10.000 Rigsdaler, hvorfra den fortsatte Rejsen til Cadiz efter en Ladning Salt.

Den spanske Fiskeri-Statistik for 1932 viser, at det samlede Forbrug af Klipfisk o. l. har været ca. $1^1/_2$ Million Baller á 50 kg (ca. 57.000 Tons) eller ca. 8000 Tons *mere* end i 1931, men ca. 5000 Tons *mindre* end i 1930. Deraf har et enkelt Firma (Trueba y Pardo) i 1932 indført ca. 300.000 Baller.

(til Bilbao 181.000 Baller, Sevilla 79.000, Malaga og Valencia 30.000, Barcelona 61.000 Baller), og dette Firma er langt det største i hele Landet.

Bilbao er som bekendt det største Fiskemarked i Spanien; hertil indførtes i 1932:

	Pakker	Gennemsnits-Pris.
Fra Færøerne	160.936	90 Pesetas
„ Island	174.778	84 „
„ Norge	62.922	85 „
	398.636	

Da det utvivlsomt vil være af Interesse for Eksportørerne paa Færøerne at se, hvorledes Indførselen til Bilbao er foregaaet i de sidste Aar, hidsættes her til Sammenligning Statistikken for Aarene 1928—32:

1928	Pakker	Gennemsnits-Pris.
Færøerne	145.012	78 Pesetas
Island	294.442	77 „
Norge	58.217	81 „
	497.671	
1929		
Færøerne	120.345	85 „
Island	242.421	82 „
Norge	59.735	84 „
	422.501	
1930		
Færøerne	149.151	97 „
Island	207.375	94 „
Norge	59.272	96 „
	415.798	
1931		
Færøerne	129.562	90 „
Island	186.922	89 „
Norge	31.334	92 „
	347.818	

Det vil heraf fremgaa, at Bilbao aftager godt $^1/_3$ af den samlede spanske Indførsel af Fisk. Det er dog selvfølgelig kun en Del af Fisken, der forbruges i selve Bilbao, men den sendes derfra f. Eks. til Madrid, Zaragoza, Valladolid og over store Dele af Indlandet. Der findes i Bilbao ti store Fiske-Importører og en hel Del mindre. De Priser, der anføres, er en gros Priser. Man regner med at Importørens Udgifter til Told o. a. andrager ca. 32 Pesetas pr. Pakke (naar de har den i Hus).

Medens Gennemsnits-Prisen for færøsk Fisk i 1931 ligger under den norske, saa ligger den i Fjor betydeligt over baade den islandske og norske. Priserne var i første Halvdel af Aaret 1932 meget lave, og de har maaske været lavere nede, end hvad der strengt taget har været nødvendigt, men det er vel her vanskeligt at finde en tilfredsstillende Ordning under de nu-

værende Forhold, hvor færøsk Fisk udbydes paa Markederne ikke alene fra Fiske-Eksportører o. a. paa Færøerne, men ogsaa fra København og England og ofte til skiftende Priser, saaledes at der nødvendigvis maa komme et Usikkerheds-Moment ind i hele Handelen.

Som formentlig værende af Interesse hidsættes her en Opgørelse over cif Priserne for norsk Fisk i Bilbao i Aaret 1932, saaledes som jeg har faaet dem opgivet fra sagkyndig Side:

Pr. 1. Januar	Nr. 2	$^{15}/_{20}$	28	shillings.	pr.	Balle	å	50 kg.
10. Februar	—	—	27,6	—	-	—	-	-
24. Februar	—	—	26	—	-	—	-	-
27. April	—	—	23	—	-	—	-	-
9. Maj	—	—	22	—	-	—	-	-
16. Maj	—	—	23	—	-	—	-	-
28. Juni	—	—	21,6	—	-	—	-	-
1. Juli	—	—	21	—	-	—	-	-
16. Juli	—	—	23	—	-	—	-	-
1. September	—	—	25	—	-	—	-	-
1. Oktober	—	—	26	—	-	—	-	-
1. November	—	—	27	—	-	—	-	-
1. December	—	—	28	—	-	—	-	-
31. December	—	—	28,6	—	-	—	-	-

Størrelsen $^{20}/_{25}$ og $^{25}/_{30}$ er som Regel 1 shilling billigere end $^{15}/_{20}$. Alle Priser er cif Bilbao ÷ 3 pCt.

For færøsk og islandsk Fisk har Priserne i 1932 (fra Grossist til Detaillist) været:

	Færøsk Pesetas	Islandsk Pesetas
Januar	78	72 75
Februar	86	77
Marts	90 94	88 90
April	97—99	90—92
Maj	93—100	90—92
Juni	92 93	80 83
Juli	80—81	81—82
August	88	88
September	88—89	86—87
Oktober	92	87—88
November	92	85—87
December	93	87—88

Nordmændene opretholder stadig deres regelmæssige Fiskerute paa Spanien med Anløb af Bilbao hver tredje Uge. Skibene anløber i Norge Kristianssand, Aalesund og Bergen og medfører kun købt Fisk. Der er i Spanien stærkt delte Meninger om Hensigtsmæssigheden af denne Rute. De store Importører er naturligvis stærkt imod en saadan Rute, thi den gør det muligt for de mindre Importører at faa købt direkte, og enkelte af de store Importører køber derfor nu slet ikke norsk Fisk. De mindre Importører er derimod selvfølgelig glade for Ruten, og saa vidt jeg forstaar, er det Meningen at holde denne gaaende.

Det er selvfølgelig vanskeligt for en fremmed efter et kort Ophold i

Spanien at have nogen afgjort Mening om, hvad der er det rigtigste, men det kan ikke være heldigt eller hensigtsmæssigt for et Land uden nogen Organisation eller Sammenslutning at komme i Konflikt med de store og kapitalstærke Importører, saaledes at disse trækker sig tilbage og slet ikke vil aftage Fisk fra vedk. Land. Kendsgerningerne viser, at det er gaaet meget stærkt tilbage med det norske Fiskesalg til Spanien. Det eneste Sted, hvor man saa nogenlunde har holdt Stillingen, er i Bilbao, men den norske Fisk der kommer her, bliver saa at sige udelukkende solgt til Indlandet. — Jeg aflagde bl. a. et Besøg i Byen Santander, der ligger ca. $3^1/_2$ Times Jernbanerejse fra Bilbao; der blev tidligere udelukkende solgt norsk Fisk. Forbruget i Santander og Opland er ca. 50.000 Baller aarlig. Nu bliver der ikke solgt en eneste Balle norsk Fisk dér, men Forbruget fordeler sig med ca. 35.000 Baller islandsk Fisk og ca. 15.000 Baller færøsk.

Hele dette Spørgsmaal er overordentlig vigtigt og betydningsfuldt, og man bør paa Færøerne skænke det den Opmærksomhed, det fortjener.

Jeg fik som sagt det Indtryk, at de store Importører i Bilbao er stærkt imod den norske Fiskerute, der gør det muligt for de mindre Importører at købe direkte fra Norge. Dette er forstaaeligt, thi en Ordning, hvorefter saavel store som smaa Importører kan indføre Fisk til de samme Priser, kan jo ikke andet end have en yderst uheldig Indflydelse paa de store Fiskeimportørers Omsætning og Fortjeneste.

Markedet i Bilbao laa ret godt for færøsk Fisk, da s/s „Havhestur" ankom dertil den 3. Juni med godt 6000 Baller Færøfisk. Hvis dette Parti var solgt til de store Importører, saaledes at den mindste Forsendelse ikke var under 1000 Baller, vilde der ikke være blevet indvendt noget herimod, men Forholdet var desværre det, at „Havhestur" medførte Fisk til ikke færre end 17 forskellige Aftagere, hvoraf nogle er Trueba y Pardos eller de andre store Importørers Kunder. Af de ca. 6000 Baller modtog den næststørste Importør her, de to Firmaer Greaves y Arbaiza og Basterra, der indkøber i Fællesskab, 3000 Baller, altsaa Halvdelen, medens Resten var fordelt paa følgende *Importører* (der her kun betegnes med Bogstaver):

A	400	Baller.
B	500	—
C	100	—
D	800	—
E	100	—
F	134	—
G	500	—
H	108	—
I	112	—
J	50	—
K	113	—
L	200	—
M	50	—
N	300	—
O	50	—
	3515	Baller.

Fisken var gennemgaaende solgt til 25 shillings cif, hvilket var omtrentlig samme Pris, Trueba y Pardo har givet for de store Partier, dette Firma havde indkøbt paa Færøerne umiddelbart forud, og det vil være ind-

lysende, at naar man paa Færøerne sælger Fisk direkte til Firmaets Kunder til samme Pris som til Firmaet selv, saa har Trueba y Pardo al Grund til at føle sig daarligt behandlet, men ogsaa Greaves y Arbaiza og Basterra, der havde taget Halvdelen af „Havhestur"s Last under den Forudsætning, at der ikke samtidig blev sendt til de helt smaa Aftagere, maatte føle sig brøstholden. Særlig indigneret var man over, at der ogsaa var blevet sendt *usolgt Fisk* med Skibet.

Mandag den 4. Juni udsendte Trueba y Pardo et Cirkulære til alle Firmaets Kunder, hvori meddeles, at de nedsætter Priserne paa færøsk Fisk fra 87 til 83 Pesetas.

Hvorom alting er, saa vil det være indlysende, at hvis Færinger ikke vil slaa ind paa den norske Handelsmetode — og det maa paa det alvorligste fraraades under de nuværende Forhold paa Færøerne, hvor alt Samarbejde synes forbundet med stor Vanskelighed — saa har et Firma som Trueba y Pardo, der i Fjor indkøbte ca. 150.000 Baller færøsk Fisk, Krav paa at blive bedre behandlet end et spansk Firma, der kun indkøber 50 Baller, og naar Truebas Kunder i Spanien kan indkøbe Færøfisk til samme Pris som Firmaet selv, saa er man kommet ud i det fuldstændig meningsløse.

De store Importører i Bilbao hævder, at for at Handelsforholdene skal være tilfredsstillende ud fra deres Synspunkt, bør der ikke sendes mindre Partier end 1000 Baller til en enkelt Aftager, naar Fisken sendes med Skib direkte. Naar den sendes via Hamborg, stiller Forholdene sig noget anderledes, idet Fragten da bliver større og Fisken dervæd dyrere for Modtageren.

Den Fisk, der sendtes fra Færøerne med s/s „Havhestur", var fordelt paa mange Afskibere — baade færøske og danske — saaledes som det vil fremgaa af nedenstaaende Fortegnelse:

A	2000	Baller.
B	1000	—
C	550	—
D	550	—
E	500	—
F	484	—
G	334	—
H	250	—
I	200	—
J	200	—
K	200	—
L	100	—
M	63	—
N	74	—

Det kan derfor siges, at har der været mange Aftagere i Spanien, saa har der ogsaa været mange Afsendere paa Færøerne. . . .

„Havhestur" blev sikkert sendt til Bilbao i den bedste Hensigt, og hvis den som anført kun havde medført Fisk til de store Aftagere med ikke under 1000 Pakker til hver, vilde alt have været i den bedste Orden. Men ved Ukendskab kan man ofte desværre skade en Sag, som man kun vil gavne.

Som tidligere omtalt indtager Trueba y Pardo en meget fremtrædende Stilling paa Klipfiskemarkedet i Spanien og nyder almindelig Anseelse overalt. Jeg har kun hørt dette Firma godt omtale ogsaa af dets nærmeste Konkur-

renter, men som det største Firma vil det ogsaa gerne være medbestemmende hvad angaar Priserne, og det foretager derfor undertiden store og opsigtsvækkende Foranstaltninger som f. Eks. den pludselige foran omtalte Nedsættelse af færøsk Fisk med 4 Pesetas.

De største Fiske-Importører i Bilbao er, og deres omtrentlige Indførsel i Fjor har været:

	Trucba y Pardo	c. 150.000 Baller	(c. 120.000 fær.)
Indkøber sammen	Greaves y Arbaiza ..... / Hijo de Pedro Basterra	c. 80.000 —	(c. 15.000 —)
Indkøber sammen	Eguiluz y Martin..... / Padro y Ramilla ..... / Diez y Senosiain..... / Ruigomez y Cio	c. 65.000 —	(c. 15.000 —)
	Crotido de Simeon	c. 20.000 —	(c. 4.000 —)
	Calzada	c. 10.000 —	(c. 6.000)

De store Firmaer, der sælger Klipfisk, forhandler som Regel ogsaa Kaffe, Kakao, Garbanzos (meksikanske Madbønner) o. a.

Efter at Importørerne har modtaget Fisken, bliver den meget grundigt og omhyggeligt sorteret og inddelt i forskellige Prisklasser, saaledes som det vil fremgaa af følgende Prisliste over soltørret Fisk, der i Juni d. A. udsendtes af et af de store Importfirmaer. Der er her Tale om Salg fra stor Grossist til mindre Grossist i anden By:

Islandia Faroe Nueva (ny islandsk—færøsk.

Superior	28/32	Haler	87	Pesetas	a 50	kg
—	21/25	—	90	—	- -	-
—	25/28	—	88	—	- -	-
—	18/20	—	94	—	- -	-
—	40/45	—	84	—	- -	-
1. Bueno (god)	28/32	—	85	—	- -	-
1. —	25/28	—	86	—	- -	-
1. —	18/20	—	92	—	- -	-
1. —	21/26	—	87		- -	-
2. —	28/32	—	84	—	- -	-
3. —	28/32	—	82	—	- -	-

Escocia Faroe Nueva.

Superior	28/32	Haler	92	Pesetas
—	21/25	—	95	—
—	18/20	—	98	—
—	25/28	—	93	—
—	40/45	—	88	—

Desuden udbydes der paa samme Prisliste særlig stor Fisk under Betegnelsen Semilanga de Islandia Faroe for 110 og 120 Pesetas og Langa de Escocia Faroe for 120 og 130 Pesetas pr. Balle a 50 kg.

Udsalgspriserne i Butikkerne i Bilbao laa omkring 2,60—2,80 Pesetas pr. kg for god færøsk Fisk.

Under mit Ophold i Bilbao besøgte jeg alle de store Fiske-Importører der, og blev overordentlig godt modtaget. De fleste af Importørerne taler eller forstaar Engelsk, saa Sproget har ikke voldt Vanskeligheder. Den Anskuelse er almindelig blevet fremsat, at færøsk Fisk godt kunde have været holdt i en Pris af 24 sh. fob., men det var de mange Udbud af denne Fisk, der havde ødelagt Markedet. Hvis man blot kunde komme saa vidt, at færøsk Fisk kun blev udbudt fra Færøerne, og at de paagældende konfererede med hinanden, forinden Udbudet fandt Sted, vilde meget være vundet. Nu er der altid et stort Usikkerheds-Moment vedr. færøsk Fisk, og at dette har en meget uheldig Indflydelse paa Prisforholdene, vil være indlysende for alle og enhver.

En Importør, der har købt et stort Parti færøsk Fisk, f. Eks. 10.000 Baller, maa altid regne med, at der umiddelbart efter, ja maaske endda før han har modtaget det af ham indkøbte store Parti, bliver udbudt færøsk Fisk til lavere Pris, maaske i smaa Partier, saa han føler sig aldrig sikker. En færøsk Salgs-Sammenslutning vil utvivlsomt støde paa store praktiske Vanskeligheder. Dette var som bekendt den egentlige Tanke med Útfluttningsfelagið, men den har ikke kunnet gennemføres, og at det økonomiske Moment her vil spille stærkt ind, kan ikke undgaas under vore smaa Forhold. Kunde der imidlertid gennemføres en Ordning her, hvorefter vore Eksportører forpligtede sig til ikke at sælge til lavere Pris f. Eks. de første to eller tre Uger, efter at en stor Handel var afsluttet, vilde det betyde en Betryggelse for Importørerne i Spanien.

Den færøske Fisk har et godt Renommé i Bilbao, hvorfra den som omtalt forsendes til Madrid og andre Byer inde i Landet. I de baskiske Provinser forbruges meget store Kvanta færøsk Fisk, og det meddeltes mig, at i selve Bilbao er den færøske Fisk nu helt dominerende. Dens Kvalitet er gennemgaaende god, men der fremsattes forskellige Indvendinger særlig med Hensyn til Vragningen. Jeg tillader mig her at henvise til en Skrivelse fra Importører i Bilbao, der er vedhæftet denne Beretning som Bilag 1, og hvori disse og andre Forhold findes nærmere omtalt.

Det blev bl. a. meddelt mig, at der i Sommermaanederne for den færøske Fisks Vedkommende gjorde sig et ejendommeligt Forhold gældende, hvis Aarsag man ikke kunde blive klar over, og at noget lignende ikke var observeret hos den norske eller islandske Fisk. Det viste sig nemlig, at færøsk Fisk, der havde været god og hvid ved Ankomsten til Bilbao, fik et rødligt Farveskær, naar den blev sendt ud paa Landet og havde ligget der nogle Dage. Forskellige spanske Fiskeeksporter havde undersøgt Fænomenet, men man havde endnu ikke fundet nogen Løsning.

Som omtalt er Indførselstolden meget høj, den andrager ca. 31 Pesetas pr. Pakke, og den spanske Statskasse har en samlet Indtægt af denne Told paa 35—40 Millioner Pesetas. En af de største Importører i Bilbao meddelte mig, at han for nogen Tid siden havde været hos Regeringen i Madrid som Medlem af en Deputation, der havde ansøgt om at faa Indførselstolden paa Klipfisk nedsat. Tolden betyder jo en meget væsentlig Fordyrelse af Varen. Man havde overfor Regeringen argumenteret med, at en Nedsættelse af Tolden jo særlig vilde komme Arbejderne tilgode, der er Klipfiskens bedste Kunder, og at en saadan Foranstaltning ikke vilde betyde nogen Indtægts-Nedgang for Staten, idet Forbruget vilde stige betydeligt og Indførselen saaledes vokse. Der førtes indgaaende Forhandlinger om Sagen, men der var endnu ikke truffet nogen Afgørelse, og man ventede ikke, at der vilde opnaas et positivt Resultat.

Den økonomiske Verdenskrise hærger jo ogsaa meget haardt i Spa-

nien; ondskønt Landet i sig selv er meget rigt, mærkes Krisen i alle Samfundslag, og dette gaar selvfølgelig ogsaa ud over Forbruget af Klipfisk, der i de sidste Aar har været nedadgaaende. I Biscaya-Omraadet drives der et stort Hjemmefiskeri; der opfiskes aarlig ca. 4500 Tons Fisk, der sælges i fersk Tilstand, men Priserne paa fersk Fisk er meget høje, for god Fisk 5—6 Pesetas pr. kg i Detailsalg. Prisen er 2—3 Gange saa høj som for Klipfisken. Det er den jævne Mand, der er Klipfiskens bedste Kunde, og derfor har den økonomiske Tilstand i Almindelighed saa overordentlig stor Indflydelse paa Salget af denne Vare.

Fraregnet et Køleanlæg, der tilhører et Aktieselskab, findes der ikke større Kølehuse i Bilbao, men de store Importører har udmærkede Pakhuslokaler, hvor Fisken opbevares paa den mest hygiejniske Maade og behandles med den største Omhyggelighed. Færøsk Fisk gaar hovedsagelig under Betegnelsen „bacalao escocia" (skotsk Klipfisk), og antagelig hidrører dette fra den Tid, da færøsk Fisk hovedsagelig udførtes over Skotland; der er ogsaa dem, der mener, at denne Betegnelse stammer fra den Tid, da der solgtes store Kvanta shetlandsk Fisk i Bilbao, og da saa Tilførselen fra Shetland hørte op, blev Betegnelsen „bacalao escocia" overført paa den færøske Fisk. Jeg skal ikke kunne sige, hvilken Fortolkning der er den rigtige, men under alle Omstændigheder er „bacalao escocia" en forkert og misvisende Betegnelse for den færøske Fisk.

Hos Detailhandlerne ser man daglig Fisk udstillet, baade hel Fisk og skaaret i Strimler. Ofte sælges Haler og Finner for sig selv til billig Pris. Jeg plejede af og til at gaa ind i Butikkerne og slaa en lille Passiar af med Indehaverne, der modtog mig med den sædvanlige spanske Gæstfrihed og Elskværdighed. Da de hørte, at jeg var fra Færøerne, hvor „bacalao escocia" blev tilvirket, blev de straks stærkt interesseret og vilde gerne have Oplysninger om Fiskeriet, Fisketilvirkningen o. a. her paa Øerne. Det samme gælder de store Importører, som jeg ofte havde lange Samtaler med, og hvis Interesse for vore smaa Øer var meget stor. Hvis der ikke indtræffer uforudsete Hindringer, kan vi sikkert regne med, at nogle af dem vil besøge Færøerne i Fremtiden for ved Selvsyn at lære vore Øer at kende og knytte direkte Handelsforbindelse. En gros Handelen i Klipfisk er hovedsagelig i Hænderne paa gamle og velansete Firmaer, hvis Indehavere er højt kultiverede Mænd, der i kortere eller længere Tid har faaet Uddannelse i Frankrig, England eller andre Lande, og dette sætter sit Præg paa hele deres Optræden.

Fredag den 2. Juni havde jeg indbudt Pressen i Bilbao til en Frokost paa det Hotel, hvor jeg boede, og jeg fremsatte ved denne Lejlighed nogle orienterende Oplysninger om Færøerne og de færøske Fiskerier i en kort Tale, der var blevet oversat til Spansk ved den danske Konsuls velvillige Bistand. Denne Tale blev gengivet enten i Uddrag eller in extenso i alle Bladene.

Lørdag den 3. Juni blev Færø-Filmen forevist i et af de største Biografteatre i Bilbao for en indbudt Kreds af Fiskeimportører, Presse o. a. Byens Borgmester var kommet tilstede. Der var blevet overladt de store Importører et Antal Adgangskort (Trueba y Pardo fik saaledes 150, Greaves y Arbatza og Basterra et noget mindre Antal osv.), saaledes at Importørerne kunde uddele disse til deres Kunder i Bilbao og Omegn, samt til de Arbejdere o. a., der er direkte beskæftiget ved Fiskearbejde. Af de ca. 1400 Mennesker, der overværede den første Forevisning af Færø-Filmen, havde saaledes praktisk talt alle paa en eller anden Maade Tilknytning til Importen af færøsk Fisk, og var derfor særlig interesseret i Filmen, der fik en meget god Modtagelse og Gang paa Gang hilstes med stærkt Bifald; den blev meget velvilligt omtalt i Pressen den paafølgende Dag. Forevisningen formede sig ellers saaledes, at jeg til at begynde med oplæste en Tale paa Spansk,

hvori jeg bl. a. tillod mig at bringe en Tak til vore Kunder i Bilbao, der aftog en saa stor Del af vor Fiskeproduktion. Jeg havde først nedskrevet Talen paa Dansk, og den var derefter af Konsul Lindegaard, der har været mig til stor Hjælp og Bistand, oversat til Spansk. Det spanske Sprog udtales som det skrives og har det samme haarde *r* som Færøsk, og det er derfor meget let for en Færing at udtale Spansk.

Filmen blev derefter forevist offentlig i en Ugestid, saa den blev set af mange Tusinde Mennesker i Bilbao.

Jeg havde besluttet at rejse til Barcelona den 9. Juni og gøre et Ophold der en Ugestid, saaledes at jeg kunde være hjemme i Slutningen af Maaneden, men den 8. Juni fik jeg Telegram om, at Overvrager Marius Jensen var afrejst til Spanien, og jeg maatte saa rette mig herefter, saaledes at min Rejse dervad kom til at vare ca. 4 i Stedet for 3 Maaneder.

Den 11. Juni ankom Overvrager M. Jensen til Bilbao med S/S „Høgoy", der medførte en Ladning Klipfisk til Bilbao og Barcelona. Sammen med Hr. Jensen og Konsul Lindegaard besøgte jeg atter de store Importører, og de udtalte alle deres Tilfredshed over, at den færøske Overvrager var kommet til Spanien for ved Selvsyn at gøre sig bekendt med Forholdene. De islandske Overvragere havde et Par Gange været i Spanien for at gøre sig bekendt med de Krav, de forskellige Markeder der stiller, og dette mente man havde været af stor Betydning for begge Parter.

Vi fik forevist saavel færøsk som islandsk og norsk Fisk paa de forskellige Importørers Pakhuse, og Hr. Jensen fik her Lejlighed til at gøre sig bekendt med alt, der kan være af Interesse for den færøske Vragerinstitution og Sagkundskab. Hr. Jensen vil omtale de nærmere tekniske Enkeltheder i sin Indberetning, saa jeg skal ikke komme nærmere ind herpaa.

I Bilbao findes et Museum bl. a. for Skibsmodeller og gamle Folkedragter. Baskerne var jo som bekendt i sin Tid fremragende Sømænd og Hvalfangere. Museet vilde være taknemligt for en færøsk Boröbåt med Redskaber samt en færøsk Nationaldragt

Det er ret billigt at rejse med Jernbane i Spanien, og skal man rejse meget, er det baade praktisk og billigt at købe en af de saakaldte Kilométrico, hvorved der gives stor Nedsættelse i Prisen. Jeg købte en Kilométrico paa 4000 Kilometer, og den kostede kun 425 Pesetas.

IV.

Markedet i Barcelona.

Den 15. Juni afrejste vi fra Bilbao til Barcelona; der er direkte Jernbaneforbindelse mellem de to Byer, Rejsen tager ca. 14 Timer og koster ca. 100 Pesetas paa 1. Kl., ordinær Pris. Vejret var meget daarligt med heftig Torden og voldsomme Regnskyl, og vi hørte Dagen efter, at mægtige Oversvømmelser havde anrettet stor Skade i de biscayiske Provinser. Jeg havde tidligere opholdt mig i Barcelona i Dagene 16.—22. Maj og havde dengang haft Lejlighed til at hilse paa enkelte af de derværende Fiskeimportører.

Barcelona er en meget smuk og fuldtud moderne By med brede Gader og Boulevarder og pragtfulde Bygninger. Særlig de saakaldte Rambiaer, brede Avenuer, der er beplantet med Plataner paa begge Sider, giver Byen et meget smukt og ejendommeligt Præg. Paa den store Rambla, der fører fra Havnen og op til Byens Centrum, findes talrige Blomsterboder, og man kan næppe tænke sig et smukkere Syn end Rambla de Flores en skøn

Sommermorgen, naar Solen skinner fra en skyfri Himmel og et Blomsterflor i alle Farver udbreder en enestaaende Duft og Vellugt, medens en svat Brise staar ind fra det blaa og spejlblanke Middelhav. Klimaet er udmærket, og der er ikke stor Forskel paa Sommer og Vinter. Barcelona er bygget op ad en Bjergskraaning, og Bjergene beskytter om Vinteren Byen mod de kolde, nordlige Vinde. Om Sommeren kan der blive meget varmt særlig i Juli og August, men ude ved Havet er der altid en vis Kølighed, og Varmen mærkes der ikke saa meget. Ogsaa i de store og velholdte Parker er der Skygge og Kølighed. Medens Solen i Aarets Løb skinner 1400 Timer i England, 1700 i Tyskland og 1800 i Italien, straaler den 8000 Timer i Barcelona, hvor en Dag helt uden Solskin er meget sjælden.

Nede ved Havnen staar der et mægtigt Columbus-Mindesmærke, der er 100 Meter højt med en 8 Meter høj Statue af den berømte Opdager. Man kan med Elevator inde i Søjlen komme helt op til Statuen, og her findes en Restauration, hvorfra man har en fortrinlig Udsigt over Havnen, der er dyb og meget stor og besøges af et stort Antal Skibe af praktisk talt alle Nationer. Ved Havnen er anlagt en bred, palmebeplantet Allé, hvor der foregaar en meget stærk Færdsel. Der er fornylig opført to meget høje Taarne nede ved Havnen, og derfra er der ved Hjælp af svære Kabler, ad hvilke flotte Kabiner trækkes frem og tilbage ved elektrisk Kraft, Luftforbindelse til det 200 Meter høje Bjerg Mount Juich, der ligger tæt ved Byen, og hvor den store Udstilling blev afholdt. De fleste af Udstillingens Bygninger staar endnu, og ved særlige Lejligheder vises den pragtfulde Illumination, som var en af dens store Attraktioner.

Klipfiskemarkedet i Barcelona omfatter Barcelona og Tarragona Distrikterne og er det næststørste i Spanien, og som Regel det Marked hvor der betales de højeste Priser, men hvor der ogsaa kræves den bedste Kvalitet. Fisken skal være $^7/_8$ virket om Sommeren, og kan godt være endnu mindre tørret om Vinteren. Medens der til Bilbao-Markedet fortrinsvis ønskes *tynd* Fisk, saa gør det modsatte sig gældende for Barcelona, idet man her kun ønsker *tyk* Fisk. Det er glædeligt at konstatere, at medens Forbruget af Klipfisk er gaaet ned i hele Landet, saa konsumerede Barcelona i 1932 godt 2000 Tons *mere* end i 1931.

Den saakaldte islandske Libro — Øst- og Nordlandsfisk — er meget efterspurgt i Barcelona. Det færøske Skibsfiskeri ved Island i Juni—September foregaar jo paa de samme Fiskegrunde, saa der burde ogsaa kunne fremstilles en færøsk Libro-Kvalitet. Libro betyder Bog, og Fisken har faaet denne Betegnelse, fordi den er saa fast og fed, at dens Lag adskiller sig fra hinanden som Bladene i en Bog, naar den bliver tilberedt.

Af nedenstaaende Fortegnelse vil fremgaa, hvorledes Indførselen til Barcelona har fordelt sig i de sidste 5 Aar mellem de forskellige Importører:

	1928	1929	1930	1931	1932
	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons
Daurella	4050	4160	4125	2954	3870
Hortet	3956	3218	4472	5547	4312
Heredia	1540	1849	2092	1706	2220
Batista	1411	1200	908	1648	2959
Trueba y Pardo	1561	1755	1693	872	977
Hispano Islandesa	920	972	1096	56	
Badell	184	195	840	22	46
Ordre	66	284	18		
Vallhonrat		117			
Sindicato				681	1380
	13688	13750	14744	13485	15723

Paa Markedet i Barcelona bliver nu praktisk talt kun forhandlet islandsk og færøsk Fisk, og Importen af færøsk Fisk er gaaet meget stærkt frem i det sidste Par Aar. Medens der i 1931 kun indførtes ca. 1250 Tons færøsk Fisk, var Importen i 1932 ikke mindre end 5146 Tons eller med andre Ord en Fremgang paa op imod 4000 Tons. I de sidste 15—20 Aar har der hovedsagelig været solgt islandsk Fisk. Naar Fremgangen har været *saa* stor og er kommet *saa* pludselig, saa skyldes dette bl. a., at medens færøske Fiskeskibe i 1931 og de foregaaende Aar har solgt store Kvanta af den store og fede Sydlandsfisk i Reykjavik, hvor den derefter er blevet tilvirket til Markedet i Barcelona, til hvilket den var særlig godt egnet, saa sejlede de færøske Skibe i Foraaret 1932 og forsaavidt ogsaa i dette Foraar hjem til Færøerne med deres Sydlandsfangst, og den er saaledes blevet tilvirket her. Der er altsaa kun sket den Ændring, at Fisken de sidste to Aar er blevet solgt som *færdigt tilvirket færøsk Produkt*, hvilket selvfølgelig er af meget stor nationaløkonomisk Betydning.

Forholdet imellem Indførselen af færøsk og islandsk Fisk hos de forskellige Importører i Aaret 1932 vil fremgaa af følgende Oversigt:

	Færøsk Fisk	*Islandsk Fisk*
	Tons	Tons
Daurella	974	2956
Heredia	303	1584
Hortet	418	3746
Trueba y Pardo	1805	1282
Andre	1646	685
	5146	10252

Den færøske Fisk er gennemgaaende solgt højere til Priser end den islandske, og det vil have den allerstørste Betydning for Færinger at beholde dette gode Marked ved paa enhver Maade at imødekomme de Krav, det stiller.

Sammen med Overvrager M. Jensen besøgte jeg alle de store Importører i Barcelona, og vi fik forevist saavel færøsk som anden Fisk. De var i det store og hele godt tilfreds med den færøske Fisk, hvilket ogsaa fremgaar af den som Bilag 2 vedhæftede Skrivelse fra alle de store Importører i Barcelona, men der fremsattes ogsaa forskellige Indvendinger, som er nærmere præciseret i nævnte Skrivelse. Man ankede særlig over den mangelfulde Sortering, idet der ofte var 10—15 pCt. af decideret 2. Kl.s Fisk i Pakker, der var solgt som 1. Kl.s. Dette medførte, at Detailhandlerne gjorde Ophævelser og forlangte Afslag i Prisen. Hr. M. Jensen vil nærmere omtale de tekniske Enkeltheder i sin Betænkning.

Paa Grund af det varme Klima er det nødvendigt at opbevare al Klipfisk i Kølehus; ellers kan den ikke holde sig. Der findes tæt ved Frihavnen et meget stort kommunalt Kølehus, og hertil bliver Fisken bragt direkte fra Skibet. Temperaturen inde i Kølerummene, der er lave og har en stor Gulvflade, for at man kan komme til Fisken saa let som muligt, er som Regel 8—7 Gr. Celsius. Lejen er $1^1/_4$ Peseta pr. Pakke maanedlig, saa der er her Tale om en ikke helt uvæsentlig Fordyrelse, hvis Fisken skal opbevares paa denne Maade i længere Tid. — Sr. Daurella var med os inde i det kommunale Kølehus og foreviste os bl. a. det Rum, hvor han opbevarede sin Fisk. Der er i Kølehuset overalt en gennemført Orden og Akkuratesse, og der var skinnende rent overalt. Sr. Daurella meddelte os, at han agtede at bygge eget Kølehus, og at Planer o. s. allerede var udarbejdet.

De forskellige Importører har som Regel i Forbindelse med deres Kontor et mindre Pakrum med nogle faa Baller Fisk til Forevisning for Kunderne. Dette Pakrum er ofte meget smukt og smagfuldt udstyret med Marmorhylder og Blomstervaser, og det er øjensynligt, at man i Barcelona lægger meget stor Vægt paa, at de forskellige Varer udbydes under saa tiltalende Former som overhovedet muligt. — Detailisterne sælger som Regel Fisken i udblødt Stand, skaaret i Strimler (efter at den har staaet i Blød i 5—6 Dage). Hale og Finner bliver straks skaaret fra og solgt for sig til lavere Pris. Fisken behandles med den allerstørste Omhu og Omhyggelighed.

Ligesom i Bilbao er Klipfiskehandelen i Barcelona i Hænderne paa gamle og velrenommerede Handelshuse, hvis Indehavere er fremragende og højt kultiverede Mænd. Det kan saaledes anføres, at en af de største Importører, Sr. *Santiago Daurella* er Dr. jur. og har forfattet flere juridiske Skrifter. Hans Fader, der grundlagde Firmaet for mange Aar siden, var Rektor ved Universitetet i Barcelona og en af Spaniens mest kendte Filosofer. Sr. Daurella har en stor og vidtforgrenet Forretning. Hans Fiskebiler kører over hele Katalonien og bringer Varen til Detailisterne, og han har i den senere Tid iværksat en storslaaet Propaganda for denne Vare. Han gør sine Indkøb fra Færøerne og Island gennem Firmaet Norman Berry i Glasgow, som han har staaet i Forretningsforbindelse med i en lang Aarrække. — Sr. *Heredia* er ligeledes en højtkultiveret Mand og tager livligt Del i det politiske Arbejde; han er et fremragende Medlem af Byraadet i Barcelona samt Medlem af Havnebestyrelsen. Sr. Heredia har i mange Aar staaet i Forretningsforbindelse med Alliance i Reykjavik. — Sr. *Hortet* staar i Forretningsforbindelse med Kveldúlfur. Firmaet hed oprindelig Rubiras y Hortet og var en Sammenslutning af 40 mindre Importører. Sr. Rubiras afgik for nogen Tid siden ved Døden, og Forretningen fortsættes af Sr. Hortet, der er en meget sympatisk Mand med et glimrende Kendskab til Engelsk. Saavel Daurella som Heredia og Hortet har besøgt Island og har et godt Kendskab til Forholdene dér. *Compania Hispano Islandesa* er ogsaa en Sammenslutning af flere mindre Importører, og *Sindicato* ligeledes. — *Trueba y Pardos* Filial i Barcelona bestyres af Sr. Sastre, der modtog os med den største Elskværdighed. Som det vil fremgaa af foranstaaende Opgørelse, er det Trueba y Pardo og de mindre Importører, der i Fjor har indført langt den overvejende Del af færøsk Fisk til Barcelona, nemlig ialt ca. 3500 Tons; derefter kommer Daurella med 974 Tons, Hortet med 418 og Heredia med 303 Tons.

Det siger sig selv, at det maa være kapitalstærke Firmaer, der importerer Klipfisk. En Ladning Klipfisk paa 7—800 Tons staar saaledes i ca. $1^1/_4$ Million Pesetas, saa det er indlysende, at Importøren maa raade over store likvide Midler, for at kunne holde en saadan Handel gaaende.

*

Ved velvillig Imødekommen fra Direktøren for Barcelona Radio fik jeg Tilladelse til at holde et Foredrag om Færøerne i Radio Barcelona den 21. Juni Kl. $8^1/_4$ Em. Jeg benyttede det samme spanske Manuskript som ved Forevisningen af Færø-Filmen i Bilbao, og fik Lov til at tale de sidste 5 Minutter paa Færøsk for at sende en Hilsen hjem til Færøerne. Paa Grund af mindre gode atmosfæriske Forhold kunde Lytterne paa Færøerne kun vanskeligt høre Radio Barcelona den paagældende Aften, men jeg har senere faaet at vide, at Talen hørtes godt i Danmark.

Den 26. Juni blev Færø-Filmen forevist i Public Cinema i Barcelona. Alle de store Fiskeimportører var kommet tilstede og flere Pressereprasen-

tanter o. a. Jeg oplæste til at begynde med en Tale paa Spansk, hvori jeg bl. a. takkede alle Importører og Forbrugere af færøsk Fisk, og derefter blev Filmen kørt igennem. Ligesom i Bilbao blev den modtaget med stærkt Bifald, og efter at Forevisningen var afsluttet, kom Daurella, Heredia og Batista m. fl. og takkede, idet de tilføjede, at Importørerne gerne vilde indbyde Overvrager Jensen og mig til en lille Sammenkomst den paafølgende Aften. Ved denne Sammenkomst var alle de store Importører kommet tilstede, og Hr. Daurella bad os bringe deres Tak til de færøske Eksportører og Lagtinget for den Opmærksomhed, der herved var vist dem. Han holdt derefter en smuk Tale for Færøerne, som det havde glædet dem at stifte Bekendtskab med gennem Filmen.

Den danske Konsul, Hr. Enberg, var fraværende under vort Ophold i Barcelona, men Konsulat-Sekretæren, Hr. Næss, ydede os udmærket Hjælp og Bistand og modtog os med stor Velvilje og Elskværdighed.

V

Den spanske Klipfisk-Tilvirkning.

I Begyndelsen af Juni besøgte jeg den lille Fiskerby *Pasajes*, hvor det spanske Fiskeriselskab har Hjemsted. Byen, der ligger tæt ved San Sebastian og i umiddelbar Nærhed af den franske Grænse, har en udmærket Naturhavn og et betydeligt Hjemmefiskeri.

Den danske Vicekonsul i San Sebastian er Medlem af Bestyrelsen for det spanske Fiskeriselskab, og ved hans velvillige Bistand blev det muligt for mig at bese hele Anlægget, hvad der ellers er vanskeligt for fremmede eller Udlændinge. — Det hele Etablissement gør et storslaaet Indtryk, naar man kommer ind i det — ude fra ser det mere beskedent ud — og der er udmærkede Arbejdsforhold samt meget rummelige Lager-Lokaler. Tørreriet er meget stort og indrettet nogenlunde paa samme Maade som de moderne Tørrerier paa Færøerne. Vaskningen af Fisken foregaar ogsaa omtrentlig under samme Former som hjemme. Der findes et stort Køleanlæg.

Det spanske Fiskeriselskab blev stiftet for ca. 6 Aar siden med kun en Trawler paa ca. 1500 Tons. Det meddeles, at Aktiekapitalen til at begynde med var 5 Millioner Pesetas, og at den daværende spanske Konge satte mange Penge i Foretagendet. Selskabet raader nu over 6 store Trawlere á 1500 Tons hver, og Opførelsen af Etablissementet i Pasajes maa have kostet store Summer. Endnu havde saa ringe Kajplads, at kun 1 Trawler kan lægge til ad Gangen, men der paatænkes meget store Udvidelser dels af Kajpladsen ved Udfyldning af et stort Areal og dels ved Tilbygning af Tørrehuse og Lagerrum. Endnu er kun godt Halvdelen af det store Projekt gennemført, men de økonomiske Forhold er som sagt vanskelige, saa der bliver næppe Tale om en større Udvidelse foreløbig.

Beholdningerne af Fisk var for Tiden meget ringe, idet 3 af Selskabets Trawlere var paa Fiskeri ved Island og 3 ved New Foundland. Om Bord paa hver af Trawlerne er 50 Mands Besætning; for de Trawleres Vedkommende, der fiskede ved Island, havde Resultatet ikke været godt, endskønt hver af dem havde 10 dygtige islandske Fiskere om Bord, deriblandt en stedkendt og erfaren Lods. Man overvejede derfor at sende de 3 Trawlere over til New Foundland for at kompiettere Fangsten — som man skulde synes en bekostelig og upraktisk Foranstaltning — men om dette blev til noget, ved jeg ikke.

Den spanske Klipfisk bliver hovedsagelig solgt i Sydspanien, hvor man ikke tager det saa nøje med Kvaliteten som i Bilbao og Barcelona. Til at begynde med var dens Udseende alt andet end godt, men Importørerne siger, at dette har rettet sig betydeligt i den senere Tid, og at den nu ser omtrentlig ud som anden kunstigttørret Fisk.

I den senere Tid er man slaaet ind paa at lave Filleter i smaa Pakker á 400 Gram, men dette synes ikke at ville slaa rigtig an, idet Husmødrene hævder, at man derved mister den bedste Del af Fisken, nemlig den der er lige ved Skindet, og som er uundværlig til Fremstilling af Sauce o. l. — Paa Fabrikken saa jeg nogle Filetter, der var haarde som Træ, og som skulde indføres til Filippinerne, hvor man mener at kunne oparbejde et ikke ubetydeligt Marked.

Det spanske Fiskeriselskab har i Fjor fremstillet ca. 5000 Tons Klipfisk eller ca 11% af hele Spaniens Forbrug. Det faar ikke direkte Statstilskud, men da det er fritaget for Told, har det sidste Aar altsaa faaet et indirekte Statstilskud paa 31 Pesetas pr. Balle eller godt 600 Pesetas pr. Ton, ialt godt 3 Millioner Pesetas, hvilket skulde synes at maatte stille den meget gunstigt i Konkurrencen med den indførte Fisk. Siden Selskabets Start er der dog ikke udbetalt Aktieudbytte, saa med Rentabliteten har det hidtil nok været saa som saa.

Et saadant Selskabs Betydning bør dog sikkert ikke undervurderes. Det er et Udslag af de Bestræbelser, der ogsaa i Spanien er stærkt fremme for at faa Befolkningen til først og fremmest at bruge Varer af hjemlig Produktion, og det kan med Tiden blive en farlig Konkurent til den Fisk, der er af fremmed Oprindelse.

VI.

Afslutende Bemærkninger.

Det vil af foranstaaende fremgaa, at *den færøske Fisk for Tiden har et udmærket Renomme i Spanien* og bliver betragtet som det fineste Produkt, der findes, men Færinger maa samtidig ikke være blind for, at denne gunstige Stilling kun kan bibeholdes, *saa længe den færøske Fisk beholder sin nuværende høje Standard.* I modsat Fald vil den hurtigt blive trængt tilbage i Konkurrencen. Det kan i denne Forbindelse tilføjes, at der for nylig er gennemført nye og meget strenge Vragningsbestemmelser paa Island; alle de islandske Vragere har været samlet i Reykjavik med det Formaal for Øje at faa gennemført en ensartet Vragning over hele Landet. Man vil øjensynligt sætte alt ind paa at generobre det Terræn, som islandsk Fisk har tabt i Konkurrencen med den færøske.

Det er fuldstændig rigtigt, naar det er blevet fremhævet fra sagkyndig spansk Side, at *en god færøsk Vragerinstitution til alle Tider vil være den bedste Støtte for Salget af færøsk Fisk i Spanien* (og selvfølgelig overhovedet paa alle Markeder.) Forholdet er jo nemlig som bekendt det, at de spanske Importører køber og betaler Fisken, før de har set den i Tillid til den færøske Vragerinstitution, og hvis denne Tillid bliver rokket eller svækket, vil det være en meget betænkelig Sag og have en yderst uheldig Virkning paa Salget af færøsk Fisk til Spanien. De fleste af de store Importører i Spanien har i en lang Aarrække forhandlet Klipfisk og er saaledes nøje kendt med alle Detaliler ang. Kvalitet, Tilvirkning og Vragning. De lægger nøje Mærke til den Fisk, der indføres fra hver enkelt Eksportør baade paa Færøerne og andetsteds, og de færøske Eksportørers Renomme vil altid staa i Forhold til den Vare, de indfører.

*

Om den *islandske Fiskesalgssammenslutning* var der delte Meninger i Spanien, og hos de store Importører mærkede man en vis Modvilje imod den. Man maatte jo ogsaa paa Forhaand regne med, at en saadan Sammenslutning vilde støde paa Modstand i visse Kredse i Landet.

Det kan anses som givet, at hvis det lykkes Islænderne at opretholde Sammenslutningen, saa vil dette altid have en gavnlig Indflydelse paa Priserne for færøsk Fisk. Naar jeg spurgte spanske Importører, hvordan Pris-Udsigterne var for færøsk Fisk, henviste de altid til, at det afhang af, hvilke Priser den islandske Fisk blev solgt til; gik Priserne ned paa islandsk Fisk, saa blev der ogsaa Prisfald for den færøske.

Da den islandske Sammenslutning blev dannet i Fjor Sommer, var Priserne i Spanien jo kommet ned paa et saavel for de islandske som for de færøske Eksportører absolut tabbringende Niveau, og paa Fiskemarkedet herskede der nærmest kaotiske Tilstande. Der kan ikke være delte Meninger om, at den islandske Union ogsaa har haft en heldig Indflydelse paa Priserne for færøsk Fisk, og meget beklageligt vil det derfor efter min Mening være, om Forholdet skulde blive det, at færøsk Fisk blev benyttet til at berede Vanskeligheder for den islandske Sammenslutning, som vi Færinger faktisk har meget at takke for.

*

Man ser af og til den Anskuelse blive gjort gældende, at *Forbruget af Klipfisk i Spanien staar i intim Forbindelse med den katolske Religion*, og at en Nedgang i Forbruget maa befrygtes, efterhaanden som Landet i religiøs Henseende kommer ind under friere Former. Det faktiske Forhold er sikkert imidlertid det, at Spanieren hovedsaglig spiser Fisken af den simple Grund, at han synes udmærket godt om den, saaledes at den er blevet en Nationalret, som han ikke kan undvære.

Det bliver ligeledes anført, at *Tomathøsten* skal spille en afgørende Rolle for Klipfisk-Forbruget, og at et godt Tomataar derfor er ensbetydende med et større Forbrug af Fisk end sædvanligt. I visse Distrikter f. Eks. i Katalonien tilberedes Fisken ofte i Tomat-Sauce, saa her kan en god eller daarlig Tomatavl naturligvis spille en vis Rolle, men i det store og hele tillægger man sikkert dette Forhold langt større Betydning, end det har i Virkeligheden.

*

Det er ofte blevet fremhævet og det med Rette, at *vi kender altfor lidt til Spanien*, som er Aftager af praktisk talt hele vor Produktion af Klipfisk og saaledes danner det bærende Grundlag for hele vor økonomiske Eksistens. Som foran omtalt var Forsøget med at sende „Havhestur" til Spanien i Sommer alt andet end vellykket, men dette vil dog ingenlunde sige det samme som, at en saadan direkte Forbindelse er uigennemførlig.

Hvis der blev etableret *en direkte Rute Færøerne Spanien* med Anløb f. Eks. af Bilbao, Vigo og Barcelona (eventuelt ogsaa Oporto eller Lissabon) med det udtrykkelige Forbehold, at der ikke skulde kunne medtages mindre Kvanta end f. Eks. 1000 Baller Fisk til en enkelt Aftager, saa vilde der fra spansk Side ikke blive gjort Indvendinger imod en saadan Rute, og der vilde herved blive aabnet nye Muligheder for Samhandelen mellem Spanien og Færøerne. Der bliver nu ialt betalt op imod $^1/_2$ Mill. Kr. for Transport af færøsk Fisk til Spanien, og denne Transport foregaar hovedsaglig med udenlandske Skibe. Hvad vilde være mere rimeligt og naturligt, end at denne store Indtægt kom det færøske Samfund tilgode!

Ved en saadan direkte Rute vilde der ogsaa blive aabnet Muligheder

for Færinger at gøre Indkøb i Spanien af de Varer, der kan leveres af dette Land, og man kunde under alle Omstændigheder altid faa kompletteret Lasten med Salt for Hjemturen. Ibizza ligger nemlig kun ca. 14 Timers Sejlads fra Barcelona. En saadan Rutedampor burde have Plads til en Snes Passagerer, saaledes at færøske Eksportører o. a. herved kunde faa let Adgang til at besøge Markederne.

I det hele taget vil det efter min Mening være af den største Betydning, at vi kommer i saa direkte Forbindelse og nær Kontakt med det spanske Samfund som muligt. Hvad vil være mere naturligt, end at unge kommercielt interesserede Færinger rejser til Spanien og for saa vidt ogsaa til andre Fiskemarkeder for at tilegne sig Sproget og sætte sig ind i Forholdene! Saavel i Bilbao som i Barcelona, der for Tiden er Hovedmarkederne for færøsk Fisk, findes der udmærkede Handelsskoler med de bedste Lærerkræfter paa alle Omraader. Naar saadanne unge Mænd kom hjem igen til Færøerne eventuelt for at overtage en Forretning i Klipfiske-Branchen, vilde de have gode Forudsætninger for at kunne komme i den bedst mulige Handelsforbindelse med det Land, hvis Sprog og Kultur de havde tilegnet sig. I det hele taget bør Bestræbelserne gaa ud paa, at opnaa *direkte Forbindelse mellem Eksportørerne paa Færøerne og Importørerne i Spanien paa alle Omraader, hvor dette er gennemførligt*, og at faa oparbejdet et større Kendskab til Spanien her paa Øerne. Dette vil være af afgørende Betydning for det færøske Samfund saavel i Nutid som i kommende Tider.

B. Portugal.

I.

Orienterende Oplysninger.

Portugal er langt mindre end Spanien, idet det, naar Azorerne og Madeira medregnes, kun har en Størrelse af 91,943 km² imod Spaniens ca. 500,000 km², Det samlede Indbyggerantal er knapt 7 Millioner. Portugal har endnu beholdt en Del af sine i ældre Tid saa store og rige Kolonier; dette er naturligvis af stor økonomisk Betydning for Landet i sin Helhed, og det sætter sit Præg paa Befolkningen. De økonomiske Forhold betegnes i det hele taget som gode; Landets Statsgæld er i de senere Aar blevet nedbragt ganske betydeligt, og de hjemlige Finanser er blevet styrket og konsolideret.

Portugal bestaar baade af Højland og Lavland, og der findes flere meget frugtbare Dalstrækninger. Landet gennemstrømmes af de store Floder Guadiano, Tejo, Douro og Minho, der alle har deres Kilder i Spanien. De er alle sejlbare, og deres Udløb er Landets Havne. Kysten er eliers i det store og hele klippefuld, uden Havne og vanskelig at besejle, da den ligger lige ud mod det aabne Atlanterhav. Der kan her staa en voldsom Brænding ind ved Vintertid. Paa en Del af Strækningen fra Lissabon til Oporto og ligeledes fra Oporto til Vigo i Spanien kører Toget langs med en sandet Strandbred, og der findes her flere smaa Fisker-Landsbyer. Tangen bliver her opsamlet og brugt til Gødning paa nogenlunde samme Maade som paa Færøerne, og „tarakøstarnir" ligger her spredt viden om. Ligesom paa Færøerne var Fiskerbaadene her trukket op paa Strandbredden, og Fiskenettene var hængt op til Tørring udenpaa Husene.

Klimaet er meget gunstigt, der bliver aldrig saa stegende varmt som visse Steder i Spanien, og Vinteren er megot mild. Lissabon har et herligt Klima og besøges af et stort Antal Turister hele Aaret rundt.

Befolkningen er stærkt blandet. Portugiserne er gennemgaaende mørkladne og lave af Vækst, og der findes mange Negre, Jøder og Zigøjnere. – Ude paa Landet er de lyse Farver fremherskende, Husene er som oftest hvide med røde Tage, og der findes ofte smukke Oliemalerier udenpaa saavel Huse som Kirker og offentlige Bygninger.

Den vigtigste *Næringsvej* er Agerbrug, derefter Vin- og Frugtavl. Der holdes mange Faar og Geder. Sardinfiskeriet har meget stor Betydning, og beskæftiger mange Mennesker.

Der *udføres* store Kvanta Salt, Jern- og Kobbermalm, Kork, Portvin, Frugt etc. og *indføres* bl. a. Klipfisk og forskellige Industrivarer.

Forbruget af Klipfisk er meget stort og forholdsvis langt større end i Spanien eller Italien. Klipfisken er i Portugal en Nationalret, som værdsættes i alle Samfundslag. Den samlede Indførsel ligger omkring 42,500 Tons aarlig, og det siges, at den almindeltge Mand i Portugal spiser Klipfisk til alle Dagens Maaltider.

Portugiserne driver selv et betydeligt Hjemmefiskeri og et ret stort Fiskeri ved New Foundland; flere portugisiske Skonnerter har i Aar fisket ved Grønland med godt Udbytte. Denne Saltfisk bliver tilvirket i Portugal, og der findes i det nordlige Portugal 8 Fisketilvirkningspladser (5 i Omegnen af Oporto, 2 i Viano de Castelo og 1 i Vila do Conde). Arbejdslønnen er meget lav, og Omkostningerne ved Tilvirkningen er derfor ikke store. Da Klimaet jo er meget varmere end i de nordlige Lande, maa der udvises stor Omhu, for at Fisken ikke skal blive „solkogt". Da Saltfisk ikke spises i Portugal, bliver saadan Fisk kun indkøbt for at tilvirkes der i Landet, og da Tilvirknings-Prisen der som sagt er yderst billig, er der her Tale om et Forhold, som Eksportørerne bør have deres Opmærksomhed henvendt paa.

Klipfisken indføres praktisk talt kun til Lissabon og Oporto, der er de største Ud- og Indførselshavne.

Den samlede Indførsel til Portugal i de sidste 5 Aar har været:

	1928	1929	1930	1931	1932
	Tons	Tons	Tons	Tons	Tons
Norge	16.716	19.874	19.562	15.851	18.584
Island	5.618	5.483	7.014	13.212	13.903
New-Foundland	15.504	11.872	7.897	9.541	8.444
Scotland	1.018	1.765	1.406	1.189	789
Frankrig	5.192	1.328	957	1.550	383
Tyskland	620	430	336	691	302
Ikke specf.			38	301	
Tilsammen	44.668	40.752	37.210	42.338	42.405

II.

Markedet i Lissabon.

Vi afrejste fra Barcelona om Morgenen den 28. Juni og ankom til Madrid samme Dags Aften. Dagen efter aflagde vi et Besøg hos den danske Charge d'Affaires, Legationsraad Tage Bull, der modtog os med stor Elskværdighed. Hr. Bull har været ansat ved Legationen i Madrid i de sidste 10 Aar, og han har saaledes et indgaaende Kendskab til spanske Forhold. Siden Begyndelsen af 1926 har han tillige været anm. Legationsraad i Lissabon. Gesandten i Paris har hidtil ogsaa været Gesandt for Spanien og Portugal, men der vil nu blive oprettet et særligt Gesandtskab for de to Lande.

Den 30. Juni Kl. 10 Morgen afrejste vi fra Madrid og ankom ved Midnatstid til Lissabon. Der foretages ved den spansk-portugisisko Grænse et meget grundigt og omhyggeligt Pas- og Toldeftersyn, der tager lang Tid. Pas- og Toldembedsmændene er dog meget høflige og imødekommende, men det er forstaaeligt, at man ønsker at holde fremmede Urostiftere borte fra

Landet, hvor der i de senere Aar har herskot Ro og Orden. Lissabon eller Lisboa er Landets Hovedstad og har ca. $^3/_4$ Million Indbyggere. Byen har en meget smuk og malerisk Beliggenhed paa Højderne ved Tejoflodens Udløb, og dens Havn er af de bedste der findes. Lissabon blev delvis ødelagt ved det frygtelige Jordskælv den 1. Novbr. 1755, da der omkom et stort Antal Mennesker. Den nyere Del af Byen er fuldtud moderne med flere pragtfulde Bygninger og brede Gader, f. Eks. den meget smukke Avenida Boulevard med smukke Statuer og nydelige Beplantninger, men i den gamle Bydel er Gaderne baade stejle og snævre, og der findes et Utal af Krinkelkroge, saa man kan let fare vild.

Indførselen af Klipfisk til Lissabon har i de sidste 5 Aar været:

1928	15.508	Tons
1929	15.272	—
1930	14.921	—
1931	15.630	
1932	15.582	—

Sammen med den danske Konsul i Lissabon, Hr. Bechmann, der var meget imødekommende, besøgte vi flere af de store Importører og fik Lejlighed til at gøre os bekendt med saavel norsk som islandsk og new-fonndlandsk Fisk inde i deres Pakhuse. Man er paa dette Marked langt mere kritisk end i Oporto og ønsker god, hvid og vel tilvirket Fisk; den maa være betydeligt mere tørret end til det spanske Marked, et Forhold der selvfølgelig ogsaa maa tages i Betragtning, naar der foretages en Sammenligning af Priserne i Spanien og i Portugal. Fisken bliver i det store og hele emballeret paa samme Maade som til de spanske Markeder, men medens Vægten i Spanien er 50 kg pr. Pakke, skal Pakkerne i Portugal altid have en Vægt af 60 kg. I Lissabon er der et godt Marked for Smaafisk (70—80 Haler til 60 kg Pakke), og Priserne er som Regel tilfredsstillende. — *Tolden* andrager ialt ca. 43 Papir-Escudos pr. Balle; med den nuværende Kurs er 1 Escudo godt 20 Øre i danske Penge, saa Tolden bliver altsaa op imod 9 danske Kr. pr. Pakke. Der var forøvrigt lige blevet fremsat Forslag om en Forhøjelse af Tolden, og dette mente man vilde blive gennemført. Den islandske Fisk har i de sidste Aar haft stor Fremgang paa dette Marked, hvilket vil fremgaa af følgende Oversigt: 1928: 831 Tons, 1929: 1720 Tons, 1930: 2036 Tons, 1931: 4471 Tons, 1932: 6058 Tons.

Af de store Importører besøgte vi bl. a.:

1) *Manoel Caetano Alves.*

Han var meget interesseret i at faa tilsendt Prøver af færøsk Fisk. Et Par Gange tidligere havde han modtaget Færøfisk, men denne havde været altfor lidt tørret og derfor ikke let at sælge. Vi saa paa hans Lager af islandsk og norsk Fisk, som var meget haardt tørret og gullig af Farve. Prisen havde været nedadgaaende, og Gennemsnitsprisen laa nu omkring 30 shillings cif. pr. Pakke á 60 kg. Der sælges her islandsk Fisk i 3 Sorteringer $^{35}/_{43}$, $^{45}/_{50}$ og $^{60}/_{80}$ Haler. Han udtalte, at i Lissabon ønsker man Fisken saa god og hvid som muligt, og han ansaa det for aldeles givet, at der i Lissabon vilde kunne oparbejdes et godt Marked for færøsk Fisk, naar den bliver tilberedt saaledes som Markedet ønsker det. Den Gruppe, han tilhører, indkøber ca. 6000 Tons aarlig.

2) Estos Alvez Diniz & Co.,

der ligeledes udtalte, at Udsigterne for Salg af færøsk Fisk i Lissabon var de bedst mulige. Vi havde først en Samtale med Firmaets Salgschef Francisco Margues, der førte os rundt i Pakhuse og Lagerbygninger og foreviste os Fisk og andre Produkter, dette meget store Firma forhandler.

Siden hilste vi paa den ene af Indehaverne Alberto de Mello Sousa, der har opholdt sig længe i England, og derfor taler fortræffeligt Engelsk, og paa José Rembado, der særlig syntes at interessere sig for Import af færøsk Fisk til dette Marked.

Den Fisk, vi saa paa Lagrene i Lissabon, vilde efter Overvrager Jensens Mening næppe været blevet klassificeret som 1. Kl.s Fisk paa Færøerne.

III.

Markedet i Oporto.

Vi afrejste fra Lissabon den 2. Juli og ankom til Oporto efter 8 Timers Rejse. Der er en udmærket Jernbaneforbindelse i Portugal, Betjeningen er ganske udmærket og Priserne moderate. Landet er flere Steder paa denne Strækning dyrket som en Have, og der ser ud til at være overmaade frugtbart. Oporto eller Porto ligger ved Douro Floden 6 km ovenfor dens Munding og har ca. $^1/_4$ Million Indbyggere; Byen har ligesom Lissabon en meget malerisk Beliggenhed paa et stærkt bakket Terræn. Gaderne er derfor ofte meget stejle. Oksen anvendes her meget som Trækdyr og særlig ved Transport af Klipfisk fra de Skibe, der ligger nede ved Floden. Klipfisken sætter iøvrigt sit Præg paa hele denne Del af Byen, og i de nærmeste Gader er der en Fiskebutik næsten i hver eneste Bygning. Tre Skonnerter fra Newfoundland, flotte og smidige Fartøjer, var lige ankommet med Fiskeladninger, og jeg maatte uvilkaarligt tænke paa, hvor stor Forskel der var paa Losningen her og i Bilbao. — Der findes i Byen mange skønne Parker og Anlæg, og saa har man næsten alle Steder en henrivende Udsigt over Havet. — Der udføres store Kvanta Portvin, der har faaet sit Navn efter Byen.

Den 8. Juli aflagde vi et Besøg paa det danske Konsulat, der ligger nede ved Floden. Konsul Larsen er Sønderjyde (fra Flensborg); vi blev her modtaget med den sædvanlige Gæstfrihed og Eiskværdighed, og Hr. Larsen stillede sig fuldstændig til vor Disposition.

Paa Kontoret traf vi en portugisisk Fiskeimportør *Arnaldo Salgueiro*, der syntes at interessere sig meget stærkt for færøsk Fisk. Sammen med ham besøgte vi to af de største Importører og fik forevist forskellig Slags Fisk paa deres Lagre. Fisken var gennemgaaende af meget ringe Kvalitet 2. og 3. Kl.s, og en Del af den vilde overhovedet ikke kunne sælges i Spanien. Gennemsnitsprisen havde ligesom i Lissabon ligget omkring 30 sh. pr. Balle for den bedste Fisk.

Den bedst betalte Fisk er den new-foundlandske saakaldte *shore-fish*, der er meget fed, gul af Farve og med mørke „Vinger", („roggið" bliver ikke fjernet under Tilvirkningen). „Roggið" paa denne Fisk er dog af temmelig lys Farve. Gennemsnitsprisen havde ligget omkring 36 shillings pr. Balle.

Indførselen til Oporto har været de sidste 5 Aar:

1928	29.181	Tons
1929	25.898	—
1930	20.985	—
1931	26.942	—
1932	26.281	—

Ogsaa paa dette Marked har den islandske Fisk haft en stærk Fremgang, nemlig: 1928: 4765 Tons, 1929: 3804 Tons, 1930: 5088 Tons, 1931: 9510 Tons og 1932: 7866 Tons.

Efter min Hjemkomst har jeg modtaget en Skrivelse fra Hr. Arnaldo Salgueiro, hvori han tilbyder at bistaa færøske Eksportører, hvis de agter at foretage et Fremstød paa Markedet i Oporto. Han har tilsendt mig en Kasse, indeholdende følgende Prøver:

1) Norsk Lofoten Nr. 2 Coriente.

2) Newfoundland „spring shore", smaatfaldende; denne Fisk er meget efterspurgt paa Markedet i Oporto.

3) Islandsk Fisk med den Tørringsgrad der kræves for Portugal.

Disse Prøver vil altid kunne beses af interesserede.

Hvis Færinger ønsker at komme ind paa det portugisiske Marked, vil den bedste og mest hensigtsmæssige Fremgangsmaade efter Hr. Salgueiros Mening være, at der til at begynde med tilvirkes nogle mindre Prøvesendinger, der kan uddeles som Reklame blandt de større Importører i Portugal. Er disse Prøvesendinger tilfredsstillende, vil Handelen komme igang af sig selv, idet de portugisiske Firmaer da vil være interesseret i at indlede Forretningsforbindelse med Færøerne, og det vil derefter ikke være vanskeligt at opnaa Salg paa 5—10.000 Baller ad Gangen. Salgsbetingelserne er i det store og hele de samme som i Spanien, og Betaling gennem Bank i London.

IV.

Afsluttende Bemærkninger.

Den færøske Fisk bliver som bekendt praktisk talt kun solgt til Spanien, og det er ofte blevet fremhævet, at det er en betænkelig Sag og i givet Fald kan medføre meget alvorlige Konsekvenser for de færøske Eksportører kun at have ét Marked at holde sig til.

Paa den anden Side kan der jo været noget rigtigt i den Betragtning, der ogsaa bliver gjort gældende, nemlig at den færøske Produktion er saa forholdsvis ubetydelig sammenlignet med andre Landes, og at den færøske Fisk er af saa fin Kvalitet og har et saa godt Renomme i Spanien, at den altid dér vil kunne sælges til højere Priser end i andre Lande, hvor man ikke lægger saa stor Vægt paa Kvalitet og Udseende.

Der kan ikke være Tvivl om, at Spanien ihvertfald i en overskuelig Fremtid vil være Hovedmarkedet for færøsk Fisk, og vor Forretningsforbindelse med Spanien bør derfor styrkes og udvikles saaledes som foran fremhævet, men samtidig vil Færinger sikkert gøre klogt i lidt efter lidt at oparbejde nye Markeder, saaledes at man ikke udelukkende er henvist til ét Marked. Vor Produktion af Fisk er stadig voksende, og det vil utvivlsomt være af Vigtighed her at bryde nye Baner for Afsætningen.

At der er store Muligheder for færøsk Fisk paa Markedet i Lissabon, og for saa vidt ogsaa i Oporto for de lavere Grader, kan der ikke være delte Meninger om, og hvis der her kunde gennemføres en streng Sortering, saaledes at det kun blev absolut 1. Kl.s Fisk, der sendtes til Spanien, vilde færøsk Fisk dér kunne fæstne og styrke det gode Renomme, den allerede har opnaaet. Man kan imidlertid ikke med Billighed forlange, at slige banebrydende Foranstaltninger kun skal iværksættes ved privat Initiativ, men her bør det offentlige saa vidt muligt træde hjælpende til.

At der er store Muligheder ogsaa udenfor den pyrenæiske Halvø, vil fremgaa af det følgende Afsnit.

C. Andre Markeder.

Den Anskuelse bliver af og til fremsat, at efterhaanden som Forbruget af fersk Fisk stiger ved Hjemmefiskeriets Udvikling og Transportmidlernes Forbedring i de Lande — Spanien, Italien og Portugal, — der nu konsumerer store Kvanta Klipfisk, vil det gaa ud over Klipfisken, saaledes at denne efterhaanden kommer til at tabe mere og mere Terræn i disse Lande og at man derfor bør sætte meget ind paa at finde og oparbejde andre Markeder end de nuværende. Dette kan der selvfølgelig være noget om, og man gør sikkert klogt i at regne med, at dette Forhold vil komme til at have en vis Betydning i Fremtiden. Saavel i Italien som i Spanien og Portugal har Hjemmefiskeriet i de sidste Aar været Genstand for en stærk Udvikling; der er her blevet sat stor Kapital ind og ydet betydelig økonomisk Støtte fra det offentliges Side. Hidtil har Produktionen af fersk Fisk dog langtfra kunnet tilfredsstille Efterspørgselen, og dette har som før omtalt ført med sig, at Priserne paa fersk Fisk har været langt højere end for den tilvirkede Fisk, saaledes at denne af økonomiske Grunde er blevet foretrukket af den mindre bemidlede Del af Befolkningen. Efterhaanden som Produktionen af fersk Fisk gaar frem, vil det selvfølgelig blive umuligt at opretholde de nugældende Priser, og at den ferske Fisk da bliver en alvorlig Konkurrent til Klipfisken, kan der ikke være delte Meninger om.

I Spanien er Forholdet allerede det, efter hvad man meddelte mig under mit Ophold dér at naar der indtræffer et godt Sardinfiskeri med billige Priser, saa gaar det stærkt ud over Forbruget af Klipfisk. Jernbaneforbindelsen er i de sidste Aar blevet stærkt forbedret, og der er overalt indsat Kølevogne, saaledes at man kan transportere den ferske Fisk praktisk talt over hele Landet paa fuldtud tidssvarende Maade. Der er ligeledes anlagt udmærkede Kareveje, der gør det muligt for Fiskebilerne at befare store Strækninger.

*

Islænderne gør sig som bekendt store Anstrengelser for at finde nye Markeder for deres voksende Fiskeproduktion, der nu vanskeligt kan afsættes paa de nuværende Markeder.

En Udsending fra den islandske Union, Hr. Sigurðsson, ankom til Bilbao, medens jeg opholdt mig der, paa Gennemrejse til Portugal. Han skulde foretage en længere Rejse for at søge at aabne nye Markeder for islandsk Fisk. Efter hvad der er meddelt mig, skulde han besøge følgende Lande og Steder:

Kanariske Øer	560.000	Indbyggere.
Madeira	200.000	—
Marokko	4.250.000	
Algier	6.600.000	—
Tunis	2.200.000	—
Tripolis	550.000	—
Ægypten	14.300.000	—
Lille-Asien	7.000.000	—
Tyrkiet	13.700.000	—
Ialt	49.360.000	Indbyggere.

Til Sammenligning kan anføres, at af de nuværende Klipfiskemarkeder har Spanien 23 Millioner Indbyggere, Portugal $6^3/_4$ Mill. (Kolonierne 8 Mill), Italien 43 Mill. og Grækenland $6^1/_2$ Mill.

Det meddeles, at Islænderne ogsaa agter at foretage Markedsundersøgelser i disse Lande i Mellem-Europa og Balkanlandene, der har følgende Indbyggerantal:

Ungarn	8.680.000	Indbyggere.
Jugoslavien	13.400.000	—
Czekoslovakiet	14.800.000	—
Bulgarien	5.900.000	—
Rumænien	18.300.000	—
Albanien	1.000.000	—
	62.080.000	Indbyggere.

Der findes saaledes i Mellem-Europa og Middelhavslandene over 100 Millioner Mennesker, som praktisk talt alle har vanskeligere Adgang til fersk Fisk end de nuværende Klipfiske-Markeder, og blandt hvilke der menes at være Muligheder for at oparbejde Markeder for Klipfisk af forskellig Tilberedning. Men Oparbejdelsen af saadanne nye Markeder vil tage lang Tid og koste mange Penge, og der maa her arbejdes paa langt Sigt.

Hvis man kunde faa udsendt unge, dygtige Færinger ikke blot til de nuværende Markedslande, men ogsaa til saadanne Lande, hvor der er Mulighed for Oparbejdelsen af nye Markeder, saa vilde dette sikkert være en meget gavnlig Foranstaltning, der i kommende Tider vilde blive af stor, ja maaske uvurderlig Betydning for det færøske Samfund. De Penge, der her blev anvendt fra offentlig eller privat Side, vilde sikkert komme igen med Rente og Rentes Rente.

Thorshavn, den 1. September 1933.

Poul Niclasen.

Bilag 1.

Skrivelse fra Importører i Bilbao.

(Oversættelse).

Idet vi herved bekræfter, hvad vi har udtalt mundtligt overfor Dem bl. a. ved de Besøg, De har været saa venlig at aflægge os paa vore Kontorer, skal vi fremhæve, at Kvaliteten af den soltørrede Færø-, Islands- og Grønlands-Fisk, som Producenter i Deres Land indfører til vore Markeder, er i det hele taget god, saaledes at de spanske Forbrugere er kommet til at synes bedre og bedre om den Aar efter Aar.

Det er imidlertid nødvendigt, at Sorteringen og Vragningen bliver udført mere omhyggeligt, end hvad der sker for Tiden, idet det nu hænder ret hyppigt, at der i Baller, der er klassificeret som 1. Kl.s, findes nogle Fisk, der burde have været vraget som 2. Kl.s. Denne mangelfulde Sortering har ikke nogen heldig Indflydelse paa Salget her, og den bør let kunne undgaas, hvis man skænker dette Forhold den nødvendige Opmærksomhed.

Den kunstigt tørrede Fisk er ikke helt saa god, som den bør være. Det viser sig nemlig, at medens nogle Pakker ikke er tilstrækkeligt tørrede, saa er andre Pakker overtørrede og alt for meget Salt paa dem. Spanske Importører vil være meget taknemlig, hvis man paa Færøerne vil bestræbe sig for at fremskaffe en mere ensartet Kvalitet af kunstigt tørret Fisk, saaledes at den kan passe fuldtud for vort Marked.

Vi undertegnede Importører af Fisk fra Færøerne vil herved udtale vor Taknemlighed og Paaskønnelse for den gode Forretningsmoral, der til alle Tider har kendetegnet færøske Producenter, og det er vort oprigtige Ønske, at vor Forretningsforbindelse med dem maa vokse og styrkes i Fremtiden til gensidig Fordel og begge Parters Tilfredshed. Men for at dette kan opnaas, er det nødvendigt, at der udvises gensidig Tillid og opnaas gensidig Forstaaelse imellem Importørerne her og Eksportørerne paa Færøerne, og at enhver Misforstaaelse, der kan vanskeliggøre vor Forretningsforbindelse med Færøerne, søges undgaaet. Vi føler det derfor som vor Pligt at anmode Dem om at henlede Deres Landsmænds Opmærksomhed paa de Forhold, der kan være til Skade for Forretningsforbindelsen mellem Færøerne og Spanien. Vi skal som et Eksempel i saa Henseende fremdrage S/S „Havhestur"s Tur hertil nu i Sommer. Dette Skib medførte flere smaa Partier Fisk til mindre Importører, og hvad der var værre, de blev solgt til samme Priser og i enkelte Tilfælde endda til lavere Pris end de store Partier, der var solgt samtidig eller nogle faa Dage før til store Importører her til direkte Afskibning. Enhver vil kunne forstaa, at en saadan Fremgangsmaade med-

fører en for os ruinerende og i allerhøjeste Grad unfair Konkurrence og foraarsager Prisfald baade her og paa Færøerne. De smaa Partier, der sendes hertil via Hamburg eller København, har selvfølgelig heller ikke nogen heldig Indflydelse paa Markedet.

Dette kunde med Lethed være undgaaet, hvis man enten helt indstillede slige Smaasalg eller solgte disse Smaapartier til en højere Pris, for Eks. 2—3 shillings mere pr. Balle end for de store Partier, der indføres direkte til vore Markeder. Efter vor Mening vilde dette kun være en naturlig og fair Hensyntagen til dem, som ved at købe store Partier Fisk udsætter sig for en betydelig økonomisk Risiko og baandlægger store Kapitaler for at udvide Markedet og opmuntre Forbruget af færøsk Fisk her i Landet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vi føler os forvisset om, at en direkte Forretningsforbindelse mellem Eksportørerne paa Færøerne og Importørerne her i Landet vil vise sig at være det gavnligste og mest tilfredsstillende for begge Parter, og det der medfører de mindste Vanskeligheder og Misforstaaelser. Hvis Eksportørerne paa Færøerne vil være af den Venlighed at skænke det tilstrækkelig Opmærksomhed, vi har tilladt os at anføre i denne Skrivelse, vil det utvivlsomt have en heldig Indflydelse paa Handelsforholdene i det hele taget og være til Gavn og Glæde for begge Parter.

Endskønt vi hidtil ikke har omtalt Deres Besøg her, saa ved De, at vi alle glæder os over, at De er kommet her. Den Interesse og Opmærksomhed, De har vist os og vort Land, vil vi altid have i Erindring, og vi føler os forvisset om, at Deres Bestræbelser vil have en god og gavnlig Indflydelse for Importen af færøsk Fisk her til Landet.

Der er almindelig Enighed om, at Forevisningen her af den færøske Film har været en afgjort Succes, og vi er meget taknemlig for saaledes at have faaet Lejlighed til at gøre os bekendt med Deres Lands storslaaede Natur, Folkeliv, Fiskerier, Fisketilvirkning osv. Vi anmoder Dem herved om at bringe de paagældende Myndigheder vor bedste Tak herfor. Ligeledes vil vi bede Dem om at takke den danske Regering for den Interesse, den altid har vist for at faa tilvejebragt den bedst mulige Handelsforbindelse. Den færøske Overvragers Ankomst hertil godtgør tilfulde, at man skænker dette vigtige Forhold den Opmærksomhed, det fortjener.

Trueba y Pardo. *Greaves y Arbaiza.* *Hijo de P. Basterra.*

Dies y Senosiain S. en C. *Padro y Ramila.* *Eguiluz y Martin.*

C. Ruigomez y Cia.

Bilag 2.

Skrivelse fra Importører i Barcelona.

(Oversættelse).

Barcelona, den 27. Juni 1938.

Vi stadfæster herved de Hovedpunkter, vi har fremhævet overfor Dem under vore Samtaler de sidste Dage, og skal fremhæve, at den færøske Fisk har et godt Renommé paa vort Marked paa Grund af dens gode Tilvirkning og gode Kvalitet, men paa den anden Side vil vi ogsaa benytte Lejligheden til at anføre de Mangler, vi har været opmærksom paa med Hensyn til den Fisk, der er indført hertil fra Færøerne, og vi vil anmode Dem om venligst at henlede de færøske Producenters Opmærksomhed herpaa. Hvis disse Mangler kan blive afhjulpet, føler vi os forvisset om, at færøsk Fisk ikke alene vil beholde sin nuværende Stilling paa Markedet her, men at Forbruget vil vokse Dag for Dag.

De Mangler, vi har fundet, er følgende:

1. Den færøske Fisk er i Almindelighed for tynd. Vort Marked ønsker særlig tyk Fisk, og saa vidt vi forstaar, kan det ikke være forbundet med større Vanskelighed for de færøske Producenter at sortere den tykke Fisk til Markedet her i Barcelona og sende den tyndere Fisk til andre Markeder, hvor saadan Fisk ønskes.

2. Som Regel og særlig med Hensyn til de Partier, der er modtaget i Aar, har vi lagt Mærke til en mangelfuld Sortering. Det viser sig nemlig ofte, at der findes 2. Kl.s Fisk i Pakker, der er vraget som 1. Kl.s. Man bør under Vragningen have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Forhold, og det er absolut nødvendigt, at der gennemføres en strengere Sortering, saaledes at Indholdet af en Fiskepakke svarer til dens Betegnelse som 1. Kl.s.

3. Der er hertil ankommet nogle Partier, hvor Balterne har været for løst bundne. Det er meget vigtigt, at Fisken bliver solidt bundet, før den bliver pakket ind i Hessianet, og at dette bliver anbragt omkring Fisken saa tæt og stramt som muligt, saaledes at denne ikke bliver brækket eller paa anden Maade medtaget under Transporten.

4. Vi har lagt Mærke til, at nogle af Pakkerne har haft en let gullig Farve. Dette maa absolut søges undgaaet. Den færøske Fisk har nemlig særlig vundet sin nuværende Plads paa vort Marked og faaet sit gode Renommé paa Grund af dens gode Udseende og dens absolut rene og hvide „Vinger".

5. Nogle Pakker af færøsk Fisk er ankommet til Barcelona med Undervægt. Som enhver vil kunne forstaa, er dette et meget uheldigt Forhold, som er til stor Skade for Importørerne her. De, der vejer Fisken paa Færøerne, bør vise den størst mulige Opmærksomhed, naar de udfører dette Arbejde, saaledes at vi her altid kan være sikre paa, at Ballerne har den Vægt, de skal have.

Forinden vi slutter, vil vi takke Dem for Deres gode Bestræbelser i den Tid, De har været iblandt os, og vi vil anmode Dem om at henlede de færøske Eksportørers Opmærksomhed paa de foran omtalte Forhold. Vi takker Dem endvidere for Forevisningen af den smukke og underholdende Færø-Film, som vi har fulgt med den største Interesse, og vi beder Dem om at bringe de paagældende Myndigheder vor Tak for den herved imod os viste Opmærksomhed.

Jose Daurella. *Rubiras & Hortet y Cia.* *Federico Heredia.*

Vda de F. Rovira. *Juan Batista.* *Cia Hispano Islandesa.*

Vda de Federico Badell. *Trueba y Pardo S/A.*

Bilag 3.

Skrivelse fra den danske Konsul i Vigo.

Jeg har som dansk Vicekonsul i Vigo med stor Glæde og Tilfredshed lagt Mærke til alle Deres gode Bestræbelser for at interessere de herværende Importører for den færøske Fisk, og jeg føler mig forvisset om, at Resultatet heraf vil blive en betydelig Import af Færøfisk til dette Marked i Fremtiden.

Importørerne her er ogsaa meget tilfreds med, at den færøske Overvrager, Hr. Marius Jensen, har besøgt dette Marked.

M. Alvarez Tome,
dansk Vicekonsul i Vigo.

Bilag 9.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 126/1933:

Udskiftningsloven.

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1933

Undertegnede Udvalg, der har haft Udskiftningsloven til Behandling, er i det store og hele enedes om at følge det af det af Lagtinget i Lagtingssamlingen 1932 nedsatte Udvalg afgivne Forslag af 1. Juni 1933, dog med følgende Ændringer:

ad Forslagets § 5:

I 1ste Stykke tredie Linie ændres „Landinspektører" til „sagkyndige".

ad Forslagets § 6:

Hele Udvalget med Undtagelse af M. Samuelsen foreslaar tilføjet i 1. Stk., Linie 6, efter Indmark „og som repræsenterer mindst en Fjerdedel af Indmarkens Ejertal".

Mikkel Samuelsen foreslaar Paragraffen affattet saaledes, at der ved Sagens Gennemførelse ved Grandestævne kræves, at mindst en Tredjedel af Marketallet og mindst en Tredjedel af Ejertallet har stemt for Udskiftningen.

ad Forslagets § 8

foreslaas „Udskiftningsformænd" ændret til „sagkyndige".

ad Forslagets § 22

foreslaar hele Udvalget 2. Stykke affattet saaledes:

„For Fæstegodsets Vedkommende skal Vederlaget, udover foranførte, frugtbargøres efter Landbrugsministeriets Bestemmelse, saaledes at den til enhver Tid værende Fæster oppebærer Renterne. Fæsteren skal derhos, naar han kan paavise, at han paa Fæstet har udført Foranstaltninger, som enten har almindelig landbrugsgavnlig Betydning eller har givet Fæstet en varig Værdiforøgelse, have Ret til at faa udbetalt et Beløb, der svarer til de hafte Udgifter, saa vidt den indestaaende Kapital maatte strække.

For Tjonestejordens Vedkommende skal Vederlaget, udover foranførte, benyttes til vedkommende Ejendoms Grundforbedring. Reglerne herfor fastsættes af Udskiftningskommissionen og Udbetalingen sker ved Udskiftningskontoret."

Et Mindretal Niclasen ønsker tilføjet 1. Stykke:

„De saaledes af Udskiftningsomraadet til Kommunen afstaaede Arealer kan ikke senere fra Kommunens Side gøres til Genstand for Salg til Private, men skal stadig henligge til offentligt Brug."

ad § 42:

Forslaget udgaar.

ad Forslagets § 46:

Andet Stykke udgaar.

I tredje Stykke ændres „Gødselspladser" til „Møddinger" og i fjerde Linie efter „Strøg" tilføjes „dog saaledes, at Flytningen ikke medfører en Forringelse af Bruget".

ad Forslagets § 50

affattes saaledes som den nugældende § 50 og som nyt Stykke tilføjes: „Udskiftningschefen skal tiltræde Overudskiftningskommissionen som teknisk sagkyndig".

ad Forslagets § 60

affattes saaledes som af Ministeriet foreslaaet.

ad Forslagets § 84:

„Landinspektør" ændres til „sagkyndige". Andet og tredje Stykke affattes som i Lovens § 50.

ad Forslagets § 85:

Udgaar.

ad Forslagets § 86:

I 1. Stykke, fjerde Linie, tilføjes efter „Forlig" „Grandestævnebeslutning".

ad Forslagets § 89:

I Paragrafens anden Linie udgaar „samt Sysselmanden".

Overalt hvor der staar „Justitsministeren" ændres dette til „Landbrugsministeren".

Udvalget kan fuldt ud tiltræde Forslagets § 97, hvorefter de til Udskiftningsvæsenet paa Færøerne nødvendige Beløb optages paa de aarlige Finanslove; derved undgaar Landbrugsministeriet, saaledes som i den nugældende Lovs § 88 bestemt, at binde et fast Beløb for en længere Aarrække, men kan lade de aarlige Bevillinger være afhængige af de forhaandenværende Omstændigheder.

Udvalget skal herefter, idet man henviser til følgende Bilag:

1) Et af Landbrugsministeriet ved Skrivelse af 19. Juli 1933 fremsat Forslag til Lov om Tillæg til og Ændring i Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926.

2) Afskrift af nogle af Udskiftningsformændene Landinspektørerne V. E. Petersen og E. V. Gregersen i Foraaret 1932 til Landbrugsministeriet indsendte Forslag om Tilføjelse til Lov for Færøerne om Udskiftning af 20. April 1926.

3) Betænkning med Motiver fra det af Lagtinget i Samlingen 1932 nedsatte Udvalg angaaende Revision af Lov Nr. 125 af 20. April 1926 om Udskiftning

fremsætte nedenfor optrykte Forslag til Lov for Færøerne om Udskiftning.

Landboudvalget, den 2. September 1933.

A. Samuelsen. *K. Djurhuus.* *M. Samuelsen.* *H. Iversen.*

J. Paturssøn. Við fyrivarning. *N. Nielsen.* Med Forbehold. *G. Winther.*

Første Afsnit.

I hvilke Tilfælde og af hvem Udskiftning kan krævos.

Kapitel 1.

§ 1.

Ejendomme, som ligger i Fællig, kan kræves udskiftet.

§ 2.

Ved Fællig forstaas i denne Lov, at

a. hver enkelt Ejers særskilte Andel ikke er betegnet, men Ejendomsgenstanden benyttes vekselvis eller samtidig af de forskellige Ejere (Sameje), eller at

b. de forskellige Ejere vel hver har deres særskilte Stykker, men disse ligger saaledes i Forhold til hinanden, at hver Ejer ikke uden uforholdsmæssig Byrde kan frede eller paa formaalstjenlig Maade benytte sin Ejendom (Ejendomsblanding).

§ 3.

Udskiftning kan dog ikke kræves fremmet, naar den efter de stedlige Forhold skønnes at ville være utjenlig eller forbunden med overvejende Ulempe, eller naar den findes ikke hensigtsmæssig at kunne foretages uden samtidig Udflytning, og denne ikke lader sig iværksætte.

§ 4.

Ret til at kræve Udskiftning tilkommer Ejer. Lige med Ejer regnes i denne Lov Kongsfæster. Bruger kan ikke kræve Udskiftning, ej heller modsætte sig Udskiftning, som kræves af Ejer. For Tjenestejord træffes Bestemmelsen af vedkommende Minister.

Andet Afsnit.

Udskiftning af Indmark og af Udmark i Forbindelse med Indmark.

Kapitel 2.

Fremgangsmaaden ved Udskiftningen.

§ 5.

Udskiftning af Indmark foretages af en særlig Udskiftningskommission, bestaaende af en af Landbrugsministeren, blandt de paa Udskiftningskontoret ansatte Sagkyndige, beskikket Formand og to andre Medlemmer (jfr. § 8).

Forinden Udskiftningskommissionens Medlemmer paabegynder deres Virksomhed, skal de, medmindre de tidligere har afgivet en saadan Erklæring, underskrive en Erklæring, hvori de paa Ære og Samvittighed lover at opfylde deres Pligter som Kommissionsmedlemmer efter bedste Evne og med Redelighed og Upartiskhed. Formen for Erklæringen fastsættes af Landbrugsministeren.

§ 6.

Begæring om Udskiftning af Indmark rettes til Sysselmanden og maa være underskrevet af Ejere af mindst en Tiendedel af det samlede gamle Mærketal i Bygdens Indmark. Sagen sættes derefter af Sysselmanden under

Forhandling og Afstemning paa næste Grandestævne i Bygden. For at den videre kan fremmes, maa Begæringen paa Grandestævnet vedtages af Ejere, som tilsammen ejer mindst en Fjerdedel af det samlede gamle Marketal i Bygdens Indmark og som repræsenterer mindst en Fjerdedel af Indmarkens Ejertal.

Bestaar Bygden af Hovedbygd og Udflytterbygd, kan Begæringen omfatte en af disse, hvorefter Reglerne i første Stykke kommer til Anvendelse for denne.

Findes intet gammelt Marketal i Udflytterbygden, er det tilstrækkeligt, at Begæringen underskrives af mindst en Tiendedel af Indmarkens Ejere og vedtages paa Grandestævnet af mindst en Fjerdedel af samme.

§ 7.

Efter Grandestævnets Slutning indsender Sysselmanden Udskiftningsbegæringen med alle dertil hørende Aktstykker til Amtmanden. Skønner denne, at de formelle Betingelser for Udskiftningens Fremme er til Stede, godkender han Begæringen; i modsat Fald afviser han den. Afvisningen kan inden 8 Uger efter dens Kundgørelse i den paagældende Bygd paaklages til Landbrugsministeren af enhver Ejer af den paagældende Indmark i Bygden.

§ 8.

Godkendes Udskiftningsbegæringen, udpeger Landbrugsministeren blandt de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte sagkyndige en Formand for Udskiftningskommissionen. Som Medhjælper for Formanden udpeger Landbrugsministeren endvidere en eller flere af de ved Udskiftningskontoret fast eller midlertidig ansatte Udskiftningslandmaalere.

Lagtinget vælger for 6 Aar ad Gangen 24 Personer, blandt hvilke Kommissionens 2 Medlemmer og 4 Suppleanter udmeldes af Retten, de sidste henholdsvis som 1., 2., 3. og 4. Suppleant.

Angaar Udskiftningen Fuglebjerge eller anden Herlighed af større Betydning, skal der saa vidt muligt udmeldes Mænd, der er særlig kyndige i saa Henseende.

Vedkommende Sysselmand er pligtig at være til Stede ved Udskiftningskommissionens Forhandlinger, saa længe den finder det nødvendigt, og at give den alle fornødne Oplysninger.

I hvilke Tilfælde Formanden og de andre Medlemmer skal eller kan fratræde Forretningen paa Grund af personligt Forhold til Sagen eller Parterne, afgøres af Udskiftningskommissionen efter Reglerne om Dommeres Inhabilitet i Kapitel 5 i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916, jfr. Lov for Færøerne Nr. 164 af 4. Juni 1924.

Der tilkommer Udskiftningskommissionens Formand og andre Medlemmer samt Sysselmanden og Formandens Medhjælper fri Befordring og Dagpenge efter Landbrugsministerens nærmere Bestemmelse.

§ 9.

Udskiftningskommissionens Formand beramme Forretningen til en bestemt Dag paa Aastedet. Berammelsen kundgøres i det til retslige Bekendtgørelser paa Færøerne bestemte Blad med mindst 3 Maaneders Varsel og bringes derhos til Kundskab i vedkommende Bygd i Overensstemmelse med Lov Nr. 59 af 1. April 1912 for Færøerne om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m.; Sysselmanden skal, om Formanden forlanger det, besørge Berammelsen udfærdiget og bekendtgjort.

§ 10.

Til den berammede Tid sammentræder Kommissionen paa Aastedet. Først undersøges, om der er materiel Adgang til at foretage Udskiftning (jfr.

§§ 2 og 3). Derimod kan der ikke for Kommissionen rejses Spørgsmaal om Rigtigheden af Udskiftningsbegæringens Godkendelse (§ 7, jfr. §§ 4 og 6). Hvis der nægtes Forretningen Fremme, eller hvis der mod rejst Indsigelse tillægges den Fremme, afgives Beslutning herom ved motiveret Kendelse.

Forinden Beslutningen om, at Udskiftningsforretningen bliver at fremme, er tilført Protokollen, kan Udskiftningsbegæringen frafaldes, naar samtlige de, der stemte for denne i Henhold til § 6, sidste Stykke, forlanger det.

§ 11.

Forretningen skal fremmes saavidt muligt uden Afbrydelse.

Maa Forretningen udsættes, og dette sker paa ubestemt Tid, afgøres og tilkendegives det før Mødets Slutning, paa hvilken Maade Berammelsen af nyt Møde vil blive kundgjort, og Kundgørelsen maa finde Sted senest en Uge før den berammede Tid.

§ 12.

Udskiftningskommissionen kan for den Tid, Forretningen varer, underkaste Lodsejerne de Indskrænkninger i Jordens Brug, som Hensynet til Udskiftningens hensigtsmæssige Fremme findes af paakræve (jfr. § 39). For det Tab, som nogen herved maatte lide, kan der af Udskiftningskommissionen tillægges ham Erstatning.

Udskiftningskommissionen kan fastsætte Frister, inden hvis Udløb Dokumenter vedrørende Deling af Ejendomme, som ønskes behandlede ved Udskiftningsplanens Udarbejdelse, maa være indleverede til Kommissionen.

§ 13.

Grænserne for Udskiftningsomraadet bliver saa vidt fornødent at undersøge og beskrive, og det skal paases, at Omraadet ved lovlige Skel og Mærker adskilles fra Naboejendomme. Ligeledes maa Grænserne indbyrdes mellem Lodsejerne bringes paa det rene, hvorhos de gensidige Rettigheder samt de Fælliget eller nogen enkelt Del af dette paahvilende Brugsbyrder søges nøjagtig oplyste.

Udskiftningskommissionen kan med mindst 3 Dages Varsel ved Opslag i Bygdetavlen indvarsle til Skelpaavisning, og Ejerne er da pligtige til at møde personlig eller ved Stedfortræder og paavise Grænserne for dens Lodder.

Er Grænserne mod Naboejendomme uhensigtsmæssige, bør Udskiftningskommissionen søge ved mindeligt Mageskifte at tilvejebringe mere hensigtsmæssige Grænselinier. Lykkes det ikke at opnaa mindeligt Mageskifte, har Udskiftningskommissionen Myndighed til, naar det skønnes at kunne ske uden Ulempe for Naboen, at regulere Grænserne i saadant Omfang, som findes at være nødvendigt for en hensigtsmæssig Udskiftning.

§ 14.

Udskiftningsomraadet skal altid boniteres og opmaales, og geometrisk Kort optages derover. Fremgangsmaaden ved Boniteringen og Kortlægningen fastsættes af Landbrugsministeren, efter at Lagtingets Erklæring har været indhentet.

§ 15.

Naar samtlige forberedende Arbejder er tilendebragt, opgøres en foreløbig Udskiftningsplan, som forelægges de tilstedeværende Lodsejere og andre vedkommende, deriblandt Kommunalbestyrelsen, til Drøftelse. Efter at der i Planen er gjort de Ændringer, hvortil de fremkomne Bemærkninger maatte give Anledning, foretages Udlodning.

§ 16.

Naar det findes hensigtsmæssigt, kan Udskiftningskommissionen saafremt ingen af vedkommende Lodsejere derimod gør Indsigelse, afslutte en Udskiftning delvis, saaledes at hver afsluttet Del med Hensyn til Fuldbyrdelse og Anke betragtes som en selvstændig Forretning.

§ 17.

Umiddelbart efter Udskiftningens Slutning kundgøres Forretningen paa Aastedet eller paa den Lodsejers Bopæl, som Udskiftningskommissionen bestemmer. Tiden for Kundgørelsen skal, for saa vidt Omstændighederne tillader, forud paa hensigtsmæssigste Maade søges gjort bekendt blandt Lodsejerne.

§ 18.

Udskiftningsforretningen indføres i en Protokol, der anskaffes for Amtsrepartitionsfondens Regning for hver Forretning og autoriseres af Amtmanden.

I Protokollen anføres navnlig alle Paastande, Vedtagelser og Afgørelser.

Et bekræftet Uddrag af Protokollen, indeholdende alt, som har blivende Betydning, skal snarest muligt efter Forretningens Slutning udfærdiges af Formanden, som sender Uddraget tillige med Kopi af Kortet til vedkommende Sysselmand. Efter Udskiftningens, eventuelt Overudskiftningens Slutning, indsender Udskiftningskommissionen Originalkortet med alle øvrige Dokumenter til Udskiftningskontoret, hvor de derefter opbevares (jfr. § 76).

Landbrugsministeren foreskriver Regler for de Rettelser i Skøde og Panteregisteret, Jordebogen samt Syslernes Fortegnelse over Ejerne af Odelsjord m. v., som udkræves paa Grund af den stedfundne Udskiftning.

For Udskrifter og Aktsbeskrivelser af Udskiftningskommissionens Forhandlinger betales Afgift som for tilsvarende Udskrifter af Retsbøger og og Beskrivelser af Retssager.

Kapitel 3.

Udskiftningens Omfang og Fuldstændighed.

§ 19.

Udskiftningskommissionen kan under Udskiftningen medtage saa meget af den tilstødende eller nærliggende Udmark, som anses for nødvendigt for hensigtsmæssig Skifte af Indmarken.

§ 20.

Endvidere kan tilstødende eller nærliggende Udmarksstrækninger inddrages under Udskiftning af Indmark, naar Forslag derom af en Parthaver i den paagældende Udmark indgives til Udskiftningskommissionen inden 14 Dage efter det i § 9 omhandlede Aastedsmøde.

Efter Forslagets Modtagelse har Udskiftningskommissionen, hvis den finder Forslaget begrundet, at foranledige Spørgsmaalet indbragt paa Grandestævne til Foretagelse af Afstemning herom. Vedtages noget Forslag ved Grandestævnet af saa mange Parthavere som fastsat i § 81, har Udskiftningskommissionen at bestemme, hvorvidt den paagældende Udmarksstrækning helt eller delvis skal inddrages under Udskiftningsområdet.

Forslag, der indkommer til Udskiftningskommissionen efter den ovenfor angivne Tid, kan med Kommissionens Billigelse tages i Betragtning og overgives til Grandestævnets Behandling og Afgørelse efter Reglerne i 2det Stykke.

Fjernereliggende Udmarksstrækning kan under Iagttagelse af de ovenfor angivne Regler inddrages under Udskiftning af Indmark, saafremt nogen Parthaver i denne er villig til helt eller delvis at ombytte sin Andel af Indmarken med saadan Udmarksstrækning.

§ 21.

Saafremt der under Udskiftningsforretning angaaende Udmark, der grænser mod Indmarken (§§ 79—81, 85—88) fremsættes en med § 6, 1ste Punktum, stemmende Begæring om Udskiftning af Bygdens Indmark, udsættes Forretningen, dog ikke udover 3 Aar efter Sagens Foretagelse paa Grandestævne (jfr. § 81), indtil det er afgjort, om Indmarken skal udskiftes, i hvilket Tilfælde en saadan Del af Udmarken, som Udskiftningskommissionen skønner hensigtsmæssig, inddrages under Udskiftningsomraadet.

§ 22.

Den kommunale Styrelse kan, naar Almenvellet kræver det, fordre, at et af den angivet Areal af Udskiftningsomraadet (jfr. § 23) dog højst to Hundrededele af dettes Areal, skal afstaas til Kommunen. Herfra undtages dog de Ejendomme, som Udskiftningskommissionen finder ubilligt at formindske af Hensyn til deres ringe Størrelse, Beliggenhed og særlige Benyttelse, hvorved Kommunens Krav paa Afstaaelse reduceres i tilsvarende Grad. Vederlaget for det, der saaledes fordres afstaaet, fastsættes ved Taksation paa den i § 4 i Lov Nr. 69 af 7. Maj 1881 foreskrevne Maade, dog at Overskøn kan forlanges af Kommunen og enhver Lodsejer, der tager Del i Afstaaelsen. Vederlaget tilfalder den paagældende Ejer, hvis han ønsker at modtage Penge i Stedet for Jord, og ellers Fælliget; i sidste Fald fordeles det af Udskiftningskommissionen mellem alle i Fælliget lodtagne i samme Forhold som deres Andel i Fælliget, beregnede efter Boniteringsværdien. Vederlaget afkortes i den Del af Udskiftningsomkostningerne, der paahviler Lodsejerne at udrede (jfr. § 61), og ifald der bliver Overskud af Vederlaget, udbetales Resten Lodsejerne af Udskiftningskontoret (jfr. § 72).

For Fæstegodsets Vedkommende skal Vederlaget, udover foranførte, frugtbargøres efter Landbrugsministeriets Bestemmelse, saaledes at den til enhver Tid værende Fæster oppebærer Renterne. Fæsteren skal derhos, naar han kaa paavise, at han paa Fæstet har udført Foranstaltninger, som enten har almindelig landbrugsgavnlig Betydning eller har givet Fæstet en varig Værdiforøgelse, have Ret til at faa udbetalt et Beløb, der svarer til de hafte Udgifter, saa vidt den indestaaende Kapital maatte strække.

For Tjenestejordens Vedkommende skal Vederlaget, udover foranførte, benyttes til vedkommende Ejendoms Grundforbedring. Reglerne herfor fastsættes af Udskiftningskommissionen og Udbetalingen sker ved Udskiftningskontoret.

§ 23.

Udskiftningsomraadet skal som Regel omfatte hele Bygdens Indmark. Skulde nogen Del af Bygdens Indmark for Eksempel bymæssigt bebyggede Arealer ikke medtages under Udskiftningsomraadet, afgør Landbrugsministeren, om denne Del vil være at opmaale og matrikulere.

Under Udskiftningen inddrages enhver inden for Udskiftningsomraadet liggende Ejendom, om end denne ikke selv befinder sig i noget Fællesskab. Indenfor Udskiftningsomraadet anses en Ejendom at ligge, selv om den kun delvis er omgivet af de Ejendomme, der er Genstand for Udskiftning.

§ 24.

Samtlige de under Udskiftningen inddragne Ejendomme skal søges fuldstændig udskiftet. Skønnes saadan fuldstændig Udskiftning af hele Om-

raadet eller af en Del af dette efter de stedlige Forhold at være umulig eller uhensigtsmæssig, skal dog Fællesskabet opløses, saa vidt det er muligt og findes tjenligt.

Kapitel 4.

Delingsgrundlaget.

§ 25.

I Tilfælde af Sameje skiftes efter Marketal, jfr. § 6, for saa vidt ikke Lodsejernes Andele er bestemt ved andet Forholdstal, eller for saa vidt ikke tilkommer nogen af Lodsejerne særegne Rettigheder i Samejet.

§ 26.

I Tilfælde af Ejendomsblanding skiftes uden Hensyn til Marketallet, saaledes at hver Ejer faar igen tilsvarende til, hvad han afgiver. Dog kan ogsaa i dete Tilfælde Marketallet lægges til Grund for Udskiftningen, naar samtlige Lodsejere er enige derom.

Kapitel 5.

Udlodningen med dertil hørende Bestemmelser.

§ 27.

Den Lod, der tildeles hver Ejer (for saa vidt Statens Fæstegods angaar, hvert Fæste), udlægges saa vidt muligt samlet; naar der tildeles nogen Ejer flere Lodder, bør Grunden dertil udtrykkelig angives.

Naar Raadigheden over et Grundstykke deles eller forbliver delt, skal det i Forretningen udtrykkelig anføres, hvilken af Rettighedshaverne, der fremtidig skal være Ejer af Stykket. De øvrige Rettigheder i dette bliver da at betragte som Brugsrettigheder.

For saa vidt Udflytning ikke finder Stod, skal der saa vidt muligt sørges for, at enhver Lodsejer, der fremsætter Ønske derom, faar et passende mindre Jordstykke udlagt ved sit Beboelseshus.

§ 28.

Hver Lod skal afgrænses med varige og tydelige Mærker, saasom indhugne Kors i Klippe, store Sten eller nedsatte Mærkesten. Hver Linie betegnes med mindst 3 Mærker. Grænselinierne med Angivelse af deres Retning skal nøjagtig beskrives. Ligeledes skal saavidt muligt den indbyrdes Afstand mellem Grænsemærkerne angives, samt Mærkerne selv aflægges paa Kortet.

De nærmere Bestemmelser, der maatte anses for paakrævet med Hensyn til Afmærkningen og Beskrivelsen af Grænselinierne, fastsættes af Landbrugsministeren.

§ 29.

Udskiftningskommissionen udlægger og beskriver de fornødne Veje og bestemmer, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til deres Anlæg, Vedligeholdelse og Benyttelse.

Anses det for nødvendigt at anlægge Vej over Nabogrund, udfører Udskiftningskommissionen de i saa Henseende nødvendige Mægilngsforsøg og Skøn.

I Forbindelse med Udskiftningskontoret foretager Udskiftningskommissionen de for Vejenes Anlæg nødvendige Forarbejder (Nivillement m. v.), hvorhos Udskiftningskontoret fører Tilsyn med Vejenes Anlæg.

§ 30.

Ligeledes træffes, om fornødent, Bestemmelse i Henseende til Vands Benyttelse, Møllepladsø, Nøstegrund, Fisketørringsplads, Landingssted, Fiskeri, Drivtang o. a. l. For saa vidt saadanne Herligheder er Genstand for Udskiftningsbehandling, bør de, hvis det kan ske uden Skade for nogen, fortrinsvis udlægges i Sammenhæng med den Ejendom, hvortil de hører.

Omfatter Fælliget Vand, som anses skikket til Vandkraftanlæg af nogen Betydning, skal fra Udskiftningen undtages Vandfald samt eventuelle Dæmninger og Ledninger med tilhørende Grund.

§ 31.

Der bør gives den kommunale Styrelse Lejlighed til under Udskiftningen at fremsætte de Bemærkninger, hvortil den finder Anledning, angaaende Veje, Landingssteder, Byggepladser o. lign.

§ 32.

Findes der indenfor Udskiftningsomraadet vandsyg Mark, som er egnet til Dyrkning, maa de fornødne Afløbsgrøfter udstikkes og Bestemmelse træffes om disse Grøfters Anlæg og Vedligeholdelse, hvis det anses for nødvendigt for Udskiftningens Skyld.

Opstaar der Spørgsmaal om at aflede Vand over Nabogrund, søger Udskiftningskommissionen at opnaa mindelig Overenskomst i saa Henseende.

§ 33.

Udskiftningskommissionen tager Bestemmelse om Hegnspligten og dens Fordeling. Med Hensyn til Hegnspligten følges Reglerne i den gældende Hegnslovgivning, medens der ved Fordelingen gaas frem efter frit Skøn under Iagttagelse af det tidligere mellem Lodsejerne for saa vidt bestaaende Forhold. Det paases, at hver Lodsejer saa vidt muligt faar Pligt til at hegne for egen Ejendom og i sammenhængende Strækning; støder noget ham tidligere paahvilende Stykke af Hegn til andre Ejendomme, søges det overført til disse mod Udjævning andetsteds. Afgiver nogen Hegn, og der paa den Strækning, som for Eftertiden tilfalder ham, enten Intet Hegn findes eller ringere Hegn, tillægges der ham Erstatning.

Er det for at kunne fordele Hegnspligten mellem Lodsejerne indbyrdes fornødent, har Udskiftningskommissionen Myndighed til at ordne Hegnsforholdet mellem Fælliget og Naboejendom.

§ 34.

Skiftes uopdyrket eller mindre vel dyrket Jord mod opdyrket eller bedre dyrket, bliver Dyrkningsvederlag eller Afsavnsgodtgørelse at bestemme og sættes efter Omstændighederne i Jord, Penge eller andet, saasom Arbejdshjælp, Gødning eller midlertidig Overladelse af et Jordstykke. Vælges Arbejdshjælp, Gødning eller anden Naturalydelse, bør dog Penge altid sættes alternativt, saaledes at Yderen har Valget.

§ 35.

Skiftes fri Lod mod en med Brugsret betynget Lod, bør Erstatningen, for saa vidt Byrden er stedsevarende, ikke sættes i andet end forøget Lod, saafremt saadan Erstatningsmaade hensigtsmæssigt lader sig anvende.

§ 36.

Afgiver Lodsejer mere Tørvejord, end han faar igen, sker Udjævning paa den Maade, Udskiftningskommissionen bestemmer.

Det kan dog kun paalægges en Lodsejer at afgive mere Tørvejord,

end han faar igen, naar Udskiftningskommissionen skønner, at Forskellen ikke er af væsentlig Betydning for Lodsejeren.

§ 37.

Har Lodsejer af udyrket Samejemark indlagt noget Stykke, som han har ryddet og opdyrket, og Indlæggelsen kendes uhjemlet, kan Udskiftningskommissionen, hvis det findes billigt, enten lade ham beholde Stykket, mod at der tillægges de andre Lodsejere forholdsvis tilsvarende Stykker af Marken, eller tilstaa ham passende Dyrkningsvederlag.

§ 38.

Med Hensyn til Lodderens Tiltrædelse saavel som overalt ellers, hvor det er fornødent, har Udskiftningskommissionen at sætte en vis Frist eller visse Frister, inden hvilke dens Bestemmelser under retslig Tvang skal fuldbyrdes eller efterkommes. Fristerne maa ikke sættes nærmere Forretningens Slutning end 3 Maaneder, medmindre samtlige vedkommende samtykker deri.

§ 39.

Samtidig med Udlodningen har Udskiftningskommissionen, for saa vidt den anser det for nødvendigt for at afværge Forrykkelse af den bestaaende Tilstand, Myndighed til nærmere at bestemme, hvilke Indskrænkninger i Henseende til Loddernes Brug, Lodsejere og andre vedkommende skal være underkastet, indtil Udskiftningen er traadt i Kraft.

Overtrædelse af de i Henhold til nærværende § eller § 12 givne Bestemmelser straffes med Bøder og paatales, naar det forlanges af nogen vedkommende, af det offentlige som Politisager. Bøderne tilfalder Statskassen.

§ 40.

Paa Steder, hvor der er fare for Elvebrud, Skred, Søskade eller lignende, bør Udskiftningskommissionen tage Hensyn dertil ved at bestemme, at de fornødne Sikkerhedsforanstaltninger skal foretages, og fordele de dermed og med den fornødne Vedligeholdelse forbundne Udgifter. Har det ikke ved Udlodningen været muligt at tage Hensyn dertil, bestemmer Kommissionen, hvorledes der skal forholdes, hvis der senere skulde ske Skade, og hvorledes Skaden skal fordeles.

Kapitel 6.

Behandling af Brugsrettigheder under Udskiftning.

§ 41.

Berører Udskiftning Lejer eller anden Bruger, bliver Forholdet mellem ham og Ejeren, saa vidt fornødent, at ordne af Udskiftningskommissionen.

§ 42.

Er Jord bortlejet (eller paa anden Maade overladt til Brug) for Brugernes Livstid eller for et Tidsrum, hvoraf mere end 25 Aar er tilbage, skal Udskiftningskommissionen, saa vidt der findes tjenligt for Udskiftningen, ved Mægling mellem Ejer og Bruger søge Jorden afhændet til Brugeren. Det samme gælder, naar intet sikkert kan oplyses om Brugstidens Længde, men Udskiftningskommissionen skønner, at Brugsforholdet maa formodes at være indgaaet for saadan Tid som ovenfor angivet.

Er Jorden i det nævnte Tilfælde i Samejo, kan Ejerne af $^2/_3$ af det i

Jorden lodtagne Marketal træffe Bestemmelse med bindende Virkning for alle Lodtagerne om Jordens Afhændelse til Brugeren. Afhændes den ikke til Brugeren, bliver den under Udskiftningen i alle Henseender at behandle som en særskift Ejendom, men den bør saa vidt muligt ved Udlodningen lægges i Sammenhæng med Lod, der udlægges til Brugeren som hans Ejendom. Saadan Jord maa efter Udskiftningen ikke udstykkes eller paa anden Maade deles uden Amtmandens Samtykke, som kun maa meddeles, naar Trang til Byggegrunde eller hensigtsmæssig Sammenlægning med Nabolodder taler derfor.

Er Jorden i det anførte Tilfælde ikke i Sameje, vil Udskiftningskommissionen, naar særlige Omstændigheder taler derfor, kunne udlægge den i Sammenhæng med Ejerens Lod.

§ 43.

Bestemmelserne i §§ 41—42 om Brugsrettigheder finder ikke Anvendelse paa Fæsterettigheder paa Statens Fæstegods.

§ 44.

Anses det fornødent til hensigtsmæssigt Skifte, har Udskiftningskommissionen Myndighed til at flytte en ikke med Besiddelse forbunden Brugsrettighed fra et Sted til et andet, at begrænse Feltet for dens Udøvelse, at fastsætte Brugsmaaden og overhovedet at ordne Forholdet mellem brugsberettiget og Ejer — alt for saa vidt ske kan, uden at Rettigheden formindskes, eller dens Udøvelse i nogen følelig Grad gøres besværligere for Rettighedshaveren. I Overensstemmelse hermed kan saadan Brugsrettighed overføres fra det hele Fællig til en enkelt eller enkelte af de udskiftede Lodder saavel som fra en Lod til en anden.

§ 45.

Kan hensigtsmæssigt Skifte ikke opnaas ved en saadan Ordning af Brugsforholdet som i forrige Paragraf omhandlet, kan Udskiftningskommissionen afløse den paagældende Brugsrettighed. Afløsningsmaaden bestemmes efter frit Skøn. Dog kan, hvis Rettigheden findes at være uundværlig for Rettighedshaveren, Afløsning kun ske ved, at der udlægges ham en til Rettighedens Værdi svarende Andel af Fælliget, der giver ham Adgang til en Brug, som i det væsentlige er ensartet med den, han tidligere havde. Ret til Sommergræsning for Køer kan, om fornødent, afløses med passende Andel af Fælliget eller, saafremt den grænseberettigede foretrækker det, med Vederlag i Penge.

Bestemmelserne i § 44 og i denne Paragrafs første Stykke finder ogsaa Anvendelse paa Tørveskærsrettigheder; derimod finder Bestemmelserne i denne Paragrafs første Stykke ikke Anvendelse paa Ret til Vintergræsning for Faar i Indmark. Med Hensyn hertil lægges de i Bygden bestaaende Forhold til Grund ved Udskiftningen, men det vil i Tilfælde af Tvist være at afgøre af Kommissionen (jfr. § 47), paa hvilke Strækninger af Indmarken og til hvilke Tider Græsningsretten skal kunne udøves.

Kapitel 7.

Udflytning, Vejanlæg og Regulering.

§ 46.

Skønner Udskiftningskommissionen, at Udflytning væsentlig vil fremme hensigtsmæssig Udskiftning, kan den, saafremt Midler dertil er bevilget

af Statskassen, tilstaa Udflytningshjælp, der dog ikke maa overstige Halvdelen af Omkostningerne ved Husets Flytning. Ved Afgørelsen af, om saadan Hjælp bør tilstaas, samt af dens Beløb og Fordeling, tages Hensyn til Udflytningsomkostningernes Størrelse saavel som til vedkommende Lodsejeres Kaar og øvrige Forhold. Kommissionen kan, naar den ikke selv mener at have tilstrækkelig Indsigt, tilkalde bygningskyndig Bistand ved Beregningen af Omkostningerne; de dertil medgaaende Udgifter medregnes til Udskiftningens Omkostninger. Finder Udskiftningskommissionen, at Vejanlæg i væsentlig Grad vil fremme hensigtsmæssig Udskiftning, kan den, saafremt Midler dertil er bevilget af Statskassen, bevilge Tilskud til saadanne Vejanlæg i Stedet for til Udflytning.

I særlige Tilfælde kan Udskiftningskommissionen paabyde Flytning af Udhuse, Nøster, Møddinger og lignende, saafremt den skønner, at det vil være hensigtsmæssigt for Udskiftningens Skyld og for Regulering af bebyggede Strøg, dog saaledes, at Flytningen ikke medfører en Forringelse af Bruget. I saadanne Tilfælde kan den Del af Udflytningsomkostningerne, der ikke udredes af Statskassen, dels paalægges den eller de Ejere, der opnaar særlig Fordel af Flytningen og dels Kommunen i Forhold til den Fordel, der opnaas ved en mere regulær Bebyggelse eller ved Forbedring af de stedlige Sundhedsforhold.

Kan væsentlig Besparelse indvindes ved, at Udhusbygninger byttes, kan Udskiftningskommissionen paabyde et saadant Bytte, naar Bygningerne har samme Bestemmelse og nogenlunde samme Størrelse samt i det væsentlige er lige godt vedligeholdt, og Byttet ikke skønnes at medføre væsentlig Ulempe for nogen af Ejerne.

Kapitel 8.

Afgørelse af Retstvistigheder.

§ 47.

Opstaar der under Udskiftning indenfor Fælliget eller med udenforstaaende Tvist angaaende Grænser, Ejendomsret, Brugsret eller andet lignende, og det for Udskiftningens Skyld er nødvendigt, at Tvisten afgøres, da har Udskiftningskommissionen at mægle Forlig og, saafremt Tvisten ikke derved bilægges eller overlades til Voldgift, at afgøre den ved Kendelse, efter at de Oplysninger, som anses fornødne og hensigtsmæssigt kan erhverves, er tilvejebragt. Hører Tvisten ifølge den øvrige Lovgivning under Landvæsenskommissionens Paakendelse, træder Udskiftningskommissionen i den nævnte Kommissions Sted.

§ 48.

Anser Udskiftningskommissionen det fornødent, forinden Kendelse afsiges, at faa Vidneforklaringer, udfærdiger Formanden efter Forhandling med de tvistende Parter en Indkaldelse, hvori Tvistens Genstand tydelig betegnes. Indkaldelsen besørges af Formanden forkyndt med et af ham fastsat Varsel for vedkommende Vidner og Parter; Forkyndelsen for Parterne kan ske i den eller de vedkommende Bygder paa den i § 9 nævnte Maade. Vidner, der bor eller opholder sig paa Færøerne, er pligtige til at give Møde paa det Sted, hvor Kommissionen holdes. Parterne kan fremstille andre Vidner end de af Formanden indkaldte.

Der tilkommer Vidnerne Godtgørelse i Overensstemmelse med Punkt

42 i Lov Nr. 164 af 4. Juni 1924, hvorved Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 med dertil hørende Tillægslove udvides til at gælde for Færøerne.

§ 49.

Ved Kendelsen, som afgives snarest muligt og senest inden 14 Dage efter Optagelsen, bestemmes, hvilken Forudsætning der, for saa vidt det omtvistede angaar, skal lægges til Grund for Udskiftningen (eller — de i § 47, 2det Punktum, nævnte Tilfælde — hvorledes Tvisten afgøres), og Udskiftningen udføres derefter i Overensstemmelse med Kendelsen, uden Hensyn til, om nogen af Parterne erklærer sig misfornøjet med den.

Kapitel 9.

Anke og Gennemsyn.

§ 50.

Udskiftning saavel som derunder afgiven Kendelse, Skøn og Bestemmelse kan indankes til Prøvelse ved Overudskiftningskommissionen.

Overudskiftningskommissionen bestaar af Dommeren som Formand, og 4 Medlemmer tillige med 4 Suppleanter, der for hver Sag udmeldes af Amtmanden blandt de i § 8 nævnte 24 Personer.

Udskiftningschefen skal tiltræde Overudskiftningskommissionen som teknisk sagkyndig.

§ 51.

Forinden Udskiftningen, helt eller delvis, er afsluttet, kan Anke ikke finde Sted. Herfra undtages dog de Tilfælde, hvor Nabo eller nogen, der ikke er erkendt som Lodsejer eller brugsberettiget, vil indanke en falden Kendelse, samt de Tilfælde, hvor Udskiftningskommissionen finder det hensigtsmæssigt at give Adgang til Anke før Forretningens Slutning. I sidstnævnte Tilfælde skal det i Kommissionens Afgørelse udtrykkelig siges, at Anke kan ske, skønt Forretningen ikke er afsluttet.

§ 52.

Ankefristen er tre Maaneder, regnet i de ovennævnte Undtagelsestilfælde fra Kendelsens Forkyndelse, men ellers fra Forretningens Slutning. Oprejsning kan ikke finde Sted. Inden Fristens Udløb maa skriftlig Begæring om Indankningen være indkommet til Dommeren.

En indgiven Ankebegæring kan tilbagekaldes, naar alle vedkommende samtykker deri.

§ 53.

Naar betimelig Anke er sket, stilles Udskiftningens Afslutning eller Ikrafttræden i Bero. Herfra undtages dog de i § 39 omhandlede Brugsforskrifter.

§ 54.

Under Sagens Behandling ved Overudskiftningskommissionen er Udskiftningsformanden pligtig at være til Stede og give alle fornødne Oplysninger; har han Forfald, kan Overudskiftningskommissionen tilkalde de øvrige Medlemmer af Udskiftningskommissionen eller Udskiftningsmedhjælperen.

Med Hensyn til Varsel forholdes som for Udskiftnieg bestemt, dog saaledes, at Varslet kan nedsættes til en Maaned. For Forretningens Udførelse gælder iøvrigt de samme Regler som ved Udskiftning, for saa vidt de er anvendelige. Dog kan Fristerne sættes nærmere Forretningens Slutning end i § 38 bestemt.

§ 55.

Den ankende skal snarest efter at han skriftligt er opfordret dertil af Dommeren, fremsætte sine Ankeposter. Overudskiftningskommissionen har foreløbig ikke at anstille Undersøgelse i videre Udstrækning end fornødent for at faa det paaklagede oplyst og rettet. Findes det da, at den ankende ingen Grund har til Anke, stadfæstes Udskiftningen. Findes det derimod, at Forandring i nogen af de paaklagede Henseender bør gøres til den ankendes Fordel, kan de Lodsejere, som ved Forandringen vil lide Tab, kræve, at Undersøgelsen udstrækkes saa langt, som det er nødvendigt for at bringe paa det rene, om ikke Udskiftningen i nogen tilsvarende Henseende ogsaa bør forandres til deres Fordel, og Forholdet ordnes i saa Fald efter Overudskiftningskommissionens bedste Skøn, uden Hensyn til, om den ankende derved i det hele bliver slettere stillet end ved Udskiftningen.

§ 56.

Opstaar der for Overudskiftningskommissionen Tvist om Grænser, Rettigheder og deslige, som ikke er fremkommet ved Udskiftningen eller ikke dér har faaet sin Afgørelse, har Overudskiftningskommissionen, saafremt Tvisten ikke kan bilægges eller overlades til Voldgift, at paakende den, for saa vidt dens Afgørelse vil have Indflydelse paa det, som er Forretningens Genstand.

§ 57.

Med de Lempelser, som følger af de i §§ 52—56 givne Forskrifter, behandles Sagen iøvrigt efter Reglerne om Sagers Behandling ved Overlandvæsenskommissionen og om deres Indankning for Højesteret, jfr. Loven om Landvæsenskommissioner.

§ 58.

Antager Lodsejer, at der ved Udskiftning er indløbet Fejl i Kortet, Beregningerne eller Maalingsarbejderne, kan han inden 3 Maaneder fra Forretningens Slutning forlange Gennemsyn hos Udskiftningskontoret (jfr. Kap. 14). Findes der ved Gennemsynet Fejl, som har haft ikke blot uvæsentlig Indflydelse paa Udlodningen, paalægger Ministeriet Udskiftningsformanden inden en vis Frist at rette de paapegede Fejl og derefter i Medfør af de foretagne Rettelser at foranstalte Udlodningen omgjort.

Forlangende af Gennemsyn standser ikke Udskiftningens Ikrafttræden. Foranlediger det foretagne Gennemsyn Omlodning, kan Omlodningen og de under den trufne Bestemmelser saavel som Udskiftningen forøvrigt, forsaavidt den er berørt af Omlodningen, paaankes inden 3 Maaneder fra Omlodningens Slutning.

Kapitel 10.

Omkostningernes Udredelse.

§ 59.

Statskassen udreder den Godtgørelse, som tilkommer Udskiftningsformand, dennes Medhjælper, Dommer, Udskiftningschef, Sysselmand og Medlemmer af Udskiftningskommission og Overudskiftningskommission, med Undtagelse af Halvdelen af Dagpengene under Arbejdet paa Aastedet, dog saaledes, at den ankende, ifald Overudskiftningskommissionen finder, at han ingen Grund har haft til Anke, kan paalægge ham at udrede alle Omkostninger ved Overudskiftningsforretningen. Alle andre Omkostninger ved Udskiftningsforretning, herunder den i § 12 omhandlede Erstatning, udredes af Fælligets vedkommende; den Del deraf, som falder paa Statens Fæstegods, bæres af vedkommende Fæstere.

§ 60.

De Omkostninger, der ikke afholdes af Statskassen, udredes efter gamle Marketal udelukkende af den eller dem, som har forlangt Forretningen, naar vedkommendes Forlangende findes aabenbart ubeføjet, naar der nægtes Forretningen Fremme paa Grund af en vedkommende tilregnelig Formfejl, eller naar Udskiftningsbegærlingen frafaldes (§ 10, 2. Stk.). Det samme gælder ved Anke til Overudskiftningskommissionen, de nævnte Omkostninger naar Udskiftningen ved Overudskiftningskommissionen ikke bliver væsentlig forandret, saasom ved Omgørelse af Delingsplanen eller ved et forholdsvis ikke ubetydeligt Tillæg til nogens Lod, eller naar Anke frafaldes.

Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916 §§ 151, 324, 325, 326, 327 og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdets Natur følgende Lempelser.

§ 61.

Ellers fordeles de nævnte Omkostninger mellem Lodsejerne. Med Hensyn til Fordelingen opføres følgende vejledende Regler:

a. Til Grund bliver under almindelige Omstændigheder at lægge, i Tilfælde af Sameje, det gamle Marketal eller det andet Forholdstal, hvorefter der maatte være skiftet, og i Tilfælde af Ejendomsblanding Skattemarketallet.
b. Berøres en Ejendom kun for en Del af Udskiftningen, gives der vedkommende Lodsejer et forholdsmæssigt Afslag.
c. Efter som Udskiftningen skønnes at medføre større eller mindre Fordel for Lodsejer, kan hans Andel forhøjes eller nedsættes. Er nogen Ejendom, der ikke selv ligger i Fællig. i Henhold til § 23 inddraget under Udskiftningen, skal dens Ejer være fri for al Deltagelse i Omkostningerne.
d. Har nogen væsentlig Del af Udskiftningskommissionens Tid været optaget af Tvistighed, der udelukkende eller hovedsaglig vedkommer enkelt Lodsejer, kan der paalægges denne et passende forøget Ansvar.
e. Udgifter, der udelukkende skyldes en enkelt Lodsejer, kan, hvor det skønnes billigt, paalægges denne helt eller delvis.

§ 62.

Berøres Brugsret af Udskiftning, kan der paalægges den brugsberettigede en Del af Omkostningerne, fastsat skønsmæssigt efter Brugsrettens Værdi og den Forøgelse, denne har vundet.

§ 63.

De Omkostninger, som ikke paahviler Statskassen, udredes forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden. De opkræves hos Skyldere sammen med det første Aarsbidrag til Fonden, som forfalder til Betaling efter Forløbet af 1 Aar fra Udskiftningens Slutning, medmindre Lagtinget tilstaar afdragsvis Betaling af Beløbet; i Tilfælde af manglende Betaling kan de inddrives ved Udpantning.

§ 64.

Er der under Forretningen opstaaet Retstvist, og vedkommende Kommission skønner, at Parterne eller den ene af dem har haft rimelig Grund til at rejse Retsspørgsmaalet, og at det ikke kan tilregnes vedkommende, at Forholdet er blevet eller forblevet uklart, kan Kommissionen bestemme, at Omkostningerne ved Tvisten eller en Del af dem skal afholdes af Amtsrepartitionsfonden.

§ 65.

Betalingen for Gennemsyn og for dermed forbunden Befaring af Aastedet udredes af den, som har forlangt det, hvis Gennemsynet ikke leder til

Omlodning; i modsat Fald udredes den saavel som Omlodningsudgifter af Statskassen, med eventuel Regres for denne til Udskiftningsformanden.

§ 66.

Af den, som forlanger Gennemsyn, kan kræves enten Forskudsbetaling af eller betryggende Sikkerhedsstillelse for den Del af Omkostningerne, som efter foreløbigt Overslag antages at ville falde andre end Statskassen til Last.

§ 67.

Bliver Fordelingen af Omkostningerne ved Udskiftningen, efter at Betaling allerede er ydet, forandret ved Overudskiftningskommissionen, har denne paa Forlangende at træffe de i saa Henseende fornødne Bestemmelser.

§ 68.

Under Udskiftningen skal hele Indmarken matrikuleres jfr. dog § 23. Udskiftningskommissionen fastsætter, hvor mange Skattemarker hver Indengaards Ejendom i Bygden udgør, idet den bestaaende Matrikul benyttes som Grundlag, saaledes at Antallet af Skattemarker ikke formindskes og kun forhøjes i Forhold til de hidtil ikke særskilt matrikulerede Indengaards Jorder i Bygden, beregnet efter Bonitering sværdi.

§ 69.

Naar nogen af de ved Udskiftning i Henhold til denne Lov fremkomne Matrikulsnumre senere ønskes udstykket, har Rekvirenten desangaaende at henvende sig til Udskiftningskontoret, der derefter foretager det videre fornødne.

§ 70.

Ingen kan fraskrive sig Retten til at kræve eller fuldbyrde Udskiftning. Ligeledes er Overenskomst, hvorved der opstilles Hindring for fuldstændig eller hensigtsmæssig Udskiftning, ugyldig.

§ 71.

Om en Strækning er at anse som Indmark eller som Udmark, afgøres i Tvivlstilfælde af vedkommende Kommission.

§ 72.

Naar Lodsejer eller brugsberettiget, hvis Lod eller Brugsret er behæftet eller beslaglagt, ved Udskiftning faar Vederlag i Penge, maa Beløbet ikke udbetales ham, medmindre han dertil erhverver alle vedkommendes Samtykke. Den, der skal udrede Vederlaget, kan fri sig for Ansvar ved at deponere Beløbet hos Sysselmanden, som igen indsætter det i et af Justitsministeren dertil godkendt Pengeinstitut. Her bliver det staaende, indtil det paa lovlig Maade er afgjort, hvem der har Ret til det.

Hvorledes der i Tilfælde som nævnt skal forholdes med Udflytningsbidrag, bestemmes af Udskiftningskommissionen.

§ 73.

Er Lodder, som ved Udskiftning samles til een Ejendom, pantsat til forskellige, skal der under Udskiftningen søges tilvejebragt Overenskomst om Forholdet imellem de enkelte Panthavere. I Mangel af saadan Overenskomst bliver det indbyrdes Retsforhold at afgøre af Domstolene efter Lovgivningens almindelige Regler.

§ 74.

Hvad det ved offentlig Udskiftning er paalagt Ejer eller brugsberet-

tiget at udrede, hviler, naar Tinglæsning har fundet Sted, som Hæftelse paa Ejendom eller Brugsret foran Hæftelser, der samtidig eller senere tinglæses. Saadan Hæftelse skal udslettes af Pantebogen, naar 10 Aar er forløbet fra dens Tinglæsning, for saa vidt Tinglæsningen ikke er fornyet. Fornyelsen gælder for 10 Aar; Betaling erlægges ikke for den.

§ 75.

Udskiftningskortene skal opbevares behørig (jfr. § 18). Lodsejerne og andre interesserede kan faa Genpart af dem mod Betaling, som fastsættes af Landbrugsministeren (§ 93).

§ 76.

Udskiftningskommissionen fastsætter de Regler, som skal anvendes, hvis Ejer eller Bruger ikke i betimelig Tid har udført det ham paahvilende Arbejde med Hensyn til fælles Vej, Vandledning, Grøft eller andet Anlæg. Hvis det bliver nødvendigt at lade udføre Arbejde, som paahviler nogen, og Omkostningerne herved ikke paa Anfordring erstattes af vedkommende, kan disse inddrives ved Udpantning.

Tredie Afsnit.

Udskiftning af Udmark og af Herligheder, som er i Fællig.

Kapitel 12.

Mindelig Udskiftning.

§ 77.

Udmark kan udskiftes eller deles i mindre Fællig (Haugeparter) ved mindelig Forening, naar alle vedkommende Ejere er enige, og naar der erhverves Samtykke fra Brugere, Panthavere, Servituthavere og Indehavere af andre begrænsede Rettigheder i Ejendommen, for saa vidt de berøres af Udskiftningen. Overenskomsten skal oprettes skriftlig og tinglæses. Den skal indeholde en tydelig og nøjagtig Beskrivelse af den enhver (Enkeltmand eller flere Samejere i Fællig) tildelte Ejendoms Beliggenhed, Grænser og Rettigheder. Endvidere skal Overenskomsten indeholde alle fornødne Bestemmelser om Servitutter og andre begrænsede Rettigheder; opnaas der ikke Enighed i saa Henseende, kan denne Del af Sagen bringes til Afgørelse paa den i § 85 foreskrevne Maade.

§ 78.

Tilsvarende Regler gælder om Sammenlægning af Haugeparter saavel som om Udskiftning og Sammenlægning af Herligheder eller Brugsrettigheder (derunder Tørveskærsrettigheder), som er i Fællig.

§ 79.

Den, vedrørende Udskiftning eller Sammenlægning foretaget i Henhold til §§ 77 og 78, oprettede Overenskomst, skal, forinden Tinglæsning foretages, indsendes til Udskiftningkontoret, der foretager fornøden Tilføjelse i Generalstabens Maalebordsblade, der autoriseres som Originalkort. Udskiftningskontoret giver derefter Overenskomsten fornøden Paategning om den skete Notering.

Kapitel 13.

Offentlig Udskiftning.

§ 80.

Offentlig Udskiftning af Udmark, Herlighed eller Brugsrettighed, som er i Fælllg, kan kun kræves, efter at Forslag derom har været behandlet ved Grandestævne. Forslaget skal indeholde en almindelig Angivelse af, i hvilken Udstrækning Fælliget ønskes hævet, saaledes navnlig, om Ophævelsen skal gælde hele den fælles Ejendom (Herlighed, Rettighed) eller kun en Del deraf, og da hvilken, samt om Fælliget ønskes fuldstændig ophævet eller delt i mindre Fællig.

§ 81.

Vedtages Udskiftningsforslaget af Parthavere, som tilsammen

enten ejer mindst en Trediedel af Fælligets gamle Marketal; (eller, for saa vidt angaar Herligheder eller Brugsrettigheder, er andelsberettigede for mindst en Trediedel af det gamle Marketal eller det andet Forholdstal, hvorefter Andelene i Fælliget er bestemt)

eller udgør midst Halvdelen af de i Fælliget lodtagne

eller — saafremt Forslaget gaar ud paa at indtage Udmarksstrækning til Opdyrkning — udgør mindst Fjerdedelen af Udmarkens Ejere,

kan enhver Parthaver, som har stemt for Forslaget, indbringe Sagen for Udskiftningskommissionen (jfr. dog §§ 19—21); dog maa dette ske inden Aarsdagen efter Grandestævnets Slutning.

§ 82.

Vedtages Forslag om Udskiftning af Herlighed eller Brugsrettighed, som er i Fællig, af Parthavere, som tilsammen

baade er andelsberettigede for mindst to Trediedele af Fælligets gamle Marketal (eller det andet Forholdstal, hvorefter Andelene i Fælliget er bestemt)

og tillige udgør mindst to Trediedele af de i Fælliget lodtagne,

kan enhver Parthaver, som har stemt for Forslaget, kræve Udskiftningen iværksat umiddelbart af Udskiftningskontoret (jfr. § 86) uden Udskiftningskommissionens Mellemkomst; dog maa Begæringen herom være indkommet til Udskiftningskontoret inden Aarsdagen efter Grandestævnets Slutning.

Tvistes der, om Betingelserne for at kræve Udskiftningen iværksat umiddelbart af Udskiftningskontoret er til Stede, kan enhver Parthaver forlange dette Spørgsmaal afgjort af Amtmanden, saafremt han inden tre Maaneder efter Grandestævnets Slutning skriftlig fremsætter saadant Forlangende for Udskiftningskontoret, der da har snarest muligt at indsende Sagen til Amtmanden med sin Betænkning og alle fornødne Oplysninger. Finder nogen Parthaver sig utilfreds med Amtmandens Afgørelse, kan han inden 8 Uger efter dens Kundgørelse i vedkommende Bygd indbringe Spørgsmaalet for Udskiftningskommissionen.

§ 83.

Bestemmelserne i §§ 80—81 finder tilsvarende Anvendelse paa Sammenlægning af Haugeparter, ligesom der med Sammenlægning af Fællig, som vedrører Herligheder eller Brugsrettigheder, forholdes paa tilsvarende Maade som angivet i §§ 80—82; dog skal Forslaget om Sammenlægning være vedtaget af saa mange Parthavere, som foreskrevet i §§ 81—82, i hvert af de Brug, som ønskes sammenlagt.

§ 84.

Udskiftningskommissionen bestaar af en af Landbrugsministeriet blandt de paa Udskiftningskontoret ansatte sagkyndige beskikket Formand samt 2 Medlemmer af Syslets Landvæsenskommission, der udtages efter Tur for hver enkelt Sag.

Udskiftning saavel som derunder afgiven Kendelse, Skøn og Bestemmelse kan indankes til Prøvelse ved Overudskiftningskommissionen.

Overudskiftningskommissionen bestaar af Dommeren som Formand og 4 Medlemmer tillige med 4 Suppleanter, der for hver Sag udmeldes af Amtmanden blandt de i § 8 nævnte 24 Personer.

Udskiftningschefen skal tiltræde Overudskiftningskommissionen som teknisk sagkyndig.

§ 85.

Om og paa hvilken Maade offentlig Udskiftning og Sammenlægning vil være at foretage (udenfor de Tilfælde, hvor den iværksættes umiddelbart af Udskiftningskontoret, jfr. § 82), afgøres af Udskiftningskommissionen (med Anke til Overudiftningskommissionen, eventuelt Højesteret) i Overensstemmelse med Forskrifterne i Loven om Landvæsenskommissioner.

Ved Sagens Behandling anvendes Reglerne i §§ 25, 60—62, 69—74 og 76 — samt, naar Udmarksstrækning indlægges til Opdyrkning, §§ 29, 31, 32, 37, 44 og 45 -- med de Lempelser, som Forholdene gør nødvendige.

§ 86.

Naar det er bleven endelig afgjort, at offentlig Udskiftning (Sammenlægning) skal foretages (jfr. §§ 81, 83 og 85) har vedkommende at henvende sig til Udskiftningskommissionen med Begæring om Udskiftningens Iværksættelse samt med en Udskrift af den Kendelse, Forlig, Grandestævnebeslutning eller andet, hvorefter Udskiftningen skal foretages.

Udskiftningskommissionens Formand har derpaa at beramme Udskiftningen efter foregaaende Varsel (jfr. Loven om Landvæsenskommission § 6).

Til den fastsatte Tid skal Udskiftningskommissionen derefter indfinde sig paa Stedet og udmaale og afsætte til hver af Parterne det, som i Henhold til Kendelsen eller andet foreliggende Dokument, tilkommer ham. Ved denne Forretning bliver §§ 25 og 28 at iagttage.

Fastsættes nyt Markeskel mellem Haager, skal det nøjagtig beskrives i Forretningen. Hvor Markeskellet ikke er knyttet til naturlige Grænselinier, skal dette nøjagtig afsættes i hele sin Udstrækning ved Stenvarder med Tørveaske under.

Som Kort benyttes et Eksemplar af Generalstabens Maalebordsblade, der autoriseres som Originalkort. Forøvrigt vil Reglerne i §§ 18 og 75 være at iagttage. Omkostningerne ved Udskiftningskommissionen fordeles af denne.

§ 87.

Angaar Udskiftningen Udmarksstrækning, som indtages til Opdyrkning, skal den paagældende Strækning og de enkelte ved Udlodningen udlagte Lodder udlagte Lodder takseres og ansættes til Skattemarker paa den i § 68 angivne Maade, hvorhos Landvæsenskommissionen træffer Bestemmelse om Hegnspligten og dens Fordeling, baade for den nyindlagte Udmarksstrækning og for den tidligere Indmark, for saa vidt Hegn i eller om denne overflødiggøres af Hegn i eller om den nyindlagte Udmarksstrækning.

§ 88.

Er nogen Parthaver misfornøjet med Udfaldet af Udskiftningen (§ 86)

skal han inden 4 Uger efter dens Slutning fremsætte Begæring overfor Overudskiftningskommissionen om at faa Udskiftningen nærmere prøvet. Overudskiftningskommissionen skal derefter senest 8 Uger efter Begæringens Modtagelse efter Reglerne i § 86 beramme Sagen til Foretagelse paa Aastedet, hvor Overudskiftningskommissionen derefter indfinder sig og foretager en ny Udmaaling og Afsætning, hvorved Sagen da skal være afgjort.

Kommer Overudskiftningskommissionen herunder til det Resultat, at den foretagne Udskiftning (§ 86) ikke har været rigtig og nøjagtig, bæres Udgifterne ved Overudskiftningskommissionen af samtlige de i det eller de paagældende Fællig lodtagne i Forhold til deres Marketal (eller det andet Forholdstal, som angiver deres Andel i Fælliget); i modsat Fald bærer den eller de, der har forlangt Overudskiftning, de derved foraarsagede Omkostninger.

Bestemmelserne i Lov om Rettens Pleje af 11. April 1916, §§ 151, 324, 325, 326, 327 og 328 finder Anvendelse ved Overudskiftningskommissionen, dog med de af Forholdenes Natur følgende Lempelser.

Reglerne i §§ 18 og 75 vil være at iagttage.

§ 89.

Der tilkommer Udskiftningskommissionens og Overudskiftningskommissionens Medlemmer Betaling efter Reglerne i § 8 sidste Stykke.

§ 90.

Forinden Udskiftningskommissionen eller Overudskiftningskommissionens Formand udsteder Indkaldelse (§§ 86 og 88) kan han forlange, at Rekvirenten (erne) deponerer et efter hans Skøn tilstrækkeligt Pengebeløb til Dækning af de i § 89 omhandlede Omkostninger.

Kapitel 14.

Bestyrelsen, Udskiftningskontoret og Lovens Ikrafttræden m. v.

§ 91.

Udskiftningsvæsenet paa Færøerne henhører under Landbrugsministeriet, der har Overbestyrelsen ved samme.

§ 92.

Der oprettes et Udskiftningskontor for Færøerne i Thorshavn.

§ 93.

Kontoret ledes af en Udskiftningschef, der udnævnes af Kongen efter Indhentet Erklæring fra Lagtinget.

Ved Kontoret kan der desuden af Landbrugsministeriet efter Indhentet Erklæring fra Lagtinget ansættes det nødvendige Antal Udskiftningsformænd og Udskiftningslandmaalere.

Færinger, der lærer til Landinspektører eller Landmaalere, skal have Adgang til at faa deres praktiske Uddannelse ved Kontoret.

§ 94.

Alle Arbejder, der vedrører Udskiftning af Indmark og Udmark paa Færøerne, skal med de i foranstaaende anførte Undtagelser (Kapitel 12) samt alle Arbejder, der vedrører en Ændring i Matrikulens Dokumenter, udføres af Udskiftningskontoret.

Desuden kan der efter Landbrugsministeriets Bestemmelse paalægges Kontoret at udføre opmaalingstekniske Opgaver vedrørende Kongs- og Præstegodset paa Færøerne.

§ 95.

Landbrugsministeriet bemyndiges til efter indhentet Erklæring fra Lagtinget at fastsætte Betalingen for de af Udskiftningskontoret udførte Arbejder, der ikke er i direkte Tilknytning til en Udskiftning.

Disse Gebyrer tilfalder Udskiftningsvæsenet paa Færøerne og anvendes til Udskiftningens Fremme sammen med Statskassens aarlige Bevillinger til Udskiftning paa Færøerne.

§ 96.

Denne Lov træder i Kraft den 1. April 1934.

Den ved Lov Nr. 56 af 13. April 1894 hjemlede Ret for Justitsministeriet til at indbringe visse Sager om Udskiftning for Grandestævne og derefter for Landvæsenskommissionen berøres ikke af nærværende Lov.

Lov om Udskiftning af Fælleshanger paa Færøerne af 4. Marts 1857 saavel som alle Bestemmelser, der er i Strid med nærværende Lov træder ud af Kraft.

§ 97.

De til Udskiftningsvæsenet paa Færøerne nødvendige Beløb optages paa de aarlige Finanslove.

Bilag 10.

Sundhedsvedtægt

for

de færøske Landkommuner.

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. - 1933

Sundhedskommissionen.

§ 1.

Det stedlige Tilsyn med Kommunens Sundhedspleje, særlig Overholdelsen af nærværende Vedtægt. overtages af en Sundhedskommission, bestaaende af 3 Medlemmer, som udnævnes af Forstanderskabet blandt Kommunens til kommunale Valg berettigede Beboere for 4 Aar ad Gangen, dog saaledes, at 2 af de første Gang udnævnte Medlemmer skal fratræde efter henholdsvis 1 og 2 Aars Forløb. Undskyldningsgrunde mod at paatage sig dette Ombud afgøres af Amtet, dog at de, der er over 60 Aar, kan fordre sig fritagne. Det afgøres ved Lodtrækning, hvilke af de første Gang valgte Medlemmer, der saaledes skal afgaa. Et af de 3 Medlemmer skal vælges blandt Forstanderskabets egne Medlemmer, de 2 andre derimod blandt Folk udenfor Forstanderskabet. Kommissionen vælger selv sin Formand. Formanden sammenkalder Kommissionen, saa ofte han dertil finder Anledning, eller naar 2 Medlemmer forlanger det, dog mindst hvert Fjerdingaar. Formanden fører Protokollen i Møderne, besørger Kommissionens Korrespondance og paaser, at tagne Beslutninger udføres. Iøvrigt fordeler Kommissionen Arbejdet mellem sine Medlemmer.

Saavel Kredslægen eller den af Kommunen ansatte Læge som Sysselmanden kan deltage i Kommissionens Forhandlinger, dog uden Stemmeret; de er berettiget til at forlange ethvert Spørgsmaal vedrørende Sundhedsvæsenet taget under Behandling. Sundhedskommissionens Afgørelse kan af Lægen eller Sysselmanden eller af den, hvem det af Sundhedskommissionen er paalagt at udføre noget, eller som er utilfreds med dens Afgørelse, indbringes for Oversundhedskommissionen. Sundhedskommissionens Formand skal efter Udgangen af hvert Kalenderaar tilstille Forstanderskabet en Afskrift af Forhandlingsprotokollen for det forløbne Aars Vedkommende eller frem-

Heilsunevndin.

§ 1.

Eftirlit í kommununi við heilsu manna, serstakliga eftirlit við, at henda samtykt verður hildin, hevur ein heilsunevnd, skipað av 3 limum, ið kommunan velur fyri 4 ár íseun millum teir íbúgvarar í kommununi, sum hava kommunnalan valrætt, tó at tveir av teimum, ið verða valdir fyrsta ferð, fara frá, annar, tá ið 1 ár, og annar, tá ið 2 ár eru umliðin. Um nakar vil bera seg undan at taka við hesum umboði, ger amtmaðurin av, um hetta verður honum loyvt, tó at tey, ið eru meira enn 60 ára gomul, kunna krevja seg undantikin. Lutakast ræður fyri, hvør av teimum fyrst valdu á henda hátt skal fara frá. Ein av teim 3 limum skal verða valdur úr kommunustýrinum, hinir 2 millum fólk, ið ikki eru í kommunustýrinum. Nevndin velur sjálv formann. Formaðurin kallar nevndina til fundar, tá ið honum tykir torva, ella tá ið 2 limir krevja tað, tó í minnsta lagi eina ferð í hvørjum ársfjórðingi. Formaðurin skrívar gerðabókina á fundunum, hevur um hendur brævaskifti nevndarinnar og ansar, at samtyktir nevndarinnar verða hildnar. Annars skipar nevndin starvið nevndermanna millum. Embætislækni ella hin av kommununi setti læknir og sýslumaðurin hava heimild at koma á nevndarfund, tó uttan atkvøðurætt; teir hava rætt at krevja tikið til viðgerðar øll heilsumál.

Læknin ella sýslumaðurin ella hann, ið heilsunevndin hevur álagt at seta nakað í verk ella hann, ið finnist at samtyktum nevndarinnar, kann skjóta tílíka samtykt inn fyri yvirheilsunevndina.

Formaður heilsunevndarinnar skal á hvørjum árskifti senda kommunustýrinum avskrift av gerðabókini fyri farna árið ella leggja fram sjálva gerðabókina á fyrsta fundi kommunustýrisins á hvørjum árí. Útreiðslur nevndarinnar til skrivitilfar, protokollir og tílíkar neyðsynjarlutir skulu verða greiddar úr kommunugrunninum.

lægge selve Protokollen i Forstanderskabets første Møde hvert Aar. Kommissionens Udgifter til Skrivemateriale, Protokoller og lignende nødvendige Rekvisitter udredes af Kommunens Kasse.

§ 2.

Sundhedskommissionen har Adgang til at undersøge alle de Forhold, som i denne Vedtægt omhandles.

§ 3.

Foranstaltninger, som medfører Udgift for Kommunen, skal udføres af Forstanderskabet. Nægter dette at udføre dem, og de paagældende Foranstaltninger findes at være paatrængende nødvendige, kan Kommissionen indanke Sagen til Amtets Afgørelse.

Vandforsyningssteder.

§ 4.

Sundhedskommissionen træffer Bestemmelse angaaende, hvilke Vandforsyningssteder (derunder Vandledningsbassiner og Brønde) der skal fredes som saadanne, og foranstalter Fredningen offentlig kundgjort. Det skal være forbudt at forurene de fredade Vandforsyningssteder paa nogen som helst Maade, saasom ved at komme Gødning, Fejeskarn eller andet Affald deri eller paa Steder, som har Tilløb dertil, at anbringe slige Sager saa nær ved Vandforsyningsstederne eller deres Tilløb, at Forurening derfra er mulig, at lægge i Blød eller vaske paa samme Steder, at have Fjerkræ gaaende løst i Indmarken, saaledes at det tager varigt Ophold der, eller at tøjre Kreaturer tæt derved.

§ 5.

Vandledningsbassiner og Brønde skal være forsynede med Indhegning eller Dæksel. Nye Bassiner eller Brønde maa ikke anlægges, forinden Sundhedskommissionen har godkendt de nærmere Bestemmelser vedrørende deres Anbringelse og Indretning. Ligeledes paaligger det Sundhedskommissionen mindst én Gang aarlig at paase, at allerede anlagte Vandledninger og Bassiner er i Overensstemmelse med almindelige sanitære Krav og kan om nødvendigt forbyde Brugen af disse.

Møddinger.

§ 6.

Nye Møddinger maa ikke anlægges uden Sundhedskommissionens Tilladelse og ikke nærmere end 8 Meter fra beboet Hus, Skole, Kirke eller alfar Vej, medmindre Sundhedskommissionen skønner det ugørligt for Vedkommende at anbringe dem i saa stor Afstand, og der skal med Hensyn til deres Beliggenhed, Opførelsesmaade og Afbenyttelse forholdes efter de af Sundhedskommissionen givne Forskrifter. Sundhedskommissionen kan, naar

§ 2.

Heilsunevndini er heimilt at rannsaka øll tey viðurskifti, ið verða umrøtt í hesari samtykt.

§ 3.

Samtyktir, ið føra við sær peningaútreiðslur fyri kommununa, skal kommunustýrið seta í verk. Um tað sýtir, og tað tykist at vera heilt neyðsynt, at hesar samtyktir vera settar í verk, kann nevndin beina málið til avgerð amtmannsins.

Nýtsluvatn.

§ 4.

Heilsunevndin samtykkir, hvat ið verða skal friðað til nýtsluvatn (harundir vatnveitingarhyljar og brunnar), og letur friðingin kunngera almenninginum.

Tað er bannað á nakran hátt at spilla nýtsluvatnið, t. d. at stoyta tøð, gólvsóp ella tílíkt á friðað vatnveitingarpláss ella har um leið, sum vatn rennur hagar, at leggja slíkt so nær nýtsluvatni ella við veitir, ið føra hagar, so at tað kann koma at spilla nýtsluvatnið, at leggja í hlot ella vaska har um leið, at hava fenað gangandi leysan á bønum á slíkan hátt, at tað tekur fasta støðu við friðað vatnveitingarpláss, ella at tjóðra djór har um leiðir.

§ 5.

Vatnveitingarhyljar og brunnar skula verða girdir ella hava lok.

Eingin má gera nýggjar hyljar ella brunnar, áðrenn heilsunevndin hevur játtað, hvar og hvussu teir skula verða gjørdir.

Eisini hevur heilsunevndin skyldu, minnst eina ferð árliga at ansa, at vatnveitingar og brunnar, ið longu eru gjørdir, eru reinir og í góðum standi, soleiðis sum nú á døgnum má verða kravt, og kann, um tað tørvar, forbjóða nýtslu teirra.

Køstar.

§ 6.

Nýggir køstar mega ikki verða gjørdir uttan loyvi heilsunevndarinnar og ikki nærri sethúsi, skúla, kirkju ella almennum vegi enn 8 metrar, uttan so er, at nevndin ætlar, at tað er ógjørligt at seta teir so langt burtur. Nevndin ásetir, hvar ið teir skula liggja, hvussu teir skula verða gjørdir, og hvussu teir skula verða nýttir. Nevndin hevur heimild til, tá ið hon heldur tað vera neyðugt, at seta forboð fyri at nýta køstar, sum longu eru gjørdir, og til samstundis at áseta, hvussu køstar skula verða avtiknir ella gjørdir vandaleysir. Eigarin hevur skyldu at gera tað arbeiðið, ið harav verður, uttan samsýning ella endurgjald.

Heilsunevndin kann fyrimæla, at allir køstar skula verða av gróti og spekkaðir við cementi ella betonstoyptir bæði í botni og á síðunum og hava lok, ið liggur tætt á.

den finder det nødvendigt, forbyde Brugen af allerede eksisterende Møddinger og kan samtidig paabyde, hvorledes Møddinger bør uskadeliggøres, Det dermed forbundne Arbejde udføres af Ejeren uden Vederlag og Erstatning. Sundhedskommissionen kan paabyde, at alle Møddinger skal opføres af Sten og cementeres eller støbes af Beton saavel i Bunden som paa Siderne og forsynes med tætsluttende Laag. Hvor Forholdene taler derfor, kan Sundhedskommissionen tillade, at de lægges i mindre Afstand end 8 Meter fra nærmeste beboede Hus, Skole, Kirke eller alfar Vej.

Saadant kan ogsaa tillades, naar Møddinger og Aflebeholdere ønskes opført i Forbindelse med Staldbygninger.

Retirader.

§ 7.

Nye Retirader maa ikke opføres uden Sundhedskommissionens Tilladelse og skal med Hensyn til Valg af Plads og Opførelsesmaade være sammes Forskrifter underkastede, jfr. 2. Stykke. Nærmere Bestemmelser for Retiraders Rensning kan gives af Sundhedskommissionen. Saafremt Sundhedskommissionen finder det nødvendigt, kan den paabyde, at Indholdet fra Retiraderne og i det hele menneskelige Ekskrementer og Urin ikke maa henkastes i Møddinger, men skal udtømmes i særlig afsidesliggende Gruber, hvis nærmere Indretning skal godkendes af Sundhedskommissionen; i Mangel af saadanne Gruber skal det henkastes paa Søen paa et af Sundhedskommissionen nærmere godkendt Sted.

Forstanderskabet kan efter Indstilling fra Sundhedskommissionen paalægge Beboerne at opføre Retirader, for saa vidt Forholdene gør det ønskeligt. De skal være indrettede saaledes, at de kan tømmes og renses. De skal være forsynede med stærke og tætte Tønder eller Blikspande, der anbringes paa solidt Underlag. Kommissionen er berettiget til at forlange, at der opføres W. C. til offentligt Brug, ifald det findes paakrævet.

§ 8.

Nye W. C. maa ikke opføres uden Sundhedskommissionens Tilladelse og skal Afløbene fra disse enten gaa i Septictank eller direkte ud paa Søen. Kommissionen fastsætter Septictankenes Indretning og Anbringelse.

Boligers Indretning.

§ 9.

Ingen ny Bygning maa opføres, før Sundhedskommissionen har godkendt Bygningens Beliggenhed samt Planerne for Vandforsynings-, Møddings- og Afløbsforholdene, og maa ikke tages i Brug før Sundhedskommissionen har paaset, at Forholdene er ordnede.

§ 10.

Boliger maa ikke udlejes, saaledes at de derved overfyldes med saa

Heilsunevndin kann, tá ið viðurskiftuni eru til tess, geva loyvi til, at teir verða gjørdir nærri enn 8 mtr. frá næsta sethúsi, skúla, kirkju ella almennum vegi.

Slíkt verður eisini loyvt, tá ið køstar og landbeholdarar ynskjast gjørdir saman við fjósum.

Nátthús.

§ 7.

Nýggj nátthús uttanhýsis mega ikki verða gjørd, uttan at heilsunevndin gevur loyvi til tess. Hon skal skipa fyri, hvar tey skula standa, og hvussu tey skula verða gjørd, sbr. 2. stykki. Nevndin kann skipa fyri, hvussu slík hús skula vera bildin rein. Um heilsunevndin heldur tað vera neyðugt, kann hon áseta, at skarnið frá nátthúsinum og yvirhøvur mannatrekkur og land ikki má verða koyrt í køstar, men skal verða burturbeint í ávist fjarskotin gravað hol, og nevndin ásetir, hvussu hesi hol skula verða gravað; um tilík hol ikki eru, skal alt verða koyrt á sjógv á plass, har nevndin gevur loyvi til tess.

Kommunustýrið kann eftir uppskoti heilsunevndarinnar áleggja íbúgvarunum at gera nátthús, har viðurskiftini gera tað ynskiligt. Tey skula verða gjørd so, at tey kunna verða tømd og reinsað. Tey skula hava sterkar og tættar tunnur ella blikkspannir, ið standa á føstum undirlag.

Nevndin hevur heimild til at krevja, at W.-C verður gjørt til almenna nýtslu, um tað er neyðugt.

§ 8.

Nýggj W.-C. mega ikki verða gjørd uttan loyvi heilsunevndarinnar, og tey mugu verða veitt antin í septiktank ella beinleiðis á sjógv.

Nevndin ásetur, hvussu septiktank skal verða gjørdur og hvar.

Húsabygging.

§ 9.

Nýggj hús skula ikki verða bygd, áðrenn nevndin hevur játtað, hvar tey skula standa og játtað ætlanirnar nýtsluvatni, kasti og rennum viðvíkjandi. Tey skula ikki verða nýtt, áðrenn nevndin hevur ansað eftir, um alt er gjørt eftir ásettum reglum.

§ 10.

Hús skula ikki verða burturleigað á slíkan hátt, at so nógvir íbúgvarar verða, at vandi fyri heilsu teirra má haldast at vera fyri hond. Sethús skula verða so væl gjørd, at tey kunna verða hildin tætt og turr. Heilsunevndin hevur eftirlit við øllum rúmum, har skúli, ið ikki er almennur, verður hildin, og kann áseta, at somu reglur, sum krevjast fyri almennar skúlar, eisini verða galdandi fyri slíkar skúlar. Hvør tann, ið heldur tilíkan skúla, er skyldugur at siga heilsunevndini frá.

mange Beboere, at Fare for disses Sundhed derved kan befrygtes. Beboelseslejligheder maa fyldestgøre de nødvendige Fordringer til, at de kan holdes tætte og tørre. Sundhedskommissionen fører Tilsyn med ethvert Lokale, der benyttes til privat Skole, og kan med Hensyn dertil paabyde, at de samme Fordringer, som kræves ved de offentlige Skoler, overholdes for de private Skolers Vedkommende. Enhver, der holder privat Skole, er pligtig til at gøre Anmeldelse derom til Sundhedskommissionen.

Den offentlige Renlighed.

§ 11.

Fiskehoveder og andet Fiskeaffald fra Tilberedning af Fisk maa ikke efterlades paa Stranden eller ved Landingspladsen, men skal kastes paa Søen eller henlægges i Møddinger eller nedgraves i Jorden; dog kan Sundhedskommissionen tillade, at Fiskehoveder, der agtes anvendt ved Goggefiskeri, kan henlægges i lukkede Beholdere ved Landingspladsen eller paa et afsides Sted, men er berettiget til at forlange dem kastede i Søen, naar de fordærves eller udbreder Stank.

§ 12.

Fiskeaffald, Fejeskarn, Aske, Gødning og deslige maa ikke henkastes paa Gader, Gaardsrum eller i Elve. Sundhedskommissionen kan træffe Bestemmelse om, hvor det ommeldte Affald maa henkastes. Sundhedskommissionen kan forbyde, at Fisk og Fiskeaffald spredes paa Marken saa nær beboede Huse og alfar Vej, at det forulemper Beboerne. Flydende Affald fra Husholdninger maa ikke udskylles paa Gader, men skal henkastes paa passende Steder, saasom i Elve, nedenfor de fredede Vandforsyningssteder, i Møddinger eller i Afløbsrender. Afløbsrender for saadant flydende Affald fra Huse vil, hvor det findes nødvendigt, af vedkommende Husejere være at anbringe, vedligeholde og rense efter Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse; disse skal være saaledes indrettede, at de fører direkte til Vandløb eller ud paa Søen.

§ 13.

Rensning og Udskylning af Afløbsrender samt Fejning og Afskylning af Gaardsrum og Gader besørges af vedkommende Beboere, saa ofte det er nødvendigt, efter Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse. Offentlige Pladser, Gader, Elve og Render skal renses ved Forstanderskabets Foranstaltning, ligeledes efter Sundhedskommissionens nærmere Anvisning.

§ 14.

Menneskelige Ekskrementer maa ikke efterlades omkring bebodde Huse eller Udhuse, i Nøster eller paa andre lignende Steder.

§ 15.

Trankogerier og andre for Sundheden skadelige Næringsbrug skal

Alment reinsemi.

§ 11.

Fiskaslógv og annað avfall frá fiskavirking má ikki verða liggjandi eftir á støðni ella við lendingina, men má verða kastað á sjógv ella borið í køstar ella gravað niður. Tó kann heilsunevndin loyva, at gogguhøvd kunna verða goymd í afturlatnum goymslum við lendingina ella á fjarskotnum stað, men hevur heimild til at krevja tey blakað á sjógv, tá ið tey spillast ella lukta illa.

§ 12.

Fiskaslógv, gólvsóp, øska, mykja og tílíkt skal ikki verða tveitt á breytir, tún ella í áir.

Heilsunevndin kann seta fyriskipan fyri, hvar ið má verða beint fyri nevndu lutum.

Heilsunevndin kann seta forboð fyri, at fiskur ella fiskaslógv verður breitt á bøin so nær sethúsum ella almennum vegi, at íbúgvararnir hava ampa av tí.

Flótandi avfall frá húshaldum eigur ikki at verða skolað út á breyt, men at koyrast á hóskandi stað sum t. d. í áir tó bert niðanfyri friðaðar vatnbrunnar, í køstar ella avlopsrennur.

Avlopsrennur fyri tílíkt flótandi avfall úr húsum skula, har sum tað er neyðugt, av ávarandi húseigara verða gjørdar, umsitnar og reinsaðar eftir nærri fyriskipan heilsunevndarinnar. Tær skula verða veittar beinleiðis í á ella á sjógv.

§ 13.

Ávarandi íbúgvarar skula reinsa og skola avlopsrennur og sópa og skola tún og breytir, so ofta tað gerst noyðugt, eftir nærri fyriskipan heilsunevndarinnar. Kommunustýrið stendur til svars fyri, at almenn tún, almennar breytir, áir og rennur verða reinsað eftir nærri ávising heilsunevnderinnar.

§ 14.

Tað er forboði at hjálpa sær sjálvum afturundir sethúsum ella úthúsum, í neystum ella á øðrum tílíkum støðum.

§ 15.

Heilsunevndin skipar fyri, undir hvørjum treytum lýsihús skula verða bygd og nýtt og yvirhøvur undir hvørjum treytum øll vinna, ið kann verða heilsuskaðandi, kann fara fram.

§ 16.

Fyri øll bakarí eru galdandi reglurnar í reglugerðini samtyktari av innanríkisráðharranum 26. febr. 1910 við broytingum 7. oktbr. 1912.

med Hensyn til deres Anlæg og Drift være de Forskrifter undergivne, som Sundhedskommissionen maa anse for nødvendige.

§ 16.

For alle Bagerier gælder Bestemmelserne i det af Indenrigsministeriet af 26. Februar 1910 stadfæstede Regulativ med Ændring af 7. Oktober 1912.

Overtrædelser af Vedtægten.

§ 17.

Med Hensyn til Overtrædelse af denne Sundhedsvedtægt saavel som med Hensyn til Behandlingen af her henhørende Sager forholdes efter Bestemmelserne i §§ 3 og 4 i Lov om Sundhedsvedtægter m. m. paa Færøerne af 7. Maj 1881. Foretrækker Sundhedskommissionen efter Omstændighederne at lade det Foretagende, som udgør Genstanden for det overtraadte Paalæg, udføre for vedkommendes Regning, er den bemyndiget hertil, og Omkostningerne ved Udførelsen, der med Forstanderskabets Samtykke foreløbig afholdes af Kommunekassen, kan derefter hos vedkommende inddrives ved Udpantning. I Tilfælde af, at Sundhedskommissionens Paalæg ikke bliver overholdte, kan Sundhedskommissionen henvende sig til Sysselmanden og gennem ham forlange Paabudene overholdte.

§ 18.

Denne Sundhedsvedtægt bliver at tinglæse. Et Eksemplar sendes til hvert Hus i Sognet.

Færøernes Lagting, den 9. September 1933.

Brot móti samtyktini.

§ 17.

Viðvíkjandi broti móti hesi heilsusamtykt og viðvíkjandi viðgerðina av søkum, ið hoyra hertil, verður farið fram eftir reglunum í §§ 3 og 4 í lóg um heilsusamtyktir o. m. fyri Føroyar av 7. mai 1881. Um heilsunevndin eftir viðurskiftunum heldur vil lata tað verk, ið er álagt onkrum at gera, men sum bann ikki ger, útinna fyri hansara rokning, hevur hon heimild til tess, Kostnaðurin av hesum, ið fyri fyrst við samtykki kommunustjórnarinnar verður goldin úr kommunugrunninum, kann so verða heintaður frá tí seka við panting.

Um so er, at tey álegg, sum nevndin gevur, ikki verða fylgd, kann hon venda sær til sýslumannsins og við hansara hjálp láa áleggini framd.

§ 18.

Henda samtykt skal verða tinglisin og eitt eintak sendast í hvørt hús í kommununi.

Føroya Løgting, tann 9. september 1933.

Bilag II.

Udkast

til

Anordning for Færøerne om Betalingshenstand for Ejere af Jordegods, Redere, Fiskere m. fl.

I Medfør af den Regeringen ved § 17 i Lov Nr. 73 af 11. Marts 1933 om Betalingshenstand for Ejere af Landbrugs- og Skovejendomme, Fiskere, m. fl. meddelte Bemyndigelse fastsættes, at Loven skal være gældende for Færøerne i følgende Affattelse:

§ 1.

Pantegæld i Jordegods kan, bortset fra Tilfælde, hvor Skyldneren har gjort sig skyldig i Misligholdelse ved Forringelse af Pantet, ikke fordres betalt forinden 11. December Termin 1934, uanset om Opsigelse til et tidligere Tidspunkt har fundet Sted forinden denne Anordnings Ikrafttræden.

Pantegæld, der ved denne Anordnings Ikrafttræden er forfalden som Følge af Udeblivelse med Renter og Afdrag af foranstaaende Prioriteter, kan Fordringshaveren ikke forlange indfriet før i 11. December Termin 1934.

Disse Bestemmelser skal dog kun være gældende, for saa vidt Renter og Afdrag betales, eller der gives Henstand i Overensstemmelse med nedenstaaende Bestemmelser.

Retten skal derhos efter en Fordringshavers Begæring kunne bestemme, at Indfrielse til et tidligere Tidspunkt end foran fastsat skal kunne forlanges, saafremt Fordringshaveren under et mod Skyldneren ved Underret rejst Søgsmaal godtgør, at Udsættelse med Indfrielse paafører ham uforholdsmæssig Skade, eller at Skyldneren er eller ved rimelige Foranstaltninger kunde være blevet i Stand til at indfri Gælden.

Samme Ret, som er tillagt Fordringshaveren i Henhold til nærværende Paragrafs 4de Stykke, tilkommer ligeledes eventuelle Kautionister for den paagældende Fordring, naar de under et mod Skyldneren ved Underret rejst Søgsmaal godtgør, at Skyldneren er i Stand til at indfri Gælden.

Rettens Afgørelse af herhenhørende Sager kan ikke være Genstand for Paaanke.

§ 2.

Prioritetshavere i de i §§ 1 og 4 omhandlede Ejendomme kan give Skyldnere, der trods rimelige Bestræbelser ikke har kunnet fremskaffe det til Terminsydelsernes Betaling fornødne Beløb, Henstand med disse for 8 halvaarlige Terminer fra og med 11. December Termin 1931 indtil 11. Juni Termin 1938 indbefattet, saaledes at de bevarer Panteretten for disse Ydelser uanset Bestemmelsen i Forordningen af 12. Marts 1790. Ydelserne forrentes med den i Skyldbrevet fastsatte Rente og afdrages i ikke over 10 Terminer fra 11. Juni Termin 1934 at regne.

Henstand som nævnt kan dog ikke ydes, naar Skyldnerens manglende Betalingsevne maa tilskrives letsindige økonomiske Dispositioner, - Forsømmelighed eller Arbejdsuvillighed, eller det ikke kan anses for overvejende sandsynligt, at Henstanden vil gøre det muligt for ham at fortsætte Bedriften og opfylde sine Forpligtelser. Henstand kan endvidere ikke ydes, naar det oplyses, at Skyldneren, f. Eks. ved Betaling af Terminsydelser til en efterstaaende Prioritetshaver, ved Indfrielse af Gæld med efterstaaende Prioritet, Kautionsforpligtelser eller lignende, foretaget efter den 1. Oktober 1932, uden tvingende Grund har unddraget sig Midler til Dækning af Terminsydelserne.

Tinglæsning af Henstandsgivelse efter denne Anordning er ikke nødvendig. Saafremt der i Anledning af Henstandens Givelse af Skyldneren udstedes særligt Skyldokument, vil dette dog kunne tinglæses overensstemmende med Reglerne for Tinglæsning af Pantebreve.

§ 3.

Afslaar en Prioritetshaver at give Henstand, kan Skyldneren indgive Begæring om Henstand til et for Færøerne nedsat særligt Udvalg, der, naar de i § 2 fastsatte Betingelser skønnes at være opfyldt, kan bevilge Henstand med Renter og Afdrag for 3 halvaarige Terminer fra og med 11. December Termin 1931 indtil 11. Juni 1933 indbefattet. Dette Udvalg bestaar af 3 Medlemmer, af hvilke Formanden udnævnes af Justitsministeren og skal opfylde de almindelige Betingelser for at opnaa Ansættelse som Dommer. Et Medlem vælges af Pengeinstitutterne i Amtet, medens det 3die Medlem, der skal tiltræde Udvalget, efter Skyldnerens derom fremsatte Ønske tages blandt de af nedennævnte Foreninger i dette Øjemed valgte Personer, nemlig Færøernes Rederiforening, Færøernes Købmandsforening, Føroya fiskimannafelag, Føroya búnaðarfelag og Føroya arbeiðarafelag, der hver vælger et Medlem samt 2 Suppleanter.

Reglerne for Valget af Udvalgets Medlemmer og for Udvalgenes Forretningsgang fastsættes iøvrigt af Justitsministeren.

Udvalget kan dog ikke indrømme Henstand med Terminsydelser af den Del af Prioritetsgælden, der har Sikkerhed udenfor et Beløb, svarende til den paagældende Ejendoms Værdi efter Vurdering, foretaget af 2 af Udvalget dertil valgte uvildige, sagkyndige Vurderingmænd, med Tillæg af Værdien af Besætning og Inventar.

§ 4.

Henstand som i § 1 omhandlet ydes ligeledes Ejere af Fiskerfartøjer og Fiskere, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den Ejendom, der udelukkende tjener dem til Bolig, eller i Fiskerfartøjet, Personer, der driver Næringsvirksomhed som Haandværkere eller Handlende, herunder Redere, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den Ejendom, fra hvilken Virksomheden drives, forudsat at Ejendommen udelukkende benyttes af Ejeren, samt Lønarbejdere, der godtgør, at deres Arbejdsfortjeneste i det sidste Aar paa Grund af Arbejdsløshed har været væsentlig mindre end normalt, for saa vidt angaar Prioritetsgæld i den dem tilhørende Ejendom, forudsat at denne kun rummer en af Ejeren benyttet Beboelseslejlighed.

Ved Fiskerfartøjer forstaas i denne Anordning Fartøjer, der er forsynet med Fiskericertifikat, eller som er optaget i Fiskerfartøjsfortegnelsen i Medfør af Lov om Skibes Registrering af 1. April 1892 med Ændringer af 4. Maj 1927 og de i Henhold til nævnte Love udstedte Bekendtgørelser.

§ 5.

De i § 4 omhandlede Skyldnere kan ligeledes ved Henvendelse til

Amtsudvalget i det i § 3 anførte Omfang opnaa Henstand med Betaling af Afdrag og Renter af de i § 4 omhandlede Fordringer, naar det skønnes, at Skyldneren — trods ritnelige Bestræbelser — ikke har kunnet fremskaffe det til Ydelsernes Betaling fornødne Beløb, samt at de i § 2 løvrigt fastsatte Betingelser er opfyldt.

§ 6.

Den en Skyldner i Henhold til §§ 2 og 3, jfr. § 5, indrømmede Betalingshenstand omfatter ogsaa eventuelle Kautionister for den paagældende Fordring, og disse frigøres ikke som Følge af Betalingshenstanden for deres Forpligtelser.

§ 7.

Naar en Skyldner i Overensstemmelse med § 3, jfr. § 5, ønsker Betalingshenstand, retter han derom Henvendelse til Amtsudvalgets Formand. Henvendelsen skal være ledsaget af:

1. Opgørelse over samtlige Skyldnerens Ejendele med Angivelse af disses Værdi samt specificeret Angivelse af hans Gældsforpligtelser, herunder Kautions- og Vekselforpligtelser.
2. En af Skyldneren paa Ære og Samvittighed afgiven Erklæring om, at han redeligt har opgivet alt, hvad han ejer og skylder.

Paa den under 1. omhandlede Opgørelse vil faste Ejendomme og Besætning, Maskiner og Inventar være at optage til Vurderingspriser, fastsat af 2 af Udvalget dertil udpegede uvildige, sagkyndige Mænd.

Fiskerfartøjer vil, for saa vidt Fartøjerne er forsikrede, være at opføre med Fartøjsforsikringens sidste Taksationsværdi, i andre Tilfælde til en af 2 af Amtsudvalget udmeldte, uvildige, sagkyngige Personer fastsat Værdi.

Amtsudvalget skal straks fremme Sagen ved Henvendelse til Fordringshaveren, eventnelle Kautionister og efterstaaende Panthavere samt efter Forhandling med disse og Skyldneren skønne over sidtsnævntes Forhold. Ved Udøvelsen af dette Skøn vil der ikke blot være at tage Hensyn til den af Skyldneren i Henhold til det foranstaaende tilvejebragte Opgørelse, men ogsaa til Udvalgets eget Kendskab til Ejendoms- og Besætningspriser.

Saafremt Skyldnerens Henvendelse ikke er ledsaget af de ovenfor omhandlede Oplysninger, og disse ikke paa Udvalgets Begæring fremskaffes, kan Udvalget afvise Sagen.

Amtsudvalget skal ordentligvis nægte Henstand, naar dennes Indrømmelse skønnes at ville medføre uforholdsmæssig Skade for Fordringshaveren.

§ 8.

Saafremt Henstand gives, træffer Amtsudvalget ligeledes Bestemmelse om, i hvor mange halvaarlige Terminer fra 11. Juni Termin 1934 at regne, dog højst 10 Terminer fra denne Termin at regne, de skyldige Ydelser vil være at afvikle.

Ydelser, med hvis Erlæggelse Henstand er givet, forrentes med den i Skylddokumentet fastsatte Rente, og for saadanne Ydelser bevarer Fordringshaveren Panteretten uanset Bestemmelsen i Forordningen af 12. Marts 1790.

§ 9.

I Tilfælde, hvor det ikke skønnes fornødent at give Skyldneren Henstand med Betaling af Renter og Afdrag af samtlige de i § 2 omhandlede Pantefordringer, bør Pligten til at yde Henstand fortrinsvis paalægges de sekundære Panthavere.

§ 10.

Bestemmelse i Skylddokumentet om, at Gælden paa Grund af Ude-

hlivelse med Renter og Afdrag forfalder til Betaling, kan ikke gøres gældende, naar Henstand gives i Medfør af §§ 2 og 3, jfr. § 5.

§ 11.

Alle til Henstanden knyttede Virkninger bortfalder straks, og Fordringshaveren stilles, som om Henstand ikke havde været indrømmet, saafremt

1. Ejendommen (Fiskerfartøjet) i den Tid, Henstanden varer, afhændes ved betinget eller ubetinget Overdragelsesdokument eller gøres til Genstand for Retsforfølgning af Fordringshavere, med Hensyn til hvis Fordringer Henstand ikke er meddelt,
2. Skyldneren i dette Tidsrum afgaar ved Døden.

§ 12.

Fra det Tidspunkt, da Henvendelse til Amtsudvalget om Henstand er sket, og indtil Udvalgets Afgørelse er truffet, kan Retsforfølgning ikke indledes eller fortsættes for nogen Fordring, der omfattes af denne Anordning, og for hvilken Henstand er begæret.

§ 13.

Under Ledelse af Kongeriget Danmarks Hypotekbank oprettes der af Nationalbanken en Likviditetsfond paa indtil 5 Mill. Kr.

I det Omfang en privat Prioritetshaver overfor Hypotekbanken godtgør, at en i Henhold til denne Anordning ydet Henstand med Renter og Afdrag for 11. December 1931 samt for 11 Juni og 11. December Termin 1932 paa betydende Maade griber ind i hans økonomiske Dispositioner eller Forhold, kan han erholde Laan af Likviditetsfonden i Overensstemmelse med de af dennes Ledelse fastsatte Regler.

Laanene forrentes med den til enhver Tid gældende Nationalbankrente.

Tilbagebetaling til Likviditetsfonden sker i de i Henhold til §§ 2 og 8 fastsatte Terminer.

§ 14.

Denne Anordnings Bestemmelser omfatter ikke Ejendomme, der ved Anordningens Ikrafttræden er taget til brugeligt Pant, medmindre Ejendommen paa ny er udleveret til Skyldneren.

§ 15.

I det Omfang, det skønnes nødvendigt af Hensyn til Bestemmelserne i Loven, kan Kredit- og Hypotekforeningernes enkelte Serier (Afdelinger) med Indenrigsministerens Samtykke — efter Gennemførelse af de i saa Henseende fornødne Statutændringer — optage midlertidige Laan med den Retsvirkning, at Laangiverens Krav i Tilfælde af Retsforfølgning gaar forud for al anden Gæld, og at de til Serien (Afdelingen) udstedte Pantebreve, saa længe saadanne Laan ikke er fuldt indfriede, ikke gyldigt skal kunne afhændes eller pantsættes eller gøres til Genstand for Retsforfølgning fra Trediemands Side.

§ 16.

Omkostningerne ved Anordningens Gennemførelse afholdes af Statskassen.

Dokumenter, udstedt i Henhold til denne Anordning er fritagne for Gebyrer og Stempelafgifter.

§ 17.

Denne Anordning træder straks i Kraft og ophører, bortset fra Bestemmelserne i §§ 1, 2 og 8, at gælde med Udgangen af Juni Maaned 1934.

Samtidig ophører Anordning Nr. 299 af 2. December 1932 at gælde.

Henstandsbegæringer, der er modtaget af Amtsudvalget inden den 1. Juli 1934, færdigbehandles af Udvalget inden den 1. September 1934.

A/S. „Fædrelandets" Bogtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 12.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 217/1933:

(Finansplanen).

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1933.

Til undertegnede Udvalg har Tinget afgivet til Betænkning Sagen om det af Regeringen fremsatte Forslag til en Ordning af Færøernes Forhold i økonomisk Henseende.

Efter en kort Forhandling i et Udvalgsmøde delte Udvalget sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Danielsen, Djurhuus, Ole F. Joensen og A. Samuelsen) kan i et og alt henholde sig til det, der er anført i vor Betænkning af 9. Juni d. A. Denne Betænkning med Forslag er under 9. Juni sendt Statsministeren med Anmodning om, at der maatte blive fremsat en Regeringsudtalelse angaaende saavel Flertallets som Mindretallets Stilling til Regeringens Forslag til Tiaarsplanen, en Udtalelse, som kunde forelægges Lagtinget og muliggøre, at Sagen kunde afsluttes i Aar. Under 17. August d. A. modtoges et Svartelegram fra Justitsministeriet, stadfæstet i Skrivelse fra samme Ministerium af 22. s. M. Ifølge disse Regeringstilkendegivelser fastholder Regeringen sit Standpunkt i Skrivelse af 7. September 1932 og kan ikke tiltræde de af undertegnede Flertal foreslaaede Ændringer i den fremsatte Plan udover, at Regeringen ikke har noget principielt at indvende mod, at Loven om forskellige Skatter og Afgifter forlænges, saaledes at Indførselsafgiften paa Brændevin, Spirituosa og Sukkervarer forhøjes, og at Afgiften paa Tobaksvarer reguleres. —

Flertallet har paany overvejet Sagen indgaaende, og er kommet til samme Resultat som i det staaende Udvalg. Hvis der ikke var andet, der stod mellem Regeringens Standpunkt og Flertallet, vilde Flertallet for at opnaa Enighed tilraade, at Færø Amt fører Tilsyn med Havneanlæggene paa Færøerne paa Statens Vegne. Flertallet vilde ogsaa efter Omstændighederne under samme Forudsætning kunne frafalde, at Staten yder den ene Femtedel af Bevillingen til Havneanlæggene i Klaksvig og Vestmanhavn som Laan. Da Justitsministeriet imidlertid har afslaaet alle vore Ændringer, jfr. foran, endog Ændringen om, at Planen gøres femaarig, saa finder Flertallet, at enhver yderligere Forhandling om Finansplanen er ørkesløs, og Flertallet nødes til at afvise Regeringens Forslag, fordi Finansplanen taget som Helhed ikke kan føre Færøerne ind i den sunde og rolige Udvikling indenfor Kongerigets Grænser, som maa tilstræbes. Det er selvfølgelig ikke uden Beklagelse, at Flertallet afviser Regeringens Forslag til Finansplan, idet den indeholder Muligheder for Løsning af Sager, for hvis Gennemførelse Flertallet har udført et aarelangt Arbejde. Flertallet har imidlertid bestræbt sig for at sondre mellem det, der er ønskeligt fra færøsk Side og det, som der er megen Mod-

stand imod. Men denne Sondring har Regeringen modsat sig. Vi har altsaa været stillede overfor en Situation, der kan karakteriseres saaledes, at saafremt vi ønskede at opnaa det, vi maatte anse for gavnligt for Færøerne, maatte vi ogsaa godkende det, vi ansaa for skadeligt for Øernes fremtidige Udvikling. Og overfor denne Situation tvinges Flertallet til at afvise Finansplanen, jfr. Sambandspartiets Stilling i Lagtinget 1931 og Betænkningen af 9. Juni d. A. —

Flertallet regner imidlertid rolig med, at det ikke er Regeringens Hensigt at tvinge Færøerne ind i en økonomisk Situation, som Øerne ikke kan magte. Ej heller kan det være Regeringens Hensigt at stimulere en politisk Udvikling, der isolerer Øerne eller separerer Øerne fra Danmark. Og Flertallet regner med, at Færøernes Lagting fremtidig som hidtil med Udsigt til godt Resultat vil kunne forhandle med Regeringen om Støtte fra Hovedlandet til almengavnlige Formaal beroppe, herunder navnlig ogsaa de Sager, hvis Berettigelse og Nødvendighed Regeringen har erkendt ved at optage dem blandt de Sager, der skulde ordnes ved Regeringens eget Forslag til en Finansplan.

Mindretallet (Debess, Mitens og Patursson) skal udtale:

Det fremgaar af Roskilde Stændertidende 1844, S. 1729, og samme Tidende 1846, S. 3567, at Færingerne dengang var indstillede paa Opretholdelse af deres lokale Selvstyre med Genoprettelse af Lagtinget som Færøfolkets Ting.

Uden Hensyntagen hertil og uden at Befolkningen derom var hørt, bestemtes endelig den nuværende Forfatning, se Rigsdagstidende, bl. a. Folketingets 2. Session, 1850—51, S. 3083.

Saalænge Øernes Udvikling forblev minimal, voldte den først i 50erne iværksatte Forfatning ikke uoverkommelige Vanskeligheder.

Da Udviklingen omkring Aarhundredets Begyndelse tog Fart, og betydende finansielle Spørgsmaal som Telegraf til Omverdenen, indenlandsk Telefon, Vej- og Havneanlæg kom paa Dagsordenen, fremstod naturlig før nævnte Spørgsmaal om Fremskaffelse af Storkapital og om Administrationens Ordning af store offentlige Foretagender.

Der var i Rigsdagssamlingen 1905—06 indenfor Regeringen Tale om at paalægge Færøerne Statsskatter, se Rigsdagstidende, Folketinget 1908—09, S. 4871, hvor J. C. Christensen udtalte følgende:

> „Der forelaa for daværende Regering Ønsker om, at Statskassen skulde udrede store Udgifter til Telefonvæsen, Vejvæsen og Havnevæsen paa Færøerne, og i Anledning af disse meget store Udgifter var det paa Tale, om Færøernes Afgifter til Statskassen ikke ogsaa burde forhøjes, hvad der i og for sig ikke var urimeligt, naar henses til, at Kravene vokser, og Færøernes Afgifter til Statskassen er langt mindre end Tilskuddet fra Statskassen til Færøerne."

Foranlediget af disse Forhold fremsatte Justitsministeriet i 1906 et Forslag til finansiel og administrativ Nyordning, gaaende ud paa at overlade Lagtinget under Justitsministeriets Sanktion Administrationen af det direkte

og indirekte færøske Skattevæsen med deraf følgende Forpligtelser til Bestridelse af forskellige nye Udgifter.

Dette Forslag vandt ikke Lagtingets Bifald, idet det blev forkastet af et stort Flertal indenfor Tinget.

Forholdene blev dog ikke tilfredsstillende. Som Bidrag til en mere hensigtsmæssig Ordning fremsatte derfor Justitsministeriet i 1919 Forslag om Nedsættelse af en Kommission, bestaaende af 4 Rigsdagsmænd og 4 Lagtingsmænd, med nødvendige fagkyndige til Overvejelse af nærmere paapegede administrative og finansielle Sager.

Dette Forslag blev vedtaget af et Lagtingsflertal (se Lagtingstidende 1919, S. 116), men kom ikke til Udførelse.

Imidlertid fortsattes Forholdet til 1930. Da foreslog Justitsministeriet paany Nedsættelse af en Kommission til Overvejelse af forskellige Skatteforhold og andre Forhold (se Lagtingstidende 1930, S. 229), dengang bestaaende af Amtmanden som Formand, 2 Rigsdagsmænd, 3 af Lagtinget valgte Medlemmer, 1 Repræsentant for Finansministeriet og 1 for Justitsministeriet.

Da dette Forslag efter Ministeriets Mening ikke vandt tilstrækkelig Tilslutning i Lagtinget, udbad Justitsministeriet sig i 1931 en Udtalelse fra Tinget om, hvorvidt dette kunde tiltræde en i Skrivelse af 27. Juli nævnte Aar nærmere udviklet Plan til en Ordning af forskellige økonomiske Forhold vedrørende Færøerne, paatænkt at gælde for de kommende 10 Aar.

Ifølge denne Plan skulde der indenfor det nævnte Tidsrum fra Statskassen bevilges $^4/_5$ af Anlægsudgifterne til et Havneanlæg i Klakksvik, beregnet at koste 570,000 Kr., og $^4/_5$ af Anlægsudgifterne til et Havneanlæg i Vestmanna, beregnet at koste 126,000 Kr.

Endvidere skulde Staten opføre og drive et Sindssygehospital paa Færøerne, hvis Opførelse er anslaaet at koste ca. 470,000 Kr.

Statens aarlige Tilskud til Nedbringelse af Taksterne paa de færøske Sygehuse, tidligere 25,000 Kr., nu 22,500 Kr., skulde bortfalde, ligesom Statens Tilskud til Kystfarten, der tidligere havde været 10,000 Kr. aarlig, nu 8000 Kr., ogsaa skulde bortfalde.

En Del af en given Bevilling til større Vejanlæg skulde staa ved Magt; men iøvrigt maatte der derefter fra Lagtingets Side ydes Tilskud til andre Vejanlæg og Havneanlæg indenfor det paagældende Tidspunkt, i hvilket der ikke kunde forventes Tilskud fra Statskassen.

Paa den anden Side vilde Staten overlade til Lagtinget følgende Indtægter: Kongs- og Matrikulskat, Fæste- og Indfæstningsafgift, Skibsafgift, Statens Andel af Indførselsafgiften, dog med Fradrag af den af Staten udredede Erstatning for Tiender.

Dernæst var Ministeriet sindet at indstille, at der indførtes følgende Indførselsafgifter til Bestridelse af amtskommunale Opgaver, navnlig Havne- og Vejanlæg: 25 Øre pr. kg raa Kaffe, 30 Øre pr. kg brændt Kaffe og Surrogater, 1. Kr. pr. kg The og 6 Øre pr. kg Sukker. Denne Indførselsafgift beregnedes at give ca. 95,000 Kr. aarlig og de andre ovennævnte Indtægter ca. 40,000 Kr. aarlig.

Lagtinget behandlede Sagen i den ordentlige Samling 1931 og ved-

tog en Indstilling, hvorefter man tiltraadte Planen for nogle Punkters Vedkommende; men i Skrivelse af 7. September 1932 meddelte Institsministeriet, at Planen maatte betragtes som en Helhed, saaledes at enkelte Punkter ikke vilde kunne forventes imødekommet særskilt, uden at en almindelig Ordning opnaaedes. Regeringen kunde saaledes ikke tiltræde, at den Femtedel af Udgifterne til Anlæg af Havne ved Klakksvík og Vestmanna, der skal udredes af Kommunerne, tilvejebringes ved Statslaan, ligesom man fastholdt, at Tilsynet med de færøske Havneanlæg fremtidig skal føres af Amtmanden paa Statens Vegne med Bistand af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor. Man vilde ikke yde Tilskud til Anlæg ved Haldórsvík, Sand og Hovi, ligesom man ikke vilde yde noget ekstra Tilskud i Tiaarsperioden til Vej, og Havneanlæg. Lagtinget havde foreslaaet, at der blev ydet 200,000 Kr. aarlig til disse Formaal foruden det i Planen beregnede.

Ministeriet fandt det derhos uheldigt at forhøje de for Eftersyn af Skibspapirer fastsatte Gebyrer.

Lagtinget havde fremsat Forslag om Indførelse af Afgift paa forskellige Varer i Stedet for Ministeriets Forslag om Indførelse af Told paa Sukker, The og Kaffe, ligesom man havde foreslaaet Afgift paa Postpakker. Regeringen mente ikke at kunne søge Forslagene fremmet, bortset fra Forslaget om Afgift paa Spillekort, allerede fordi Gennemføreisen af disse Forslag menes at nødvendiggøre Oprettelsen af et egentligt Toldvæsen. Derimod erklærer Regeringen sig villig til i Stedet for den foreslaaede Sukkerafgift at søge gennemført en passende Forhøjelse af den nugældende Afgift paa Spiritus, Tobak, Chokolade og Sukkervarer. Ved disse Afgifter i Forbindelse med Afgifter paa Kaffe, The og Spillekort og eventuelt paa Benzin samt Overdragelse af Fæsteafgifter, Skibsafgifter og Kongs- og Matrikulskat vilde man saaledes efter Ministeriets Formening tilvejebringe de til Planens Gennemførelse fornødne Indtægter.

Ministeriet anmodede Lagtinget om paany at behandle Sagen i 1932.

Da Lagtinget først modtog Sagen 12. September, kunde man ikki færdigbehandle Spørgsmaalet, men enedes om, at Sagen burde viderebehandles i et staaende Udvalg, og det blev vedtaget at nedsætte et saadant Udvalg paa 7 Medlemmer til at behandle den ovennævnte Finansplan, og til Brug i det ovennævnte Øjemed skulde Udvalgot indhente forskellige Oplysninger. Herom henviser man til det paagældende Lagtingsudvalgs Betænkning og i det hele taget Sagens Behandling i Lagtinget, jfr. Lagtingstidende 1931, S. 184 og Bilag 6 og Lagtingstidende 1932 S. 258.

Dernæst skulde Udvalget overveje og fremsætte en Udtalelse til Lagtinget om den af Ministeriet foreslaaede Finansplan og skulde om nødvendigt være berettiget til at henvende sig til Ministeriet om supplerende Oplysninger og begære Ministeriets Udtalelse om eventuelle Ændringer, som Udvalget maatte finde ønskeligt eller nødvendigt, ligesom Udvalget skulde være berettiget til direkte Forhandling med Ministeriet.

Udvalget fremskaffede forskellige Oplysninger og afholdt flere Møder til Drøftelse af Sagen; men der kunde ikke opnaas enighed.

Den 9. Juni fremsatte Udvalgets Flertal et Forslag, men Mindretallet (Selvstyrepartiets Medlemmer) afgav følgende Erklæring:

„Underskrevne Selvstyrepartiets Medlemmer af det af Færøernes Lagting nedsatte Udvalg vedrørende Regeringens Tiaarsplan for Færøerne maa mene, at det Forslag, som Flertallet fremkom med ved sidste Udvalgsmøde og i Dag, fraviger saa meget fra Regeringens Forslag, at vi maa gaa ud fra, at Regeringen ikke kan gaa med til Forslaget eller et lignende Forslag.

Vi har i Udvalget erklæret os villige til at forhandle om enkelte Punkter i Regeringens Forslag og i vort Forslag fra 1931, ligesom vi har erklæret os villige til, hvis man opnaaede Enighed paa de væsentlige Punkter i Udvalget, at forhandle med Regeringen om Sagen; men som Sagen foreligger, maa vi iøvrigt fastholde vor Stilling fra 1931."

Sagen blev derefter indsendt til Justitsministeriet til Erklæring; men dette vilde ikke gaa ind paa de af Flertallet stillede Forslag, men fastholdt Planen.

Lagtingets nuværende Flertal (Sambandspartiet) har ved Sagens første Behandling iaar indtaget det Standpunkt at ville forkaste Planen og erklæret sig uvillig til videre Forhandling med Regeringen.

Mindretallet (Selvstyrepartiet) har erklæret sig villigt til videre Forhandling om Finansplanen og dermed i Forbindelse staaende Forhold, og vi vilde foretrække, at denne Forhandling førtes som foreslaaet af Ministeriet i 1919 i en Kommission, bestaaende af Repræsentanter for Rigsdagen og Lagtinget med tilkaldte fagkyndige. Til en saadan Forhandling vilde vi erklære os forhandlingsvenlige paa de Punkter, hvorom der ikke er Enighed mellem Regeringens Forslag og vort Forslag fra 1931. Men da Flertallet saa bestemt har erklæret sig imod Principperne i Regeringens Forslag og har erklæret ikke at ville forhandle videre om Sagen, anser vi det formaalsløst paa nuværende Tidspunkt at fremsætte yderligere Forslag, idet vi herefter maa fralægge os Ansvaret for, at Havnesagerne (de betydelige Havne i Klaksvig og Vestmanhavn og de andre Havnearbejder i Haldersvig, Sand og Hove og andre Steder) maa standse eller forsinkes betydeligt, at alt væsentligt Vejarbejde standses, Sygehusenes Forhold og Kystfarten gøres usikre, og Sindssygehospitalets Opførelse udskydes, og Udviklingen i det hele paa flere Punkter stagnerer.

Idet vi henviser til vor tidligere Stilling til Sagen og til foranstaaende, mener vi ikke at kunne stille andet Forslag end, at Afskrift af Betænkningen tilstilles Regeringen, der derved vil blive gjort bekendt med Stillingen.

Forslag.

Fra Flertallet (Danielsen, Djurhuus, O. F. Joensen og A. Samuelsen:)

Der svares Justitsministeriet under Henvisning til foranstaaende Bemærkninger fra Flertallet:

1) Lagtinget tiltræder de Ændringer, som det staaende Udvalgsflertal (Danielsen, Djurhuus, O. F. Joensen og A. Samuelsen) har foreslaaet

til den af Ministeriet fremsatte Finansplan, men da Ministeriet har nægtet at gaa ind paa disse Ændringer, fastholdende det i Justitsministeriets Skrivelse af 7. September 1932 indtagne Standpunkt, maa Tinget gaa imod Ministeriets Forslag.

2) Lagtinget forudsætter og anbefaler, at Havneanlæggene i Klaksvig og Vestmanhavn, hvis Berettigelse til Statstilskud Regeringen har anerkendt, fremmes snarest muligt eventuelt saaledes, at de interesserede Sogne godtgør, før Anlæggene udbydes i Licitation, at de er i Stand til at betale den ene Femtedel af Anlægsudgifterne.

3) Hvis det kan lette Gennemførelsen af de under 2) nævnte Anlæg, gaar Lagtinget ind paa, at Færø Amt fører Tilsyn med de færøske Havneanlæg paa Statens Vegne.

4) Lagtinget forbeholder sig som hidtil at fremkomme med Andragender om Statstilskud til Køreveje paa Færøerne og andre almengavnlige Foretagender, saaledes at det ved Forhandling i de enkelte Tilfælde afgøres, hvor meget Staten skal yde, og hvor meget der skal ydes fra færøsk Side.

Fra Mindretallet (Debess, Mitens og Patursson):

Afskrift af Betænkning tilstilles Justitsministeren.

Udvalget vedrørende det af Regeringen fremsatte Forslag om en Ordning af Færøernes Forhold i økonomisk Henseende,

Thorshavn, den 3. Oktober 1933.

A. Samuelsen. *J. Danielsen.* *O. F. Joensen.* *Kr. Djurhuus.*

J. Patursson. *Edv. Mitens.* *Nph. Debess.*

Bilag 13.

Motiveret Forslag til Beslutning

i

Lagtingssag Nr. 257/1933:

(Laan til Kommuner til delvis Bestridelse af Udbetalingerne i Henhold til Aldersrenteloven.)

De sidste Aar har været Kriseaar, som har sat Kommunerne langt tilbage i økonomisk Henseende, hvilket de store Skatterestancer tydeligt viser. De fleste Skatteydere er afhængige af Hovederhvervet: Fiskeriet; den herved indvundne Fortjeneste udbetales først ved hvert Aars Slutning, paa hvilket Tidspunkt ogsaa den største Del af Kommuneskatten indgaar; Kommunerne har saaledes svært ved at afholde de løbende Udgifter og vil i saa godt som alle Tilfælde staa blottede for Midler til Dækning af de Udgifter, som Loven om Aldersrente af 31. Marts 1933 paafører dem. I Henhold til denne Lov skal Aldersrenten udbetales maanedlig forud; dette vil være uoverkommeligt for Kommunerne, hvis der ikke skaffes Kommunerne Laan til Bestridelse af i hvert Fald en Del af disse Udgifter. Saadanne Laan bør vel helst optages i Form af Kassekrediter, hvorfor Udvalget har undersøgt, om saadanne kan faas i Føroya Banki; denne har — under Forbehold af Samtykke fra det samlede Bankraad — givet Tilsagn om Ydelsen af Kassekrediter til de enkelte Kommuner paa indtil 50% — undtagelsesvis 60% — af den Ydelse, som skal udredes af hver Kommune, saafremt Optagelsen af Kassekrediterne betinges som i nærværende Beslutnings Forslag II. foreslaaet; endvidere forbeholder Banken sig at stille særlige Betingelser overfor

enkelte Kommuner, som ikke har overholdt deres Forpligtelser overfor Banken, før en Aldersrente-Kassekredit kan ydes disse enkelte Kommuner.

Efter de Sagen vedlagte Bilag vil den samlede Aldersrenteydelse for mellemstore Kommuner aarlig ligge omkring 9000—15000 Kr. Kassekrediterne vil saaledes komme op paa ret betydelige Beløb og paaføre Kommunerne en ikke ubetydelig Renteudgift. Udvalget maa nære megen Ængstelse for, at Kommunerne — selv med en Kassekredit paa 50% (60%) som foran omhandlet — ikke vil være i Stand til at fremskaffe de resterende 50% (40%), hvis Statens Forskud paa Refusionen ikke udbetales halvaarsvis, idet de 50% (40%) af den helaarlige Aldersrente vil dreje sig om betydelige Beløb. Udvalget maa derfor fremhæve, at det vilde betyde en stor Lettelse for Kommunerne, om Forskud paa Refusionen fra Statskassen kunde betales halvaarsvis, naar Kommerne inden Udgangen af hvert Aars Januar og Juli Maaneder til Amtet har indsendt Fortegnelse over de i det forløbne Halvaar udbetalte Aldersrenteydelser, og Udvalget fremsætter under Forslag I. Forslag om, at der rettes en Henvendelse til Regeringen om, at Statskassens Refusion betales forskudsvis ved Udløbet af hvert Halvaar, medens den endelige Refusion udbetales, naar Regnskaberne er revideret og decideret (jfr. Lovens § 16).

Saafremt Statskassens Refusion kan udbetales forskudsvis umiddelbart efter Udløbet af hvert Halvaar, og saafremt der skaffes Kommunerne Kassekrediter paa indtil 50% (60 %) af den samlede halvaarlige — ved forskudsvis Refusion fra Statskassen en Gang aarlig, da helaarlige — Aldersrenteydelse, vil Udvalget mene, at Kommunerne vil være i Stand til at opfylde de dem i Henhold til Aldersrenteloven paahvilende Forpligtelser.

N. Niclasen ønsker ikke at fremsætte Forslag, men vil nærmere motivere sin Stilling i Salen.

Udvalgets øvrige Medlemmer fremsætter følgende:

Forslag.

I. Lagtinget retter Henvendelse til Regeringen om, at Statskassens Refusion (=$^{9}/_{12}$ af de til Aldersrente udbetalte Beløb) forskudsvis udbetales ved Udløbet af hvert Halvaar, saa snart Fortegnelse over udbetalt Aldersrente i det forløbne Halvaar er indsendt til og gennemgaaet af Amtet.

II. Amtmanden anmodes om, naar Kommuner maatte fremsætte Ønske derom for at kunne være i Stand til at udbetale Aldersrente i Henhold til Lov om Aldersrente af 31. Marts 1933, at approbere Optagelsen af Kassekreditor i Føroya Banki, paa sædvanlige Betingelser og mod Udstedelse af uigenkaldelige Transporter paa Statskassens Refusion, paa indtil 50 % (undtagelsesvis 60 %) af det Beløb, som halvaarig (aarlig) udbetales af hver Kommune til Aldersrentenydere.

Betingelserne for Opnaaelse af en saadan Kassekredit maa være: 1) at Kommunen inden Udgangen af hvert Aars December Maaned sam-

men med Overslaget til Amtet indsender en nøjagtig specificeret Fortegnelse for det kommende Aar over Aldersrentenyderne og den til hver enkelt bevilgede Aldersrente;

2) at Kommunen garanterer at kunne betale de resterende 50 % (40 %) udover Kassekrediten paa 50 % (60 %);

3) at der paa Kassekrediten kun kan trækkes ved Checks, paatrykt „Aldersrente- Check", som kun maa udstedes til Aldersrentenyderne personlig;

4) at Kassekrediten standses:

   a) saafremt Misbrug af Kassekrediten konstateres,

   b) saafremt den paagældende Kommunes Regnskaber ikke er indsendt til Amtet i lovbefalet Tid,

   c) saafremt Fortegnelse over udbetalt Aldersrente ikke indsendes til Amtet inden Udgangen af hvert Aars Januar og Juli Maaned for det forløbne Halvaar (eventuelt inden Udgangen af hvert Aars Januar Maaned for det forløbne Regnskabsaar).

Lagtingets Budgetudvalg, den 4. Oktober 1933.

A. Samuelsen. *J. H. Joensen.* *Niels Nolsøe.* *J. Danielsen.*

J. Paturssøn. *O. Winther.* *N. Niclasen.*

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1933.

Bilag 14.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 160/1933:

(Skuld kommunirnar).

Kommunernes Restancer pr. 1. Juli 1933 (ikke indbefattet Ydelserne for 1. Halvaar 1933) var:

til Amtsrepartitionsfonden		98.040 Kr.	76	Øre,
- Amtsfattigkassen	ca.	28.000 —	00	-
Alimentationsbidrag		8.729 —	62	-
- Lærerpensionsfonden		9.561 —	04	-
		= 144.331 Kr.	42	Øre;

hertil kommer de af Amtsrepartitionsfonden for de forskellige Havnelaan udlagte Ydelser, f. T. ialt 86.419 Kr. 52 Øre.

Endvidere skylder Kommunerne:

til Sygekasserne pr. $^{1}/_{1}$ 1933	ca.	120.000 Kr.,
- Færø Amts Sparekasse forfaldne Renter og Afdrag pr. $^{7}/_{12}$ 1932	ca.	95.000 —,

hvorhos der skyldes betydelige Beløb til andre Laaneinstitutter. Det er saaledes oplyst, at Kreditforeningen af Kommuner i Danmark hidtil har haft Vanskeligheder ved Inddrivelse af Laaneydelser til de færøske Kommuner, saa det vistnok maa anses for vanskeligt at opnaa nye Laan af Betydning i denne Kreditforening, ligesom Færø Amts Sparekasse i Skrivelse af 22. Juli d. A. tager Forbehold angaaende Muligheden for Ydelsen af nye Kommunelaan; saaledes er to Ansøgninger om Laan:

til Fuglefjord Sogns Kommune ..... 33.000 Kr.,
- Vestmanhavn Sogns Kommune ..... 40.000 —,

af Sparekassen henvist forsøgt optaget i Kommunekreditforeningen.

Det maa indrømmes, at de sidste Aars Prisfald paa Fisk har bevirket, at Fiskernes Fortjeneste har været meget ringe, og at de fleste til Fiskerierhvervet knyttede Virksomheder har lidt store Tab. Dette Forhold har bevirket, at Kommunernes Restancer er steget i en forurolligende Grad, og Kommunernes Betalingsevne er dalet i tilsvarende Grad. Imidlertid skyldes det ogsaa mindre god Ledelse indenfor adskillige Kommuner, at disses Betalingsevne svigter i udstrakt Grad. Samtidig overholder mange Kommuner ikke de fastsatte Frister for Regnskabernes Aflæggelse og Indsendelse, hvorved Revision og Decision af disse Regnskaber først kan finde Sted langt senere, end det skulde være Tilfældet; dette bevirker, at Udbetalingen af Forskud paa Statstilskud til Alderdomsunderstøttelse og Enkebørnsunderstøttelse forsinkes, hvilket igen delvis er Aarsagen til de forskellige Restancers Stigning. For Amtskommunen vil alt Arbejde efterhaanden blive umuliggjort, saafremt der ikke indtræder en Forandring til det bedre af Kommunernes Forhold; ligeledes maa fremhæves det meget uheldige i, at Kommunerne forsømmer at overholde deres Forpligtelser med Hensyn til rettidig Betaling af Renter og Afdrag til de forskellige Laaneinstitutter, der som foran anført nu ret naturligt synes at nære Betænkeligheder ved at yde nye Laan til Kommunerne. Amtskommunen staar ogsaa som Garant for forskellige Laan, og denne Garanti synes at skulle blive effektiv, i hvert Fald allerede nu for et enkelt Laans Vedkommende (naar den for Havnelaan ydede Garanti, som allerede længe har været effektiv, ikke medregnes). Disse Forhold vil være uholdbare i Længden, og det maa derfor nu nøje overvejes, hvilke Forholdsregler der bør tages.

Enkelte Kommuner synes at være kommet saa langt ud, at det vilde være ønskeligt, om de blev sat under Administration; Lagtinget har dog hidtil ikke villet fremsætte Forslag herom eller rettere villet tvinge disse Kommuner hertil.

Lagtingsrevisor har i det forløbne Aar, jfr. de Betænkningen vedlagte Beretninger, rejst rundt til enkelte Kommuner for at vejlede disse og for at undersøge, om der fra Forstanderskabernes Side er foretaget, hvad der har været paalagt dem af Lagtinget, eller hvad de selv burde have sørget for at faa gennemført. Imidlertid beslaglægges Lagtingsrevisors Arbejdskraft i høj Grad af Revisionsarbejder og af andre Arbejder for Lagtinget, saa det i Længden maa anses for uoverkommeligt for Lagtingsrevisor at rejse rundt til de forskellige Kommuner.

Under Drøftelsen af „De af Amtmanden ene afgjorte Sager" blev der i Lagtingssalen udtalt det ønskelige i, at der blev nedsat et særligt Lagtingsudvalg, som kritisk skulde gennemgaa de forskellige Kommuneregnskaber, undersøge Forsvarligheden af Kommunernes Dispositioner og herunder ikke mindst have Opmærksomheden henvendt paa, om der af Kommunerne udvises fornøden Økonomi. Udvalget vil ønske, at en saadan Kontrol snarest muligt kan gennemføres under en eller anden Form.

Gennemførelsen af den i Aar af Lagtinget vedtagne Instruks vedrørende Kommunernes Regnskabsvæsen m. v. vil ogsaa nødvendiggøre, at der gives de forskellige Kommuner fornøden Vejledning. Udenfor Lagtingssamlingen skal Amtmanden eller et særligt Udvalg paa Lagtingets Vegne føre Tilsyn med Kommunerne, men det maa anses for uoverkommeligt for Amtmanden uden Bistand at rejse rundt til de forskellige Kommuner. Udvalget vil anse en Ordning, hvorefter Vinnunevndin for Lagtingets Regning bemyndiges til at antage en (eventuelt flere) dertil egnet Mand til at vejlede og føre Tilsyn og Kontrol med de forskellige Kommuner — i første Række de Kommuner, hvis Betalingsevne synes at svigte, hvis Regnskabsvæsen lider af Mangler, eller hvis Forhold af andre Aarsager maatte gøre et effektivt Eftersyn ønskeligt. — En saadan Mand (Mænd) skulde saa i nøje Samarbejde med Vinnunevndin og med dennes behørige Bemyndigelse rejse ud til de enkelte Kommuner og omhyggeligt gennemgaa alle Forhold vedrørende Kommunernes Kasse- og Regnskabsvæsen og hele Drift. Skulde der herved fremkomme Oplysninger om Forhold, som maatte gøre en Forandring ønskelig indenfor enkelte Kommunestyrer, forventer Udvalget, at Vinnunevndin foranlediger det nødvendige foretaget i saa Henseende.

Forslag.

I. Vinnunevndin bemyndiges til foreløbig for et Aar at antage en (eventuelt flere) dertil egnet Mand, som med fornøden Bemyndigelse fra Vinnunevndin skal rejse rundt og vejlede Kommunerne samt nøje gennemgaa de forskellige Kommuners Forhold paa alle Omraader. Skulde der herved fremkomme Oplysninger om Forhold, som maatte gøre en Forandring ønskelig eller nødvendig indenfor enkelte Kommunestyrer, forventes det, at Vinnunevndin foranlediger det i saa Henseende nødvendige foretaget.

II. Amtmanden anmodes om at yde Vinnunevndin al fornøden Bistand med Hensyn til Behandlingen af de i nærværende Betænkning omhandlede Forhold.

III. Omkostningerne, der forventes holdt indenfor et Beløb af 3000 Kr., afholdes af Amtsrepartitionsfonden.

IV. Amtmanden bedes føre Kontrol med, at samtlige Kommuneregnskaber aflægges og indsendes rettidig; eventuelt henstilles en rettidig Indsendelse fremtvungen ved Idømmelse af Dagmulkter.

V. Saa længe den i Pkt. I omhandlede Ordning bestaar, skal Lagtingsrevisor til Vinnunevndins Afgørelse fremsende alle Forespørgsler, som han maatte modtage i Henhold til Regnskabsinstruksen; alle nødvendige Oplysninger og Lagtingsrevisors Forslag medsendes. Lagtingsrevi-

sor skal være Vinnunevndin behjælpelig i det Omfang, som Vinnunevndin maatte ønske det.

VI. Saafremt en Kommunes Forhold inden næste Lagtingssamling maatte nødvendiggøre særlige Forholdsregler, bemyndiges Vinnunevndin til efter Forhandling med Amtmanden at foretage det i saa Henseende fornødne, herunder eventuelt at fremsætte Forslag for Regeringen.

Lagtingets Budgetudvalg, den 5. Oktober 1933.

A. Samuelsen. *J. H. Joensen.* *Niels Nolsoe.* *J. Danielsen.*

N. Niclasen. *J. Paturssøn.* *G. Winther.*

A/S „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn. — 1933.

Bilag 15.

Betænkning

i

Lagtingssag Nr. 179/1933:

Endurnýggjan av lóg um fiskivinnu undir Grønlandi.

Da Lov Nr. 151 af 26. April 1933 om Adgang for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande kun er gældende for et Aar, er der fra Sambandspartiets Medlemmer i Lagtinget fremsat Forslag om, at Lagtinget i indeværende Samling indgaar til Regeringen med Ansøgning om at faa Loven forlænget.

Lagtinget har nu i en Aarrække behandlet det paagældende Forhold og søgt Loven forlænget fra Aar til Aar. Angaaende Behandlingen sidste Aar henvises til Lagtingstidende 1932, Side 92—95. Det fremgaar heraf, at der er afgivet to Betænkninger, hvorefter Lagtinget indgik til Regeringen med Ansøgning om, at der ved Lov blev givet danske Statsborgere Ret til at drive Haandlinefiskeri paa det grønlandske Søterritorium.

Der blev desuden ansøgt om Adgang for færøske Fiskere til endnu en Havn foruden Færingerhavnen i Nærheden af Sukkertoppen eller Holstensborg, hvor der var tilstrækkelig Plads til Oplægning af Salt og lignende samt Fangst.

Endelig blev der ansøgt om, at der forsøgsvis maatte blive givet færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene med Færingerhavnen og den nye Havn som Basis.

Regeringen har ikke imødekommet Lagtinget paa alle Punkter, idet Lov Nr. 151 af 26. April 1933 kun hjemler danske Fiskerskibe Ret til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande langs Vestkysten mellem 62° 40' og 65° 15' nordlig Bredde udenfor den Linie, der forbinder de yderste Øer, Holme, Skær og Rev.

Loven bemyndiger derhos Regeringen til at afholde Udgifterne ved eventuel Anlæg af Havn med dertil hørende Station, Radioanlæg og Personale. —

Undertegnede Udvalg, hvortil Sagen er henvist, er enigt i at udtale, at det er af den allerstørste Betydning for hele vort Samfund, at der gives vore Fiskere de bedste Muligheder for at drive Fiskeri ved Grønland.

Saaledes som Forholdene har udviklet sig, kan det desværre betragtes som givet, at Fiskeriet ved Færøerne med den af Færingerne benyttede Fangstmaade — Haand- og Langline — er umuliggjort ved det af fremmede Fiskere drevne Trawlfiskeri. Færøske Fiskere er paa den Maade fortrængt fra de hjemlige Farvande og har været nødt til at søge til fjernere Have. En Tid ydede de islandske Farvande tilstrækkelige Fangster; men i de sidste Aar, da Sommer- og Efteraarsfiskeriet i de islandske Farvande hyppigere og hyppigere har slaaet Fejl, har de færøske Fiskere, der paa Grund af Kapitalmangel ikke har været i Stand til at optage Trawlfiskeri i større Stil, været nødt til at søge hen til endnu fjernere Fangstfelter, og har nu i de sidste Aar drevet Fiskeri i Farvandene omkring Grønlands Vestkyst. I dette Fiskeri har der i de sidste Aar deltaget ca. 70 Kuttere og Skonnerter med en samlet Besætning paa ca. 2000 Mand. Hele Fiskeriet er foretaget med Haandline.

At den færøske Klipfisk hidtil har kunnet klare sig som et flot Nr.

I i Konkurrencen imod andre klipfiskeproducerende Lande, har for en stor Del netop sin Aarsag i, at Raaproduktet — Torsken — fanges med Haandline, hvorved Torsken i levende Tilstand kommer ombord i Fiskerfartøjet, hvor den straks slagtes. Dette kan kun ske under Haandlinefiskeri, medens Fisken ved Trawlfiskeri som Regel er kvalt, inden den kommer indenbords.

Haandlinefiskeriet har desuden den overmaade store Fordel, at det ikke virker ødelæggende paa Fiskebestanden, hvorimod Trawlfiskeriet er et for Fiskebestanden meget ødelæggende Redskab.

Der har i de sidste Aar været meget store Forekomster af Torsk ved Grønlands Vestkyst. Men da det til visse Tider af Fiskesæsonen har været sparsomt med Torsk ude paa Fiskebankerne, medens der er iagttaget store Stimer indenfor den ved Lov Nr. 151 af 26. April 1933 fastsatte Grænse, har Fangsten for de færøske Fiskerskibe ikke været saa stor, som den kunde have været, ifald det var tilladt at fiske indenfor denne Grænse. Det vilde derfor være af overmaade stor Betydning, om de færøske Fiskerskibe kunde faa Tilladelse til at drive Haandlinefiskeri overalt paa Søterritoriet ved Grønlands Vestkyst. Et saadant Fiskeri vil kunne udøves uden mindste Skade for den grønlandske Befolkning, da Haandlineredskabet som allerede anført ikke virker ødelæggende paa Fiskebestanden. Hvor stærkt de grønlandske Ønsker er fremme i den færøske Befolkning, vil ses af den færøske Folkeadresse til Regeringen med ca. 6000 Underskrifter, der fremkom som en Tilslutning til Lagtingets enstemmige Beslutning af 10. Oktober 1932, Pkt. 1 (Se Lagtingstidende 1932, Side 94) samt Skrivelser fra Føroya skiparaog navigatørfelag og Føroya fiskimannafelag af henholdsvis 4. og 6. Oktober 1932.

Kravene om fri Adgang for danske Statsborgere (færøske Fiskere) til at drive Haandlinefiskeri ved Vestgrønland bliver mere og mere berettigede og nødvendige at efterkomme, idet man paa Grund at det saavel for Skibsfiskerne som Baadfiskerne totalt mislykkede Sommerfiskeri ved Island i de sidste Par Aar maa regne med en langt større Deltagelse i Grønlandsfiskeriet. Man maa derfor regne med, at en langt større Del end hidtil af vor Kutterflaade bliver tvunget til at søge op til Grønland, sandsynligvis samtidig som de Baadelag, der til Dato har søgt til de Islandske Fjorde, hvorfra de har drevet Fiskeri, ikke kan fortsætte der, men maa søge nye Felter.

Da det paa Grund af Kapitalmangel ikke er muligt at forny og forøge den færøske Fiskerflaade i samme Forhold, som Fiskernes Antal øges, og de gamle Kuttere udrangeres, vil man allerede nu staa overfor Arbejdsløshedsproblemet her paa Øerne. Det kan saaledes befrygtes, at en forholdsvis stor Del af vore unge Fiskere allerede til næste Aar vil blive arbejdsløse. At en konstant Arbejdsløshedsklasse paa Færøerne vil faa en ødelæggende Virkning for vort lille Samfund, er det formentlig unødvendigt at gøre Regeringen opmærksom paa, da denne er fuldt fortrolig med Arbejdsløshedsproblemet. Derimod skal man ikke undlade at bemærke, at det maa formodes at staa i Regeringens og Rigsdagens Magt at afværge, at en konstant Arbejdsløshed holder sit Indtog paa vore Øer, ved at give færøske Fiskere Adgang til at drive Baadfiskeri fra Land i Vestgrønland. Man gaar derfor ud fra, at der foruden Færingehavnen vil blive stillet en nordligere Havn til fri Raadighed for de færøske Fiskere, hvorfra disse kan drive Baadfiskeri. Af praktiske Grunde maa man desuden meget henstille, at der ogsaa gives Fiskerne andre Støttepunkter, som er bedre egnet end Færingerhavnen for Baadfiskerne. Navnlig skal man paapege Kokøerne, som efter Fiskernes Udsagn vil være fortrinligt egnet for Baadfiskerne, og da der ikke bor Grønlændere dér, maa man i Betragning af Sagens store Betydning forvente, at Regering og Rigsdag vil efterkomme vore Fiskeres Ønsker. Endvidere skal

man henstille, at der tilligе gives færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri fra Angmagssivik i Sukkertopdistriktet.

Det er nødvendigt, at Fiskerne stilles under lige saa gunstige Forhold som paa Island, om det skal ventes, at Fiskeriet skal blive lønnende.

Da det af Hensyn til et lønnende Baadfiskeri bliver nødvendigt fra færøsk Side at bygge Huse for Fiskerne til at bo i, saalænge Fiskesæsonen varer samt Oplagsskure til Udrustning og Fangst, er det nødvendigt, at der i de Havne, som man forventer bliver stillet til fri Raadighed, er fornødne Arealer og Pladser for Beboelse og Oplagsskure samt eventuelt andre Anlæg. Det er ogsaa sandsynligt, at de færøske Baadfiskere vil lade deres Baadmateriel forblive paa Grønland hele Aaret for at undgaa den dyre Transport frem og tilbage.

Det er under en anden Sag vedtaget at yde Tilskud fra Lagtinget til Opførelse af Oplagsskure m. v. i Færingerhavnen.

Da mange af de færøske Fiskerskibe er relativt smaa Kuttere, kunde der ogsaa være Tale om at lade disse Skibe vinterfortøje i en af de anførte Havne.

Idet Udvalget henviser til det saaledes anførte, skal man fremsætte følgende

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der udstedes en Lov, hvorefter der gives danske Statsborgere Tilladelse til at drive Haand- og Langlinefiskeri overalt paa det grønlandske Søterritorium.

2) Lagtinget andrager om, at der foruden Færingerhavnen gives færøske Fiskere fri Adgang til en Havn i Nærheden af Sukkertoppen eller Holstensborg med gunstige Besejlingsforhold og tilstrækkelig Oplagsplads for den for Fiskeriet nødvendige Udrustning og Materiel.

3) Lagtinget andrager om, at der gives færøske Baadfiskere Tilladelse til at drive Fiskeri med Færingehavnen og den nye Havn samt Kokøerne eventuelt ogsaa Angmagssivik i Sukkertopdistriktet som Basis.

Fiskeriudvalget, den 7. Oktober 1933.

K. Djurhuus. *J. H. M. Joensen.* *Johan Kallsoy.*

N. Niclasen *A. Samuelsen.*

(Oversat fra Færøsk.)

den 4. Oktober 1932.

Afskrift

Til

Færøernes Lagting.

Atter i Aar har mange færøske Skibe været paa Fiskeri ved Vestgrønland, om ikke saa mange som i Fjor og i Forfjor, og atter i Aar — og i endnu højere Grad end i de foregaaende Aar — er det øjensynligt, at de Kaar, der bydes Færingerne der vestpaa, er saa yderlig bagvendte og meningsløse, at intet maa lades uprøvet for at faa dem ændret.

Vi vil ikke paa nogen Maade forsvare de enkelte Færinger, som kan have opført sig usømmeligt eller ogsaa lovstridigt ved Grønlands Kyst, og Foreningen har paa det indstændigste paalagt sine Medlemmer at udvise en sømmelig Opførsel og Lovlydighed. Vi tænker her særlig paa Forbudet om Forbindelse med Landets Beboere og mod at betræde Landet andet Steds end i Færingehavnen. Og vi tror, at de fleste af de Skippere, som har fisket der vestpaa, i denne Forbindelse til det yderste har forsøgt at holde sig Loven efterrettelig.

Dog hører man, at mange Skibe er anholdt for at have fisket inden for Grænsen, og at de er idømt Bøder. Vi henvender os derfor til Tinget med Anmodning om endnu en Gang at gøre Regeringen forklarligt, hvor meningsløse og bagvendte Forholdene er.

Vi Færinger er saaledes stillet, at det er Søen, vi maa stole paa, og at Søen for den største Del af Befolkningen er det eneste, den har at regne med. Ved Islands Kyster har der i de seneste Aar ikke været saa god Fangst om Sommeren som om Vaaren. Kan det bebrejdes os, at vi søger andre Pladser? Hellere end at sulte ihjel har vi forsøgt den lange Vej over Havet, den ugelange Sejlads til Vestgrønland, i Haab om dér af den umaadelige Fiskebestand at fange saa meget, at vi med de lave Fiskepriser, der har været at opnaa, kunde holde os Sulten fra Livet. Og naar vi saa kommer der vestpaa, saa bliver det os forment at fange Fisken, fordi den staar for nær Land.

Det synes mærkeligt, siger Folk, som har fanget ved Grønland, at der, hvor Grænsen er Trekvartmil fra Land, der har det meste af Fisken i Aar staaet en Kende indenfor Grænsen, og paa samme Tid har Fisken paa de Steder, hvor Grænsen er maalt fra de yderste Holme og Skær, vel staaet noget yderligere, men dog atter noget indenfor Grænsen.

Det er os fortalt, at Chefen paa „Hvidbjørnen" skal have givet Færinger det Raad at holde sig langt udenfor Grænsen, da der saa var mindre Udsigt til, at de af Vanvare kommer indenfor den. Men er det at undre sig over, at Færinger forsøger at fiske saa nær Grænsen som muligt? De har sejlet denne lange Vej, har ofret mange Penge paa Udrustningen, og naar de saa er kommen Vejen frem, er der saa at sige intet af fange der, hvor det er dem tilladt at være, medens der kort derfra er Overflod af stor, værdifuld Fisk, som ingen fanger. For Grønlænderne fanger den ikke, de sejler ind gennem Fjordene, og de store Fiskemængder har staaet fjernt fra deres Veje.

Er det da at undre sig over, at Færinger forsøger at fiske saa nær Grænsen som muligt, og at de af og til kommer til at drive indenfor den, er let at forklare og maatte derfor kunne blive bedømt med Velvilje og Skønsomhed. Det, som er forkasteligt, er, at Grænsen overhovedet er sat. Ingen vilde lide nogen Skade, om Færinger kunde fiske med Krog nærmere Land, end det nu er tilladt. Brugte de Trawl, var det anderledes, men Fangst med Angel vil ikke paa nogen Maade udtynde Fiskebestanden, som den har vist sig i de senere Aar, i de grønlandske Fjorde. Og vi beder derfor Tinget om endnu en Gang at gøre Regeringen begribeligt, hvor uretfærdigt og meningsløst det Forbud er, som er sat for Færingernes Fiskeri ved Grønland.

Og om Regeringen derfor igen giver Afslag og opretholder Forbudet mod ved Grønland at fauge den Fisk, som staar saa nær Landet, som Fisken stod i Aar, saa er det det samme som at sige: Forlad Færøerne, alle I, som kan komme afsted. Tag til Lande, hvor Kampen for Tilværelsen er lettere. Vi har forsøgt de Veje, vi kender, og som vi evner at prøve, andre Veje kan vi foreløbig ikke forsøge med de ringe Midler, vi raader over.

Det er kommet dertil, at Færinger af mange Grønlændere nu anses for at være de største Forbrydere og Grønlændernes svorne Fjender. Tonen var en anden det første Aar, da Færingerne forsøgte sig vestpaa. Da syntes de overhovedet at blive vel modtaget. Men nu er de alt andet.

Det bliver fra deres Side, som forsvarer det grønlandske Handelsmonopol, paastaaet, at Grønlænderne er som Børn og i ingen Henseende er rustet til at raade for Landet eller til at komme i Handelsforbindelse med andre. Men er det saa, da bør der ikke af de samme Mænd føres falsk Vidnesbyrd mod de fremmede, som ikke vil dem noget ondt, snarere ønsker dem at komme til Samarbejde med frit Folk.

Det er let at faa Mennesker, som lever bortgemt fra den øvrige Verden og uden Kendskab til andet end deres egne trange og enkle Forhold, at tro ondt om udefrakommende. Det har ikke været ukendt paa Færøerne heller. Men der falder et tungt Ansvar paa dem, som har indgivet Grønlænderne den falske Forestilling, at Færingerne kommer over Havet for at ødelægge deres Fiskeri, saa de skal sulte ihjel. Der findes saadanne Fiskemængder, at det, Færingerne kunde fange, for Grønlænderne betød hverken fra eller til, men os er det Livet om at gøre. Ved Færøerne fanges intet, ved Island for lidt, det er derfor haardt ikke at kunne redde sig gennem den Overflod, som findes ved Grønland, og som ingen Grønlænder rører en Finger for.

Det siges, at Grønlænderne nu forfølger Færingerne saa ihærdigt, at de højlydt kritiserer de danske Inspektionsskibe, fordi de til Eks. i Aar — har været for efterladende; men om færøske Skibe i Aar — af Nød, fordi Stimerne ikke har staaet yderlig nok — nu og da har været en Kende inden for Grænsen, saa er de ofte beskyldt for Overtrædelser uden at være skyldige.

Vi har Eksempler paa, at Grønlænderne er roet ud til færøske Skibe, er lagt til Skibssiden og har faaet Kiks, Smør, Lodder o. a. — det er muligvis ulovligt, men det er givet dem af et godt Hjerte — og derefter er disse Skibe anmeldt for ulovlig Forbindelse med Landet; nogle er anmeldt for at have røvet Æg — det sidste lyder noget besynderligt, naar der er Tale om den sidste Halvdel af Juli Maaned. De Mænd, som har givet Foreningen disse Meddelelser, er fuldt ud paalidelige Mænd, som ingensinde er grøbet i Usandhed.

Men heller ikke Inspektionsskibene har til enhver Tid baaret sig rigtig ad. For Eks. skød „Maagen" den 16. Juli ud for Sukkertoppen efter „Skálanes", men sejlede videre, og ingen Baad entrede Skibet. Da „Skálanes", den 31. August løb ind til Godthaab med en syg Mand, ligger der Ordre til

at arrestere Skibet, fordi det har fisket indenfor Grænsen. Skipperen maatte vedtage Bøde, da Skibet ellers blev beslaglagt, men det synes at være uretfærdigt at dømme en Mand, som ikke har haft Lejlighed til at forsvare sig overfor den, som beskylder ham for Lovovertrædelse — i dette Tilfælde „Maagen"s Chef. For Skipperen paa „Skálanes" monte sig afgjort at have været udenfor Grænsen.

At færøske Skibe af Inspektionsskibene er beskyldt for at have været indenfor Søgrænsen, uden at de har været der, er desværre fastslaaet. Skipperen paa „Vikholm" blev en Dag ud for Hamborgerlandet taget om Bord paa „Hvidbjørnen", og der siger Chefen til ham, at han er indenfor Grænsen. Til alt Held havde Skipperen kort forinden maalt Vinkler og fastslaaet Stedet, hvor han befandt sig, og det var paa lovligt Omraade. Da han bemærkede dette, sagde Chefen, at færøske Fiskeskippere ikke tog sig Tid til at maale Vinkler, men da man viste ham Papiret med Pejlingerne, tav han, og saa blev der ikke gjort mere ved det. Dette er et Eksempel; der kan være flere.

Søkortene over Grønlands Kyst er ogsaa ofte saa upaalidelige, at om man bestemmer Positionen efter 3 faste Landemærker, kan Skibet befinde sig paa tre forskellige Steder.

Det er fastslaaet, at Grønlænderne forfølger Færinger, og at Inspektionsskibene er dem alt andet end venligsindet. Ogsaa Landets Styrelse synes at nære Uvilje mod Færinger, som det til Eksempel fremgaar af den Behandling, „Skarstein"s Besætning fik i Godthaab. Færinger i Grønland føler sig som kommen i Fjendeland. Det er en anden Behandling end den, de faar ved Island og andre Rettigheder, de nyder her — i et andet Rige — end paa Grønland, der dog ligesom Færøerne er et Led i samme Rige.

Uden Gavn for nogen, til Husvalelse for nogle faa magtsyge Mænd bliver Færinger ud for Grønland jaget til Havs. Hvad skal Færingerne gøre? Vi fanger ikke tilstrækkeligt med den Udrustning, vi har Raad til at holde, og ved Grønland staar Fisken ved Haanden, men det bliver os forbudt at tage den. Mon den skal gemmes til Grønlænderne, naar disse — af dem, der nu behandler dem som Børn — engang erklæres for at have naaet Myndighedsalder?

Men det er ikke let at binde sulten Hund op ad Smørfjerding. Og Færinger, som ikke fanger nok andre Steder, kan ikke udenfor Grønland sætte Kurs til Havs og vide, at der lige indenfor Søgrænsen staar Fisk i tætte Stimer. Det er da baade forklarligt og tilgiveligt, om Grænsen overskrides. Og saaledes vil det blive ved med at gaa, indtil det bliver tilladt Færinger ved Grønland at fiske dér, hvor Fisk findes, eller — om dette fremdeles bliver os forment — vil Folket paa Færøerne tvinges bort fra Øerne eller langsomt udsultes.

Derfor beder vi Tinget om med overbevisende Grunde endnu en Gang at gøre det indlysende for Regeringen, hvor nødstedt Færinger er, og hvor nødvendigt det er, at Forbudet mod Færingers frie Fiskeri ved Grønland bliver ophævet.

Med Højagtelse

for Færøernes Skipper- og Navigatørforening

Thomas Thomassen.

(Oversat fra Færøsk).

Tórshavn, den 6. Oktober 1932.

Til

Lagtinget.

Idet vi henviser til Andragende af 4. Oktober i Aar til Lagtinget om at udvide Omraadet for Færingernes Fiskeriet ved Vestgrønland, skal vi paa den færøske Fiskerforenings Vegne slutte os til fornævnte Andragende og bede Lagtinget om af al Evne at arbejde for Tilladelse for Færingerne til at fiske med Snøre ved Vestgrønland overalt, hvor Fisken er at finde.

Færingerne har bundet saa megen Kapital i dette Foretagende og udvist saa megen Dygtighed og Vovemod, at de ikke kan taale at blive holdt hen af en utidssvarende Lovgivning, som ikke er til Nytte for nogen og os til megen Tidsspilde og Tab.

Om den nuværende Lovgivning for Fiskeriet ved Vestgrønland vedblivende skal gælde, er det højligt at befrygte, at vore Fiskere bliver nødsaget til at opgive Fiskeriet der vestpaa, og de onde Følger, dette kan komme til at faa for Færøerne, er vanskelige at overskue og endnu vanskeligere at begrænse. Der bliver vist ingen, som gerne vil bære Ansvaret til sin Tid for disse Følger, og vi mener, at vort Lagting i alt Fald skal frigøre sig for det ved indtrængende Forestillinger overfor Regering og Rigsdag, saa at den hæmmende og utidsmæssige Lovgivning vedrørende Fiskeriet ved Vestgrønland kan blive ændret derhen, at det bliver Færinger tilladt uhindret at fiske der.

For Færøernes Fiskerforening

Hans V. Madsen,
Formand i Strömö Syssel.

J. J. Simonsen,
Formand i Vaagö Syssel.

Jens Jensen,
Formand i Suderö Syssel.

R. Rasmussen,
Sekretær.

Afskrift.

Til

Regeringen.

Undertegnede færøske Fiskere, Fiskeskippere og andre retter herved en Henvendelse til den høje Regering med indtrængende Anmodning om, at vore hidtil gældende Fiskerettigheder ved Vestgrønland maa blive udvidet saaledes, at færøske Fiskeskibe kan faa Tilladelse til at drive Fiskeri over alt paa Søterritoriet der.

Denne vor Henvendelse begrundes med det, man i det følgende tillader sig at anføre:

Efter at der forud for 1924 blev gjort en Del Fiskeriforsøg ved Vestgrønland, sejlede 3 Fiskekuttere derhen i 1925 for der at drive Fiskeri med Haandline. Da dette Forsøg efter Omstændighederne faldt heldigt ud, blev Fiskeriet fortsat i 1926 med 13 Skibe med godt Resultat.

I de følgende Aar forøgedes de færøske Fiskeskibes Antal derovre, saaledes, at der i de sidste 3 Aar gennemsnitlig har været 60 Skibe paa Grønlandsfiskeri med en Besætning af 1500 Mand.

Naar en saa stor Del af den færøske Fiskerflaade, som her er Tilfældet, har søgt den lange Vej, ca. 1600 Sømil, over til Grønlands ugæstmilde Kyster, saa hidrører dette for en stor Del fra, at Knutterfiskeriet ved Færøerne fuldstændig er ophørt grundet paa den ødelæggende Trawlerdrift, der er drevet her ved Øerne af fremmede Skibe. Det *delvis mislykkede* Fiskeri ved Nord- og Østisland har ligeledes tvunget mange færøske Fiskeskibe til at søge til Vestgrønland.

Skønt Færinger har faaet en Del Indrømmelser ved Grønland, har Erfaringen vist, at de langt fra er tilstrækkelige.

Efter at den færøske Fiskerflaade er kommet hjem fra Grønland i Aar med et gennemgaaende ringe Fangstudbytte, væsentlig grundet paa de nugældende strenge Bestemmelser ved Grønland, har Nødvendigheden tvunget os til at give en Redegørelse for, hvor vanskeligt Forholdene stiller sig deroppe under vort farefulde Erhverv.

Det har vist sig, at der forefindes ubegrænsede Mængder af Torsk ved Vestgrønland, men Fisken søger for Størstedelen ind paa Søterritoriet i den sidste Halvdel af Fiskerisæsonen. Dette bevirker naturligvis, at Fangsten ude paa Bankerne bliver forholdsvis ringe. Hertil kommer, at naar Vejrforholdene stiller sig ugunstigt, saaledes som Tilfældet har været i Efteraaret, bliver man næsten fuldstændig afskaaret fra at opnaa nogen nævneværdig Fangst, forinden at det erforbundet med store Vanskeligheder baade for Mandskabet og Skibeat være nødt til i daarligt Vejr at holde sig i aaben Sø.

Vi kan ikke med vor bedste Vilje forstaa, at der skal være nogen som helst Grund til at opretholde en Ordning i Grønland, hvorefter det forbydes Færinger under Straf at drive en saadan Næring, som er af den Beskaffenhed, at den ikke i mindste Maade er til Gene for den grønlandske Befolkning.

Naar man betænker, hvor stort det Havomraade er, som ligger inden for den nugældende Fredningsbestemmelsesgrænse, maa det være indlysende,

at Færingernss Fangstmetode (Haandlinefiskeri) ikke kan have nogen som helst Indvirkning paa Fiskebestanden, saa meget desto mere som det videnskabeligt er bevist, at Fisken vandrer mellem Grønlands- og Islandsbankerne. Millioner af Torsk kommer til og gaar fra de grønlandske Farvande for til sidst at dø af Alderdom.

Hvad angaar Hensynet til den grønlandske Befolkning, saa er det ikke nødvendigt for Færingers vedkommende at komme i Berøring med denne.

Naar vi oplyser, at en Grønlandstur højst kan give den færøske Fisker en Fortjeneste paa 400—500 Kr., vil man forstaa, at det ikke er for Morskabs Skyld, eller for at samle store Kapitaler, at de færøske Fiskere søger den lange og farefulde Vej til Vestgrønland, men at vi af Nødvendigheden er tvunget dertil.

Naar undertegnede Fiskerbefolkning kommer med en saadan Henvendelse og Redegørelse, er det i den Tro, at en socialdemokratisk Regering maa have Forudsætning for at forstaa vore Krav, og at den vil udvirke, at der gives os her saa uhindret Adgang til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande, som vi nu har i de islandske Farvande.

Endelig maa vi meget beklage de Genvordigheder, adskillige færøske Fiskere har været ude for i Løbet af sidste Fiskerisæson ved Grønland, dels grundet paa de nugældende strenge Bestemmelser og dels paa Grund af manglende Forstaaelse fra Grønlandsstyrelsens og Fiskeriinspektionens Side.

Det er os bekendt, at andre Landes Regeringer bestræber sig mest muligt for at yde deres fiskeridrivende Befolkning Bistand i dens farefulde Erhverv, medens de nuværende Forhold i Grønland synes at gaa i modsat Retning.

Vi vil endnu en Gang paa det kraftigste henstille til Regeringen at faa foranlediget, at der — inden næste Aars Grønlandsfiskeri begynder — maa blive gjort Ændringer i den bestaaende Grønlandsordning efter de af os foran udtalte Ønsker. Vi har mange Vanskeligheder at kæmpe med foruden Naturens Elementer, til hvilke vi maa bringe store Ofre i Form af Værdier samt Menneskeliv. Vel vidende, at disse Forhold er ingen i Stand til at ændre, maa man saa meget mere kræve af Rigets styrende Mænd, at de søger at fjerne unødvendige Hindringer for Statens Undersaatter.

Vi haaber, at Regeringen maa kunne forstaa, hvor nødvendigt det er for os at opnaa uhindret Adgang til at drive Fiskeri med Haandline ved Grønlands Kyster. Vi har ingen andre Steder at søge hen med de Fangstskibe, vi er i Besiddelse af, og at faa vort Fiskeri omlagt ved Fornyelse af Fiskerflaaden vil tage meget lang Tid og kræver saa stor Kreditydelse, at vi ikke tør tro paa, at dette sker i nær Fremtid.

A/B. „Føroyar Amtstidende"'s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Amtsfondsálíkningin fyri árið 1934.

Nevn kommunanna		Fólkatal	Skattainntøkur		Eftir skattainntøkum (1/2)		Eftir samtykt lagtingsins (1/2)		Alt	
			kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.	kr.	oyr.
Fugloyar	sókn	280	53551	„	332	46	267	54	600	„
Svínoyar	—	226	48000	„	297	99	302	01	600	„
Viðareiðis	—	475	107174	„	665	36	634	64	1300	„
Klakksvíkar		1522	498050	„	3092	„	3908	„	7000	„
Kunoyar	—	193	40460	„	251	18	148	82	400	„
Mikladals	—	129	31429	„	195	12	184	88	380	„
Húsa	—	188	46282	„	287	33	212	67	500	„
Oyndafjarðar	—	376	83700	„	519	63	480	37	1000	„
Fuglafjarðar	—	814	255767	48	1587	86	1812	14	3400	„
Lervíkar	—	479	95600	„	593	51	606	49	1200	„
Gøtu	—	550	155514	„	965	46	934	54	1900	„
Nes	—	1365	317250	„	1969	55	1930	45	3900	„
Sjóvar	—	879	270374	„	1681	64	1418	36	3100	„
Eiðis	—	900	149800	„	929	99	970	01	1900	„
Funnings	—	421	78150	„	485	17	514	83	1000	„
Haldórsvíkar	—	433	106200	„	659	31	440	69	1100	„
Saxunar	—	36	13400	„	83	19	76	81	160	„
Hvalvíkar	—	428	85478	„	530	67	469	33	1000	„
Kollafjarðar	—	381	111375	„	691	44	608	56	1300	„
Kvívíkar	—	464	100834	60	626	„	574	„	1200	„
Vestmanna	—	814	281675	„	1748	70	1851	30	3600	„
Kaldbaks	—	106	30000	„	186	25	173	75	360	„
Havnar uttanb.	—	314	132050	„	819	79	680	21	1500	„
Kirkjubøar	—	111	28000	„	173	83	226	17	400	„
Hest	—	126	31000	„	192	45	157	55	350	„
Nólsoyar	—	308	65650	„	407	57	372	43	780	„
Sandavágs	—	544	118693	„	736	87	663	13	1400	„
Miðvágs	—	600	120860	„	750	32	549	68	1300	„
Sørvágs	—	745	131458	„	816	12	733	88	1550	„
Biggjar	—	98	27200	„	168	86	161	14	330	„
Mikjunes	—	170	38150	„	236	84	213	16	450	„
Sands	—	617	170750	„	1060	05	839	95	1900	„
Skopunar	—	397	64170	„	398	38	201	62	600	„
Skálavíkar	—	210	41788	„	259	43	290	57	550	„
Húsavíkar	—	244	37580	„	233	31	246	69	480	„
Skúoyar-Dímunar	—	183	33916	„	210	56	189	44	400	„
Hvalbiar	—	833	163586	„	1015	58	984	42	2000	„
Froðbiar	—	1956	554100	„	3439	97	5260	03	8700	„
Fámjins	—	224	56110	„	348	34	341	66	690	„
Hovs	—	194	53026	10	329	19	270	81	600	„
Porkeris	—	425	77450	„	480	83	619	17	1100	„
Vágs	—	1311	554499	80	3442	45	4857	55	8300	„
Sunnbiar	—	613	120000	„	744	99	1055	01	1800	„
Havnar kommuna		3119	2473250	„	15354	46	12565	54	27920	„
	Summa...		8058850	98	50000	00	50000	00	100000	„

A/S. „Føroyar Amtstidende"'s Boktrykkari, Tórshavn.

Bilag 17.

Beretning
om
en Rejse til Danmark og Norge Sommeren 1933.

I Henhold til Aftale paa det færøske Landbrugsudvalgs Møde den 19. Juni i Aar foretog jeg i Juli og de første Dage af August en Rejse til Danmark og Norge.

Medens Rejsen i Danmark væsentlig var anlagt med Besøg paa forskellige Forsøgstationer for Øje, blev Rejsen til Norge foretaget for at se paa nogle norske Landbrugsskoler.

Statens Forsøgsvirksomhed i Danmark blev grundlagt af Statskonsulent P. Nilsen og stammer fra 1882 da den første Bevilling af 1000 Kr. blev ydet som extra Tilskud, for at P. Nilsen, der samtidig blev antaget som Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Konsulent i Planteavl, kunde holde en Assistent ved Forsøgsarbejdet paa Ørslev Skolelod — P. Nilsen var paa det Tidspunkt endnu Lærer i Ørslev. Fra denne lille Begyndelse med Forsøgene paa Skolelodden i Ørslev er Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur udviklet og udføres nu paa 8 faste Stationer, hver med sin Forstander og Assistenter, hvortil kommer Moseforsøgene ved Tylstrup, der har en Bestyrer med Assistent, Statens Marskforsøg ved Ribe og Højer med Forstander og Assistenter, 5 Forsøgsarealer med særlig Bestyrer, Statens Væxthusforsøg ved Lyngby, Statens plantepatologiske Forsøg med en Forstander og to Afdelingsbestyrere og Assistenter og Statens Planteavlslaboratorium med en Forstander og tre Afdelingsbestyrere, samt Assistenter, alt i alt en meget stor og omfattende Virksomhed med en fast Organisation, der ledes af et Udvalg, Statens Planteavlsudvalg bestaaende af 5 Medlemmer, hvis Valg stadfæstes af Landbrugsministeriet efter Indstilling af Direktionen for Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Det kgl. danske Landhusholdningsselskab, De samvirkende danske Landboforeninger, De samvirkende danske Husmandsforeninger og de samvirkende danske Haveselskaber. Til Bestridelse af Udvalgets Arbejde fungerer et Kontor, Statens Planteavlskontor, der ledes af en Kontorchef med en Fuldmægtig og Assistenter. Under denne Organisation staar som bekendt ogsaa den færøske Landbrugsforsøgsvirksomhed, der som raadgivende har det færøske Landbrugsudvalg.

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur omfatter Landbrugsforsøg, Havebrugsforsøg, Forsøg til Bekæmpelse af Plantesygdomme samt kemiske og bakteriologiske Undersøgelser.

Landbrugsforsøgene omfatter for Tiden:

1. Arts- Varietets- og Stammeforsøg med Korn, Bælgsæd, Rodfrugter og Kartofler.
2. Forsøg med Foderplanter og herunder Forsøg men Ensilage og Hø.
3. Kulturforsøg med Korn og Rodfrugter.
4. Gødningsforsøg, herunder Forsøg med Opbevaring og Anvendelse af Ajle og Staldgødning, Kunstgødningsforsøg, Eftervirkningsforsøg m. m.
5. Forsøg med Frøavl.
6. Forsøg og Arbejder med Forædling af forskellige Sæd- og Foderplanter, samt Rodfrugter og Kartofler.
7. Forsøg paa Mose og Marsk.
8. Forsøg med Handelsplanter.
9. Forevisnings- og Iagttagelsesprøver.

Forsøgenes Udførelse er henlagt til Forsøgstationerne og Forsøgsarealerne saaledes, at de enkelte Forsøg, forsaavidt de ikke er bundet til en bestemt Jordart, udføres paa to eller flere Stationer. Samling og Beskrivelse af Forsøgsresultaterne er henlagt under bestemte af Forstanderne, Bestyrerne eller Assistenterne, der faar tildelt Ordførerskabet. Det er da ofte saaledes, at hver af Ordførerne har et eller muligvis flere specielle Spørgsmaal, som han er Ordfører for. Saaledes kan nævnes, at Forstander Iversen i Askov har Ordførerskabet for saagodt som alle Gødningsforsøgene og lidet andet, medens Forstander L. P. Jacobsen, Tylstrup har Ordførerskabet for alle Forsøg med Kartofler og enkelte andre Forsøg og lignende for de andre. For Tiden er Ordførerskabet for samtlige Forsøg og Undersøgelser fordelt paa 20 Ordførere.

Af formentlig betydelig Interesse for færøsk Landbrug skal her særlig omtales Forsøg med Ensilering af Græs og andre Planter og Plantedele. Disse Forsøg udføres for Tiden navnlig paa Stationerne Tylstrup, Lundgaard ved Askov, Lyngby og Ribe. Der gøres Forsøg med Ensilering af Græs, Bælgplanter, Roetop samt Roer og Kartofler og der forsøges dels med almindelig Ensilering i Beholdere, der er høje i Forhold til Diameteren, og dels med Ensilering ved Tilsætning af Saltsyre.

Den førstnævnte Ensileringsmetode uden Tilsætning af Syre er gammel kendt, men der gøres stadig Forsøg med den for at kontrollere Ensilagens Kvalitet og Tørstofindholdet i Forhold til den friske Afgrødes Indhold af Tørstof, Temperaturen under Ensilagens Sammensynken, den fraflydende Safts Mængde og Sammensætning samt Spild ved Forraadnelse, Ensilagens Indhold af Syre m. m.

Denne Ensileringsmetode har med vexlende Held været benyttet af enkelte Landbrugere her paa Øerne.

Naar det haves for Øje, at Høbjærgningen de fleste Aar vanskeliggøres mere eller mindre paa Grund af ustadige Vejrforhold i Høbjærgningstiden, saaledes at store Dele af Høet de fleste Aar er udsat for at blive mere eller mindre udvasket af Regn og derved miste en stor Del af sin Værdi som Foder, maa det synes, at der jævnsides med Forsøg med at øge Udbyttet af Græsmarkerne og andre Arealer ogsaa her paa Færøerne bør lægges ret væsentlig Vægt paa Forsøg med Bjærgning af Afgrøderne, saaledes at Spild undgaas i videst mulig Grad, og Afgrøderne kan blive saa tjenlige som muligt til Opfodring.

Ensilering af Græs og andre Afgrøder ved Tilsætning af Syre har i de senere Aar været anvendt i Finland og er derfra overført til Norge og har ogsaa været forsøgt i Danmark i nogle Aar. Metoden, der hos mange Landbrugere har vakt betydelig Interesse og Forventninger, er som nævnt

optaget til Undersøgelse indenfor den danske Forsøgsvirksomhed. Til Ensilering efter denne Metode opføres Beholdere, der er 1 m dybe, og der bygges derhos af Træ eller andet let Materiale en Oversilo paa 2 Meters Højde. Denne, hvis indvendige Diameter er lig den indvendige Diameter af den egentlige Silo, stilles under Paafyldningen ovenpaa den egentlige Silo, saaledes at den slutter fast til denne. Alt det Græs eller anden Afgrøde, der skal ensileres, fyldes nu i Siloen lagvis, trædes godt til ved at et Par Mand træder det godt sammen og overhældes med den foreskrevne Mængde Syre, hvorpaa næste Lag lægges i, tiltrædes og overhældes med Syre, saaledes videre indtil saavel selve Siloen som Oversiloen er fyldt til Randen. Paafyldningen foretages uden Afbrydelse. Derefter lægges der passende Vægt svarende til 200 à 300 kg pr. m² ovenpaa den indfyldte Fodermasse. Efter to à tre Dages Forløb er Massen sunket ned til den egentlige Silos Overkant, hvorefter Oversiloen fjernes.

Jeg saa under min Rejse i Danmark i Juli Maaned flere Steder baade Græs og Roetop, der var ensileret med Tilsætning af Syre Aaret forud og vedkommende Driftsledere, der havde anvendt denne Metode, var glade for den.

Ved Forsøgstationen i Højvig gøres der nu paa andet Aar Forsøg med denne Ensileringsmetode, men da der til denne Metode kræves en ikke helt ubetydelig Udgift til Indkøb af Syre m. m., kunde det synes at være rettest, om der ved Forsøgsvirksomheden her paa Øerne kunde gøres Prøve med begge Metoder, saaledes at Sammenligning kunde gøres mellem dem for at bestemme deres Tjenlighed til Konservering af Græs m. m. Det er utvivlsomt at vort fugtige Vejriag maner til at forsøge og eventuelt gennemføre andre Metoder til Bjærgning af Græs og andet Foder end Høtilberedning alene. Forsaavidt der bliver Tale om at bjærge Foder til Faarene paa Udmarksstrækninger, der ligger fjernt fra Beboelseshusene, er det sandsynligt, at Ensilering vil være at foretrække fremfor Høbjærgning.

Som bekendt lægges der i andre Lande og maaske særlig i Danmark for Tiden stor Vægt paa at producere æggehvideholdigt Foder for at spare paa Indkøb af Kraftfoder. Her spiller jo Bælgplanterne den største Rolle. Her paa Færøerne har det vist sig vanskeligt at faa Bælgplanter til at trives. I gammelt Græsleje kan man dog mange Steder se en Del vild Hvidkløver, men da den ikke sætter Frø, er det vanskeligt at faa den udbredt, om end dette kunde være meget ønskeligt, da den er en meget god Foderplante, der kan øge Værdien af Udbyttet af Græsmarkerne ved sit forholdsvis store Æggehvideindhold. Paa en Rejse i Scotland Orkn- og Shetlandsøerne for nogle Aar siden, blev jeg opmærksom paa, at man i Scotland og England avlede Frø af en der voxende vild Hvidkløver, og at dette Frø blev brugt meget alle de Steder, hvor jeg rejste, samt at denne Hvidkløver da blev omtalt som en ganske særlig god Foderplante. Under mit Besøg paa Askov Forsøgstation i Sommer saa jeg denne samme engelske vilde Hvidkløver i Forsøgene i Sammenligning med flere andre Typer og Stammer af Hvidkløver, og Forstanderen omtalte den som den bedste i Forsøgene. Da den klarer sig saa godt paa Shetlandsøerne hvor Jordbundsforholdene ligner de færøske Jordbundsforhold meget, og hvor Vejrliget ogsaa ligner det færøske meget, vil det være Grund til at gennemprøve denne Hvidkløver her paa Færøerne, for om muligt ogsaa her at faa indført en Bælgplante, som forventende kan komme til at betyde en Værdiforøgelse af Udbyttet af Græsmarkerne her. Af meget stor Betydning vil det iøvrigt være, om der kan peges paa en eller flere Græsfrøblandinger, der kan være tjenlige til Udlæg af Græsmark efter Dyrkning af Kartofler eller Roer.

Paa Forsøgstationen i Tylstrup er Arbejde i Gang med at forædle Kartofler, og der er her frembragt flere nye Sorter af fremragende Ydeevne. Det Forædlingsarbejde, som foregaar her, bør følges med Interesse ogsaa

her paa Øerne, hvor Kartoffeldyrkningen spiller en stor Rolle for Tiden og har gode Betingelser for at blive udvidet.

Ved mit Besøg paa Stationen i Tylstrup, der ligger nord for Limfjorden og paa Stationen i Hornum syd for Limfjorden, hvor Jorden paa begge Stationer er mer eller mindre let Sandjord lagde jeg særlig Mærke til, at der begge disse Steder dyrkedes Hvede og Fodersukkerroer foruden andre Afgrøder, der hidtil har været anset som mere naturlige for Sandjord. Naar de nævnte to Afgrøder, der hidtil særlig har været knyttet til de stærkere Jorder, mere eller mindre stive Lerjorder, nu med godt Udbytte kan dyrkes paa Sandjorderne, maa dette tages som et Udtryk for Videnskabens Triumf over de ugunstige Dyrkningsforhold og det viser, hvor meget der kan naas, naar Landbrugets Udøvere i Uddannelse kan staa paa Højde med Tiden, og det er utvivlsomt, at vi her paa Øerne vil kunne lægge flere Planter ind under Dyrkning, end vi hidtil har gjort her, naar Landbrugerne kan faa en passende god teoretisk Oplæring.

Der indhøstes hvert Aar nye Erfaringer af Statens Forsøgsvirksomheds omfattende Arbejde og mange af Resultaterne bringes over i Tabelform for at gøres lettere overskueligt, og der udgives aarlig Vægtavler til Brug ved Udstillinger og Foredrag m. m. indeholdende Forsøgsresultater i Tal med Forklaring trykt med store Typer. Den herværende Foredragsvirksomhed har gennem den herværende Forsøgstation anskaffet alle Tavler, der har nogen Interesse for vore Forhold, og disse Tavler anvendes i udstrakt Maal ved de Foredragskursus paa Bygderne, som aarlig bliver holdt.

Under Opholdet paa Tylstrup Forsøgstation fik jeg Lejlighed til at se de store Opdyrkningsarbejder paa den store Vildmose. Ved Statens Foranstaltning er Statens Andel af Vildmosen, der udgør et Areal paa ca 3000 ha, nu saa godt som færdig opdyrket. Mosen er først afvandet med Kanaler og lukkede Grøfter, hvorefter Jorden er fræset op med store Jordfræsere og merglet. Derefter er den gødet og lagt ud med varigt Græs. Hidtil har den saakaldte Vildmosekommission paa Statens Vegne udlejet de færdig opdyrkede Græsarealer til Slæt eller til Afgræsning. I Sommer græssede 5000 Kreaturer paa disse Fenner. Der findes tillige et Brug der hører ind under den samlede Drift. Her gjordes for Tiden Forsøg med syrebehandlet Græsensilage kontra Hø som Foder. I Henhold til de hidtil indhøstede Erfaringer, havde den nævnte Ensilage store Fordele frem for Høet. Der var opført 12 Beholdere til Ensilage hver med en Diameter af 5 Meter. Jeg har omtalt dette store Opdyrkningsarbejde dels for at pege paa, at der fra Statens Side er ofret store Beløb til dette Arbejde, Penge, som næppe fremtidig vil komme til at give Rente direkte. Berettigelsen til at nedlægge store Beløb i et saadant Arbejde maa dels søges i at der derved gives ardejdsledige Arbejde og dels og mest ved at der kan skaffes Plads til flere fast bosiddende Mennesker. I indeværende Aar skal der paa en mindre Del af det opdyrkede Areal oprettes 3 nye Brug. Staten opfører de nødvendige Bygninger til Beboelse og til Drift af Jorden, hvorefter Brugene lejes ud mod en fast aarlig Afgift. Dels har jeg nævnt disse Arbejder paa Vildmosen for at pege paa de der indhøstede Erfaringer om Brug af syrebehandlet Græsensilage.

Saavel under Rejser, jeg tidligere har gjort, som under Rejsen i Sommer, har jeg søgt at skaffe mig Oplysninger om Landbrugsundervisningens Ordning baade i Danmark og Norge og har Vinteren 1930—31 afgivet en Beretning om nogle danske og norske Skolers Ordning. Jeg besøgte i Sommer en Landbrugsskole i Danmark og nogle Skoler i Norge, som jeg tidligere ikke har besøgt, og jeg har hermed gjort mig bekendt med Ordningen af 9 forskellige Skoler i Norge hvoraf de 5 er Skoler for mindre Jordbrugere og nogle af de danske Skoler.

Medens de danske Skoler paa et Par Undtagelser nær kun giver

teoretisk Undervisning til Eleverne med den Forudsætning, at Eleverne er kendt med de praktiske Landbrugsarbejder, er de norske Skoler gennemgaaende anlagt saaledes, at Eleverne ogsaa gaar noget med til det praktiske Arbejde, medens de er paa Skolen. Læretiden er da ogsaa noget længere paa de norske Landbrugsskoler. Ved de ældre og større Skoler varer et Kursus $1^1/_2$ Aar med to Vintres væsentlig teoretisk Undervisning og den mellemliggende Sommers væsentlig praktiske Øvelser, dog saaledes at der om Vinteren gives nogle Timer Undervisning i Sløjd, og om Sommeren nogle Timers teoretisk Undervisning. Undertiden henlægges Elevernes praktiske Arbejder i Sommerhalvaaret til forskellige Landbrug, saaledes at Skolens Kursus kun er paa to Vintre.

Der er i de senere Aar i Norge oprettet en Del Landbrugsskoler af en anden Ordning baseret paa Uddannelse af de smaa Landbrugs Indehavere, de saakaldte Smaabrugsskoler. Undervisningstiden ved disse Skoler er noget forskellig og er fra 5 Maaneder til et Aar, og der gives nedenfor Uddrag af Skoleplanen for enkelte Typer af disse Skoler.

Frekhaug Smaabrugerskole i Nærheden af Bergen: Skolens Formaal er at oplære unge Mænd og Kvinder i praktisk og teoretisk Landbrug og Oplæringen gaar ud paa at bibringe Duelighed til at udnytte Jorden bedre og fremskaffe større Avlinger, at forbedre Husdyrbruget og særlig til at faa Eleverne til at lægge sig efter de „Smaanæringer", Fjærkræhold, Havebrug m. m. som kan passe de forskellige Steder og endelig give Eleverne grundig Forstaaelse af, hvordan Samarbejde styrker Landbrugerne i deres Arbejde og lætter Afsætningen. Læretiden er 5 Maaneder med Ferie i 3 à 4 Uger i den travleste Indhøstningstid. Der gives teoretisk Undervisning i følgende Fag og Tid: Jordbrug 90 Timer, Husdyrlære 100 Timer, Meierilære 10 Timer, Biavl 10 Timer, Havebrug 50 Timer, Skovbrug 20 Timer, Naturlære 60 Timer, Bygningslære 10 Timer, Samvirke 10 Timer, Regnskab og Landmaaling 20 Timer, Frie Foredrag 10 Timer, Norsk og Regning 90 Timer. Eleverne arbejder nogle Timer daglig efter Tur under god Ledelse ved Jordbruget og Husdyrene. Fordelingen mellem Timerne til teoretisk og Timerne til praktisk Undervisning staar omtrent lige, ca 500 Timer til hver.

Skolen er knyttet sammen med en Ungdomsskole under samme Bestyrer, som for Tiden er en Mand, der ikke har Landbrugsuddannelse. Undervisningen ved Skolen gives af to Lærere, der har faglig Uddannelse.

Paa *Sunnmør Jordbruksskole* gives 5 Maaneders Kursus, hvor Eleverne gaa til praktisk Arbejde ca 2 Timer om Dagen, medens Hovedvægten lægges paa den teoretiske Undervisning. Skolen har desuden særlige Lærlingekursus, hvor Eleverne kan gaa med til praktisk Arbejde. De faar foruden frit Ophold tillige Løn efter Duelighed. Lærlingerne, der kan være baade Kvinder og Mænd, skal læres til at føre Lister over alt forefaldende Arbejde men faar iøvrigt ingen teoretisk Undervisning.

Lilleval Jordbrugsskole i Trøndelagen har Kursus, der begynder 10. Januar og slutter til Jul. Saavel Kvinder som Mænd optages. Der gives teoretisk Undervisning i ialt 1080 Timer. I de travle Tider om Foraaret og Indhøstningstiden gaar Eleverne med til praktisk Arbejde hele Dagen men ellers 2 à 3 Timer pr. Dag, og faar desuden efter Tur en Uge ad Gangen til Arbejde ved Husdyrene. Værkstedsarbejde, Snedker- og Smedearbejde deltager Eleverne i skiftevis hele Aaret undtagen de travle Foraars og Indhøstningstider.

Østfold Smaabrugsskole i Haga i Eidsberg. Skolen har et Vinterkursus paa 6 Maaneder væsentlig teoretisk og et Sommerkursus paa $5^1/_2$ Maaned væsentlig praktisk samt korte Demonstrationskursus i Sommerhalvaaret.

I det 6 Maaneders Kursus gives teoretisk Undervisning i 730 Timer ialt og praktiske Øvelser i 260 Timer pr. Elev. De praktiske Øvelser er for-

delt saaledes: Haandværksøvelser 110 Timer, Husdyrrøgt 60 Timer, Fedtbestemmelse i Mælk 5 Timer og hertil kommer 85 Timer fordelt paa Slagtning, Ribning og Pakning af Fjørkræ og Kaniner, Anlæg af Drivbænke og Beskæring i Haven samt andet Udearbejde. Det $5^1/_2$ Maaneders praktiske Kursus er særlig indrettet for Elever der har været paa det 6 Maaneders teoretiske Kursus og Eleverne deltager efter Tur i alle forefaldende Arbejder, hvorhos Lærerne tager Eleverne ud med paa fagligt oplysende Rejser.

Fælles for disse Skoler er, at de optager baade Kvinder og Mænd som Elever. Undervisningen er fri, medens der betales for Kost og Logi, men der gives Stipendier til Støtte for ubemidlede. Flere af disse Skoler er knyttet til Ungdomsskoler eller Folkehøjskoler under samme Bestyrer men med særlige faguddannede Lærere til Landbrugsfagene. Ofte fungerer Højskolens Lærere som Timelærere i de almendannende Fag, Modersmaal, Regning o. l. Efter de Erfaringer, der haves fra andre Skoler, er Blanding af praktisk Arbejde og teoretisk Uddannelse, naar det praktiske Arbejde skal udføres nogle Timer hver Dag, ikke heldig og i Kursus af den korte Varighed, her er Tale om for de nævnte Smaabrugsskolers Vedkommende, kan det praktiske Arbejde, som Eleverne gaar med til ikke betragtes som andet end Støtte for den teoretiske Undervisning, en tilstrækkelig praktisk Uddannelse kan der ikke være Tale om.

Paa Østfold Smaabrugsskole er der indrettet et særligt Kursus for Praktik, og den Praksis, Eleverne deltager i under det teoretiske Kursus, er meget ringe.

Saavel de større som de mindre Skolers Bestyrere udtaler ogsaa at Elevernes Deltagelse i det praktiske Arbejde mere maa betragtes som Støtte for den teoretiske Undervisning end som nogen Uddannelse til det praktiske Arbejde.

Hvad angaar Størrelsen af de Jordbrug til hvilke Smaabrugsskolerne i Norge er knyttet, da er det noget forskellig, men det er alt mindre Brug. Halsnoy Klosters har saaledes kun 3 ha Jord andre har 5 Hektar og Østfold Smaabrugsskole, der ligger i Landets bedste Landbrugsdistrikt har 8 Hektar Jord.

Naar der skal være Tale om her paa Øerne at lære af de Metoder, der anvendes ved Landbrugeres Uddannelse i andre Lande, vil det være rigtigt at skelne imellem den praktiske Uddannelse og den teoretiske.

I Danmark er de to Led i Uddannelsen helt adskilte og den praktiske Uddannelse, der foregaar paa Bøndergaarde og Herregaarde er ikke under 2 Aar. Naar den, der skal uddannes til Landbrug, ikke er over 17 Aar eller ikke kender noget til Landbrugsarbejde i Forvejen, er Uddannelsestiden 3 Aar. De teoretiske Kursus er gennemgaaende 6 eller 9 Maaneder.

I Norge kræver Skolerne, at Eleverne skal være kendt med Landbrugets Praksis, inden de kommer paa Skolen, og saavidt jeg kan se, bygger Skolernes Ledere ikke paa, at Elevernes Deltagelse i det paa Skolen forefaldende praktiske Arbejde skal betyde nogen væsentlig Uddannelse i Praktik for Eleverne, men mere være en Støtte for den teoretiske Undervisning som foran nævnt.

Hvilken Uddannelse bør det da kræves, at en Landbrugsskole paa Færøerne skal give sine Elever?

Ved Besvarelsen af dette Spørgsmaal maa det være fuldt berettiget at tage Hensyn til Størrelsen af de enkelte færøske Landbrugs dyrkede Jord og Størrelsen af de enkelte Brugs Husdyrhold. Det er en kendt Sag, at langt det største Antal færøske Landbrug er helt smaa fra en Hektar til 3 à 4 med et hertil svarende Antal Husdyr. Det er givet, at det er meget begrænset, hvad saa smaa Brug paa rentabel Vis kan holde af Redskaber og

Maskiner til Arbejdernes Udførelse. Noget andet er, at det vel kan tænkes, at Sammenslutninger af smaa Brug kan holde Redskaber og Maskiner, eller at enkelte Personer anskaffer saadanne og arbejder med dem for andre, der maatte ønske det. En Landbrugsskoles Stilling overfor denne Side af Landbrugsarbejdets Udførelse bør anlægges herefter og dens Opgave heroverfor bør ikke være af grundlæggende Betydning.

Hvad iøvrigt angaar unge Færingers Oplæring i praktisk Landbrug, vil det næppe være forsvarligt at kræve en kortere Uddannelse end der kræves i andre Lande nemlig 2 á 3 Aar. Om denne Uddannelse skulde henlægges til en Skole eller anden af det offentlige drevet Virksomhed, vilde hertil kræves et ret stort Landbrug, idet der da maatte kunne haves to eller tre Hold Lærlinge, et af hver Aargang. Det er min Mening, at det ikke er Skolens Opgave at overtage denne Side af de unge Landbrugeres Uddannelse, men derimod, at det er rettest, at det ved en Landbrugsskole her paa Øerne kræves, at Eleverne har en vis praktisk Uddannelse, inden de kommer paa Skolen. At Skolens Landbrug kunde uddanne saa mange Lærlinge, som der maatte være Plads til, er kun rimeligt, iøvrigt kunde der fra Skolens Ledelses Side eller fra anden Side gøres Udveje for Læresteder hos arbejdende Landbrugere her paa Øerne, hvortil de, der søger Optagelse paa Skolen kunde henvises for at faa tilstrækkelig praktisk Uddannelse. I mange Tilfælde vil den nødvendige praktiske Uddannelse kunne ske hjemme.

De skolesøgende Elever bør i Skoletiden have en væsentlig teoretisk Uddannelse, og Skolens Hovedopgave bør være at give Eleverne et efter Læretiden afpasset grundigt teoretisk Indblik i moderne Syn paa Opdyrkning og Brug af Jord, Pasning og Fodring af Husdyr baade mindre og større samt Havebrug. I Skoletiden bør en saadan Undervisning i udstrakt Maal søge Støtte i Skolens Landbrug, saaledes at Eleverne gaar med til Pasning af Husdyrene under kyndig Ledelse og at de ligeledes under kyndig Ledelse deltager i det ved Skolens Landbrug forefaldende Arbejde. Elevernes Deltagelse i Arbejdet bør nærmest ses som et Led i den teoretiske Skoleuddannelse.

Thorshavn, 25. September 1933.

M. Winther-Lützen.

A/S. „Føroyar Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 18.

Ekstrakter

af

de af Færöernes Lagting deciderede Regnskaber

for

1932.

Meddelt af Færøernes Lagting.

A/S. „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri.

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færö Amts Repartitionsfond

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr. Ø.	Kr. Ø.
I.	Beholdning den 1. Januar 1932:		
	1. Restancer af Skat m. m.	142764 62	
	2. Hos Kassereren	13065 50	
			155830 12
II.	Udskrivning i Aaret 1932 paa Jordegodset og Kommunerne	91517 48	
	+ indbetalt i 1931	619 00	
			90898 48
III.	Kendelser for Handelsbevillinger		825 00
IV.	Statskassens Tilskud		1500 00
V.	Automobilafgift		9432 00
VI.	Indførselsafgift		71370 48
VII.	Rente af Konto i Færø Amts Sparekasse		487 23
VIII.	Diverse Indtægter		29258 84
IX.	Refusion af Forskud vedrørende:		
	a. Delinkventomkostninger	290 00	
	b. Smitsomme Sygdomme	6625 74	
	c. Alimentationsbidrag	12879 63	
	Andre Forskud	1336 48	
			21131 85
X.	Gæld den 31. December 1932:		
	1. Til Føroya Banki	74489 73	
	2. - Færøernes Jordebogskasse	4026 83	
			78516 56
	Summa Indtægt...		459250 56

Udgift:

			Kr.	Ø.		
A.	Gæld den 1. Januar 1932:					
	1.	Til Føroya Banki	76610	53		
	2.	- Færøernes Jordebogskasse	1866	91		
					78477	44
B.	Udgifter til Lagtingshuset				1945	95
C.	—	- Lagtingsmændenes Diæter og Rejseudgifter			20423	75
D.	—	- Lagtingsarbejdet			7045	31
E.	—	- Lagtingskontoret			2055	74
F.	—	- Justitsvæsen			4598	98
G.	—	- Valgvæsenet			1876	47
H.	—	- Lægevæsenet			5784	00
I.	—	- Jordemodervæsenet			2650	50
K.	—	- Skolevæsenet			7825	00
L.	—	- Landbruget			11474	22
M.	—	- Sanatoriets Drift			29512	10
N.	—	- Veneriske Sygdommes Behandling			2215	50
O.	—	- offentlig Vaccination			535	25
P.	—	- i Anledning af epidemiske Sygdomme			13746	75
Q.	—	- til Sysselmændenes Omrejser			1247	75
R.	—	- - Dyrlægens Rejser			1083	75
S.	—	- - Færø Amts Bibliotek			3200	00
T.	—	- - Samfundet og Hjemmet for Vanføre			100	00
U.	—	- - Huslejegodtgørelse til Dyrlægen			1750	00
V.	—	- - Føroya fiskaútflutningsfelag			4000	00
X.	—	- - Mærkning af Torsk			588	72
Y.	—	- - Undersøgelser angaaende Sildeexport			635	88
Z.	—	- - Godtgørelse for Arkivararbejde			1000	00
Æ.	—	- - i Anledning af Lagtingets Garantiforpligtelser for „Isvirki", Tveraa			5384	07
Ø.	—	- - til Revisorløn			127	55
AA.	—	- - Forskelligt			587	18
BB.	—	- - i Anledning af Aktietegning i A/S „Sjóvinnubankin"			30000	00
CC.	—	- til Renter af Obligationsgæld			21979	54
DD.	—	- - Bankrente			4196	63
EE.	—	- - Afdrag paa Gæld			21132	03
FF.	—	- - Kreditforeningens Reservefond			175	84
GG.	—	- i Anledning af Amtskommunens Garantiforpligtelser vedr. Havneanlæg			3927	65
HH.	Udbetalt Automobilafgift				10747	62
II.	—	Forskud vedrørende:				
	a.	Delinkventomkostninger	1329	33		
	b.	Smitsomme Sygdomme	6600	36		
	c.	Alimentationsbidrag	13197	03		
		Andre Forskud	4161	18		
					25287	90
KK.	Beholdning den 31. December 1932:					
	1.	Restancer af Skat m. m.			131931	49
		Summa Udgift			459250	56

2

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færö Amts Fattigkasse

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1932	62279	79
2.	Renter	800	48
3.	Arveafgifter	2332	10
4.	Afgifter af Grindefangster	233	63
5.	Bøder	150	00
6.	Kendelser for udfærdigede Handelsbevillinger	425	00
7.	Kendelser for udfærdigede Bevillinger til Handelsrejsende	250	00
8.	Kendelser i Henhold til Finansloven	24	80
9.	Afgifter iflg. Lov af 2. Maj 1902 om Hvalfangst	823	41
	Summa Indtægt	67319	21

Udgift:

		Kr.	Ø.
1.	Tilskud til Kommuner	10700	00
2.	Udgifter til Underhold af Børn, født udenfor Ægteskab	1210	22
3.	Udgifter ved Døvstummes Oplærelse	725	00
4.	Ekstra Tilskud til Sørvaag Kommune	1000	00
5.	Kassererens Løn	300	00
6.	Andre Udgifter	155	70
7.	Beholdning den 31. December 1932	53228	29
	Summa Udgift	67319	21

3

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færø Amts økonomiske Fond

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1932	100496	63
2.	Renter af Fondens Kapitaler	2001	55
3.	Indtægter af Grindefangster	4604	83
4.	Indtægter i H. t. Lov om Hvalfangst ved Færøerne af 2. Maj 1902	4885	01
5.	Indtægter af Indførselsafgift	42822	29
6.	Indbetalt ved Færø Amt (Vareforsyningen)	2800	00
7	Statskassens Tilskud til Veje	35231	57
8.	Statskassens Tilskud til en ny Samling færøske Love	1200	00
9.	Andre Indtægter	37	30
	Summa Indtægt...	194079	18

Udgift:

		Kr.	Ø
1.	Gæld den 1. Januar 1932: Til diverse Hvalvaage	3944	30
2.	Til Anlæg og Reparation af Veje, Broer og Landingssteder	95577	71
3.	Udgifter i Anledning af Grindefangster	2041	63
4.	Tilskud til Føroya Fólkahásskúla (for Oktober Kvartal 1932)	375	00
5.	Tilskud til Foreningen „Varðin"	250	00
6.	— - Føroya Forngripafelag	300	00
7.	— - Studier af det færøske Sprog (for Oktober Kvartal 1932)	300	00
8.	Tilskud til Foreningen „Grímur Kamban"	400	00
9.	— - Kursus i Sløjd	900	00
10.	— - Ferlekursus for Lærere	500	00
11.	— - Studering til Polyteknikker	700	00
12.	— - Undervisning i Vævning	250	00
13.	— - Undervisning i Tilskæring	150	00
14.	— - Studentergaarden i Reykjavik	400	00
15.	— - Pensionsfonden for Lærere og Lærerinder	2000	00
16.	— - Blindeundersøgelser paa Færøerne	1500	00
17.	— - Det danske Hedeselskab	2000	00
18.	— - Rejsebibliotek for Skolerne	250	00
	At overføre..	111838	64

		Overført...	111837 64
19.	—	- Bogen „Føroysk hús".....	300 00
20.	—	- Trykning af ny færøsk Lovsamling	10587 50
21.	—	- Sanatoriets Pensionsfond	90 00
22.	—	- Pensioner	4783 33
23.	—	- Udgivelse af gamle Kirkemelodier m.m...	510 00
24.	—	- Lagtingets Historie	2600 00
25.	—	- Arkivarløn m. m.....	799 93
26.	—	- Indkøb af færøsk Sild m. m.....	1200 00
27.	—	- Vaags Ejde.....	1000 00
28.	—	- Svømmebassiner.....	350 00
29.	—	- Fonden for Jordehvalsrettighedens Afløsning 5 % af Storhvalfangsten for 1930, jfr. Reglement af 14. Juni 1909	244 25
30.	Andre Udgifter.....		351 73
31.	Beholdning den 31. December 1932		59423 80
		Summa Udgift...	194079 18

Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning havde pr. 31. December 1932 en Formue af 145910 Kr. 67 Ø.

4

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færö Amts Skolefond

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø
1.	Beholdning den 1. Januar 1932.....	44719	10
2.	Renter af Fondens Kapitaler.....	1702	22
3.	Refusion af Rerslev Kirketiende	14	33
4.	Statskassens Deputat	224	00
5.	Statskassens faste Tilskud til Realskolen	3900	00
6.	Statskassens Tilskud til Lærerlønninger.....	19604	77
7.	Tilskud til udenbys Elever i Realskolen.....	1200	00
8.	Tilskud til Fru Effersøes Pension:		
	At overføre...	71364	42

		Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
	Overført...			71364	42
	a. Statskassen	300	00		
	b. Amtsrepartitionsfonden	150	00		
	c. Thorshavn Kommune	100	00		
				550	00
9.	Thorshavn Kommunes Tilskud til Realskolen			150	00
10.	Elevernes Ydelser			15855	00
11.	Seminariet for Brændsel, Belysning og Rengøring			600	00
12.	Lejeindtægt			972	80
13.	Indkomne Restancer			650	00
14.	Refusion af Pensionsudgifter			597	64
15.	Indtægter af Grind og Storhval			1302	79
16.	Andre Indtægter			75	00
	Summa Indtægt...			92117	65

Udgift:

		Kr.	Ø.
1.	Pensioner og Afgift til Pensionskassen	2936	17
2.	Lærerlønninger og Vikarudgifter	31347	57
3.	Understøttelse til udenbys Elever	1200	00
4.	Revisorløn	27	41
5.	Kassererløn	100	00
6.	Porto m. m.	40	00
7.	Skatter og Afgifter	932	75
8.	Assurance	645	00
9.	Vedligeholdelse og Nyanskaffelse	2564	59
10.	Brændsel og Belysning	2345	20
11.	Renholdelse	2569	73
12.	Undervisningsmateriel	414	45
13.	Leje af Lokaler	870	00
14.	Andre Udgifter	252	90
15.	Restancer	929	25
16.	Beholdning den 31. December 1932	44942	63
	Summa Udgift...	92117	65

5

Ekstrakt

af

Regnskabet for de færöske Almueskole-Læreres og Lærerinders Pensionsfond

for

Aaret 1932.

I. *Driftsregnskab.*

Indtægt:

			Kr.	Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1932		16427	25
2.	Indbetaling til Fonden:			
	I. a. Pensionsfradrag	3705 10		
	b. Refusion af Pensionstillæg m.m.	12598 99		
	c. Tilskud til personligt Tillæg	465 00		
			16769	09
	II. Kommunernes Tilskud		9860	30
	III. Statskassens Tilskud		14000	00
	IV. Lagtingets Tilskud		2000	00
3.	Kommunernes Tilskud til Kassererløn		350	00
4.	Indvundne Renter		7975	14
5.	Gæld til Kassereren		6	37
	Summa Indtægt		67388	15

Udgift:

		Kr.	Ø.
1.	Udbetalte Pensioner	25346	07
2.	Løn til Kassereren	350	00
3.	Kautionsforsikring	50	00
4.	Forskellige Udgifter	103	93
5.	Overført til Kapitalkonto	21881	85
6.	Beholdning den 31. December 1932	19656	30
	Summa Udgift	67388	15

II. *Kapitalregnskab.*

Indtægt:

			Kr.	Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1932:			
	1. i Obligationer	152000 00		
	2. i Færø Amts Sparekasse	6401 84		
			158401	84
	At overføre		158401	84

	Overført..	158401 84
II.	Indvundet ved Erhvervelse af Obligationer.....	3847 41
III.	Overført fra Driftskonto.....	21881 85
	Summa Indtægt...	184131 10

Udgift:

			Kr.	Ø.
I.	Berigtiget Gæld til Kassereren.....		5	71
II.	Beholdning den 31. December 1932:			
		Kr. Ø.		
	1. i Obligationer.....	172000 00		
	2. i Færø Amts Sparekasse.....	12125 39		
			184125	39
	Summa Udgift...		184131	10

6

Ekstrakt

af

Regnskabet for den gensidige Forsikringsforening for Skolebygninger paa Færøerne

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø
1.	Beholdning den 1. Januar 1932.....	13220	63
2.	Forsikringspræmier for indtegnede Skolebygninger.....	525	67
3.	Indvundne Renter.....	509	63
	Summa Indtægt...	14255	93

Udgift:

		Kr.	Ø.
1.	Løn til Kassereren.....	50	00
2.	Porto m. m.....	10	02
3.	Beholdning den 31. December 1932.....	14195	91
	Summa Udgift...	14255	93

7

Ekstrakt

af

Regnskabet for Driften af Færöernes Amtskommunes Tuberkulose-Sygehus i Hoydal

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø.
I.	Beholdning den 1. Januar 1932	20593	55
II.	Betaling for Patienter	14096	00
III.	Overbelægning	301	00
IV.	Statskassens Tilskud	42288	00
V.	Tilbagebetalte Forskud	222	08
VI.	Have og Anlæg	907	60
VII.	Husdyrhold	3498	05
VIII.	Ristorno vedr. Ulykkesforsikring	76	25
IX.	Tilskud fra Amtsrepartitionsfonden	4166	00
X.	Tilskud fra økonomisk Fond	2916	67
XI.	Gæld den 31. December 1932: Til Føroya Banki	8176	60
	Summa Indtægt	97241	80

Udgift:

		Kr.	Ø
A.	Gæld den 1. Januar 1932: Til Føroya Banki	13126	24
B.	Konto 1. Lønninger	14257	72
C.	Konto 2. Forplejningen	24595	81
D.	Konto 3. Vask og Rengøring	821	52
E.	Konto 4. Brændsel og Belysning	7867	39
F.	Konto 5. Medicin m. m	2801	82
Fa.	Røntgen	270	60
G.	Konto 6. Bygninger	3258	63
H.	Konto 7. Maskiner	—	—
I.	Konto 8. Inventar	1417	69
K.	Konto 9. Forsikring	1269	90
L.	Konto 10. Have og Anlæg	370	80
M.	Konto 11. Fragt, Losning og Kørsel	623	92
N.	Konto 12. Kontorhold m. m	1173	15
O.	Konto 13. Husdyrhold	613	04
P.	Konto 14. Renter	473	97
Q.	Konto 15. Forskud	114	00
R.	Konto 16. Forskellige Udgifter	256	40
S.	Beholdning den 31. December 1932	23929	20
	Summa Udgift	97241	80

8

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færöernes Kirkefond

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø.
1.	Beholdning den 1. Januar 1932	39200	01
2.	Erstatning for samtlige Tiender	7800	00
3.	Storhvalfangst	1646	82
4.	Indførselsafgift	28548	20
5.	Indvundne Renter	1009	23
6.	Andre Indtægter	151	68
7.	Tilbagebetalt Laan til „Smiril" plus Renter	10277	78
8.	Tilbagebetalt Laan til Saltindkøb plus Renter	10243	33
9.	Gæld den 31. Decbr. 1932	72453	22
	Summa Indtægt	171330	27

Udgift:

		Kr.	Ø.
1.	Gæld den 1. Januar 1932	72453	22
2.	Tilskud til nye Kirker	6000	00
3.	— - Ombygning af Haldersvig Kirke	11529	02
4.	Reparation af Kirkerne	10217	59
5.	Udgift til Ministerialbøger	177	00
6.	Udgift til Kirkeinspektion og Kirkesyn	524	00
7.	Andre Udgifter	415	57
8.	Kassererløn	400	00
9.	Renter af Gæld	2600	00
10.	Laan til Amtsfonden til Saltindkøb	10000	00
11.	Depositum for „Smiril"	10000	00
12.	Beholdning den 31. December 1932	47013	87
	Summa Udgift	171330	27

9

Ekstrakt

af

Regnskabet for Færöernes Amtskommunes Telefonvæsen

for

Aaret 1932.

Indtægt:

		Kr.	Ø
1.	Beholdning den 1. Januar 1932	75848	19
2.	Indtægt af Abonnement	51391	90
3.	Indtægt af Samtaler, Telefontelegrammer, Budsendelser og Ekstragebyrer	106655	78
4.	Indtægt af de til og fra Telefonstationerne ind- og udtelefonerede Telegrammer	7710	99
5.	Forskellige Indtægler	7256	91
	Summa Indtægt...	248863	77

Udgift:

		Kr.	Ø
1.	Administration	28320	68
2.	Forrentning og Afdrag af Laan	22142	91
3.	Stationernes Drift	35368	10
4.	Vedligeholdelse og Eftersyn af Anlægget	31197	58
5.	Udvidelse af Anlægget	14895	08
6.	Forskellige Udgifter	2891	98
7.	Beholdning den 31. December 1932	114047	44
	Summa Udgift...	248863	77

RED: 10 X

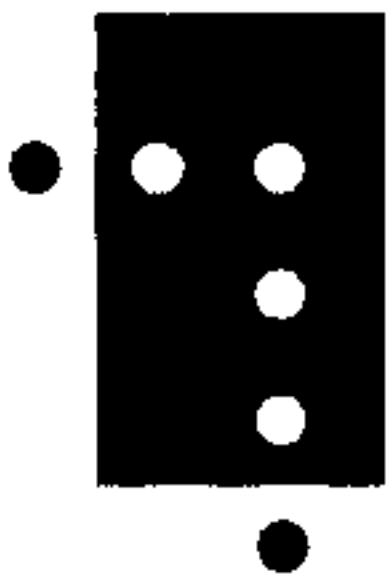

Nasjonalbibliote
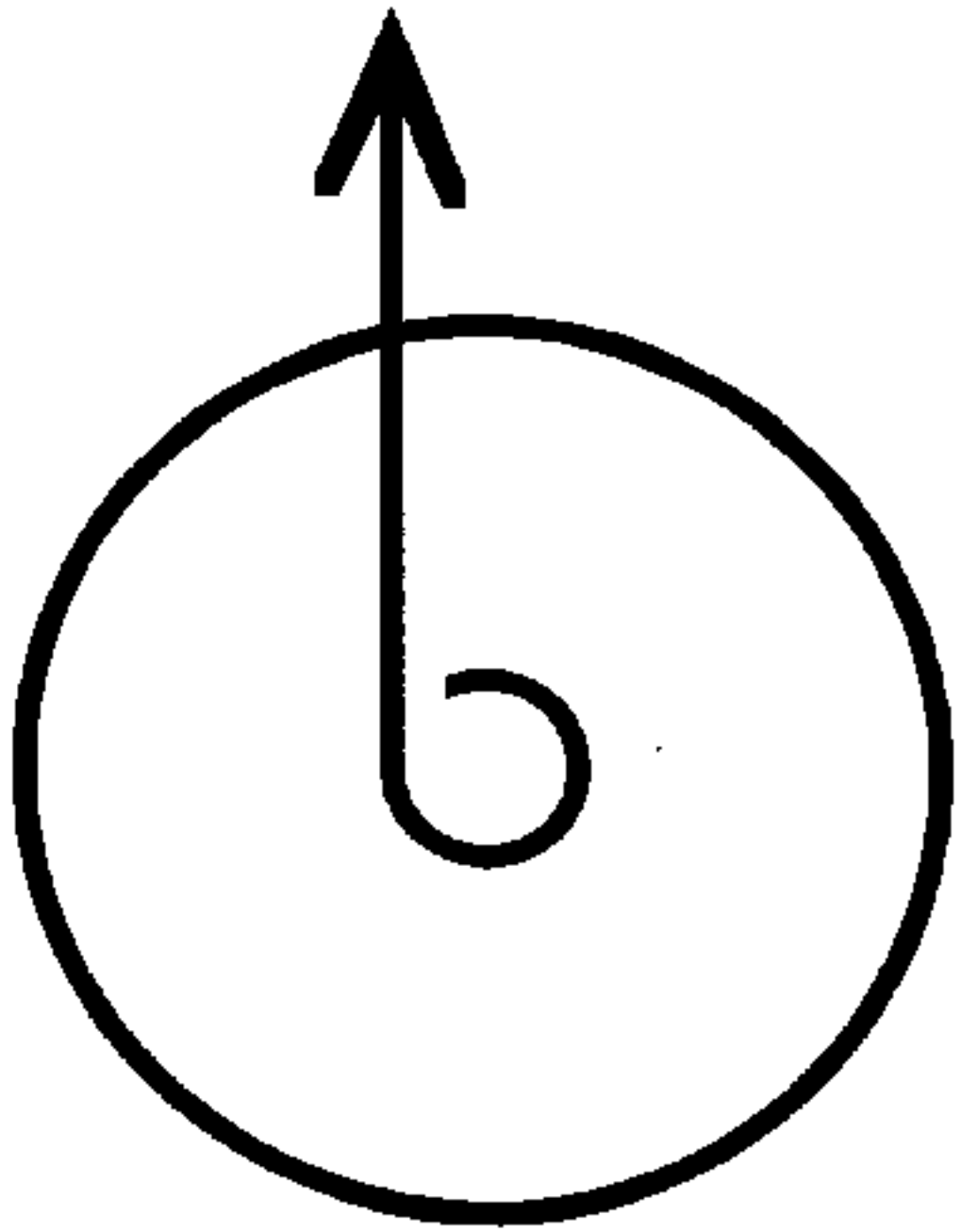
Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 1